

Johannes Nyder
formīcariūs

JOHANNES NYDER
FORMICARIUS

Einführung
HANS BIEDERMANN

PA 75

1988.1274

(b 1348)

AKADEMISCHE DRUCK- u. VERLAGSANSTALT
GRAZ - AUSTRIA

1971

Die Übersetzung von Nyders Inhaltsangabe der einzelnen Kapitel besorgte Josef Jereb, Graz

Vollständige Ausgabe der Inkunabel Köln,
o. J. (Guldenschaff), vermehrt um eine Einführung.
Als Vorlage diente das Exemplar der
Stadtbibliothek Trier, Inc. 1305.

Reproduktion und Druck
© Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Graz 1971

Printed in Austria

28/71

EINFÜHRUNG

von
Hans Biedermann

Der berühmte Dominikaner Johannes Nyder (andere Schreibungen des Namens: Nider, Nieder) wurde um 1380 in dem allgäuischen Städtchen Isny als Sohn frommer Eltern geboren. Seine geistliche Laufbahn war aufgrund seiner Intelligenz und der Gesinnung seiner Familie nie in Frage gestellt. Als der junge Mann im Jahre 1400 in Komar die Gelübde des Dominikanerordens ablegte, herrschte dort unter dem Prior P. Konrad von Prussia der kompromißlose Glaubeenseifer einer noch jungen geistlichen Gemeinschaft. Diese Tatsache ist bei der Beurteilung von Nyders Werken immer zu beachten.

Nun studierte der junge Dominikaner neun Jahre lang, und zwar zuerst an der noch jungen Wiener Universität, wo der Dominikaner P. Franz von Retz Theologie vortrug. Dann wurde Nyder nach Köln gesandt, um dort seine Studien zu vervollständigen; hier wurde er auch zum Priester geweiht und galt bald als angesehener Prediger und Beichtvater. Für seine Schulung war sein Aufenthalt am Konzil von Konstanz (1414) überaus bedeutsam, wo er berühmte Mitglieder seines Ordens kennenlernte.

Nach einer Reise nach Italien, in deren Verlauf Nyder die von Johannes Dominici, dem Kardinal von Ragusa, eingeführte „strikte Observanz“ kennenlernte, wurde er dazu ausersehen, selbst als Theologe zu lehren, und zwar in Wien, wo er einst studiert hatte. Nach Ablegung der strengen Prüfungen, die ihn für die Ausübung des Lehramtes befähigten, las er im Jahre 1425 als Magister Exegese der Heiligen Schrift und des Werkes „Sententiarum libri IV“ des Scholastikers Petrus Lombardus († 1160), das bis in die Reformationszeit als eine Hauptquelle der Dogmatik galt. Ein Kommentar darüber, den Nyder verfaßte, stammt offenbar aus dieser Lebensperiode.

„Nider“, so wird von K. Schieler in Wetzler und Weltes Kirchenlexikon (Bd. 9) berichtet, „der schon als Baccalaureus und Licentiat große Bewunderung erregt hatte, gehörte zu den bedeutendsten Professoren der Wiener Hochschule, und sein Ruf zog viele Schüler an. Vor anderen damaligen Theologen zeichnete ihn aus, daß er nicht seinen Ruf in eitlen Sophismen und der Vertheidigung verwegener Thesen suchte, sondern auf die herkömmliche Theologie der Schule zurückging und sorgfältig die heilige Schrift und die Väter studierte.“

Die akademische Arbeit Nyders war zunächst für längere Zeit bereits nach etwas mehr als zwei Jahren zu Ende, als er zum Prior des Konvents zu Nürnberg erwählt wurde. Es galt, die strikte Observanz, befürwortet durch den Generalmagister Raymundus von Capua, von hier aus in andere Konvente einzuführen – eine Aufgabe, der sich Nyder so geschickt unterzog, daß um 1430 auch die Häuser anderer Orden diese Reformen übernahmen. „Auch den Reformen des Weltklerus, deren große Schwierigkeit er richtig erkannte, schenkte Nider seine Aufmerksamkeit und Fürsorge“ (Kirchenlexikon, s.o.), ohne deshalb unrealistisch Unmögliches zu verlangen. Der Ordensgeneral Bartholomäus Texerius (erwähnt auf S. 167 vorliegender Ausgabe) schätzte Nyder aber nicht nur deshalb, sondern auch seiner großen Gaben als Kanzelredner wegen überaus hoch ein und beauftragte ihn, im gesamten oberdeutschen Raum zu predigen. In dieser Zeit werden nicht nur seine kluge Mäßigung, sondern auch sein brillanter Geist gerühmt, und es heißt, daß die Festigung des Katholizismus im Frankenland in der Zeit der hussitischen Wirren größtenteils sein Verdienst war.

Im Jahre 1431 übernahm Nyder das Amt des Priors im Konvent von Basel und widmete einen großen Teil seiner Arbeitskraft dem dort stattfindenden Konzil – der letzten allgemeinen Kirchenversammlung des 15. Jahrhunderts (23. Juli 1431 – 7. Mai 1499), deren um die Reformbestrebungen zentrierte Wechselfälle die Dramatik der Kirchen- und der Geistesgeschichte jener Epoche eindrucksvoll widerspiegeln. Nyder räumte den Konzilsvätern sein Kloster als Beratungssitz ein und spielte im Verlauf der Beratungen und der Disputationen mit den Hussiten unter den größten Geistern der Kirche eine glänzende Rolle. Nach der Niederlage des gegen die Hussiten ausgeschickten Kreuzheeres unter Kardinal Cesarini bei Taus (14. August 1431) mußte verhandelt werden; Nyder erwirkte von den deutschen Fürsten freies Geleit für die hussitischen Gesandten – die Basis für sinnvolle Verhandlungen. Damals war er – der später resignierte – noch davon überzeugt, daß seine diplomatische Tätigkeit Erfolg haben würde.

Am 3. 1. 1432 sandte Nyder ein Schreiben an die Hussiten, und zwar von Nürnberg aus (*Epistola missa Bohemis per ambaxiatores seu legatos concilii; Universis viris ecclesiasticis et toti populo regni Bohemiae frater Joannes Nider, prior domus Praedicatorum Basiliensium, et frater Joannes de Mulbrun etc.*), am 12. 2. 1432 ein weiteres (*Epistola legatorum concilii Basileensis in Nurenberga existentium ad Bohemos directa*); diese Briefe sind in der Konzilsaktensammlung von J.D. Mansi (Nachdruck Graz 1960–62), Tom. XXIX, p. 442–43 enthalten. Beide Sendschreiben fanden bei den Adressaten in Böhmen günstige Aufnahme und im Prinzip handlungsbereite Partner, aber inzwischen waren die innerkirchlichen Schwierigkeiten, woran das Konzil krankte, in Böhmen bekanntge-

worden, und das Gerücht von seiner Auflösung hinderte die Hussiten zunächst daran, die Einladung zu akzeptieren. Nyders Bestrebungen ist es zu verdanken, daß die Hussiten-Legaten am 4. Jänner 1433 endlich doch in Basel eintrafen, und nach langwierigen Debatten kam es zu einem Vergleich („Prager Compactaten“), der jedoch keinen echten Ausgleich bedeutete.

Für Nyder brachten die folgenden Jahre neue Reisen, neue Mühen, reformatorische Arbeit in österreichischen Klöstern, für die Hussiten Uneinigkeit und Bruderkrieg (Niederlage der Taboriten am 30. Mai 1434). Nyder nahm an der Gesandtschaft teil und beteiligte sich später wieder an den Sitzungen der Basler Synodalen. Papst Eugen IV. sah in dieser Zeit die Gefahr des Schismas; als es klar wurde, daß das Konzil die Einheit der Kirche nicht wieder herstellen konnte und im Gegenteil die bestehenden Abgründe zwischen den Parteien noch vertiefte, konnte Nyder vor dieser Entwicklung nicht die Augen verschließen. Er trennte sich von den Synodalen und ging sogar so weit, ihnen den Zutritt zu seinem Kloster zu verbieten – eine Haltung, die ihm viele Anfeindungen eintrug.

In diesen Jahren, etwa um 1435, schrieb Nyder das Buch, das von all seinen zahlreichen Werken die größte Beachtung gefunden hat: den hier als Nachdruck der bei Guldenschaff in Köln (o.J.) erschienenen Inkunabel-Ausgabe des „Formicarius“.

Dieses Buch mit seiner kulturhistorisch so aufschlußreichen Sammlung der kuriosen, gefährlichen und dämonischen Phänomene, der Anekdoten und Berichte über absonderliche Vorfälle verfaßte Nyder wohl, um sich von den kirchenpolitischen Vorgängen des Basler Konzils abzulenken, obwohl er es im Text nicht selten erwähnt. Der Grundgedanke all dieser Berichte über trügerische Visionen und Träume, über Gespenster und Phantome, über Incubus und Succubus, Weissagungen und Prophetie, über Dämonen und Hexen, Besessenheit und Exorcismen ist wohl der, daß der belesene Autor zeigen wollte: all das kann vorkommen, wenn der Mensch sich von Gott abwendet und Eitelkeit und Mangel an Frömmigkeit ihn veranlassen, eigene Wege zu gehen.

Dieses Buch, auf welches die der modernen Zeit zugewiesenen Kategorie des „Interessanten“ vom Thema her in hohem Maße zukommen muß, wurde wiederholt aufgelegt; so gab es zwei Inkunabel-Ausgaben (außer der hier neuerlich vorgelegten Kölner Ausgabe, die um 1480 erschien, gibt es noch eine Augsburger Edition), dann die Ausgaben Straßburg 1517, Paris 1519 und Douai 1602; weiters wurde der Formicarius auszugsweise auch dem berühmt-berüchtigten „Malleus mallificarum“ (Hexenhammer) der beiden Dominikaner Institoris und Sprenger einverleibt, zusammen mit Traktaten anderer Dämonologen wie P. Grillandus, B. de Spina, H. Mengo und H. de Gorichen. Der Titel des Formicarius wird

in den zahlreichen Editionen oft abweichend mitgeteilt, so etwa „Formicarium de malificiis, earumque praestigiis ac deceptionibus ad exemplum sapientiae de formicis“, oder „Formicarium seu dialogus ad vitam christianam exemplo conditionum formicae incitativus“ oder kurz „Liber formicarum“ (Augustae, Sorg 1612). Die jüngste Auflage vor der gegenwärtigen ist die von Helmstädt, 1692.

Der Titel des „Ameisenbuches“ knüpft an eine Stelle aus dem Alten Testament an (Spr. 6, 6: „Gehe hin zur Ameise, du Fauler; siehe ihre Weise an und lerne“) und erinnert an das „Bienenbuch“, den Apiarius des Thomas von Brabant. Das in Dialogform aufgebaute Werk stellt die vom Schöpfer der Kreatur mitgegebene Weisheit der Unvernunft des abtrünnigen Menschen gegenüber. Der „Theologus“ spricht mit seinem Schüler „Piger“ (dem Faulen), der die Rolle des Stichwortbringers zu spielen hat, um so die Schilderung aller möglichen Merkwürdigkeiten im Sinne einer Hervorhebung der christlichen Weisheitslehren einzuleiten.

Der Theologus, der den Schüler belehrt, trägt deutlich die Züge des Autors; dies zeigt sich etwa, wenn er historische Ereignisse, z.B. die Konzilien von Konstanz und Basel, wie aus eigener Erfahrung erwähnt (z.B. S. 34, 61, 84, 109, 128, 136, 142, 145, 167 der vorliegenden Edition), oder wenn er Sätze autobiographischen Charakters einstreut, wie „in tempore quando in universitate Wienensi legi bibliam vel sentencias“ (S. 139), „tempore quo in universitate Coloniensi nostre facultatis primum studens fui“ (S. 152), „cum sentencias in universitate Wienensi legi“ (S. 168). Im Text werden immer wieder Städte des Gesichtskreises Nyders erwähnt, so etwa Basel, Nürnberg, Köln, Ravensburg, Konstanz, Freiburg und „Wyenna“, sie vor allem sind der Schauplatz der geschilderten Ereignisse und Anekdoten. Der Theologus äußert Meinungen, die offenbar mit jenen des Verfassers Nyder übereinstimmen – wohlfundiert durch Zitate aus der Heiligen Schrift und den Kirchenvätern, aber auch aus anderen Quellen, wie den Collationes Cassiani, aus dem Speculum Quadruplex des Vinzenz von Beauvais (z.B. S. 115), Albertus Magnus (S. 122, 191), Augustinus, Isidorus (S. 123), Avicenna (S. 216), Seneca (S. 190), Cäsarius von Heisterbach (S. 223).

Zum Verständnis des Textes ist zu berücksichtigen, daß er in einer Zeit entstand, in der die Dämonenfurcht, die Angst vor den Heimsuchungen des Bösen im Begriff war, riesige Ausmaße anzunehmen; die Unsicherheit in Glaubensangelegenheiten brachte ein gewaltiges Ansteigen neurotischer Zwangsvorstellungen mit sich, die im Hexenglauben mit seinen Begriffen des „maleficium“ und des „crimen exoptum“ (d.h. des Teufelsbündnisses und Abfalls vom Christentum) und der Hexeninquisition kulminierten. Wenn sich Nyder kapitelweise mit der Anfälligkeit des Menschen gegen satanische Trugbilder befaßt, wenn erotische

Träume dämonischen incubi und succubi zugeschrieben werden, so ist dies aus jener tragischen Situation der Geistesgeschichte zu erklären. Wer sich über die einschlägigen Quellen zu orientieren wünscht, sei auf die betreffenden Stichworte meines „Handlexikons der magischen Künste“, Graz 1968, verwiesen. Für Nyder ist die Macht des Bösen über den seinen Einflüsterungen geneigten Menschen eine nie bezweifelte Realität; das evangelische „Betet und wachet, damit ihr nicht in Versuchung fallet“ ist für ihn der Aufruf dazu, dem Reich des Dämons die Gnadenmittel der Kirche entgegenzusetzen.

Nach Nyder wurde der Hexenglauben immer mächtiger; als charakteristische Quelle aus der Zeit der Wende vom 15. zum 16. Jahrhundert sei etwa die deutsche Ausgabe des „Flagellum Diaboli“ des Francisco de Os(s)una, übersetzt von Egidius Albertinus (München 1602) genannt, die vieles breit ausschmückt, was bei Nyder erst als vage, anekdotische Andeutung vorhanden ist: die Versammlung der Hexen, ihren Impotenz- und Bildzauber, ihre Blasphemien und Frevel anderer Art, die bezeichnenderweise immer wieder mit der Sphäre des Sexus in Zusammenhang stehen.

Ein Gesichtspunkt, der erst in der neueren Literatur über den Hexenglauben an Bedeutung gewonnen hat, wird übrigens bei Nyder klar erwähnt: jener der Hexensalbe, aus Giftpflanzen mit gefährlichen Alkaloiden zusammengebraut, die intensive Traumbilder vorgaukelt und zeitweise als eine Art von Rauschgift des armen Volkes eine Rolle gespielt zu haben scheint. Nyder berichtet darüber im 4. Kapitel des zweiten Buches (S. 71 unserer Ausgabe) einen Fall, den Görres in seiner „Christlichen Mythologie“ (Nachdruck Graz 1960) nacherzählt – einen Fall, den Geiler von Kaisersberg (1445–1510) später in seiner „Eneis“ wiedergab. Bei Görres lautet der Höhepunkt des Berichtes über die alte Frau, die überzeugt war, mit „Dyana“ und dem Wilden Heer auszufahren, folgendermaßen: „Sie aber setzte sich in Gegenwart der Anwesenden in eine Brodmulde, die auf einer Bank stand, und fing an, unter Beschwörungen sich einzusalben: Ihr Haupt sank nach einiger Zeit und sie entschlief. Sie hatte nun Gesichte von der Frau Venus und damit Zusammenhängendem von solcher Stärke, daß sie mit gedämpfter Stimme zu jubeln anfang; so zwar, daß unter den heftigen Bewegungen, die sie auch mit den Händen machte, die Mulde lange hin und her schwankte und endlich, von der Bank herabstürzend, die Alte am Haupt nicht wenig verletzte. Wie sie nun so bewegungslos auf der Erde liegend endlich erwachte, sagte der Geistliche (ein Dominikaner) zu ihr: wie nun, bist du etwa mit dem wilden Heere wirklich ausgezogen, da du nach dem Zeugniß aller hier Anwesenden doch nicht aus deiner Mulde weggekommen? Durch diesen Augenschein und viel gutes Zureden gelang es ihm zuletzt doch endlich, sie dazu zu bringen, daß sie ihren Irrtum einsah, und

davon abließ.“ In unserer Zeit, in der im LSD-Rausch Träumende ihre „trips“ unternehmen, dürfte auch die „Ausfahrt“ der von ihrem Hexentum Überzeugten und oft genug auch ohne „peinliche Befragung“ wüste Geschichten vom Hexensabbath Erzählenden endlich eine naheliegende Deutung finden, die Johannes Nyder vor mehr als 500 Jahren als unbestreitbar, wenn auch nicht als zu verallgemeinern erschien. Freilich ist damit das sehr komplexe Gebiet des spätmittelalterlichen und frühneuzeitlichen Hexenglaubens und der Hexenverfolgungen nicht zur Gänze zu erklären, aber auf jeden Fall handelt es sich hier um einen wichtigen Teilaspekt dieses tragischen geistesgeschichtlichen Phänomens.

Der „Formicarius“ gliedert sich in 5 Bücher mit je 12 Kapiteln, wobei die ersten vier Bücher meist zugunsten des bekanntesten V. Buches (über die „malefici“ und ihren Trug) vernachlässigt werden, obwohl auch dort geistesgeschichtlich wertvolles Material zu finden ist. Natürlich kommt ihnen aus heutiger Sicht oft ein andersartiges Interesse zu als in der Zeit ihrer Abfassung. Oft zitiert werden u.a. die Abschnitte I, 7 (hier ist von den Konzilien von Basel und Konstanz und den Hussiten die Rede), die Kapitel über die Träume und die Traumdeutung (II, 3 bis II, 6), über die Vorzüge und Nachteile des weiblichen Geschlechts (IV, 1), über die symbolische Bedeutung von Jahreszeiten und Farben in der Exegese (IV, 12 und V, 1), über die Schwarzkünstler oder Nigromanten (V, 4), über Incubus, Succubus, Besessenheit und Exorcismus (V, 9 bis V, 11) und dann das abschließende Kapitel über die Möglichkeiten, dämonisch bedingte Geisteskrankheiten zu beeinflussen und zu heilen (V, 12).

Im Kapitel III, 10 (Seite 139) ist die Wiener Universität und die Ketzergefahr erwähnt, im Kapitel IV, 3 (S. 156) die Blasphemien der Waldenser, im Kapitel V, 3 (S. 204) das Bleigießen als „maleficium“; einer der bekanntesten und am häufigsten zitierten Abschnitte ist schließlich V, 8, wo unter den Erzählungen von Frauen, die Männerkleidung anlegten, das Leben und der Prozeß der Jungfrau von Orléans geschildert wird (nach Neufforge handelt es sich hier um die älteste gedruckte Quelle darüber: Seite 223 f.).

Die Kapitelübersicht (Seite 1–5 unserer Ausgabe) ist nur schwer zu benutzen, da in der Inkunabel naturgemäß die Seitenzahlen fehlten und erst hier nachgetragen wurden, um die Benützbarkeit des Buches zu erleichtern. Wir tragen daher hier tabellarisch die Seitenzahlen nach:

Buch I Kap. Seite	Buch II Kap. Seite...	Buch III Kap. Seite	Buch IV Kap. Seite	Buch V Kap. Seite
1– 6	1–57	1–102	1–147	1–190
2–13	2–62	2–107	2–151	2–196
3–17	3–66	3–110	3–155	3–200
4–22	4–69	4–116	4–158	4–204
5–26	5–73	5–119	5–161	5–209
6–30	6–76	6–123	6–165	6–213
7–34	7–79	7–127	7–169	7–218
8–37	8–83	8–130	8–173	8–221
9–40	9–87	9–134	9–177	9–226
10–43	10–91	10–137	10–181	10–231
11–47	11–95	11–141	11–184	11–235
12–54	12–97	12–145	12–187	12–243

Die neu einmontierte Paginierung ermöglicht die Ausarbeitung eines Registers, dessen Erstellung aus Kostengründen bei der Vorbereitung dieser Ausgabe leider nicht möglich war.

Übrigens war Nyder ohne Zweifel einer der fruchtbarsten Autoren seiner Zeit. Das bekannteste Werk außer seinem „Formicarius“ ist wohl das „PRAECEPTORIUM DIVINAE LEGIS, i.e. Tractatus de decem praceptis“, ein „sehr bedeutendes, hochgeschätztes Werk“ (K. Schieler), das nach Hains Repertorium 17 Ausgaben vor 1500 hatte. Jene von Köln (1472) ist besonders bekannt „parce que c'est le plus ancien livre avec date qui ait des signatures“ (Labouderie in Michauds „Biographie“). Weitere Editionen erschienen in Paris 1507, 1511, 1515 und in Douai 1612. – „TRACTATUS DE CONTRACTIBUS MERCATORUM“ wurde nach Hain vor 1500 achtmal herausgegeben und lt. Zedlers Lexikon Bd. 24/1740, Sp. 688, Nachdruck Graz 1961, „auch in dem Tract. Tractat. Tom. IV. p. 279 mit eingedruckt, und mehrmahlen mit anderen Werkgen zusammen aufgelegt worden“. „CONSOLATORIUM TIMORATAE (temeratae) CONSCIENTIAE“ mit 7 Editionen vor 1500, weiters Rom 1604, italienisch Venedig 1620. – „TRACTATUS DE LEPRO MORALI“, 6 Ausgaben zwischen 1473 und 1500. – „MANUALE CONFESSORUM ad instructionem spiritualium pastorum“, Paris 1473, 1489, 1515. – K. Schieler erwähnt 12 Ausgaben vor 1500, „ein vielgesuchtes, kostbares Werk, von welchem zahlreiche Handschriften existieren“.

Ascetische Werke Nyders sind vor allem das in deutscher Sprache geschriebene Buch „VIERUNDZWANZIG GULDIN HARFEN halten den nächsten Weg zum Himmel“, nach Hains Repertorium in 9 Editionen vor 1500 erschienen. Schieler nennt es eine ganz freie Bearbeitung der *Collationes Cassiani**. – „DISPOSITORIUM MORIENDI“ mit nur zwei bekannten Editionen. – „ALPHABETUM DIVINI AMORIS“ oder „Tractatus de elevatione mentis ad Deum, cui titulus, Alphabetum amoris divini“ (von Labouderie in Michaud, op.cit., folgendermaßen charakterisiert: „divisé en 15 tables, composées chacune de 22 échelles, dont chaque degré commence par une lettre de l'alphabet“). Dieses Buch erschien zusammen mit den Schriften des Johannes Gerson (1363–1429) – auch dieser Theologe hatte sich mit der in Nyders „Formicarius“ erwähnten Jeanne d'Arc befaßt und war für sie eingetreten! – und wurde verschiedentlich für eines seiner Werke gehalten. Schieler nennt es „ein herrliches Exercitienwerk“. – Einem anderen Autor, nämlich dem hl. Bernhard, wurde auch Nyders „TRACTATUS DE MODO BENE VIVENDI“ zugeschrieben, während heute die Autorschaft Nyders nicht mehr bestritten wird. – „DE REFORMATIONE RELIGIOSORUM“, Paris 1512 und Antwerpen 1611, nennt Schieler ein „opus praeclarum – doctrina et mirabili pietate refertum“.

Weiters werden in den verschiedenen Quellen eine Reihe von Titeln ungedruckter, nur in Manuskriptform erhaltener Werke Nyders erwähnt, so etwa: DE SECULARIUM RELIGIONIBUS; DE PAUPERTATE PERFECTA SECULARIUM; DE VIGORE CONSUECUDINIS ET DISPENSATIONE CANONICA; DE ABSTINENTIA ESUS CARNIUM; LOCUS DE RESTITUTIONE FAMAE; COMPENDIUM THEOLOGIAE. CASUS DE CRIMINIBUS IN DEUM, IN PROXIMUM ET DE MINISTRIS IRREGULARIBUS SEU CASUS DECETALIUM; diese Schriften sowie ein COMMENTARIUS IN IV. LIBROS SENTENTIARUM und ein LIBER CONTRA THESIN HUSSITARUM IN BOHEMIA DE GENTIUM sollen sich nach alten Lexica (Zedler, Jöcher) „zu Cöln im Dominicaner-Collegio“ befinden.

Eine Nachfrage beim Direktor der Erzbischöflichen Diözesanbibliothek, Hw. Prälat Wilhelm Schönartz, ergab folgende Antwort (21.12.1970):

„Das alte ‚Dominicaner-Collegio‘ hier in Köln hat 1794, als die französischen Revolutionstruppen nach Köln kamen, dasselbe Schicksal erlebt wie alle anderen Klöster und Stifte Kölns: es ist geschlossen und säkularisiert worden. Eine Kommission von Bibliothekaren und Wissenschaftlern kam aus Paris nach hier, um die wissenschaftlichen Schätze zu inventarisieren und in geeigneten Depots zu

* Diese werden in Nyders *Formicarius* als Quelle etwa 20mal zitiert.

vereinigen“, die natürlich in Frankreich lagen. Der ersten Sendung nach Paris folgten weitere. Ich lege Ihnen in der Anlage eine Kopie der S. 41 des Werkes von Löffler, Klemens: *Kölnische Bibliotheksgeschichte im Umriß* (Köln: Rheinland-Verl. 1923) bei, aus der Sie ersehen können, daß 1802 eine beträchtliche Anzahl von Bänden aus den verschiedenen Klosterbibliotheken listenmäßig zur weiteren Verwendung erfaßt worden ist, darunter auch Bände der Dominikaner. Wo diese Bände dann geblieben sind, weiß niemand. Löffler, der lange Jahre Direktor der hiesigen Stadtbibliothek gewesen ist, ist dieser Frage gründlich nachgegangen, ohne sehr viel feststellen zu können.

Er gibt auf den Seiten 66 ff. der erwähnten Schrift eine ‚Nachweisung kölnischer Handschriften‘, die er, unterstützt von anderen Bibliothekaren, hat feststellen können. Auf S. 75 verzeichnet er die aus der Bibliothek der Dominikaner stammenden nachweisbaren Handschriften. Es sind 19 an der Zahl. Von Nider ist keine darunter. Ich lege auch eine Kopie dieser Seite bei.

Fazit des Ganzen: die ehemals im hiesigen Dominicaner-Konvent befindlichen Handschriften Niders müssen als verloren zu betrachten sein.“

Mit diesem negativen Resultat müssen wir uns zunächst zufriedengeben; vielleicht tauchen später Angaben über französische Standorte der verschollenen Nyder-Handschriften auf.

Schließlich werden noch die Predigten Nyders oft erwähnt, die Sammlung „SERMONES TOTIUS ANNI DE TEMPORE DE SANCTIS, CUM QUADRAGESIMALI“ erschien in Straßburg 1517 und Helmstädt 1692. Schieler erwähnt 5 Ausgaben, weiters Predigten über die Episteln der Sonntage und über die Evangelien. Verschiedene Predigten waren nur als Handschrift vorhanden und dürften gleich den oben erwähnten Manuskripten verloren sein.

Nyders Briefe im Zusammenhang mit dem Konzil sind in den *Monum. Conciliorum Gen. saec. XV.*, Basil. Script. I, Wien 1857, veröffentlicht; vgl. auch seine „Epistolae duae ad Bohemos scriptae anno 1432“ (lt. Zedler „stehen *Conciliorum Tomo XII* p. 848 und 979“).

Thematisch ein wenig mit dem Stoff des *Formicarius* verwandt ist ein relativ wenig bekanntes Werk Nyders mit dem Titel „TRACTATUS DE VISIONIBUS ET REVELATIONIBUS“, Straßburg 1517 und (wie die letzte Auflage des *Formicarius* vor der jetzigen) Helmstädt 1692. Mit dem Hinweis auf die hier angeführten Werke ist die geistige Spannweite Nyders wohl genügend charakterisiert.

Nun zurück zu seiner Biographie. Nach dem Ausbruch der erwähnten Spannungen mit den Basler Synodalen folgte Nyder einem neuen Ruf an die Wiener Universität, wo er 1436 zum Dekan der Theologischen Fakultät ernannt wurde. Er scheint in dieser Zeit durch ein Übermaß an Arbeit seine Spannkraft zusehends

verloren zu haben; 1438 reiste er nach Kolmar, um im dortigen Schwesternkonvent die reguläre Observanz einzuführen. Hier starb er am 13. 8. 1438; „die aufreibenden Anstrengungen der letzten Jahre, die traurigen Erfahrungen, das Fehlschlagen so vieler Hoffnungen beschleunigten seinen Tod“ (K. Schieler); der hier genannte Autor teilt auch mit, daß sich das Grab Nyders in der Kolmarer Klosterkirche befindet, an der Seite jenes des Generalmagisters Raymundus von Capua († 1399), der die Klosterreform der strengen Observanz vertreten hatte – ihrer Einführung hatte Nyder viele Lebensjahre gewidmet.

Angesichts dieser präzisen Angaben ist es erstaunlich, daß in vielen Nachschlagewerken über das Todesjahr Nyders Unklarheit herrscht. Zedler, Cave und in neuerer Zeit F. Neufforge („Über den Versuch einer deutschen Bibliothek“, o.J., S. 211) geben richtig das Jahr 1438 an, jedoch als Ort seines Todes nicht Kolmar, sondern Nürnberg; Echard nennt als Todesjahr 1440 und Jöchers Gelehrtenlexikon (Bd. 3, Nachdruck Hildesheim 1961) „nach 1440“.

Seinen Formicarius, der nunmehr allen kultur- und geistesgeschichtlich Interessierten wieder zur Verfügung steht, hat Nyder wohl nur als ein „Parergon“ betrachtet; aber nicht etwa seine vielbeachtete Auslegung der göttlichen Gebote, sondern gerade diese Schau des Außergewöhnlichen findet mehr als fünf Jahrhunderte nach dem Tod ihres Autors so viel Interesse, daß eine fotomechanische Neuauflage der undatierten Kölner Inkunabel-Ausgabe (Guldenschaff) als gerechtfertigt erscheint. Um Zitierungen leichter durchführbar zu machen, wurde dabei eine durchlaufende Paginierung mit 249 Seitenzahlen eingeführt. Die Farbwiedergabe der roten Initialen und Anzeichnungen konnte aus Kostengründen nur im ersten Druckbogen durchgeführt werden. Das Ziel dieser Edition ist ja nicht in erster Linie das einer bibliophilen Ausgabe, sondern es handelte sich um die Darbietung einer Quelle zur Geistesgeschichte des ausgehenden Mittelalters. Der Leser sollte bei ihrem Studium immer beachten, daß sich Nyder nicht als „Samm-ler von Absonderlichkeiten“ einstufen läßt, sondern als ein gelehrter und vielseitiger Theologe, der auch die schwer durchschaubaren und komplexen Randphänomene der Kultur von höherer Warte aus zu betrachten strebte.

Außer den im Text genannten Werken sind als Quellen über das Leben und Werk Johannes Nyders vor allem zu nennen: L. E. DU PIN, Bibliothèque universelle des auteurs ecclésiastiques, 1692 ff., Bd. 12; J. TRITHEMIUS, De scriptoribus ecclesiasticis collectanea

(auch in der „Bibliotheca ecclesiastica“ des J. Fabricius enthalten); C. OUDIN, Commentarius de scriptoribus ecclesiasticis, 1722, Bd. 3; J. QUÉTIF und J. ECHARD, Scriptorum Ordinis Praedicatorum, 1719–1721, Bde. 1 und 2; W. CAVE, Historia literaria scriptorum ecclesiasticorum, 1705–1720; H. PANTALEON, Chronographia ecclesiae Christi, 1568; A. TOURON, Histoire des Hommes illustres de l'ordre de Saint Dominique, 1743–1749; APFALTERER, Scriptorum antiquissimi et celeberrimi universitatis Viennensis, 1741; G. COLVENERIUS, Joannis Nideri Formicarium cum notis, 1602; P. F. STEILL, Ordinis Praedicatorum Ephemerides Dominicano-Sacrae, 1692; J. ASCHBACH, Geschichte der Wiener Universität im ersten Jahrhundert ihres Bestehens, Bd. 1, 1865; K. SCHIELER, Magister Johannes Nider aus dem Orden der Predigerbrüder, 1885.

Übersetzung von Nyders Inhaltsangabe der einzelnen Kapitel

von
Josef Jereb, Graz

Kapitel des 1. Buches

- Kapitel 1: Daß die Eigentümlichkeit der Ameisen vor vielen Eigenarten der Tiere zu betrachten sei; von ihren sechzig Eigentümlichkeiten, von ihrer dreifachen Arbeit; von den zu erstrebenden Wundern; von denen, durch welche die Eucharistie auf wunderbare Weise gegeben wurde, und warum eine sinnhafte Andacht abgeleitet werden kann. (Seite 6)
- Kapitel 2: Über die Christus vermählten Jungfrauen und warum Gott den Einfachen mehr zu geben pflegt. (Seite 13)
- Kapitel 3: Warum die Weisheit Gottes in den Tieren wunderbarer leuchtet; über die auf wunderbare Weise reformierten Klöster und wie man jene Menschen retten kann, die in verderbten Klöstern leben. (Seite 17)
- Kapitel 4: Über die guten dreifachen Ordnungskräfte; über den Irrtum derer, die von der Keuschheit ablenken; über die von der fleischlichen Liebe Befreiten und wie die auf Erden Unfruchtbaren geeignet sind zur Beachtung der Keuschheit. (Seite 22)
- Kapitel 5: Über die gegenseitige und brüderliche Liebe und über den dreifachen Grad der in der Ehe keusch Lebenden. (Seite 26)
- Kapitel 6: Wie auch in den wilden Tieren ein gewisses Maß an Vernunft und Verstand vorhanden ist; über das nicht als glücklich anzusehende Leben der kirchlichen Oberen und über die heiligen Vorbilder bestimmter Bischöfe. (Seite 30)
- Kapitel 7: Über den moralischen Staat und die gute dreifache Arbeit. Was zwei Generalkonzilien in unserer Zeit Gutes getan haben. Was bei der allgemeinen Reform der Kirche unmöglich ist; warum nicht immer die kirchlichen Oberen der Grund sind; warum es zu keiner Reform kommt und was jenen gebührt, die die Laster der Untergebenen verbergen. (Seite 34)
- Kapitel 8: Welche Arten von Leben vollkommen sind und wie jene Religiösen sündigen, die die Medizin des Körpers studieren und dabei das Studium der Seelen vernachlässigen. (Seite 37)

- Kapitel 9: Tadelt die untätige Muße und empfiehlt dreifache Arbeit. Über die verblüffenden körperlichen Übungen bestimmter guter Menschen. (Seite 40)
- Kapitel 10: Warum die vollkommenen Religiösen auf der Erde mehr gequält werden als die anderen und wieviel Gutes die Bettelorden in der Kirche vollbringen. (Seite 43)
- Kapitel 11: Über die Nützlichkeit der Wallfahrt; über das Lob und die Frucht derjenigen, die die Passion Christi oft wiederholen. (Seite 47)
- Kapitel 12: Über die Vorbereitung der geistigen Speise. Über die zweifache Süßigkeit der göttlichen Gnade, welche einmal beim Genuß der Eucharistie und schließlich in anderen Übungen empfangen wird, und über die wunderbaren Naturerscheinungen, welche als Wunder angesehen werden können. (Seite 54)

Kapitel des 2. Buches

- Kapitel 1: Was durch Erscheinungen – wer es glauben kann – bewiesen werden kann. Was einst Einfachen und Frauen geoffenbart worden ist und über das Lob des Magisters Vincentius. (Seite 57)
- Kapitel 2: Vom guten Leben des Erzbischofs Otto v. Trier und warum heute die Bischöfe nicht durch solche Wunder wie einst erglänzen. (Seite 62)
- Kapitel 3: Über das zweifache Sehen des Menschen; von der Wahrheit der Träume und ihrer Falschheit. Über das, was Heilige im Traum gesehen haben. (Seite 66)
- Kapitel 4: Über die Unterschiede des Schlafes, über deren Gründe, und über die durch Visionen des Schlafes Getäuschten. (Seite 69)
- Kapitel 5: Daß man sich bei Unsicherheit bezüglich Träume und Schlafvisionen an kluge Männer wenden soll und von den sieben Regeln, mittels welcher keiner leicht in solchen Dingen mehr getäuscht werden kann. (Seite 73)
- Kapitel 6: Über das vielfach gute Leben in Sittsamkeit. Darüber, daß durch viele Schlafbilder verschiedene (Menschen) gesehen worden sind. (Seite 76)
- Kapitel 7: Vom Lob der Friedfertigen und was Gott einst den Stummen und Tauben offenbaren wird und wie den Einfachen in der Eucharistie Wunder gewirkt werden. Über die fünf Grade der Prophetie. (Seite 79)
- Kapitel 8: Über den Eifer, sich einen Tugendschatz zu erwerben. Von den Rittern, die tapfer für Staat und für den Glauben kämpfen. (Seite 83)

- Kapitel 9: Wer im Geruch guter Sitten sei. Über die Heiligen, die in der Ehe keusch gelebt haben. Ob manchmal ein guter Engel den Menschen im Guten besitzt und gleicherweise der böse im Bösen. (Seite 87)
- Kapitel 10: Warum üppige Schwelgerei mit Schwefel verglichen wird. Wie sehr sie zu fliehen ist und über Keuschheit und Jungfräulichkeit, welche auf diese Weise den Leib beschützen kann. (Seite 91)
- Kapitel 11: Wie nützlich Enthaltbarkeit ist und wie schädlich der Weinrausch. Warum Gott die solcherart Kämpfenden unterstützt und über die Erde, auf welcher die Menge keuscher Frauen und Jungfrauen in Blüte steht. (Seite 95)
- Kapitel 12: Wie das Böse betrachtet werden soll. Was im Alter löblich ist. Warum einige Erwählte im Tode Angst hatten, andere sich wiederum freuten, welche vorher in ihrem Gewissen sehr furchtsam und ängstlich waren. (Seite 97)

Kapitel des 3. Buches

- Kapitel 1: Wie vielfältig die Menge solcher ist, die sich einbilden, die Seelen von Verstorbenen zu sein und Offenbarungen zu haben. Über Frauen, die in Jubel und Reden ausbrechen, und was von ihnen zu halten ist. (Seite 102)
- Kapitel 2: Wie sehr Blindheit der Seele schädlich ist und über die dreifache Täuschung und über diejenigen, die durch Begarden getäuscht wurden. (Seite 107)
- Kapitel 3: Über Tyrannen. Wie nützlich das Gebet ist und die privaten Werke der Barmherzigkeit. (Seite 110)
- Kapitel 4: Wie sehr man sich hüten soll vor der Vertraulichkeit und Schmeicheleien der Frauen. Daß nicht der Sexus bei den Frauen zu tadeln ist, sondern das Laster. Es werden zwei Gründe angegeben, warum der Mann die Frau überragt und warum manche den Mann mehr anklagen als die Frau. (Seite 116)
- Kapitel 5: Warum Ameise, Tiger und Löwe die Heuchler versinnbildeten und die Häretiker. Zwei Weise, durch welche der Wille und die Gewalt der Dämonen eingeengt wird. (Seite 119)
- Kapitel 6: Vergleich der Schamlosigkeit. Wie gefährlich es ist, mit Frauen zusammenzuleben. Daß die Häretiker zum Geist des Libertinismus zu verführen pflegen. Auf welche Weise die Männer dort Schlechtes tun und verblühte Schüler erwerben. (Seite 123)

- Kapitel 7: Wen man in geistlichen Angelegenheiten um Rat fragen soll und warum gewisse Menschen so leicht durch Häretiker getäuscht werden. (Seite 127)
- Kapitel 8: Die Demut wird durch die Asche versinnbildlicht. Hochmut verdient getäuscht zu werden. Das Beispiel derer, die ihren Tod auf falsche Weise vorausgesagt haben und wie man die wahren von den falschen Propheten unterscheiden kann. (Seite 130)
- Kapitel 9: Die Häretiker gleichen den Hunden. Die Bosheit im Königreich Böhmen, und warum manchmal die Ungläubigen über die Gläubigen im Krieg obsiegen. (Seite 134)
- Kapitel 10: Warum durch das Gold die Weisheit der Heiligen Schrift versinnbildlicht wird; daß die Häretiker diese schlecht aufnehmen und von einem ganz perversen und durchtriebenen Häretiker, der schließlich doch zum Glauben bekehrt wurde. (Seite 137)
- Kapitel 11: Welcher Nutzen aus der Häresie folgt. Über die durch fälschlich mit den Wunden Christi stigmatisierten Getäuschten. Auf welche Weise beiderlei Geschlechter getäuscht werden und von einem Knaben in Ravensburg, der sich nach dem Martyrium sehnte. (Seite 141)
- Kapitel 12: Von den Wundern, welche einst die Häretiker in Böhmen vollbracht haben, werden einige gezeigt. (Seite 145)

Kapitel des 4. Buches

- Kapitel 1: Die Seele, die durch Tugenden wächst. Ob Frauen schlechter und weniger enthaltsam sind als Männer. (Seite 147)
- Kapitel 2: Womit die Frucht des Geistes genährt werden soll. Über die dienenden Heiligen, die ohne Eucharistie nicht auf Reisen gingen. Jene, die den Heiligen nachfolgen, sind gleich ihnen bevorzugt. (Seite 151)
- Kapitel 3: Über Blasphemien. Daß es drei schwer unterscheidbare Laster der Männer gibt, nämlich Liebe, Geiz und Haß. (Seite 155)
- Kapitel 4: Wie klug die geistlichen Söhne sind und warum gewisse Jungfrauen, um ihre Jungfräulichkeit zu bewahren, durch Gebet den Tod für das ewige Leben bei Christus erlangt haben. (Seite 158)
- Kapitel 5: Über den Eifer im Erziehen der Seelenfrüchte und Tugenden, worüber passende Beispiele keuscher Jungfrauen angeführt werden. (Seite 161)
- Kapitel 6: Über Pflanzen und ihre Früchte und Säfte und was sie versinnbildeten. Über das Erlernen der Weisheit von Bildern Gottes, die auf wunderbare Weise in Holz und Stein natürlich dargestellt sind. (Seite 165)

- Kapitel 7: Welches Alter löblich ist. Über sieben Dinge, die notwendig sind, damit alte Menschen lernen, was sie vorher nicht gelernt haben. Vom alten Magister Franciscus und ehrfürchtigen Theologen. (Seite 169)
- Kapitel 8: Was Hafer- und Roggenkörner versinnbildern und warum Gott heutzutage die Sünden schwerer bestraft als einst mit Blitz, zeitlichem Tod oder Plünderung. (Seite 173)
- Kapitel 9: Wie sehr man den Saft der irdischen Begehrlichkeit meiden soll. Von der heiligen und berühmten Jungfrau Toleta. Wie der Glaube heutzutage in der Welt verbreitet wird und über das heilige Leben der Katharina von Siena. Von der Bußfertigkeit des heiligen Dominikus. (Seite 177)
- Kapitel 10: Daß sich kein Mensch im Irdischen häuslich niederlassen solle. Über die göttlichen Orakel, die den Tod vorhersagen. Daß man sich im Klerus nicht durch Laien rechtfertigen solle. (Seite 181)
- Kapitel 11: Durch fünf Heilmittel wird auch die geistliche Arbeit erleichtert. Über diejenigen, die sich scheuen, das Sakrament Christi zu empfangen. Über die Verdienste der heiligen Christine für jene, die an ihrem Tag sterben. Vom guten Tod vieler, die vom öffentlichen Gericht bestraft wurden. (Seite 184)
- Kapitel 12: Was Winter und Sommer im moralischen Sinne versinnbildern. Über das Vermeiden von Unwichtigkeiten und was sich auf Erden nicht schickt. Über den unvorhergesehenen Tod guter Menschen, denen ein gutes Leben vorausgegangen ist. (Seite 187)

Kapitel des 5. Buches

- Kapitel 1: Was die verschiedenen Farben in der Heiligen Schrift versinnbildern. Daß die Geister der Menschen auf dreifache Weise getäuscht werden. Über nächtliche Übungen und was sie sowohl im Guten als im Bösen bedeuten. (Seite 190)
- Kapitel 2: Woher in bestimmten Häusern nachts Unruhen entstehen und Beispiele dafür. Warum Menschen von Dämonen besessen werden. Von den sechs Gründen, warum manche nicht mehr davon befreit werden. (Seite 196)
- Kapitel 3: Was Winter und Frost bedeuten. Über die sieben Übungen der Übeltäter, auf welche Weise sie Knaben verzehren, auf welche Weise sie diese Kunst bezeugen und ob man eine Übeltat ohne Sünde aufheben könne. (Seite 200)

- Kapitel 4: Was Nigromanten sind, auf welche Weise sie manchmal von den Dämonen einen bösen Lohn erhalten. Auf welche Weise die Übeltat das Göttliche behindert und Unglück heraufbeschwört. (Seite 204)
- Kapitel 5: Das Innere der Seele ist die am meisten üppige Ergötzlichkeit des Bösen. Auf welche Weise sie die erneuerte Seele wieder erkalten lassen, wie sie zu Liebe und Haß anregen und ob man im Stande der Liebe auch Böses tun könne. (Seite 209)
- Kapitel 6: Der Schaden des Weines wird gezeigt und auf welche Weise die in der Liebe Erkalten oder im Haß Befangenen oder sonstwie im Bösen Verstrickten geheilt werden können. Warum der gute Engel ein wohlthätiger Lehrer im Guten und der böse Engel ein schlechter in den Sünden ist. Über jene vielen, die durch Engel kastriert oder verschnitten worden sind. (Seite 213)
- Kapitel 7: Auf welche Weise Richter verletzen und Abwesendes sehen. Warum sie einmal etwas und dann das Gegenteilige sagen. (Seite 218)
- Kapitel 8: Wie sehr man die unzüchtige Ergötzung fliehen soll. Über Frauen, die sich öffentlich als von Gott geschickt bezeichnen. Und von Frauen, die im Guten am besten und im Bösen am schlechtesten waren. (Seite 221)
- Kapitel 9: Es gibt drei Arten, wie man Laster richtigstellen kann. Über verschiedene Dämonen. Beispiele dafür. (Seite 226)
- Kapitel 10: Über die Sauberkeit und Unsauberkeit des Fleisches und des Geistes. Über Jungferngewalt und Jungferzeugung. (Seite 231)
- Kapitel 11: Der vollkommene Mensch ist ein dreifach geteilter. Aus zweifachem Grund werden manche besessen. Sechs Arten, auf welche die Dämonen Menschen besessen machen, Daß Besessene die Eucharistie empfangen können und was die Exorzismen vermögen. (Seite 235)
- Kapitel 12: Was Stamm, Wurzel, Knospen, Blüte, Blatt und Frucht bedeuten und versinnbildern. Über Pflanzen, Felsen und Melodien und ob sie Dämonen abwehren können. Über die verschiedenen Arten des Besitzergreifens von einem Menschen, manchmal durch Manie, und über Heilmittel gegen die Manie. (Seite 243)

Incipit prologus formicarum iuxta
edificacōem fratris **Johis** **N**uber
sacre theologie p̄fessoris eximij. q̄
vitam tempore conālij astanciē-
basiēnsisq; duxit in humanis fe-
liciter. . .

Pragrans crebro p̄tes
qualdam p̄fertiz alma
mequerelas nonnūq;
audiui pigrorum in fīd
boim Cur modo iter cristicolas de?
nullis ecclesiam roborēt miraculis
aut sacris p̄ fide tuenda et virtutib;
bus ad benevivēduz non illuminet
sicut olym̄ revelacōib; Cum perfid
emim iudeis clamitant **S**igna nos-
tra non vidimus iam nō est p̄pheta
et nos non cognoscet āpli? Quob
murmur xpi cooperāte grācia op̄elcē
conabor in sequētib; p̄ plura q̄ppe
et circa nostra tēpora ymo nobis dū
datum est vivere in humanis mira-
acōe vel miracula ostensa sunt dimi-
tus cū revelacōib; v̄ aris et factō-
rum boim virtutib; q̄ cōstant aut vi-
sus mei vel auditus propria experi-
encia aut fide dignorum relatibus
aut reosatis exinde facta sunt cre-
dibilia **V**erq; in morali nunc labo-
ro materia p̄cor ideo lectorem seqn-
dum ne demonstracōem querat vbi
accomoda sufficiat p̄babilitas nec
me suspicietur facilliter credere boim
mibus q̄buslibet p̄fertiz feminis q̄s
nisi sint p̄bate plurimum sēper ita
libo delirare suspicor q̄quā sexē nō

despicendus sit fragili? **I**n q̄ sexu
deus sepe magna fecit vt cōfundat
forā mūdi. **S**im apostolum. **S**uo
deū iuxta beati Job vaticinium nos-
tro nō egere mendacō ad obsequē-
dum sibi. **S**uo q̄ falsitates detestā-
tur theologica quā p̄fessus sum sci-
encia **S**uo deniq; furcā dō arnaz
p̄ aut esse avita. et q̄ fuger ordine p̄-
dicatorum et officio. **N**ec miēt quis
si q̄nq; loca et nomina p̄p̄a p̄sona-
rum silueroq; ita fieri debere frater-
na caritas impat et cōta p̄suadet rō
vbi aut cōfessionis sigillum. aut se-
cretum aliqd̄ notabile aut periculū
zenodoxie ad aliq̄ silenda astrinxit
vel periculum aliud corporis a iē

Subv̄m̄? igitur typo voluminis li-
bellos quinq; colligere studui et p̄-
fēs opus q̄d formicari? appellatur
moralisatur. **I**n q̄ piger discipuli et
theologus p̄ceptois habebit offi-
ciū. **L**ibell? p̄m? p̄ncipaliter erit vera-
ris bonoz boim exēplis et operacōi-
bus. **D**ecūdus de verisimilib; bois
revelacōib; **T**ercius de falsis et illuso-
ris visionibus. **Q**uartus de virtuos
p̄fector operacōib; **Q**uintus d̄ma-
lensis et eoz decēpcōibus.

Capitula primi Libri

Capitulū p̄mūm q̄ formi-
caruz p̄petates p̄re multā
aiāliū cōdicōib; sūt inspi-
ciende de sexaginta p̄petatib; earuz
De sp̄liā laboz d̄ra. de appetendis

miraculis De eis quib? eukaristia
miraculose data est Et cur sensibilibus
aliqui deuocō sibi hntur ¶ C. ij.
Rigriō qd significet De quibusdā
virginibus a xpo desponsatis qre
deu simplicibus pl? solz dare ¶ C. iij.
Qz in pnis animalib? mirabilior
dei lucet sapiētia De reformatism
miraculose monasterijs a qmō salua
ri possūt q̄ in deformatis viuūt mo
nasterijs ¶ C. iij. De policia
bona triplia. de errore eozq̄ castita
ti detrahūt. De liberatis ab amore
carnali dimittis Et quam apte sint
terre steriles p castitate tuenda.
¶ Ca. v. de mutuo a fraterna iū
uamine a de triplia gradu in mat
rimo caste viuencum ¶ Ca. vi.
Quo i brutis quibusdā animalibus
qdā ē rō meōna soliditū de n iudi
cāda feliciter platorū vita Et de scis
episcopoz qrdā exemplis ¶ Ca.
septimū de ciuitate morali a labo
re bono tēplia. Quae bona fecerint
duo cālia gnalia nro tpe Qd ipof
sibilibus sit mō gnalē eccie reformatō
Qz plati n sēp sūt i cā. qre n sit re
formatō a q̄ oportet eoz vicia sepe
sōditoz dissimulare ¶ Ca. viij.
q̄ sint pfectōis vie q̄ntū peccent t
ligiosi medianā studēs corpora
maz neglecto studio ¶ Ca. ix.
Vtupat iners oclū. a comedat la
bor tplex Et de quorundam hominū
bonorum stipendis corporalib? ex
eāchs ¶ Ca. x. De mō quo

religioso s pfectōis inter trāseun
tes plus vaxat quam alios a q̄nta
bona in eccia fecerint medianam
ordines. licet psecutores semp ha
beant ¶ Ca. xi. De utilitate
pegrinacōis discrete. de laude a fru
ctu xpi passionem crebro ruminati
um. ¶ Ca. xij. De ppa
racone a bi spiritualis. de duplici
dulcedine dīne gracie. que aliqui in
eukaristie sumptōne Aliquanto in
alijs exercitijs pāpitur a de mirabi
libus naturalibus que videntur eē
miracula

Capitula Secūdi Libri.

Qapitulum primū q̄ reuēla
comib? quis credere potest
bene pbat Qd simplicibus
aliqui a feminis tāquam apō
ribus aliq̄ reuelat Et de mgnū vicē
cij laudibus ¶ Ca. ij.
De archiepi Treuerē Odois bonā
vita a cur hodie epi n sicut olym cla
rēt miracul? ¶ Ca. iij. De visu loīs
duplic. de somniorum veritate a fal
sitate. a de auisatis in somno vel vi
gilia p sanctos ¶ Ca. iij. De sō
niorum differēchs. de causis eorū
a de decept p somnia a visiones
¶ Capitulum quintū: Qd recurrend
est ad discretos viros i somniorū
a visionum incertitudine Et de sex
regulis per quas aliquis in talib?
nō deipi potest facilliter
¶ Capitulum Sextum. de via bonā
multiplicā in moribus. Et sub

q̄ multis ymaginib? somniorum
diuersi auisantur. .

¶ Capitulum Septimum.

De laude pacificorum q̄ deus mit
a furdis aliquando futura reuelat
a cū simplicibus i eukaristia miracu
la operatur Ac de quinqz pphetie s
d. bus. ¶ Capitulum viij.

De sollicitudine pro thesauro virtu
tū hēbendo. a de militibus vtuose
p re publica laborantib? p fide.

¶ Capitulum Nonum.

Quis sit odor bonis i moribus. de
sanctis i matrimo a caste viuencū
bo Et vt rum bonus angelus aliqz
hominem in bono possideat. quēad
modum sicut malus in malo.

¶ Capitulum decimum.

Fetor luxurie assilatur sulphur. a
quanto sit fugienda a de castitate
aut virginitate q̄ sicut corpus tui
potest ¶ Capitulum Vndecimū
Abstinēcia quantum pdest a cra
pula obest. Qz deus i hys pugna
tes iuuat a de terra vbi viget casta
rum feminarum multitudo a virgi
num ¶ Capitulum duodecimū
Qd male cōplacōis in seio assumi
deret Qd sit seneū laudabile a q̄ q̄
dā electi in morte timēt aliq̄ gaudēt
q̄ p? fuerūt timidissimi a scrupulosi
in consciēcia. . . . ¶ Ca. iij. Li.

Qapi. p^m quo mltiplex ē q̄n
titas qliter qdā se fingunt
dificorum esse animas. a
reuelacōnes habere. de feminis in

iubilo exclamantib? aliqui in sōe
a qd sciendū sit d tlib? ¶ Ca. ij.
Quō obest aie cetas a de decepti
one tēplia q̄ sāt dyabol? aliqbus
Exēpla qz ponūt de demone visibili
ter nobili obsequēte a de p begha:
dum deceptis. ¶ Capi. iij.

De vrb? qb? tyrāni assilant Quō
orō cois valeat a opa puata mē oñ
dis in monialib? puerb? a m feia p
plexa mīabif i caus? mronij ¶ Ca. iij.

¶ Qntū vi caue habēt a mulie
rū failiantate a blādia. q̄ sex? nō
ē vituperād? i feish viciū Et due dā
tur cāe cur vir excellit feiaz a quae
pl? vi accusat q̄ feie ¶ Ca. v.

Quo foricalcon a tigris ppoctas de
sigt a hēticō? a dat itellcū cuius
dā pnicōssie hēb? q̄ currit hō die At
qz duo mōi oñdūt qbus demonuz
volūtas. a ptās coartatur ¶ Ca. vi.
Infamia fetoi ppat. p piculo sūsit
feis iuuē. q̄ hētia tles solēt sedu
cē ad spiti libtatis q̄ vi maleficiā
fibia discipulos acq̄rūt d floratos

¶ Capitulum Septimum

Quam stultum sit spitualibus i bo
mo asiste. a cur quidam a qdam p
hereticos deceptiūt facillit ¶ Ca. viij.
Per cineres designatur humilitas
Duplicia meretur illudi. exemplū
esse videt de monialique se mortu
ram falso pdixit. a qmō veri a falsis
pphetis agnoscuntur.

¶ Capitulum Nonum.

Camibus heretici assimulant hētia

iniqua dicitur fuerit et malicia in regno
bohemie et cur aliquos turbos si
deles obtinuerit in bellis **Ca. x.**

Quod per aux sacre scripture sapientia de
signat. quod eadem heretici male accipi
unt et de quodam heretico p[ro]fessio et cau
to ad fide[m] d[omi]ni t[ame]n **Ca. xi.**

Quae v[er]itas ex heresi sequit[ur] de de
ceptis p[er] xpi stigmata ficticia Quo
modo mirabiliter v[er]q[ue] sex? decipit et
de puero in Rauenspurg p[er] martire
tento **Ca. xii.** **De mira
culis t[em]p[or]is q[ui] in bohemia heretici fuerit
ostens[us] ponuntur quoda[m] exempla.**

Capitula Quarti Libri

**Capitulum p[ri]mu[m] aia quo cre
scit virtutibus An femine
sint v[er]is peiores et incoti
nentiores **Ca. iij.** Qua
et fetus spiritus quo sint nut[ri]endi
de huiusmodi aliqui sanctis sine euka
ristia no[n] migratib[us] Et q[uo]d sancti in fi
milibus p[re]ilegiati sint eis obsequi
bus **Ca. iij.** Vita a quo sole
p[ro]ueiat Quo blasphemias quoda[m]
didicerunt Quod t[ame]n sunt vicia difficil
time dimissibilia virg[init]as amor auari
cia et odium de q[ui]bus exemplificat **Ca.
Quatuor** Filij sp[irit]uales quatuor dilige
re debent Et quomodo virgines quoda[m] p[er]
virginitate tuenda mortem p[er] vita p[er]
a orone ap[er]t[ur] xpi obtinuerunt **Ca. v.**
De zelo educandi fructum animar[um]
et virtutes p[er] a exem[pl]a castar[um] vir
ginu[m] ponuntur **Ca. vi.** Herbe**

et eor[um] fructus et succus quid significat
cent. de discenda sapientia a mira
bilibus dei in lignis et lapidibus:
p[er] ymagines naturaliter p[ro]ductas
Capitulum viij. Senectus lauda
bilis que fit. de septem q[ui] sunt neces
saria ut senes discant si prius no[n] di
dicerunt Et de magistro franco se
ne et deuoto theologo **Ca. viij.**
Quid significat grana ordei et fru
menti et quo deus peccata graua ho
die grauer[is] aliqui punit fulmine et
morte temporali seu spoliacione

Capitulum Nonum **Capitulum** **Capitulum**
mor carnalis concupiscencie quan
tum fit cauendus. de sancta virgine
Toleta clarissima: Quod fides hodie
dilatur in mundo. et de sancta vi
ta katberine de semis. de penitencia
sancti dominici **Ca. x.**
Quod iterremis se null[us] fundat debet
de p[re]m[on]itis ad moriendum di
uini oraculis Et de non vindican
do se in clero p[er] laycos **Ca. xi.**
Per quinque remedia labor aliqui fa
cilitat[ur] etiam sp[irit]ualis. de hereti
cis xpi sacramenta recipe. de sanc
te cristine meritis eius die moriet[ur]
Et de bona morte multorum q[ui] pu
blica iusticia plectuntur.

Capitulum Duodecimum
Hyemps et estas quid significant
moraliter. de vitanda acedia et q[uo]d
non oportet terri de morte subita
nea bonorum hominum in quibus
bona vita p[re]cessit

Capitula quinti libri.

**Capitulum p[ri]mu[m] Colores diu
si q[ui] in sac[ra] scriptura significat
Quod tribus modis deluduntur
bonorum mentes et de nocturnis
exeratiis et equibus q[ui] in bono vel
in malo significant.**

Capitulum secundum **Capitulum** **Capitulum**
Vnde p[ro]ueiant inquietudines nocte in qui
busda[m] somnibus? exempla ponuntur Et
quo sunt possessiones hominum a d[omi]no
liberantur? Ac de sex causis q[ui]e quoda[m] non
liberantur **Capitulum Tertium**
Hyemps et frigus q[ui] significat de sep
tem maleficorum exercitiis quomodo
comedat pueros quomodo arte istam p[ro]
fiteantur et an maleficium sine pec
cato possit tolli **Capitulum quartum**
Rigromatia q[ui] sunt quomodo a d[omi]no
liberantur? malum aliquando p[ro]cium recipiunt
Quomodo diuinitus maleficia impediuntur
et q[ui] temp[or]ales dicitur **Ca. v.**
Visceribus aie est delicia luxuriosapotissime
maleficia quomodo infrigidant generati
ua p[ro]mouet ad amore[m] vel odium et
anim[us] caritate existetes possunt male
ficari **Capitulum Sextum**
Vini nocumeta ostendunt quomodo re
mediari possunt infrigidati amore[m] vel
odio capti et homini maleficiati Quo
modo angelus mag[is] est beneficis bonis q[ui]q[ue]
malis maleficis peccatoibus? et de ml
tis p[er] angelos castificat seu enucha
tis **Capitulum Septimum**
Comestio de d[omi]no que fit maleficia
quo ledunt iudices aliqui quomodo videt

absentia: et q[ui] dicit aliqui dicitur co
fessoria **Capitulum Octauum**
Delicia venia quatuor fugienda sit de fe
mis quatuor s[er]uili ipse se publice dice
tes esse missas d[omi]ni et de t[em]p[or]e q[ui] r[ati]o
medu[m] tenet. vicia lingua ecclesial
tic[us] et feia q[ui] in bonis optia in mal[is] vero
aliqui p[er]ficia sunt **Capitulum Nonum**
Tes mo[ri] sunt corrigendi vicia et q[uo]d in
cubi sint et succubi d[omi]nos put[ant] pro
bat p[er] exempla et p[ro]p[ri]etates **Ca. x.**
Que sit mudicia et imudicia carnis
et sp[irit]us q[ui] p[er]iculosus sit t[em]p[or]e? mai[us]
et feie Incubiv[er]t[ur] generet q[ui] quoda[m]
virgines in conceptu et partu au[er]olam
non p[ro]dunt virg[init]as remedia fugandi ma
dant et quo quoda[m] fantastice se solum
cocepisse putant **Capitulum** **Capitulum**
Homo perfectus est triplex p[ro]p[ri]etate
la ris homo. ex duplici causa aliqui
p[er]sidentur. Sex modis demones
solent possidere. **Capitulum** **Capitulum**
Quod possenti eu
kariam recipere possunt. et quod
valeant exorcismi.

Capitulum Duodecimum
Stipes. radix. gemma. flos. folia
et fructus. quid significant. De her
bis petris et melodijis an demonem
arcere possint De varijs modis pos
sidenti hominem aliquando fa[n]tas
ticis p[er] maniam. et de remedijs co
tra maniam.

Explicit Tabula Capitulorum.

Incipit Liber Primus.

Quod ad fornicam. Quod piger et cōsidera vias eius et discere sapiētiam. que cū nō habeat ducem ac preceptorem nec principem. parat est ad cibum dūbi. et congregat in messe quod comedat. Aut diues ille Salomon primus in hoc philosophus. et theologus pūbiorum vi. Quo in loco tria te peccet. Quod piger at tēdere pūcipaliter. Primo pūceptoris mā datum cum pūmittit. Vnde et discere sapiētiam. Secūdo pūpū tūpū exēf sum vbi sūiungit. Quod piger. Tercio gnari aialis exemplū. quā dcludit. Ad fornicam cum suis pūpetatibz quas si humanis applicaueris moribz veram reuera discēs sapiētiam. Eandem eī ob causam. olym in pū dūpio nū ordinis noster frater Tho mas brabantinus librum moraliz sauit de apibz eiusdem applicans exemplū et miracula suo facta tempore ne talia aboleret obliuio mater ig nitudinis. Non autem vt reor leui ex causa materiam assumpsi de for midis podū. quā de alijs minutis animalibz. quā inter talia omnia nihil reperi natura sagacius. et morali discipline hominis accommodacius. Qua in re ne dum sapiētissimi salomonis. verū eadē pū eū loquentis. spiritus sancti autoritate imitor dicent pū iij. Quatuor sunt minima terra et ipsa sunt sapiētiora sapientibus fornicæ populus infirmus quā quidē

pūparant in messe dūbū sibi et de lepusculo locusta et stellione. Posterus pū ordinem loquitur fornicarū preterea ex inspectione prouida oli Malchus qui captiuus dicitur monachus sue pūpūctōis haussisse legitur documenta salubria vt beatus Jeronimus in eiusdem scribit legēda. Cogitans inquit beatus Malchus. dum captus in heremo pūctū de pū pascere aspicio fornicarum augustum gregem viderē. videns onera maiora quā corpora. Alie herbarum quedam semina forāpe onere habebant. Alie egerebant humum de foueis et aquarum meatus aggeribus excludebant. Ille venturē hūpemis mores ne madefacta humus in herbam herrea verteret in lata semina pū residebant. Hec luctu celebrē corpora defuncta portabant. Quod quā magis mirum esset in tanto agmine egredientes non obstabant intrantibus quin potius si quam sub fesse vidissent et onere cecidisse suppositis humeris adiuuabant. Quid multa. pulchrum nempe mihi et nō modici ponderis spectaculū dies illa pūbit. Vn ipse nāz recordatus ipse sapiētissimi salomonis ad forice solēciā nos mittēt et pigri similes sibi tū exēf suscitās. cepi tēde captitū et mōstēij cellulā quā ac foricārū illaz sūitūdmē vūiderat. vū laborat in me et cū nū aiul quā pū sit oim omnia sunt. Cū igitur in parua

animāda animalia non exapiendo breuē in volatilibz apē nullatenus for mica reperiā sagacius. Similit quā morali discipline hominis accommodacū. Idcirco iū generalem pūmissam tū dūcōez eius pūpetates in sequētibz hūi opusculi libris ac tū dūtibz recitabo nihil tū de talibz fornicarū pūpetatibz scribendo. nisi quā beatus Isidorus Plinius Solim et ipse Aristoteles tū dū similitur quo quā dominus albtus magnus in suis de aialibz libris aut quā ego pū vidi experēciā. Est itaqz inter fornicarū pūpetates in genere iūta comparacōnis gradus triplices. quintuplex dūna sūm quā quinqz erunt libelli ad mores hominum bonos vel malos applicabiles. Prima diffreca ex opūacōne fornicarū sumitur. Quia quedam mortuos sepelire vidēt. Alie in alijs labo ribz lucros sedulo occupantur. Alie vero stant in vū publicis itez quā dūm ostēdere conātes. ne erret aliq. Secūda dūna ex motu sumitur quā quā repūtatū. Alie alas acqrit. alie volāt. Tercia dūna in quā tate vūderat quā quā sūit perue. alie maiōes. alie maxie. Quarta dūna in pūcfu etatis vidēt. cū quā sūnt in ouis. Alie vūniculi nati nouiter. alie aut que iā possūt generare. Quinta dūna est in colore quā quedam nigre. Alie rube. Alie forme et qualitatis alterius vt in ethyopia. Piger. quia me fornicarum propria intueri iū

bes et ibi discere sapiētiam. Vellem vt earū dūcōnes singulas expūmes vt hūis quā pū exēplū habitis facilius deinceps et dūlectabilius moēs valeamus diligē. Theologus. vū noueris ergo pū ex pūfatorum dūcōez dūctis elia potest autētiās condūcōnes fornicarum auctam sexagenas numero cuiqz libello tradēdo duodenarium. Vn primo fit hec in ordine. Prima in opūacōne sua fornicæ differunt tripliciter vt pūrenissimū. Secūda hūe quā sūnt nigre perue sūnt mole corporis. sū vūtute excellunt maiōra animalia. Tercia quamuis vūant in gregon tamen regem habent. dūcem. nec pūceptorem. Quarta dūilitas earum est differens multum ab apūm polūciadum. iste regnum habent monarchicum. non autem ille. Quinta et si monarcha careant tamen sibi mutuo trāqlliter obtemperant. Sexta de sua republica in eis quedam rado cura. et memoria. Septima dūmum simul siue ciuitatem construnt. quam dūstinctam habitaculū diuersis plantaz tegūt pūticulis. Octaua in suis dūmibz vias rectas et occultas fabricāt. quā sūit occulte sepe iūbitat. Nona tā mares quā feie ad labōre egdūtur. vūniēse pū turmas. Decimavias suas mltuz ordūate obseruat. ne ille que exēut reintrare volentes obuiādo pūpediant. Vnde dūna extra dūmum via

satis recta et apta ambulat ut necaria acquirat pascula. Duodecima vero more apii sibi cibos fatiunt: sed a deo et natura donatos recedunt. Pro libello secundo fit prima formicarum dicitur. In motu trina esse dimoscif ut permixta. Secunda pronosticant et pronuntiant frigus pluvias et tempestates aerum. Tercia geminos habent oculos quibus corpe reguntur. Quarta amputatis oculis in vniuersis patetibus errant. Quinta cecitate in currens videtur fortissime amplectitur nec dimittit nisi ad casam reducta. Sexta via vna egrediuntur a suis domibus que versus finem propter quendam pascula plurificari videtur. Septima per viam lineam satis regia ad indium redeunt: nec in via vna alia impedit: sed aliquando sibi osculo vel ore pacis federa porrigere videtur. Octavo omnes vnum locum obsequant in quem thesauros ponunt et reconducunt. Non a modo earum acutur quendam et potentia atque odoreni emittit delectabilem. Decima fetida quodammodo ut sulphur organum et cornu abustum ceruicium adeo odiunt ut si talium super earum domos spergant fumigaciones aut cineres de loco migrat. Undecima omnes circa venter stricte pueri qui tunc sunt. Duodecima et vltima formicarum dicitur: quod in semio timore auium assumptis alis volat. Pro libello tertio fit dicitur formice. Prima in quantitate earum triplex ut in pascua non longe antea tetigi reperit dicitur.

Secunda quoniam in via visu peruenit vix aut nullatenus ad domum reuerti possunt. Tercia ab vris deuorat quod sanat si egrotat: vnde ab eis sagacissime querunt. Quarta philomene formicas et earum oua auide querunt et comederunt quod ex his conualescunt egroti et senes efficiunt. Quinta formicalcon abumformicarum rapit et edit in hyeme quod in estate imprudens nihil sibi dicit abirehuat. Sexta quoniam inuisidus formicarum odore bono intoleat: tamen si super eoligna noua et tenebra aut ex his lagenaterrantur duntaxat et fricentur fetorem quendam nonobilem extrahere expiuntur. Septima quoniam lucra causa incaute ex domos ambulat sepe a formicalcon insidiosus necant. Quarta uia formice vbi sunt noctue: facillime fugantur si ibi orbiculatiter cineres spargantur. Non a formice dicitur esse in ethiopia grades adeo ut canibus firmulentur. Decima aurum tales pedibus ex arena leguntur fodere. Undecima Eadem a se effossam aurum quod eis parum aut nihil prodest custodire diligencius dicuntur. Duodecima homines qui eis aurum furtive subtrahunt euigilantes ad necem persequuntur. Pro libello quarto. Prima est dicitur quod in estate processu gradu trino potant pretaeto: Secunda oua formicarum colore fuit alba sed quantitate pura et rotunda oblonga et caluilia. Tercia oua earum fuit odifera et infumis quibus dicitur aialibus medicina. Quarta icremetum

oua earum suscipiunt in loco calido et versus solem vbi posita a partibus primo in vermes alios: et exinde in formicam conuertuntur. Quinta turbata domo oua studiose solent tollere et ad nidum reportare. Sexta abumformicarum sunt fructus et herbarum succi quare etiam partes sepant: et cum eis ad nidum reuertuntur. Septima formicis per alios est appropinquatio quod in maiore sua etate virtute crescit. Quarta uia grana frumenti eligunt: sed ordium modicum curant. Non a grana dicitur esse cum humida sint et conpluta. Tercia grana sollertiter colligunt decorticanter garmimeta secreto recedunt. Vnde anima arte multiplici onera reddunt portabiliora: duodecima hyeme quod escunt et cibo fruuntur estate collecto. Pro libello vltimo. Prima in colore dicitur quod prima est formicarum diffidentia. Secunda que domos edificat ex solitudine prope vides deuastaciones conpropaciunt. Tercia frigida que ouis earum superueniens plerumque impedit aut et adat. Quarta alis carentes: per minimum progreddientes in publicum ab aliis bestijs facillime necantur. Quinta viscosi humore et tempore ab insectis a labore prope diunt. Sexta que sibi a vino vel a vippa non cauere subito inebriantur grauitate. Septima comeste ab hominibus: sed quibusdam proficiunt. Quarta uia formicarum abus nonnumquam fuit cauera aialium mortuorum. Non a se

ledentes homines humore acuto pungunt. Decima manus inquant hominibus si multum tanguntur. Undecima radices ledunt arborum vbi iuxta eas edificare finuntur: duodecima ad summitate scandunt arborum et ibi eorundem arborum flores et germina ledunt et rodunt cauantque fructus tenerrimos. Vnde dicitur piger quot perimitabilium proprietatum diuinitates eterna sapientia in minuto animalia locauerit. Piger: Videri et fortassis inuideo: qui me iam vice tercia non appropinquo: sed nomine per brolo pigrum vocatas quem a tempore quo religionem approbata professus sum scis acediam odisse et non totam euaserm. Vnde auctores alij qui suis cum discipulis de exemplis habuerunt dialogum honesto eos allocuti sunt nomine prope aut appellatio. Tu vero inebrias a conuicio. Theologus: Te pigri hominis vitio irretitum esse non re ipsa autumo sed solo nomine mutuo conuicio gratia. Nulli scias nomen qualecumque obert si de signati viciu aduocauerit. Quid enim obfuit Theodoro apostolo: quod cum proditore cristi iuda par nomen habuit: vbi demorum in aliquo constat differentia parum refert quid sit de nominis conuenientia. Sicuti namque solum vocabulum nulli hominum bonitatem tribuit. Ita videlicet nec cumque etiam nota viciosi nominis

nota videtis nominis ipsum virtutis bonum abimitur. Si fallor mens ista fuit Crisostomium ait in quadam sententia. Si dyaboli nomen aureis litteris scriptis malignitate. tamen non carebit. Et si nomen dei tetra non nullis de pinxeris caracteribus mibi diuine bonitati nocebit. Quia itaque prurientia vocabula non curat magno opere sed virtutes putat cepimus de fornicatione appetitibus satagamus proficere. **Diger** Tunc quod latus a murmurando video essent asseris. Unde quod cepta moralia doctrina eadem velis deinceps persequi. **Theologus** Prima fornicatione per recitata est differentia. et appetas quod in operacionibus suis fornicatione plurimum differunt quod quodam mortuos sepeliunt. alie lucrosi occupantur sepe laboribus. **Alie** que stant videtur in vijs publiciter quodammodo omnibus molientes alijs ne deuiant per que datur intelligi quod nulli homini per se minus ecclesiastico licet vacare acie acie vicio: sed cum istis studendum est vtili aliquid sepe occupari exco. Sunt enim in contemptu ecclesie admittat fornicatione exercitia varia et tres operacionum differentie plurimum distantes apud deum in merito. **Quidam** fuit in mundo detenti licetis. si circa corporalia per se laboribus putat mechanicam per sustentatione sua et suorum necessarios. et maxime hijs in operacionibus corporalibus proprio obsequiuntur. quibus tamen non sepe debet insistere sed eis de mterdu obmissis vacare melioribus.

In seculo enim vel infirmitate existentes velud mortui sunt vel in morte quadam constituti. iuxta illud canticum ecclesie Media vita in morte sumus. **Supra** enim tota vita est in celo. In fra tota mors est in inferno. **Hic** autem in media vita sumus quod quodam mors. **Hinc** est quod ad meliorem vitam christus quemdam vocare volens sibi dixit matth. viij. Sequere me et permitte mortuos sepelire mortuos suos. **Unde** Bernhartus. Notandum est in hac sententia quod aliquam minora bona permittenda sunt propter utilitatem maiorum. Sunt alij lucrosi in sudantes laboribus sed in spiritualibus bonis videlicet religiosi et clerici qui per orationes et laudes canonicas a suis et aliorum animabus nocte dieque hostes fugant inuisibiles. De quibus ait Apostolus primo Thimotei secundo. Qui bene profuerit per resisteri duplici honore habeantur remuneratione scilicet diuina pariter et humana ut glosa in sinuat. Sunt preterea alij qui in plebeorum occulto ta die stare ociosi videntur eo quod corporalibus se non inuoluunt exercitijs qui tamen in via morum verius duces sunt hominum simplicium eis methodum ostendentes mandatorum dei. quemadmodum sunt boni doctores et prelati ecclesie. De quibus ad Ephesios. quarto. dicit. Apostolus Ipse dedit quosdam quidem prophetas alios vero euangelistas

euangelistas. alios autem pastores et doctores ad confirmationem sanctorum in opus ministerij in edificacione corporis christi. **Primum** ergo boni. Secundi meliores et tercijs optimi fornicationum imitantur opera. **Diger**. Vellem quod singula in sequentibus capitulis probares per moderna aliqua miracula. sicut ipsa iam per bati sacre scripture auctoritatibus et fornicationum per petatibus Theologus. Si sacre scripture auctoritas et veterum tibi miracula ad credendum non sufficiunt. **Juday** et perfidie videris esse proximus. **Judei** inquit apostolus signa querunt. sicut greci sapientiam. et saluator. **Matth. viij** multi dicens mihi in illa die domine Domine nonne in nomine tuo operabor et in nomine tuo demonia eiecimus. et in nomine tuo virtute multa fecimus. et tunc confitebor illi quod nunc noui vos. **Discedite** a me quod operamini iustitiam super quibus. **Gre. ij. li. mo.** **Hac** sententia datur intelligi quod in bonis caritas humilitas. non autem debeant virtutum signa venerari. **Unde** nunc sancta ecclesia etiam si qua sunt hereticorum miracula dispiciat. quod per bati quidem scitatis non est signum facere quod hoc scitatis spes non esse cognoscit sed proximis ut se diligere. de deo vera de proprio meliora quam discipulo sentire. **Et** aug. li. lxxxij. dicit. **Intelligimus** quedam miracula etiam sceleratos homine facere quia sancti facere non possunt. et statim causam huius adiungit idem dicens. Quod non ideo

potioris loci apud deum arbitrori sunt esse scelerati quam iusti. Non enim acceptiores erant apud deum magi pharaonis: quam populus israel quia non poterat ille populus facere. quod illi faciebant. quam uis moyses in virtute dei maiora potuerit. **Unde** reuera mali non possent illa facere. nisi permissi. **Soni** autem si daretur eis a boni non possent. et illa. et maiora facere. non tamen sine recta ordinatione boni est quod non datur hic potestas sicut et malis. **Unde** subditur causam quare non datur eis dicit. **Jo** non omnibus sanctis ista tribuntur. **Re** pernicissimo errore deperiantis infirmi existimantes in talibus factis esse maiora bona quam in operibus iusticie quibus eterna vita operatur propterea dominus prohibet hinc gaudere discipulos cum ait. **Nolite** in hoc gaudere quoniam spiritus vobis subiecti sunt. **Sed** gaudete quoniam nomina vestra scripta sunt in celis. **Luce. x.** **Diger**: **Miracula** adduci non debent. ut veritati ipse credam fidei et disciplinis moralibus: **Sed** propter pusillos fidei quorum multitudine est non minima hoc exigo qui nouis a deo bonatis prodigijs mouentur ad virtutes feruencius. **Referunt** exinde viri solidi deo grates amplius et viuuntur caritate perfecta. **ob** id suo summo altissimo arcibus inberetes. **Theo.** **Hac** ob cas exemplum

primo miraculum in nostris factum
tempore refero de laborantibus in seculo
licite fuit vir quondam plebeus laborator
simplicianus multo. huius vero reuera
prudens in civitate Nurebergenfi
Dambergenfi dyocesis meo tempore
civis motu non nomine sed vite
fama bona occurrit. filius confessionis
extitit predecessoris mei in prioratu.
Nurebergenfi fratris eberhardi videlicet
vir ut adiacens mihi testanti
potest prius fide digni valde. huius enim
relacione didici que sequuntur. hic igitur
Simplicianus temporalis quidem
studia non medicus fuit. huius rebus
videbat secundum seculum mediocriter
ad divina vero fuit devotus plurimum
Nam operibus misericordie de laetitia
et rebus propriis pauperibus erogabat
largitus peregrinationibus locis aliis
quodam corpore macerabat actus. et in
meditatione vice passionis se exercere
solebat multipliciter et ex his propriis
operacionibus ad deum dicitur ei animus
cepit in ardere. Ad arde desiderium
aliquod in anno sumendi divinis eu
karistie sacramentum in eo non desistit
crecere. Verum in prefata civitate masculin
sex? ra? q? femine? ad eucharistie
sacramentum solus accedere quod isti etiam
licet? plerumque plebea mihi quod illi
solent transire formidabat. propterea
dei famulus sacramentum quod cordis
estu affectabat in more ebrius petere
ne singularis videretur iuxta illud
memorandum beati Berni. Qui facit
quod nec miratur oes

Excogitabatque tamen divino nutu
modum aliquem quod mediante acquireret
per equum pollicem quod sumere nequebat
per sacramentum. Dicebat ei quod sepe
dei misericordia voluntate bona pro
facto acceptat quoniam pro negligentia
operis extrinseca cum non veretur.
Fecit igitur quantum in se fuit
quicquid potuit se ad sacramentum
eucharistie preparando die proximo
et hora que eucharistiam habere
verisimiliter a sacerdote pro non
valuit: nam primum si oportunitas
arriserat sacramentaliter per
confessus est. Cibum pro
de die sumpsit moderatum vice
ieiunii. Deinde devotione vera pro
meditationes istas in ara cordis
coram dei viventis oculis
macerare se et aduare solebat
sollicitus quo potuit et tamen
infra missam officium et potissime
communione hora omni quo
desiderio poterat a divina
pecunia clementiam se tanti
sacramenti participem efficieret
et bonam voluntatem pro
facto acceptaret. In cuius
evidentiam corpore subicit
spiritui et divina voluntas
bonae voluntati munus
acceptaret pro facto. Ad
circo cum sacerdos ore proprio
sacramentum sub specie panis
solebat accipere iste dei
famulus tunc pedore tunc
etiam labia sua aperuit et
ecce mirares. Nam divinus
prope credi potest miraculo
accidit ut quoniam ita se
disposuit illico lingue eius
hostie consecrate. quedam
particula adherere cepit
devote dulciter et sensibiliter
ad eo videlicet ut necessarium
videtur

videretur ei aut istam quam sensit
particulam de ore quod crebatur
ponere aut quod faciebat perceptam
deglutire. de quo cum miraretur se
pius tandem dubitaret. An illud
adveniret divinitus. quadam die
cum divina audisset et percipisset
ut partitum est finito missae officio
conari volens digitum oris imposuit
linguam tangere voluit. sed digito
alba quedam particula visus
ostendit in huius sensibili. quoniam
oris reposita super sit ut
antea. Sed deinceps per
decursum sue vite nunquam
simile meruit percipere licet
a bonis operibus non minus
quaz prius desisteret. Diger
Sare vellemur hoc donum
deus suo famulo voluit
subtrahere quod nihil illiciti
operis videbatur in tactu
facere. Theologus? Ut satis
reor nihil boni gratuiti et
virtuosi huic divina clementia
absit. Deinceps sed solum
sentimentum quoddam ademit
corporeum in quo parvum
vel quidem nullum consistit
secundum naturam sophiam
atque beatitudinem mentum.
quod potius non nunquam
imperfectorum est premium
ne in via deficiat. quam
sit mentum. Unde etiam
fortiori bus sepe in dei
vinea laborantibus talia
subtrahuntur sentimenta
dulcia que opus est ut
aliquando sensum infirmioribus
ut docet beatus Berni
in epistola ad fratres de monte
dei et fortassis etiam delicto
penitentia non caruit post
multas boni operum

visas circumstantias sicut zacharias
aumbigere vbi dubitatur non liciti

Capitulum Secundum

Deprocedo ad formicam
conditionem aliam que
est que hec que migre sunt
pue quidem sunt mo
le corporis. sed virtute et animi in
dustria excellunt maiora animalia
per que datur intelligi. quod
quamvis quidam dei famuli
sint in exteriori apparen
cia puuli et humiles: reue
tamen coram deo et dei
angelis primo in dei ecclesia
sanctitate et iusticia pre
cellunt caeteros. qui in
hominum aspectu sepe numero
magnum esse videntur et merito.
Per colons quippe migre
mem humilitatem. Et pro
parvitate corporis simplicitatem
debere intelligi nemo ignorat.
qui sacram scripturam didicit.
Hinc est quod come spon
si Cantorum quanto migre
esse describuntur id est multo
despicabiles ut glosa dicit
Mathei. decimo octavo. ipse
humana tus que huius et
respondit dicens. Quis
putas maior est in regno
celorum. Et advocans
Dominus nos ter ihesus
cristus puulum statuit eum
in medio eorum dicens. Amen
dico vobis nisi fueritis et
efficiamini sic puuli non
intrabit in regnum celo
rum. Quicunque huiliaverit
se sic puuli? huius maior
in regno celorum sepe
si quidem

pauperibus? et simplicibus? ac a mundo abiectis? maior videri virtutum et non nunquam miraculorum dimoz iudicia quae in his qui alios in dignitatibus? et scie- cius pie videtur. Deinde inquit beatus iob ibi dicitur: *in iustis simplicitas quae est la- pas et septa apud cogitationes divitum* huius parata ad tempus statutum. *Divites enim ut super eodem dicit beatus greogorius vita simplicium in hoc mundo humilem abiectamque despiciunt.* Si tamen ante occulta iudicis oculos emicant honorari metuunt despici non refugiunt corpus et anima afficiunt et sola in animo dilectione piguescunt. *Piger potens ne de similibus talibus exemplum nostro factum tempore per penitentiam recolere.* **Theologus.** possum et spero multum accomodari nostro proposito. *Vivebat sancta novit soror quaedam in monasterio quod Tu es dicitur Constantiensis dyocesis simplex et recta ac deum timens. zela- fructusque sue religionis inter multitudi- nem sororum satis imperfectarum ut no- tum est locum nocentibus haec sacrifi- cie pererat et sacrarum vestium pro eccle- sie officio cui ad honorem sanctorum qui sunt in patria multo tempore duo- te obsecuta fuerat. Intrauit autem Ia ista virgine satis puerca existente morbus epidimie pestis monasterii- um et sacristaniam istam cum multum egrotare fecit sanctimonialibus. Cum- que devote sumptis ecclesiasticis sac- mentis omnibus ab ista sancta virgine- que sorores iam prope agoniā astitu-*

eretur iacentes in alia camera dista- ti qui infirmitatem ignorabat eius de- virgini ceperunt audire et videre celeste- amoniam et angelorum praesentiam circa- locum sancte virginis dixeruntque sibi huius- uentibus. *Quia auditis et videtis quod- celestes exercitus canunt et faciunt circa- sorore nostram quae egrotare non novimus* huius salit iam migrare videmus? **Picque** anima illi? *beate virginis in magna- na a lactate corpusculum reliquum pro- prium in pace requirit magna cum- admiracione sororum.* Aliud exemplum. **Pre- tereo** rueredo patri nostro puincia- li referere audivi. *quod non pro pones et- raptore? quidam vias divinas obser- nabat.* An ne aliquem vix cape vale- ret a quo pro vim lucis temporalis emo- limenti coqueret? *fuit autem pro tunc in divi- tacula imperiali pua swewieque.* Alen- dicitur. *Cuius quaedam simplex et raris- que in suis negociis itineras in man- pro dictorum raptorum venit a quo cum que- ret non esset? quod de Alen cui illi cap- tus quod es.* At ille respondit. *ita fit in noie- ihu. qui audito. non pro donum sibi tulit- et alter.* **Capphas** hac idem captivi- tate quod ad nos nunquam bona sequit for- tuam ita ut dicitur dimit? in virtute no- mis ihu. *non quia vix caute mul- tum usus captivitate. duceret tamen mis- modis man? eorum evasit et ad pro- iuit raptore? liber et salu? rbi? et cor- pe rediit qui nomen ihesu id est sal- uatoris in sua necessitate fideliter in- uocavit simplicitate et veraciter.* **Est**

est eadem die in quodam rure prope sa- tis civitatis. **Rure** genit vgo quod ex- paupul? pgeita putib? **Dec** cum el- set iunior mo ei e grabeua venusta- fuit corpea recta animo ac simplici- fima. **Na** m circa primos sue pubtat- anos xpo suam vgnitate dedicare- studuit leuitates iuvenile? fuger el- t? omnes sui cordis in xpm dei filiu- velut in spofu suu cepit dirigere. **tep-** tavit tuc ex aduerso et multo annis- post modum demonis nequa? hanc- pugile se erigere et nocturno tempore- nuc st reptibus horribilibus nuc vo- mopiatis pietu? caussionibus? et tade- domus qua in habitabat ruina fan- tastica a scis quas faciebat orob?- scas virgine? erere conatus e? na cep- to proito deicere. **S**3 metita e? imq- tas sibi. **Na** vgo verbis sacre scriptu- re et ofel soz prudentu? consilij? pphs?- confortata orobus mediate divina gr- aa non mo hostis conatus pmpedit- h? divina ex providencia in ea cepit his- vtorz tepta cobibus. **gs** dimi amoi?- die suu spofu iflamai apli? **Affec-** tus ei eo tpe amois cuiusda ad xpi- despo lacoz maximus cor agebat v- gimis. **Nulla** quod de feto a freno pmi- tus amoe. **h** gestiebat. **q**tenus aliq- speaificaretur certitudine se a xpo- velut spofu diligere: de qui in pdicaco- bus ad vigines audieat devotas ex- clamaciones sepe fieri. **Oro**que eius ad- h? debebat dndem non absolute: **h**co- dionit vic? si id dei voluntati foret

bunplacitu. **Cu** at in tali dndemio mlte- pseuerass? meho: quod die in orto de- ce? ope viditabat desideiu paupisey- audivit dms. **Na** cum a iuuetute reru- caret affluencia: ortu sibi providu pp- um coluit et vacca emit vnicac? lac- et ortu libas vaia? frequit civitati i- tulit et his venditis vidu acqsiuit- tenuer vix vllum smoner factu ad po- pulu in eade civitate solebat negligere- nec differre infra quindenā a cir- cit? ut reciper dndemissimu eukanstie- sacmetu pmissa pus sacmetali con- fessione. **Igit** du in orto p? dndem- petite arre vora laboraret in ore soli- sbito in hac verborz prupit finaz. **O-** vtna fili dei signu aliqd tue dispo- sacois e? paupula et indigna mere- rez accipe in tali h? ortu locello quod- nec ocul? corporeis visu dirigo. **Et** ecce- in eode momento locello vidit tres- a duos arat? fiolaz amenos floscu- los: erat at pro tunc tempus autumnale- et ar festu bti martini qui in nris pu- bo nedu oim floz emarcesce solet a- m eitas. **Veruec** tuc gladez et miniu- g elidida oim fructuu et folioz vies- ab arboribus confueuerunt decerpe- re et enecare lxrbas in quibus libz- ortulis. **Ca**usa est itaqz cristi v- go et ex ammitacione territa de tam- insolito spectaculo fiolas manu col- legit propria et conseruavit sollicit- te ut exinde amor et spes arcus ad- suum sponsum videlicet cristum g- te succrescerent. **Verum** quia

Vix qz postmodum ex simplicitate in
mia temptatio quedam. et abiguitas
in eam incidit. An ne hoc signum suffi-
cies esset arre illi? quantam sedule
a xpo poposcerat Ideo pces novas
et suspiria acriora pro vobis suo spō
so cepit porrigere vt cōficaretur am-
plius. Cumqz in sequenti anno ite-
rum in orto suo laboraret quodam
die et ibidem in locū certum intuitū
dirigeret op tado ex pmo cordis de-
siderio qten? ibidem reperiret in fig-
nū xpifere desponsacōis anulum ali-
quē. Si dīme volūtatis id esset. Et
en altera vice nō spreuit deus preces
huilis virginis. sed repit materia-
lem quendam anulum quē vidi p?
modū. erat autem coloris albi dī mi-
nera qua nescio argento mundo vi-
debatur firmior. Et in claufura vbi
iungebatur in circulo due manus
artificio se in sculpte extiterunt can-
cellatim sibi mutuo fidem porrigen-
tes et sese arte cōstringentes fuitz
locus inuencōis hui? muneris tā in-
opinatus humane coniectura cōmi-
vt omnino desertus ab alijs vidre-
tur hominibus. Hunc anulum vgo
gratissime seruauit in posterum. et
a lissimo suo sponso deinceps vt a-
tea in labore manam suarum viuē
studuit quam a tea ledus. Addidit
etiam hīs quem diligebat vice ter-
cia in quadam visione nocturna se
virgini pue in loco quodam. vt vi-
debatur mundo in ea forma osten-

deret ad amplexandum porrigere
in qua solet p fidelibus simpli-
cū depingi puulus virgis et mris.
tractatus in manibus tempore pueri-
cie. vide? igitur in prima virgīe p?
hanc vitam qz erat humilis exalta-
tam et aliam simplicem a xpo cōsola-
tam in pnti nequam seculo. Dig-
Miror cur in ea re hanc puellam cō-
mendas. in qua potius dūcum temp-
tasse videtur quam donum aliquod
meruisse per certitudinem enim di-
uinū amorē sibi inexistente ag-
nosce. et hui? noticiam p signum a
deo poscere vbi p solam fidem am-
bulare iubet sacra scriptura dei tēp-
taco esse videtur. Sunt inqt ecclā. ix.
Iusti atqz sapientes et opera eorū
in manu dei Et tñ nescit homo vtz
amore an odio dignus sit. Theolo-
gus: nō ex motuis minimis p fataz
laudauit virginem cuius vitā sim-
plicitate columbina plenam et virtu-
tibus referatam esse sepe ipse preses
et ab alijs fide dignis didicis. Noicē
ei debes qz in simplicitate cordis de-
um pure querentibus eius clemen-
ciam quosdam actus aut ad nullū
aut ad modicum viciū imputat
quales ppetos ab alijs naturali?
gratuita industria. p ditis sepe p
culpa accusat. Ignorācia siquidem
eorum que non sunt dī nēcitate salu-
tis presertim in simplicibus homini-
bus actus quosdam excusat i toto
vel in tanto. Qualis ignorācia vt

constat in simplicibus habundat
et aliquando ibi in eis meretur gra-
ciam qm in sagacionibus factum in-
cuset et auget peccatum Legis ppte-
rea in vita patrum paulum simpli-
cissimum virum in naturalibus: p-
minas quodammodo deo propo-
sitas quibus se asseruit nolle abum su-
mere. nisi demon ab obsessio prius
recederet corpore. Illic ad votum ex-
auditum esse vbi alius fortas? deu
temptaco iram eius meruisset. Appm-
quant tales deo seruientes i simpli-
citate animi puerili Innocencie cui
nec ecclā graues penas infligit pro
actibus quos in adultis punit gra-
uiter. Quid ergo mirum si deus in fi-
nitum misericors eum simplicia aiō
querentibus exaudit p ule gialiter.
Memoretis demiqz illius Gregori-
ane sentencie qua ait Qd miracula
non sunt imitanda s? miranda et rur-
sum istius regule iuridice. Qz p uile-
gia paucorum nō faciunt legem cō-
munem. In benignissimo igit dño
cōfido qz simplicitas et feruor diuini
amoris quem ad cristum humilit-
habuisse creditur. hanc virginem
excusauit a temptacōis? diuine vi-
cior in super impetire meruit dei fi-
lio quod animo subarrari anulo
quaz aram tāta postmodum i sim-
plicissima sequebat? humilitate ca-
ritate et paciēcia deuota. vt multis
palam fieret qz coram deo morales
formice sint magnē quantitatē vir-

tutis quē tamen in mundi face pue
videntur inbecilles et modice
Sequitur **Capitulum Tertium**
O Vanis fornice viuant
in grege. nō tñ regem ha-
bent dūcem aut pcepto-
rem. vt dicit Salomō prudentissi-
mus in prouerbij. In q mirabili?
eterna sapiēcia operatur in formi-
cis quam in grauibus in alleabus
in apibus? vel etiam in hominibus in
quibus tamen diffrencijs animal-
ium semp aliqz pceptore. dūcem
aut regem posuit de propria specie.
Nec ita intelligenda est salomoi?
prefata sentēcia vt penitus nulla
formica habeat dñicē ac pcepto-
rem nec principem s? nullum de pro-
pria specie aut de suo genere quem
admodum apes et quedam alia ha-
bent animalia. Nam supremi toti?
vniuersi principis regimie et dūca-
tu nihil secludi pōt in rebus creat-
vt de hīs referta est sacra pagina.
Et vt ait mundi phus Ab hoc ente
scilicet deo celiz dependet et tota ei?
natura cui concordat sui commenta-
tator. hec qua ait autoritas. Natu-
ra recte et ordinate ait tanq? directā
et rememorata ab agente infallibili.
Agens at infallibile est solus deus
antonomatice. Potest itaqz antefa-
ta. formicaz condicio quibus daz sac-
tis hominibus competere in dei eccle-
sia presertim in monasterijs dege-
tibus vbi nec vna regula homi-
plati
b-i

nec scripta sua nomina a multitudine
 ne ubi tñ nonnōq̄ boni hoies reperi
 untur vñsq̄ sexus q̄si sine rege sui
 ordinis. Oni enī q̄uis vūant in gr̄
 e non tñ regē habēt ducem aut p̄
 ceptorē solo xp̄o dempto q̄ est rex
 regū dñs domināciū c? ad instinc
 tū gubnāf in arboris licet in alijs
 coibz a superioribz regantur Sicut
 in mltis vidim? heu solo noie clau
 stris a monasterijs dfoitis nimū
 q̄ reuera apptuē sunt a pditorz hōi
 nū poā? aliqñ latibula q̄ sint vtutu
 tabnaula a dissoluōnū veri? sunt
 tuguria q̄ dei tēpli pastoforia In
 q̄botn aliq̄ies repuūtur aliqui qui
 redō spū dei soli? Illō b. Job. in.
 ad litterā dicē possent Cōsurgēs i
 fba clamabā - frat sui draconum
 a socius strūcionū : De quo a illud
 Deu. xxxij. apte potest intelligi qd
 de electo israhel dr. Inuenit eū tra
 de sta in loco horroris a vaste soli
 tudinis Cirāduxit eum a dōant a
 custodiuit q̄si pupillā oculi sui Do
 min? sol? dux ei? fuit a reliq̄ que ibi
 sequūt Tali veteri testamēto sanc
 tus ppheta Michas exstitit q̄ d̄ q̄
 dr̄igetōs viros pphetas noie solus
 veritatē vite a doctrine suauit vt t̄
 cius narrat regū liber xxij. Talis i
 vtēo scificatus Iheremias fuit q̄
 adūsus fide religionis viros clas
 mauit suo tpe nolite audire verba
 pphetaz vestroz niēdaciū ei pphē
 tāt vob Iheremie vij. tal. in sup. b.

p̄ bñdici? fuit mltō sue vite tpe q̄
 a fals mōchis tādē elāis i abbatez
 mortis po culū p vite stipēdio ab eis
 suscepit q̄s regie a loco desuūt vt di
 cit b. gre. ii. li. dyal. Piger. Potes
 ne simile aliq̄e q̄ arca nostravire
 rit tempore in exemplum pducere
 theologus. Possū quātū meōrie
 occurrit? Nā eo tpe q̄ in studio steti
 Colomien. filii d̄fessionis habuivi
 rū fide dignū Canonicū tūgarēs ec
 cleſie licēciatum in artibus a sac
 dotem vitā ordine Libertinum no
 mine a quo ea q̄ sequuntur p̄cepi
 quam miraculose quodammodo
 videlicet monasterium sancti Jaco
 bi i leodio beati benedicti ordinis
 de fece deformatōis. ab statu bone
 reformatōis deductum sit prope
 nostra tempore. Vuebant ei antea
 ibi mōchi desolutissē vbi de regu
 lari obseruācia pene nullum dep̄i
 ebatur invidiū in amictu aut ceri
 monijs vestigūm ordinis Erantz
 ibidem degeneres vita qd peius ex
 titit multi de nobilitate a potentuz
 genere progeniti quales aim domi
 nari in malum gestuunt freti diu
 ciz a amicitia secularium. nihil bo
 ni fieri sinunt. Deuissima enim est
 vt ait phs. in politicis iniūsta fe
 rēs arma venit tamē nescif quorū
 merito tēpus quo pater misericor
 diaz loco antedicto succurrere vo
 luit. Nā abbas loci d̄fici? est a die
 statuta a monachis notabilibus

nouus pater elegi debuit canonicē
 Aderant tūc de gremio monasterij
 paucissimi deo deuoti q̄ fm dictam
 timorates sciēcie elegerūt vnum ex
 eis p̄toneum Sed ex adūso affuit
 dissolutoz monachoz multitudo o
 ni fere religione vacua q̄ de suo gre
 ge moribz elegit a obtinuit quen
 dā in nālibz q̄tē satis industria in
 dana pditum Sed malorum moi
 bz insignē a oibz malis accomodū
 Qui post q̄ m̄gmpedit mentis? oca
 li? se electū eē in pastorem a dūcez
 gregis tā morbidi ex amplo mot?
 a vilitatus d̄magrācia atqz muta
 tus a virum alterz vitā quā gessit
 hōruit p̄teritaz formidauit hūme
 rum infirmū oneri nouo submittere
 a dubitāe cepit an d̄formatōem ex
 p̄tare vellet cū p̄posito se emendān
 di efficacē Vel an electōi resignādo
 foret vitato tñ secūdo. ne eligēf de
 terior p̄mū elegit vtputa itez ispi
 ratus d̄mitus Ob hinc cepit absco
 dite q̄tū hanc regulā quā p̄fessus
 fuerat bti bñdici inspicē vestes re
 ligioni d̄gruas a lectistēnia cutisue
 edicē a secūdo abū a potū regulā
 ter se etiā in alijs cerimonijs regere
 vt ostāt suis adueniēte d̄firmacio
 ne verbo a exemplo canere. a dicere
 valeret Venite a non solum ite Ob
 tentā itaqz confirmacione. a in sede
 pastorali cum attinencijs tpalis to
 minij collocatus Cognatorum suo
 rum potēcia ad cohercendum rebel

tes monachos illocata clanculo die
 statuta domū intravit capituli Capi
 tulū p̄mū suis tenuit. a mētē suā di
 uinitus imutatā. mō apuit Ad d̄
 ditqz Ecce me vidistis hacten? mlt
 to tpe viz. heu vñ? moribz p̄p̄ si
 milem a fortassis ob id electū a ma
 iorū fratru mltitudiē Promitto co
 rā vob deo a beato bñdico iā vice al
 te ra me de cetero nō vt ātea sed vos
 velle vbo p̄cedē deinceps a exemplo
 Sicut estis errātē seq̄mimi correc
 tū a penitētē a q̄cūqz me seq̄nto re
 gulā q̄ p̄fessi sūt tenere voluerit a
 me vō. ous a suo pio pascetur pas
 toē Qui cūqz vō rōnuerit. me vltō
 rem hēbit vñqz ad carceres iclusue
 dixit a hec facta sūt. hec oia cūctis
 q̄ audire stupētis Nam obediētes
 ad plenū reformatū. a rebelles a
 penis afflixit graubus. vel a loco
 fugauit sic velud vinea domini sa
 baoth vñqz hodie dictum monaste
 rium p̄seuerat in regulari obseruā
 cia. Piger. Illud opus mutacio
 nis manus dextre a deo factum non
 minus autumo fuisse miraculum q̄
 q̄ diuino numine corpus aliquod
 de morte esset suscitatum Theolog?
 Assentis in hoc beati aug? senten
 cie qua ait. manus esse miraculum
 iustificare impiū quā creāe mun
 dū Dic enim nihil r̄sistēpt d̄inepo
 tēcie ibi vō libtas hūmana recalcā
 triare valet. Piger. Datis emz
 apud me virtutū in dubium vnum
 b. ij

quod protulisti in exemplo quod ei vix esse potest quod in monasterio omni quasi regulari obsequia spoliato quidam assensu monachos fuisse neque licet paucos deo deuotos. Nam sine appetitis vicio nullatenus videtur posse vivere qui de coibus bonis monasterii non prouisi coguntur velud seculares veri temporalia omnia sibi prouidere. Sileo de corporum incontinentia et de animarum inobediencia sine quibus talibus vix vivitur monasterii. Theologus. Super hoc dubio non solum varie sed et diuersorum aduise datur sine. Quidam dicunt non veretur omnes existentes in talibus monasteriis esse extra statum salutis quod non assensio. Sunt alii qui ex aduerso affirmare audent omnes exites in talibus monasteriis esse in statu gratie si precepta secularibus bonis debita suaueriter motu consuetudinis in monasteriis ultra premissa vixerint. Quod dogma incautum esse credo non aliter responsum suum distinxerint. Sunt preterea alii aduise quasi declinantes mediam quod doctrina quicquid dedit regulas per quas quisque quod saltem ad locum resortum venire neque videtur inquit religiosus discere potest in dissoluto et desolato monasterio. An primum salutis iocundat prima si suat etiam a seculari homine sub precepto seruanda sunt quia in hijs prima et christiana principaliter consistit religio. Secunda si seruat secundum que in regulari statutis suis professus est quod non precepto cadunt quod hoc faciendo eo quod precepta sunt voti professionis videtur

directe eadem et huic dicitur et deum gratiter offendere et quod tertia violat animarum precepta dicitur etiam si de coibus bonis consuetudinis non prouisi necessaria suo statui tenent temporalia solum ad incrementum vix de licentia sui prelati. Alioquin appetitus esse videtur. Fuit huius doctrina venerabilis. Huberti super regulam beati Augustini suo tempore et similitudinem domini Alberti qui cum esset provincialis theologie in predicatorum nostro seculo ordine sic scribit dicte provincie in epistola cuius in causa instantia et sollicitudo. Ne inquit appetitus viciu scilicet professionis paupertatis nostre possit sepe. Volo ut nullus frater aliquam habeat dispensacionem numerorum aut quorumque rebus que ad eius consilium siue in eius utilitate voluntate siue aliorum modo quilibet contentat non scio prelati suo vbi sit illa pecunia et res alia et quilibet dispense. Nam si quis secus faceret et prelati in scio huiusmodi res dispensaret aut dispensandis suo iudicio seu arbitrio reseruet eum appetitum reputarem et tamen professionis violatorem regulariter condemnarem. Dec Albertus. Quanta regula est si in hijs videlicet quibus de licentia prelati habundat temporalibus que velis deo dicata censura sunt non ut multi dissipat sed proximo presertim fratri necessitatem patienti subuenit quia ad hoc plusquam secularis persona obligatur religiosus qui multiplici iure astringitur confratri domus

domus siue sibi emere citius quam seculari extraneo pro. De quo beatus Johannes hanes dicit in sua canonica. Qui habent substantiam huius mundi et vident fratrem suum necessitate habere et clausit viscera sua ab eo quod caritas dei manet in eo. Filioli mei non diligamus verbo neque lingua sed opere et veritate per ma. 10. 11. Quinta regula est si firmum huius pro oitu resignandi temporalia sibi ad incrementum vix concessa per prelatum quoniam idem debite procedit et in reformacione manasterii quoniam oportunitas auerent quantum sua interest intendit cooperari fideliter per locum et tempore. Ego igitur in confessionis audientia. Et modo requisitus quando hec que ista ab inicio dedit opinio a religiosa quicquid proprio suam persona eam in salutis statu esse credo si non erro que errorem si est patus sui corrigere. Diger. Quatuor mihi huius occurrunt dubia que si rationabile est quod enodare velis. Primum quod de hijs sedendo sit quod abhuc in seculo sit libera et per dicta suare proponit et sic de formata intrat monasteria. Deum quod de hijs que in seculo sunt voto tamen de religionem intrato sunt astricti non reprobos introitu nisi in locis difformatis. Tertium quod de hijs que iam in difformato monasterio sunt recepti et ad loca reformata venire possent sed non sunt predictas tamen quicquid seruantes. Quartum quod de hijs que per modum probati in reformato monasterii et deinde ibidem professi postmodum sine necessitate aut causa rationa

bili ad loca migrat difformata que multi litterati et graves viri vocant semini apostatas iuxta illud christi. Luce. 11. Nemo mittens manum ad aratrum et respiciens retro aptus est regno dei. Theologus. Dicit super talibus et filii bonis questionibus sine distinctione multiplici responsione puto rem esse magnum periculi. Conari esse ad distinguendum in talibus multum timore meti confusionem gratie perere tedio lectorem possit afficere eo quod autem in causa causa sepe valde casus variat in particularibus de quibus quicquid vni eius infinita possunt accidere. Sed pro parte rea quod inter litteratos vnus quisque in suo sensu habundat. Non in super memor sum quem quod preceptorum meorum ad prefata dubia expresse scriptis respondisse quam obrem de responso meo nunc super sedeo utique nostrum sufficit quod in loco reformato est. Si autem quicquid aliorum dubium aliter prefati cathena constringit per absolucione sui magnum aliter si potest quod in regno celorum id est in ecclesia. Magnus autem est iste quem agnosce de cet supremus magister qui dicit matth. 5. Qui autem fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno celorum. Qualiscumque enim moralis in tali ambiguo laborum formica si quod in se est fecerit ducem aliter que reperiet sui itineris aut instictu domino aut nutu alio ab alto ut tute in aliquo uiuat grege. Sequitur Capitulum Quartum

Qualitas formicarum multum est differens ab apu policia cum iste habeant regimen monarchicum. non autem ille distinguit hypotheticorum princeps in suo libro. in politicorum. Quod tres sunt species politica principatus Regnum videlicet Aristocrazia et Timocrazia: regnum est in monarchia siue principatus videlicet pro se non scilicet una persona perfecta in omnibus virtutibus quod est in omnibus bonum communitatis et bonum proprium singulorum principatus totum residue multitudinis hominum. Secundum species est Aristocrazia in qua plures virtuosus perfecti virtute et sapientia dominantur singulis officijs proponentes virtuosos bonos et prudentes quod corruptis quam reguntur virtuosus bonos. et iniusti. Tercia est Timocrazia in qua multitudo dominatur bonis qui super ecclesiam in bono non bono constituti quod est bonum tantum diuitum quam pauperum. Nec regimonia licet omnia sint bona. Primum tamen est optimum regimen tertium infimum. et secundum medium. ultimo. Dominus principatus correspondet ex aduerso tres corruptioes principatus non recte dicere principatus politica sed transgressionis eorum. Primum quod tyrannides dicitur et pessimum regimen. et ubi rex vertit in tyrannum qui quod est utilitate propter in omnibus non bonorum utilitate. Secundum est medium malum quod obligancia nuncupatur in qua paucis virtuosus dominantur colla et diuitibus et pauperibus bonum communitatis interdetur. scilicet diuitum et pauperum et exinde of-

ficia talibus distribuunt. tertium vocatur democrazia tollerabili: in quo multi non mediocres. sed dominantur populo laes. Non tamen de damnis curantes diuitum sed fuorum pauperum tantummodo. Primum qui tyranni sunt nullius a se bonum querunt. Secundi tantum bonum querunt fuorum alicorum diuitum. et pauperum: tertium vero tantum fuorum plebeorum scilicet bonum procurant. Principatus prefatos tres israel dei electus populus olim successiue habuisse videtur. Primum quidem in terris monarchiam videlicet moysen quem deus misit. Exo. iiij. dicens. Veni mitam te ad pharaonem ut educas populum meum filios israel de egipto. Secundo quidem quod est Numeri. x. dominum ait moysi. Congrega mihi lix. vios de senioribus israel quos tu nostis. senes populi sunt ac magni et auferam de spiritu tuo et dabo eis ut sustentent te cum oneris populi et spiritu solus quod est. Tercium vero regimen vel quasi idem populus israel sustinuit. Iudicium. de anno septimo ubi dicitur. In diebus illis non erat rex in israel sed unusquisque quod sibi rectum videbatur hoc faciebat. dixi autem israel uniuersum in terra. Primum monarchiam videlicet habuisse quia ponendo moysen se de celo non autem de terra esse regem israel voluit cuius nempe regimen usque ad

usque ad tempora saul durauit. non iratus deus israel regem primo desiderat in terris ad samuelem orate. Primum regum viij. dixit. Audiuo vocem populi in omnibus que loquuntur tibi. Non enim te abiecerunt sed me ne regnem super eos et ibi dicitur. Samuel populo ait. Vos hodie predicatis deum vestrum. quod solus saluauit vos de inimicis vestris et tribulationibus vestris. et ita quod apud apu grege filius tuto monarchie seu regni. in quo de grege unus est rex et princeps. In foris vero multitudinem nullus rex habetur eius deus spei. Sed a natura omnia naturate deo scilicet reguntur ad fines ubi tos. In hac autem conditione quod dicitur et pauca bonos plebei et simplices formias sunt similes quod in multis non ab humana impio sed reguntur a deo mirabiliter. filio quales in multis locis reperi. In illis principibus ubi rarus et paucos est deus dei. et in locis istis ubi clerus quod non solum dum precepta neca. Veruicam christi consilia euangelica suade debet nec vita preedit nec doctrina sibi commissa populo primo potest perfectiois vias volentes aggredi pro vobis impedit. si ei animarum conditor paterno suo instinctu speciali in locis talibus modi beniuolis non subueniret bonis mimbis quod nec informantes habent pastores: nec libros sacre scripture valent a seipsis intelligere ut quos mundus et parentela ut plurimum conatur ad malum trahere quomodo queso in veritate statet illud cristi.

quod fuis consolatorie promittit matth. vltio. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consumationem seculi. Si propterea ut omnes phariis inquam. et videmus experientias in omni specie suis prouidet filijs in his que eis sunt necessaria. Pater misericordiarum et deus totius consolacis nunc quod ista obitet erga suos filios. Absit hoc ne phas prius in summo al scribere quod lupine fertati vix attribuitur predicatio namque aliquando pro loca almaie varia quidem pastores animarum ecclesiastica prout reperi publice contra fragilem sexum virginis almeo lentem sequi vestigia non crebatur dicere sine distinctione quacumque. Meliorem et vtiliorem esse vaccas singulis annis generant vitulos quam vitula iuuenulam et sterilem. Sed hac sententiam dantes plebi intelligere quod femine generantes in matris momio proferere foret puellis manentibus in statu gineo. Quales predicatores reuera in hoc maliciam excedunt violantem hereticam qui matris momium virginis non pretulit sed errando equare studuit quem velud ecclesie hostem. et sane doctrinae inimicum late beat. Jeronimus in sua consutauit epistola. Parem errorem nonnulli viduis sciunt quod in ferioes esse suo statu matris matris monachum affirmant. De talibus aiunt se ductoribus apte ad suam plebiculam castissimus ait euangelista in sua canonica prima. Iohannis. iiij. b. iij.

Filioli mei nouissima hora est sicut
distis quia antipater venit nunc antipater
multi sunt et concludit per pauca huius
vocationem habetis a spiritu sancto et nostris
omnibus et iteque hec scripti vobis de huius que
duant vos et vos vocationem que accepistis
ab eo maneat in vobis de filiabus
Aplius romani viii ait Quicumque spiritu dei
agunt huius filii dei sunt et b. Jacobus ad
oratorum et ut vici spiritus sapientie que in
necessitate regat a deo dicitur. Si quis
vram indignam sapientiam postulet a deo
que dat omnibus affluenter et non imperat
et dabit ei postulet autem in fide nihil
hesitas Diger. pbae dignens ista
exemplo Theologus: fuit me iuuen-
tuti tpe quedam in Costaceni dyocesi
in rurali villagio ultra opidum impe-
riale et satis prope lindaro in terra non vni-
fera sed multum virginifera. fuit inquam ibi
virgo adulta facie pulchra et eleganti
omnino moribus. In huius aspectu captus est que
davit ipsa mihi retulit clericus et que
tunc cognicio erat suus plebanus vltimus
moribus et religio sus fere nomine que
vultus fuit mentis ultra celum non valens
venit ad laboratorum deo virginis ho-
nestis verbis per se retine de moisis ex-
hibens et tande ad amorem sui virginis
ausus est verbis duxerat puellam animam
Quod illa deum omnino instinctu percipiens ante
te celi batus si c paulatim per deum intelli-
ges si spiritus caput non stereret illico
intacta mente et corpore rudit virginitate
Donec cum verbis talibus domum meam fre-
quentatis nullatenus. Alioquin repul-

sam sustinebitis verecundia medi-
ante Cui ille Et si me diligere mo-
renueris verbis monita dulcibus me a-
mabo tibi promitto non per modicum opi-
bus artata raris Erat enim iste suspic-
tus incantator et de maleficio Verba
huius virgo per uento habuit Nec se ad
amorem viri sensit vllatenus per tunc affec-
ta sed deuoluto non multo tpe yma-
ginaciones amorosas de viro isto ces-
pit habere vel pati potius nesciens
quid accideret Sensualitas enim in
ea velud serpens ad rationis aliquan-
dens pulsauit hostium ut ad amorem
illicitum apire vellet Quod illa percipiens
dimittus inspirata ab matre matre con-
fugit et dei virginem deuotissime per aux-
ilio a filio impetrando implorauit.
Statimque honestam societate requi-
res peregrina cepit ad locum huius
tarum in prefata dyocesi vbi ecclesia
cosa multum est in honore consecrata dei
genetis. Quia ibi inuocata confessa
est sacramentalis. ne in ea aliquem lo-
cum habere posset malignus spiritus sicque
per tunc omnis in ea cessauit hostis sup-
sticiosa machinatio que eam postmodum
nunc tetigit Ibidem etiam tunc inforta est
dimittus qualiter se habere deberet
si eam intrare contingeret matrimonium
qua informacione tanta donata est
gracia virginum. ut postea a parentibus
virgo pura tradita nuptui cum
viro omni laude digno tam deuote
vixit quante me non recolo copulaz
reperisse matrimonialem. Statim

enim postmodum impietate opidum
intrauerunt. et corpore et animo cum
honestate paupertate deo fuerunt Vbi
viro vixit prudencior mantum deo omni
conatu fuerunt deo. Omnis bonum leuez
lectaata cum tota domo sua vitauit fi-
lios plures sancte Intolis habere cepit u-
tutu spectacula et filia ad suauit deo
deuota virginem Dicque in mundi ver-
sata est strepitu potest tatum nec carum
ut ea frivideres diebus festiuis. et quod
die in ecclesia deuocione extatis rap-
ta esse credens in celum non unum que virgi-
nem aliquam deuotissimam in suo moste-
rio Diger. Ex adiutorio supremi re-
gis prebito huic virginem elicio deo
meta nobilia Primum quam gese deus
simplices se per e queres inspirat de
inde que maleficos mentis inoecia
et sacramentalis confessio cum scorum inuoca-
one multum adiuuat Denum tunc mihi
videtur mirabile cur terra predicta sic
comedas. Na vidi locum prius quam
laudas esse virginifera. et que in habi-
tasse hac feiam assens Est autem terra in
cultu in vmetis collibus. et motibus as-
perat ad aram inobediens prope ino-
bedientissima in qua ad litteram iole
nivas nec fias sed spiritum et tribulo-
rum metuit fructus amassimos Et quod
huic est terra. nulla ibi virginum sunt
mosteria nec loca religiosorum refo-
ta nec beginagia ibi sunt velut in re-
mi linea Cum nathanaele ergo dicere
possum a terra sterili loco trenom fruc-
tuum et spirituum hominum potest

ne aliquis boni esse. Theologus.
Per ea que tu locum vituperas et
patriam spiritui potoneam esse dme-
das. nunquid per Job: xxviii: eterna
ait sapientia Sapientia non reperit in ter-
ra suauiter viuendum. nam plato et sui
discipuli loca reliquerunt fructifera et per
sapientia ac querenda terras inhabitauit
pestilentias. et sic in terra galilee abiec-
ta et sterili in pacone ad alia vicina
loca in nazareth. Primum in vtero or-
tus est nobis sol iusticie. christus sponfus
virginum Ita bodie loca sterilia per
dime inspiracioni et celibatui quaz
fructifera deseruiunt Igitur inde tan-
que expro potes credere me in nulla p-
te almame ceteris paribus tot castas
et immaculatas virgines reperisse si-
cut in terra prope nurebgam. de qua
locutus sum viuunt ei de labore manu-
uum suarum tunc in palmis tomibus
plurimum et in textina arte. Opida
enim alique ibi modica sunt que huius
tum habundant virginibus ut hoc
anno quidam castitatis emuli. eas
in republica accusauerunt. que essent
in tanto numero de quali futuri ma-
riti necessarii spoliarentur vxoris
bus In villagijs tuncque adiacenti-
bus non minor est copia virginum
vbi tamen acruis impugnantur a
clero dissolutissimo et a temporali do-
mino qua eas inuita. plerumque con-
tra iura naturalia memoriali lege
subicere nititur Et quaquam ibi sepe
magna fames diuini verbi existat

alibi tamen sicut ibi non reperit uines
a deo immediate recte et sine errori
bo inspiratos. unde expianda p[ar]te de
di a q[ui]ora sint que p[er]mittuntur de di
uino et sup[er] non regim[en]t i[n] q[ui] v[er]dione
d[omi]n[us] nec[ess]aria co[m]m[un]e hu[m]ane vite. I
tant[er] qu[am]uis sp[irit]uales ille formice
monarcha. et p[ri]ncip[er]e ac doctore ege
ant fr[en]o t[ame]n diuina inspira[ti]one s[un]t
fulte rege non canere videtur sup[er]mo
Capitulum Quintum.

Et si formice monarcha
reat sibi nuntio t[ame]n t[ra]q[ui]lli
ter obtemperant. Nec dico
pacem et concordiam iugem in eis custo
dit quam in paucissimis animalibus
reperim[us]. In q[ui] etiam statui ino[m]nia
a p[ro]p[ri]etate In q[ui] int[er] homines
nulla fuisse discrep[an]cia. Si p[ro]p[ri]e
placit p[ri]ma dei p[ro]cepta suassent. Hac
e nim ob ca[us]a de[us] ait genes[is] 1. Non e[st]
bonu[m] u[er]e esse solum faciam[us] ei adiu
torium simile sibi. Ade enim non iue
batur filis adiutor. Immisit ergo
domin[us] sapor[em] in ad[am] cu[m] obdormi
set tulit unam de costis ei[us] et repleuit
carne[m] p[er] ea[m] et edificauit d[omi]n[us] de[us]
tam quam tulerat de ad[am] i[n] muliere
et adduxit ea[m] ad ad[am]. Per que o[m]nia
ut glosa inuit pacem et concordiam inue
creator uoluit et in mat[ri]mo[n]io quaz
nec[ess]aria foret mutuo obtemper[an]cia q[ui]
natura a deo p[ro]fluens tam ma[n]ifeste in
formica posuit. In q[ui] etiam docet p[re]d
pue qualis esse debeat status int[er] iuc
tos in mat[ri]mo[n]io q[ui] obtemperans et

pacificis de quib[us] p[er] increata sapien
tia ecclesiastica dicitur: dicitur it[em] bene
placit[us] sp[irit]ui meo. que s[un]t p[ro]bata co
ra deo et lib[er]o co[n]cordia frat[er] et amor
p[ro]p[ri]o[rum]. et uir et mulier b[on]e sibi se de
tes p[er]iger. repisti ne tuo t[em]p[or]e talius
modi copula mat[ri]mo[n]ij q[ui] miraculo
se sibi et pacifice uiuunt. Theolog[us].
Inuenit reor[um] non semel sed plures
admiranda stupendaq[ue] castitatez a q[ui]
bus da[m] suam in coniugio. et s[ub] gradu e
plicat. Quidam em[er]g[en]t casteviuu[er]unt ad
modu[m] natural[em] legis. Alij ad instar
B[ea]t[us] Nicolai. v[er]triusq[ue] p[ro]ntis. vna vel
pauca cepta sobole orati[on]e deiceps
vacare ceperunt. Alij ec[on]tra p[ro]p[ri]e imitai
conati s[un]t. Iosep[us] celibatu[m] et beatif
sime uirginis fuerunt em[er]g[en]t p[ro]ibo
uiz quida[m] et sua uxor circa ciuitatez
Nureburg[en]s[is] Haberg[en]s[is] d[omi]no celis
p[ro]p[ri]e deuote deo et fama reuolentes
apud homines. q[ui] bona mat[ri]mo[n]ij
p[ri]ncipalia fidem p[ro]lem sc[ilicet] et sacram
tum tam u[er]libate seruare gesties
bat[ur] ut maritus debitu[m] coniugale nu
q[ui] exiget ad iugem nisi semel in anni
spacio eo d[omi]n[us] t[em]p[or]e quo uerifi
mile fuit prolem co[m]p[er]i. Nec castif
sima femina alio t[em]p[or]e rec[us]u
v[er]nquam petiit debitu[m] q[ui]n p[ro]mo il
lico q[ui] se ceptisse sentit illud ma[ri]toce
libi statim inotuit ut v[er] q[ui] caste vi
uendo cato[rum] aiaz supplicat p[er] fetu co
cepto ne sine baptismo vita p[ro]uare
tur quorum oratio fauifuit eff[ic]ax
ut in p[ro]p[ri]e prosperentur uolunt.

Fuerunt p[ro]terea circa p[re]dictu[m] locu[m] alie
tres m[er]ito[n]ij copule. o[m]ni deuocione
plene q[ui]s noui. que o[m]nes p[er] uirginitatis
flor[em] p[er] m[er]ito[n]ij lege[m] p[ro]bitu[m] t[em]p[or]e
tis duob[us] quiq[ue] l[icet] sex circ[um] am[er]is in
fra q[ui] p[ro]les genuerunt ex c[on]se[m] mu
tuo amo[re] castitatis et diuini obseq[ui]
deinceps se p[ro]p[ri]e regnu[m] dei non ferro
sed religione castrarunt non uel d[omi]n[us] Oige
nes ad littera[m] h[ic] n[on] li deinceps uene
re uoluptati d[omi]n[us] opam. Erat at
int[er] has copulas q[ui]da[m] p[ro]p[ri]e m[er]ito[n]ij
paupes. q[ui]da[m] mediocres i[n] diuicijs
q[ui]da[m] uero abudatissime in opulen
cijs h[ic] o[m]nes p[er]ne iuuenes p[ro]p[ri]e erat
pulchre et fecunde p[ro]p[ri]e futu[re] et
q[ui]da[m] h[ic] mai[or]e et t[em]p[or]e in eade[m] came
ra. licet non in eode[m] lecto dormientes
celibatu[m] t[ame]n uidual[em] sua[m] In eade[m]
at dormieb[an]t camera ne al[ie] de alie
na notari uale[re]t p[ro]p[ri]e uere uel men
dad[ur] ut sepe fieri optu[m] est in sepa
tis coniugib[us] ab eade[m] camera. Noui i
sup[er] in eis de p[ro]p[ri]e iuuenulu[m] et iuue
cula[m] deuocione p[ro]p[ri]e uos. q[ui] a p[ro]p[ri]e
t[em]p[or]e nuptui p[ro]p[ri]e uos se p[ro]p[ri]e clam
astrixerunt ut iuugitate p[ro]p[ri]e uos
nulli u[er]n[on] q[ui]da[m] et op[er]az corruptio sed
t[em]p[or]e in mat[ri]mo[n]iale c[on]suetudine coha
bitatoz casta et uirgineam. Ita eni
mat[ri]mo[n]ij sacramentu[m] susceperunt in
eodem p[ro]p[ri]e ita multas animas u[er]s[us] q[ui]
ad semiu[m] t[em]p[or]e u[er]s[us] et i[n] deo fito ita
p[ro]p[ri]e uos ab[er]at. Iger. Nec que assen
saut dubiu[m] magna dei s[un]t miracu
la que ego non m[er]ito reputo. q[ui] p[ro]p[ri]e

g[ra]m t[em]p[or]e p[ro]p[ri]e uos qui in ignem p[ro]
iecti t[em]p[or]e modico ille si euaserunt d[omi]n[us]
tus. O[m]ni at u[er]i p[ro]p[ri]e uos de qui
b[us] affumas die nocteq[ue] am[er]is plu
rimis ad igne[m] applicate ueneis dei
nutu soli. ille se p[ro]p[ri]e uos. Quis ei
p[ro]p[ri]e t[em]p[or]e p[ro]p[ri]e et ab ea non inq[ui]nat[ur]
abire. Quis q[ui]so anda et ligna fra
gilia igni applicauit et adustione
eoz[um] sedet. Quis demiq[ue] scorpioni
ta d[omi]n[us] no[n] t[em]p[or]e co[m]bitas toxico non edl
tur uulne: theolog[us]. B[on]e s[un]t q[ui] re
uera mulier uiro casto ignis et scor
pio esse p[ro]p[ri]e a q[ui] b[us] de? austodierit
ut p[ro]p[ri]e miraculu[m] e[st] et soli? de? di
gitus. testat illa b. Ambro. in li. d
offi. ubi di. Janua d[omi]n[us] uos uia i[n] q[ui]
tatis scorpionis p[ro]p[ri]e uos: no[n] u[er]n[on] q[ui]
gen[er]e feia: Cum p[ro]p[ri]e uos stimulat
igne[m] accedit flamma igne[m] p[ro]p[ri]e
tit c[on]suetudine p[ro]p[ri]e uos et exuit fun
danta mo[m]u[m] Si uis feie co[m]bitet
uiscaru[m] no[n] u[er]n[on] d[omi]n[us] uos. Dig. s[un]t
ne tales modi q[ui] p[ro]p[ri]e uos casteviuu[er]
di in mat[ri]mo[n]io suadendi co[m]ugi
bus. An p[ro]p[ri]e uos potius quod uos
moueo q[ui] p[ro]p[ri]e uos aliq[ui]da[m] q[ui] callid[us]
c[on]t[ra] q[ui]da[m] tales solent p[ro]p[ri]e uos. Theo
logus. Nec passim suadenda s[un]t
ista id[em] pluuim[us] ubiq[ue] uos uos
Sup[er] ei audisti q[ui] ma[n]acula no[n] s[un]t
ad c[on]suetudine t[em]p[or]e uos. et q[ui] p[ro]p[ri]e uos
paucoz no[n] faciunt lege[m] co[m]p[er]z. In carne
at p[ro]p[ri]e uos uos agelo[rum] no[n] uos e[st]
co[m]muniter. Sunt p[ro]p[ri]e uos q[ui]da[m] con
stituti in mat[ri]mo[n]io a deo fragiles

et horum infinitus est numerus? quibus profa-
 ti modi caste vivere sunt impossibi-
 les? et per eos? at temptata laquei fierent
 demois. Tunc dico apud plus. primo
 cor. vii. tale est dicit generalis regula. No-
 lite fraudari invicem nisi forte ex consen-
 su ad tempus ut vacetis orationi. Et iterum
 Reutimmi ad ipsum ne temptat vos sa-
 thanas propter incontinenciam vestram. Sunt
 autem raro in coniugio anqui virtute mul-
 ti ab alto carismata emulantes meli-
 ora. Spiritus eius vult spirare. Singi-
 tur a sapientia viro uterque coniugum om-
 niobus attendit? arcum factus reperit an dicit
 continencie accomodatus? et probabiliter inspi-
 ratus dimitus non sunt referendi tales
 a superogationis operibus. Spiritum inquit
 apud plus nolite extinguere. Et idcirco vbi
 prius immediate subiungit. Hoc autem
 dico secundum indulgentiam. scilicet redditionem
 debitorum exactorem non secundum impium.
 Volo autem omnes homines esse sic me ipsum
 Sed unusquisque propter bonum habet
 a deo. Alius quidem sic aliter vero sic
 veritatem est dicit quod hoc castitas
 et omnis virginum continencia detinetur. Habet
 hostes in clericorum numero. Horum vicem
 quod a scripturas sanctas et sanctorum ignorant
 doctrinam aut eorum quod veneris deficien-
 tes voluptatibus in aliis. ex malicia
 virtute castitatis odium quod se turpi-
 ter suum solemne votum spoliato esse
 aspiciunt. Et quibus auctoritate apostolica
 precepta sunt quod matrem moial continencie sat-
 roborata sint. eos de tunc brevibus exem-
 plis naturalibus et historiis declaro. p-

mei modus? quod nunquam petat debitorum in co-
 iugio non conceptus probabiliter natura
 li legis conformis est quod a primis partibus?
 si perseverassent in originali iusticia te-
 tus fuisset in status primarii in continencia
 eundem modum ita dicitur bestiarum volu-
 erunt et iumentorum genera fuerunt semineque
 concepto fetu mare non admittunt. ex-
 cepta solum equum albi. li. xviii. et dicitur
 in suis animalibus? Deinde? et dicitur quod
 vna suscepta plebe vel pluribus? pauperum
 posito continencia in matrimonio idcirco
 Multa sanctorum facta et habet ille quod
 dicitur exempla. Sic et patet per isaac-
 v. xlv. videtur. Licet iam vetuli. In e-
 signum facta se dicitur debere audire.
 Angelo dixit gen. xviii. postquam
 consensit et dominus meus vetulus evolup-
 tati opera dabo. sic parentes Johan-
 nis de cuius matre dicitur. Luce pri-
 mo post dies conceptionis scilicet oc-
 cultavit se elizabeth mensibus duo-
 bus ex verecundia videlicet secundum
 glosam quod semibus opam dare am-
 plexibus? dignum videtur esse rubore. Sic
 quod quod magis probat propositum. multum ad-
 huc proliferationibus? apte fecisse leguntur
 vbi. Pro: patet quod per vnicuique fetu-
 orationibus? impetrat unde conceptus continenter
 vixerunt: sic mater sancti gadiundi
 Cantualensis archiepiscopi mari-
 to manasterium ita persuasit et ipsa
 in seculo devotissime deo ministravit
 Pari modo beate memorie Maria
 de argines que emiz multis claruit
 miraculis in matrimonio tandem

miracul in matrimonio tamen a viro et
 a deo probato obtinuit ut filium vitam ce-
 lum duceret et teste b. Jero. Aela-
 ma romana nobilissima in anno etatis
 decimo de viro tradita cum eodem septem
 annis vixit: et eodem viginti annis enu-
 aut ipsumque vixit suum ad conceptum
 covertit seculi ministrum facta om-
 niu pauperum occidit ecclesie que ex-
 oia late describit Vincens? in suo his-
 toriali speculo: tunc gradus est p-
 fedissimus? matrem moni quod retentat vir-
 ginalis integritas quod professores mul-
 tos in utroque sexu habuit. Primo
 quod de christi genitricem Joseph christi nut-
 cum. Deinde in vitas patris legis
 Eucharistia pastor omnium et maria ei?
 diuina que singulis noctibus in sacris
 tormentis sua vita paupula et vir-
 ginali sanctorum duorum abbatum vitam ange-
 lo teste superabat. Pari formis sanctus
 Joannes abbas videtur ad noiacum et p-
 sedam cuiusdam casti rusticus existit a
 possessore huius demonem quem nullatenus?
 Johanne? expelle poterat: rursum istum
 quem prius didicit nullo scio vxo-
 re conspuisse virginem castitatis sue
 pretulit ut Cassianus? traditum col-
 Abbas nestionis? ita thomas biba-
 tin? suo libro de apibus? describit. Eliza-
 bet quondam nobile virginem cuius cas-
 titati patet invidentes eam nuptui cui-
 dam tradiderunt militi a quo per annum
 impolluta data est monasterio vbi
 angelica consolatione et christi applico-
 ne mirabili sepe fouebat. Sancta

radegundis nupta impatori Iotha-
 no. et ab eodem virgo monasterio
 tradita. ibidem in supremo miseri-
 cordie opera pauperibus exhibuit.
 Anastasi? cum theogenia uxore
 et virgine populo illeso ardentes pru-
 nas eam portasse didicit. ut vtrū-
 que vincens recitat vbi supra. Le-
 gimusque similiter sancti Oeynrici
 imperatoris conjugem kunegundis
 virginem semper permanisse. Dicitur
 et ipse virgo perseveravit licet ad fi-
 nistrum infamiam ipsa super ignis
 tos comeres illesa tamen ambulasset.
 Siger. Duo tamen mihi dicitur hec dubia
 declaro. et dicitur ad audiendum alia
 operibus. Primum cur secundum mo-
 dum castitatis profertur primo. Cum
 teste quodam qui in secundo modo
 vixit in matrimonio se fateretur faci-
 lius posse in antea semper castum
 permanere. quam reddere vel exigere
 debitum duntaxat conceptus tpe
 Quamvis autem quod difficultas aug-
 mentum et meriti maiestas emine-
 diorem gradum constituit. Sic et
 plures facili? pro sepe abstinent voluit
 ab esu carnis quod easdem interpolati sine
 excessu gula presumant comedere.
 Secundum dubium. qualiter se pru-
 des confesso vel confitetur ergata-
 les personas proposito castitatis in ma-
 trimonio inspiratas gerere debeat. The-
 ologus? Primi notandam novens quod
 in operatione aliqua seu omissione
 eiusdem. Aliquanto difficultas est

ex gne et natura opis putā qz difficī
le in se et arduū. Aliqñ vero solnm ē
vel pncipaliter ex pte opātis: Pncī
difficultas augz meritū. Nō secūda
que ē ex vicio s̄iecti. et ita est i exē
plis an ē dicitur. Idcirco qd? cōtinēcie
cūgalis stāt debite. Ad seū sci
to q primo ei op? est cū summa di
ligēcia naturās et dīcōes. ac cū
stācias psonarū sic affectaz ad cas
tatem agnosce. Deinde si q̄s talia
omnia reperit castitati alludēcia caue
at ne vōtū ab id firmāō statim ad
mittat p̄inde occasiones incōtinēcie
docet excludē. Ibi tñ p̄uideat ne ex
sepācōe psonaz. si fieri cōgruit noc
turna videlicet in alia camera. raen
tō diuīsim de incōtinēcia adulterij
nullum possit finistz interuenire iū
diciū. ad qd demon multum ma
chinatur. Postremo docet iugiter
dīnum implorādum ēē auxiliū et i
nulla fortitudie cōfidant. p̄pā meō
res enim eē debent illud. Sapien
tis sap. viij. pmo ipsius salomois
vt dicit glosa dicitur. Puer erazinge
mosus et sortitus sū aiāz bonam. Et
cum essez magis bonus veni ad cor
pus cōm̄nati et vt sciui. quoziaz a
liter nō possuz esse cōtinens. n̄ deus
deberit et hoc ipsuz erat sapiēcia sci
re cuius eēt hoc bonū. Adh dñz et de
p̄recatus sū illuz et dixi totis precō
bñs meis deus patz meorum. Vide
si libet reliq̄ deuocōe plena ibidē ca.
ix. Mag tñ h̄c vt glosa s̄iungitp

nulo p baptisimū habēti corpus in
cōm̄nati cōgruē pōt. Ex p̄fatis igit
liquet. iā exēplis q̄ multe diuine for
mice monarcha qdāmō carēat. et
tñ i iugī pace sibi mutuo sancte ob
tēperat. Seq̄t. Ca. vi.

O E sua republica inest ei q̄
dam racō cura et memoria
Racionem hic accipe p v̄
tute estimatiue potēcie. qua etiāz
irracionalia s̄m au cēnaz ex sēsatis
intēcōibz intēcōes non sensatas eli
ciunt quavirtute mediante anima
lia mltā mira et industriosa p̄ficiūt
opā nūc fetum educāto nūc samitā
tē p̄ditā reparāto nūc sp̄ciem suāz
ā p̄p̄m̄ in diuīdōnū tuendo et ita d̄ml̄
tis alijs actōibz quibus huma^m
intellectum sepe in admirācōez cōū
tūt nō modicam. Est em̄z v̄tus h̄ su
prema in aialibz rōne carētibz
et dīno regimīni iuxta id qd̄ bruta
sustinent p̄rimior et inuitis aialibz
vt ap̄ibus et formicis ad p̄uidendū
sibi et suis mirabilior. Et es hodie
eē dēret cōtinue p̄ncipū oim̄ et pot̄ifi
me platoz ecclē rō cura et meōria vt
h̄c potēcie illumināte dimitus sibi cō
missaz republicā faci? possēt tegē
ex q̄li sollicitudie et ad Thelz ait A
postol? de cetero fratres orate p no
bis vt s̄mo dei curat et clarificet sic
et apud vos vt libem̄ ab importunis
et malis h̄ibz? q̄pā Thimpt. ij. ob
secro omnium primo fieri obsecra

dōnes. postulacōes grāz actōnes.
p oibz h̄ibz p̄ rigibz et p oibus q̄
insblimitate cōstituti sūt. vt q̄ etiā
trāq̄llā vitā agā? i oi pietate et casti
tate. Hoc ei bonū ē et acceptū coraz
deo saluatoe n̄ro. q̄ oēs h̄ies vult
saluos fieri et ad agm̄cōez vitatis
venie. Piger. tales scio eē dērent n̄ri
epi et p̄fules: s̄ h̄u oēs q̄s vidē? in
almānia d̄teioēs sūt q̄ mūdanise
culariū p̄ncipes et qd̄ q̄so de p̄latis
vel pastoribz pleb̄ minoribz. the
ologus. Caue ne temeraie iudices et
ne in illō tribūle xp̄i verbū iābas
q̄ ait. nolite iudicare et nō iudicabi
mini. nolite d̄tenaē et nō d̄tēnbim̄
mi. In eadē ei mēsurā q̄ metemini
remetiet. vob̄. Nūq̄z d̄ mltitudine
fāto ḡnalē d̄ malo p̄feras sētēciāz
Alioq̄n p̄ncipū iudiciū vix ul̄ eua
dēs nullatē? Sic ei pia mē ecclā i
cōitate nūq̄z anat̄h̄a iaculat sp̄ p̄
sumēs i mltitudie eē. Innocēs ali
q̄s ita tu ip̄e factō m̄ a sup̄mo iudi
ce vel d̄tēpnai. Nā i oi loco et statu
boni mal̄ admixti eē possunt. ē inte
rea sat tuū iudiciū v̄s̄ilr eē p̄h̄iptu
osū qz oēs almaie p̄fules nō vidisti
Et si audisti de singul̄ et de q̄bus dā
mala dīcā. vide ne id sapiēt iādas
Innocēs credit oi verbo. Astutus
cōfidat gressuz suos p̄. xij. et ec
clā. xij. Qui cito credit leuis ē corō
nec mix̄ si in talibz qdā deuotarij.
et zelotipi d̄cipiūf sepius q̄ falso es
timat deū ecclāz suā reliq̄sse et detel

tutā vbiq̄z sci? pastoribz. audi apol
tolū ad Rōs. xi. talia d̄mōstrātē q̄
rentem et respōdentem. Nūquid re
pulis deus populum suū? Absit nā
et ego israhelita sum: ex semine A
brahe de tribu benyamīn. Non repu
lit deus plebem suam quā p̄sciūt
An nescitis in helya qd̄ dicit scrip
tura vicz iij. re. xix. quē admodum
interpellat deum aduersum israhel
dicens p̄phetās tuos occiderunt al
taria tua suffoderunt et ego reliq̄?
sum solus et q̄rūt ammā meam.
P̄z quid dicit illi diuinū respōsuz
reliqui mibi septem milia viroruz
qui non curuauerunt genua sua ā
te baal. Sic ergo et in hoc tempōe
reliques eundem electionem salue
fāte sunt. Putabat enim etiam sac
tus p̄pheta iudicio d̄ceptus huma
no qn̄ terram israhel plenam vidit
p̄dolatri? se solum p̄mansisse d̄ico
lam qz vt bt̄is gre: p̄bat super eze
chibelem. in principio p̄phetarum
sp̄ritus non semp̄ eis p̄esto ē. ad
cōgnoscedō occulta. Piger. saltē mul
ti sunt vel quidam. De quibus pre
misi vt in libro legimus experiēcie
Manifesta sūt ait ap̄stol? ad gal
la v. opa carnis q̄ sūt fornicacō im
bidia impudicia luxuria p̄dolozp̄
uitus veneficia inuidie cōtēcōes e
mulacōnes rix̄e ire discēcōes sedē
iudie homicidia ebrietates cōmel
sationes et h̄is similia q̄ tali agūt
regnum dei non consequentur.

Theologus? quicquid sit de pastoribus maioribus siue minoribus non iudico. Duo enim domino stabat. et cadet quisque seruus. Vnum crede verum veli- cet te errasse grauer in tua sente- tia. Nam de plebanis multis quorum vita nobis est noxia tu non ambigo bonum sentis. De episcopis vero per exem- pla probabo. Vixit enim reuerendus pater dominus dominus Fredericus de- vfflas de Franconia orientali geni- tus nobili ex genere qui dudum fac- tus bambergenfis ecclesie canoni- cus et sacerdos ita mundi oblectame- ta spreuit omniaque sua domo a mi- nus deuotis clericis rifu vocaret re- clusorum. Va cante deinde ibidem se- de cathedrali satis preter multorum intentionem primariam a concano- nicis electus est et creto digne in episcopum in taliter videtur discordia in quali olim in summum pontificem ut ferunt electus fuisse. De quo idem in metro dixisse fertur. **A**de preter primum fecit discordia fratrum factus igitur episcopus. de quo nobis sermo mores sanctos retentaui priores quantum statum suum deant. Nam in habi- tu humili in affectu graciosus in- sciencia mundus manet contra in- to- rum: in nostris partibus episcoporum morem excusat ab omni symoniaco munere. Nullum voluit habere alij al- mame episcopi suffraganeum. sacer- dotalem usum pertinere non obsecrasti nisi prius ab ipso patres sacramentali

professionis antequam se expurgasset pauperibus per mediocres diuitibus et religiose bonis misericordissimus existit. Nescio an viro isti in spiritualibus aliquid defuerit. In temporalium tamen regimine quaquatur anima innocens minimum. Vnum accidit ut laboraret per vibus quatenus episcopi cedet in curia illud peccat et ob- tinuit sicque non peruis ab eadem ec- clesia non in eadem sed in possessione eius vita ducit per omnia clericalia fuit per- dicitur in Wormacia in dyocesi tunc quod fuit. Juni- or quodam episcopus Ekhardus nomine. Iuris sa- cris eruditus mundum tunc fugiens uti opibus laudibusque in quibus multis an- nis seberat ut a fide dignis audierat quibus paucos esse diuites quod episcopi pro se ex fuit palatium: vel ex ecclesiam infra an- ni spacium vidissent. Solebat bic- edia ut in sua curia symonia vitaretur or dies deferre sacros et minores ipso- na pro. Ad que eadem ob causam a meo tu meo nativo et a meis patribus. dum es sem iuuenis missus fuit per in dyoc- ses ut sine macula prauitatis symo- niace consummationis et ordinis sacmen- ta suscipem. Vixit preterea in humanis nup satis meo tunc sancte meorie ut dicere audeo. Reuerendus dominus sebastianus? tunc tunc ecclesie presul. Quin in modis? con- stituit in iuuenitatis wie nens studio et alibi omnino bonorum viro iudicio vitam sanctam tenuit. Eant enim nobiliter hanc studio diligens et spali gratia deplac- omis diuine prebitus et rei causa ut iuxta pedes christi se devaleret cum in aia quod die

horam eligit aliquam ad vacandum. odo- deplacationis. Hic postremo se inuitis- simo elatus est in episcopum de ecclesie et elec- tionem refuta uit. statim scies quod ea- de ecclesia et pene omnes ecclesie in theutoia adeo posse sunt spiritibus et mole re- perantur et negotiorum seculi ut quod eas regentes non sic olim paratos pau- perum et aiaz pastores se eideant ca- pitanei militum et pauperum neglectos ob quam causam statim atque dnm alb- tum resignasse. Ratipones ecclesie pna- patui et presulatu. Hic dominus ille cuius histo- ria tunc finaliter persuasus a Juris patris on? per astoral aure semi- mutus acceptauit. Hic ei timore de- sciendi viro dixerit putat hanc sequenda ab Abbate mulbrunehi didici domino Jo- ne qui in seculo existens collega existit et notari? didici domini. Ecce domine dicebat ecclesia bec quantum lapsa fit in spiritualibus et palibus ipse noscitur de vestra probita- te nemo abigit cuius estis gratis. Cosanguineis potestibus armatus et elatus sat cordis quod obre si electio- refigueitis ecclesie cui alii de bono ob- ob ligamini dilapidationis periculo in- rbo et moribus exponet et fortassis in- tcedetibus armatis perib? in sorte cedet spurio vel alteri apostatico clerico. Vnum non electioi vre acqueueitis reatum mori? emis. non potestis euadere. Hoc igitur vltio velut dimo mot? sigillo et velut quodam dimo mucroem munit? con- fiteor et elationi? et ei? suscepit regimem. Ad- uolae at cepit viro ut est solitum agni

ta? multum nobiliu sine quibus ino ut- de non pnt regi pro tyrannos cathedre- lis ecclesie cepit hanc turba que. Hic de- neca solu pda seque copij? se velle re- ple fremis et ex aduso hanc quod? obli- gabat in pecunijs ecclesia debita pos- tulae et quod in thesauro ecclesie solu erat nemo. quibus stimulabat asagnei episcopum reddito? alijs ecclesie a ppe- tuo cedet a impignoraet salte. Tunc primus? deplacoi assuetus pro am- ichoauit miseriam deploraet et dicere asaguneis spiritu? puto proplexi: va- sa prosa et clenodia que mee proe atti- net. Vedita et ecclesie dana que potestis? riantite. quibus exhaustis me scito te- nec obulm ecclesie? potestis velle alie- nae. spero at in pre? miaz deu? que me- infra ani pntis spacium pro vite tinnu- liberabit ab hac miseria dixit et fac- tu est dimo nutu ut pdixit. Nam in om- ni quod habuit cura dyocesis ad horam que- tidie deplacoi studuit. et in ani spa- cio die clausit extreme? a vite scimoia- celebri. Hic motus exep- tis virtutum temeritati mee renuncio- quam habui de prelatibus omnibus theutoie et pie credo si tale? fuisset in primitua ecclesia quando neces- se erat miraculis succurrere infideli- bus non pauca per eos omnipotens deus egisset et signa et prodigia. The- ologus? recte sentis quod hodie adeos qui presunt fidelibus nulla est neces- sitas faciendi miracula sed opus est videlicet ut iuxta doctrinam pri-

apis pa storum oues et agnos pas-
cant vita virtuosa predicacione graciosa
sac tpali sbfidio vt ei? sicut formi-
cis sagacibus insit p sua republica
dima ro cura et memoria: Sed his
mo relictis ad alia appetatez pceda-
mus fornicarum. **Ca 77ij.**

Omum fil hie ciuitate co-
struunt formice qua di stic
tam habitaculis diuis pla-
tarum tegunt pticulis In qbo tplex
innuitur mirabil istoru aialiu opa-
co. Nam ciuitatem quadam sibi co-
struunt habitacula varia ibi edifi-
cant talia tegunt s estu et pluuia di-
uis plataru pticul. In qbo opacom-
bo nullu hie speciei hnt magistrus:
h deu tm^o cuius instmdu i taliu co-
structione fil regu et reformacone.
Typu at in his gerunt ppe eorum
q ad gnalia ptinet talia platoru
paupto. On eni ciuitate militatis ec-
cie hnt i edificij qntu sua itereft.
Vbi ruina patit deret reforma bo-
nes diuis mois deo ibi obsequendi
struere ab estu vicoz ac agehadi-
is inimicoz dfebe et ptege et sesev-
bo et exeplo hre talit ut i his spu di-
no mereret pncipalit digi. Ita eni
hac ciuitate vidit Iohes descende-
de celo in eode omni pmitus. Vidi
iqd citate scaz ihrlm noua dscete-
de celo a deo pata sicut sposa ortaz
vio suo. Hic hodie res usa ei or-
um: na potior ei? porcio status ecci-
astici mag i pte depmit auacia su

pbia et vna n iocinedia De qbo ps
Lamentat di-deus venerit getes in-
hereditatem tuam polluerunt teplu
scm tuu. In pte vero seculariu adeo
vbiqz rupta sunt pacisfederavt in-
eis illud pphie locum habeat. Effu-
sa est coteco sup pncipes et errae eos
fecit inimico et non in via. Et iteruz
dicat de ciuium malicia atqz impca-
tur. Precipita domine diuide lingua
eoru: qm vidi imiqtatē et dictionez
in ciuitate die ac nocte. Circūdabit
eam sup muros ei? imqtas et labor
in medio eius et iniusticia et n dicit
de plateis vsura et dolus. De religio-
nis aut vinea cuius radices dei pla-
tauit fili? q olim impleuit fra ope-
ruit motes vmbra eius. et arbutta
eius cedros dei que insup extendit
palmites suos vsqz ad mare et vsqz
ad flumen. pagines eius sic alibi
dt. Destruisti maceriam eius et vin-
demiat ea oēs q pt grediunt viam
extiauit ea aper de filia et singularis
fer? depast? e ea. Dig. Tpe nro q co-
statiēse gnale celebrabat taliu q
tu meoror d reformcoe ml tu t daba-
t i eode singuloz statuu atat eccie
et letat? su ptuc i his q dca hnt in
qz i corde dixi: In domu dñi letates
ibim? i c? atris atea vix stabant
pedes nostri p deformatonis mali-
cia: h frustrati fuim? a desidio nro.
Aduenit postmodum hoc presens
Basiliense conalium quod pene in
omnium bullarum suaz pfererat

exordio reformacois titulu. rogau-
m? in eode Coelio p andictu Ps.
quodie dima clemēdam vt id fieret
Instituebat ob id disputaco speā
lis dicta reformatioij. et vsqz ad
sex anos ia crebro disputatu e d di-
uersoz statuu repacoibz nec i effec-
tu vsqz hodie quicqz vidim? Scire
igit ml tu cupio vtz ne de totali re-
formacoē eccie i mebi? et capite ali-
qua spem habē possum? vt iocūde
cu ppheta canē possem? In couerte-
do dñs captiuitate spon fca sum? sic
solati et filia Theolog? nō omino
frustra celebrata fuerūt duo ista co-
cilia. 2a in pmo mueteratissimu scil-
m a eccie qd atea nullis mod meo-
ri poterit dei nō regie ablatu e. In
altero vero crudelissima hussitaz pse-
cuco et eoz infidelitas q nullis t da-
tibz nec fidelu gladio sb q infimti
corruerūt exvtsqz ptibz auferri po-
tuerūt p xpi gracia pene totalit au-
sa fuit aut mitigata ad minus atqz
sopita plurimū. De totali at qua de
pingis refor cor eccie ad pns et ad
ppinq futura tpalia. nulla penitus
spe habeo tuqz voluntas bona i sbdi-
tis desiat. tuqz illud platorz mali-
cia ipedit tu ec qz illud electis dei q
psecuoiobz maloz pbat nō expedit
Exeply de h accipe in arte architec-
tomica. Da ei architectū q tu aiqz az-
tificiosu si hys materia agrua lig-
nis vel lapidibz carueit nuqz domu
struet. Da rursus ligna l lapides i

materia ec nobili si boni ficatore n
habueis domo ptones et bitacoibz
sep careb. si pte rea tom? aliq ami-
cis tuis accomoda nō fuerit et edifi-
cata fortassis eis obfuit. cur ea pru-
des astrue? Nec fa cu reformacoē
totali eccie applicab. q impossibil
fit. ipe metatibz ocul videbis. Veru
de reformacoē pticulari. in ciuitate
eccie possibili in multis statib? et re-
ligioib? nō dubito qui eas de dieti
introduci vide? in qbusdam monas-
terijs et ouetibz h cu qnta difficulta-
te nouit altissim? Si emz pnte gna-
li. talio in basilea in annis sex nec
vnu qdem fragily sexus monastei
uni coopate ec seculari. sultu refor-
mari potuit ppter qruā imbitacu
vita maluola et eis dez astate seuci-
am. Quid qso sperad e de viroz no-
biliu vel litteratoz collegijs: q rui-
nas et deformatates suas i spualibz
existetes doibz n mo armiscalibeis
h eda q deteriora fuit verbalibus et
ligneis pnt defebē. Diger. Puto p-
latoz malicia tota? mali ca e i sbdi-
tis. Si emz pastoēs boni eent ad-
morum eorundem vestigia gregis
venirent. Theologus. Partim hic
sed non in toto erras. In grege eni
peccabis fortassis ita est vt afferis.
sed in cetu continuum qui libertate
pocuntur animi non sic verumtam
est vt B. grego. docet auctonta?
Qd nemo aplius nocet i dei ecciaqz
hysq indignitate l gradu ordinis

constitutus suis facinoribus plebem scandalizat et dum pastor per abrupta gradibus grex in precipitium labitur. Dum caput egrotat caetera membra languent. Non sic autem in subditis imitatio facilis virtutibus platorum capit. sicut videtur causa ab eisdem exemplum vici dicitur quia peccata facilius est multitudinem quam benefacere. Virtus inquit per se est circa difficile in non habituatis et in uetis intelligitur. Et lata est et spaciosa via quae ducit ad predicacionem. Arta vero et stricta quae ducit ad vitam. Prima enim viam egrediuntur plurimi. Secunda vero pauci. Regnum celorum vim patitur et violenta rapiunt illud. Malam ergo consequentiam formas in moralis materia. Quod autem boni pastoris vestigia sequi sepe abnuat populus. multis exemplis non factis potest docere possunt. Vidimus namque legatum sedis apostolice cardinalis virum sanctitate predictum dominum Nicolaum sancte crucis legatum in francia professionem et vitam semper carthusiensis ordinis platum certe quam ordinari de iure coram super terras legacionis sue officio commissas. Sic quantum profecerint in eisdem partibus sciunt multi. In reformacionis enim materia non nulli sibi resistentes in facie appellarunt. Multi alij nimis. Alij vero callidis modis alijs sibi non obedierunt. Habuimus in germania in annis plurimis a summo pontifice transmissum legatum dominum Julianum cardinale: cui?

vite scissime virtutibus. Quod tamen in me noscit humana fragilitas nullum unquam platum parum illi agnouisse putato quod in reformacionis sancto opere quantum perditus et quod persequendo passus sit: oes vidimus quod virum istum agnouimus. Non minus enim curabatur eius exempla et precepta a multis quam si ea tulisset semel infamis perrelatus alius. Sed propterea unum ordinem in medicamentum ordines cui deus iam ante decennium prouidit de duobus bonis et benivolentissimis capitibus: quod unus generalis magister est totius sui ordinis. Alii vero prouinciam unam gratum habere. Vterque zelator est reformacionis tam validus ut se pro ea et suo grege non semel ad resistentes sibi seculares mortis periculis subiecerit et tamen uterque modicum profecit in subditis. Paucos enim conuetus reformare potuerunt quibus vel le adiacebat de oibus. Hic propter hoc benedicte materia proficere nequiverunt. **Dig.** Ego in talium prelatorum officio magnum esse periculum puto et scire velle an in statu salutis cum tanta rebellionem subditorum esse valeret. **Theologus:** Non solum istos sed pastores oes alios in periculo constitutos esse docet beatus Augustinus in regula videtur ad subditos plati seu prepositi misericordiam quod in vobis quanto in loco maiori tam in periculo maioris vobis in statu tamen predicacionis non sunt si in quantum in se est ista optate. ut docet in apostolo. agunt obsecrant et incipant in omni paciencia et docentur: ne

autem peior fiat scissura dissimulatae ois nonumquam subditorum vicia minora. Vbi ex correptione probabiliter mala adueniret maiora. sicut peritus chirurgus morbum in corpore infirmi aliquando relinquit minus nocuum. ne eundem curato de terriori et letali vulnere prestat incertum. Sic primum israel rex rebelles sibi non dum firmatus in regno spiritu bono docete quem vicius saul adhuc habuit non correxit. Maiori enim multitudinem sibi obedierte tamen quod a filij belial dixerunt primum. Rex secus sum saluae nos potest iste desperaverunt eum. et non attulerunt ei munera. Ille vero dissimulabat se audire. Cum eo abiit tamen per exercitus quod non tetigerat deus corda. ibidem promissit. Pari modo timore rebellis per furientis multitudinis per se principium. Rex darius potestissimus inuite promissit danieli in lacu leonum periculis quod si non fecisset: vita regis fuisset in periculo nec liberatus fuisset daniel ut habet daniel ultio. Sic mathathias dei sacros et pastores israelitici populi iudeis regis antiochi tyrannide reformate templum dei cultum et populum in destituta loca secessit quos congregata est ad eum synagoga bonorum et fortis virorum. Per quem reformauit per deum per vicius per machabaeum. Judas machabeus sum sacerdos et per eum Janathas fratres eius licet essent animosissimi tamen Alchimum quod bachide Antiochi capitaneum est intrusus ad summum sacerdotium fretum potentia seculi seuitia et reformacionis de

pli iherosolimis et populi pauertate totis misero diu sustinere coacti fuerunt ibidem vij. et vij. ca. et ij. machabaeus: sic quod Omnia deuotissimum dei sum sacerdos in mune mala per symonem et in melius sue gentis defortos emulos passus est. ij. machabaeus. et sequentibus.

Capitulum

Octauum

In suis tomibus vias rectas et occultas fabricat quibus factis occulte sepe imbitat. Ecce facta moraliter notanda iterum. Quia vias in tomibus rectas fabricat que seipsum dicit. Et methadi quibus breuiter alijs. ad terminum dicitur. Tales etiam faciunt occultas et eas de sepe imbitat. per que omnia via arripe et per dicitur ad caeteros docet in formis naturalibus et spiritualibus in caritate dei sapientia. Vie igitur recte itinera virtutum sunt a vicijs semita declinantes. Unde eadem sic suadet sapientia per Salomonem prouerborum quarto. Dirige semitam pedibus tuis et omnes vie tue stabilientur. Ne declines ad dexteram nec ad sinistram. Averte pedem tuum a malo. Vias enim que a dextris sunt noquit dominus. Peruersae vero sunt que a sinistris sunt. Ipse autem rectos faciet cursus tuos. Itinera autem tua in pace producet. Vie autem recte et abscondite sunt modi diuinae contemplandi et per superarogacionis opera deo obsequendi fideliter. Quales ben arripuerunt de quibus.

c. ij.

veritas ait lūcō. p. Cōfiteor tibi peccati et tre qz abscondisti s̄ a sapientibus et prudētibus et reuelasti ea puul de q̄ i Job. iij. d̄: Ad me dictū ē v̄bū absconditū et q̄i furtiue suscepit auris mea venas futurij ei? Aial at̄ tō nō p̄cipit ea q̄ spūs dei sunt: Stulticia eni illi et n̄ pōt intelligē. qz spūalit̄ examinatur Vias nō oculta et rectas tō nūc inbitat qn̄ su perogacōis opa secreta cōtēplacōe exaiat. et talia ope exequi p̄ vmbis discrete attēptat Tales vias incedē dē dēret cōtēplacōe vite vicz q̄dam vi religiones a p̄p̄bas p̄felli: ob p̄curādū fr̄cm aiay reptas Simili ē ep̄i et q̄ ex officio hēnt p̄ dicāē v̄bū dei. qz ad tales oēs spectat p̄cipue ea q̄ p̄ secretū cōtēplacōis hauserūt alijs v̄bo vel sc̄pto ē dē Vn̄ be Gre. i de cura pastorali iubet p̄latū q̄ p̄dicatore p̄ auctis eē in cōtēplacōe sus p̄fili: Dig: q̄b ḡ ent vel q̄le dabit̄ iudiciū de q̄bus dā religiof̄ n̄ soluz dico d̄ possessiōē s̄ medicātibz. q̄ ab eccl̄a p̄ aiabo curādis d̄ati sūt pastoribus eccl̄ie in subsidium: et tñ in nulla vniuersitate in medicinis graduati nec aliūde apprime vel p̄ funde in eadē arte eruditi passim se de medicādis vel subleuādis egrotis corporibz intromittāt viam cōtēplacōis qua inceserūt prēs eorū relinquēte? Qd̄ p̄inde de nr̄is in almania ep̄is q̄ tāto onē castronū cōtātū militū et filijū t̄paliū negocio

rū tumultibz sūt arcūdati vt respicere vix valeant et qui omnino sp̄itum cōtemplacōis et cumm aime mse. et proximis videntur penitus extingūe Qd̄ demum de plebanis et prelatis inferioribz q̄ ad viay vite cōtemplacōe etiam si alias sine ḡuibz peccatis sunt rarissime l̄ nun q̄ se ad inbitādum ponūt. q̄nymo alijs talia facere prohibent Theologus Primū certe q̄ ita sunt obnoxij trāseo enim nunc de duobz reliq̄s multiplici peccati cathena se cōstrungunt: qui toxicum mortis multisepe p̄p̄mant Irregularitatis pena se se sic illaqueant anathematis eccl̄a astici cām non vitant patrum suorum intencionem sanctam cassant et ml̄tos discretos viros ad iue scā dalisant Ecce quāqz mala Primūz inq̄ toxicum mortis multisepe p̄p̄nat. qz dum putant morbo prebere ātibotum iexpti applicant fortassis id quod protunc est venenum. Mouet idarco mūdū ph̄? in v. ethi coz q̄stionē An facili? sit eē iustuz iudicē l̄ bonū medicū? Dāc q̄stionē cū me p̄nte i vniuersitate coloniēsi q̄t libetari? d̄t minād̄ ē d̄idissz auidam magno i medicōdoctoi? Iste difficultates ml̄tas medicōe at̄ adduxit et i t̄ce t̄ea m̄ necōābile v̄m ptulit q̄ Arnold? d̄ noua v̄lla oli medicōz sūm? calculassz i huā? ḡnie eē posse i firitates distictas. ij. milia cētū et xxij. i q̄ vaietate id q̄b v̄nā i firitate

fugat aliā illico adducta iuuat. et q̄d v̄nū morbū curat aliū intoriat. Quo audito alienis t̄ibz medicālia indiuidua lia suadē horruī Inexp̄tis medicōis min? credidi. et si ex p̄ti aliq̄n erat eos clemēcius iudicauī De cōd̄ malū ē iregularitatis cōsequit̄ piculum Quis ei in tanta varietate morboz nil obmittit de cōtigētibz in noscēdo morbū specificē et ḡdualit̄ in v̄idē? t̄pus p̄d̄oneū in celo s̄btilit̄ et i religiof̄o medicā nccāria artificialit̄ P̄ d̄o q̄ndā magnū i medicōi cuius dā vniuersitat̄ ḡoua^m doctore. q̄ regis Rōnoz et alioz illustiū ph̄sicius sepe laudabilit̄ existit. Sic publice in sermo audebat dicere sciē satis p̄babit̄ egrotos se i t̄fecisse multos A q̄dū scissitaretur cāry q̄n iexptus p̄dicē de schol̄ et libris p̄mū veni nescius de ml̄ti? q̄ me postmod̄ docuit exp̄iēda vidiq̄ mō plūes neci t̄ d̄iti ex igōrācia q̄s ex intēcōe curāē q̄rebā. Cāz eē anathematis isti neq̄q̄ vitāt qz eā itē cōne pia m̄ eccl̄a audiē leges q̄ph̄ficā s̄b late exōicacōis s̄tēda inbituit ad curā aiay obligatis religiof̄ et clericis vt tales sc̄is studijs. et sacre scriptuē libris q̄z ē imp̄scrutabilis s̄m aug. p̄funditas animum daret̄ indefessū vt i rubica. ne clēia vel monachi negocijs secularibz se imisceāt tituli ip̄i? p̄d̄? docet et sentēcia. Et ibidē sup̄ specula p̄hibicōis sup̄fare notā et cāz affiḡt. Nono

mus i hęc v̄ba theologiei q̄t studiū cupi? apliar vt dilatato sui tēto: in loco funiculos suo faciat lōgiores. vt sic fides catholica tuoz fiat. scz arcūcinda muro in expuḡbili bellatoz q̄bz resistē valeat ascēdētibz ex adūso P̄redā insup̄ r̄ligiof̄i et eccl̄a si seculaēs sint clericā p̄m suoz itē cōne q̄tū in eis ē frustrāt. qz p̄ncipalis erat intēcō et studiū p̄cipuuz aiabo p̄uidē non mederi montuis corpibz q̄bz plerūqz p̄l? ab sp̄itū cōopaf̄ egrotacō q̄ medicāal̄ valeat opacō cū inq̄t Apostolus infirmoz tūc forāoz sū Et quidam sanctorū patrū respōdit infirmo fratri cū rā poscētū corporis. rem ait vtutibus tuis necessariā amoueri desideras. Merito at̄ h̄y de q̄bus loq̄m dē dē tur a v̄ris boni? et prudētibus. q̄s ideo scādalisāt. qz ad tractandum celestia et ad curandum sp̄itus o bilissimos vident ex auācia vel ex humana laude v̄rnas amplecti bonū et eorum stercora Vn̄ tales ab us videntes h̄y religiof̄i boni quos zelus domus domini comedit religionem talium lamētatur velud destructā iberusalē olym̄i p̄pheta Iheremias Trenoz q̄tō Quo inq̄t ob scūratū est aurum. mutatus ē color optauus disperh̄i sunt lapides factuarij in capite omnium platearum Qui vescebatur voluptuose intererūt i v̄nis q̄ nut̄ ebatur i croccis amplexati sunt stercora

Capitulūm Nonim:
U Am māēs q̄ feie i formi
 cis ad labore egēdiū vni
 use p turmas Docēt in h̄
 vitāē imers oūū r dehdia q̄bo fomē
 ta vicijis p̄stāt: Labor enī corpore?
 seu mēbroz fiat exēctijs: siue i alia
 castigacōe corpis siue in alijs vite
 actiue medijs vbi q̄s mētis cōtēpla
 cōi vel libroz studio se nō debent se
 cūdū cōem legē tā necār? ē oibz vt
 sine eo null? rite ad vitā thēoicā mi
 grāe possit. vñ d̄t b: Gre. li. vi. mō.
 f̄ d̄t s̄ illō Exo di. xix. Caue iqt̄ de?
 p moysen ad ppl̄z ne ascēdat i mō
 tē nec tāgatis fines israhel: oīs q̄ te
 tigerit mōtē morte moriet̄ man? n̄
 tāget eū s̄ lapidibz opprimef̄ a cōfo
 dief̄ Jacul̄ siue iumētū fuerit. siue
 homo n̄ uiuet Popul? at a mōtē p
 bibet Cū lex a deo acāpif̄ vt vicz q̄
 ifirmis adhuc mētibz t̄rena deside
 rāt cōsiderāe s̄blimia n̄ p̄sumāt: Vñ
 rōē d̄t si bestia tetigēit mōtē lapida
 bic Bestia eteni mōtē tāgit cū m̄s
 iracōnibilibz d̄siderijs s̄bdita ad cō
 tēplacōis alta se erigit: s̄z lapidi
 bz p̄cutif̄. qz sūma n̄ sustinēs ip̄f̄
 sup̄ni pōderis ic̄tib? necatur Quiḡ
 culmē p̄fectōis apprebēdē m̄tūtur
 cū cōtēplacōis arcem tenere desides
 rāt p̄usse i cāpo opis p̄ exēctiū pro
 bēt vt sollicitē sciāt si nulla mala p̄
 ximis irrogāt Si irrogata a p̄xis
 eq̄mimif̄ portāt Si abiectis bonis
 t̄palib? neq̄q̄ mē? leticia soluat̄ur

Si s̄btāctis n̄ nimio merore saui
 datur **Diger:** put ex v̄b̄ tuis sēto
 f̄plicem cōmendas laborem Vñ q̄
 admodū mechanicā op̄i exēctur
 maib? p̄ pedibus Alium q̄ corpus
 vigūijs ieiūijs abstinecijs d̄licijs
 tomāf̄ r filibus Postremo enim q̄
 licite cōsando inter hōmine? q̄s ai
 mum refrenat s̄ iram odiūm amor
 rem t̄sticiam leticiam delectacōnez
 r adūsus passiones similes Querit̄
 tur igitur q̄s hōrum laborum ē me
 lior? **Theologus** Quantum ex natu
 ra. opis bonitatis graduz h̄nt exor
 dine quo audisti minorē d̄ā meit̄
 eē videtur ceteris paribus r mino
 ris difficultatis primus q̄ secund?
 r, idē q̄z vltimū? Cui autez omnes
 vel eorum aliqui magis sūt necār
 ad p̄fectionem acq̄rēdam attēte
 quisqz in sua legat cōsciēcia Sicut
 enī magis o? pauperem bitari labo
 bus manuū qz philofophai ap̄d
 aristotelem Ita apud xp̄i imitātes
 d̄ct̄nā plus vrget m̄ltos arte v
 ti mechanica p̄vidū habentō qm
 opus sit s̄m exēctū q̄ corpus atte
 ritur Ad vltimū tñ ḡdū q̄ median
 te passiones v̄māf̄ r ad mediūm
 deducūf̄ in anima p̄ occasiones ha
 bitas in exterioribus oīs imp̄fect?
 tenetur tendere vt audisti in aucto
 ritate beati Gregorij: quia in eis dez
 consistunt virtutes actiue necessar
 ie: s̄p̄ne primo autem r secundo
 laborandi videlicet genere quidam

satis trāq̄lli eē possunt pro loco r tē
 pore. r iuxta dispositōe cōplexionis
 siue vel cōsuetudinīs acq̄sitate natu
 ram r virtutē: Tales enim duo
 ḡd? n̄ virtutes sūt saltem p̄ncipal
 les. s̄ virtutes eis mediātibus ac q̄ri
 p̄nt in etomacōe corpis ad sp̄ritū
 Qualit̄ aut̄ assumēda sūt talia. et
 inq̄nto vide de h̄ Collacōe abbat̄
 moyfi secūdā in qua Cassian? faci
 d̄ssim? illō docet elegātissimē **Diger**
 Sepe miratus sū cur in nr̄is p̄tib?
 nō mō sicut ol̄y repiāt. vi q̄ corp?
 ieiūijs r abstinecijs aggredi au
 deāt flagellis r duris alijs exēctijs
 sicuti fecisse legūtur scōz canonisa
 toz multā r patēs in egipto r in si
 thi de q̄bz vitāspatz plene edisseit
Theolo: Quamuis mō n̄ tā crebro
 sicuti ol̄ym repiāt de q̄bz referstū
 m̄lti sūt adhuc deuoti tales de q̄bz
 in seq̄ntib? statim audies: Ver p̄us
 volo nouerisqz ex quibz vel sex cau
 s̄ eueniē potest cur aliq̄ tā ḡuia exē
 ctia h̄re nō valēt ex dispositōe vicz
 aens ex cōplexiōe corpis ex zelo per
 fectōis Ex habitu iūuetutis. Ex fic
 tione p̄pocri? r ex sp̄ealib? bonis
 Aer ei si in regione aliqua ē m̄ltū
 calid? digestionē vt m̄q̄nt p̄bifi
 ā impedit Ad exteriora euocat r ab
 stimēdiores facit h̄ies ex cōseq̄nti et
 ex adūsō frigida regio poros cōstri
 git corpis r calorem exinde p̄ āti
 parissimū augē pōt i stomacho: vñ
 p̄uenit qz in nr̄is p̄tibz frigidis vi

q̄dā hyemali t̄pē plus cōmedūt qz
 estiuo tempore: Non ergo mirum
 si in regionibus calidīs homines ie
 iunāt facilius Cōplexio etiā corpo
 ris aliq̄rū h̄z vt in natura frigidis
 liquet flegmaticis vel melancolicis
 abus tā modicus sumit a q̄bus d̄ā
 r raro adeo: vt in cōpatione ad ali
 os ei? abstinentia videatur adesse
 miraculosa Patet etiā hoc in qui
 busdam feminis. r in v̄ris frigidō
 in rānis r sp̄entibus p̄mo imperfec
 tis animalibus vt in v̄ris qui m̄lt
 tis mensibus in hyeme nullum pe
 m̄tius cōbum sūtunt in locis siluel
 tribus vel abditis zelus preterea
 p̄fectōis ad obseq̄ndū deo acif̄ ad
 satisfaciēdū p̄ p̄ccāis vilit: r ad ad
 herēdum deo parato r etomito cor
 pe plures ita stimulat vt ex amoris
 magnitudie excessum i exēctijs tātū
 faciūt q̄l videt̄ tepibz ip̄possibil: Vi
 de? h̄ apte i philocapt̄ ēga feias a
 moē ceco r venēo ex q̄ q̄dā toto h̄y
 eme sp̄ nudis icēdūt capitib? Alij
 vestim̄t carēt necār̄ijs: Alij hastilu
 dijs letalit̄ ip̄igūt mutuo Alij vigi
 lāt inhumaniter r ita de reliq̄s. q̄ o
 m̄ia vidēt amor cecus r leuora facit
 Cur autem cristi amor r caritas d̄i
 lectōqz. que vt Cāticorum octauo
 d̄icitur. Velut mors fort̄ ē his ma
 iora nō posset facere **Habitus** iſu
 p̄ iūuetutē ādua nouit̄ efficē puta si
 quis assuetus est pene a cunabul̄
 modicum victum r amictū habere

sicut videmus pauperes in villagijs vestibus tantummodum modicis in hyeme et si eas de delicate nutus dferz timore ob amore dei scis ee videre ffecto eia ppoct non minora nouit luep laude vanavel ex auaricia hac ob caz tractam qda et medici glaci ali tempore nudi sedet in niuibus vt ad passionem moueat diuites et ad sibi sbueniend i pecunijs Prus ei ctis hbis l seibus corp? fricauerunt et ligaturis artificialibus sagwiez astrixerunt vl poros corpis alijs re medijs obturauerunt Sz et i scis lvi bus sepe gna exccia rpiñf ex spe ciali b? tomis Sic manifestu er fuit in bto pre nostro dnico q in humo ecce crebro noctes fere duxit inso nes qha exccia srib? suis ibibuit n vt eis talia n fauet. h qz tonu ill d nouit spealer i firmis alijs sribu? n ee coicatu a deo. Diger potes ne p ferre i mediu aliqs diu clemcia nos tis dieb? frigid in qb? iux r vbu et apli caritas mltor rfrigit tomis tlib? laborz corpaliu seu exccionu de qb? loqm totatos Theologus Possu mltipli vidi i ptalia tpe quo fui Junior in cuetu elugienfi ppe ve necias nri ordis porre fratre pauluz d vrbe veteri no dico hiez hvix ko mutioem corpe h gigateuz i pdcis exccij? Na puus corpe statua pu filluz et obesus eat totus caribus atqz mebra eius vix hrebant ofibz Attu ta ala et expeditus aio fuit et

vibz vt fm i ordii n noueri Jeiumi um regulae qd durat ppe anuz dmi diuz psoluebat itegre Carnes non edebat eia debilis die ac nocte seq bat cloz assidue In qdragesimali tpe pene pdicās qndie et occupatus i confessionuz andieca assidue n dicam vino limphato h aqv inata vino modici siue vtebat qn n pura r cepit aqua pccācia aq se abstiebat ta curiose a se ppiqs et distatibus diuidebat sribus ac minutati ocul te molebat it manus ne notaet a causedetibus de abstinecia vt naur ofus explorat vix p spinoia posset adute vestitus Dure nocte iacebat vigilis multas iustebat et oruibz duotis sedulo iubebat Neō in clo ro in cantu alacrior in labore ma num nullus pro comunitate so lliā dicit nec in sedandis fratrum temp tationibus efficacior et ne tempus sibi transfret incasum quando au diende confessionum predicacōni or dionel scriptue no vacabat statuz coqna pfti postpradium intravit et coam ad disponend et laboraduz p futura fratuz refectoe iuuabat sol licite immundato nunc ppsa nunc olera nunc vo coopato ad similia p pns maibz lapido tabulatu totaz ecciaz vel rfectoriuz qru vtruz n mi me e latitudis struit et dicit quia scriptor multum artificialis extitit clorum eadem arte libris valde no rabliu? omniquaqz prouidit qno

obstantibus pdcis oib? i hijs vsqz ad anu sue etatis pseueravit arat octogesimo in regulari obsuacia qua tuebatur p virib? tade aut pnti vita fundus e Vidi ibide nri ordis in eode cuetu prem put ostetebat sui canices capite septuagenarum nuqz h yemali tpe nec die nec nocte qauqz cooptio vtete in capite Rudis incedete pedib? ctinue Abstinecia abi put t dit regularis obsuacia dura et tn in his tata pditu leticia vt alijs sribus prectens to nestum cor pararet solaciu liatis loco et tpe Noui in nra puicia desu rebgeni cuetu fm aliu q in sui no uiciatus tpe a demoe q in dolo vni prenoscebat teptacōes sustiebat a cernime Depistie ei pponebat da p tabula pacis osculu in eccia dice aliam sibi note puelle: fuit eni pus notus a mult et notus in ciuitate q so porre in porta adea sibi qz dicas q t mrimomiu p msericame postu les iudice Depi? aio firmit ppo fuit in cloro exns por publice sca pula et cappā t de et p eciam rece deo stati de ordie fugē Sz viat in eo r gra pffusus e eni et inuentus basilien reformacōne postmodu ef fuis purat or gōsus Na occulte vhus e exccionu inuis nristpibus armis habuit aliau n qle portant pres carthuse h textu tm ex eqz grossissimis cinib? et modis vhus e flagello stimul et calcaribus eqz

similim? Torq ferrea cu appes de eade miera rapanellaz nodis gross clā moe nobiliu collo detulit lorica ferrea et alijs miris ad tomada car nem instrumentis vtebat Crucē ba bebat in siropodio magnam et lig neā et absconditā sup q iacuit nec vl lis sb capite vtebat plumis N ca ritate pximi q feruebat in pe ctore b? pulch sacerdotis et iuuenis cobi buit dca exccitaco vel pcuracōis of ficium qd i dco cuetu est grauissim qn diebus festiuis arcueret predi caco p villagia dei vbum et pplm i formato salis salubribus: Veru qz ingenio fuit subtilissim? Jo est postmod missus in wpena ad ge nerale studium vbi anu vite hns ppe t cōmū arat: aia sua deo gita al sipta e de corpe Dileo de feia re clusa q ppe magucia vsa e lorica fer rea euro si n fuit calibea Id iuuetu t sue tpe fecit Iohes bndcis post mod euil m? atistes qn vnechis co uetu nuz it ut rfortu nri ordis Eat ei auis da de maloib? venet fili? qz patriarchatus qda expectab at pus eide collocatus q pat postmodum elais e it iustimū epm **Ca: 17**

Oras suas mltu occultas or diate obsuat ne ille q exe rit reitae volentes obuiado ppediat vie rcc et occulte q sint dcz e viij ppetate s fut ei moī dmaxte pladi p sup eo gōis opa qha bonis

religiosus ad fructum animarum ordinatus apte congruit quales esse debent de predicatores et monachorum ordinibus et sibi sibi libere Tales enim secundum ordinacionem ecclesie in occultis contemplacionibus hausta intra sua loca et ex exercitio debent aliis contemplativa tradere nec se impedire mutuo sed ad invicem potius inuicem dum duo ordines statuti ad eos de fines verum sicut in republica fornicarum et in his earum nulla exiens nec intras aliam ipedit in opere sed alia diuina aialia ipsas et vias earum sepe moluunt destruerent ita ad errorem eas ponunt Sic in reformatis conuentibus dictorum ordinum maiores bestie dimoens vicium talium vias et opaciones congruas quantumcumque recte et caute incedant impedire nituntur ut aut se prebent mutuo aut ut a reformatione cepte resiliant pro tanto hac intentione satanas in exordio talium ordinum sepe visibiliter et sepius inuisibiliter trahit et temptacionibus in locis pacificis armis applicatis infernalibus satagebat et bare de quibus suorum ordinum libri uultum late non habent Sicut enim in iconacione monachorum pro ad in reformatione talium prima dimoens vios religiosi finnos exauerunt plurimum hanc in reformatione cenobitarum promissionem vita Antonij scilicet Basilij et filium Antonij et non promissionem monachorum religiosorum sed primo reformationem pro fuit Quia putabat eusebius in ecclesiastica historia Certum est quod tempore beati Marci euangeliste in alexandria ubi philippus exstitit vultusque

sexus fideles diuini habitacula velut monasteria construxerunt vitam monasticam in castitate paupertate et obedientia primo in studio sacrarum litterarum sancte duxerunt Constat etiam beatus dionysius de yoni filium beati pauli apostoli discipulum epistola ad dymophilum monachum intitulasse scribere et si exordium placet aliquid constat dei filium in assumpta humanitate primum vna cum suis discipulis inchoasse morem et vitam ad quam istarum scripturarum ordines sunt instituti primum Certum est enim ex serie euangelica in senatu apostolorum christum primum petrum superioris Inbaptisati philippi quodammodo portari habuisse officium In eis paupertas fuit et abdicatio omnium rerum temporalium teste petro math. xix. peccatore decepto ibi ecce nos reliquimus omnia caltimonia sunt ob quam Iohanne annuncians euocant Ibi obedientia fuit ad christum Studium ibi in christi doctrina nocte fuit et die excellens simum dicente saluatore omnium Discite a me quia mitis sum et humiliter corde predicacionis etiam excohabat officium quoniam misit eos binos ad predicacionem ante faciem suam Possessio ex temporalium gradibus nulla sed paupertas affuit copiosa habet ob causam ut opiorum dimomismalicia a principio indicatum ordinum quod prelibata christi vita sua debent precurat per se et per quodam de clero sepe exauit et hodie presequi non cessat extremum plus quam ceteros ordines et in locis ubi nunc ad vnguentum regulas suas obseruat quam tamen tyrannides Sicut nec christi

fidem nec petri nauiculam ita negligentes istas delere potuit nec debet deo proprio in posterum que admodum recolere et scire memorie magister benricus de bassia sacre pagine professor pulcherrime debeat in lectura sua super genesim Dig. Constat libros iuris diuini et humani et celestibus theologia et sciones canonicas quod dictorum ordinum fratres presertim in sacra pagina lege apostolice que secularis clerici doctores laborauerunt Nam libros fere innumeros sanctus theodorus ediderunt et dominus albertus non solum in diuina sed etiam in philosophica scriptura primum et perfectus postillator totius bibliel Hugo cardinalis et postremus petrus de palude medijque fuerunt alij plurimi Super setentiarum librum petrus de Tharantasia postmodum pro Innocentius durandus et multi scripterunt latissime Sermo de tempore et scis qui in opere aliorum ut a vris audiui tractatissimis dicit aurei scriptis et totum passiole quod lombardica dicit de legedus scorum Iacobus et de vorage Iohannes Januarius episcopus Humanus professor que summa lacus quod scire colos casus theologicos per et iuridicos atque quod Iohannis fructus que summa breuiora distior in eis de quibus batolomei de bryia Quis dicitur textum quibus librorum decalium et summa iuris primus masonne raymundus de pena forti Sileo de omnibus textibus philippus quod scire nouus krosbeim de greco tractulit de noua loyca topica et sophistria eius

de philippus quod scire deo dicit non solum vnde multas alios prius et datibus clausit de bis et de inumeris alijs libris et opusculis que omnia prefata exposuerunt fratres predicatores ordines Porro alexander de bal qui summas scripsit marianas et profundissimas Venerabilis bonauentura Nouus scotus Iohannes richardus et alij plurimi qui super setentias scripserunt egregie Astaxanus et iohannes erdfors deus qui Junius sumas et Nicolaus de lyra super omnes biblie libros ad litteram que nullus in hoc excohasse videtur quod non minus ordinis fuerunt quos et alios me melius exprime valerent quam de omni ordine perfecti essent Ita de alijs ordinibus excellentes multi extiterunt Cum igitur deas religioibus tot fratres predicarent ecclesie hodie in multis partibus predeat et multos sua religionem perfectos ab ecclesia canonicatos hanc et de prefatis voluibus clerus se et propter beatum regem mixtum vnde apud quosdam odium tale preceat Theo: A demois seruicia origi nunt ex abusu iurium diuini et vtriusque fortasse ex quidam auaricia postea duoque clerici tagunt et religioes pro nec reliquum vnum deo quod si quidam religiofi abutentur privilegij non totus ordo sed presequi debent et actum est quod illos qui religionem suam minus fuerat presequi ad minus debent quos tamen in suis partibus in iconacione ordinum scimus persecucionibus amantissimis esse vexatos Dig. 8. de demois an ad tales verum religiosos excohasse vel onde Theo: mani feste paba A ilaue fiddig didia

magistri gwidonis facie theologie
 professoris pons zambati et ei? s'p
 on? et sc'pto pons in asfiaco puin
 de francie nostri ordis reformato-
 ris religione litteris et fama a p'ba
 toru' didici in qua q' post qua' idem
 couentus in asfiaco preterito anno
 reductus fuit ad reformationis be-
 cus Spiritus malignus fratrum
 officinas cepit patenter inuadere fe-
 nestras fregit Vtēilia s'buertit Do-
 lia v' in aia dissoluit cordas capae
 scidit et eas de asportauit Cimbaliuz
 q'd dūtaxat de die pulsam solet ad
 mēsa et collacionem tempe pulsauit
 nocturno Sicq' inquietauit soluz
 infra tridum fratres vt quosdam
 fere duceret ad amenciam s'ra de die
 in tomib' suētus iferiorib' d' noc-
 te vero hitauit in dormitorio adeo t-
 ribilit' vt null' frat'z audēt soluz p
 suētū iedē Quis pluravna die iua-
 sit nouiciū i etate stitutū vite sue
 et q'rtō arat' anō c' vestes laceant
 in xij foraminibus vestigia i eis re-
 linqns v'g'vium q' si cuius dā fere fil-
 uest ris Alia die in vigilia vic' oc-
 tauaz Ephie dicto apparuit noui-
 cō informā catū nigimū di' n' hituz
 ordis exuersis die t'cia de inf'cia q'
 viso et audito iuuenis alta voce ad-
 iurāe cepit demonē i xpi noie Inua-
 sit tūc demō de nouo nouiciū defen-
 dit se idē In q' lucta accurebāt fra-
 tres ex lucta aboz in cella repiētes
 mēsa pulpiti lectū et fere alia s'buer

sa oia Vn debilitatū ad recreādūz
 fratres detulerūt ad ignē Quo fac-
 to statū eū de nouo de manibus fra-
 tz eripuit inflāmas igniū p'ieit
 et p' lōgū tractū tēporis caput eius
 in medio igni' detinuit Deind' no-
 uiciū frēs magno tū labōe eripien-
 tes cum in eccl'iaz ad sūmū altae de-
 tulerūt vbi iterato eū demō emani-
 bus eorum explodit et p' totū cho-
 r' violēt traxit et adeo paullit g'uat
 vt demū r'lidus a demone p'ue a cūc-
 tis fratribus dicere se mortuus q'z
 obrē oēs ad dei genit' et ad scōs
 pluriōs p'ces p' defūcto ceperūt fidē
 et postremo ad s'ctū p'ez n'ri d'ni
 cū recurrē Qb cuius ruerēciā locus
 nouella reformatione decoratus eat
 et vbi hec p'cebeatur a demōe et ec-
 cepat iste p'ns simus suorum mēoz
 opm sup altare subito in fōz vi ele-
 gantissimi et in habitu ordi' appa-
 ruit frater vero q' credebatur mor-
 tuus et i frat'z quorūdam iacuit ma-
 nibus vultu cepit hylarescere se de
 medio frat'z erigē et v'sus altae vt
 ibi deū adoraēt et sc'm tōiciū cepitqz
 currē d'no it' h' a loco et d'ide p' diu-
 las officin' domus tā' cū s'ripitu fu-
 giē' furē vt tod' p'rie malleatores
 adēe putāes et q'd admia'cōe ē digni-
 u' moy vt sac'mto d'ni s'fio cōinuni-
 catus fuit frat' q' putabat eē defūc-
 t' In iuacionē demois tātā ei d'ina v'
 tus valitudiē t'buūt vt mēbris om-
 nibus plena et p'fecta r'stituēt s'aitas

Amabat p'tea eis oē diebo demon
 iste pessim' voce clamorosa se nulla
 ten' a domo ista recessuz quā dixit
 se lōgo t'pe titulo p'petat possedisse
 S'z sciētes deo deuoti frēs demonē
 eē mēdace et p'ez mēdaci' ceptere
 forōm p' urbo opam dederūt licz
 in his et alijs v'ra cōib' adeo g'uat
 fuerūt: vt noctes b'n in sōnes duce-
 rēt: nec demō iste malign' destitit
 s'ra postmodum alii' nouici' cap-
 pā destruxit et famulo in coquina
 frat'z necitatib' s'uiētā violēt lib'z
 satis pulch'z i q' h'ore canonice o'tie
 bāt cepit et i ollaz buliētē iecit et tō-
 liter destruxit: Sicq'z tāde m'is ille
 demō abcessit et frēs Jā velut labo-
 riosas formicas occultas et paten-
 tes vias p' abulac' h'mit **Ca. xi.**
Q Xtra domū via satis rca et
 apta abulant: vt necaria
 acq'rat pascua p' q' docēt o-
 nes viuētes collegialit' seu ciuilit'z
 q' extra locū sue hitacōis p' necari-
 is edificatorie p'nt egredi recta eni
 via moy r'ctitudinē denōt apta at
 ē ex domū via rca q'n iux' x' v'bu sic
 lux nra corā hoib' luēt vt videāt o-
 pa bō et nra p' q' mēitoria acq'rim'
 pascua virecā hēditat' et ne tā ar-
 q're ex domū abulāt ē vt pascua ne-
 cellaria acq'rat aiaz mōrlit' itelligo
 l'corp'm q'n cūz ei q's vitā duxit bo-
 nā clausā t'n sepe op' ē vt p'vidu
 vtulqz hois sibi p' sibi amiss' ex
 domū eg'diat Si via rca tūe in ce

de gestiat siue i via p'ebū fuit siue
 moy n' abulēt p'f' sine teste socio
 i abdit' l' v' sordes eē s'fueuerāt cōiz
 velut i agul' Alioq'n spoli' p'culo se
 q's amittit i reb' honore l' thesauz
 aie cōnētib' Dig' Dic q'so si occurit
 aliq'd māculū nro factū t'pe d'bono
 fidei q' ex suā hitacōz p'dēdo p' aie
 l' corpis necariis d'ina grā visitat'
 fit hi hoc maligno t'pe **Theologus**
 duplex ē p'pā p'digiū de vno x' fa-
 ilo d'initus onfū in suo corpali ita
 n' s'ra nostro t'pe fuit vir ille dig-
 n' memoria de quo ē in p'petate pi-
 ma s' retuli q' ob amorem dei geit'
 cis ob satisfactōnem p' delictis vt
 deo v'aret q'etus s'roniq' ad peg-
 nādum verus aq's granū de s'urēb'
 ga se deuote dedit itinenbo: Cōfue-
 tu' p'etēa tal' illi crebra existit in
 itinē vt it' p'adiū cenā et si sita g'ui
 p'mēf' n'latē t'n bibēt S'z d'icacōi
 t'li ob ruerēciā d'niē passiois r'fig'
 ret Hāc at' afflictōz zelo d'ni amo-
 ris assūptā q' forte uē d'bili nocēpo-
 teāt ita tāde m'ro mō t'pauit d'ina
 clemētia Si q'dē i itinē t'pe illo et bōā
 q' h'ē d'i suū g'uae cepit s'ra oē clau-
 so quādā humectatoz r'ofluā ori-
 suo ifundi s'ent quā q' b' austus re-
 frigerāt naturā gestit mirā' deglu-
 tire cepit et omnem sitim sibi extir-
 p' n' s' s'el t'n accidit: s' q' tidie q'n si
 ē vt p'mittit sc'm viz v'raē cepiss'
 Cūz hāc d'ina vt p'sumit' r'creacōz
 plurimo tempore p'cepisset affuit

infausta quod autem ita dicam Illi dies et
hora in qua pegrinatio ut a te av fus be
ata virginis aqf granu grauior erat?
estu-fiti acuta temptat? e affuit eam
p tuc i ipi? itneis spacio abstinem
de bone ipfi? vinarois t nsgffiois
fometuifons qda amen? et frigid?
q viso pugre cepit ingluies cu ab
stinecia q eia deuicta e Na appeti
tu corpus satisfaceto bibit et dui
que pus suscepit haustu izreupa
bilis p tuc pdit Diger Sare velle
cur de? illi suo famulo ob ta pui fi
dice audeo et cell? t nsgffione talem
voluit solacoem adime Theologus
respofu no aliud q supra pma ppe
tate dixi accipito qz eode ppefo ca
qfita tui habeb. Audi aliud eide dei
famulo ipfui bnficiu: Est cofuetudo
mltu laudabil mltoz ne dicam ple
beoz vfulqz sexusi almania Veru
ec magnatoz et nobiliu ad mi? se
mel die nalin hora aliq sumu bua
no gni impel u bnficiu xpi passionem
meditari et meorari vt ex ide deo gti
mala mudiferat paciea? et virtutes
opel facit? Huc more post q di fa
mul? audisset i pmo e medari plui
mu cepit ipe eude dieti pseq deuoa
us q potuit Ammiraco at qda mg
na tade eu tetigit vuez acba agrabis
q fuit i xpo flida tpe q pacieba
tur In die pasceues q amiracoe
facta crefcete postremo oroes inge
minta no definebat ad xpi clemen
cia vt si sua volutas eet fetimentu

aliqo pceptibile daet In q p expi
eaa viri similtate de amantudis
leget nec fraudat? e a desiderio suo
bono Nam die quadam cu iuxta suaz
cofuetudinem de ciuitate Nurenber
ge exiret versus capellam sci Leonā
di satis ppe muro dicte ciuitatis ia
cete ad quam deuotoru boim multu
tudo dieam solet cofluere. Cofstitu
tus i itneris dicti spaco meditabu
d? et litibud? ad obtinend id qda
diu desiderauerat inopinate tatus
color suo corpori et flida illabeba
tur aie vt oib? defigeb? vimb? ro
geret soloti? eade seseqz putabat
illico aiaz ex corpore pde Veruqz i
tud diuini munusculu coicacois to
minice passiois no i bitu pmanet
sed solu dabat i passiois et nsi
tus cuiusda mo Idcirco rfuipis vi
nb? resedit: vltio surrexit gaus
diceps et deuoa? pmo et dula? xpi
passione mente rvolueto Diger Tri
a h occurrut dubia mibi ei stant
qf da treri a xpi vita meditanda p
timvbi passiois ei? fit meoria tur
bulete et fite xpm p deusum fuevi
te fuisse existimates nali at tn et
ti diu queqz morari tedet Proo igr
qro. An xps q vita duxit pfecti fi
ma et spvia icel fit publica An inqz
matu sep fuerit q passione sua ac
bilissima puidit Sede vtz cofuaco
ne letu i vltu gestu vbo cbriofius
on dit Tercio an ne aliquato rferit
Theologus ad p dico matu fuit vt

ita dicam scie infuse noticia q no fesu
color? et expiecia Ab ista ei ocep
cois sue noticia habuit oim futuro
ru i supiorib? aie bte potecns vbi
vbū vidit clarissie et p infusa sciaz
q h futura pagnosce fetualitate no
mouebat ad flidie et coloris fetim
ta n appinqte passiois tpe h vult
p doctoz cu in iij. di. xvij. q. vl. di
quis mors a pncipio ocepcois eet
puisa no tn puidet vt imines io
dubitacoem i. formidine affaus n fa
ciebat Sz solu qn ia iminebat. fic
ei i nob exp i m timore vel colore scit
ei studez vita iueis oim tribulufi
ne ee morte Ex dco pbi in iij. ethi
et se moritur Sz qz ea no p magi
nat vt ppiet hvt distate ad flidie
modici l nil mouet. Mouz at isela
to sene ee et ppiq h sic p cogitat ad
h. repio q xps i face. et i oib? artu
bo sui corpus pulchru? fuit p maio
ri pte vite iustato cu alyz vultu hy
lan et iocudo icellit et vrb affabilita
ty et eutropelic virtutes pfecte on
dit Dimu ptz ex sac scptura. ex sco
ru doctina ex appbata hystoia et ex
rois id quindc industria Na p m be
bos et lio? sacre scptue expoitores
illd ps de xpi buamitate ad ltraz ex
poit Speciosus for p filys boim d
fusa e gra i labijs tuis Sup q btis
Jero. i epistola ad pncipia virgiez
dt Absqz passioib? crucis pulchor
vniuf fuit virgo de v iugine q n ex
volutate vi sed ex deo natus e n ba

buisset et in vultu occultasset lumen
q dda spideru nuq eu apostoli sta
tim secuti fuissent nec illi q ad eum
aplxedō venerat corruissent ide sup
math dt Certe ipse fulgor dimtat
oculte q e cim buana relucebat fa
cie ex ipo pmo aspau discipulos ad
se et hē poterat Sicut magnes la
pis anulos et stipulas ac festucas
sibi copulat devultis aut hylanta
te ad ltraz ta sm iudeos q iux catho
licos psaias psalre xlii. de xpo sic p
diat non erit tristis nec turbulentus
vbi glosa. Semp hylans sepqz
iocud? fuit et ibide btis Jero. diat
Deiqz iuxta pphetia psalre. no fltis
neqz turbulentus fuit sed eqitate
vultus om tpe pfluavit Quid i fal
so pbi gloriatur de socrate nuq scz
eu pl? solito fltem. aut letu fuisse
Idem ponitur in glosa sup math.
xii. vbi xps prefatum textum psalre
xlii. appropriat in multis sibi et p
libata verba psalre vido scriptoz
obmissa ee denot. vñ et scus doctoz
ibide sic ometat de xpo no erit fltis
in corde nec turbulentus in facie. se
p enim hylans iocudulqz fuit eqli
tate metis suas Et si quatū ad pte
fenibilem fuit p passio flidie: n qbez
necat h volutatis vñ math. xxvi.
Tristis e anima mea vsqz ad mor
tem Vnc beatus Bernbardus in
psona penitencum sermone d sanc
to martino compano xpi benigni
tatem ad duriciam seculi sic diat.
di.

Dñs ihūs libēdū meū q̄ ego seū
eē dignatur quē muemio q̄ciens q̄
ro q̄ occurrit cū panibz fugienti: q̄
vultū letū mibi oñdit. q̄ meā p̄itē
ciā sicut innocēciā aplexatur. vbi
letus vbi q̄ lon? vbiq̄ pius vbi
dulcis cū magna multitudine dul
cedis. Nō facit sup̄ciliū: oculos nō
obliquat: nec torq̄t facē nec vba r̄
sonz apulosa s̄ occurrit reuētēti. r̄
accidit i aplex? flens sup̄ collum
meū r̄ iubz p̄ferri stolā p̄mā s̄ ber
nard? r̄ alia similia de filio pdigō
cū suo prē adducit p̄posito. **H**isto
ria p̄tēa de Abbagaro rege auten
ticata sc̄ptis p̄nomis carnoceb̄. **E**pi
stola adriani ad karolū r̄ sētē c̄is
Johis damasceni. li. iij. de ymagi
ne ḡcoāssima saluatoris ab eodē lin
theo imp̄ssa p̄libata. c̄firmat rōm
bo eē idē cuius in sacro eloq̄o fūda
t r̄ i mōtū p̄bia. Nā ea q̄ im ediate
a dō manāt s̄m Cris̄ excellūt alia
fungiis r̄ i adā cato r̄ eua. **I**n vino
p̄ x̄m de aq̄ fco r̄ filio patuit. **H**z p̄
huānitas imediate a sp̄scō c̄ata r̄
fca ē. **I**nsup̄ s̄m oēs nrē sophie pro
fessoēs xp̄? oēs v̄tutes habuit q̄ i
p̄fectōz n̄ icludūt s̄ affabilitas seu
aiciā ē vera ac sp̄ealis r̄ p̄fca v̄tus
n̄lā ip̄fcois notā icludēs. vt p̄ bat
s. tho. 2. 2. q. cxi. q̄ affabil̄ q̄s ē d̄bi
te p̄rio d̄q̄ sapiēs mādat. **E**cā. iij.
Cōggācōi paupm affabilēte faci
lēte factō p̄mo ps ē iusticie. qz lō
nālū ē aiā sociale; iō d̄z ex q̄dā bo

nestate v̄tut̄ maifestacōz alijs: sic
āt hō nō posset viuere in societate si
ne veritate. Ita nec sine d̄lcacōne qz
sicut p̄hus dicit viij. ethi. Nullus
pōt p̄ diem inorari cū tristi nec cū n̄
delcābili. **I**deo tenetur ex debito q̄
dā nāli honestatis hōm vt alijs bo
minibz delectabiliter c̄uiuat. nisi
p̄pter aliquaz cāz necesse sit aliq̄n
alios vtiliter c̄tristare vt in corrc
tione p̄ peccatis sicut Apol. ij. cor. 2.
vii. p̄ms ad peccatū n̄ hylarē vul
tū oñdē sicut Ecā. vij. filie tibi sūt
sua corp? illaz r̄ nō ostēdas hyla
rē facē ad illas. Ergo ad sapiētē p̄
tinet vt delcācōez afferat c̄sātibz
nō lāsciuiā quā v̄tut? cauet s̄ hōnel
tā s̄m illō ps. Ecce q̄ bonū r̄ q̄z io
cūdum fr̄es habitae in vnū. **D**ec d̄
tho. hinc ē q̄ **D**parseis x̄ discipu
los ymo magist̄z calūniatibz. Lu.
ij. dñs ait. **N**ūq̄t filij sp̄ōi potestis
facē ieiunae. **D**ū cum illis est spon
sus veniēt at dies cū ablati ab il
lis fuerit sp̄ofus. **I**eiunabūt ieiūo
sc̄z exultacionis non afflictionis se
cūdum glo. **L**uce. x. ait euāgelista
Exultauit ih̄? sp̄ū r̄ dixit. **C**ōfiteor ē
p̄ r̄cē. **Q**ue cirill? **A**lb. mag. r̄ bugo
de x̄ huānitate exponūt p̄mo v̄tut?
eutropelie quo quis bene fit conuez
tere aliqua dicta vel facta in sola
cū vt in quarto ethicorum. p̄it
philosōphus r̄ sanctus d̄ctor seū
da seāte questione. cl. viij. a xp̄o
neganda esse non apparet. **D**icit

Dicit p̄pt̄erā origenes v̄it̄ ē d̄icōta
lis ad nos de ih̄esu qm̄ nō solū due
forme in eo fuerūt. **V**na s̄m q̄z oēs
eū viderūt. **A**ltera s̄m q̄ t̄nfigurāt?
ē corā discipul̄ i mōte s̄ edā v̄m̄cūz
apparebat s̄m q̄ fuerat dign? sic r̄
de mān̄ sc̄ptū ē q̄d habebat sapore
ad oēs v̄fū ueniētē. Ita eē hodie di
ūsi mōde a diuisis v̄idēt̄ mēt̄bz. v̄n̄
Cassian? coll. abbatis ysaac. ij. se
cū d̄ nāz p̄itāt̄ sue. v̄nāq̄z mens
in orōe seu c̄tēplacōe sua eriḡt vel
foit̄ tātū sc̄z a t̄renaz ac materiali
uni rez. c̄tēplacōe discēdēs quātūz
eū status sue p̄uexit p̄uitatis fecit
qz ih̄esu huilē hōiez adhuc r̄ carne
um l̄ gloificatū r̄ i maiestatē sue glo
riaxientē inf̄nis obtinēbz aie p̄u
deri. **A**d f̄cū dubiū de risu caute lo
q̄ oz r̄ itelligē ne imp̄fectō aliq̄ p̄
fectōi s̄me ascribat. **R**epio igit̄
i sacro eloq̄o risū sp̄licē. **V**nū v̄tuo
fū. **A**liū d̄licōfū seu iocōfū. **T**ercū p̄
micōfū. **P**ermicōfū ē q̄ q̄s p̄ ineptā
leticiā ad peccm̄ mōile declinat. cūz
rōnis c̄sēfū deliberato. **D**e q̄ veritas
luce. vi. ait. **V**e vob̄ q̄ ridetis nūc qz
lugebitis r̄ flebitis vbi bt̄us **B**asi
li? **D**upflu? risus ē imoderacōe fig
nū r̄ effremis aie motus vbi ediam
dñs peccō ve addidit s̄m d̄ctor̄ cō
mune d̄ctinā c̄miāle peccm̄ adēe c̄is
tus inuit. **D**e q̄ p̄. ij. d̄z. **L**etāt̄ cū
malefecerit r̄ exultāt̄ i r̄bz pessimis
Delicōfū voco q̄ ad tales c̄sēfū me
tas nō p̄ueit. s̄ ex imoderata aie leti

cia p̄cedit. **S**icut d̄ risū sare legi?
gen. xvij. q̄ audito c̄cepto ex seibz
disceptādo de dei oraculo vt glo. d̄
r̄hit. **Q**uā obrē eē ab āgelo correp
ta fuit qz fidē nōdū de eius v̄erb̄ ha
buit. **V**n̄ r̄ bt̄us aug. ibidē d̄t̄ i glo.
qz risus fuit dubitacōis. n̄ admira
cōis solū q̄le peccm̄ forte bt̄us aug
ridēdo c̄m̄hit q̄n̄ poma q̄dā iuueis
ex̄ns s̄bt̄ x̄t̄ alijs. **D**e quo li. c̄fessio
nū dicit. risūerat quasi titillato cor
de qz eos fallebam? q̄ hoc a nobis
fieri non putabant r̄ v̄ebement̄ no
lebant. **N**emo autem solus facile ri
det nisi cum aliquid nimis ridicu
lum sensibus occurrit animo. **V**el
saltem v̄sus p̄miciofus hic fuit d̄
quibus duob? risibus. **S**eneca li.
de iij. virtutibus dicit. **R**eprehen
bilis est risus si est imoderat?. **S**i
pueriliter effusus si muliebri fac
tus. **D**ibile q̄z facit hominē risus a
sup̄bz r̄ clarus a malign? aut fur
tu? a mal̄ alienis euocat? de seū
risū d̄t̄ b. **B**asilii? in regula. **I**ncōt̄
nēcie signū ē in ordinatis r̄ c̄p̄itis
mōbz agē in risū cū v̄tūqz s̄bt̄ d̄o
t̄m̄mō leticiā ozidicari. **I**ndecor est
ei t̄pidatē cū soitu eleuāe risū q̄d p̄
i c̄tinēciā mēt̄is accidē solz eē iuitis
q̄ res ḡuitatē r̄ c̄stāciā aie emolire
ac r̄soluē solet q̄ risus q̄ aliē? eē de
beat a religiosis oñdit ex̄m̄ in vital
patrum vbi dicitur patribz inca
ritate manducantibus risit vnus:
ad mensam quem v̄idēs. **A**bbas

Johes amare fleuit di. Quid pur-
tas frater iste h3 in corde: q̄ n̄ sit cū
magis flē dēret: qz caritate mādu-
cat. Virtuosus aut̄ r̄fus ē que Se-
vbi s̄ sic describit h̄c d̄s. Inquit
sit r̄fus tu? scurril̄ h̄ grata vrbani-
tas. Dales tui sine dēte sunt: rōi h̄e
vilitate. R̄fus sine cachinor̄ sine
clamore. Talem leticiā vel vt bas
ait s̄ r̄fū fuisse affirmat bt̄s. H̄e
nardus: in scō malachia ep̄o: q̄b
ait nō edificas in ei? in cōssu. asp̄cū
bitu. vultu: Demiqz vultus hylari-
tate nō suscitavit meror nec leuiga-
uit r̄fus. Totum in eo disciplinātū
totū infigne virtutis p̄fectōis for̄
p̄cia seriosus sed nō austerus. Re-
missus int̄dū dissolutus at̄ nūq̄ ne-
gligēs n̄ si p̄ tpe m̄ta defimulās.
Talem se fuisse testat̄ b. Job tpe
p̄p̄entatis Job. xxix. Si q̄n r̄de-
bā ad eos scz cū q̄b̄ d̄s. Iusabar nō cē-
debāt vt lux vultus mei n̄ cadebat
in t̄ra sup̄ q̄ sc̄s d̄tor d̄t. Hoc of-
fēdit q̄ erat in d̄sacōe moderatus
n̄ ei dissoluebat̄ ad eos i gaudio
v̄n̄ d̄t. Si q̄n r̄debā ad eos scz ali-
q̄ h̄ḡ leticie ōndes: nō credebāt scz
me eē r̄hibitē. Et fil̄ r̄ edā nō erat p̄-
f̄sticiā dēp̄sus: v̄n̄ s̄ d̄it a lux vul-
tus mei nō cadit. Solēt ei h̄ies me-
rore dēp̄si oculo s̄ dimissos ad t̄ra
hr̄e a d̄ns Alb. sup̄ eodē d̄t. Si q̄n
r̄debā ait qz ad eos exhibēs hylari-
tate qd̄ aliq̄n faciēdū ē v̄n̄ ecc̄. ij. ij.
Noli eē sicut leo in domo tua eubēs

domesticos tuos nō credebāt scz qz
r̄fus vt r̄fus eēt h̄ qz eēt hylaitas
beniginitatis magna matuitate mo-
desta n̄ h̄ns inep̄cie. s̄m̄ ill̄s ecc̄.
ij. Ri s̄ reputati errore: a gaudio
dixi qd̄ frustra dēp̄is. Et h̄ expla-
nat idē s̄ d̄s. Lux vultus mei in hylari-
tate significata n̄ cadebat i t̄ra
h̄ ē i cōculcōez sicut lux eoz q̄ iep̄-
tas h̄nt leticias a dissolutas: De q̄
b̄ d̄: sapiē. xij. Cū letat̄ isamunt
Virtuosū h̄c r̄fū Abrahā habu-
it de q̄ gen̄. xvij. d̄r cōdit abrahā i
faciē a r̄hit d̄cēs i corde suo putes
ne cētenario nascef̄ fili? a sara nōn̄
genaria piet̄. Sup̄ q̄ gl̄o. gaudius
ē v̄n̄ ysaac r̄fus vocat̄. Seq̄n̄ at̄
applaudāto dixit n̄ disceptāto: Et
vt ibi aug. ca. xvij. d̄t. Sic r̄fus
admiraōis fuit n̄ dubitaōis v̄n̄
ab āgelo n̄ h̄. h̄ saē r̄fus r̄p̄h̄sus ē
Ad t̄cū iḡ: q̄ntū tuū ex t̄cō r̄fus vir-
tuoso r̄cipe potes: q̄ p̄ q̄nto p̄f̄oz
ip̄ōit a r̄ n̄ ē negat̄. h̄ qz pl̄ p̄ d̄t
adūsa q̄ p̄sp̄ea fortuna teste Sen̄
a teste p̄pheta a latē sinistro adūsi-
tatis scz cadunt tm̄ mille vbi. x. m̄-
lia cadūt a d̄xtris p̄sp̄entat̄. Cist?
paupertate elegit a p̄nie opa fleuisse
qz legit̄ n̄ q̄n p̄fata sc̄oz d̄cā de eo
locū oino habeat vt p̄mittat̄. Dig: cō-
tētus s̄to a p̄ut ex sup̄ioib̄ d̄uco r̄s
magni p̄f̄ct̄ ē a vtutū mā sepe a
m̄tū mentoz d̄nicā meditari passi-
onem a tamen nōnulli litteratoz re-
perūtur: qui d̄rūm huius suadent

aut ad illam quā laudas meditacō
nē nec exclamatoris nec puatis h̄o-
nib̄ fideles x̄pi t̄ h̄e mitat̄. Theolo-
g? Imp̄fectū meū fateor v̄n̄ p̄f̄i-
p̄cionē a stulticiā dieb̄ em̄z aliq̄b̄
a t̄p̄ib̄ meditacōnes tales nō mag-
n̄ p̄d̄i apud me a alios vt debui h̄
x̄pi v̄rb̄oz inemor a sc̄oz auctori-
tatib̄z obm̄li in me a p̄xiō. de q̄ d̄
leo doctus sū edā cū d̄fusioē mea ta-
ctus q̄ merito m̄tū tolē de neglec-
tis debere qz reuera a generos̄ a a
simplicib̄. a doctis. a a secularib̄?
ab opidamis. a a ruralib̄ ab h̄is
in q̄ q̄s oēs m̄ fallos. sūmā expt̄? sū
deuocōz acq̄sisse in x̄pi passione di-
dici q̄ fructuosū illud sit memoria
reueluē qd̄ x̄pus fieri mādauit. A
posto. doctus a sc̄oz auctoritas autē
t̄cauit. Hoc iqt̄ q̄ d̄sc̄i qz feceritis
vicz d̄secrāto vel sumēto sac̄m̄tū to-
micū in mei memoriā faciētis. v̄tec-
ciā in misse h̄z officio a a x̄po sup̄m̄
ē v̄n̄ i. co. ij. Apol. di. p̄? eukaristie
p̄mā t̄ d̄icōez x̄pm̄ dixisse apostoli?
Hoc facite q̄ d̄sc̄i qz bibetis i meā
a memoracōez q̄ d̄sc̄i qz ei māduca-
bitis panē h̄c a calicē bibetis mor-
tē d̄ni ānūciabitis donec veniat. In
eius d̄e eē laudē ita d̄ic. s. th̄o. in. ij.
di. vij. q. i. ar. ij. Cōfessionis fidei
xp̄iane tō sūmā d̄st̄it i passioe x̄
v̄n̄ apol. i. co. ij. Nō iudicau me a li-
q̄ d̄ sc̄ie int̄ v̄ n̄ i h̄cū x̄pm̄ a hunc
cruāfixū C? articuli d̄fessio maiorē
h̄z difficultatē qz sic d̄r in eadē ep̄l

tola i. ca. Nō p̄dicā? x̄pm̄ crucifixū
iudeis q̄ d̄e scādalu gētib̄? at̄ stulti-
ciā h̄tho. Pretēa ibidē i. 2. 2. q. lxxij
vbi d̄tat de deuocōe. d̄cludēs qz t̄a
ad deuocōz causādā sūt accōmoda
Vic? dei ḡtutū donū Cōsideracō p̄
p̄oz defectū a d̄tēplacō siue medi-
tacō de d̄imis sic d̄ v̄lriaz cāz arguit
Si d̄tēplacō eēt p̄p̄a p̄ se cā duo
cōis: oportēt qz ea q̄ sūt alior̄ s̄ cō-
tēplacōis maḡ deuocōez excitarent
H̄at̄ d̄rūm appaēt frequēt ei maior
duocō excitatur ex d̄sideracōe passi-
one x̄. a alijs m̄sterns huānitatis
ip̄ius q̄ ex d̄sideracōe d̄ime magni-
tudi? h̄ ea q̄ sunt d̄imitatis sunt se-
cū se maxie excitācia dilectōz a p̄
d̄ns deuocōez qz d̄e? sup̄ oia diligē-
dus. h̄ ex debilitate menti? huāne ē
qz sic indiget manu d̄ci ad cōgnō-
onē d̄imoz. Ita eē ad dilectōz pali-
q̄ s̄n̄bilia nob̄ nō: inter q̄ p̄p̄ue ē
huānitas x̄pi s̄m̄ qz in p̄facōe d̄iat̄.
Vt d̄ū visibilis d̄ū cōgnoscimus p̄
h̄c inuisibilū amorē rapiam̄ a iō
ea q̄ p̄tinēt ad x̄pi huānitatē p̄mod̄
aius d̄a manu d̄ctōis maxie deno-
cōz excitāt cū t̄n̄ deuocō p̄ncipaliter
circa ea q̄ sunt d̄iuitatis d̄st̄at.
H̄inc venerabilis Beda sup̄ illud
math. xvi. Tu es cristus filius dei
v̄ui sic d̄iat̄. Si apostolo paulo sa-
tis ē m̄bil sc̄ie n̄ i h̄cū x̄pm̄. a h̄c
cruāfixum. Quid amplius m̄bi d̄
siderād̄ ē sc̄ie q̄ x̄pm̄. In v̄no ei hoc
nomiē a d̄iuitatis a incarnacōis

et fides est passionis: Complexus est itaque omnia que et natus et nomen expressit in quo summa virtutum est. Sed quod pertinet ad laborem legitur finis fidei mee Christus est finis fidei mee filius dei: In quo scilicet ingrediendo et egrediendo moralis formica pasqua inuenietur. **Capitulum xij.**

Quoniam mox apertum sibi formice abum facit. Sed a deo in natura abos dotos recedunt. In primis ad tempus laiorum. In secundis vero refectio et labor ad actionem in intelligi: pa ei iste de quo Luce. xiiii. dicitur. Beatus qui manducat panem in regno celorum a quo bursam sollicitudine quasi pro labore acquirat ut a doctoribus scis et platis prudentibus qui conatu sibi a natura indiget non tamen sine dei instigatione gratia operibus bonis insistit de quo etiam ecclesiasticus xiiii. dicitur. An tuum obitum opera iusticia: quam non est apud inferos reperire abum. Quibusdam vero incipientibus et imperfectis mentis recreatione cum labore modico plerumque reperitur quod fatiga prepararet. De eodem porro pro xiiij. dicitur. Alibi in incualibus per et alij congregantur a bisque iudicio. Est ei ut tamen est circa finem per ca. xiiii. in te solas gratia dei suis collata in via una gratia facies que a quibusdam in modico vel in nullo aliquo papirum se habent. Alia est gratia que datur in qua divina dulcedo sensibilis acquirat dei soli inuenire sine merito pro uio. Primam potentes sine secunda se per se virtutum et temptacionum statu laborant gunt: sed mentore plurimum sicut Christi apostoli ablato

spolio luxisse reperit. Secundi vero in pugionibus non quiescant. prout gubus sed cum gaudio domine solacio in meretur ceteris pibus. velut saluatoris discipuli qui in pancia spongi lugere nequibat. **Digressio** peto exemplum de secundis de primis est ei. **Theologus?** Noni aliqui militum. Boarum nomine generosi multum et etiam apud seculum prudentem vix in subpolensi dyocesi qui mihi facti familiaris fuit et notus. et qui sequitur ut sibi consuleret patefecit cum enim fuisset aliqui iuuenis cum filiis perenni facti male in quibusdam educatus est. non verbum dei sed fistulatores audire consuevit prudentem et gunt viros societates fugit. et verba blasphemiam dei notanda vix a nullatenus in ore potuit. Venit interea tempus qui pacifera da milicia ire debuit ad terram quam diu filii suis cruore et pedibus consecrauit. Vbi cum alijs pegrinis per loca vaia in quibus Christus passus est deudat. et ab alto tunc per dei gratiam visitari cepit. Nam quasdam oraciones cerebro ob dei reuerentiam dicebat propositum et miles effectus est in terram propter redire. Vbi in virum alterum est mutat. Ex predicacionum enim audi conne discere cepit: pro longe deuiasset a deo et an militando antea in diuersis gueris proximis nauisset in mundo. Confessionem sacramentalem omnium facinorum suorum fecit. et pro loco et tempore les se cum prudente consilia satisfecit. **¶** Deinde non modo ut

antea semel sed bis in anni spacio cum karistie sacramentum suscepit. Quo factum in secunda conuocacione est conglutata iacta cetera hostia quedam in solitum procepit. sapore dulcem quod et putredine potu it filij habent odore pais frumeta nouit et optie opisti. Sed cum de his miratur et cogitaret abo superto mat ali tale sapore et odore debet recedere. Illud non statim euenit sed longo tempore postea obtinuit prefata prope que tamen postremo desinit. **¶** Cepit inter ea sequenti anno terna vice eucharistia sumere. In festiuitatibus vicis maioribus et in quibus diuine se sapor et odor predicti augmentauerunt in perceptibilitate et iactacione quod dicitur benenerunt ad tantam suauitatem quod nulli rei dulci. et suauem ea appare poteat verberatus est interim dei iam miles in sua conscia. **¶** Vnde habet seminem pueniret an ne a dei munere per ab hostis antequam vicia in vicis ei se habituatum esse scuit licet et tamen iam se esse credet de peccatis que omnia a deo reliquit. **¶** Vnde testimonium conscie se habere non vidit est tamen isolita percepta dulcedine qua deo esset. **¶** diuiso vero operacione dimois adeo appropinquare eucharistie effectui vix a deo cepit. **¶** Cuius diu mutaret in hac ambiguitate. euenit deo disponente tempore que primo ne a quodam hato audiunt. distinguente mentem virtuosam dulcedinem que aliqui non sentit in gustu sed solum papirum inuidiorum que facit fuga et in se habent dulcedinem que perceptibilis aim iocundat nonum pro corpore que totantur et abas. **¶** non alii

quoniam debiles et infirmi a prope ne a cepe distat at scilicet opibus pnie. Quo audito miles se esse de secundo gnie bonum conue dicitur dicitur acrioribus virtutum opibus. opaz dedit. **¶** Prius ei a multis quatuordecim septe prudentibus quod dicitur semito predicto tenet dicitur sed tamen motu tactum est vno plene responsu fuit in predicacione publici. **¶** Noni prope quod dicitur aliam virginem Adolbeydim nomine que in locovillagum val de rusticano non longe ab pnseli opio. **¶** Costacis dyocesis nata fuit et dimittus vocata a primo iuuetur flore nam septem mensibus pascens pecora a constantibus solo tamen nutu nonumque peccata et amatoibus ut in illa etate ab insolentibus pibus de logum quod solet fieri sed illa statim ut tolum affutur sehit ad oracionis fugit tamen tamen flectendo genua et manus ad suum sponsum quem elegerat leuando. **¶** Sicque temptatum fugunt omniquaz ad malum machinacio veniendo proinde ad annos nobiles magnam dulcedinem in diuino obsequio in oracionibus sensit et priuatis meditationibus que sibi exercicia deuota corporis quo ad deum et laborem in domo et in agris adeo fecerat leuia et opera perficeret in prociota feie vibus. **¶** Nam per totam quadragesimam stricte ieiunabat pisces et oleum nunquam et mimbibus gustabat inter in agris sulcos que a vomere linquatur post aratur instrumento ferreo diuidebat in quod maximus consistit labor et si quidem

fra ibi culture tam imptonea erat ut aratx semimbo sufficiet non preparat nisi postremo sulci diuidatur qz tñ ptes adhuc velut glutē sibi coherēt mutuo: tpe hyemali qñ oīa congelat strictissime post durz nos labores durissimos vgo adbo tāq vltra sepe tā diu corā lectulo orabat quousqz plāte pedū ātea in stabulo vel apd pecora madefacte i calceis eius de congelate adhererēt tāvalidevt solute a caloris autem virgis excoīarent sepius Que oīa sibi factilia reddebat dīna quā tūc sehtcō solacō in suis meditaōibz Tādem vero circa ānū suū xxiiij. civitate p̄mi intravit vna cū t̄bo sororibz q̄s cōsuabat i castitate v̄gines et ibide tāta agg regant v̄ginū aliaz multitudinēvt i opibz p̄pe modico. L. virgīes eēt in medio seculi deuosissime deo fruētes. cū p̄posito ita pseuerādi eaz qz m̄r effeā ēatē mū felicitate p̄pe ānū xl. vitā hāc refiguit morturā **Diger:** Cur p̄ hūc libz iam mltā vidis dei suoz dixisse mīacu las nūq̄ naturales et p̄bi eis de expi m̄toē? filies aliq̄ mirā sciūt facē miraculoz typū gerēda **Chro:** Sciūt q̄de et mltā talibz abutūt aut auro fitat. aut ad auaricie vicū. licz sint mere naturalia vt de albo lapide: q̄ aimast d̄r: De q̄ sic d̄t d̄ns Alb. li. suo de causz p̄petatū elemētāū li. p̄. f. da. et ca. x. Qd̄ inq̄t mirabile ē et

lapis q̄dā albus cui nomē ē aimast q̄ att̄ hit ignē ex magna lōgitudie et seq̄t eū ignis et inflāmatuz in ip̄o et faciūt cū illo deceptōes factōtes lapades ad aras q̄ p̄ se ip̄as dicūt actēdi et sic deludūt p̄p̄m simplicē: **Peq̄t** at̄ ignis aimast albu vbi cūqz opposituz fuerit ei siue sup̄i? siue inferi? siue a dextris siue a sinistris et h̄ p̄ c̄to ēqz lapis ille spirat q̄ si sp̄m sulphuris q̄ sp̄u sic ignis ad locū at̄ hit. nec t̄m at̄ hit h̄ eīaz mouet ignis ad ip̄m siue ad rē i q̄ ē locus ei? naturalis aliq̄d sic magnes loc? ḡnacoīs ferri h̄ ille **Pic** q̄ dā lanā q̄ndā circūferūt q̄ in igne n̄ ardet: Quā q̄dā salamādre sp̄p̄tis Alij lanūginē plāte cuius dā affert eē h̄ Alb. li. xxij. de neutri? se eē exp̄tū d̄t **Sz** exp̄tus sū i q̄t q̄ ē lanugo ferri v̄ ei magne masse ferri cōfabātur Aliq̄ scindit ferz et euolat vapor ignis et cū ille capit p̄ano l̄ maū l̄ p̄ se adheret tēto fabice et ē sicut lana fusca et aliq̄n alba ē et q̄d de i° fit et ip̄a lanugo n̄ adurēt igne: et h̄ trutām dicūt eē lanā salamādre h̄ Alb. Itē idē d̄t de lapide albi o li. suo mineraliū: q̄ sel̄ accēsus mlt̄ ānis ardet p̄t v̄nduofū et naturalē Itē p̄it inde reg. et plura de coīlo cuius ptes diuise se naturalit̄ reuīūt et pl̄a filia et expimēta sūt. q̄ simplicibz miracula l̄ sup̄sticōes eē vt d̄t et tñ apd sapiētes sciūt eē nāha solū **Explicat Lib̄ Primus Formicarij**

Incipit Lib. ij. For. et Ca. p̄.

De re similibus bonis r̄ue laōibz ardet ali? duodenarius de fornicaz p̄petatibz Quaz p̄ma ē in dīna motuuz qz q̄dā repunt t̄m° Ahe alas acquirūt. ahe volāt In q̄b? t̄plicē vitā iustoz inuūt Actiua cōtēplatiua et t̄oc t̄nalē siue iformatiua In actiua ei vita degēte? qz corporalibz et t̄reis negocijs miserie et necessitat̄ inhitit: Idcirco in h̄ mūdi exilio q̄si fra r̄punt Cōtēplacōis at̄ studio se bātes p̄ v̄ibusq̄ sp̄ualibus et celestibus bonis iuigilat cū colūba cuius p̄ene de argēate et posteriora torfi eius in palloē aui ad sup̄na tēdūt **Sz** doctrinalē vitā h̄ntes ex vita et officio puta cōtēplata alijs p̄ doctūta tradunt n̄ mō pennati. h̄ volātes merito dicūt et vitā apl̄icā duant De q̄bus p̄beta āmirat̄ p̄fare. v̄idi. Qui sūt isti q̄ vt nubes volāt et q̄i columbe ad fenestras suas **Dig:** Te dicituz de reuelacōibus bonis ne exorsus i q̄ sat̄ vereor et ābigo Anne iudiculo t̄ i p̄spicō pluuiū exp̄nes q̄ vtilitati q̄rūdā desuie? Qd̄ i q̄ent opus ē reuelacōibus bonis? Stilo insistē cū in sacris sc̄pturis et p̄ studiosos i scōz doctoz cōmēt oīa q̄ necēria sūt exp̄ssa sint **Sel** i q̄t Job. xxxij. loq̄t de? et secū° idip̄ sū n̄ r̄petit v̄ int̄ limat̄ glō. d̄t Deus singul̄ p̄uata voce n̄ r̄ndz: h̄ eloq̄z

obidit q̄d oībo satisfact̄ et glō marginal̄ addit **De** p̄u p̄uidēs. qz sc̄pturā sacra d̄ns cōdidit et i ea publiā? l̄ oculis cūctoz q̄stioibz r̄ndērit aut **Sel** locutus ē de? et idip̄z n̄ se cū° r̄petit p̄tēa **Si** q̄s de agili aliq̄ subitat a p̄se q̄ndū sit vel exēq̄ndū lumē itellcūs agētis id potest oīdē i cācōe aīe dudū ifusi De q̄ se cūbū mltos p̄p̄ha loq̄tur v̄ d̄t **Multa** d̄i cūt q̄s oīdit nob̄ bona et R̄. **Sig** tū ē sup̄ nos lumē vultus tui d̄ne de disti leticiā i corde meo Terrere fortal̄ p̄ eā nō d̄z modicū qz inuouissimis q̄bus inuenit̄ istis diebus in q̄ instat̄ t̄pa p̄culosa repiūt femie sexu fragiles et mobiles aīo frequētius visiones habere. q̄ vt natura fortes et mēte stabiles **Chro:** Qui obsuat ventū ait salomō prudētissimus eccl̄. xi. Nō seminata q̄ cōside rat uube? nūq̄ metz g° s̄b d̄t **Mane** seia semē tuū et vesp̄e n̄ cessz manus tuaqz nescis q̄d magoiat̄ h̄ an il lud̄ q̄si v̄trūqz sil̄ meli? eēt Cuius h̄ vt glō inuit̄ s̄tēcia ē q̄ metuit p̄secutionem adūsariorū q̄ p̄ ventuz p̄nt̄ intelligi nūq̄ meritoie sciat ubo nec frō et q̄ abulacōes blādecium timet. q̄ per nubes signantur nūq̄ vitam eternam metet **Per** ūsi in q̄t idē difficile corriguntur et stultoz infinitus est numerus eccl̄. i. **Dauid** qz valde sunt vt videmus. q̄ sp̄itualia sc̄ctāt̄ toto ex aīo **Apte** ec̄ apol. i. cor. ij. t̄ respōdet vbi dic̄

nos nō spūitū h? nōdi accepimus
 Sz spūm q̄ ex deo est vt sciam? q̄ a
 deo donata sunt nob̄ q̄ a loqm̄ nō i
 doctis huāne sapiēverb̄ h̄ i doctnū
 spūs spūalib? spūalia cōpātes Ai
 malis at̄ hō n̄ p̄cipit ea q̄ sūt spūs
 dei Stulticia ei ē illi . a n̄ p̄t intelli
 gē qz spūalit̄ exaināt̄ a lucidi? . 1.
 Thess̄ . vi . di . h̄ ē voluntas dei in x̄o
 ih̄esu i oib? vob̄ Spūm nolite extig
 wē pplēcias nolite spernē . Oia at̄
 p̄bate q̄d bonū ē tenete Per h̄ ad
 p̄mā tuā obiectōez rñ . vbi sacras
 sc̄pturas a ei? expōitōes doct̄nā
 oēz a difficultates q̄stionū cōtinere
 affirmas v̄z dīas Sz nō ois fide
 liū plebs h̄ec cordetē? nouit nec dif
 cē pōt in libris nec doctōes h̄ent v
 bilibz nec tpe nec cārio sēp Sz ergo
 h̄ijs op? ē dīna clemēcia succurrē
 a v̄ndōne ei? s̄mittē ab alto vt la
 te satis oñfū ē sup̄ . h̄ . ca . li . p̄cedēt
 Sz ei mior ē dei p̄tēcia a miā pō i
 effū latior nūqz in testam̄ti v̄teis
 obfūācia p̄stī vbi cordis adē sine
 p̄cō ḡu puitas l̄ tpe oportuno si
 id exigat necitas s̄m illd̄ p̄saie . li . x .
 Ecce n̄ ē abbreviata manus dñi vt
 saluaē neqat neqz agguata ē auis
 ei? vt n̄ exaudiat h̄ iūqtates v̄re di
 uiserūt it̄ vos a deū v̄m a p̄cāv̄rā
 abscondēt faciē ei? a vob̄ Historia
 audi quā nec ea negauit q̄sta vir
 go quā tota bas̄ cūitas h̄z p̄ v̄uo
 lādūaio adellēpdim de nureberg
 b? ei p̄ntes fuerūt simplices plebei

a duocōe pleni cūitate p̄fata i hitā
 tes habuerūt at̄ tres infantes libe
 ros p̄fata Adelēpdim a katbe
 rinam ac Johannem . suū frater cu
 lnu Contingit ibidē q̄d tempore q̄
 de habitacōne pristina ad domū
 aliam miḡbant in habitadum ts
 pueros an̄fatos circa p̄m cōstitutos
 septēmiū ortū noue hitacōis . stati
 intrare a puerli more q̄sqz puez ar
 bore v̄nā amplexatus ē eam dīces
 eē suam quam singuli deinceps spe
 ciali p̄seq̄bantur fauore Eodem iḡ
 tur anno cum iam arbuta v̄nali
 tempore v̄rere inciperent contra nā
 lem morem ligni de qualibet arbo
 re flosculos alterius speciei ori
 ce pit a florere De prima quidem albi
 coloris flos que erat a p̄p̄riata vt p̄
 mittitur katberne . De secunda q̄
 alterius sororis extitit similis colo
 ris flos albus De tercia vero quam
 Johannes sibi a p̄p̄riauerat rosa
 p̄cedebat amena . de quo spectacu
 lo multi satis ammirabantur: quid
 sibi hec p̄noscant futuri . vite
 at̄ sanctitash in p̄didis ispiat̄ s̄be
 cūta puei? flozistor̄ p̄p̄hēcia d̄cla
 rat Sz a be sorores v̄rgitatis mitore
 suauerūt illibate Dia q̄dē vs̄ q̄ adf
 cū p̄p̄e septēmiū i q̄ felicit̄ miḡuit
 ad dñm Altea hodie v̄uit fere non
 genaria omnium v̄rtutum a v̄rgi
 num spectaculum . Frater vero que
 cum v̄rginitate a in equipollenti
 videlicet martino credo intrass̄ e fē

felicit̄ sepulchz fact? ē calcator i
 q̄ arte c? etiā fu? p̄ Mulber agno
 minatus extitit familiā p̄fata nutri
 re meruit vs̄ qz ad . xx . suū cirat̄ anū
 In q̄ a q̄dā scō v̄io forte futurorū
 p̄sti vocatus ē ad scolas in q̄b? nō
 sine derisione ml̄toz infra biēniū
 i artib? liberalib? tāti p̄fecit tā Ba
 filee q̄ in v̄niūitate p̄ragēsi . vt iā
 coetaneū a i p̄dās artib? filioz v̄ix
 h̄rēt Redijt deinde a gnali studio a
 in suētū calūbarēsē p̄ nū ordinis
 iḡressū vit que i multis locis r̄for
 ri p̄parauit . a tā deuotus p̄dicator
 tāde effūis ē vt germaia sibi p̄are
 p̄tūc nō haberet : Impt̄n̄te enī a
 aimosif h̄me v̄icia correxit . a ob id
 dudū a loqe satis v̄xatus a p̄lois
 v̄ar̄ns postremo in lōga quā pop
 tauerat eḡtudine felicit̄ vt sp̄eo cū
 martir̄ q̄dā meito ab hac luce di
 scessit De q̄ historia stilū iō laxo li
 ber? . qz soc̄? itiners sepe eē merui
 b? sc̄i v̄m a hodie v̄uētis sue soror
 nis noticiā magnā in bono habeo
 a habui Dig/ qz tibi placet reuela
 cōnes aliqs referre expedit vt exp
 mas i q̄ certitudis ḡdu tales cōas
 eē vera? / Thes̄ Sz solo itelligas in se
 q̄ntib? exēplis cuiuscūqz reuelacio
 nes i ḡdu tāte certitudinis ponē in
 q̄nto sūt p̄p̄h̄az a scōz doctōz ora
 cula de q̄bus ca . v̄ . di . cēt Reuelacō
 nes ei bonas has eē itelligo v̄isioēs
 queqz a bone a optie fame p̄dierūt
 bonimib? i nullo sacre sc̄pture doc

tine eccl̄astice . nec dās scōz S̄man
 tes . h̄ p̄ca? dei hee sūt cōsolacōes s̄m
 illd̄ apoc . iij . v̄icēti dabo māna ab
 scōditū a dabo illi calculū cād̄i v̄uz
 a i calculo nomē nouū sc̄ptū q̄d ne
 mo scit nisi q̄ accipit Nec volo p̄ h̄
 ausū . q̄ntū mea itere est dare facili
 credēdi oī istidū etiā q̄ sp̄em mag
 ni boni gerit Sz o em̄ tāti eē p̄ciū
 lum i facili credēdo reuelacōib? : vt
 i hoc p̄de se iuxta Aug . dictū fere o
 nes heretici fundēt tā p̄ ad vltimū
 refugiū sicut patet i armonis a huf
 fitis q̄rū secta se dīna reuelacōe af
 firmauerūt credē id i quo principa
 lis eorum p̄fidia cōsistebat . v̄erba
 at̄ v̄ra a sc̄a q̄ Job eē assens n̄ eius
 sed helyu sūt in iuste p̄seq̄ntis sc̄m
 p̄h̄am Nec glō quālibet allocucō
 nem dei secretā adimit fidelibus: h̄
 id eē dei sp̄eale donū a p̄riuatū non
 v̄etat v̄n̄ ei v̄ij . tona spūs sc̄i d̄ q̄bo
 p̄saia loq̄t habitus tales i bono
 rū aiabo n̄ vt s̄m . s . tho . eis mediāt̄
 b? b̄n̄ a facili mobil̄ ad dīnas in
 sp̄racōe? qz v̄dēt Alio q̄d s̄biun
 ḡ motuū minus me mouet a cēp̄
 d̄histēdū vicz de luie fiḡto sup̄ no?
 v̄ltus dñi qzā illud ē radius agēt
 itellcūs aie cōatus a sp̄edor aliqs
 collatus ḡtuite s̄m glo . h̄ de p̄o itel
 liḡ cū nāl̄ sit ad totū r̄gimē huāne
 vite que ad sup̄nalia tēdit n̄ suffic
 Sz vero de ij . capis meo n̄ tuo obse
 q̄t̄ p̄p̄oito qz illud lumē ē q̄d p̄p̄
 auit ad reuelationem genūm . et

ad gloriā pleb̄ sue isrl̄. Porro pot
tremū n̄l te q̄so terreat adeo vt ml̄
taz ex deliracōne feiaz oēs ob erra
res tendas. Aut viros mēte laici? p̄
ditos sēp d̄cip̄ tendas. Memor e
ris tñ tortor̄ sci doctoris v̄b̄ q̄bo in
12. q. lxxxij. arti. ij. d̄t viros simpli
ces et femineū sexū q̄ maiorē in se vi
dēt p̄t̄ suo defect? huilitatis ma
teriā sepe gr̄diori deuocōe et p̄ cōs
alcoriō templacōis p̄fūdi gr̄a diffi
mit ei ibi cōtemplacōz siue meditacō
om̄is esse deuocōis causam. In in
huius contrarium sic arguit. P̄i cō
tēplacō eēt h̄mōi cā oportēt q̄ cōtē
placōi ap̄cōes eēt in d̄uocōe ma
iores c? d̄rū videmus qz d̄uocō fre
q̄nt maḡ inuenit̄ i q̄busdā simpli
cib̄ viris et feio sexū i q̄bo inuenit̄ cō
tēplacōis defectus. R̄z ibi ec̄a q̄cqd̄
aliud ad maḡitudinē p̄tinocatio
ē q̄ h̄o cōfidat de seip̄o et q̄ nō tōlit̄
se deo ē dat et inde ē q̄ h̄mōi q̄nqz
occasionalit̄ d̄uocōz impedūt et in
simpliātib̄ et mulieibus deuocō ha
būdat elacōez cōp̄mēdo. P̄i tñ sciēcā
am et q̄z cūz aliā p̄fectōez rō p̄fecte
d̄o s̄b̄dat ex h̄o ip̄a deuocō augetur
Vt at̄ h̄o exēplo doceamus noueris
me sepius didicisse a nr̄o puinciali
p̄rē venerabili et oim̄ refoit̄oz fra
t̄z tutore q̄ in op̄ito goppingensi
q̄dā paup̄cula s̄ casta et d̄uota mu
liercula nr̄o viuebat tpe q̄ dudum
ante ināneracōez d̄ich̄ op̄idi icolas
lametabiliē clamit̄ō auisauit. D

iqt̄ quātū et loco huic imminēbit
in breui t̄pis sp̄acio. A q̄ cū scissitacō
tur q̄d mali hoies passuri essent. R̄z
ignis inq̄d in cōdiū op̄idū in cinere
resoluet cū ḡu nimis iactura h̄im
p̄cās eorūz h̄o exigentibus. At illi
vbi q̄so p̄m̄ ifuzḡ respō. ista in do
mo tal̄ vi q̄ audito p̄familiās eiūz
dem domus ne p̄ditoz l̄ auctor incē
dij putaret̄ spontaneē nullo agēte
op̄idū reliquit. S̄z qz p̄bus a cūc
tū iudicabat̄ coactus ē op̄idum et
habitationem propriam inhabitare.
et non multo post in eiūdem do
mo ignis nescitur quo dei iudiciō
mum accensus et deinde loca vicin̄
incedēs op̄idum totum incinerauit
et incolās femineū sexum nō semp
eē spernēd̄ edocuit. Tradit̄ insuper
naturales raciones dominus will̄
parisiens̄ p̄sul et doctor̄ i suo vni
uerso. Quō obtenez̄ tudinem con
plexionis ā p̄t̄ aptitudinē mēt̄is
nōnūqz feia viro est ab ip̄sioēs se
pat̄z s̄b̄diaz captabilior in hois
assistēte gr̄a et in mal̄ ea absēte vi
de de h̄o infra. li. v. cap. x. cās huius
distictiūs p̄diger. qz de obiectis me
absolutū video q̄stionū nodis peto
da exemplum de p̄ncipali propo
sito vt modernum virum videam?
aliquem qui in actu alit̄heoricavi
ta et in doctrinali fulsent. Theolo
gus Magistrum vincentuz accipi
to de regno arrogome nostrit̄ ordi
nis et sacre pagine p̄fessorē eḡgiū

in curia apostolica tādem p̄ orbem
pene dei verbum seminauit gr̄a d̄o
sissime: pedes quanto valitudo sine
bat d̄iū ābulauit quib̄ infirma s̄s
nō n̄ aselli tergo vbi voluit i pau
ptate volūtana vixit. esū carmū se
p̄ vitauit et ieiunij ordi et ec̄c̄e se
dulo istitit. At vbi q̄ntū valebat
cōtēplacōi vacās seulariū vitauit
p̄nciam nisi quā edificacō p̄ri ad
d̄rūm coegit. In q̄ cōtēplacōe hau
sisse videt̄ d̄ina reuelacōe s̄esūz ver
ba et gestus que diuinit̄is mō effū
debat et ostēdebat i s̄moib̄. Tā enī
ḡcōfus in dei v̄bo fuit vt nec sui sc̄i
p̄res et nr̄i ei i h̄o eq̄pari potuerit d̄i
cus vicz petr̄ et th̄os: s̄z de villa
ad villā de regno ad regnū tā mul
ta milia seq̄b̄at̄ eū vt usqz sex? ho
ines s̄z solū plebei et simplices sed
ec̄ i iure d̄imo canoico et ciuili ḡdua
ti et religiosi varij: vt i cōtatu se pe
ne oim̄ mechanicaz arcū vi et mer
catores nutrēt. Habuit pluēs secuz
de diuis̄ religioib̄ fr̄es q̄b? an̄d̄o ita
apostolicā s̄b̄delegauit quā p̄m̄ ha
buit a d̄no petro de luna et eodē per
Cōciliū cōstacōese depōito habuit
ab eodē secūdaio p̄ cōfessionū audi
cā sicqz de diuis̄ p̄cōib̄ x̄po max
imū collegit penitēciū p̄t̄m. Vix vn
q̄ ec̄c̄a aut platea tam ampla exti
tit in ciuitate aliqua vel op̄ido. que
populum suis p̄dicacōibus assisten
tē capet. Vnde freq̄nt̄ cogebāt in
cāpis p̄dicacōe vbi ciues q̄vix sc̄m p̄

oib̄ adduxerāt de ligno i altū capel
lā ereperāt. Quotidie h̄o missā ibi ul
in loco simili cātavit publice vna
cū fr̄ibus. q̄ finita statū p̄dicauit tā
motiue vt crederet̄ a fide dignis q̄s
tpe. Basiliens̄ cōciliij examinauit vlt̄
numez t̄ ḡintamilium iudeoz et sar
cenoz ad gremium duxisse ec̄c̄e.
Sileo de infinitis alijs baptisat̄
p̄cōibus q̄s ad vere p̄nie statum
aduexit vt plurimū ec̄c̄a finito ser
mone innumeros liberauit a demoni
bus sup̄ quos ec̄c̄a sp̄ealem a f̄o po
testate habuiss̄e dimoscit̄. Pro infi
delibus vero p̄dicās tale ad capiēz
dū tetēdit retbe euangelicum. S̄z
qz in quibusdam regnis vt in ar
gonia ml̄ti sūt sarraceni s̄uic̄ iudei
i magno nūcō. Idcirco cū loas talū
appiquit p̄ ptatez fidelū p̄ncipū p
curauit vt i platea publica s̄b̄m?
p̄t̄ d̄ifin? timio solū infideles ouerē
cogēt̄ ad audiendū dei v̄bū. Quo
facto cepit vir dei ad iudeos si affu
erūt vetus exponē testamētū quod
sciuit optime secundum hebraicos
doctores et cristum ibi p̄dictum.
et om̄is se efficacissime probaē. P̄i
vero pagani aderant legem nature
mundiciam legi euangelice sciuit
et alia naturalia accommoda fidei
adducere: et hoc modo in captura
sp̄itualium piscūz x̄pi et t̄be mag
nis et ml̄t̄ impleuit piscib̄ p̄dicauit
at̄ quotidie excepta forte vica q̄nde
n̄ p̄ xvij. ānos cāt̄ i regnis castelle

arrogantie nauere portugallie et
fracie ac i pto hys adiacetib? Ta
deat in britania vbi p? mltā qbo
atea claruit miracula deuotissime dor
miuit in pace cu prib? suis Siger:
reuera si h aploz vixisset tpe puto
memoria laudabili analib? fidelium
diligēte stilo ascriptus fuisset Theo
log? vix assens? et hac obcaz pndia
pcedētia et q sequit? tō scptotē?
ne i gntudib? mē et nouicavitutu ta
lia sepeliat obliuio et negligētia.

¶ Capitulū ¶ Secundum.

Formicaz ē alia vdiōq p
nosticat et pntunt frig? et
pluuias et tēpestates aeris
H? at fig? ē qz aduētū calaitatuz
taliū se ad casas suas recoligūt di
uino istictu i qb? tppū gerūt viroz
eminēciū q grā qdā totati pphica
mala iminēcia fidelib? pdiūt et do
gris ne tagat? a flib? l saltē alioz
mumūt vt pparatioēs migrēt a m
to Siger da exēpla qb? h tpe cta ē
uelacio finē vite premōstrauit The
olog? pauā sūt elapsi anni qb? vi
uebat meo tpe comes de wirtēberg
Cōstatiēsis dypocēsis? vite tmin?
fuit q seqt? vt i pndia nri puicā a
q h habeo castellā de stockgarde
icitauit mltā fide dignis viris astā
tib? Nā p refat? comes iā ppe sexa
genari? fuit aliqlit? obit? ad mortē
tū nullatē? huā iudicio vñ se ad t
mas ppe Scoppigū otulit vbi lete
fruetur balneis die vna medic? ad

eū cū dixit Dūe tōmū vre disponsa
ti s et aie pvideat pndialit? qz reue
ra in qnqz horaz spacijs ab hac lu
ce migrabit? Cui ille qd qso rfers
nulla ei iudicia mortis: nec tu nec
ego iudicam? in me eē Est preterea
dudū mibi pphetatū feminā i opi
pno qndā eade debere mori hora q
ego q nec egrotari pcepi. cui medi
cus h noueritis feia oib? mūta sac
mētis ppe agoniā laborat i extimis
et itez comes. Scio altez mei iteri
tus iudiciū Arborē qz nouimus
nō mltō an meā mortēruiturā exoi
culo quodā. Cui medicus dñe h bo
die occidit. ergo occasū vestz ad eē
sciatis. Tūc comes ad extrema ppi
qns in predīs bīdici et i ppa expie
cia mortez ad eē quā in sex deimō ho
raz spacijs degustauit et in opina
te satis occubuit Talismodi noticiā
am et reuelacionem habuiss? videt
noster et temporaneus Dñs octo tr
uerēp ecclē archieps Hic vt a suo
cancellario mgrō tydmaro decreto
rū deuoto valde doctoē audiui et ab
alijs fide dignis pcepi Hic inquā
dimo vt credi? nutu p mū electus
in presulem dicte ecclē tā plenā dux
it vitam virtutibus vt nō detheo
mia ep̄s h plus videt eē mōch? Nā
corpus ieiunijs et vestimentorū du
ricia attēbat et animum infra rerū
temporalium extremum strepitum
ad contemplatiuam vitam erigebat
Laterā suā tā m tibus ecclesiasticis

qz secularibus talibus minuit. viri
latis et religiosi q noscē possent qd
reddēdū eēt deo. et qd cesari in ppa
psona cū exēcitu nō modico fido bon
plen? et i expēs quibus lo hemiā int
uit et qntū sua infuit pestē hereti
cam ibidē extirpaē conatus ē Pro
qua causa mihi apostolicē sedis pro
hibuisset licēciam: quam obtinē
nequiuit bona quedam fortune sue
ecclē libens vendidisset Et qz zelus
domus dñi vix istum comedere nō
desijt qnvidit suos canonicos et col
lapsos sacdotes a gradu sue istitu
ciōis mōsteriāqz dformata vbi libz
Idarco opam daē cepit scē refoē
ci quā ise dudū atea stricte assup
serat quā qdē in pauāssima loca i
troduce valuit. h in nullū collegiū
clericorū seculariū Maligno enī sti
gāte spū et vicōz turma tā i mōsti
cis qz secularib? viris remittēte muri
destruēte iherusalē reedificari nō
poterāt et op? dei demerit? hōz exigē
tib? interceptū ē nvt olpm a mecha
nics h a mal? clericis et monachis
Qua in re. hi q minus debuerant
litteris sacris imbuti vitz a deo de
dicati amplius quam seculares re
stiterunt morum rformaciōi Quo
viso vir sanctus ingemuit et cū bea
to Ambrosio de cleri duricia tactus
dolore cordis lamentari cepit et mo
rt ac cum cristo eē non ptimefcere
Vocēqz prophetica qdā die dīma
vt credi? reuelacōe pdit? publice

pdicere et sui incolatus absolucōne
adeē in breui: et deinde rebellem cle
rū et pplm vlcōne dīma muldāduz
grau? Vos inquit me benignū pre
cedentem sequi noluitis. veniet tē
pora in quibus neglectum suppleē
cupietis et pre calamitate id non p
ficiētis. Ego autem interim tollar
de medio et dormiam cum patrib?
meis dixit et p ordinem actum ē vt
predixit Nā paulo post licet etas
viri id non exigēt tamē dīno bñfi
cio vt reoz et ne oculi sancti hominis
viderēt mala imminēcia egrotare
cepit et sumptis deuotissime ecclesi
asticis sacramentis feliciter migra
uit ad deum: Post cuius occasum
in electione noui pastoris diuino nō
modica sub orta ē: Nā pene oēs ele
gerūt vnū q viro dei i rformacōne
plurimū vt dī restiterat qte? alioz
captaēt beniuolēciā panāssimi ali
um ptulerūt amīs mūitū theatrū
bus et mundana frētum amicitia q
de facto nō de iue pōri resistēdo per
mittēte dīno iudicio eum penitus a
iue electiois desistere cogit Pedit
p inde dominūs apostolicus et cōfir
uit in treuerēse pfulē spiresē prius
ep̄m vitz seculari sagūitate ecclā
potentem cui is qui primum elcūz
a cepto desistē. opulit pai mō resti
tit et lōge acn? Exinde sibi hi resis
tentes mutuo primum via iuris d.
inde materialibus armis demum
modo vtroqz sibi tam ihumaniter

restiterunt vtrūq; vt ipā d'p'oce
 s' pmo metropol' sex arat' ānis vlt
 tra it' dicta gūilla exōracoēs ac r
 billiās p'das icēdia. cēdes hoim a
 bella paciāf' otuue d'solāf' p'pterea
 eccēa mōstera a deo vt pluimū ex
 ulaē cogāt alibi q'dā ex rex t'pali
 um carēdia Alij vero ex sacm'toz qz
 hrē cogūf' abstinecia **Diger.** Vix
 hūc quē vere laudas. tāto tpe du
 dū agnovi m' e? h'istōie f'ina nūc p'
 mūvalide discō qz v'ez fit id q'd fū
 pra p'tēdēt libello coauisti. i. ca. vii.
 vicz q' de for'co eccēa a defectus re
 for'cois nō sēp' ascribenda sūt ep'is
 a pastorib' s'p'ē s'bditis a morbi
 di' oūbo **S'cio** enī ex fama p'fatur
 pōtifiē comitē fuisse origine vita in
 maculatū amīc' ec' secularib' a po
 tētib' ditatū a virtutib' plenū. In
 me tū surgit amīracō Cur nō mō f'
 aut olym scia deuoti sūt episcopi.
Theolog? Cā b? ē qz nō iā velud o
 lym a spūscō ad apicē cathedr' cul
 minis eoz fit voca' s' a vanē glori
 op' a ab auaris clerici a lap'is cre
 bra eoz fit p'mocō **Aloj** eivt sedes
 aliq' vacāe in apit' d'spirāt mutuob'
 noz cupidi canoia q' nobiles a p'n
 apes s'baratis aucupant ep'is a p'
 agnatos iherusalē edificaē m'itūtur
 in sag'wib' digūt pluēs statū ad ro
 manā curiaz in q' copia repit' eoz
 q' v'edicatis supplicacoib' vt oculos
 tegāt d'ni apostolica referre norunt
 ea q' nūq; fuerūt in eē p'boneos a f

firmāt eoz eē p'fulatū q' nulli b'n p'
 fuerūt statū a ita fals' vel cantelof'
 narraoib' i'grus. v'tinā nō v'icōs?
 aiabus p'ficiāt milib'? quē multi
 agnoscut nūq; aptū extitisse ad de
 bitū r'gimē duoz hoim **Dilectio** p'
 tūseo de s'blimiatis. i. cathedras po
 tificū eos q' duo obligāt scie testa
 mēta p' duo defig'ta mitrē cornua q'
 rū null? agrue nouit loq' g'maticap'
 ma pueroz rudimēta. Tales ei p?
 mod' in regimē eccāz talib' clar
 rēt miracul' q'lia eē solēt in seculari
 um hoim p'p' curis. Vn' tue q'stio
 in? nod' aliqū elegātū p'mo e'videt'
 soluisse vt audiui q'daz theologice
 scie nō i'grus regi frācie q'rētū. vt tu
 nouisti **Adō** aut d'ne mī rex nō mirā
 lis l' d'mis reuelacoib' aut vite sci
 tate polleat velud ātea episcopi **Jō**
 ē teqz āt'qtus hos premijs orōib?
 scis cauit spūscū i' p'fules mō āt
 sol' p'missis huānis fauoib'? v'oz
 a p'ncipes facitis pontifices qui vel
 tris nō dei clarent miraculis a pro
 digijs **Nā** spūscō p'mouēte ep'os. i.
 p'mitia ecclā cēdis v'isū claudis gr'f'
 fū mortuus dabāt vite reditū. tris
 pacē a sup' h'is ciues aduebebāt ce
 lestes. Nūc vero ep'i v'ro r'pleti spū
 dyabolica eius dē claret virtutib' qz
 v' idētes ocul' g'diētes pedibus. a sa
 nos vita orbaē soletis dū de terra p'
 vestras guerras pacem. a de celesti
 vita religiones tollitis **Diger.** hec
 de q'quis loq'ris maloz miracula. a

vlgus clero obloquū videtur in
 mama crebriora sunt q' in q'cuq; in
 di p'te alia fortassis ideo. qz iā sp'i
 nis rex t'paliuz adeo nobiscū cūcū
 septe fuit m'lte dyocesēs vt in eis
 nō aiāz pastoēs s' mūdaē m'licie
 p'ncipes vita morib' cura a vestitu
 ac eq'tatu potius q' ep'i eē cēseant q'
 b' popis tāto obruūt vt aiāz salu
 ti nō poss' ut in cēdē a prouidē **The**
olog? nō lōge in hoc a v'itate dif
 cedit s' v'tinā imp'fectū suū nō vide
 rūt oculi nrī de cuius plateis nūduz
 d'ficiat v'fura a tol? In e' ciuitate vidi
 m' in q'tate a tolū sepe poā? sepi?
Vez cāz lapsus b? i ep'is rex t'pa
 litatē nō plenā assignasti. q' ad ma
 liū cogat s' occasione p'stat vicz ei?
 q' possessioib' ecclesie licitis abu
 tūf' ad illicita C? d'mōstracō p' in
 b' gre. toā? orb' a vrb' olym ditissi
 mo ep'o Audisti insup' sup' a modo
 de m'ltis almanie p'fulib' bonis q'
 laudabilif' d'icijz a aiabo p'tuerūt.
Nō g' v'fus s' abusus in t'palitate
 cleri pass' in vitup'ād? ē Caue p'pte
 rea ne sectā bullitaz p'ntē in d'as
 inordiate detestāto cleri t'palia q' c'
 tū ē p'mū data ad tuicōnē moz a fi
 dei ad salutē aiāz a ad dei agēduz
 obseqū que bo na si maior ps ma
 loz p'latoz nō q'nt p'ncipalit'. non
 m'iz qz i oi fere m'ltitudie hois tari
 tas p'ciū in p'it: **Diger.** Nūq'd if sim
 plices plebeos rēpiūt aliqū p'be
 tico fulgore illustrati q' imminētes

Analoz tēpestates p'nosticēt. siue
 recitasti de p'fulū cetū **Theolog?**
Sic nō ei ē p'sonaz acceptor deus
 s' v' anq; daf' maifestaco spūis ad
 vtilitatē Qui spūis distribuit singu
 l' put vult teste ap'lo fuit meo tē
 poē q'dā reclusa p'pe basilea dyoces'
 tū **Cōstā.** idomo d'noz theutoicoz
 de prusia buken noiato. **Hec** an?
 effecta iā in dicto loco reclusa toto
 mentis misu d'o famulabatur. a sui
 sex? feicis a filia in dubijs satis ka
 tholica crebro ministrare solebat.
 q'n ad hec actuabatur visitare hāc
 multū vt rūs qz sexus homines sole
 bant ob deuocōis grāciam de ba
 silea veniendo **Inter** quos quidam
 secularis sacerdos beneficiatus i ba
 s' ecclā deo deuotus a senex. mibi
 notus **Nicolaus** noie speciatior in
 d'no dicte reclusē esse solebat. Ad
 quācū quadā vice veniret q' fuit ab
 eo scā femina. in qua p'te ciuitatis
 basilic' domiciū p'nūc haberet do
 min? **Nicolaus** qui respōdit p'pe
 sumā ecclā. Cui illa doleo de hoc
 vehementer. at ille cur inqt Et illa
 qz in breui circa eūdē ciuitatis fitū
 deo p'mittēte vidit a g'uis nicolas
 a' babit. quē verba sacerdos velud
 ab ore feie plata a min? p'de is ba
 bē credebat. q'ul qz nō lōge postea
 ip'ius factotū dom? a fere t' cēta
 to moz ibidē in cēdio in opināto de
 moliebantur

Capitulum

Terium

Binos habet oculos quibus corpe regunt. Nam propter puritatem sui capitis formice oculi los fitos habent superquadam aditamenta que per modum duorum pilorum egrediuntur de capite. Per hoc docemur satis apte quod binis oculis corporis videlicet et anime utrumque ad debitum regimen utriusque hominis. Qui enim sint corporis oculi palam est omnibus anime vero oculi sunt intellectus practicus et speculativus. secundum Augustinum libro de trinitate et in gloria dei per cor. xi. Primo enim velut sinistro intueri debet inferiora et terrena sine quibus in hac vita victitae nequam? secundo vero speculanda sunt superiora et eterna sine quibus fine nostre beatitudinis attingere non possumus? De vultu quoque tantum corporis quod anime oculi propheta commemorat vultu dicitur ecce hic oculi suorum in manibus domini suorum sic oculi acille in manibus domine sue ita oculi nostri ad dominum deum nostrum donec misericordiam nostram. Et de intellectu alibi potissime veritas ait ad discipulos. Beati oculi qui vident que vos videt. Inter corporeos autem oculos et metales licet magna sit conveniencia non minor tamen inter eos est differentia quia corporales sicut et metales binii sunt luce necario indigent mundicia et puritate eos nitere oportet et sic nam primos multum tunicellum vij. vicem et in humoribus tutavit putrescit et dicitur quia per speculativam nunquam patitur ita gratia et prope industria cautissime providere oportet oculis secundum. Unde propheta de metalibus oculis am-

pli? ne leberentur metuens similitudinem corporaliu. oratio ad dicitur cum dixit Custodi me domine ut pupilla oculi dicitur in super plurimumque primi est remi vel elementa. Secundi spirituales sunt et celestes. Illi lux corporalis: Istis vero radius domini? opus est. Qui mali pulchre. Isti fantasmas erroribus nec decessis ignorancis et delictis maculantur prioribus in actu et in luce corporali existitibus? multas agnoscunt visibilia dominas. Sed per tunc posteriores intellectus vicem per talia impediuntur amplius. Unde artem memoratiua impemere volentes lucida loca solent fugere et in caligine de? a moysi visus esse domoscilicet scripture sacre testimonio. **Diger** Scire desidero: utrum ne in somno anima veritate divina aliquam in tellurialibus oculis videre valeat per regie utrumque? huius debito interiori scilicet et exteriori. **Theo**: In somno quidem non autem in somno perfecte perfecto: verum tamen sacre scripture unum per reliqua sepe solus accipe. Sicut est per hunc fecisse stat in libro suo de sono et vi. **Questio** igitur tuo satis apte? **Job** xxxij. ubi dicitur per somnum in visione nocturna. quoniam irruit sopor super homines et dormiunt in lectulo tunc aperit aures viorum et erudies eos instruit disciplina ut avertat homines ab his que fecit. **Diger**: De litteratorum numero plures audivi quod nullam prorsus vel pene nullam fidem adhibere iubent visionibus et somniis incertitudinem periculi allegantes per sua sententia

Theologus dicitur quod respuere somnia et visiones hodie puto rem esse ediverso. non sine periculo peccati ignorantibus impa dencie et negligencie ad quod me iuvat precedes in iob allegata auctoritas et movet exempla plurima. Tunc enim meo in conventu existetis nostri ordinis. quod dicitur frater professus stetit quod aliquando dicitur barbare virginibus dicitur factis exercitiis crebra prestitit obsequia propter a multis persuasus malis. torpore autem corporis tunc devictus profata obmittere cepit obsequia et regnicem inter se. **Dic** dicta beata virgo sibi apparuit in somno exortavit et ei dixit que admodum ipse postea retulit: tu consuetis obsequiis dereliquisti me et ego solus ad iutoris destitua te habet flebili audito oraculo tritus fuit fuit. sed negligencia non correxit. Nam paulo postea levitatis deditus ordinis habitum receit et diu apostotavit. tunc de iana et anime et corpe egrotans venit ad civitatis nurenbergensis hospitale sine ordinis habitu et ibi ignotus iacens extrinsecis suis per prore cepit missum esse ad conventum nostrum ibidem per fratre Conradum viro prudenter infirmo consulit que in apostata levicio quodam esse notauerunt. Quo precepto frater conradus habitum ordinis speciale abscondite attulit et apostate modis quibus valuit suadebat reinduicione sui ordinis viso autem habitu nescio quomodo in actu demois per infirmitatis miser velud equum umbraticus vestre sancte religionis temerarie abiect

Dices Cur igitur me in omni vultus confide recedite. recedite. quia ita fiet nullatenus? **Mesto** itaque preter abscedite misere et egrotus statim agonizavit et ita spiritum efflauit. **Diger**. quod igitur an ne illi profuisset. si ab visionibus munus dicitur te condulus reassumpsis? derelicta virginis sancte obsequia. **Theologus**. credo reuera profuisset plurimum. Audi quod ex epistola aliud. annis istis quibus prius basilien. dicitur quod gualo dicitur eidei protectore loco cesaree maiestatis datus est illustris princeps wilhelmus. dux Bauarie per pauperum tutor omnium religiosorum et quod laudabilis vita fuit testatur orphanorum et viduarum lacrimis super eodem effuse mortuo habet anno ultime preterito postquam ad propria de basilea rediit proest diligenti investigatione a sibi notis facta audiit in quadam nocte somnium habuit in quo ceruam elegantissime stature vidit in cuius vno cornu campanellas habere et in alio cereos plures affixos conspexit. Venator autem quodam multis cum canibus fugientem insequerebatur ceruam et euadendi eidez omnes vias preuenit. Quo viso trinitum animal in dimiterium ecclesie beate virginis que in civitate monasterii sita est fugit et in apertum se pulchre dices per canes captus et occisus est. **Eugilant** huius visus principis et de eis satis ammirari cepit quod resistit infanti. **Conm** per tunc et Cuz die sequenti suis ista patefacet. **Ipe** dixit e ferre alius vaie sonum infertam e ij.

bo ego inquit ceru? iste si in breui
vita hac ocludens mortalem in dicte
eccle loco human eligo Egrotavit
p inde statim mortuus et quod quibus
da diebus paucis vivet tunc superis ec
clasticis sacmentis velot satis vita
fundus e: Putas ne principi illi p
desse potuit post se somnium si eodez
b n r caute interpretato futura iaculap
vidisset **Diger**: credo dei magnu ee
bnficiu qn cu metuētibz p visionez
aliqua dat significacoēz vt fugiat
a facie aris imminētis piculi Sz
sati me fret multiplex sacre scptu
re auctoritas q somnia obsuaē ve
tat que tu videris appbare Nam le
uita. xix. dñs ait No auguriabimi
nec obsuabitis somnia. r. xii. xiiij.
ppbeta ille a fitor somnioru int fi
cietur **Anasses** rex iuda ij. palip
xxxij. vitupaf. qz obsuabat som
nia: Et spūscūs in libris sapiētiā
bus tāta inuebit pluima dū **Salomō**
eccle. ij. di. Multas curas se
quunt somnia vbi multa sunt so
ma ibi plurime vanitates r sermo
nes innumer. glosa. int lineal ad
dit **Somnia** nequēs qz vana sūt r ite
rū ihus fili? **hach** eccle. xxxiiij. van
spes r mēdaciū iselato viro r soia
extollūt imprudētes **Quasi** q app
bendit vmbra r pseqēt vtu sic r q
attēdit ad visa mēdaciā sed h visio
sōmnoz an faciē hōis filitu? alter?
hōi r itez ibidē dīnacō errors r au
guria mēdaciā r sōma maleficiā

vanitas ē **Leo**: Auctoritates qz i
duxisti i mediū si diligēt mētis in
spiciāt oculo n oim somniorz obsua
uāciā vitupāt sed pax tū que sup
sticōse sūt a q ex cura negotiaco
pcedēti surgunt aliqn aliq nimis
freqnt aut incaute somniorū mpre
tacoū in sūt **Nā** expsse dñs vbi
s in leuitico r deu. de maleficiis solū
an r post loquitur **R** dubium qn
vanitates mēbat qui somni a cura
re mēat ex cura pcedēti vivēciā r nō
ex supis **Vnde** glō in deu. d. Vult
inqt intelligi ea que a dñis. idē
a maleficiis nō fm dāi dīcūtur etiā
si euenerint nō ee sic acāpienda vt
fiant que ab eis p dīcūt **Vntextus**
eni sese declarat q immediate sic seq
tur **Diuinacō** errors r auguria men
daciā sōma maleficiā vanitas ē
app qd glō ibi dt exponēto mltas
curas qñ dicēt **Sicut** q multa cogi
tat ipe freqnt somniat sic istulciā
accidit q vltra se de deo disputat:
Porro qd ecclesiasticus que allegas
sēferit glō sobrie sic exponit qī qui
appbēdit vmbra. **Significat** sōma
r fallacias demonū hōies sepe deli
dere r in errores t bere n caute dīc
nāt vñ scz sequit. **Ab** immūto qz
munda bitur r a mendace qd verū
dīcatur **Inde** in lege p dīcitur **No**
obsuabitis somnia neqz diuinacō
nes **Quo** aut caute sit pcedendum
in talibz dñō coopante i seqntibz
ppetabuz habemus **Ca: T ij**

Amplicitatis ocul oberāt i
vñs alijs patētibz **Stat**
eni tūc formice r quoz hū tē
dāt ignorāt **Ita** reuera in mētalibz
ocul rōnali hōi accidit. **Di** dīme g
de luce puaf vel vfu rōi? hō bestiepo
cius vel ebrio in via mox opaf. q
rōnali creatuē l āgelice sstancie
qua tū paulomin? ē ab inicio crea
tus r multus hoc piculū mētal cca
tatis r ncātate dīme maūdū dōm?
in visionibz r sōmnoz inuit **Papies**
cū p? an allegata verba de sōmnoz
p tū? sic abiūgit. sicut pturētis
coz tuū fantasias patit n ab altissi
mofueit emissavisitaco r iob. xxxiiij
Spūs ē in hōibz: r inspiracō o ipo
tētis dat intelligēciā. **Diger**. Doce
qō p mū quot sint sōmnoz dñe. de
mēte m ooz dīscēdēdi. vera a falsis
sbiūge vt sciamus in qbz caue l re
sibe dēa? ne in semita h? piculose
vallis deuiem? a veritatis tramite
Theolog? **Ad** p mū glosa sup tex
tu de ecclesiastico palligato verb r se
tēns b. gre. ad tuū p pōitū de. iij.
li. suo dyal. in hñs v b r pōdit **Ali**
qn ait reuelacoēs p sōma sūt vnde
in dyalo. **Gre**. sciēdū petre. qz sex
mōis tāgūt aim p mēgimacoēs sō
mnoz **Aliqn** vtrīs plenitudiē vel iam
coe. aliqn illusioē: **Aliqn** cogitacōe
fil r elusione. aliqn reuelacōe. **Ali**
qn cogitacōe fil r reuelacōe **Duo** pri
mo oēs exp mēto agnosci? cetera i
scpturis inuenim? **Nisi** enim sōma

p illusionem dyaboli fierent neqz
dicēt viz sapiēs **Mltos** errare fece
rūt sōma r alibi n auguriabimim
nō obsuabitis sōma vald ei detes
tabilia sōma oñdūt q augurys cō
iūgūt **Quia** vero cogitacōe fil r illu
sioi sōma sūt scptū ē **Multas** cur
sequit sōma p reuelacōz vō **Joseph**
sefrat bō pferēd sōma vidit. r **Jo**
seph monetur vt tollat in egyptū
puer r m rēz eius. r qz aliqn sōma
cogitacōe r reuelacōe sūt. **Da**
mel nabugodonosoz. visionē edis
serēs a radice cogitacois icuavit.
Tu rex cepisti cogitare i stratu tuo
qd esset futurum post hec **Ex** q sen
tēcia scūs dōtor in. i. q. xc v. **Ad**
secūdo tuū petiū p pēdico h? q vidi r
vt infra sbiūgā **Dz** p mū scito q de
sōmnoz duo gūa hōiz iudicāe valēt
p hī vicz r ven **Theologia** vtrū qz
est difficile n hñt acqñtā l ifusa m
picā **Primū** modum psertim p t
secūdo **Dicus** dōtor s b quintuplici
brā docet agnosce in hñs sentēcijs
r verb p t diuinacō q immitur fat
se opimomi ē supsticosa r illūda r
iōz dīscēare oq qd sit v r circa pō
gnicōz futuroz d sōmnoz sūt at soia
futuroz euētū qñ qz qdē cā. puta
cū mēs alie? sollicita ex hñs q v d z
i somnis iducit ad aliqd faciēdum
l vitā: r de talibz loqēt salomō. d.
Mltas curas fecerūt somnia qñz vō
somnia sūt cā aliqz euētū i qñtū
ēduat in aliqz cāz cōez somnoz. r
e in.

futuris euentibus Et hinc hoc plurimum
 precognitiones futurorum ex somniis fi-
 unt Est igitur considerandum quod sit causa som-
 niorum et an possit esse futurorum euentuum
 vel ea possit cognoscere: Primum est igitur
 quod somniorum causa quoniam quod est interior
 quoniam autem exterior? Interior autem causa somnio-
 rum est duplex una quod est aial in quantum scilicet
 ea occurrunt huius fantasie in dormiē-
 do circa que eius cogitatio et affectio
 fuit immorata in uigilatio: et talis causa
 somniorum non est causa futurorum
 euentuum: unde huiusmodi somnia per accidens
 se habent ad futuros euentus Et
 si quoniam simul concurrat eorum casuale: quoniam
 quod uero causa intrinseca somniorum est
 corporalis Nam ex interiori dispositione
 corporis formatur alius motus
 in fantasia ueniens tali dispositioni
 Sicut huiusmodi in quo habundat frigidus
 humores occurrunt in somniis quod
 fit in aqua vel in uinea de extrinseca
 tangentibus experientia docet Si quis dormiē-
 tis digito uel manu atque frigidam
 circumdederit statim se in aqua iace somni-
 abit Et propter hoc medici dicunt esse intendendum
 dum somniis ad cognoscendum interiora
 res dispositiones Causa autem somniorum
 exterior similis est duplex scilicet corporalis
 et spiritualis Corporalis quod est in quantum per
 imaginatio dormientis inuitat uel ab ae-
 re continetur sicut de aqua iam exemplificatum
 est uel ex impressione celestis corporis ut
 sic dormienti aliquid fantasie appareant
 conformes celestium dispositioni Spiritu-
 alis autem causam est quoniam quod quidem

a deo: quod reuelat aliquid in somniis ministris
 terro angelorum hinc illud numerum xij. Si
 quis fuerit inter uos propheta domini in
 uisione apparebo ei uel per somnium
 loquar ad illum: Quoniam uero operacione
 demonum aliquid fantasie dormientibus
 apparet ex quibus quoniam aliquid futura reue-
 lat his quod cum eis habent pacta imita illi-
 cita. Sic igitur dicitur concludit doctor ibi
 R. si aliquis utatur somniis ad
 cognoscenda futura hinc quod somnia per
 cedunt ex reuelacione diuina uel ex causa natu-
 rali intrinseca siue extrinseca: quantum
 se potest uetus talis cause extendere
 non exit illicita diuina: Si uero
 huiusmodi diuina causetur ex reuelacione
 demonum cum quibus pacta habent
 expressa quod ab his inuocant uel tacita
 quod huiusmodi diuina extendit ad quod
 non potest se extendere Illa diuina illi-
 cita est superstitiosa Ex quibus distinet in do-
 mibus clare habes quod ex quoniam causis
 somniorum significatio eorum potest aliquid elici
 Primum ex causa corporali intrinseca ut quoniam ex
 ma huiusmodi: uel sicca futura fantasia
 mouet ad somniandum de filiis et de
 talibus prope iudicat medicus Secundum
 ex causa corporali exteriori oriente ex aere
 uel elemento circumdante corpus huius
 ut si aer est humidus: facit fantasia se-
 sibilis huiusmodi mouet ad somniandum
 de pluuia et ita de alijs aeris uel cir-
 cūstantis corporis proprietatibus
 elementaribus et de hoc modo prope ha-
 bet considerare naturalis philosophus
 Tertio ex causa corporali exteriori

oriēte ex impressione celestis corporis
 ut sic dormienti alique fantasie appa-
 reant conformes celestium dispositio-
 ni de his cautē habet dictura astro-
 minus: Quarta ex causa spirituali
 extrinseca mala ut quando demon
 ad cognitionem alicuius occulti uel
 futuri mouet fantasiam Quinto uero
 ex causa spirituali extrinseca bona
 a deo ministerio tamen bonorum
 angelorum prebente in fantasiam et me-
 te hominis et de istis duobus considerat
 theologus predictis consideracionibus
 si primum et secundum motus per doc-
 torem sancti adiecerit. vij. dicitur
 rādi de somniis prompte habebit quod
 Primum est cum mens alicuius solici-
 ta est ex his quod uicij in somniis indu-
 citur ad aliquod faciendum uel ui-
 tandum quemadmodum quodam uia-
 ni praticant homines quod cum ali-
 quod delectabile somniauerit tunc
 necessario exequens id perficiunt huius-
 talis execute rei causa non est somnium
 sed animi libertas uel potius instabi-
 litas alius est modus quoniam somnia sunt
 causa paciens futurorum euentuum
 ut cum fiunt cum causa intrinseca ani-
 mali ut quando occurrunt homini
 fantasie in dormiēdo circa que eius cog-
 nitio et affectio fuit immorata in uigi-
 latio quemadmodum dictum est a sancto doctor
 in principio suorum uerborum. Sic de hoc
 salte da exemplum. Theologus. Duo ti-
 bi ante recitabo exempla ad intelligē-
 dum quomodo per somnia a deo delibuntur

plurimum eis iam euigilantibus om-
 nino se estimant in ueritate uidisse
 quod solo sensu apprehenderunt interi-
 ori preceptore ei meo referente audi-
 ui Quod pro quodam nostri ordinis uilla-
 gium quoddam intrauit ubi femi-
 nam quandam inuenit demetataz
 intantum ut nocturno tempore secu-
 dyana et alij feminis transferri ce-
 deret per aera Cui cum pater perfidia
 uerbis conaretur expellere salubris
 bus: peritax ista experientie se plus
 credere affirmant Cui pater fines
 ergo me esse presentem cum de pri-
 mo recedes R. illa Ita placet et me
 recedentem uidebis presentibus si placet
 testibus peroneis Igitur ut delira
 aiaz zelator uinceret Adueniente
 die recessus quez uetula prefixerat af-
 fuit pater cum fidedignis hominibus
 bus At illa cubellam in qua pasta
 formari solet supra scannum posi-
 tam intrauit et sedere ibi cepit appli-
 catisque uerbis maleficis et uigento et
 clinato capite obdormiuit statim
 ope demonis somnia de dominare
 ne et de alij superstitioibus tam forcia
 habuit ut in tubulo quodam uoce sub-
 missa clamitaret in his plausibus
 motis manibus cubellam cui infid-
 bat nimis mouit: quod de alto scano per
 cipitanter ruens uetule subiacentis
 caput non modicum struxit ita in-
 fra iacet nec de loco meta per iclin-
 uit iam euigilante ubi quod es Nam cum
 dyana fuisti quod testimonio per dūm
 e nū

nūq̄ de cubellā recessisti: Ex his igitur gestis et mediātis verbis salutaris animus ad sui erroris detestacionem deuexit. Simile est legenda beati germani Antiochoreni. q̄ in domo quadam videns sero mēsa parari ammittendo dicit q̄ ppter bonas mulieres nocturno tempore illa comedente cibaria ponerentur. Igitur eadē nocte vigilando vidit multitudinem demonum in specie mulierum ad mensam sedentem: q̄ ubi ne recederent impauit familiarum totam excitauit et si comedentes cognosceret. q̄ fuit q̄ cū vicinas suas eē dicerent misit ad domos singulaz et omnes in lectis suis reperte sunt. Aiuanti igitur demones sese manifestabant: et quomodo populum illiberent aperuerunt horum rō et causa datur. xxvi. q. v. Epi ubi ex concilio acq̄ren sic dicitur. Ipse siquidem satanas qui trāffigurat se in angelum lucis cum mentem cuius mulieris cepit et hanc p infidelitatem sibi subuigauerit illico trāfformat se in diuersarum psonarum species ac similitudines: et mentem quam captiuam tenet in somnis deludens modo leta: modo tristia: modo incognita: psonas ostendens p deua. q̄ qz deducit et cum solus spiritus hoc patitur infidelis hoc non in animo sed in corpore euenire opinatur. De somniantium talium visionibus: plura ibidem repies porro quomo

deludantur: qui somnijs faciliē credunt de hoc summe tale exemplum. Noui quendam fratrem nostri ordinis Iudocum nomine de conuentu Censlanden: professum pronunc boni zeli qui tamen iunior existens non tam fuit velut modo moribus et consciencia compositus huic existentis in conuentu ante tempus generalis Censlanden concilij somnialis visio dormienti affuit: in qua sibi videbatur quomodo in summo pontificem creatus esset vigilans dudum postea satis seriose cogitatus ut ab eo audiui incedebat qd sibi hoc somnium bene afferret prenosticationis spem enim aliqualem de veritate in se adimplenda presumpsit de presulatu aliquo habendoli cet litteris et statu nulla penitus illuderet in homine isto disposicio: porro tempore antedicti concilij testis positus p idem tribus a summo pontificio videlicet Petro de luna Gregorio conar et Johanne Saltbasare de costa q̄ omnes se in suis obedientijs gerebant pro summis pontificibus loci electores dies et hora in quibus vnicus et indubitate pastor et petri successor electi debuit quibus visis frater predictus spe prehabitam sibi claculo augere cepit: q̄ fortassis de eo dudum a seuisum verificaretur somnium. Electo autem dno Martino de columna concorditer confusus apud se frat didi

at q̄ stultum animum daret somnijs sine sufficienti motuo. Non multo post autem elapso tempore tempus carnis prius appropinquauit in q̄ conuentu iuniores fratres p solacio aliquando consueuerunt representationes ludicias habere summi pontificis et curie rone pro q̄ iococū diuersi iuvenes ad varia eligerentur officia predictus frater Iudocus electus est iocose in summo pontificem p ficticiū. In qua eminencia tunc primum onem presulatus spem perdidit: quam tacitus fatuis spebus p sepe perhabuit: Hic enim euentus non a somnio causabatur: sed ad eum casualiter se habebat.

Capitulum Quintū
Quēdam in currens formica aliam habentem oculos fortissime amplectitur: nec dimittit nisi ad casam sit reducta: In q̄ relucet qm pie talibus diuinis p uident clemencia cuius instinctu orata visu formica videtur industria aliena saluatur possunt p talem industriam intelligi hii homines simplices qui diuino munere somnia diuina vel reuelaciones diuinas habentes eorum intellectum non videt sed aliene ductu id addiscunt qd propria industria non norunt sicut samuel simplex et visionum diuinarum inexploratum tempore puericie in templo cū hely sacerdote dormiens tercio vocatus diuino oraculo id non a se intellexit. Sed qualiter se ad id habere

deberet ab hely psumis didicit p re. iij. Sic etiam noui plures valde deuotas vtriusqz sexus psonas: q̄ somnia de quibusdam sibi ignotis euentibus satis certa habuerunt in quibus sibi non credentes ne deciperentur recursum humilem ad litteratos habuerunt et eorundem dicto ceriores de veritate effecti sunt. Fuit meis temporibus in Argentinensi dyocesi nobilis quidam maior creato milite libertine adicōnis vitam omnibus tam compositus ut nulli euz verus q̄ martino post cathedram copare valerem hic qz in omnibus strenue egerat et pbe: que dei erat deo et que cesaris dabat cesari omni iudicio. Ideo a quibusdam qui viri bonitatem et reipublice necessitate nouerant eum pibus molestabant ut balluatum ducatur dno austriae debitū que habet in elstia accipet et regeret: De quo non dubium apud seculū honore grandem et utilitatez rez tpalū non modicā assequi potuissz i se et in suis pmo intuectis sanctis. mosteris que plurimū ibidem diligebat. Distulit v̄ prudēs affirmatiua dāe h̄m cogitabat qd dcm officium iudicē exigat iura t̄re municipalia noscētē que ipse se ad plenū necebat. Quasiunt igitur a me et ab alijs q̄ sibi accomodi videbant qd responsurus esset ut animam propriam in tuto poneret: Fateor imperfectum in eum: quia non vnum

esse iustissimū. et quō mltus p̄desse
 valēt et fortassis p̄ assessores qui ta
 men vix haberi valebāt posse suple
 ri q̄d p̄cipali deessz iudici timid?
 eram vna cū alijs. q̄d determinate
 suadere et ita nullus viro videbatur
 dare respōsi. Dabē at nobilis h̄
 solebat sciebaz sōnia. vel visionē?
 potius valde p̄derosas et notabiles
 pus sepe in q̄bo tñ nihil. vel modi
 cū h̄ in sola sacra scriptura et ei? ex
 positonibus p̄ncipaliter se fundare
 nouerat vñ de quadā vice eodē tpe
 sōmniū vidit tale. videbatur ei q̄ i
 agro q̄dam lato starot satis bene
 sulcato p̄ aratrum et semina que in
 manu tenebat accurate tre p̄ fruc
 tu habēto insereret. Cūqz at tēcius
 ista aspiciēt vidit q̄ n̄llū ex semin
 to sursum creant h̄ totū deorsum tēde
 bat ad intentū. In q̄ ammiracōe stu
 pēs euigilauit mibiz postmodū
 it. n̄ filiū firmū mibi d̄dentis d̄ ac
 ceptādo baliuatu exhibitu mibicō
 suloyt incertū dimittā. et aplectar
 certū. liber ei sū mō a cura h̄? ḡuis
 regis q̄d acceptādo veēoz p̄carlo me
 s̄mittā potissimē ob ignoraciā iurū
 seculariū et consuetudinū. Quo audi
 acq̄ui viro prudētū qz consōmie eius
 fuit iudiciū xp̄i illi? sētēcie q̄ dicit.
 Quid p̄dēt h̄i s̄v m̄sū mūd lucē
 aie v̄ro sue de f̄ntū paciā. et f̄ntū
 ait n̄ p̄dicōz. Intellexit ei nobil iste
 p̄ tūc q̄s dā hitaē potētes i baliua
 tu d̄ q̄bo h̄m̄dū erat ne q̄cquid h̄i

p̄ atefatū edificaret nobilē illi de
 struerūt l̄ ne p̄ficēf̄ ceptū p̄pedirēt
 Cui euētū visilit̄ visio ardebat d̄
 pullulāte semine v̄sus t̄rā. et deorsū
 n̄ at ad celū et in sursum. Dig. minis
 ḡnales vsqz mō debisti r̄gulas de
 curādis l̄ nō curādis sōm̄s. Idcirco
 p̄cor ad sp̄alia q̄ pl̄ mouēt d̄scēde
 re. vel ad vidēd saltē q̄d sēcēdō fit de
 mltōz sōm̄s i q̄bo raro l̄ nūq̄ falli
 dicūt p̄stā i h̄is casibz. q̄n̄ eis igno
 rātibz. adūsā obuiāe cōsuevit fortu
 na puta tēptacō ḡuis seu grādis t̄
 bulacō et t̄sticia. Theolog? r̄e p̄tim
 poscis q̄ me tibi tradē ē soli? di to
 nū ḡtūtū. De numero ei h̄u sūz h̄o
 rū q̄ aiales sūt n̄ sp̄uales n̄ solo nōi
 ne. sp̄ualitū at et dei sp̄itū h̄ncū p̄pū
 est aliq̄n̄ talia p̄cularit̄ agnoscere.
 De quibus p̄ ordinem dicit Apol.
 p̄ma cor. ij. Animalis homo non p̄
 cipit ea que sūt sp̄s dei. sp̄itualis
 at iudicat p̄ia et ip̄e a nemine iudi
 cat. quis ei nouit sēfuz d̄ni. aut q̄s
 instruat eū. Nos at c̄cludit sēsum
 xp̄i habē? Vm̄aiqz eadē vt ibidē
 .xij. dicit datur manifestaciō sp̄is
 ad vtilitatem. et inter nouem dona
 grāciarum gratis datay dicit. Alj
 dat̄ discreciō sp̄itū. Alj it̄ptacō s̄
 monū. Nec autē oia operatur vñ?
 atqz idem sp̄itus diuidens singulis
 prout vult. Spiritus p̄terea loq̄t̄
 misteria ibidem .xij. Vñ de Beat?
 Grego. vbi supra: enumeratis om̄
 nibz sōm̄iorum causis sic c̄cludit

Difficile sōm̄is credēdū est: qz q̄
 impulsu veniant facile nō elucet. sc̄i
 v̄ro illusiones et reuelacōes q̄dam
 intimo sapore discernunt vt sciant
 q̄d a bono sp̄u p̄cipiāt et q̄d ab illu
 sione paciāt. Ex quibz verbis tria
 salubria debes conumēta elicere tuo
 p̄posito valitura. Pr̄mū q̄ difficile
 sōm̄is credēdū est. Secūdū q̄sci
 q̄dā h̄nt noticiā: et v̄naz aliq̄n̄ de
 sōm̄ioz it̄ptacōe. Terciū v̄ro q̄
 medium acq̄rēdi i h̄ discreciōz sp̄u
 um sed p̄ intimū sapore collatū ab
 eo vicz sc̄ospū q̄ solū iterior ē auz
 rei q̄ ipsa sibi. Vñ ob cāz omnes
 q̄s vidi magnos theologie doctoz
 res fecisse de istidibz vel de discreci
 one sp̄uum ē datus q̄ se vltimate t̄
 soluit additas. Apl̄ et beati greg.
 auctoitates q̄qz r̄glas i eis l̄ d̄icē
 turas potius anēctāt quas si plac
 eit ituei potes i diuisoz vicz doctoz
 ē datus. Verūptamēqz discrete sa
 tis ad vñū modū it̄ptādi caute sōm̄i
 a descēdis q̄verent q̄dā prestēsa si
 bi futura mala: Vñ sex r̄gul̄ suat
 spero i deū talibz. omne malū culpe
 vitabis. Prima diffinitue t̄libz. sō
 m̄is neqz assertiue credas nisi cū
 i dubitatū tomū it̄pretādi habu
 eis q̄le. Theresias obtinuit q̄ ait. Je.
 .xxvi. In veritate misit me tomū?
 ad v̄? vt loquerer i auibz v̄ris oia
 v̄ba hec. Rō dicit ē qz cause sōm̄i
 oz sūt aliquādo q̄ nullius future r̄i
 signa sūt h̄ tñ p̄teitay p̄maginū

vel alias naturalū nō sōm̄iata de
 signābū v̄l demonum q̄ credulos
 sōm̄is ita assuefieri sibi gestiūt.
 Secūda r̄gula ē. Om̄iqz sōm̄ia
 nō sēp abigas presertim ea que ē
 bulationis future siḡ forent si p̄
 pis ea crebro tibi in bonis et vtili
 bus anime verificari quia aliquan
 to dei dona sunt nos amalis prefer
 uancia ne ducamur intemptacionē.
 Tacula enim p̄usa minus ferunt
 vt beatus gregorius dicit. Tercia
 regula cum sōm̄ium alicuius ifau
 sti tibi occurrerit tunc forti animo
 cum dei adiutorio sine confidentia
 in proprijs v̄ribz equanimiter te
 tenere proponas. Firmacio enim ai
 mi per ea naturalia que deus con
 tulit in libertate arbitriū actuāda
 sunt et eis vtendum est quia istis
 mediātibz philosophi vt Sene
 ca docet de remedijs fortuitorum i
 mania patienter sustulerunt. Quar
 ta r̄gla. Occasiōez mali v̄silit̄ im̄in
 tis p̄ v̄ribz fugias: ne vicz tu in h̄
 causā culpabilē p̄stes loquēdo eū?
 ad loca piculosa cita de s̄f̄ibz m̄l̄ ē
 i q̄b? sepe n̄is negligētijs l̄f̄as illi
 ctis mala pene ḡua iādim? Quinta
 r̄gla ē vt deuota orōe frequēt̄ ad d̄ū
 p̄ grā patiēde r̄aurā? qz op? p̄fec
 tū h̄z et iij. b. Ore m̄tē m̄aculoz o
 p̄ aciōi anfert. Nō ei n̄ā idustria et
 libtas abitr̄ij ad v̄tutes acq̄rēdas
 l̄ it̄nēdas sufficiūt. h̄ v̄ma sp̄al̄ grā
 exigis q̄ p̄ab? sanctorum et ad deū

effusis orationibus ex omnia mea sepe obtinet ubi nostra demerita aliis exigeret. Sexta regula Caneas in bonis visionibus ne superbiens tuis ex meritis tibi collata esse credas esse si sint a domino talia ei quod sunt a deo sunt gratias date que sepe in peccatis quibus existens datur ex mera dei misericordia non sepe meritis put habuisti de hoc super. li. p. ca. pri. de miracul.

Capitulum

Sextum.

Hnedis prohibitis alia fornicationis appetas quod vicia via videri egrediuntur a suis bonis. Quod tamen versus finem per quod a paucis plurificari videtur. Contulit enim illi bestiolis dominus instinctus vna principalis et regia via facere. et iuxta eandem metrum reditu quod circa eandem via ab a bonis videri videri per diuturnitatem. Ita hodie nutu domini spiritus in cunctis et condicio vniuersalis ecclesie omnis est vna via regia per divina precepta progrediendi. si inquit vis christi matthei. xix. ad vitam ingredi sua mandata. et leuitici. xxvi. si in preceptis meis ambulaueritis mandata mea custodieritis et feceritis ea: dabo pluuia tempore sicut. et terra gignat germen suum. et tamen circa eadem vniuersalia ecclesie et christi mandata modi varij sunt videlicet pascua videri virtutum acquirere. Dec. s. p. ful. Aug. intuebat quoniam a socijs suis et amicis euodio et nebridio hunc volebat quod vicia esset apertus modus videlicet ad ambulandum in via.

Sei in qua alius sic alius sic ibat. Viginti. Ut materie somnorum sine imponam. Quod videri ne mala huius vite sanctis viris aliquando imminere per vnum genus somnorum vel an sibi diuersis modis preponderatur quoniam in somno diuina gratia preminuuntur vel preuiantur. Theologus quantum omnino diuersi diuersimode quo ad hoc inspirant dum dormiunt quod quibusdam de aqua. Alijs de calice nonnullis de cruce christi. alijs etiam de infantibus somnia fiunt postquam semper vel implurimum tribulationem aliquam grauem in se vel in suis amicis sentiant tunc put sequitur patet exemplum. Habui genitricem quam viduata patre meo iam vita facta apta secundum nuptias eandem multum ad hoc impellatibus obcastronomie amorem omnino spreuit quequam deuota imitatorum vitam. et inuiduitate vsque ad vltimam senectutem coram deo duxerit et hominibus. si opus foret spero totum natale solium testare cum adiacentiuicio. Aduterat hoc quod quodam escum somnulum habebat in quo sibi pedicula videri a quod quoniam eandem aliquid est iuita sine fallo euetu postmodum in breui magne tristitie sensit. Quoniam a quod maior turbulencia profundior videbatur vel impetuosior tanto gratiori tristitie materia sequitur. Latebat me mensa huius consideraco quod quod iam multis annis stans in ordine de studio vniuersitatis wienensis reparauit.

satis partem nouis quod solum sui tunc studes in sacra facultate theologica vniuersa ipsa mihi ostendens coniectura somnorum est tulit et explicas plures addidit quod valde superstitiosas et demones fallacias timuit se non credere diffinitie post talia somnia tribulationes sibi affuturas sed timere illam deo committendo vnde de visio illa somnalis remisset. Vel quo iret et exire postremo ne deciperetur a me oculum quefuit quoniam sine offensa peccati se gerere in his deberet. Qui igitur sciui a iuuetute mea hanc timuisse deum et vitam timori huic concordasse in effectu. et doctrinam quam per videri videri capitulo sibi videri quod non mea industria sed a quodam magno sacre pagine magistro in presertim scolis didici nec discordat aque vel mais. Dec. visio tribulationes denotas a magno sacri eloquii quod per aquas sepe vult passionum illationes intelligi vnde per plura orat in tribulatione extrema constitutus. Valium me fac deus quoniam in trauerunt aque vsque ad animam in fine. sicut in limo profundum et non est substantia. Vixit hodie virgo nobilis secundum seneculum et valde deuota in argentinensi dyocesi sexagenaria Sophia nomine abbatisa monasterii canonicarum secularium in Anselano quod a iuuetute sua castissime vixit sicut tres alie sue vterine sorores. Collegium etiam predictum quod dum in abbatissam esse creata est perit deformatissimum magnum cum laudibus in religione reformauit ad

plenum et in temporalibus vitam parauit plurimum. Dec. mihi aliqua. retulit ostendit quod quatuor in somnis videtur calicem qui sacramentum dimissimum eucharistie contineri solebat: infallibiliter in bonis post modum per suam aliquam mundi in se vel in suis peperit: et quanto in somnis profundius in calicem datur potestas videndi tanto seuerior tribulatio sequebatur virginis. Accidit post hanc reuelationem logo est anno rui me venire ad dictum collegium. vnde dea domina mihi dixit: Ecce per per nunc bona pace fruor. Sed breui ut timeo grandis mihi obuiabit tristitia quod somnum de calice satis profunde inspecto nup habui. Non multo deinde tempore elapso frater suus miles walterus egrotare cepit et statim sblatus de hoc seculo: fuit enim vnde in armis strenuus fama aspiciet: prudens et peditus et de monasterii ac reformatoris eius de fautor superius quod obre virginis aderat magna tristitia per calicem per hunc. Na de passione locutura videri ait filijs zebedee. matthei. xx. post istis bibere calicem quem bibiturus sum ibidem xxvi. oratione pablatione dicitur pas. dixit. Sed si possibile est non fecit a me calix iste fuerit meo tempore in ciuitate basilen vna in domo due virgines. Semio is que lxxx. circiter annum attingit nomen Anna extitit quod iuio re suo sibi regie domestico habuit etiam anam nomine huius ruera specula virtutum tota ciuitate extiterunt et adiacenti patrie.

Prima quædam anna et senior scilicet dudu
migrant ad dominum Junior vero in sa
ma bona vivit usque hodie cum etiam
non abigo interior vero concordat de
voto habet relatione quam credo veridica
sepe didici quod quicunque de puillis et
nocentibus puerulis huiusmodi quilibet eos viz
videat aut iocos licitos cum eis ha
beat de proprio virginis persecutio aliquid
aut tribulatio alia aduehit. Ideo per om
nia seniori dum vivet eius in spirituali
bono nutria creberrime attingebat. Na
ta ei fuit prefata iunior anna a pntis
bono quod refidenda habuerunt sed quodam in
noto nobili solo nomine habet quod virgo
iuuense erat pulchra facie et apta nup
tium eius sepe castissime demerito infidua
bat per didit nobiliter etiam sepe licet i
genua sua facie conabatur ut ex ea
suos plures habere valeret. Non nunc bla
dicis sibi suadebat ut in minimo
alicui de suis suis copularet nunc mi
nis frere solebat ad idem quomobrem co
stans virgo de loco ad locum et de patria
fugam dare cogebatur. Et de hunc ac
cipitrem dei columba aetatis puero
rum sonis sepe premuita est. Quoniam enim ta
lia forma habuit statum de custodia
sui corporis per fugam per occultationem
aliam sibi providebat postmodum quod exp
ta est somnari vix precessisse et for
tassis divina clemencia id per puulorum
visum hanc premonerat quod in innocencia
castimonia et pacencia sine macula i
udice et peccati sibi presuare volebat.
Juxta illud math. xviii. nisi efficiat

mini sicut puuli non in bitis in regnum
celorum certum est etiam puulos in quibus
passionibus et fletibus vexari. Non no
miz si eorum ymago typi tribulatio
omnis solet preferre. Habeo pretea
in constantien diocesi cognata nomine
elizabeth laudabiliter valde viventem
in thoro matrimonio cum si aliquid igno
appiquat tribulatio. Hac preagno
scit cum sibi in somnis appetit crucem christi
passio quemadmodum mihi retulit.
Nulli autem dubium per crucem et passionem
christi tribulationem posse faciliter disting
nari. Qui inquit vult venire per me
abneget semetipsum et tollet crucem suam
quod cotidie sequitur me. Luc. ix. et ipse
christus petro obvias passuro dixit: va
de romam iterum crucifigi ut leo et li
nas de eo testantur. Higer: quoniam som
norum visio est a divino instinctu au
signum futuri peto an hoc fiat a deo
immediate an boni angeli ministe
rio. Theologus. Dudum hec defini
nata est questio per ix. di. viij. et per b
aug. li. iij. c. xxvi. de trinitate quod moy
ses et paulo de pntis nunquam de immediate
et nude apparuit patris et prophetis huius
revelaciones fiunt angelorum bonorum
misteriorum ex huius vita nostra muniat
quod admodum peti? de angelis collata ec
cie quoniam moysi scriptura testamenti vete
ris dicit deum esse locutum et apparuisse
moysi in rubo et in monte syna id a
libi exponit de angelo. ut testatur
beatus stephanus dicens Actuum
septimo expletis inquit annis xl.

apparuit moysi in deserto motus sine
angelis in igne flamma rubi Moyses
autem videns ammiratus est. Et infra
de eodem habet quod fuit in ecclesia in solitu
dine cum angelo quod loquebatur ei in mo
te syna et cum patribus nostris quod accepit
verba vite dare nobis. Est pretea vocat
na bti dyonisi quod eterna sapientia per
ma sumis iungit per media id est in
mam rationalem creaturam per angelos
quod medij inter nos sunt et deum scis inspi
rationibus reducat ad divina quod sunt sum
ma non quoniam de? ista se solo facere posset
sed ut in hoc ordo divine sapientie videat
ut angelico ministerio eorum gaudium
augeat et ut aicitia maior iter eos et
nos teneatur. Nec bona per nuncium no
bis transmissa propter de debemus. quod
adhuc quod quod angelus facit. et queque
secundaria causa id est maria que deus est
plus agit quod ad rationes nostras aspirando
preuenit et adiuvando prosequitur ut aic
ta nostra operatio ab eo incipiat et ab eo
decepta finiatur. Ita. viij.

Angrediamur appetentem a
liam que est quod formice per lineam
vnam satis regiam ad mundum
redeunt nec in via vna aliam impedit
sed aliqui quasi omni osculo sibi mu
tuo pacis federa porrigere vident.
In quibus idrupta quedam ami
cicia nobis premi ostatur pax et tran
quillitas que effectus sunt et fructus divine
caritatis et vere aspirantium scis spiri
tus munere. De quibus apol. ad ga

la. ij. de fructus spiritus est caritas
gaudium pax paciencia loganimitas
comitas benignitas mansuetudo fides
modestia continentia castitas. Di. igit
twies in quibus figura talia repuntur
divine inspirationis probabilitate sans
preferunt. Ob quod aposto. subiungit si
vivimus spiritu spiritu et abulemus. Non
efficiamur iamis glorie cupidi iuce
prouocantes iucem iudentes. Di
ger. Dance prout coniecturo nostro
tempore repuntur morales formice.
quod tali a signa vmitatis et pacis fuerit
erga se et proximos quodque itra se. queque
divinitus inspirete spiritu ducantur.
Juxta mandatum aposto. quod ibidem
premittit: Dico autem spiritu am
bulate et desideria carnis non proficietis
Theologus. Questionem similem
et suspicor talis est. li. p. ca. vi. tibi ex
plodi: Vixit pacis filios et filias
ac spullandi alii nos devtroque sexu
fuisse agnoscas nro tpe duo de mul
tis tibi exempla subiungat fuit in civitate
Constantien v quodam paup rebus cor
pe ab ipa ut vites nativitate sur
dus et mutus sed spiritu polletico non
exceptus humilis in vita et habitu.
pacemque cum hominibus et ampli
us cum deo in puritate animi et castio
nia corporis habere studebat nome
eius fuit hic ut a multis fidedigis
prepi psonis quoniam futura quoniamque etiam
occulta que huana latebat idustialo
lebat in dico predicet que ligue vsu car
bat huius nutu? primostrae mai festis

q̄ a muto isto p̄dicta fuerūt: quē tñ
nec in alijs didici eē deceptū De h̄
dubio nō absolui poteris nisi ḡd?
q̄sdā p̄p̄tē noueis q̄s sc̄us doc-
tor vbi prius p̄t Dunt enim v-
primus ascendendo a infimus ē cū
aliquis ex interiori instinctu moue-
tur ad aliquā exterius faciendā sic
de sampsonē dicitur Illud xij. q̄ irru-
it sp̄s domini in eum: et sicut solēt
ad ardorem ignis ligna consumi:
Ita et vincula quibus ligatus erat
dissipata sunt et soluta et p̄pter istud
modum tibi dixi exēplum secundū
q̄ iste gradus locum habere videba-
tur in ap̄cōe oris dicte sancte femi-
ne Secundus gradus p̄p̄tē ē cū
aliq̄s ex interiori lumine illustrat
ad agnoscendum aliquā agnoscē-
da vel agenda ad humanam cons-
uacionem vel conuersacionem p̄tinē-
tia q̄ tamen excedunt limites natu-
ralis cognicionis sicut dicitur de sa-
lomone in re. iiii. q̄ locutus est pa-
bolis: et disputauit sup lignis a ce-
bro q̄ est libano vsq̄ ad yfopum
que egreditur de pariete. et differu-
it de numentis et volucris et reptili-
bus et piscibus: Et hoc totum fuit ex
dīma inspiracione Nā vt premitat
deus dedit sapiēciā salomoni et pru-
dēciā multam nimis: Non tamen
duo gradus sunt infra p̄p̄tē p̄p̄-
dictā q̄ nō attingūt ad sup̄naturalē
veritatē Memineris autem q̄ de p̄-
phetis p̄p̄tē dicitis loqui non vellem

per omnia Tertius gradus est q̄n ali-
qua sup̄naturalis veritas per lumen
intelligibile alicui manifestat p̄ma-
ginaria visione per similitudinē cor-
paliū rez duccū insup̄ naturalem
veritatē: et talē p̄p̄tē habuerūt o-
nes illi q̄ numerat̄ in ordine p̄p̄tē
tarū in textu biblie qui etiam ex h̄
specialiter dicitur p̄p̄tē q̄ p̄p̄tē
tuo officio fungebantur: vn̄ ex p̄so-
na domini loq̄bantur dicentes ad
populū hec d̄t dominus Q̄d non fa-
ciebant illi q̄ agyographa descrip-
serūt quorum plures loq̄bant̄ fre-
quēter de his q̄ humana rone agno-
sci p̄nt n̄ q̄i ex p̄sona dei h̄ ex p̄sonā
p̄p̄tē cū adiutorio tñ d̄mi iuis Q̄rit?
ḡd? ē q̄n per lumen intelligibile reue-
latur aliq̄ sup̄naturalis veritas abs-
q̄ p̄maginaria visione Et sic dicitur
est et d̄: p̄p̄tē p̄ excellēciā q̄ ac-
cepit reuelacionem intelligibilis et
sup̄naturalis veritatis absq̄ p̄ma-
ginaria visione: et quia plerumq̄ et-
iam moysē agnouit et expressit Im-
steria incarnacionis x̄pi Non tamen
intelligas q̄ aliq̄s in via intelligat et-
iam sup̄naturalit̄ sine fantasmatibus
q̄b̄ est s̄ ph̄m et d̄po: i. c. celestis
Jerarchie: Illustracō ei d̄mi radij in
vita p̄nti n̄ sit sine clamoribus fantas-
matū q̄liūcūq̄: q̄ conaturalē ē h̄i
s̄m statū p̄ntis vite vt n̄ intelligat si-
ue fantasmatē q̄nq̄ tñ sufficiūt fantas-
mata q̄ cōi m̄ a se lib̄o abstrahūt n̄
exigit̄ visio p̄ngiaia d̄it? p̄uata

Et sic dicitur reuelacio p̄p̄tē sic
n̄ sine p̄maginaria visione Q̄rit?
ḡd? et sup̄ m̄ est. q̄n veritas sup̄na-
tural̄ n̄ d̄t̄ on̄ditur intellectu per lumen
sup̄naturale. sine p̄maginaria visi-
one vt moysi et paulo comunicatū ē
vidē d̄nam eēnaz. s̄m Aug. in li-
sup̄ gen. ad litteras. Nec oia de sc̄o
docto ē sup̄ta sunt per q̄ satis iā patz
que vie sūt recte per q̄s d̄no istinctu
boni diriguntur sine errore

Capitulum Octauum

Omnēs vn̄ locū obseruant
in quē thesaurus suo ponit
et recedunt vt videlicet cō-
gregēt in messe q̄d comedant et h̄ bel-
tiolarum nostrarum d̄ico quēq̄ cocet in
p̄nti vita fructus virtutum q̄s potest
acquirere tales in tuto loco velut aie
thesaurus in celo nō in terra recedere
Vn̄ glo: sup̄ verba formica pat̄ el-
tate abum sibi et aggregat in messe
q̄d comedat p̄u: vi. sic d̄t. Si aīa
p̄ncipe carēs rōis ex p̄ natura duce
sibi in postez p̄uidet: multo magis
tu ad p̄maginē dei d̄ditus ad viden-
dum eius gloriā vocatus. tanto
magis terro adiutus ad ipsum con-
ditorem oēs in presenti fructus bono-
rū operū aggregare quibus in eter-
nū viuas in futuro Nec enim vita mes-
si opatur et est atq̄ nūc iter ardoēs
tēptacōnū tēp̄ est colligēdi futuro-
rū merita p̄miorum Dies iudicij h̄p̄-
em q̄ n̄ la reliq̄tur facultas laborā-
di p̄vita sed tūc cogetur quisq̄ de

horreo p̄scē affectōnis q̄d recōdi-
dit p̄ferre huic. i. th. vi. d̄t. Ap̄l?
discipulo diuitibus huius seculi p̄ci-
pue nō subline sapere neq̄ sperare
in incerto diuitiarum s̄ in deo v̄uo q̄
p̄stat oia nob̄ habūde ad fruendū
bene agere diuites fieri in operibus
bois facile tribuere cōmuni cāe the-
saurizare sibi fundamentum bonū
in futurum vt apprehendant veraz
vitam Et veritas d̄it math. vi. No-
lite thesaurizare vobis thesauros in
terra vbi erugo et tinea demolitur et
vbi fures effodiunt et furantur the-
saurizate autem vobis thesauros in
celo. vbi neq̄ erugo neq̄ tinea de-
molitur. et vbi fures non effodiunt
nec furantur Piger Aliquē nouis-
si diuitem nostra sequentem aimā
lia et sic sibi thesaurisatem vt sua-
des p̄to in medium p̄feras. Theo-
logus tam de numero religiosorum
quam de cetero secularium tale repe-
ri. Fuit enim meo tempe diuis qui-
dam in ciuitate calumbare basilēn-
s̄pocē v̄poratus petrus nomine. di-
ues in terrena substantia et medita-
tōi d̄nice passiōis a deo affectus vt
quidie per quicq̄ missarum t̄d̄ t̄pis eū
in nullo tēdēt sc̄is insistē meditacō-
nibus h̄ v̄roē d̄fūta t̄d̄e uersus fac-
t̄ē in ciua soroz n̄az mōsterij q̄d
in sb̄tia d̄r cu diuidas suas oēs
obtulit tēptis q̄d agita c̄at aureis
q̄s iscia sua p̄onissat ignorate vica-
rio mōsterij p̄p̄tatis captus v̄ido
f̄n.

in quadam bursa collo p̄po occulte suspēsa tēpore satis multo portauit Cū igitur diu n̄ istē viciū celaret p̄petatis debilis eē cepit aq̄zantea in seculovita x̄po deuotā duxit ab eodē a dei genitricē quā plurimū dilexit misericordit̄ visitatus ē p̄na vice quadā cū manēt solus adsevetulā quadam malignā cū acuta fucea ferrata cū qua fenū l̄ finū collegi solet intraē vidit q̄ grauē idūm fr̄m in late dare videbat h̄ adiutorio beatissime v̄ginis inuocato ip̄a eadē vetulā p̄pulsauit .a sic visio disparuit Vicariusq; d̄cā mōsterij ad visitādū fr̄m pet̄ p̄dcm̄ venit : q̄ quō haberet in q̄huit Ad ille R̄x : Sat b̄n̄ habere n̄q; vetula q̄dā mibi inuifū ḡuē idū dedit : quē cū toloē magno sentio in late re .a n̄ m̄i dei genitricē liberasset Jā fortassis finē habere vite Volēs at̄ vicari? vidē loauz p̄ūcture bursa cū aureis ibi p̄dētē reperit .a ait Certe i aia tua frat̄ m̄i ad in ortē reuera p̄ demōnē vulneatus esq; pessimum p̄petatis vicium iam diu velut occultus recepisti .re signa igitur proprio frater : a dei genitricē meritis sanaberis animo de corporis vero sospitate tibi dominus prouidebit Exim̄de compunctus frater paupertati perfecte se s̄b iecit .a diu postmodum v̄uen̄ tandem sine fine quieuit De seculari vero cetero noui .a nosco militem i h̄ue uia Canstancienh̄ dyocesis . Nobis

lem natu: procerum statura . opib? diuitem . animo virilem . sagacem i genio . a in armis exercitissimum Sed quod h̄is longe maius est . eccles̄is deuotum . a deo . misericordem in pauperes . diu in miseros . a omnium virtutum . iter nobiles speculum eiam post vnus quam habuit vxoris deuote obituꝝ viduus manens : se castrauit non materiali ferro sed castitatis euangelicę cauterio . Sic vt a suo conuulsiōne per cepi fide digno . a pene tota constat patrie : tam scdulus est . a fuit in eccles̄is cum moram trahit in ciuitatibus . vt clericus plus quam laycus esse censeatur : sed in actuali militia vbi iusticiam pro se gent nullum in campis . vel vix in armis habere dicitur secundum : In itineribus vero vbi cumq; pauperes cri sti intuetur est largissim? adeo vt nullus fere n̄ sit qui se abscondē valeat a calore eius Porro an̄ modicos ānos . qn̄ crux predicabatur cōtra hussitas . a wicklipistas . bobecos . a fr̄eq̄ntibus annis exercitus fidelium d̄ supiori almaia cruce siḡti abusus fidei hostes p̄ficerētur versus bohemiā n̄ p̄ficerēt . Nescio q̄ dei iudicō s̄p̄ h̄ miles ḡuib? i exp̄sis interfuit pat? mori l̄ vicere p̄ fide tuēda Cūq; tādē fideles tep̄facti hereticam prauitatem iuadē d̄ si sterēt . excepto vnico cōstātissimo reuera xp̄iamissimo p̄ncipe albro duce

Austrie q̄ cōtinuum certamē heretic intulit cruciabat aim? militis plurimū q̄ fere null? nobiliū nec ciuitate ses impij . mō . a gressum hereticas dare disponebat . zelus igit dom? x̄ militē comedere icēpit . Vñ vna die motus ait ad q̄sdā suos nobiles . a iuuenes . a s̄ḡ wineos Tur q̄so inercie vacam? . a ocio in n̄ris p̄tib? S̄am? duce austrie a cuius timo multa h̄emus feoda vxari p̄ p̄fidos me si placet seq̄mim capitaneus vester ero vos stipēdiū si placuerit rāpietis de? mibi p̄uidebit placuit sermo iste tyromib? p̄dās cūq; bo p̄ cētū fere miliana theutonica li a ad austrā descēdit Habuerūt at̄ maius xl . viros eq̄stres armis . a ais elcōs . a multos Cūq; a duce Alberto sibi dari poscerēt locū in q̄ q̄ tidianis guerris possent vxare hereticos Pro tūc nulla exp̄dico ducebatur . a eos adu Castrum eius fidelium q̄ddam datū fuit versus bohemiā ad tuendum circa q̄d raro l̄ nūq; p̄fidi . a paruerunt postmodū peccerūt deinde locū aliū . tā p̄pinquum infidelib? . vt q̄tidianū certamē habere valerēt Alio q̄n recessuz de terra minabatur vñ miles cum suis p̄ duce austrie datus ē ciuitati iglaviēsi in tutelā q̄ p̄xima fuit hereticis p̄pe cuius portas sepe inuero . p̄mo i ip̄is aliq̄n portis hereticis pisces . a alia victualia vi catholicis paulo ātra tūc rape . a h̄ue

tant Quibus mil es cepit obfistē . a multas diei ocasis in tm̄ p̄fidos cōpescēvt nedū p̄pe ciuitatis portas nec in p̄pinquo tritorio aliquis cōpere audēt p̄fidus Habuit eodem tempore hereticorum secta capitaneum ifignē audaci malicia . a ziscba nomine qui prenariata omnia vindicare disposuit Nam vna die duas acies armatoꝝ disposuit . Primam de q̄d̄ringentis viros fortem . cui . a misit : vt mane sequentis diei villagia fidelium circa iglaviā ienderent . a ita militem xp̄i ad exundum ciuitatem suam prouocaret Secundam vero lōge maiorem expeditionem collegit in qua ipse primam sequendo eodem . si inuaderet succurrere disposuit Prima igitur acies infidelium mane extra iglaviā vt ordinatum est in campis cōpuit . a xp̄i militem ad exundum p̄nocauit qui statim ad vicinum q̄ndam locū p̄ quibusdam amat . vocandis nundum direxit . a stipēdiarios ciuitatis secum exire inuitantē ad explorandum exercitum aduersariorum . a ad inuadendum eundē si oportunitas assisteret inuitant . Quo viso ciuitatis stipendarij . a militi dixerunt Ciuitatis tuicio nobis principaliter est commissa nec expediret vt tam pauci improporcionabilem nobis armaturam aggrediamur . Tunc conuocatis suis miles morte machabei ait Ecce audistis fin-

Isti p̄fidos nō aggredientur. q̄sō igitur xp̄i inimicos inuadamus. Spero enim aliqui alij ex nr̄is p̄q̄ bō direxi corpe medio remēt: pauca tate nām nō timeamus. Raro vidī? mltitudinē que erigi neq̄t eē vi dī cem: aut victoriā obtinebim? aut occūbem? Ex p̄mo laudem corā deo et mercedē atq; gloriā militie. Ex altero habebim? martirū quo genē mortis nihil felici? Quo audito q̄ draginta isti viri pati mori munici onē p̄fide concōis aggressi sūt cur? quibz se fortissime circumderant velut leones fr̄agē ceperunt et introitu quendam ad hostes p̄ ancturaz cur nū qua se circūderāt velut portam quandam fecerunt: in qua bellantes mutuo. militi. xliij. vulnera dederunt quibus prostratus capt? est inter hostes. Nec tamen sui acceptis destiterunt. Tanta enim cōstācia bellantes pseuerarunt q̄ usq; t̄nti in opposita p̄te municiōnez p̄ am fregerunt et fugam arripuerūt. Venerāt enim medio tpe q̄dā fidēs pauci infucurhū p̄onibus cum q̄bz tota expedicio hereticorum in fugā versā p̄strata ē et occisa. pauc̄ baronibz eoz resuat et captiuatis. Et ita zischacū suis fugē coact? est. Victoēs ḡo redēto reperit militē semiuuū et vsu rōis carētē ex plurimo sanguine effuso: quē i ciuitatē delatū oīs plebs lamētabat. Deb ex xp̄i gr̄a die altera vti p̄fca rōe ce

pit. Et vt ip̄e miles mibi retulit nō tā humano medicamē q̄ dīno munē ab oībz vulneribz plene sanat? est in breui diez spacō. Vidit eodē tempore miles iste nocte quadam metalibz oculis xp̄i matrē: cui semper solebat obseq̄ deuotissime se cōsolantem et sibi suadētē. ne tristaretur de lacerato et sauciato corpore quod exinde amplius amme erat p̄ futurum. Apparebat deniq; sibi tūc in visione quomodo intueretur abo rem quandam grandez crescē ex corpore p̄p̄o cuius stipes et ram de terra p̄ aera marcessentes: et aridi protendebantur et sine fructu exclusiue vsq; ad celum vbi primo virentibz folijs fr̄cis vberes in celo p̄duxerūt. Per q̄vt rei euētus postmodū do aut militi dabatur itelligi q̄ in t̄ris p̄ tāta fidei victoriā nō diḡa a fr̄gemis p̄miū sed i celo thesaurz habere debuit viso enim: q̄ miles iste qui velut pegrin? int̄ra austrie extitit talē de hereticis triumphum reportasset: inuidia quosdā nobilēs segnes et recordes tetigit q̄ militem xp̄i apud p̄ncipem falso d̄ q̄busdam accusauit a quibz tamē certū est sufficiētissime postmodū miles se expurgauit et qz vt mibi stat q̄ p̄tūc i austria wyēne sētēcias legitomū militis in p̄p̄is p̄tibus necessitas ardua inuasit. Idcirco de consilio cuiusdam valde deuoti: et litterarū theologie magistri secularis

austriam cuius fuis que eo forte digna nō fuit recedendo reliq̄t et ad propria remeavit. Vñ cum i bona diu postmodū memoria huius habitae eēt q̄dā de maioribz austrie baronibus et de p̄bionibz me p̄nte yronice d̄ q̄sō ait. Dūc inq̄t virum sustinē n̄ potuimus habuit hic tyro vt mibi remlit auū militem strenuū simūq; in regno vngarie verum regē vngarorum de castro q̄d ibi habuit iuuatē solebat. Eraxerat at sep̄ rege regni. tūc q̄dā baro potē ad usus vngarie regē quē q̄tidian? factis molestabat guernis. Et qz miles tyranō itulit molestias. ei infidias posuit et i capō veri captiuauit. eiq; ligato dixit tyran? q̄d q̄sō meū ageres et si ego tuū eēm sicut tu me? es mō captiu? R̄ miles te reuera i arbore p̄xima suspēdio intermerē qz nullo iure fulsitus regnū domini mei regis vexas. Cui tyran? hec tue mortis ē sētēcia vñ p̄tin? laq̄o que fito faul? precepit vt abductū i p̄xima quā reperirēt arbore suspēdio iugularēt. receperūt ergo hostes militi arma sua oīa ita ut in ill iam cōfidē nō posslet. Igitur dū eques duceretur int̄ equites h̄ns in brachio laqueum q̄ ab aduersario tenebatur capta oportunitate inopmate et i ictu oculi miles laqueū de manibus ducentis excussit aduersariū sui qui eum captiuū ducebat gladiuz extraxit et vno ictu occidit. sicq; pū

gēs equū quē habebat bonum fūgam inijt et versus castrum prop̄um properauit. a quo sui eum prouidentes descendendo tuebantur et h̄ij qui militem insequabantur illico p̄dita iam preda recesserunt. Ita si olim gentiles vidissent haut dubium fortune ascripissent: iuxta illud fortuna audaces ip̄a iuuat nos vero virtutibus iusticie et fortitudinis ista ascribamus. qz hec sūt q̄nobilibus bonis thesauros icelo recondunt.

Capitulum

Nonum

Ocurrit alia obicio videlicet qz fornicaz mō? acutū quēdam ponticiū atq; odorē emittit delcābilem. Quid? ut nouim? oīm auim fecūdarū et p̄lificaciū p̄pe solet esse habitacō et domicilium volucres enim celi at saluator h̄nt mōs suos. Luce. vi. odor vero delcābilis vtutū reuelāciam famani et exemplar significat: atq; xp̄i sanam doctrinam. Vnde et cor. ij. d̄t ap̄l. Deo gracias qui sēp triumphat nos i xp̄o ihesu et odorem noticie sue manifestat i omni loco qz xp̄i bonus odor fumus deo i his qui salui fiunt et i h̄ij? qui pereunt alijs quidem odor mortis in mortē alijs vero odor vite i vitam. De mōdum igitur fornicaz odiferum et olentē suauiter: vita et habitacio intelligi potest bonorum videlicet coniugatorū

fij

in feuitate liberorū sele mutuo a
 tota comū vtiore regēda: quorum
 tabnaaia amiat ppa aim dicit
 Quia dicit tabernaacula tua dicit
 tutu dicitur et dicitur amma mea
 in atra comū Cor meū et caro me
 a exultauerunt in deū vniū: et tunc
 passer inuenit sibi comū: et tunc
 indum sibi vbi reponat pullos su
 os Digere: Vidisti ne vnq̄ comos
 tales coūgatorū in medio seuiti de
 q̄ iusticie et vna virtiosa sicut
 et p̄p̄tas p̄p̄tas formaz et dicit
 p̄p̄de inuenit vna valeat tuo in
 dicitur theologus: Quatuor mea se
 dicit chreia no sep ista sed sepi
 ut respiciat de quo t̄ exp̄ta mōstra
 to vna ubi s. h. i. ca. iii. p̄m rēd
 tati de virgine q̄ maledicta clēna
 de moīs euasit. mens beatē sep
 gms Ware et dicitur in modū
 sub mo aio nuptū tradita e uida
 vere sūp̄bia et dicitur ac mēdē
 inuaculo a quo gigne mērit p̄m
 res dicit vates sicut vna h
 hā quos natos ita ab ipis auabit
 nutritiuētia aduili sp̄cauētoā
 p̄rie exiit at os rēp̄bet in suo statu
 hāto que arripuit et vna s̄hōmū
 castē et deuotus factē est laicos:
 Reliq̄ m̄momo iūdi sūt et multa
 vult laudabit et fia at sub vno
 vgnitas in obediēs et de opa
 tur in comū regimē: Nulla vnq̄
 distolūo nulli sūmūtas verū
 a dēmonū p̄ntes sūt in sua comū

Liber
 Scudo
 capitulu

fuit inuenit audire v̄ loq̄ m̄mone
 nome dei in vnu sum a q̄q̄ et va
 gar oō: sed comū regimē v̄ vidit
 ses plus mōstro q̄ opalles boi
 num seclariū habitatio: n̄h q̄ v̄
 et v̄or vbi p̄ter habitauerūt p̄fede
 in sub lege p̄ aptm data coūgida
 Egrotare autem in bona sēdute
 cepit maritus: et publia cum gau
 dio familie sue dicebat: do me d̄h
 m̄gaturum seculo in s̄m̄itate pu
 a de quo gatus sum corde: q̄ m
 h̄i amplius me in hoc m̄mo dice
 at v̄ me dixit et factum est v̄t p̄oie
 it q̄ sumptus ecclesiasticas sacam
 tis deuote in breui postmodum die
 clauit extremum: Reliquit autem
 deo deuotam iam v̄idam q̄ prius
 mōna exiles sanctorum cum gūm
 Nocturna matare est et solat v̄
 duarū sibi conp̄hūm est p̄terea
 in dicitur de q̄ m̄mōm constandū
 dicitur de die maritima nomne
 v̄dua. annuū at h̄ges p̄ se seage
 sūmū. q̄ v̄mū p̄mūm esset nūdit
 sūe m̄mōm e v̄no audita d̄cto s̄m̄ se
 v̄mū. s̄ no tā deo s̄p̄hā q̄nti v̄or
 extitit s̄m̄t em̄ipa cor p̄ali s̄p̄e pul
 ctra facte et elegatis corpis q̄o i le
 ge cūq̄ h̄c cogit p̄ure s̄p̄m̄tū p̄
 o rōē credas iūm̄s et ab s̄tine
 dicit s̄m̄tū s̄p̄m̄s et d̄o occulit
 sūm̄s p̄ntes s̄m̄ se v̄te accōmo
 du d̄m̄tū. iudicē et h̄p̄ndū p̄d
 p̄m̄erēt q̄ de v̄gimē a h̄qua se

Liber
 Scudo
 capitulu

fermi. omnia mūdāna fugit p̄ pos
 se solada: q̄n valebat festinus ad
 m̄mū dicebat et alias q̄tore eccaz
 at ut simia p̄dicaōi d̄m̄i verbi de
 labitit in s̄m̄tū et scos libro p̄ pos
 se lege studuit q̄z sebedas et v̄iam
 xpi ac passionis eius de sumū b̄n̄ia
 um in comū i foro et in v̄is public
 p̄mo in comū sine laboribz cor pore
 is sequit a deo deuote et feruente
 aimo sicut voluerat ac h̄ p̄na et s̄p̄
 to d̄p̄icoret. et licet v̄no q̄nti v̄o
 ns m̄terat v̄te m̄tia exadu v̄do
 ret v̄bitū. id est in reprobō nullate
 ipa exigebat q̄z n̄ estis casta m̄
 occupat p̄os ad v̄gimē beatissimā
 qua d̄dicit plurimū cepit in s̄p̄licā
 re v̄t a suo filio p̄nūcio m̄mō de
 nu daretur maioris d̄m̄de q̄z ha
 deus habuerat in m̄mōio de ad
 v̄lterno em̄m̄ sibi nulla d̄ctat s̄p̄i
 que casta p̄tado se ita sūt effica.
 vt vnus i v̄no p̄ne etiā dicitur et
 v̄dicitur. A maritus d̄ se postmo
 dū amabat se p̄m̄s v̄n s̄bi s̄ casti
 mōmē m̄mū q̄d i se tētebat p̄ter
 solū aduenisset d̄m̄t q̄p̄e nec
 ab s̄m̄da nec p̄dūis. nec iūm̄s
 id p̄ctū a deo q̄d v̄or s̄ m̄mō a
 deo dabat p̄p̄tēra quada v̄ia s̄t
 bem̄gne secrete v̄orū d̄xit: Creto i
 q̄t m̄ fallar me frigidū et s̄ n̄ctio
 q̄nter p̄uasti no em̄m̄ castam et
 m̄ge de maleficio s̄p̄cedam habere
 potuit qua sumo cor. et talia de te
 stantem nouit et aduenit in m̄st

Liber
 Scudo
 capitulu

generaōe casta natos quosda q̄s
 mat et conante d̄m̄ timere d̄m̄t a
 sua p̄m̄ua etate d̄m̄ q̄ d̄m̄
 v̄re credidit occupata in comū
 distatū laboribus vel v̄p̄ata d̄
 b̄hitate in puerpio aut in v̄cilitatē
 d̄ p̄p̄is m̄m̄tias p̄p̄is stantūis
 mens sante femine iter ista sepi
 alidorem et deuotore et v̄b̄ d̄m̄s
 xpm̄ certantibus coūp̄latis ḡdū
 adu habuit q̄z me t̄ngia annorū
 religio sūm̄ p̄fessioner nome v̄n
 q̄z scio habuisse Inter quas v̄io
 nes prout ea sepe d̄m̄ d̄m̄o s̄p̄
 p̄uidit q̄ b̄m̄m̄tus p̄ctare no
 poterat de quibus in reuelatōibus
 modicam est m̄mōnem factē d̄m̄t: s̄
 de diligēto deum et de obsequandis
 xpi p̄p̄tis et v̄ctis sine p̄co m̄ar
 me auabat d̄m̄tū at tā v̄no
 licet est nūditū nullū t̄m̄ d̄ cetero
 rum cristo quem elegit p̄terea
 sūt: sed oīam s̄m̄tūam quaz p̄ater
 restiguit se cum v̄ia a d̄m̄e p̄ctā
 d̄a de m̄m̄tare non tēmit tam p̄r
 facte et nonnunquam eam a bono
 possellam et angelo com̄erem.
 Digere: Anno mo sepe v̄p̄p̄t
 b̄m̄m̄: V̄trum com̄ angeli et s̄p̄i
 ruz quosdam dei famulos et famū
 las tales m̄tāto in bono possellat
 in bono quem admodum m̄m̄gim̄
 sp̄m̄s. non t̄m̄m̄m̄ in malo s̄p̄i
 traditos v̄ctis et obhōent:
 Theologus: Creto questionem
 tuam ad partem affirmatiuam

Liber
 Scudo
 capitulu

verā et apud plures doctores scio admissam esse. Non tamen intelligendum est a sanctis dei angelis quem post hunc cum puacione versus rois. quod mediate necesse est mentorum actum perficere. sed sua habitacione corpore et animam regere norunt discrete. et secundum beatum dyonisiū sunt specula mundissima et lucidissima potius mentem humanam perficiunt illuminant et promouent ad diuinum famulatum quod tria demoni obsessis infert corporibus. Quod autem angeli boni quod dicitur dei sunt uos quod dicitur amodo possideant vel obsequant patet expigētia patrum exemplis ratione et ex sacra scriptura Experientia quidem. quia sicut videmus a demone possessos vel eisdem familiae. ut maleficos et eorum discipulos in vultu deformitates oculorum. faciei. vel gestum habere horribilem ad inspicendum alijs libris que nulli dubium efficitur sunt malicōsissime pñcie demonis Ita eos qui toto infudeo et virtutibus insunt potissime castos corpe exprimus gratia facie benignos gestus et intuitus humanissimos. etiam peccatorum aspectibus preferre. Nam caritas gaudium. paciētia benignitas. et similia sunt ut Apostolus ad galla. ii. dicit efficitur spiritus et fructus. Non aliquid nobile et deuotum militem de quo dicitur inferi. li. iiij. ca. x. Qui uxorem pulchram habuit deceptam occulte paulisper a quodam adultero. cui sat aglutinato amore affecta et infecta erat Egyptus illud miles maritus prudes qui animam pro uxoris curare vole-

bat secreta uxoris accersit vultus eius ut mihi miles retulit horribum nimis vidit et factis et pñis monico inibo et cōz sup scelera pñie. sacmētū suavit et per dei gratiam ad hoc exequendum usque perduxit Quo facto et sacramentali sumpta penitētia a sacerdote recedens casto marito militavit est pristinam recuperasse faciei species totaliter quam antea sensibilibiter perdisse videbatur patet propositum patrum exemplis. Nam sanctus pater Equidius de quo b. Gregorius primo dyaligorum. refert. ab angelo possessus evidetur seraphico qui licet nullum sacrum haberet ordinem. nec missus foret ad predicandum a summo pontifice tamen emittit tanto fervore ac census extitit ad auertendum fidelium animas ab amore mundi ad diuinum obsequium ut per ecclesias per castra per vicus per singulorum quod si delium domos circumquaque discurret et ad morem pñie celestis corda ad dicitur exitaet cuius rei causa. Cuzab eo ei familiaris felix re et noie amicitia sciscitaret. R. equidius. ea quod mihi loquis ego quod mecum ipse peccato sed nocte quodam speciosus mihi per visionem iuuenis astetit atque in lingua mea in dicitur ferantur in fleubotomum posuit d. Ecce posui verba mea in ore tuo egredere ad predicandum atque ex illo die esse si voluero de deo tacere non possum Legimus insuper in vincenij speculo historiali quendam Cisterciē-

per ordinis. Abbatem a sancto petro ordinis eiusdem cognomine monachulo interrogatum esse quomodo posset seipsum in eodem statu equanimiter perseuerare R. petrus. cum eodem nouit quod quidam spiritus sensibilibiter visus est in me intra re. Ex tunc usque quod nunc seipsum illa vis illa re affecto mihi donatur quod dicitur motus igitur me et me deducit ad oues. Ioseph sparsum per exteriora frequenter itrosum collegit. nolente itedere orationi cogit ea que oculis ingeruntur. aut auibus facit interdum non sentire. Porro scripturis sanctis dicta opinio non est abscondita sed coram potest. Audita ei voce angelica spiritus iezechielis prophetarum sanctum ingressus est dicitur Ezechiel. ii. ubi sic habetur audiui vocem loquentis inquit propheta et dixit ad me fili hominis sta super pedes tuos et loquar tecum et ingressus est in me spiritus postquam locutus est mihi et statuit me super pedes meos. Costat autem istum spiritum angelum bonum fuisse omnibus doctorum iudicio catholicorum. R. omnia etiam consonat quod cum bonus spiritus sit fortior malo spiritus. et fauorabilior amantibus eum et ei obsequantibus. quam malignus spiritus suis fauoribus. bonis propter deum prior est ad miserendum et perueniendum. quod ad puniendum. Cur non maiorem potestatem tribuet superbie eum colente bono angelo quam maligno spiritui super deum offendentibus in his igitur contenti rationibus ad aliam fornicationem appetentem proferemus. Ca. x.

F Etiam multum odiunt ut sulphur corou ceruini. ad uisum organum que si fornicationem superfundit domibus ex eis migrat ad locum alium unde que eas fugare uoluit a sue habitacionis domo. ei bez pulueres cornu ceruini immittit adusti vel fumigat sulphure. a organo per fetida et sulphurea sacra scriptura dat intelligere venerea unde genef. xix. Dominus pluit super zodomam et gomorum sulphur et ignem ut fetida et abominabilia eos uiros puniret. quos luxuria fedauerat et eccū. De incontinentibus seis dicitur. Omnis mulier que est fornicaria quasi stercus in uia calcabit. Colloquium enim illius quasi ignis exardescit has inuidias quod dicitur magistra b. Agnes euasit. Idcirco teste beato Ambro. Stas in medio flammarum speciales uirgines filio et eius beati pri laudes retulit. quod carnis videlicet spurcias inmaculato calle transtulit. Virginitas igitur et continē uolenti bus dicitur fornicationem uideo necessaria est quod talibus castis necesse est omnia uelut morticina fugienda sunt in uerbo et ope in cogitatu et dilectione in gestu et contagione que fitore in se necesse sunt luxuriam si a talibus aliena aliter nequunt potius domus et habitacio propria relinquenda est et migrandum ad locum alium. Cum multis enim uicij in facie pugnandum est. Istud uero uenere voluptatis

contagium non melius quam fuga vitatur: fugite inquit. **A**post. fornicationem ioseph iuuenulus in spiritu sancto filio vultus est qui peccata se iam reliquit et relicto pallio fugam inijt. Tanto denique multe virgines fetorem hunc torrebant luxurie ut non solum domum et patriam sed etiam vitam relinquerent pro tuenda castimonia. de quibus passionale sanctorum refertum est. **D**iger. In primitiva ecclesia quando caritas non dico vivebat sed potius bulliebat infidelium cordibus tales de quibus asseris repte sunt virgines. **D**edum nunc tempore nostro quo caritas et prosequens castitas refringit talium modi fugas non videntur. **T**heologus. ego autem aliquando meo tempore didici non minorem constantiam virgibus affuisse pro custodia siue pudicitie quam quibusdam beatissimis olim in sexu fragili. **N**on etiam hodie vivente virgine clara renoie et ope. **H**ec iunior existens et decora in toto corpore in villagio rurali manere solebat et vitam castam devote deo ducere. **S**ed quia nubilis erat et rebo paupercula quidam fructuarius dominus hanc tyrannice moliebat matrimonio tradere alicui suo suo ut ex eis serviles nasceretur persone. **A**d id igitur dupliciter castam cepit instrui. **P**rimam blandie tibus verbis sed incassum. **I**psa enim virgo ita domino territorij Ruzingenua scio sui corpore sicut ovis proterva testatur. **I**demque libera castimonia elegi quam sibi ut deo sibi habere tra-

dam sibi. **A**lterum itaque bellum tyrannus ad movit minis et terroribus que illa peripendens assensum nuptiarum prebere contradixit. **Q**uo visio quidam fuitis adcomis a tyranno elegitur rusticus virgo eisdem in coniugium promittit et quod negavit virgo facere voluntaria mitebatur iam cogi inuita. **N**am cum prefato rustico violenta manu virgo turrim carceralem ingredi compellebatur et viro licentia consummationis matrimonium dabatur. **Q**uo viso virgo in angulum carceris oppositum se stando ostulit crucis signum ut divina assisteret gratia manu impressit. et ad virum ita dicebat video quosque tu et dominus tuus tendis elige de duobus unum. **A**ut me intactum relinquendo. **M**ibi non appropinquabis a me iuvando. **S**i aliter evadere te neque bonam femine interitus fuit enim virgo robusta corpore et animo accessa castitatis zelo. **I**to viso et audito rusticus clamae cepit ad externos. **A**pite quos carceris. **A**pite. **V**irga non coniugem mihi dedistis ad hoc clamoris turris aperiebatur et visa constantia puella deiceps in maiori pace. **Q**uia ante deo servit promittebat. **N**am ipsa fratrem vterinum iuvenem ad par castitatis propositum allidebat cum quo iam habitauerat a iuventute. **A**mbos enim usque hodie in cultura terre in vna domo viventes in paupertate honesta de labore manuum simul celibem vitam ducunt

Ipsa etiam fratrem non exemplar castitatis rarissimum est loco ubi habitat tunc vis. **I**psa vero virgibus multis quas dieti semine castorum virgibus gignit miter est et solat. **D**ec licet non sit prope qui quingenaria tunc votum castitatis quam sepe dilexerat nunquam emiserat. **Q**uod cum ab ea audiret et virgines repissem verbum dimi pro dicationem satis carere istinctu spussa in magnis temptationum fluctibus fuisse ream et custoditam suam ut de cetero in deo fidei voto privato se castitatis christo in sponsam consecraret. **M**la pte obediunt et caritate laicis hominibus diffidentiam pro am virum esse asseruit. **I**n quibus nunquam solita est. **S**i deo quod ea hactenus custodiunt: et custodiet spero deiceps illibatam. **V**ivit iteque virgo alia nomine agnes libera natus usque modo in civitate basiliensi. **J**am puto pro quingenaria quam esse primam nubilem et in villagio eius de dyocesis nupta temptationem cepit ab eiusdem territorio domo ut unum de suis suis recipet in mirum quod cum illa facere renueret. **S**uum elegit iuvenem et quantum sua ite esse videbat virgine illi in uxorem tradidit in vitam et iscie. **C**umque ipsa huius esse promissum a domino discere et pro sanguineos a domino minores esse ab nuptias promittendas vocaret recusabat ista omnino castitatis ob amore et domum ac priam cepit fugere. **Q**uo precepto pro tyrannum et suos virgines teneram. **T**unc cum cambro velut feram siluestrem in sequebatur captam plagis et pugnis virbe-

rabant sed nihil proficiebant aduersarij virginitatis corpusculum siquidem eius cogi sed animus violentam non potuit inuitus. **I**gitur vi capta et velut latro reducta laribus aicoribus ibidem iterum iuvenem pro iungi temptabatur matrimonio. **I**nsup publice ab ecclesiam ducta ipsa et qui esse debuit maritus et in face ecclesie pro quondam fatuum sacerdotem benedicebantur quem non aderat nuptie demum redeuntibus amicis cum sponsa ad hospitium sequenti nocte in eadem domo vna in camera eodem in loco coquebatur cum pretenso marito dormire pro plures menses. **I**nter quod tempus et postea semper se defendit virago in tacta a viro: **E**t sic modo visa eius constantia perseverat caste et munde vivendo cum quadam honesta domina in civitate basiliensi. **D**iger. **A**mbas de quibus promittitur virginis landas de sua ad superiorem resistencia. **I**nter quas ut si prima est excusabilis cum secunda in parte non videtur tunc pro prima sit excusanda in toto quia mortem vel saltem violentiam rustico inferre grauem volebat si eam inuitam violare voluisset. **T**heologus. concorditer satis dicunt nostri sacrorum apicum scrutatores pro castitate quam si aliter neque sic vitam suo modo defendere potest quam ex veridica beate lucie secula corona virgini duplicaretur si violaretur inuita pro iudicium tunc exinde

de multiplex corrupte in p̄ncia ec-
clesie s̄borū possit et ut ptz in velaci-
one virginū in q̄z nūero s̄secrari n̄
dnt a barbaris etiā inuēte corrup-
te ut edit b. Leo pap̄ a sc̄us doctor
in iij. di. xxxvii. et Aug. s̄ a. dei. li.
i. ca. xviii. et xxxviii. Dig: Quid q̄
so s̄m deū potuissent iste feie fecisse
si h̄ue fuissent n̄ maūmisse libe. seu
igenue Theolog? adhuc ei? inuit
null? in casu iustum tomimū habuif
set impandi in ire matrimonij c̄tac-
tū in q̄ piculū foret castitatis p̄poi-
te: solus ei deus in h̄ ex̄cipit in nouo
testamēto in tali casu. q̄ plenū d̄m
um h̄z in corp? et aīaz in res et in fa-
mā vñ sicut in veteri testamto s̄m
sc̄m doctorē null? sine sp̄ali dei iussu
a coniugio abstinē audebat. Ita in no-
uo testamēto null? excepto deo ma-
trimoniū. in q̄ p̄deretur castitas ius-
te p̄ponē pot̄ auq̄ inuito. Piger.
Cuz ḡ ap̄lus ad coloz. iij. di. filij
obedite p̄ntibz p̄ omnia. et postea
s̄bdit. Obedite p̄ oia d̄nis carnali-
bz: Theologus. distigwēdum est
hic d̄t s̄. th. 2. 2. q. cv. Quia ex duo-
bz p̄t̄ c̄ngere q̄ s̄bditus suo supe-
ri in omnibz n̄ tenetur obediē vno
modo p̄pter preceptum maioris po-
testatis vnde dicitur rō. xij. sup̄ il-
to qui potestati dei resistunt. s̄bip-
fis damnacōnem acquirunt d̄t glō
Dī q̄d cura tor iussent nūq̄ tibi fa-
ciēdu est. si cōtra p̄cōsulem iubeat
Rursū si q̄p̄ ipe p̄cōsul iubeat et ali-

ūd impator nūq̄ dubitatur illo
cōtēpto illi s̄uēdū eē. Ergo si aliū
impator aliud d̄susūbeat c̄tēpto
illo obteperādum est deo. Alio mo-
non tenetur inferior superiori obedi-
re si ei aliq̄d p̄cipiat in quo ei nō s̄b
datur. Dicit etiā seneca in. li. de b̄nifi-
c̄ns Erat si quis estimat s̄uitutē i-
totum hominem desecndē ps eius
melior excepta est corpora obnoxia
fuit et ascripta tomimis. mens q̄dēz
est sui iuris. et ideo in h̄is q̄ p̄tinēt
ad interiorem motum voluntatis
homo non tenetur homini obedire
s̄ solum deo. tenetur autēz homo ho-
mini obedire in h̄is q̄ exteri? p̄ cor-
pus sunt agenda in quibz tamē ec-
s̄m ea que ad naturam corpis p̄t̄
nēt homo homini obedire n̄ tenet.
s̄ solū deo. qz oēs hoies natura s̄it
paēs puta in h̄is q̄ p̄tinēt ad sustē-
tacōez corpis et p̄lis generacōz. Vñ
n̄ tenet nec s̄ui d̄nis. nec filij p̄nti-
bz obediē d̄ mirimomo s̄beto l̄ vir-
gitate s̄uāto vel aliq̄ hmōr. s̄z in
h̄is q̄ p̄tinēt ad dispōsicōz aduū et
rez huānaz tēf s̄bdit? suo superiori
obediē s̄m rōez supioritatis. sic mi-
les dūc̄ exēctus in h̄is q̄ p̄tinēt
ab bellū. s̄u? d̄no in h̄is q̄ p̄tinēt
ad s̄uilia opa exēq̄nda. filij p̄ri in
h̄is q̄ p̄tinēt ad disciplinā vite et
curā domesticā et sic de alijs. verba
s̄it sci doctoris que audistis. Ad tu-
um argumētū. q̄d apol. dixit per
oia intelligēdū ē q̄tū ab illa que

p̄tinēt ad ius p̄rie l̄ d̄antē pt̄tis:
Capitulum Vndecimum:

Audi nūc p̄petatem formi-
carū aliā que est. Sūt oēs
circa v̄tre stricte pue et q̄si-
c̄ncte. In q̄ apte caste viuē volētes
to cēt: ut p̄ cūctis a carnalibz cib̄ et
potibz sup̄flus v̄t rē debite restris-
gāt. Nā tā vicina i aīa et corpe sunt
sibi mutuo v̄tris igluuies et luxuria
q̄ p̄p̄iq̄ sunt adiucē mēbra corpis
d̄as vicis desuicēcia ut b: Iheroni-
mus i q̄dam s̄mone affirmat: Vñ
v̄tre iuncto n̄ restricto debito ias-
nua venereis est apta hoc s̄sit q̄ ec-
c̄. xliij. dixit orāto ad deum. Domie
pater et de? vite mee ne dereliquas
me i cogitatu maligno. Extollendā
oculoz meoz ne debeis mihi: et oē
desideriū autē a me aufer a me ven-
tris videlicet concupiscēcias: et cōcu-
pitus concupiscēcie ne applicdāt me
Et aimo irreuerēt et i s̄mto ne tē-
das me: Vñ ibidē xxxvii. p̄li sue sa-
nā d̄as viuēdi nōim d̄t: filij vita
tua tēpta animā tuā: et si fuerit ne-
q̄: nō des illi pt̄tē: Nō enim omnia
omnibus expediūt. et nō oī anime
omne genus placet. Noli auarus eē
i omni epulacōe et n̄ te effundas su-
p̄ omnē escā. In ml̄tis em̄ escis erit
ifirmitas etiā auaritas appropiqua-
bit vsq̄ ad colerā p̄t̄ c̄pulā ml̄ti
obierūt. Qui at̄ abstinens ē adiciet
vitā. Voluit h̄ v̄ita? dū ait lu. xliij.
Attēdite vob̄ ne forte ḡuēt̄ corpa

v̄tā c̄pula et ebetate et curis b? vite
et sup̄uemet i vos rep̄tina dies illa
sc̄z mortis et iudicij. Dic. b. Gre. in
pastorali. Cocoz p̄nceps muros isrl̄
bel d̄ciat: quia dū v̄t̄ igluuie tēdit
v̄tutes aīe p̄ luxuriā destruiūt. et fa-
cūdissim? Cassianus Job. li. s̄ mō-
choz institutis d̄t. Quibuslibet escis
ēfect? v̄t̄ s̄inara luxurie parit nec
p̄ualet m̄s. Discrecōi gubnac̄la mo-
deraē ciboz p̄dē p̄fo cata. Nō em̄ so-
la c̄pula mētē iebriare c̄suevit. v̄z
etiā cūctaz escaz nimietas vacllā-
tē eā reddit oīq̄ iteḡtatis ac p̄uita-
tis c̄tēplacōe despoliat. Q̄ntū etiā
v̄tris s̄uitus n̄ tm̄ castitatē s̄ etiāz
oīz v̄tutū p̄fectōez semoueat. Ai ad-
iute b. Gre. dicētem sic i moralibus
nō ad c̄flictū sp̄ual̄ agomis assur-
gic̄ si non p̄us itra nosmetipos lo-
stis p̄itus gule vicz appetit? et on-
tur qz si nō ea que nob̄ s̄it vicimio-
ra p̄stēmim? iamē ad ea q̄ loq̄us
sunt impugnanda transimus. In
cassum namqz contra exteriores in-
micos in cāmpo bellum geritur. Si
intra v̄rbis mēma curis insidiang-
babetur cui alludit illud Cassiani.
vbi prius nunquām poterit arden-
tes concupiscētie stimulos inbibe-
re quisquis desideria gule refrenāe
nequiverit: Interioris tomimis ca-
stitas virtutis huius consumatio-
ne discernitur: Qu nq̄ ei robustioi-
bz emulis colluctari posse c̄fidat eū
quem in leuori c̄flictu c̄speretis

ab inferioribus pūisq; supari ipos-
sibile est saturum ventrem pugnis
interioris hominis expiri. nec bell
robustioribus attemptari est eum
qui potest deici leuon. **Diger**
Dornige exemplum de modo viues-
ti bus qui in principio siue iuuentu-
tis corpus suum acriter zelo castio-
nie crucifigant in abstinentia et ie-
iunijs Theologus. virgo adelhepō
de qua p. li. ca. vi. tibi mentionem fe-
ci ad castrimergiam vehementer et
plurimo tpe impugnata est. Cum
enim pro castitate tuenda. ieiunijs
quibusdam diebus operam daret
efficacem tanta fames eam inuasit vt
nisi ieiunium in laborib; magnis
quos habuit solueret sibi q; defice-
ret statim videbatur. sed illa pau-
lisp substitit demonis tendiculas.
hec esse timuit inferre. Quo viso p
demonē videlicet quō xpī spōsa pro
eiusdem amore talem corpori rigore
nō horescebat. statim tēptator ab-
scellit vt mibi falsa est postea die-
bus suis. hoc vicio virginem nō tēpta-
uit. **Diger**. Infigmorem victorie
palmam hec in sexu fragili sup gu-
lam habuisse videtur. q; sanct; pa-
ter serapion iuuenis existēs qui ad
sermonem sui pri; alienum opūct?
est et devicio castrimēgie pene iuic-
tus furtum paniculi. quē comedit
clāculo coram fratribus fatebatur
et a tēptatore demone pūan? libera-
tus est tā plene vt deinceps nūquā

de gula tēptatus sit putrefert De
eo cassian? collacōne secūda abbat
moyfi. Theologus ita esse videtur
in pte saltem sed obmissis operacō-
nibus q; odiose aliqui sūt Audi alia
Sunt in magno numero hodie vi-
gine? versus motana pthalie. et i me-
ti? Cōstāciē. et augustē. dyoces.
nō i beginagns nec in scimoniatiū
monasterijs q; loca talia illis imp-
tibus inuisa sunt: que virgines ha-
bitant i opidis pūis in ruribus et i
villagijs in terris in cultissimis: et
vix frugiferis circa et intra alpes p
petuas mves gerentes vbi vinum
nullum crescit nec ordeū nec auena
aut filigo nisi valde in modico sed
minime spelta vel frumentum seu t-
ticum vix semel in anno ibi virgine?
vinum non dico bibere. sed gustae
quodam modo osueverunt. Ceru-
fia ibi q;dit nescitur. Pisces similit
vel nūquam gustantur ab eis pmo-
rarissime videntur Carniū quib; ibi-
dem non est minor inopia quas
tamen fugiunt velud icentua libis-
dinū Aquam puram bibunt de lac-
ticiā h; edunt et pane vescunt tam
grosso de quali credo nec canes ede-
rent in remi linea et i alijs planis tū-
torijs almamie. in laboribusq; ma-
nuum suarum viditant et ideo pu-
fere iauditum est q; aliqua i lapsū
carnis deprehēbatur sicut contrari-
um satis cōe est i germania vbi vi-
num et alia dbaria habent i copia

De hīs tū supra li. p. ca. iij. mētio
onē feci aliquā: **Diger**. tales virgi-
nes in reliq; theutoinie ptribus nō
audui nec vidi abstinē ut tu affir-
mas et nisi ipse xpīus tecū pagrādo
istavidissem ocul. pauldubio vix
dicēti alteri credidissem. Dūt emz
q; obmissi pūc expmēre. nō ob-
stātib; ieiunijs et abstinecijs longe
robustiores vibo pulchōes facie et
vivūt diuturni? vt audui. q; vinn
feraz pūū et frugiferaz virgines p
ut ec testantur nostraz pūū dis-
soluti nobiles. q; dca loca pūāfies-
rūt: Theologus. ad nos q; castita-
tem p fessum nō multū attinz
de corpali pulchitudine quam pū-
to carnis gignit disputare que i spi-
tualibus vinn? et feminis nō nūq; viti-
patuz pot? q; laudatur a b: **Ibero**
et tamen certū est. q; abstinecia
fm eūdem valitudinē corporis et ai-
me diuturne vite et sanitati pl? co-
pat q; vctris crapula seu replecio.
Vn dūt in epla ad Iouinianū Legi-
mus q;sdam morbo articulari et po-
dragre huōrib; laborātes pscriptō-
ne bonoz ad simplicē mēsam et pau-
pes cibos redactos sualuisse. Caru-
erūt enī sollicitudine dispēsādeto-
m? et epulaz largitate. q; et corpus
frāgū et ānimum. Apte ex hinc ala-
n? i de plādū nē. i platos quos daz
inuebit ven? i religioso? sologloia-
tes noie q;to tū ex voto pl? quaz se-
cularib; opeteret sobrievuere. Des

silenda inqt id ē gula nō vulgarī bu-
militate p fundiūs se porrigit in p-
latos q; salomones lucios ceterosq;
pisces eq;pollenti gūstatae iignes
varijs decoctōnū cruciatos. marti-
rijs baptisādi abulterātes. officū
sacri pipis fonte baptisant vt ex ta-
li baptisate baptisati. multiformē
saporis grām ossequatur in ea-
dem mēsa tēstare aial pipis i vnda
cōne submergitur pisces natat i pi-
pere aut eiusdem viscositate liga-
tur. dūq; tot animalium genera p-
mo ventris ergasculantur in carcerē
aquatle animal secum pedestre ae-
reūq; gen? in eodem sepulchro intu-
mulari mriatur. quib; si detur licen-
cia exūdi egresui vix porte suffic-
āplitudo. Ob has cas ab alano reci-
tatas euenit vt raro plati potentes
diuites et religiosi eleici varijs esca-
rū epul saginati diu vivāt vñ ecā.
p. Qis potētatus brevis vita. et vt
Macrobi? li. sacnaliū pot. Iunūta
et bestie p pōd suā cū? hōie attingūt
q; simplicib; et vni formib; abis.
stētāt. Hic seneca in q; dā dūt eplā
Multos morbos? fercula mlta fecerūt
inūerabiles morbos nō miraberis ce-
cos nūera. Istis itaq; tā pūstodia
pūonier et celibat? pūmiff? dū ppetate
xij. disseram? **Capitulu** **Capitulu**
In semio tantum more
animum assumptis alijs
volant sic enim ipse vi-
su expt? hū pō q; in eo
gi.

eodem cumulo alē quibusdam nas
ā primū videbāt alijs ale mature
scēbāt Publimiores vero adeptis
alis: iā in altū volāto se extēdebāt
in q̄bo nob̄ agrue infinuāt q̄ mor
tificatis iā gule et luxurie vicijs et n̄
antea: h̄ in vite virtuose semio Cō
tēplacōe pacis et tranq̄llitatē comis
ditari quidē possumus Per semium
nāq; vita diuturna et p̄ alas cōtem
placōis instrumēta apte p̄nt intelli
gi De semio at̄ nō q̄libet loq̄mur qz
sc̄ptū eē nouim? p̄uer cētū annoz
moretur et pccōr cētū ānoz males
didit? Et p̄sa. lxx. Sed de eo de quo
Sapie. iij. scribit Senect? venera
bilis ē nō diuturna neq; ānoz nuē
ro cōputata cam̄ fūt at̄ sēsus hoīs: et
etas senectutis vita immaculata De
p̄missiā illis intelligim? de q̄bus
uaticinatur p̄s. vbi d̄t: Quis da
bit mibi p̄nas sicut colūbe volabo
et req̄scā Ecce elōgāui fugiens et
mansi in solitudine: Expectabam
eū q̄saluū me fecit a pusillanimitate
sp̄s et tempestate Hoc enim de
fiderum est vt glō innuit q̄rūda
suoz dei qui malis mūdi b̄ p̄ssi et
pusillanimitate quadam t̄bulati
a d̄ma grā in morte requiescūt et li
berantur Piger: Vite quietem pre
sertim in semio: vel in vite presentē
termino per dei cōtemplacionem
adipiscēdā sēp affuturam sperabā
his q̄ in iuuetute deo militauerant
vt sic post labores diutinos p̄nas

tantem cōtemplacōis assumerēt ve
lut aquile et in celū p̄ mortem letam
volaret nec deficerēt Sed multa ve
rētur de d̄no Nam vidi in diuis̄ fra
trum reformatoz cōuentib; et aliq̄n
in sanctaz secularū virginū cōgre
gacōibus vtriusq; sexus tā timora
tos homines vt magnū piculū eis
imminere suspicarer P̄i i talib; scru
pulis ex̄ me egritudine p̄p̄q̄rēt: d̄
spacōi enim timor inordinatus fo
mitē ministrare solet: q̄d valde pi
culosū morturis eē creditur Theo
logus: Signa p̄destinacōis in b̄n
sp̄ificatis circa mortē cōsolare quē
d̄nt vt gaudē cū tremore discat v̄n
beatus Greg. sup̄ isto Job. v. Esti
am fre nō formidab̄ cū glō d̄t bel
tiā idest dyabolū Bestias fre n̄ for
midabis que tpe mortis ad rapiē
dum effrenātur P̄z seuiētes nō ti
met q̄ bladiētes secutus nō ē et im
cium rebucōis ē in obitu securitas
mētis Cum autem b̄n viuitur cauē
dū est: ne quis despectis ceteris de
singularitate gloriē t̄n q̄n aliq̄ re
piuntur de quib; constat q̄ consci
ētiam p̄nuū examinātes debite et vi
tā p̄teitā ex hoc emēdauerūt qui vi
rus v̄tis hominis corā legit t̄io cō
fessore cū cordis dolore euomuerūt
et confessori obediētes penitenciaz
obediētes cum proposito vitam e
mēdādi assup̄serūt: sibiq; a peccat
letalibus cauere studuerunt qualia
etiā scienter perpetrare nollent. .

Si inq̄ tales timidi in morte repe
rūtur pusillanimes seu scrupulo si
bona spes de eis habēda est ne dū
mō quādo iste timor velut vigil q̄
dam nō dormitabit neq; dormiet
q̄n custodiat israel a multis pecca
tis et ab eorū occupacōib; h̄ etiā in
extimis eis felix expectāda ē affutu
ra p̄sp̄ritas qz tūc prepurgati et
igne tēptacōis exaiati: d̄ma grā a
talē pusillanimitatē eis tūc adimit
aut dispositos statim euolare facit a
victoriā t̄buit ne tales ab hostev̄
catur multi ecclesiasticis sacmētis
et p̄uis meritis Ita enī q̄sq; pie in
benigno nrō saluatoē sperare p̄t qz
sic actum eē cū talibus sepe datū ē
vidē nrō tēpore q̄z tū huāna fragi
litas cōsiderare p̄t Quidnāq; mirū
si moitur? statim mortē satis timz
Quis ei vt petrus ait dyacon? iij.
dyal: b. Greg. tā inexplicabilem sen
tēciā cuiuslibet sic opis ad exitum
ueniens nō p̄timeat q̄n si iā no
uit q̄d egit: Adhuc t̄n facta illius
sup̄mi scz iudicis q̄z sb̄alit iudicē
ignorat Cui bt̄us Greg. r̄ndet. vt al
sens ita ē. si plerūq; de culpis mini
mis ip̄e solus pauor egdiētes aias
iustoz purgat P̄ic narrari de q̄dā
scō meū frequē audisti q̄ ad mors
tē venies vellem̄ extimuit h̄ post
mortē discipul in stola alba appa
ruit et quā p̄clae sit susceptus indi
cauit nonūq; vero omp̄s deus tre
pidacium mentes quibusdam p̄us

reuelacōib; roborat vt in morte mi
nime p̄timeat Hoc gre. nā vtriz
idem sc̄s et liber q̄ vitasp̄atiz insci
bitur multa exempla r̄ferūt d̄ sac
tis viribus et p̄fectis q̄z quidaz tē
pore mortis nihil aut modicum tim
muerūt ibidē de scō abbate agatlo
ne d̄t qz in hora mortis cōstituto q̄n
uerūt fratres abba. vbi es R̄z icon
sp̄ai diuini iudicij asto Dicūt ei. et
tu times abba et ille interi laboraui
virtute q̄ potui i custodiēdis man
datis dei sed homo sū et nescio vtz
deo placuerūt opa mea Dicunt ei
fratres. et n̄ fides de operibus tuis
qz p̄m deum sunt dixit senex. nō p̄
fumo nisi venero ante deum. Aliē
enim sunt iudicia dei aliter hominū
Preterea cum sanctus arsemus iā
traditurus esset spiritum videntes
eum fratres flere dixerunt nunq̄d
tu times mortem p̄: R̄z. in verita
te timeo et ille timor qui in hac ho
ra mecum est semp fuit in me ex q̄
factus sūz monachus et nūc timeo
valde: et ita ambo dormierūt in pa
ce de .iij. q̄z ibidē d̄ctur de patre
cōstituto in sc̄thi cuius mortuū lec
tū circūsteterūt fr̄es in hora mortis
qui senē ter ridere videntes causaz
huius q̄sierunt. R̄z ille primo r̄si.
qz vos timetis mortē secūdo r̄si qz
non estis parati. t̄cō at̄ r̄si. qz de la
boē vado ad q̄tē. et statim vitā clau
sitext̄mā. h̄ h̄is obm̄i s̄videā? ad
hodierni tēporis deuotos homines

Virginē enī quādam multū deuo
tā fuisse constat mibi in ciuitate Nure
bergēsi Habgen dyocēsi q̄ kumigūō
uocabat̄ uiebat more castar̄ bo
nar̄ virginū in uictu uictu uita
cōe seculi et i his q̄ ad dei cultū ptie
bāt sine q̄rela ad onē uoiez: h̄ a deo
timida et scrupulosa i oīa extitit
uix meminē in hoc parē r̄pisse nā
p̄ purā et itegrā a se sepe factā oī
onē sac̄mētales r̄q̄nt̄ q̄ uob̄stulaba
tur scrupul̄ de insufficiēti oīfessione
ut timebat trāfacta i minimis rebo
nullū uel modicū peccatū erat mōt̄
c̄mimis lapsū uerebat̄ adeē et ita n̄
la pace i domo oīe fruebat̄ Quic
qd̄ enī egit a obmilit de gr̄ie bonoz
in h̄is sēp peccatū nōbile affuisse
susp̄cabat̄ Cepit itaq̄ ex his mor
dīnat̄ t̄orib̄ i sexu fragili nāl̄ sua
oplexio labi plurimū et dieti uires
decresebat̄ corp̄is qz se sēp eē ple
nā p̄cā q̄ uob̄ n̄ diffinitie iudicas
bat̄ S; reuerebat̄ timuit ip̄a timu
erūt oīfellores et i mī? cohabitātes
sibi uirgines Si in tali statu scru
pulosissime consciēcie dēphēderetur
p̄pe mortem fortassis dēsp̄eracōis
laq̄o ab hoste maligno caperetur:
Intuentes igitur uiri prudentes et
animarum medic̄i corp̄is defectum
redumbare in anime gr̄ane pericu
lum int̄pretabant̄ uirginē q̄ in peri
culo erat uisū uacōis p̄tendi qz ad
ieūmia ecclesie quepam nullaten?
sicut sana d̄neretur Sciebant emz

qz labor quōtidian? quo grauabat̄
qz paup̄ erat rebus: Alijs emm fā
mulabatur uirginib̄ et preterita
ieūmia ac abstinentie fomentum
libidinis non ministrarent: Sed
castitati seruandē potius sat̄ essent
S; ab ista tristitia maior cor eius i
uadēbat cum uic? intuebatur se p̄
uari instrumentis uirtutū quibus
cōir plebs fideliz utitur Obediuit
t̄n discretis oīfessorib̄: licet inuita
et non sine pusillanimitate maxima
Tādē uero natura deficiēte lectoō
cubuit: et terminū uite p̄miquare
agnouit Et ecce dīna ar̄bitē gr̄a ā
te tribuū ar̄iter sue mortis oīs scru
pulus timor et pusillanimitas plene
animam uirginis reliq̄rūt: Ita ut
suptis ecc̄ie uiaic̄ et sacramentis:
ad ltrāz i pace in d̄ipm̄ dormiret et
r̄quiesceret quā singularit̄ d̄ustic
i spe oīstituerat Nā antea de i solita
bilantate qd̄ā amirātes: sibi sōcie
dicebat̄ uirginē q̄ eius p̄tentū t̄o
rē nouerat̄ Nūqd̄ oīsciēcia tērdaz
guit modo sicut antea: qz ecclesie q̄
dam iēūmia gradiente corpore non
seruasti Quibus illa R; Animum
scio paratum habui ad iēūmandū
sed quia animarum medic̄i de uicē
habentes: ista inhibuerūt: obediui
eis. n̄ ex̄ite penitē: a turbor sp̄erās
de p̄ benignitate suo redēpta sāguie
saluari et ita r̄q̄erunt ut p̄misi i domi
nos Noui aliam nobilem diuitem et
potentem d̄nam relictam cuius daz

militis de ciuitate argētūnēsi q̄ ka
therina de westhusē nūcupata ē
hec d̄n̄ manebat in seculo n̄m̄ ciui
tate predicta ubi multe deuote deo
militant̄ uirgines earūdem omnium
speciali? mat̄ et p̄ona extitit sed i
animo valde scrupulosa fuit. cum
autem in columbaria mōsterium
sororum de b̄talia nr̄i ord̄is refoī
retur relicto seculo ibidē scē uerfa
tiois habitu induta ē et p̄fessa et qz
vnavt putode fortib̄ mulieribus
fuit de quib̄ p̄. vl. salomō scribit
Idcirco q̄bus d̄ā int̄iectis ānis p̄o
nisse et sup̄uenisse gerebat officiu?
succesiuē in omni caritate et dilcō
ne nec feie aliqd̄ deē uidebat̄ per
fectionis nisi qz plena fuit scrupul̄
adeo ut cum illuc in causis ord̄inis
ueniret cū sola hac sorore me plur
imum occupare opus fuit ut pusil
lanimitate in eius oīpescere hoc emz
bonum preter alia in se habuit. ut
audito superioris sui. uel alterius
ex fama boni et sapientis uiri iudicō
in aliqua sibi dubia materia stat̄
eidem acq̄erit. Timuit ipsa timue
runt etiam ip̄i qui eam nouerant
oīfelloresqz si infirmata p̄p̄uqua
ret morti aliq̄n̄ iū h̄is scrupulis p̄
sertim de iteraōne a se bene oīfessa
rū rez in piculo pusillanimitatis ā
pli? ponēt qz ātea S; dīna ex mīā
q̄ p̄teite feie opa in sp̄erit. actū ē p̄
oia d̄rū Nā uina die satis inopina
te licet quīq̄gita ānos uix uel nō ac

ceberet infirmata est et dietim cepit
deficere et p̄ tūc omnis scrupulus et
inordinatus timor ab ea penitus
abscellit dixitqz ad frat̄rē Jobā
nem uilffardi quē ut pote deuotuz
uirum in oīfessorem specialem pre
elegerat. Ecce pater sitis quā erro
nea fuit et timida in oīcia minimum
dei gr̄a ne timeatis totū abscellit d̄
p̄cās a me oīfessis et oīmissis remis
sioni? gr̄am pie et fidēter spero. et c̄
do et ita inuocans b. petrum Apol
fuiqz discipulum Appollinare q̄s
peculiariss̄ iē i uita cordē oī ope di
lexit tādē eadem eḡtubine p̄mu
nita ecc̄ie alimentis uita deuote fūc
ta est Habuimus aliq̄n̄ in uictu r̄
formato Columbariensis quendaz
frat̄rem petrum nomine. q̄ a p̄me
ua uerfione sua p̄usqz in uentur
Nurenbergēsi p̄mū in erat omniz
uirtutum bonest ate oīpicius reli
gionis exemplar fuerit et speculum
Nam ad colligendum elemosinas
uoluntatim semp̄ patus i domo obe
diens die ac nocte in cloro sedul?
et cunctis affabilis fuit fratribus.
h̄ oīciaz uicta q̄ credi pōt timidaz
scrupulosa. et pusillanimitē habuit
omnia tuta timuit et nimis ut uide
batur uñ de h̄is d̄isc̄oēs fr̄es eū
sepe iocose uexabāt quē sciebāt e q̄
aio cūcta tollere q̄ sibi d̄ deū eē nō
uidebat et q̄ q̄ eēt postea iā factuz
factos fortis corpore oīplexione uui
d? et in annis uix attingēs t̄cc̄imuz

tñ vt ex multis diebus habuim?
 amor iste vitalia lesit nimium: vñ q̄
 dā die satis improise egitudinē ne
 scio quā incidit in q̄ statū necesse fu
 it vt deūbēt: Cumq; bona fide in i
 firmaria vsu rōis pfecte vtens pa
 tiēcia leuis et deuotione solita ferui
 d? iaceret et immobilis statū et inopi
 nate agomise cepit et religiof gest
 tibus diē clausit extremū. Nā paulo
 añ pcedēti die more solito confessus
 est et missas celebrauerat talēq; vitā
 in ordine sēp duxerat q̄ de morte i
 puisa et subitanea mala saltē et piau
 losa signū p̄culi nō aderat discreto
 rū viroz iudicō. Et in tomīno confido
 q̄ inopinatus iste iteritus nō nocē
 potuit: sed fortassis dīma clemēcia
 ne pusillus animo mortem timeret
 minimum aut eū s̄ circūstācia? statū
 finem viuendi in corpore dare dis
 posuit amine sibi placitūre.

Explicit Liber Secundus.

Fornicarij de verisimilibus bonis re
 uelationibus

Incipit Liber Tercius.

Fornicarij De falsis et illusorijs visi
 onibus:

Capitulum Primum

Nunc de falsis et illusorijs
 visionibus loco tercio li
 bellus est inchoatus cum
 materia tercij duodecimj
 i aialiu nroz repti appetatib? Qua
 rū p̄ma est hec. In q̄ntitate earū t̄plex
 reperit dīa Quia q̄dā sūt pue Alie

mediocres Alie vō maxie: q̄ntitate
 dico mol: An at vtut quātitate ita
 se i excessu habeāt nō oīqua q; clarū
 est vbi p̄ mo notādū. q̄ q̄ ea aia
 lia q̄ dīna sapiēcia addidit addicōes
 laudabiles mltas habeāt sicut et
 creaturē oēs relique n̄ tñ ē p̄stū i
 s̄ mūdo passibili: q̄d a defectu seu
 nocumēto vel a malo oīmode fit ab
 solutū cū cōpatur ad alia. Nihil ei
 est oīqua q; p̄fectū q; teste Job: n̄
 In āgelis suis prauitate de? reperit
 Nec stelle sūt mūde in asp̄cū ei? ibi
 de. xxv. Nō igit mirādū ē si i nr̄is be
 stiolis a quib? mores p salomōez
 iubemur mstruē defectus puacōis et
 nocumēta repūitur aliq̄ in quibus
 typū et similitudinē gerūt q̄rūda?
 malorum vel stultoz twim. In q̄b?
 nō min? cauē vita disc ē possumus
 q̄ in bonis p̄petatibus vtutes vas
 lem? inspicere: Sicut igit i formic
 q̄ ad male corp? magna et mltiplex
 reperit dīa in q̄ntitate mol: q̄ vicq;
 dā sūt puule: alie magne. reliq; max
 ime: q̄ vt dicitur iferi? pl? obsūt bo
 nimib? Sic iter boies malos erro
 ris gradis iueietur diuisita? quā ob
 cāz Ap̄ls. i. cor. xiiij. suos ab erro
 rū vsutis auisato dixit fr̄es nolite
 pueri effici sētib?: s; malitia puula
 estote. sētib? at p̄fecti sūtis. et ap̄c?
 ad eph. iij. Ja n̄ sim? puuli fluctu
 ātes et circūferam̄ oī v̄to tōdine in
 neq̄cia boiz i astucia ad cāuēcōez
 ēronis veritatē at faciētes i caritate

crescam? in illo p oia. que est xp?
 ex quo totū corpus compactū et conex
 um p oēm iūdurā s̄b ministracōis
 s̄m opacōz in mēsurā vniusc? q; in
 bri augmētū corpis facit i edificaci
 onē sui i caritate: s; nō ita breu tōdie
 multi sed in malicia augmētatur.
 Diger. q; materiā d̄ illusorijs illusi
 onibus ichware placuit. Da aliquā
 gradualē dīaz int hōtes reuelacō
 nes falsas et ficticias vt i iūgendis
 penitēcijs. et i exclamacōne vbi dei
 publica simplices p̄monē valeam?
 i p̄dicacōib? Theolog? Sine dono
 discēcōis spirituum hoc fieri neq̄t.
 sufficiēter vt li. ij. tadū ē. Sūt emz
 in finiti modi q̄bo hostis? atiqu? de
 ludē solet incautos. quib? nōnūq;
 viros maxios decipisse opitur. Nā
 ab archidiacono barcinanensi di
 dia dño Johāne iure dīno et hūa
 no mltū rōnabiliq; ātea tempa cō
 stāciēn cōsilijs scilicet mate iā diu cōtinu
 ato s̄b diuisis sūmis i sua obediēcia
 vocatis p̄tifiab? q̄ru q̄dā rome A
 lij de adūsap̄te i auimona residbāt
 Petro de luna ibidē r̄s̄idēte et p̄ iimi
 cō? obseſso p galeā i rodano mare
 itrauit secrete fugiendo. Cumq; i q̄
 dā opido cuius nomē nūc nō oc cur
 rit sup distāti portu mais p abba
 tē quēdā opidani p̄cedē die aduē
 tus dā pape auisaretur vt se dispo
 nerēt ad recipiēd dīcū sūmū p̄tifi
 cē dēredebāt cūcti abbatē q; de au
 mona secretissimē recess erat ātea nec

papa villo mō intēdebat dcmopis
 int̄ re nec illuc quēq; p̄miserat s; p
 lōgi t̄d? spaciū vlt̄ idē opidō nauis
 gauerat p xvi. dīct̄ miliaia et ecce
 v̄tus d̄rus galeā cū papa opulit
 dcm̄ int̄ re opidū. Vbi cū in p̄uise
 susceptus eēt abbat̄is oīculū vidi
 cit vñ adnētū suū p̄st̄uisset i q̄s̄uit
 et r̄n̄sū accepit ab abbate q; p̄p̄tē
 am istā dūdu i q̄dā li. legiss; i q̄ cō
 tinebat. q; idē papa plura passuz?
 eēt ab abūsarijs q; obseſsi dēret q;
 ad opidō p̄dcm̄ v̄tur? eēt q; itez in
 p̄seuacōne int̄ re dēret s; finalit̄ Ro
 mā itur? eēt et i v̄moē ecclēe ibidē ad
 epta pacifica possessioē et sedato scil
 mate q̄escē dēret. In q̄ re licet oia p̄
 cedēcia pene v̄sificata essent tante cō
 fidebat. vt citatus p cōsiliū gene
 rale Cēstāciēn. cōtumax fieret et fi
 naliter ibidem depositus esset. Nāz
 tres p summis pontificibus se ges
 serunt Gregori? qui humiliter cōs
 fit in cagetha protunc residens Jo
 hannes qui rome sedebat a Cōstā
 ciēn. cōsilio clam fugien? iuridice d̄
 positus est a papatu ibidem in con
 stancia scz. Sed didus petrus d̄ lu
 na siue dominus benedictus. licet v̄
 apprime eruditus in omni fere sciē
 cia esset tamen i predictam prople
 diam fatue cōfidens vt premisi de
 positus a papatu. obedire rennuit
 in muniam culam fugit et tandem
 in exilio p̄tinax in sua opinione vi
 tam. nec rome nec in pace: sed in
 gñij

miseria finiuit: Vides igitur quod periculosum sit talibus facili credere. Tunc ut aliquis tuo quod in aptis deceptoribus satis adhaerere. Quod quod simplex est in genere talium bonum dicitur a sana doctrina dicitur. Quidam fuit confecti ex auaritia. Alii possessi per demonia. Nonnulli deceptorum per fantastica luminaria promissum fuerunt periculosi. Et magis quam secundi per uisum existunt. De omnibus istis exempla traduntur. Fuit in ciuitate Vernensis frater iohannes quidam secularis re - sed spectate? spiritualitate proferebat multa: de quo mihi frater nicolaus de landaro nostri ordinis et inquisitor prauitatis hereticorum uisum dignus retulit quod in praedicta ciuitate frater cellus ille et semibaghardus manere solebat et quod cupidus erat per auaritia: laqueos auaricie ubi potuit tendebat. Quod oportunitate quam dicitur domum inhabitare cepit et in eadem nocturno tempore surrexit: lapidibus et lignis spiritum aliquem adhaerere fixit et ita in admiratione multorum noctibus locum posuit pluribus autumantibus quod reuelatione diuina expectanda esset aliqua anima foret vel malignus spiritus: Nonnulli enim inuoluta uocibus gemebundis tamquam anima esset alicuius dicitur fuerunt in ciuitate bene noti responsa sci scitamentibus dedit asserendo se animam cuiusdam nuper defuncte persone quam frater cellus ipse tamquam propter aliquo expulsum sit nomine. Nam peregrinationi ad destinata loca sanctorum pro ea se dicitur profuerunt. Voluit tamen illi deceptoris diu la-

tuit et per memoratis animabus iterum peregrinatione ad quendam sanctorum limina pecuniam non modicam a se destinatis acquirunt: Tuncque arte sua auaricie diuitiis continuasset in quieto supradictam domum. Tandem filii huius seculi ciues meri seculares qui prudentiores sunt filii lucis scilicet in generatione sua rem habere ceperunt suspectam posuerunt ueritatis obscuratores et tandem fictor reptus est et captus: Tunc ueritatem miser ille aperuit et quia multis furato tytulo praefatam pecuniam extorserat fraulenter uelut fur et latro per publicam furcatus est iusticiam. Fide dignorum alia relatione didici quod in monasterio monachorum reddituatorum in gemania nobiles multi ut propter peregrinationem expulsi frequenter ut solitum est cum equis et famulis hospicium receperunt et uisum. De quo quidam conuersus ibidem male contentus in hospicium domo circa diuersas cameras se spiritum vel demonem esse finxit moris quibus ualuit sed occulte. Cumque diu multos ibi hospites nocte uexasset suis strepitibus. Quidam miles de ueritate spiritus ambigens cum alii domum praedictam intrauit ex condito audaci se demonem eadem nocte perempturum - aut se ab eodem intrinsecum promissit et super fortuna huius euentus clam de nocte cum armis et gladio uiolauit: Venit igitur sub ymagine spiritus

in se conuersus in tenebris et domum inquietare iudibus more solito cepit quos insequens miles cum ense ei letale vulnus percussit et ita uisus cruentus et fugies per ianuam secretam quandam eiusdem hospicii cellam reuoluit hostiumque post se clausit. Miles uero ad suos rediens iterato gladiose demonem interfectum gloriabatur. Sed et mane facta et luce solis apparete per uestigia sanguinolenta necatus quod conuersus iste iam mortuus reptus est. Vides igitur auaritia quomodo quosdam deceptoribus: De demonibus autem uisus qualiter errores seminet sequens indicabit exemplum: Venerabilis frater henricus kalypsenis presbiteri sacre pagine nostri ordinis et inquisitor relatione precepi et alterius fratris Arnoldi nostri praefati ordinis qui infrascriptis interfuit quod nuper in buis coduensi conuento audiendi ordinis Iuuenis huiusmodi anno dicitur fuit quod per eiusdem ordinis habitum et doctrinam ad profectum suo tempore disponebatur per praesentes: Sic ut postmodum retulit ortu conuictus intravit in folio caulium albedinem quendam uidit et nulla benedictione permissa delcacione uisum folium abscidit auideque comedit ac demonum quondam pessimum ignorat deglutit possessus igitur. Iuuenis gestus quosdam cepit habere deuotos in oribus et piis cum fratres uidebant et priuari omnibus exterioribus sensibus corporis. Quibus restitutus loquebatur bonum latinum quod prius nesciuit.

Corde? proferebat multos biblie passus quod eum prius latebat gallicam linguam expressit quoniam didicit se ioculorum uisibilem asseruit reuelationes quod quidam expulsum mirabili adhaerere praesens sit ex quibus nonnullae femine que cito credunt et leues sunt corde satis putabant adhaerere dei spiritum ubi dyabolus solus locum habebat. Fratres igitur quod iuuenem prius rudem nimis esse nouerat: merito hoc in malo interpretabantur. Attulerunt iuuenem reuerenter et karissime sacramentum et horrore quem obsessus habuit: manifestam demonis agnouerunt tunc adhaerere penitentiam. Fuit pro tunc ibi bone memorie frater Arnoldus reuera fidelis et integer sui ordinis obseruator et tector quod die statuta iuuenem exorcisas demonem eundem loquar abibat cum ingressus dicitur et corpus miserum dimittere coegit et manifestis huiusmodi dato signatibus exiit. Iuuenis autem ingemio rudis prout ante relictus est et expressa sententia horrendi demonis uisus quod modo aspectum quandam praefert insolitum uisus ingratum et horribile. Quinimo tam ebres est ingenio ut etiam dispensatione preuia satis dubium sit an litteraturam attingere ualeat quocumque tempore sacerdoti necessariam. Vides igitur arreptos per demones reuelationes falsas et periculosas habere. Qualiter autem sine arreptione seu etiam obsessione facta per demones, uisus

obsessione facta p demones fatisti
 as lumimbo qda d'apius i seqntibz
 capitul exeploz de h' copia habeb:
Diger. vidi aliqui a audiu sepi? fe
 minas vt videbat satis bone fame
 capi qtu visu ppendi potuit ad itei
 ab exteis sefibo veluti extrahz qndā
 ex deuocōe pateretur Vidi isup ali
 am que i publica pdicacōe alic? de
 xpi caritate audita sētecia corā oibz
 clamorē quēdā in altū extulit qua
 si n̄ valēt amorē sui pectoris ad xpm
 clausū i ātea retinēt Et tū a mult' lit
 teratis tales p fictis habebāt **The**
olog? **Lex** gn̄al ē audisti supi? ex
 Apol. n̄ oī spūi eē credēdū s̄ pbādi
 fuit spūs an ex deo sint? **Ver**tn̄ n̄ mi
 reris. si prudētes a expti de qruā
 feminaz actibz fidē gerāt modicā
 q̄s flexibiles ad malum. in cōstan
 tes ad bonū a pnas valde ad vanā
 gloriam eē agnoscat **Vix** ei aliq̄s
 nouit nisi exptu? qntū pfata i mul
 tis eaz regnēt facinoraz Noticiaz c?
 dam virginis habui que in seculo
 omnium eam noscēdū. fama bona
 a deuocōe plena extatit a ingressa r̄
 fortū mōsterū. Non minus in dei
 obsequio videbatur sincera. que ta
 men in monasterio ficta. per cenoz
 toxieviā reuelacionez finxit a ex
 tasm quam nunquam habuit vt
 mibi coram suo superiore sponte p
 pria fatebatur Nam cum audisset
 in mensa legi sepius quam abstēc
 te priores sancti a sancte vixissent

vt numero eorum censeretur eē nō
 nunquam publice mere ficta clam
 re cepit voce alta a in iubilo vel ca
 cadendo soletenus effigiare raptuz
 vel mentis excessum Multo tamen
 de inde elapso interuallo temporis
 consciencie stimulus coacta a agi
 tata vt facinus illud sibi diuina cle
 mencia dimitteret ruborē pfusa suo
 a non in sacramentali confessione
 qualis fuerit mibi a superiori mai
 festauit **Audiu** a sancte memorie
 patre **Con**rado primo reformatore
 nostri ordinis pdicatoē in tota al
 mania graciosissimo q̄ quedam fe
 minā apud populum magne repu
 tacionis existens in predicacionis
 deuote audientia coram cunctis cla
 mare quasi in iubilo cepit q̄ tamen
 falsa est sibi clam postmodum q̄ il
 lud non ex caritatis feruore. sed ta
 men gestiebat ex inani gloria **No**
 lo tamen ex hys: neqz contra femi
 nas nec aduersum alios generalez
 elicias deceptōis regulam q̄ diu
 nus amor vt diuinitim? coz? **D**po
 nisi? non minores in quibusdam s̄
 maiores habet defectus amore hu
 mano quēst at rapti ad dilectuz
 cogitabus. a se se expm̄ere gemi
 tu singultu fletu cātū a clamorib?
Vn̄ iobēs **cas**lian? coll' p. **Ab**batis
 ysaac d̄t de qbns cūqz uoibz deuotis
 fr̄equenter per ineffabile gaudiu
 a alacritatem spiritus salubri me
 compunctōis fructus emergit ita

ita vt eadē i clamores q̄sdā i tollerā
 bilis gaudij immēitate prūpat a
 cellā vicini iocūditas cordis a exulta
 cōis penetret magnitudo **Diger**: si
 q̄ pfecti eēt hoies? viri vel femine p
 babilit' taliū deuocōnū signis cred
 rē? q̄n̄ impfecti talia faciūt vti?
 fortassis ea cōficta p regula hōndā
 fuit **Theologus**: **Hic** certe itez dā
 pi poterit? a in temerario iudicio pccā
 re gūter qz talia nō solū pfectis s̄
 eadē incipētib? deo finē hoibus ali
 qn̄ obuiāt vt ibidē sic expimit ysa
 ac. **In** q̄libet in q̄t mensura q̄s posi
 tus incipētum scz pfectiū vel per
 fectoz nōnūq̄ puras intēlas qz pre
 ces inuenit emittēqz a de illo puio
 a humili ordine q̄ ē sup recordacō
 ne futurū iudicij is q̄ adhuc sub te
 rois pena a metu examim? constitut?
 est ita ad horā opūgitur vt nō mō
 re spūs alacertate d̄ obsecōis pig
 uedie repleatur q̄ ille q̄ p puritate
 cordis sui inuificēdas dei plultrās
 atqz paucēs in effabili gaudeo le
 tiāqz resoluit: **Incipit** eni s̄m sē
 tēciā d̄ni pl? d̄iligere qz sibi met ā
 pliora agnoscit idulta s̄ ille Est ec
 nouens deuocōis ignis i corde infir
 mioris vasculi mobilior a ad p̄de
 ūdū i clamores apoz: **Vn̄** euenire
 potest vt fortassis magn? opūctōis
 feruor foret i corde sexus fragilis q̄
 modicus eēt i aio viri sicut vidē?
 in fili q̄ affcūs feine? minus quaz
 masculinus intia claustra cordis se

cōtinet cū aliqua passiōf affcōne:
Capitulum **Secūdu**
Quando in viavisu pruan
 tur de se nullatenus ad do
 mum reuertuntur: sed eo
 ipso quo errare incipiunt tāto āpl
 us se a quietis habitaculo alienāt
 quanto longius incepto itinere am
 bulant **S**emel enim viam regiam
 relinquens nisi videli cet ad eāde
 reducat ex oppoito ābulans sēp lō
 gus quasi oberare dimoscit **I**ta i
 uera in via morum oculis orbati m̄
 talibus p falitates deceptorias se
 ducti ad veritatis lumē non redeūt
Nec mirum si cecū i anima: a prua
 dimi instinctus lumine: ita vt vela
 tis vel euuls oculis i cassumambu
 lant cum luce mundi cristo careat:
De quo **Joh**: p̄mo. **E**rat lux vera: q̄
 illuminat omnem hominem uenē
 tē i hūc mūdū **A**mbulate i q̄t diūm
 lucē habetis ne vos tenebre op̄lex
 dat **I**n circuitu eni impij ābulant:
Et vt i vitalpatz scribit: **Q**ui i a
 rea futurare cupit p iumēta calcāto
 triciū ne bestie talia deuoret oz vt
 iumentorum: qui laborant oculi te
 gantur. **S**ic eadē sampson ille o
 lim fortissimus pruatīs oculis per
 girū tāde molā trahēdo letales ma
 nus philist p̄ni icidit nec ad visum
 corporis puenit **Diger**: **D**are velis
 motos aliquos quibus domon mē
 tales solet fidelibus oculos eruere.
Theologus: **I**s de quo

queris mille artifex ē et eē a sanctis
asseritur nec ē ptas sup tiaz iob tes
te que ei opari valeat Innumera-
biles ergo astucias gerit ad tēdēd
pedicas et laqos ad capiēd aias q̄s
cū captiuauerit erutis aie lūbo sibi
fuiere cogit Deaurūt tamē p nunc
tres de quibz tu q̄ris modi. Nā de
mō q̄busdam i humana specie die
noctuz visibili obseq̄t Alios p̄
mū specie visibili credulos sibi cō
stituit et deinceps certo tñ iudicio
eos alloq̄t Alios s̄b āgeli lucis fi-
guraōne. et s̄b sp̄e boni metalit̄ p̄
seq̄tur De quibz fa p ordinē exem-
pla accipito Vivit hodie in Saltz-
burgēsi metropoli q̄daz nobil̄ Su-
cber noie in armis famosus plur-
mū de quo ea q̄ sequūt a mltis ḡ
uibus et valde dignis viris audiri se-
pi? q̄m q̄dā eibē nobili cōsati fue-
rāt sepe nūero. Dedit iste aliqui in
castro suo q̄d ab opido hallēsi i val-
lis distat f̄bo arciter miliaribz et q̄
tadianas ptūc cepit nūre guerras
cū opidanis p̄fati opidi q̄mo breui
scutiferos et famulos eodē tpe f̄tos
i armis coarctauit vbi et q̄les voluit
Obsequi ergo cepit illi nobilitō
am dissoluto in moribz et sacramē-
ta ecclēe pfessionis videlicet. et euka-
ristiam satis fugentē q̄dam famu-
lus ignotus exēditatus et in armis
trituz supra modū in occultis et raris
fugietū quidam famul? ignotus ex-
erātatus i armis tritus sup mo

dum in occultis et raris tritorij vñs
obsequosus in puidēdis equis s̄ nū
q̄z visus i xpi ecclēis. quibus ei nobil̄
saucā ex q̄tidianā inimiciā dagereret
sciaz ecclēas tñ p audiēdis miss̄
aliqui frequitauit et cubatū vadēs et
furgēs elco sese crucis signis et salu-
tationibus āgelias ac q̄busdā ora-
cionibus breuibus muniti solebat Cū
q̄z famul? de q̄ loq̄mur oī tpe quo
ceci iuerūt ad fidelū ecclēas iste so-
lus ex maneret. ac sēp in stalo vel
hospicio aut alibi se fingeret i dñi
sui negotijs occupari suspās ab eo
de positus ē ad rōem q̄s et vñ esset
Cui r̄ndit: Domine ne paueatis fi-
del̄ v̄r sui. put in mltiplia didicistis
expiēcia et fidel̄ vob̄ manebz. demō
sū s̄ nō vobis nocturus de q̄ nobi-
lis aliq̄lit̄ n̄ tñ tātū q̄ntū debuit f̄-
ritus ē s̄lā faulū istū poā? emulū tē
pal̄ lucri grā satis diu p̄ moduz te-
nebat et cū i inferno pactū gerebat.
licz oīq̄z ei nō credēt qz put expiē-
cia didicāt in mortem vtriusq̄ bo-
nis istius nobilis seruus nequam
machinabatur sepe tēptādo An vi-
delicet dei p̄tectōne destitutus ptā-
tē in eū h̄re possit Accidit ei nocte
q̄dā vt faulū ille fid̄? dormiēte to-
mino suo i castro in camera ad ean-
dē s̄bito. et iopināte pulsans clama-
ret Dñe dñe euigilas ille ait Quid
vis Cui faul? In istāi furgēdo ar-
mis āngamini q̄m iudā v̄stri hal-
lenses assunt et circūdant castrum

soluit at nobilis sine signo crucis
et oracionibus solitis surgere: Et iuxta
audita se i mediate armis āngē: s̄
more solito se signo crucis munitis
et orōes pfuetas plēs se idunt et ad
extra pdiēs filiū mēdaci tūc rep̄-
bēdit: In quo miss̄ put potuit falsi-
tate f̄giūsai cepit et tñ vt tandē fall?
est mēs eius i excitādo fuit vt eccle-
siastico moē nobilis se nō munitis
iā spūalibz spoliatis iuaderetur ve-
lut iermis a demone: Tādē tñ licet
diu iuitus sustineret demone xpi sa-
cramēta sumēto i pfessione et euka-
ristia illesus corpe et rebo meruit a d̄-
mone liberari Tpe p̄stāciē. concilij
et dyocesi bāb gēsi. cū q̄dā sat ma-
turo viro diuitijs mediocri et bēsto
dūfacōez h̄re cepi p̄mū eni qz ptūc
i exptusiuueis p̄dicator fui ad q̄dā
dū viri et ad apparatū exteriorē i re-
stitu et gestu solū aspiciēs me p̄be-
tā meo tpe reperisse existimabam:
Nā q̄mō nocturno furgēt tpe ado-
rādū q̄lit̄ aliqui i opibus mie dei ē
cepisset āgelū q̄mō idē sibi futura q̄-
dā et alijs occulta reuelasset tā deuo-
et v̄sili porabat stilo et ferro p̄fua-
serit qz q̄si deū viuētē eū eē crederez
Verum: qz vix possibile est multa
loquētē se qualis sit non p̄bere vis-
tam et mores dicti hominis an vera
forent et sancta considerari diuine
et aliunde informatus a quadam c̄-
to dei famula et veterana virgine mi-
fallor reperit hominem grauit̄ decep-

tū p̄ sibi alloq̄ntē secreto malignū
spūm: quē tñ dei āgelū eē credebatur
sati? firmis in pfuetudie h̄q̄dem ha-
buit. cū meū ad alloquendum de
bonis venisset signa p̄pocritaruz vt
Cris? notat ostendere videlicet sub
typo d̄mi zeli p̄rimoz vitā rodere:
clero ḡuit detrahere. se multū repu-
tare et de morte futura statū cuiusdā
quē nō exp̄sist magmī p̄ncipis coraz
me vaticinai et litteras q̄dā que fo-
mēta p̄tēdebant cuiusdam grauis
odij imp̄suasibilis ad instidū d̄cā
spūs apud se suare et plura filia fa-
cere nō destitit q̄b? p̄ceptis: a viri-
b? societate me absolui. velut a de-
mois discipula Qualit̄ at vitā fini-
ent mibi nō stat. q̄ postmodū lo-
cum et patriam eandem non multū
in habitauit Sūt p̄terea pauci ā-
mi trāfacti qz circa tpa p̄sā m̄ cōdij
me viuente in ordine in dyocesi cō-
stāciē Beghard? fuit seu fricellus
mē secularis Burgim? noie s̄b h̄mū
ibidē ituit i eodē vidua et vestitu sibi
auster? valde extitit orōi et cōtēplacō
omī mltū vt videbat̄ i cubuit et in
his reuelacōes sēb h̄u elusiones a
maligno spiritu s̄b similitudinē an-
geli lucis h̄re cepit q̄b? q̄d p̄i? erat
ecclā nimuz c̄didit Nā ex visioib? is-
tis regulam quādam et nouam i-
ligionem audiat eandem discipulos
exinde velut Deatus Antonius:
eēt a Patonius. docē cepit tā r̄gi-
bā et austerā vitam d̄cā regula sc̄p

fit et in se et in suis seruauit ut nisi
 p̄tinacia. et inobediencia accessisset
 veri et boni angeli instinctus inter
 fuisse videtur. Na uacuū suis discipu
 lis noue religionis cultor et auctor
 captus p̄ ep̄m Cōstāciē. et exami
 natus reptus ē tā cecā et p̄tūā hrē
 intēvt si dñs apl̄icus et dei eccl̄a re
 gulā quā cepit cōdenaret nō se sed
 errare t̄les oīno credēt In q̄ p̄tina
 cia p̄seuerās p̄ iūctōrē iudicō secu
 lari traditus ab eodē m̄neratus ē
 rōz cū regula. V̄uebat paulo ātea
 q̄dā purus laycus nicola? nomine
 h̄ in linea remi circa basilē. et infra
 p̄mū velut Deghardus ābulās a
 m̄l̄tū q̄ p̄ se q̄bātū: hereticos de eo
 rūbē b̄t̄icōz nūero. q̄si vn? h̄ebat
 suspectissim? . acutissim? ei erat et v̄
 bis errores coloratissime velare no
 uit Idarco eccl̄a man? inq̄stōz du
 dū euasēat et m̄lto tpe discipulos
 igit̄ q̄sdam in suā sectam collegit
 fuit ei p̄fessioē et habitu de dāna
 tis deghardis vnus q̄visioēs et re
 uelacōē i p̄redcō dānato hitu m̄l
 ta? habuit quas ifallibiles ēē c̄di
 dit se sciē affir̄bat audacter q̄ in
 eo eēt actu et ip̄e i xp̄o et plura alia
 q̄ oia captū: tā dē wiēne in picta
 uicē d̄pocēsi inq̄stus fatebat pu
 blice. h̄ cū iacobū et iohānē suspec
 tos in fide et sibi scios suos specia
 les discipulos ad iussū eccl̄e euz
 inquirenti nollēt dimittere nisi per
 ignem et reptus in multis a v̄ra fi

de deūis et impuāribilis secularū
 p̄tati iuste f̄ditus ē q̄ eū m̄nera
 rūt Vides igitur q̄ impossibile fit
 m̄talibz orbatos ocul̄ semel a via
 catholica deūis de se ad domū reu
 ti amē q̄ ē catholica eccl̄a. **Ca. iij**
A B v̄z his fornicē deuorān
 tū quos scz v̄sōs sanant
 si egrotāt Vn̄ ab v̄z his sa
 ga d̄ssime q̄rūtū infirmis Quo per
 formicas simplices et boni fideles i
 telligi h̄eant iteratū ē sepius. Nūc
 vero q̄ sint v̄z his infidiantes talibus
 s̄b̄m̄fē r̄dum est. v̄r̄si siquidem nō
 mine tyrāni vel p̄secutoris p̄petas
 in sacro eloquio designari solet v̄n̄
 p̄ss̄ abugodonosoz regis caldeorū
 seuidā q̄ iherosolimitas p̄secutus
 est iherusalem destruxit v̄r̄sus insi
 diās Trenoꝝ. iij. vocatus ē. v̄bi ip̄
 sona scē ciuitat̄ Iheremi sic plan
 git Cōclūsit vias meas lapidibz q̄
 dñs seitas meas s̄b̄t̄it v̄r̄sus insi
 dians factus ē mibi leo i absconditis
 Semitas meas s̄b̄t̄it et confregit
 me posuit me desolatā. et salomō: p̄
 xxvii. ap̄cūs d̄t. v̄r̄sus esurēs p̄ri
 cept̄ impius sup̄ ppl̄m pauperum
 mali at̄ dñi tūc egrotāt cū iniustaz
 potēciā is̄b̄ditos exēcēt qz ois p̄ al
 lio iordiatā aie eius ē infirmitas sepe
 tñ d̄mā ordinacōe dispoit̄. vt post
 muldatā plebē tyrāni p̄paz agnos
 cāt maliciā a ceptis respiscētes p̄se
 cuōibus quasi iā sanati sūt oīno.
 sic legim? iij. re. vl. q̄. palip. vl.

pedechias p̄mo p̄secutor p̄phe
 taz grauissim? postmodū in babi
 lone memor de v̄bis sanctorū p̄phe
 taz quos deriserat in carcere com
 punctus orauit humilime Domine
 inq̄t deus omnipotēs peccauī sup̄ nu
 mez arene maris multiplicati sūt
 infirmitates mee Inuatus sum
 multo vinculo ferri et nō ē respiracō
 mibi qz ex̄c̄tavi iracundiam tuam
 Et nūc flecto genua cordis mei p̄
 cans ate bonitatem domine per que
 v̄ba et alia que ibi sequūt̄ a deo me
 ruit p̄ regem babilonis exaltari su
 p̄ oīnes reges secum ex̄ntes i babi
 lone **Diger:** Putabā ego ex p̄secuā
 omis seuitia deteriores fieri quoz tu
 ass̄rueras effici aliq̄n meliores Nā
 iniuste tyrānidem exercere minno cē
 tes maioris criminis reum cōstitu
 it **Thologus** Q̄ntū est ex natura p̄
 secūciōis ita est vt affirmas h̄ qz
 pietas iubet xp̄iana orare p̄ p̄sequē
 tibz et calumniātibz nos ex inde
 multis confertur prima grā que ad
 modum p̄t̄ p̄mū in orōe quā xp̄s
 clamore valido ad pat̄re fidit p̄se
 crucifigētibz q̄ exauditus ē p̄ sua ē
 uerēciā Vn̄ sermo statim s̄b̄ungit
 euangelicus De multis q̄ cū cēturi
 one cōpuncti tonsis p̄ctoribus reu
 tebantur in iher̄m a loco caluarie Et
 de apostolo paulo sermo habetur
 beati augustini dicētis Si stepha
 nus p̄m̄m̄is non orasset eccl̄ia
 paulum non haberet Quantū aut̄

cōis et puata orō valeat: noscere po
 tens in eo qd̄ seq̄tur Sūt vix no
 ueni ām̄ t̄nsacti qz mōsteriū soroz
 nostri ordinis ad s̄ctam cathēnā
 in Nureberga reformari debuit p̄
 magistrum ordinis eius dē qui pro
 tūc moram ibi traxit nostro in con
 uētū Cui reformacōni vna voce
 oīnes sorores reclamabant et exinde
 p̄ cōsanguineos totā ciuitatē in diu
 siuez ponebāt q̄busdam dicētibz
 qz bonū ē alijs v̄ro dicētibz neq̄qz
 h̄ nouitas ē p̄m̄cōsa Multis igit̄ mē
 sibus i hac mat̄ia laboratū ē vt i
 pace sc̄m̄ p̄ficēf̄ opus h̄ p̄t̄ d̄ias
 de hoc op̄oēs cōsulū dē ciuitat̄ ne
 gociū dieti p̄telabat Misit int̄ ea
 magister ord̄is p̄. xi. sc̄is ifōrt̄na
 b? q̄ venerunt de r̄fōrto mōn̄steio et
 p̄ci? furū qz apte in sororū scē ka
 theine mōn̄steriū itromittebāt p̄
 t̄ timorē q̄rūdā ciuū sine qz cōsēsu
 n̄l fieri potēat efficax: Cōsulat? dē
 c̄s̄at cōclūsit h̄ac s̄m̄āz qz sorores scē
 kathe. r̄fōri d̄rēt ea r̄fōrcoe q̄ i eis
 icēpta eāt. h̄ et p̄q̄zto ad h̄ac ifōr
 oē i vite n̄ fierēt volūtate Hoc au
 diētes nos q̄ on? belli d̄nas d̄monū
 p̄ōuim? fere despabam? d̄p̄fecti
 oē scē r̄fōrcoi? qz notū fuit c̄ctis qz
 n̄lla soroz volūtata fuit Vn̄ i tā des
 p̄ato ap̄d hoies negocō ad deū per
 orōes publicas curēd̄ ē d̄creui Et
 qz q̄t̄die p̄ tūc i aduētū dñi p̄dica
 ui illa die q̄ nūti? cōsulat? volūtate
 sororū exp̄m̄ publicē debuerant

Ego in p̄dicacōne ita s̄ breuibus po-
pulo dixi. Homi pueri vob̄ cōstat q̄
mō p̄ forōe soroz scē katherine.
p̄nūc laborat de q̄ haden? nullam
in ābone mēcōne feci nūcigif̄ peto
ut singulz p̄sone h̄ p̄ntes orēt alit̄
simū q̄tē? in tali negotio fiat volun-
tas b̄n̄p la cti oipotētis dei. Deinde
facta p̄ādeo venerūt ad mōsteriū
nūc̄ cōsulatus vōtā iuitaz ad refor-
cōz andiē volētes nob̄ p̄ntibz q̄ ex
pte mgrī ordinis mis̄ si eram? fue-
rūt at̄ nūc̄ cōsulū q̄dā displicēdiaz
in ipi? reforcōis mō b̄ntes. Cūqz re-
q̄hte soroz sup̄ eaz cōfesu ad p̄tez
se cōfiss̄ ent̄ vix̄ sima morula p̄ q̄
p̄ s̄. Misere mei de? dīcā posset spū
dei aff̄late oēs in reformacōz cōfese-
rūt. Vñ uientes ad nr̄az nūc̄iorū
p̄nciā cū lacrimis et genuflectōibz se
reformacōi obtulerūt. De q̄ vlt̄ mo-
dū gauisi nos fuim? et adū sarnj cō-
fusi et qz negotiū scm̄ cōsulatu? i ar-
bitio soroz posuerat q̄d iā mutatu? z
fēht̄ in meli? Idcirco cōclusion̄ em-
hāc p̄ v̄bo exēcūcōi demādauit ad
plenū. Sicqz locus ille hodie tōlit̄
reforc̄tus ē. Vnebat p̄tēa i ecclā ma-
gūnā i sūmo canonicoz p̄positus
clericus solo noie et nobilit? h̄ in ar-
mis miles in vestitu stipēdari? moi-
to p̄ oia dissolutus. q̄ licet de alta-
ris latissimis viuet̄ b̄n̄ficis. Quās
tñ canonicas velud toxicū fugit. Cor-
pe at̄ a deo decoratus extitit vt̄ im-
patry q̄ hodie viuit referat̄ dixisse

se pulchore nō vidisse virū. In p̄fa-
ta igitur vita aliquā diu viues in
mltoz scādalu. nullius hois tortā
mēta nec correctōnes curauit. Dūc
igit̄ dei man? inopinate lepra teti-
git q̄ dieti nolēti hoim cōfācōne ab-
scidit et in domū quāndā sibi p̄pā
magūcie trahit vbi manēs ml̄ totē
pe impacēcia plen? et dei timoē va-
cuus fact? ē tādē tā deformis corpe
vt̄ secūd̄ in leproso. parē n̄ habe-
ret. Deinde digitū dei ad eē scēdes cor-
de h̄ctus et ore p̄mo sue vite facino-
ra cōfitebat̄ cum tantis lacrimis ut
omnium mentes stupeant. qui vi-
rum preagnouerant penitēcia de-
in qz tantav̄l qz ad mortem totat?
est et quāto cum qz cōfessor suus fra-
ter. De p̄ncipis. de cōfluēcia sacre
theologie professor nostri ordinis
eum visitaret. qui etiam mihi pre-
sencia retulit n̄ ab eo peteret morē
acceleracōnez vel dolorum quos ml̄
tūpliat̄ pacēbat̄ immūuacōez
sed orate deum iquit pro me mi p̄
q̄ten? dīna misericordia mea mihi
peccata indulgeat et in hoc seculo se-
cet me et vrat q̄ diu sibi placeat et i
hac pacēcia tādē in pace req̄erit.
Quēsi at̄ de circūstāc̄is vi vñ tā-
tū bonū infamī isti clerico p̄uenit.
Et responsum accepi qz matrē no-
bitem ml̄tū deo deuotā habuit. q̄
vis et auditis filij dissolutissimā vi-
tā vōta p̄ccēs et elemofinas velut
p̄ mortuo fere funē dō offerre con-

fuevit et pro eo tāquā pro filio p̄-
dito ab alijs ista fieri parauit q̄
usqz velud alit̄ paliticus in lecto ia-
cēs carnaliū voluptatū insēhibilis
alienis fide et meritis sanatus fuit.
Rem etiā gestā infra viij. ānorum
spaciū me teste noueris. Est in dyo-
cesi babilē. hodie femā deo deuota
paupibz largā qz plena opibz miē
fm̄ seculum nō infirmī status h̄ cui-
dā viro iūcta m̄rimonialit̄ modis
iā dicēdi? Hoc qz pulchra fuit in
sue iuuetutis tpe et s̄ nulli? regine
ab ml̄toz viroz astucij? velud ab
vris formica deuorata ē. Nā vltra
q̄ credi pōt miserabilis aiām p̄di-
dit diuis et icōpatibilibz m̄rimoni-
j cōfessō p̄p̄dicēte iuuenali i samia diu
hāc latuit q̄t laq̄is cōpedita iaceret
in ptate dyaboli rēthi eius dē iuolu-
ta tādē tñ ex opibz credo miē q̄bo sē
p̄ iūstebat̄ illuinata ē aliq̄lit̄ circa
ānū etatis sue arāt. xxxvi. me aut̄ p̄-
dicāte in p̄dca dyocesi cōfiliij grā ad
me vit post ml̄tos. qz p̄cōsultos
habuerat q̄vt exptus sū aiāz femi-
ne fati? cōfilijs n̄ iuuabāt. h̄ p̄cā? in-
termerāt l̄ neglexerāt. Cūqz fletu-
tāto mundaret vt̄ magdalenā alte-
rā credidiss̄ es n̄ qz ad pedes p̄ccōis
nō p̄didit. Et ego q̄d habēt t̄sticie
ab eā q̄rerē tādē s̄biūxit p̄ ego pec-
catry p̄ata penitē oibo modis mi-
hi possibilibz cōfatisfacere n̄ iij viros
habuit quē nūc habeo n̄ ē me? Cū
h̄is oibo p̄ verba de p̄nti cōtraxi et

ex h̄is viuetes tres hodie sup̄sunt
q̄bo auditis satis obstupui. Sāes
qz talibz p̄plexitatibz sūmā oportet
ret dāe opam si enodāe qz quēpiā
velit. Vñ inuestigata diligēt cā. q̄
p̄ nescuerā didici qz de oibz viuen-
tibus difficultas aderat. Nā de mor-
tuo si q̄d fuit ligamētū illud cum
vite ē miō solutū erat. Prīmū eiviz
ex viuetibz p̄cepi ātea cū quadā cō-
traxisse licet clādestine et ita in foro
cōscie ab eodē liberā ē. Cum secūdo
clādestine etiā cōtraxerat et cōfū-
matum fuit matrimonū carnali o-
pere. sed ipsa hoc p̄uio negante co-
tam iudice ecclesiastico diuorciata
est ab isto viro secundo. Cum tercio
vero postmodum cōtraxit in facie ec-
clesie cū quo iam homicidium habu-
it et natos quosdam. Et q̄d it̄ hos
duos cōfulerem vt̄ anima adulterē
salua fieret. anxius valde fui. Erāt
enim ābo viri animosi ad arma nu-
triti rebz ditati amicis vallati ad i-
cōtinēciam. prōm et iuxta cōmunem
existimacōne in cōscie c̄is valde lati.
Vñ vidi qz quāuis iure foī femina
v̄xor esset tercij. non tñ iure poli: h̄
tātū secūdi a q̄ p̄uio mediāte ipā
diuorciatā extitit et q̄dūz iuberē vi-
delicet manē cū t̄cō. l̄ rediē ad secū-
dū aut ab vtroqz se secernē in fori-
b? sēp̄ adērat ex vna pte ā v̄n̄simi-
le homicidiū aut feie adulterū aut
alteri? mōrl̄ criminis piculū. Nā si
iubē volū reditū ad secūdūm seq̄

bāt hęc iuuenētā uel it' vicz pri
moqz zelotipia motus tercius secū
dū via facti inuaderet et occideret
Primo qz femina cū secūdo manē
nequiaz qz diuorij celebratio obsti
ti fca in iudicio ecclie qz obre omi iu
re hūano eā tertio ascōo obtinē po
terat pmo excoicare Tercio uita fe
mine sic fuissz i piculo vtriqz dū il
le tāqz pūram uel iste uelut adul
terā trūdare ualerz Si leo de no
ta infanne sup facto iuramēto qd p
iurū esse nemo n̄ ipsa fortassis se
cūd? sciebat qd p̄t̄ d̄cū clād̄st̄m
pbaē cotra eam potuit nec femine
credere v̄bis si sese in hoc ifamaēt
Si demiqz exadūso feminā sinebā
manere cum tercio : seqbant mala
anime in ipsa deterioraqz quodēs
a viro tercio cognoscebatur tociēs
adulterum comisit nō suo marito
in hoc obedendo qzqz ipse hoc exi
gere posset quem p iurū putate ex
ons latebat. nō autē ipsa vice recā
proca que impedimētū non ignora
bat Et si suadere valebam vt cum
terco uelut soror ei? maneret casta
hoc qdem ipsa patissimo subisset a
nimo si ipse uelut incōtinēs iure exi
gendi debitū nullatenus carere vo
luisset pro ut ex multis cōiectis vi
dere poteram Porro si mediam viā
femine cōsulere uolui vicz recessū
ab vtroqz tā habitacōe qz t̄oro: pi
cula ml̄ta intuebas obuiaē qz si po
sita esset in monasterio tūc nulle pru

dēs eā ad p̄fessionē recipere debē
bāt viro uiuētē inuito. nec ipa picu
lo fraudulētū se exponē debuit Si ve
ro ext' monasteriū latecū ei cōsulē
uolui qd pl? mihi placere cepit: vt
aimā saltē saluaē possz: t̄rebat me
ppulchr̄ facie et sexu fragilis vir
tuta castitate maneret. v̄l qz terci?
zelotipiamotus fugiētē letalit' iua
derz: Nescit ei iste feine? sex? fuga
se sicut masculinus celare uel tueri
Quid igit' asseritue cōsulere ad pre
sēs n̄ habui n̄ qz penitētā r̄spōdi eā
cōsulāto. v̄t d̄cuz sine int' missiōe pro
sua liboracōe ne inuocaret elemo
sinas pauperibus quia lucrosa val
de fuit pro se et pro tercio viro ero
garet et quid sibi cōsulere deliber
tior factus et similiter alij prudē
tes viri: parato animo omnino sus
ciperet. Ad q̄ uerba cōsulata ali
q̄ntal per abcessit Interea libros
cōsului qbus me iuuare n̄ potui De
inde Rurebergaz ueniēs pluēs d̄m̄
et hūani iuris doctores fil' collectos
causa cōsili adij qb? patū aimū fei
ne et laqos qb? pplexa eēt patefē
d sed r̄nsum nullū habere potui de
cōsiliū prop̄t̄ picula que hincide ad
el se videbāt q̄cūqz via attempta
ta. postremo t̄n̄ s̄re memoie Abbas
sā Egidij b̄i b̄ndicti ordinis mgē
Hōic? q̄ i seculo doctoz iuris ex̄ns et
mūd pauloātē r̄liq̄rat ob r̄f̄ōis
nouelle op? factū i dicto mon̄st̄cio
Bono inquit ad me estote animo

Si femina tā boni ē p̄pōiti et abco
pia in paupeēs ac totata bonis que
de ea dixistis mihi cōdite ipaz deus
illuminabit vt videat qd faciēdo ista
tū ponat' salutis. redij iterea ad fe
minā vltimū mod' fuge sup̄tatac
tū sibi suasi. Ad quē cū se p̄pararet
de q̄ tū mihi p̄sculo s̄i nō modicum
corpi et sibi mai? et forte alijs imi
nē poterat Affuit d̄ma grā q̄ q̄stioi
difficilē solucōz dedit facili mā Si
bi ei inādit vt q̄cūqz vir tercius
debitū exigēt i p̄a se p̄ h̄m̄ oī obedi
ēciām letalē infirmitatē d̄bē fingēt
et ne id mēdaciū eēt ad aie infirmi
tatē h̄ mētē? ap̄d se retorq̄ret ex q̄
infirmitate aie. scz p̄ mōile crimen
certū ē s̄m̄ n̄āz fide quēqz nedū aie
h̄ ecclā corpi' p̄petuā mortē subire
ita fecit vt cogitauit et d̄ma aridē
te grā viz p̄us incōtinēs feie p̄pati
cepit quā in alijs ueracē eē sepe didi
cerat et vsqz mō Jā annis plurimis
eā t̄m̄ vt sororē h̄z itadā nec de ad
ultero viri quicq̄ aliūde mali au
diui. Audiēs ego hāc castimōie
nouā et delusionē piā atqz rarā prac
ticā letus ita fieri p̄misi. ex q̄ nulla
iā seq̄bāt incōueniēcia q̄nimo viz
quē tāqz v̄r̄hū p̄us habuit. iā uelud
ouē Joseph i castitate deduxit Dig
Cūr laudāe audes feiaz in eo q̄ me
daciū dixisse videt' et fide ambulat
se Cū enī fetus pluēs a viro proba
buerit et obediēs ei nō letalit' uera
retur mēdaciū rea si videt' Theolo.

uerba feie ueritate stinebāt et sona
bāt. n̄ t̄n̄ ad cuiuslibet uis intellēm
Certū ei fuit qz obediēs uelut qz bo
minis mortē incurrē meruit p̄m̄ aie
p̄ adulterū et corpi' p̄it et aie post
finale iudiciū p̄petuā mortē habui
ss et nec sēp mēdaciū q̄s loq̄t cū ab
eo ueritas aliq̄ obtinet. Nec fictio
quīs mendaciā coēqtur Et quid si
scriptura sacra obstetricēs laudat
hebreoz de zelo clemencie quem in
seculas habuerūt. nō in falsitate
quas expresserunt Ita et hęc femiā
plurimum est mēdaciā q̄ die noc
tuqz extra thorum cōstituta legitis
mūm. sed in eadē domo cum viro
alieno habitans tantum dei precep
tum in adulterio transgredi metu
ebat vt v̄i iduta ammovs qz modo
multis annis iam uitam castam du
cat. Minus insuper miraberis qd re
tuli Exemplum. si simile factum a
sancto viro cōmendatum audueris
refert enim sanctus Heraclitus v̄
vt inquit Vincencius. i speculo his
toriali li. xvij. religiosissim? quim
li. suo quem paradus intitulat scri
bit ad laudū ep̄m de q̄dā nobilissā
chorinta et xp̄iamissā v̄giē et pulch
rīma q̄ cū iudex pagan? nullis mi
nis axoto castitat' mouē ualēt ad
sib' cōfēciēd' i uenerijs In lupanar
hāc leoni vt et nos solidos dietz ab
ea habet: et didit corrupēd' Ad quā
cū v̄i pluēs stuprādi p̄allato p̄cio
accederet Illa uuln? q̄d dā int̄ior
b ij.

bo se habere dixit cuius fetore si fetore si venientes ad eam fetoret horrore contagiones effugeret: vñ singulos miserabiliter precebat: vt ei paucos dies ad quiete concederet. Interea dum oēs cōes stnuas ad deū funderet: miseratus ei de? et quā iuuei? xpian? media nocte quicq; ei solidos attulit: solabat et ei psuauit vt vestitoe? uita ppijs iuueis indueret vestituta abscēdet ipso manēte. Qd? et factu est: Na in crastinū veritas apparuit et iuueis a bestijs deuorad? per iudicē fēdit et tā p sua q; p vgis salute duplici martirio coronatus est. Hoc ei exēplū multi nuba prefata feia in quadā pdicacōe audierat. et exinde suā castitatē tuita ē mō sup? exp̄llo. **Ca. iij**

Quilonenesfortnitas et ea rū oua q̄rūt auidevt amie dāt qz ex bis oualescunt e frotē et sonore efficiūt: Est autē vt dñsā Alb. li. xxiij. de animalib; tradit: philomena dicta a philos: et menos qd dulce sonat qz amat cātus dulces: vel dicitur a philos et uene quia cum cantu cum alia contēdit potius vitam exuit q̄ cantum victa deponat. Nam rostro et collo omne fere genus musice effigiat et sese nonūq; cantibus necat. In qua aue auari et cupidi principes: et viri designatur q̄ verb; psuasōis et dulcib; et alutis simplices premūt:

in reb; vel i aia veluti inermes formiculas et eoz frās. Qd? b. Iher. causat vice dñi Iere. ij. d. Inuenti sūt in pplo meo impy infidiates q̄ auape? laqos ponētes et peditas ad capiēdos viros sicut discipula plen? auro sic boni? eoz plen? dolo. Ideo magnificati sūt et ditati et ptererūt s̄moēs meos pessime. Causā vidue non iudicauerunt causā pupilli nō dixerūt et iudicium pauperum non iudicauerunt. Et de similib; Ezechiel. xxxij. dicit. ppheta. auariciam suam sequitur cor eorum et est eis q̄si carnē muficū qd suauis dulciq; sono canit q̄ at vba dulcia boni eq; polleat somis dulcib; docet. Eccl. iij. vbi dicit. Tibi et psalteriū suauis faciūt melodiā: et sup vē qz lingua sua uis. Dig: nūq; nō merito vice rā p ca hie facit verb; oris sui dulcissimis mala mulier ad decipiēdū viro? i p uidos. **Theolog?** faciūt qdē h mulieres: h dēpcois arte alia nō si aut vī q̄ sepe p? dōlū et fallaciā vtūtur tūramib; et potētia. Vñ abūsus tales salomon filium preauisat proverbiorū v. dicens. Ne incendens fallacie mulieris fauus emz distillās labia merē as et mīdi? oleo guttur eis. nō iussia autem illius amara quasi absinthum et lingua eius acuta: quasi gladius biceps. Et itē ibidem v. Cōserua fili mi precepta patristui vt custodiāt te a mulie mala et ab blāda lingua extēnee. Non cupiscat

pulchritudinē eius cor tuū nec capiam? nutu illi? Et ap̄cus ibi. vij. dicit. Dic sapiēcie soror mea es. et prudētia voca amica tuā: vt custodiat te a muliere extranea et ab aliena q̄ verba sua facit dulcia. Irretiuit ei recordē iuuenē trāseuntē p plateas multis s̄moibo et blādicijs labioz ptraxit illum. **Diger.** Nō nouerit. h dudū cū in sac̄ scriptura talia s̄ feias p auisado virile sexū audiui aimū meū tale pulsauit dubiū. Cur n̄ pl? sexus fragil? inuuiat in sacris ltris vt sibi a viroz tolis caueat quam masculinus. quē tñ stat aīo eē cōstāciore p̄terea cū circa mōsterium nr̄i ordinis qdā in colūbaria mēcō apud sororē nr̄i ordinis fiet d. b. **Jobāne Crisō.** et de q̄busdā alijs scis q̄ sicut dicit scriptura satis iuere rūt s̄ feminas. Audiēs h̄ sci moial? qdā sciola gmatice nascēdo dixit. Vos viri multa nimis scripti tāto ptulistis s̄ nr̄m sexum fragilem. Si nob̄ facultas scribēdi. et dicēdi vellet vob̄ affuisset. vice reddidisset? dudū fidelitati vr̄e. **Theologus** Vt ad secūdo pmo R. habeas scito q̄ null? prudēs in sexum femineum q̄c q̄ mali inuexit quē a deo bonū eē creatū nō dubitauit. Vñ i sc̄pturā sacra vbi a mulieibo p̄monem̄ p̄ne sp̄ adiectiū malicialie qd noi mulieris adiūgit vt in libris sapiēcialib; palā est. Prudēt itāz stilo b. **Job.** vhus est qz edomo tota vni

ca p dyabolū relicta p̄secutrice. sic vidē rñ. Quasi vna de stultis mulierib; locuta es qz sexum rep̄bēdē noluit a deo creatū sed stulticia mulier annexam. Pari modo alij sc̄ptores eccl. vbi cauere iubēt a feis d̄va ga scōrti p̄cā merētrice vel de malo alio notāt hanc quā detestatur. ad p̄mam at noueris q̄stionē q̄ qn qz ex caus; viri ampli? a feminis q̄ iste ab illis p̄monē solent. qz deo natura sūt p̄p̄inquoies ideo fidati s̄ pius infitūtur corpe et aia. sūt libiores iō tāq; vagi facilius decipiūtur p̄plexione sua sunt calidiores ideo male citus inflammatur corpe sūt eleganciores ideo a feis velocius affectat. Et gradu et officio emineciōres iō alij malo eoz exempl o pl? scādālizantur. Primo dico sunt deo natura p̄p̄inquoies viri quam femine. p̄p̄ qd dicit apol. p. cor. xvij. volo aut vos sciē q̄ omnis viri caput est xp̄us Caput autē mulieris viri Caput vero xp̄i deus et itē rū vir qdē non debet velare caput suum qm̄ p̄mago et gloria dei est mulier at glavi ē. Nō ei v̄ ex muliere ē h̄ mulier ex viro. et eni n̄ eē creatus vir p̄p̄ mulierē h̄ mulier p̄p̄ virū vbi glosa vir d̄r eē p̄mago dei qz p̄ncipalit̄ cat? e ad p̄mginē dei i q̄ nālī apli? qz i mulie vigz rō q̄ ipe sit rō. secūdo. viri corpe et aīo sūt libiores qz domini ū penes eōs R. vñ staē et ambulare possunt vbi et

quoniam voluit loqui cum quibuslibet Libertas vero quoniam in abusu sumit multis occasio est peccati. Quod non Bernardus in muliere pro me a domino dicitur sub vi: potestate eius et ipse dominabit tui: et per: non quoniam liberi et non quoniam velamentum habentes malicie libertate sed sicut fuit dei tercio vi complexione sua fuit calidiores ius male citi? inflamantur in cuius a gumetu a seculo dicitur: re: p. de Dauid dicitur: vetulo Cuius cooperit vesti bo non calefiebat et per omnes per ab huius gatolescetula pulcherrima in sinu vi posita non temptabatur ipse quem tamen antea solo usu distat in plures uxores vivebat inflammati fuisse constat: Juuenui etate et vili. ut in basabee patuit vni in psalmo caratur lumbi mei impleti sunt illusionibus et non est sanitas in carne mea Quarto vi ri fei corpore sunt elegandio? statua pccitate et in artuum pulchritudine Cuius file creator in omni fere animalium spe videtur profuisse: ut sepe virum eminentiore ymo et pulchore creauerit sicut patet in pavone phasione: anete columbo: et in alijs multis huius rei gratia De primo viro specialiter dicitur: gen. p. faciam? hominem ad ymaginem et similitudinem ut prescit piscibus maris et volatilibus celi et bestijs vniuersis creature omnes reptili quod mouetur in terra Quinto vi gradu officio fuit feis eminentiores vni p. Thi. ij. Mulier in seculo discit cum omni subiectone:

hoc est autem mulieri non permitto neque dominari in vix se esse in seculo Adaz enim subdit p. formatus est deus eua Et adam non est seductus? mulier autem seducta in puacoe fuit Cuius igitur ut audisti philomene voraces animarum per verba dulcia decipere soleant in utroque sexu: Idcirco uterque omni diligencia sibi caueat ab altero ne quo ad animam deuoretur Tpe q. tricimum annum attingi vel arat steti quoda in loco aliquanto tpeo predicato et confessionis audiendo dicitur unis sigillo mibi p. adam deo dicitur: Venit p. tunc in mei noticiam virgo quedam corpore et animo q. meis consilijs utebatur frequenter in his que ad salutem sepe edebant oime p. de labore manu in vivebat satis paup. lam vitam. quo ad bona temporalia ducebat p. p. et q. ingenio satis subtilis extitit: et affecta verbo diuino in stinctus quosdam et reuelaciones habebat spe ceteris sat pulchras et scripture sacre consonas q. spu nescio quid in dubium verto Ideo q. ut postmodum didici cl. vi uiuere libere in mims diligebat. Credul? sat stati aliquo p. tunc fui tlib? ut vix fatear et mea iuueile stulticia na gaudeba plui q. in ipi psonam meo vide duota. q. audui in sua deuocoe aliquo nouidimit? p. p. et bis q. da auositate allas aiz dabā feruēd? q. in dubitatis aliquo scriptu re passib? licet eis de ex x. gratia nun

quod dissenserim Verum quod per d. ca. v. go. sub nullius fuit obedientia libere iactat quo libebat sepe tui sub virtutis spe sine q. nemo religiosus decipit. et exide p. p. in suu malu ad q. da bte vugis locu oino voluit et obtinuit Vivebat eode tpe in loco q. be religiosus seu solo nomine et sacerdos et verbis amatorijs et in continencia plen? et aiaz p. d. au cuph? gnarus q. in itinere diuidit? v. i. g. m. De verbis venit ad obsequia de obsequijs ad aiaia. et in tali familiaritate v. go. misera ia i fauibus erat se bello ratis demoniae philomene Exide ei ipa totaliter philocapta est ama in verbis gestibus viri p. mu. Deinde ex frequencia aditus p. cu stuprata e. de quo ta indiscrete voluit. puta de thesauro ir. cupabilis ia s. b. d. v. t. se gladio interimere voluiss? si emanibus fuis? ereptus corruptois ad me igitur salij gra. venit. que non seq. b. a. f. p. funde mims fauces demomnis ituerat. Na iussi ut vix se abie nullaten? et eide ipa neq. nec loq. ref. nec appi. q. ret. s. iuxta apli. s. ete. dia in bello hoc fuga p. sumis animis eliget. fugite in q. t. for. i. caroz. suasi et mibi p. f. e. vel modici v. n. dina. vl. o. e. facti e. ut crescete amo. el. x. e. os. ta. de. fei. av. su. p. d. eo. rois. frenesiz. i. u. reret. a. q. postromu. liberata. et q. vi. ta. em. da. e. ut. sibi. p. f. u. le. ba. t. re. nus. it. a. me. et. ab. alijs. p. us. aiaz. eius. di. lig. e. ba. t. de. re. li. da. vi. ta. n. e. scio. qual. e.

satis diu continuat. Tpe vero d. flo. rator statigraui pass? ifirmitate factora sua agnouit et vere cre. ex corde penituit et ita oibo nre sup. tis ecclesiasticis sacimeta? vitafuc. tu? est tam in bonis sue predestina. cionis signis ut in lecto egritudi? similia nuq. agnouerim in quoq. morturo. Credo emz q. diuina cle. mendia preterita bona viri resp. exe. ut q. vt mibi. stat. deo. deuote. f. ui. ento. et. i. mior. existendo. antea. aliqu. nullis. annis. continuauerat.

Capitulum

Quintum

Formicaleon abum formicarum rapit et edit in h. p. me q. estate in p. uidus vel sibi de cibo re. seruat Quid autem sit formicaleo seu mirmicaleon quod idem est. et que eius natura. quidq. significet ostendit b. Gre. li. ij. moa. expon. es. illud Job. in p. n. t. t. g. r. i. s. eo. q. non. haberet. predam. dicens. transi. co. ne. lxx. in. t. p. tu. nequaquam. dicitur. tigris. sed. mirmicaleon. p. n. t. eo. q. non. haberet. predam. mirmicaleon. quippe. puu. valde. est. animal. formi. cis. adu. su. q. se. s. b. pulu. e. ob. sc. o. dit. et. formica. frumeta. gestates. inter. fiat. i. f. e. d. a. s. z. s. f. u. m. i. t. mirmicaleo. autem. latine. dicitur. vel. formicaz. vel. certe. expressi? formica. p. antez. et. leo. recte. autem. formica. et. leo. no. bin.

leo nominatur quia siue volatilibus siue quibuslibet alijs minutis animalibus formica est. Iplis autē formicis leo has enim quasi leo deuorat: Sed ab illis quasi formica deuoratur et infra hec demois et ypocrite ostendit similitudinē gerere. Nimirū apostota āgelus in tria de celis proiectus iustis oculos mentes que bonorum sibi opum refectōnem pant in ipso aditōis itinē obidet. Cumq; has per indias supat quasi formicas frumenta gestantes improiise necat. Rē autē mirmicaleō id ē leo et formica dicitur: Formicā enim vt dixi leo est volatilibus formica: qz mirmicā atiquē uolūtis sicut dicitur cōscientes fortis est: ita dicitur resistētes debilis: Si enim ei suggestioibus assensus p̄bet quasi leo nequē tolerari potest. Si autē resistit quasi formica attendit. Alijs gō leo est. Alijs formica qz crudelitātē illi? canales mentes vix tolerāt spiritales vero infirmitatē ei? pede virtutis calcant. Hereticus gō qz de scitat p̄supōe supbiunt quasi exultantes dicunt mirmicaleō vel ceteris tigris p̄nt eo qz nō hret p̄dā. Quē enī noie tigris eliphat. n̄ b. Job. nota varietatis figt vel aspsum macul filacois. Ois nāq; filator in eo qz videri rectus appetit mūd se p̄ oīa nō ostēdit qz dū virtutes quasdam p̄ ypocritas assumit occulte semetipsum vicijs subiat: Quēdā latēcia vicia repete in faciē erupūt et supducere filacois quasi visiois comū ex admix

ione sua variū onduūt: vt plerūq; mirū sit cur hō q̄ tātis virtutibus polere cernitur eīam tam reprobis actibus inquinetur: Sed mirum omnis ypocrita tigris est: quia dum mundus color de simulatione duat viciorum nigredmē interrūpēte variatur: sepe enim dum de castitate mundicia extollitur sorde auaricie fedatur: Sepe dum de virtute largitate speciosus ondit luxurie macul mqnatur: Sepe dū de castitate atq; largitate decoē vestit: velut ex zelo iusticie crudelitātē atrocitate furcat: Sepe castitate largitate pietate et pulchra visione induitur sed infusa obscuritate supbie not: Que vicz tigris rapit predaz qz humani sibi fauoris vsurpat gloriam: q̄ enim rapta laude extollitur quasi p̄da faciat. Vñ autē ypocritarū laus p̄da dicitur p̄da q̄ppe est cum aliena violenter auferuntur: Omnis namq; ypocrita qui vitam iusticie simulat iustorum sibi laudem arripit. Aliem est profecto quod tollit. **Diger:** Reperiuntur ne modis temporibus tales mali ypocrite. **Theologus:** Sic et quod magis dolendum est in ista ecclesiastico aliquando. Nam in p̄ntibus. Philo. Retulit audientibus multis in loco reformatōis. Dñs episcopus Ebroycens: de filio eīaz me p̄nte fuit in q̄t meo tpe sacerdos et predicator graciosus in collegiata ecclesia qui per dei verbum: quod

seminauit graciosus et p̄ sanctitatem vite qua se virtutum speculum exhibuerat multorum animas suo catori luc fecit et ex tē fauore magis a populo acq̄siuit sed ediufo a cleicis qui sui confratres eē debuerant in ecclesia eadem odium valde magnum in currit: Sui enim cōpacōe malorum clericorū vita sordescēbat: q̄ cum ap̄to sanctum vix p̄sequi nō aucterēt nec eū suo spoliare beneficio et honore in ypocri mendacium seu nephādissimū cōfingērat: nā occulte clauē vnā ad cameraz viri sancti percurauerūt et eo absēte meretricem de die introniserūt eidem mittentes vt camera ab intra succederet et pro adiutorio de camera ad stratas clamaret q̄ audito emuli de istis surgēdo quo meretrici succurere vellet sbiunxerūt cū p̄mio prepromisso. Ita p̄ ordinē factum est. Nam quando meretrix in camera iam accensa clamauit de infidij clericis accurrebant secularū viciniam pad iutorio mū orātes cuiq; in camera vidissent meretricem tota boni viri demigrata est fama et ita ceterē facere et loco oportuit innocentem. Tāde finito multo tempore principalis actoribus nequicie in extreme infirmitatis articulo id sacerdoti est confessus qui eum absoluerē noluit: nisi famam publice restitueret vñ couocatis testibus fidedignis in cōfusiōis suā nequē iste ne in eñū poneretur

ruborē factus ē eaz et ordinem p̄ducitōis p̄fate. Sicq; p̄mum innocentē famam recuperavit. Reperiunt pretere rea ypocrite de simplicibus hominibus vel simulatores auarissimi nō nunq̄. Sunt enim tres anni vix tū facti qz in ciuitate Ratispanēsi: fuit quidam veteranus vir qui medicū se simulans et in extrema paupertate constitutus pallidus in facie: dorso recuruus: macilentus totus et miserabilis corpore videbatur: h̄ tātas diuicias habuit in occulto et in annis renēsum florenorum redditibus vt mihi veraci relacōne ostendebatur qz de tāta rerū copia nobil aliquis vel miles germanie suaz sonam nutrire potuisset honeste et tamen his non contentus tā miserabiliter vixit mendicando vt vix eū aliquis intues a collacōe elemosine se cotinuasset. Vñ dominus archidiaconus barsinonens qui de eo cum magna impacēcia loqui audierat me p̄nte eīde medico ignorāt dñrū i elemosinā dedit. At ego scit dixi cui elemosinā datis? Mendico cui respondi p̄mo dicit forte h̄ vici: Iste enim ē ypocrita de q̄ audistis. Tūc ille medicū v̄b̄ sat p̄m̄ modisti deide ad irā puocato medico eū accēbi? v̄b̄ flagellare cepit h̄ n̄ p̄fuit de ore enim ext̄xit quē ibi abscondērat et osculatus ē predictū dñarū medicus collatorū restituit et p̄ncipia nā p̄tinus de cloro fratrum vbi enī hec

acciderunt fugit. Præterea fide digno
 nū relacōne didici nro tpe fuisse vir
 quēdā peccatis atq; refertū. et in
 fedū receptū p deo in hospitale ci
 uilitatis Cōstāciē q̄ cū dudū sibi oc
 cultasset ex auaricia magnā mlti
 tudinē denariorū puri argēti et vet
 mi Deuenit ad extrema. et defarina
 a uene sibi pulmētū impaciētissime
 clamabat pparatō qd cū factū esset
 sedit egrotus solus moē solito m
 lector loco micaz panis inuitatim
 spgere cepit denarios: q̄s occulta
 uerat in pulmētū auenacie. et cū co
 cleai auicidisset ori ipone. Picq; mis
 suffocatus ē illico. In sup hīs inue
 niuntur pproci te lo ge detenoēs h̄be
 retici. Omnis q̄ppe hereticus ē pproci
 ta eo q̄ catholici vtuofu se q̄ n on
 ē simulat. S; n̄ ois pproci ta ē h̄e re
 ticus. Currit nāq; hodie atq; serpit
 in p̄tbo fucie int̄ q̄sdā p̄sonas v
 fusq; sexu s seculae et ecclasticos
 religio so et religiofas h̄es et pproci
 fis tam enormis vt eā ad plenū ne
 azres in o cētū maule n̄ expmē aut
 am p̄tā sibi licē asseit mētm ad pla
 citū pacta nulla suare occidē etiā
 innocētissimū et si p̄r foēt aut mat̄
 Nūq; ieiunat. nisi vt in dō n̄ dep̄
 hēdat ab alijs lactātia: et carnes
 cū o uis comedat q̄d rageshāli tēpore
 vbi p̄t occulte labōat in festiuitati
 bo ecclie. Ocio vacat diebo alijs ce
 inōmias oēs ecclie tāq; opra anima
 lium h̄m nō spūaliū spernit co: de

aten? et qd detei? evirginitatis dec?
 b̄stinecias vestimētoz: et stratus
 duriciem supsticōnes corpales esse
 affirmat et eisdē refignae docet. So
 lam pfectōz et virtutez eē autumāt
 in contemplacione qdā altissimā spūs
 q̄ carnē et ossa n̄ h̄z cum tñ ipi put
 scio nō modo carnales s; bestialissi
 me viuant. Nam ad tātū pfectōis
 apicē se venisse gloriāt vt nihil eis
 p pccō imputari valeat. Vñ fumo
 p̄ticiā p minimoduāt si qñ n̄ obe
 diūt vel alijs pastorib; ecclie sancte
 In sup in feruoē cōitus maris cum
 femina vbi etiā secūduz Ethnicos
 rō absorbet et h̄o bestie affilat sup
 mā contemplacionem et raptū exellēt s̄n
 mā dicūt assistē ob quā cāz sibi mu
 tuo ad nutū in hīs obtpat qñ h̄z
 bet. In quā sectā h̄u multos ocul
 te de numero nobiliuz et ignobiliū
 de virginitate et vidu straxerūt mira
 biliter. Diger. vt sciam? h? mali
 originem et que talium peruosoz
 signa et indicia quisq; eorum sit mo
 dus pueredi queso et docas vt vite
 mus tales. Malum enim si nescitur
 vix at nullaten? vitatur. Theolog?
 reperi in libro. Manuali que p sua
 psona per totū dñs Albertus maū
 conscripfit propria se eadem anno
 talle vic; q̄ suo tpe in Colonia fuit
 eadē h̄es vñ pūcta sup̄dicta ac ar
 ticulos plues q̄z h̄ notaueri maū p
 p̄a p̄fatus ascripfit dñs q̄s p̄t nisi
 quia reuera tam sunt blaphemi. et

et subūtētes oēm rempublicam et
 statum ecclie totū. et vt calamo eos
 manifestare erubesco: Nec in neq
 cia pares vidi in libris Augustini
 Iudon. aut Gindonis. q̄z quēlibet
 stat latissime sc̄p̄fisse se de diuisib; be
 refib; antiqua ē igit h̄c pestis ori
 gine ad libtatis spūm tēdes si vero
 de vestitu q̄ris habitu scias vni for
 mi nō vtuntur sed quātūcūq; p̄o
 so et dissoluto aliqñ se tegūt aliqñ
 vero plurimū vili vtrūq; p loco tē
 pore vt pdatur nullaten? Nā eo ip
 so quo se credūt impeccabiles sine
 oī timoē sibi licitū putāt oēm habi
 tū quēvt late aut crebro variāt ali
 oqñ pderētur at? Cū h̄l sūt s̄vba
 scie placet eoz. Nōnūq; verbūtū
 adiuncē amatorijs mētens: lenonū
 morē gerētes. Si vero cōuiuūt ali
 is vltra q̄ credi valet verb vtūtur
 s̄btalib; comp̄ s̄blimib; spūalib;
 et methaphisicalib; q̄z tū sustinere
 p̄t lingua theutoica. adeo vt eos vix
 aliq̄s debite itelligē possit etiā litte
 raturis quibus iuoluit de spū: de ab
 stractōe. de luminibus varijs. de p
 somis dimis et de contemplacionū gr̄
 dibus alias sētēncias vñ quidēz li
 beri theutomicales s̄monum subtili
 um eorum malicie satis defuire vi
 detur qui de talibus loquūtur voca
 bulis. quos quidam mi fallaz fatue
 vel piculose aut scripserūt aut scri
 bi pmiserūt aut saltez ab aliq̄bus
 bagardis l̄ h̄etis certis honestic

atq; religionū totoib; fide assep
 te eē videtur. P̄b p̄dās igit verb
 v̄bis virus sue prauit̄ abscondūt
 et sue malignitat̄ h̄etice venenū p̄pi
 nāt: h̄z p̄ pede sui erroris in suū et p
 b̄ū retorquēt s̄fū auctoitate. Istas
 apli. Si spū duāmi n̄ estis s̄b lege
 ad gal. v. Nō adūtentes qd statū
 s̄b̄is manifesta sūt opa carnis q̄
 sūt fornicacō immūdia ipudicia
 luxuria q̄bus h̄ij pleni sūt. Deide p
 se allegāt illud i b̄tē Vos i libtate
 vocati estis. s̄res n̄ attēdetes qd sub
 dit. Ne libtate i o chonē det carnis
 et ita vt finē istij dem? aliquē ad ne
 cā d̄ simplices v̄b̄ oēt vtūt toxicuz
 mort̄ ibi p̄p̄it̄ exēcia corpalia p
 eos vilipēdūt ad meditād nescio
 de quo spū afficiūtur. Et ad opa car
 nis tādē oēs eoz discipuli diuoluūt
 tur licet sicut tyḡdes plene vtubus
 spētē? tm̄ eē vidēatur. Ca. vi

Quāvis mid? fornicacō bo
 re bono redoleat tñ si super
 eo liḡ noua et teneā aut ex
 his laq̄na sc̄a terat̄. Surt̄ et fricē
 fetore q̄ndā nobilē h̄e expiunt:
 Per mid fornicaz bonoz simpliciu
 hita? et p odorē abide p̄gdiētez boē
 fame noticiam designatur vt supra
 habitū est. Sed p ligna noua et re
 centia corpora designari p̄nt a qui
 bus humor passionum carnalium
 calōe caritat̄ ndū educt? ē t̄les si se
 tactu l̄ cohabitacōe mlt̄a attigerit.

Haut dubiu fetor venereoz ex ide
 3bitur. Si igitur ad tomū l' hī taci
 onē qruāqz feiaz eā scāz hē cui
 tēi necessitate vtilitate vni vel iu
 uenes pmo senes crebro accesserūt
 fetore sue fame faciliē mouebūt in
 narbo alienis vbi p'us loca vitāto
 talia xpi bon? odor exiterūt ita vt
 de eis dīcā valeat vtrūqz qd olim
 de filiabo israhel fatuis vaticinatus
 ē ysaiā? ibidē .iij. Erūt in q't p'uaft
 odore fetor Amplex? at cauedus ē
 in hīs hitacul' vbi tol? alicuius bo
 minis ad decipiēd' latet oculū
 l' demois q' a n'lo pene loco secludi
 tur. alio q'n fame nrē redolēcia cito
 fetore dūtatur Cōsilū audias in m
 Eccl' xi. dicētis Nō oēs hōiez in du
 cas in tomū tuā m' te ei sūt insidu
 tolosi Sic ei eructāt p'cordia fetēcia
 umā sicut p'dix induc' in caueam
 a vt caprea in laqum. sic a cor sup
 borum. Et bene dicit superborū
 quia in humilitate vera vix aliq's
 quis potest decipi. In supbia vero
 qua quis vult videri a sibi sine tō
 re mimium d'fidit cōmunit' labunt
 plures in fetore luxurie vel in lepiāz
 p'auitatis heretice. Supbia emz ē
 que sepe p' vicioz fetulēciā builiari
 mētur vt in q' qu' latētē supbiaz
 neglexit agnosce aptaz nūc carni
 lū fetore itue' builioz studeat r'fuz
 gē. **Diger** Dic aliq'd exēplū ad p'poi
 tū **Theolog?** tot' isē de p'nti mate
 ria occurrit q'nta volumē grāde nō

stinere sufficeret a vt breuē in hoc
 dem doctrinā. Suadeo fidelissie vt
 nūqz longo tēpore cū mulierib' sac
 tis qntūcūqz d'fari studeas a vbi
 cūqz talia fieri p'spexeris si factas
 abē aquā fra'ne correctōis tāquaz
 igni in tomo accēsa mfun dē nō tā
 deri? quia de omni pene genere hōi
 num exptus sum sepe prius se vir
 ginalē pudiciā perdisse quam
 nouissent vulnera veneris l' p'fidi
 actum p'cepisse. Heatus qui elegit
 a audit ac intelligit sequiturz doc
 trinam apostoli contra fornicationē
 breuissimā. vtilissimā pmo a
 efficacissimā. **Fugite** ait fornicā
 onem cū in emi p'fencia sunt cor
 pora maris a femine. facillime verifi
 catur illud p'uerbium. Perit om
 ne arbitrium. cum res tranferit in
 effectum. **Novi** aliquantovirginez
 dūi rem a non minimi status omz
 in viciōrū iudiciō a meo deuotaz val
 de a castam q' d'fessorem quēdam r
 ligiofū habuit multa prudēcia a
 p'bate pollētē cui obediebat longo
 tpe. **Vocata** ē tādē ad q'rudā feiarū
 noie deuotaz tomūculā. qz qdā vt
 videbat mltū honest? sacros scla
 isit' re solebat s' ruera corrupt? erūt
 in hīs que ad verā fidēz p'tinēt. De
 inde cepit quibusdā ex eis ad p'tez
 sumptis doctrinas specialiores tra
 dere de paciēcia obediēcia a de ar
 te cōtemplādi: qdaz arduissima s' b
 tex. ē s' m'xit miser se easdem videre

sexum inanis glorie maxie cupidū
 de cepit aplius inter quas p'fata v
 go fuit p'ncipalior delimē tādē ce
 pit veri? malignari sacerdos p'fat?
 quos qz p'uaft omi verecūdie eē ab
 negādiu feminis quēadmodum
 cristus nud? p' nob vt ait in cruce
 p'edēto fecit a m'hi ista fierēt p'fectō
 nis apicē a nullo attingi posse affri
 bat. **Exinde** at de sexu fragili q'dam
 deuenerūt in tāta stuliciā vt se clā
 corā clericis i hoc complicibus passiz
 denudarēt sine carni d'mixtōe. **Tū**
 postremo p'uaft vt eucariētie sac
 mētū diuini s'mū. qd semel in die
 sacerdos vix dign? est sumē quēad
 modū vnica die xps se p'ri i ara cru
 cis obtulit id multo cōs a feminis
 sumētur eo q' grā sacramētalis q'li
 bet d'mixtōe vt aiebat augēt nō
 adūtes idē ē generalē d'suetudinē
 to d'us eccl'ae. **Exinde** factū est vt ali
 qn in loco secreto tres feie nude tō
 lit' flectētis genua corā p'dcō p'fide
 eucariētie sacramētū reciperēt eadez
 die a hora vltra quīqzages. **Cōiace**
 bāt interea viri talibus d'plices cle
 ricis scz seculaēs feis a nōnūquā ml
 ti cū multis vno i lecto: nec ad lap
 sum carnis vt fatebāt p'cedebant
 s' vt passioibus veneris funditus
 abnegarent se a seiphs mutuo cō
 nebant verus plus inficiebant in
 ter quos stinētes iste sacerdos p'n
 cipal' p'fectōis eē dicebatur. **Abuee**
 bantur etiam aliq'n clanculo de dis

tātibus religiosoz dōmib' ab d'cāz
 officinā lutosam a porcinā alie faō
 se in bonis femine q' indulgēcias
 demonum quas premisimus vt to
 mestice acquisuerunt. **¶ Nam** p'ri
 cipales? actores huius nequicie di
 sponente deo postremo capti heres
 sim publice coacti sunt: Et ita m
 dus iste in loco vno nescio si in ali
 is dissipatus est cum confusione ex
 tremā. **¶ Diger:** Miror quomodo
 possibile fuerit sine molliciei sordi
 tie saltem tale? sibi sic vt premisi
 sti propinquasse mutuo. **¶ The**
ologus: De fetore tali loquor mu
 tus a magis inuitē scribo multa id
 circo verecūdiora q' se fecisse dicūt
 sine lapsū carnis dimisi referre. **¶**
Sed quantum cōmūcere potui nō
 video qn plures? maiora ibi crimīn
 p'ficerunt quaz si operi carnali sim
 pliāter institissent. **¶ Credo** insu
 per quosdam ex eis: qui p'ncipales
 in p'ficia fuerunt demonis opere p'
 tunc maleficiatos esse ne mouerēt
 ad naturales a plenos adus incoē
 nēcie vt exinde cecati se passioi a
 dem crederent a alijs p'uaferent pe
 nitus mortuos esse facillimū enim ē
 demois infirigibare vbi de? p'mise
 rit. **Adimiam** emz heretici dudū de
 scripsi a veterib' dōctorib' eccl'ae sa
 c'ficia nūc a rōes eē offerēdas deo
 vt isti suis fieri p'uaferunt: a ex ta
 lium radice verisimilit' isti iste pul
 lularunt virginem de qua em' retuli

firmitei credo flore sue pudicie in bello tali deo mirabiliter ptegete retinuisse nam heretarcham animum corde diligere nunquam potuit. h. o. tempore horrore quoda de eo intra se sensit q affectu eius ad pfidiam amancavit curiositas at et de hedeu acqre pfectois sibi a pncipio pmissis eam in vesana societate et coione eukariste pmissis ceauerat et diu retinuerat a qbo tn tadem totaliter recessit et ista mihi patefecit **Diger:** Qd ptim obmisisti pcedenti capitulis scie vellem. que mod decipendi teneret h. q. s. ibidem malignis fimos descriptisti qten? iacula pui sa talia sciete min? ferre possent? **Theolog?** e quide d eade secta pda ta qui hodie vt tigridis se ondata bonos lateat nuc seculaes nuc rgu laes mo rusticor. nuc vero nobiliu vestimenta defert q aliqn beghdus fuit seu lolhd? hic in eode statu et habitu libror sbatiss ionuz in nro vulgari vt vereor pculose ascripto ru stilu et mod loqndi compassi et altissimu didicit sed vbi nescio p m infed? fuit heresi pnicossie andce C? practica hec e. et fuit ad acqred discipulos et discipulas Na primu sb spe deuoti fricelli. tonnu aliquaz denotaz mulierulaz explorat qua intrado aliqdens puatim verbu dei otissimis verb seminat de alta pfectone et cteplacois gradib disse rda Cui postquam data est crebra

audiencia icipit d exercicia corporalia Ieiunia abstinecias orones vocales et similia inuehere exponendo ea qo imperfectorum sunt propria et necessario dimittenda ab eo qui perfecte vitam cupit apprehendere et remonias ecclesie quascumqz vt d festiuitatib et audiencia multa mis sarum et diuini officij pmo predicacionem pene nullam existimacione dicit esse habendam sed quieti corporis et contemplacioni iubet pro viribus assistere et p similia sexum femininum facilliter per verba pulchra solet mulcere ad suum fauore Iterea studet non multas sed vna presertim prouecte etatis aliquali ter et maiori auctoritate iter eas fulgentem vel paucas alias eligere q bus aliquociens ad ptez facit exhortaciones specialiores. vt virus suum eisdem passim infundat. Vbi cumqz autem quacquam de sacre scripture passibus sibi p simplice veri similiter potest obia illud soluit ad suam sectam sensum retorquendo: Postremo secundum q obediencia maiorem intuetur in hys que in etate hano pfidie proximiores fut. vna elegit cu q ex testio ois lo? septe loqtur et ne turbet alie ne qz qs alien? supueiat custos loqpo mitur hys oportunitatibus captam et allectam clarius infiat dicendo q corporis integritas et castitas ceremoniam quidam et exerciciu corpale

est non mentis vera pfectio: q oportet se indente facere paul ab oi passione verecundie timoris et p paxo luitate opus est in omnib abnegare etia nude viro diacento: si iubetur castioni vero corporis vocat p prie voluntatis vhu cui pfide doctine postq misera creditent audet hereticus aut maleficiatus a demone a aliude sat libidine pluib vgm co iace noctib in nullo ea violando: Pz auso dato diuino tate recepit thesauru irrecupabilem hora q mis credit Delimit qz postmodu vb me daabo si p data melta fuerit: ita vt demepsonerata peccatis obedire faciat ad placitu oi ea de sua secta psceti presertim cu ad locu vocata fuerit. vbi one? et soli deyna pfessione existit: Poler enim eligere qda loca in opmacora ma vt lepro soria vel domos seqstrata? ab hominib? ad quas mutatis pus pps ve stib? ne itrado agnoscat? ouem co siueuerit: Distridu scio vbi vgo q da si bene meos suppe sexagenaria pmo flore pdidit pudicie in consilio malignacu tali: nec vllaten? si bi finit psuade pfata pfidias ee. h ptinax in secta sua vsqz mo pseuerat In actib naqz veneris et in epulacuib? quas faciut. vbi pnt spedi dis dicit ope demonis quasdam reuelaciones raras hre qb? illecti tales velut boni spūs illuminacionibus mlte impfuasibilif adheret Noui

alia q circa xxx. sue etatis anu deflorata p pdidu lupu fuit delusa tpe plurimo licet immitas q detestabatur vicoz cu xpi gra: tade ea opuxerit ad vere penitendu **Ca. viij.** **O** Vado lucra gra icante extomosa bulat sepe a formi caleo insidiosose necat In q su abet forice in tomo appata qsqz studeat tua? mane qz ibi invita corporis siue spūs multi pseueraret qua exeudo pdut **Coru?** eni q ex archa dimiss? e aliqs intemptus nūq re usus esse ad noe legit Coluba priu deior q exiuit causa obediencie no repies vbi reqesceret pes eis ad a cha caute reuit. Altera vero vice euolans cu ramo virentis oliue vtili f redijt gen viij. **Judith** viduata viro spetiosissima et diuitijs plenaz superiorib? domus sue fecit sibi secretu cubiculū in quo cu puellis suis clausa morabat habens sup libos suos alitu Ieiunabat omnibus diebus vite sue preter sabbata et neomemias et festa domus israel per que meruit reuelacionem de victoria bolofernis habere **Judith** octauo princeps etiam apostolorum q perseuerante bonum et scripture sacre noticiam spiritus sancto inspirante acceperat: Legitur actuum decimo in Soppem ciuitate in tomo mari proxime ad superiora vt oraret ascendisse et in excessu mentis secta dei vidisse Annū ppheta

vidua vsqz ad annos .lxxxiiij. nō
discedebat de templo ieiunijs et ob
secrationibus seruiens nocte die
Luc. ij. q̄ dicitur ibi xpm dei filium
in bñm natura agnouisse. Ma
ria insuper cuius vita Marte prefer
tur qz optimam ptem elegit sororē
exiunte obuiam xpo legitur comi
sedisse que dum p magistrum voca
batur Job. xi. Qd qz dyna non fec
non fecit sed egressa domum seu ta
bernaculum non vt viros sed muli
eres regionis aliene videret a Di
cbem nobili adamatur et raptā ab
eo viqz oppressa virginitatem per
didit. Gen. xxxiiij. Hinc apostolus
discipulo p̄. thi. v. sic scribitur. A
dolescentiores viduas deuota cū eni
luxuriate fuerint in xpo nubere no
lunt habentes damnationem qz p̄
mam fidem irritam fecerunt enim
simul autem et odiose discunt arcui
re demones et p̄. cor. xiiij. dicit. mu
lieres in ecclesijs taceant Non eni
p̄mittitur eis loqui. sed subdita
eē sicut lex dicit Si quid autem vo
lunt discere domi viros suos interro
gent. unde secum libenter consistere et
cum timore domini domum pp̄am
incolere ornamentum et custodiaz
presertim femine summa Et eccl̄.
xxvi. sic dicit gracia sup graciaz mu
lier sancta et pudorata Omnis autē
ponderatio non est digna continentis
anime sicut sol oriens mundo in al
tissimis Diei sic mulieres bone speci

es in ornamentum domus eius Pe
riculosum autem est. sine euidenti
ne celsitate aut magna utilitate in
caute domum exire quia illud pp̄ri
um est malarum feminarum teste
salomone. q̄ p̄. i. v. dicit filio.
Fili mi fauus distillans labla me
retrictis te mīdi? oleo guttur eius
pedes eius descendunt in mortem et
ad inferos gressus illius penetrāt
p̄ semitam vite non ambulant vas
gi sunt gressus illius et iuestigabi
les et ibidem vij. Si per fenestram
inquit tomus mēz et p̄ cancellos p̄
spexi et cōsidero puulos cōsidero veco
dem iuuenem. et ecce mulier occur
rit illi ornata meretriceo preparata
ad capiendas animas garrula et
vaga quietis impaciens. nec vas
lens in domo consistere pedibus suis
nunc foris nunc in plateis nūc iux
ta angulos insidians p̄iger. Sa
tis probasti quam necesse sit celvū
le in domo consistere. Nūc exemplo
aliquo quam periculosum sit vaga
ri velis ostendere et quemadmodū
a fornicaleon illi deuorentur ali
quādo quos paulo supra denōsti.
Theologus. Audi ergo quid acci
dent cuidam femine quam tempoē
p̄ntis bas. Conālj vidi in ciuitate
ratspanensi. et iuuabam inquirere
fuit enim virgo hec soluta nec virū
aliquāto habuit nec de incontinen
cia fuit suspecta Sed de ciuitate i
ciuitatem et de domo in domum sepe

mutauerat loca hec cōtinuando pluri
mis ānis In āno at̄ etatis sue fere
iiij. ratspanā venit vba ibide q̄dā
satis incauta q̄ ad fidei nōm emisit
pp̄ qd corā vicario Ep̄i ratspanēf
accusata ab eodē carcerali custodie
mācipata ē. supuenit mtea i nego
cō bolēmox missus a p̄fato gnali
cōlio Dñs Johannes de palomar.
Bartionēf archidiacon? vir om̄i
deuocōne plen? et tā in d̄mo q̄ i hu
mano iure app̄me eruditus Et ego
tūc itineris eius de socius et collega
extitī Vacati igit sum? ad d̄cē feie
examē in q̄ dicit p̄bata inuēta ē er
rasse multiplicat nec tñ lesa eē vid
bas in cerebro ad rōis defectū. qz
ad singula sibi obiecta valde astu
te rñdit et inq̄stis ab ea valde ma
tuē ne sibi cōdicēt cauere studuit.
Se ei dei sp̄m seu reuelacōes diui
nas habuisse dixit se obedire pape
in h̄is q̄ male disposuerat rennuīt
Se eē beacōrē p̄ncipibz apl̄oz dū
in via fuerūt affirmauit se in obliq̄
bilē seu impecabile eē credidit etā
de nr̄ez toā? xpi eccl̄e q̄ in basilien
cōlio rep̄fētabat. se eē verbo et fig
nis capitis sui cōstāter cōclufit. mte
bāt p̄p̄terca multa q̄ p̄ntes fuerūt et
ego verb̄ p̄suasorijs ex sacra pagi
na vt p̄t̄ uia a femineo erueremus
capite sed p̄fect? ibi fuit null? dix
it ei voce audaci se sciē. qz in p̄fatis
nullatē? errat h̄ p̄cā? sui examina to
res et ita se ab sbitrāō ignē p̄uitate

sua patā oñdebāt H̄is visus ācibi
diacon? q̄ supra abdoctōes tā the
ologie quā aliaz facultatū qz mul
ti p̄ntes erāt ait Videbitis inquit qz
sola v̄p̄acō d̄abit intellectū. unde
necesse est vt p̄ iusticie publicē q̄sti
ones ad cordas trahatur lente ali
qualiter put. sexus iste suffere pote
rit Vos autem ait secreto ad me et
ad mei ord̄inis sodum. quendam
lectorem multum deuotum et litte
ratum in istius femine p̄spectu of
fendatis nolle interesse eius tortu
re nec si placēt itersitis vt ergavos
beniuola ipsa amplius p̄maneat et
ita p̄ tortuambūmilitatem magis
post modum p̄tōnei eritis ab ouer
tendum ipsam. fecimus et factum ē
p̄ omnia vt p̄mittitur. Et quehtū
ē ab ea dum torq̄ret a quo erroēs
suos et an aliquam discipulam vel
huiusmodi errors cōsciencia babe
ret quiam h̄is nunquaz nisi nega
tuam prius deteāt videlicet qz n̄
lo homine errores suos didicisset.
nec quamquam tōuisset sed ap̄
se tacitus illa credidisse fatebatur
Angelo vel da sp̄itu tōcente. vt
ipsa inquit Torta igitur parumper
mi hil noui preteritis addidit. nec
quemquam fatebatur hominem re
um esse nisi se cōstāter asseruit. et
credo v̄p̄ dixit sed satis humiliata
ē astuū suoz v̄p̄acōe n̄ i f̄ r̄i capti
ta? r̄ductā eadē die ad v̄p̄erā visita
um? ego et soci? meus ad iusū dñi
Ji

Archidiaconi miserā se pre totoibus vix mouere potētem. vix autē nobis valde euilare cepit et fidenter causari quā grauit' lesa eēt. Nos vero eā eē humiliatā cōsiderātes et eā iā cōsiderātes p̄sumere d' nob' varijs historijs ei ordim' quō multi ifigures viri et litterati reuelacōib' incautis decepti fuissent et p̄ angelum sathane seducti et q̄ fragilis eēt sexus femineus non adiutus scēpture sacre testimonio multiplicat' p̄ sua simus: tūc p̄ xp̄i grāciam ipsa respicē cepit et promittere q̄ in omnibus me sequi vellet et socum. Credit igitur se deceptā eē mihi vt p̄garetur animus cōfessionem fecit: sacramentaleni de omnibus a iuuetute sua cōmissis spontaneam se ad publicē reuocandum errorem et ad penitendum exhibuit. Et ita tercia die post ea coraz ciuitate Ratispanē si multis p̄ gaudio et misericordia flentib' p̄missa omnia ad effectuz p̄duxit. Diger: Cum nihil sit optū qd non eā iam in hac vita cōmunit' ad lumen producat'ur: Est ne post modum expertum hanc erroris sui heresiarcham aliquam habuisse: Et discipulam Theologus. Neq̄q̄ sed solū malignum sp̄ritum deceptorē habuit quē in stimdu interiori pro āgelo lucis in reuelacōib' fals' suscepit nec cuiq̄ exp̄to vel litterato viro hęc an a deo eēt ad exainandū se exhiberet neq̄ d̄mū adiutorum

sufficiēter erroris sp̄m inuocauerat nec insup acq̄sita scia aut p̄ sac scēpture rudimēta se iuuare poterat vñ n̄ mix si de p̄posita ingemo d' cepi tā ḡuit meruit d' se p̄sum'.

Capitulum .. Octauum :

Formice v̄ fūt nocūe facili t fugat' si tibi orbicularitez cineres sp̄gat' Per qd liq̄ bō dat' intelligi q̄ vbi bōies simpli es p̄ris volunt eē nocūi nō meli' q̄ humiliacōe sui et agnicōe p̄ne fragilitatis a ceptis respiscūt et ad se reuertūtur. Cūeres ei humiliacōne humane ifirmitatis d̄signēt vñ gen' xvij. Abrahā deo ait vt humili' exaudire ē. Loquaz ad deū meuz cum sim puluis et cinis et Thamar humiliata stupro frat' no. ij. re. xij. legit' cūes capiti suo asp̄sisse. Dic Trenoz. ij. de huilitatis in captiuitate in iherusalem d̄r. Cōsp̄serūt cūne capita sua v̄giēs iherl'm et rex. Ni m̄ue huilit' penitēdo abiecit vestimētū suū a se: et indutus est sacco et sedit in cinere. Ione. ij. Qd supbit' et cūmis. De homine ait eccl̄. x. Ois enim caro fenū et omnis gl'a eius q̄i flos agri. Exp̄licatū ē fenū et cecidit flos qz sp̄s dei flauit in eo. Vere fenū est p̄plus p̄sa. xl. Extinctus cinis erit corpus n̄m dixit sapiēs: Sap. ij. Qñ igit' vera agnicōe nos metip̄os introrsus humiliter non agnoscimus protinus superbia inflat nob' et p̄xim' cito nocūi esse

eē incip' im' . vñ si nos cūne humili tatis asp̄gere neglim' d̄ma exigē te miā et iusticia errores vel apta vicia sepe incurrimus q̄ten' humilio res post lap sū refugiam' qz erecti staē videbam' Diger. De petro xp̄i Apostolo exē^m in b' de origine: q̄rū vt qz grauit' lapsus ē vt dudū hā bium' . h' noua a te aliq̄ si bēs audiam' Theolog' . fuit paulo an' h' basilien' cōcilii in ciuitate sriburgē s' Cōstā cūen' dyoces' in mōsterio scē Clae. v̄go qdā iuuenis p̄fess' a tō die viuit soror magdalena noie h' i rapti bō et extatis visionib' ac a se fu ali enacōib' apud totū adiacētē p̄mā famā ac q̄siuit p̄ grāde. raptā ei aliqñ fuit vt dicebat' in corpe et aia vel eisē se ab hominū asp̄u latent' s̄traxit arat' s̄b diebo inf' q̄s q̄sita p̄ oē mōsterij āgulos nullibi rep̄ta esse dicit' S; t̄cia die q̄ inuēta est venit quedā cedula in mediū chor' q̄si de celo s̄missa in q̄ st̄tebat' q̄tē? sorores oia t̄patia ad r̄tūscōz p̄m̄ suare in cōitate idē r̄t' et cōtinuarēt. alioq̄n d̄ma v̄lao se q̄retur. Quo territe pluēs p̄sonalib' resignabant et deo deuoc' s̄uere moliebātur. Cum igit' fama magdalene dimulgaretur in longui' et sibi sorores velut dei p̄phetisse i cūctis crederēt. nescio quo ducta sp̄itu lōge an' festum natiuitatis xp̄i p̄di cē cepit assertie se certa die quā exp̄s sit singularit' circa festū Ep̄p̄pha

me mortuā corpali' et a seculo s' migraturam. Qd femine? sibi sex? statim velut noue prophetisse credit' et in funeralib' preparamentis ad nutum obediunt. Iussit enim ipsa magdalena sibi preparari nouū et depictum in quo sepliretur de aseribus sathopbagum candelarū post eius de celsum accendendarum sufficiēcia et similia funeralsia. que noua statim ad omnes adiacentes volabant regione' p̄ dyoces' t̄s Constancien' Argentinen' et basilien'. Credi derunt. antedicto vaticinio. statim plurim' de vtroqz sexu . pl' tam en de femineo qui leuis est cordis. Alij vero quid futurum eēt dubitabant: Appropinquante autem die statuta in magna multitudine venerunt de predictis regionib' in curribus et equis et pedibus nobiles rustici et clerici et monachi seculares et ecclesiastici non pauci euentum rei intuei cupientes quev't a diu' satis miratus sum. et vt cerdonarer de gerendis de Basilen' cūen' tu vbi eā iam ad vnam dietim solū distabam. virum fide dignum et deuotum procuratorem nostri conuentus fratrem Johannem de quo supra libro primo capitulo nono mentionem feci ad sriburgam direxi sibi que commisi vt spectaculo p̄posse atesset et quid geretur mihi post modum denuncaret quod et fecit. Aduemente itaqz die q̄ prophetissa

hec se seculo migraturā se predixit
 rat prudētes viri seculares de ciuita-
 tis consulatu certitudo facti nō fuca-
 retur et si qua fictō adēet notaretur
 deputauerāt testes p̄oneos a mag-
 gistris paulū in medicina suū p̄bifi-
 cū qui in pulsu p̄dōe notaēt sororis
 mortuā vitā adēē vel abēē Astāti-
 bo igitur sororibz omnibz mane in
 cloro didis viris et multis alijs
 maturis ecclesiasticis et regularibz
 plebeijs vero extra in ecclā tātū p̄di-
 gium expectātibz Venit soror mag-
 dalena caput suū in gremiū cuius-
 dā sororis inclinauit extimplotat
 se raptā in extasi vere vel fide ostē-
 dit et ita satis immobilis aliq̄ diu ia-
 cuit: Cūqz qdā ambigerēt an mor-
 tua foret vel viua medicus publice
 pulsu eius tāgēs vitā adēē dixit: tā-
 de vocē quādā nullatē? vt ātea vir-
 gineā h̄ grossaz sat̄ emisit dicēs ad
 sartophagū: Sz cū p̄plus i ecclā
 et viri in cloro nulla c̄ta mortis idi-
 cia in magdalena ista aspicerēt et
 cū impaciētia satis diu expectassent
 surrexit tā de publice ipsa et cū cor-
 pis postulauit n̄ mors affuisse ap-
 pbata est: Deinde ceperūt se multi-
 tūc mutuo i spectaculo ppli et sb̄sa-
 nae in seip̄s suoz cordium leuitatē
 Alij raptum mortem fuisse interp̄-
 tabantur Reliqui vero quibus c̄fu-
 si o maior asscribi poterat ē gūfati-
 ones facti plurimas aduererūt Tā-
 te tñ humiliacōnis op̄? c̄fusio ista

ēgit vt intermī nō sicut antea h̄c
 magdalena se p̄phetissam oñdat
Diger qd ergo sētis de prefato v a-
 tiāmo isti? muliercule Nū a deo fa-
 it a demone vel a natura: l̄ ab arte
 fingente talia **Theolog?** Sinaz nō
 p̄cipito virgo tñ vt credo a iuuetu-
 te p̄ mirēz cuius noticiā habui adti-
 mēduū deū nūta est Audiui q̄ in
 mōstero se castet̄ deuote similiter
 gesserit satis insup comico q̄ a natu-
 ra sicut et m̄r̄ ymaginacōez abstrac-
 tissimam facilliter a corporalibz ha-
 buit Anima enim vni? dominiū
 h̄z in corpus suū: qd alteri eēt in
 possibile vt beatus Aug? li. xiiij. de
 ci. di. p̄bat. ca. xxij. vbi sic d̄t loiz
 quorundam naturas nouimus ml̄-
 tum ceteris dispares et in ipsa raita-
 te mirabiles nonnulli vt volūt d̄ cor-
 pe fingūt: que alij nullomō p̄nt et
 audita vix credūt Sūt enī q̄ et auēs
 mouent vel singulas vel ambas si-
 mul: Sunt qui totam cesariem ca-
 pite imoto in apto q̄tū capilli oc-
 cupant deponunt ad frontem reuo-
 cantqz cum volunt sunt qui eorum
 q̄ deuorauerūt incredibilit̄ pl̄ima et
 vaia paululū p̄cordij? c̄ctatis tā-
 q̄ d̄ saculo qd placuit ite ḡrimuz
 p̄fert et qdā vocēs auū p̄corūz ta-
 lioz q̄plibz loiz sic imitāt atz exp̄-
 m̄t vt n̄ vidāt discēmi oīno n̄ p̄nt:
 Nonnulli ab p̄mo h̄e pudore ita nuē-
 rosos p̄ arbit̄o somit? edūt vt ex il-
 la ecclā p̄te cātare videant ip̄e sū ex

pt? subare hominem solere cum vel
 let? Notū est quosdam flere cū volūt
 atqz vbtim lacrimas fūdē Jā illō
 ml̄to ē incredibili? qd p̄leiqz fratēs
 memoia c̄cētissā exp̄tā sūt Pre sbit
 fuit qdā restitutus noie i prochia-
 Calamēs eccieq̄n ei placebat roga-
 bat at vt h̄ facēt ab eis qui rē mir-
 abilem scire cupiebāt ad imitatas q̄i
 lamētātis cuiuslibz loiz vocēs ita se
 auferebat a sēhibz et iacebat simili-
 us mortuo. vt n̄ solū vellitēs atz
 p̄ugētēs minime sētēt. h̄cā aliq̄n
 ignevrere? admoto sine vllō volo-
 nis sēsi m̄h postmod̄ ex vulnē No-
 at obtinēto. h̄ nō scēndo mouē cor-
 p̄? eo c̄pbabatur q̄ tāq̄ i defūcto
 null? inueniebatur abelitus loiz tñ
 vocēs h̄ clar? loqrētur. tāq̄ de logi-
 q̄ se audisse postea referebat h̄ Au-
 g. Tales igit̄ q̄ se a corporeis sēsi-
 bo facillē a natura possunt alienare
 n̄ia i asp̄cū alioz aut p̄p̄a idustia
 aut demonū v̄fūtia aut bonoz āge-
 loz misterio p̄nt effice? An autē in
 his q̄ d̄ d̄ca clara etuli d̄imū aliq̄d
 i p̄cedēto dictis extatis fuerit deo
 c̄mitto. vnū scio q̄ istinā? bonoz
 sp̄itū? veri sūt falsi vero a malis im-
 mittūt sp̄itibz vel a fatali n̄ ascen-
 dūt corporeis q̄bo ml̄ta d̄cipiūt in
 varijs visioibz mori et n̄ mori s̄riā-
 tur. P̄am? ecclā vbi v̄ba factis n̄
 c̄cordāt ibi deceptōz adēē Vñ mul-
 tū videt̄ v̄s̄it̄ e p̄dictā puellā eē de-
 ceptā cū sibi credēto vt ecclā indif-

ferētes ḡues viri attumāt. q̄ spec-
 taculo interfuerūt Nec ionā q̄s q̄r̄t
 adducē mathan p̄ p̄d̄cā v̄gine tel-
 tem in s̄riū Quia et si ex magno v̄-
 su p̄phetādi dei p̄p̄bete n̄ onūq̄ suō
 sp̄ū alit̄ p̄dixerint quā rei veritas
 se habebat. tñ tales vt b. Gre. sup
 Ezechiel p̄ncipiū p̄ h̄istoriā de Da-
 uid et Nathan p̄bat statiz errore
 suū corrigunt anquam p̄dicta
 a se humauo sp̄ritu veniant ad ef-
 fectum Ista autem de qua mentio-
 nem fecimus. p̄d̄xit se terciā die
 mori corporaliter et immortua non ē:
 qz octo anni iam pretererunt rad-
 hūc est in humanis Nec a quo quā
 audiui q̄ se deceptam esse fateretur
 bonum ergo esset mulierculis m̄sū
 is assertis visioibz aurem credulā
 non cito p̄bere qd qz multi religi-
 osi et clerici aduertere obmittūt Ad
 circo ad ruborem extremum coram
 prudentibus viris ponuntur ali q̄c̄
 ens Mater enim istius virginis p̄-
 ut mihi constat valde aliavia deo
 seruiendi tam in medio seculi cōsti-
 tuta quam in monasterio n̄r̄i ordi-
 nis p̄fessa humilitē incessit. fuit
 enim viduata viro satis iuueis et ap-
 ta secūdis quas sp̄erūt nupc̄ns o-
 p̄ibo m̄e in hospitatibz licet sat̄ di-
 ues eēt velūt ācilla lōgo tpe se m̄ā
 c̄pauit et inter hec omnia vitam cō-
 templatiuam sup omnes quas fere
 vidividas deuocūs duxit instin-
 ctibus varijs. quos multipliciter
 Iij

habuit n̄ ad ltratorū ponerēt exam̄
nō facili^r credidit Sz an ex deo el
sēt pbavit : p? copīā v̄ro diuinarū
spūaliū . q̄s in vita vsq; ad etatē
sue arōt̄ anū . xl : coacuaueāt mōste
rū iā in p̄uēta etate qz reformatū
erat in sb̄nliavicz in ciuitate colum
barz it̄ uit inde ibidē p̄fessa ex obes
diēcia meta ad reformādū in Basi
lea ad lapides cū alijs n̄as sorores
refoīre iuuit . Vbi sicuti ātea frequē
ter in suis deuocōibz alienata sensi
bo corporeis in cōre corde xp̄o hē sui
ostēcē vacatē studuit . Et qz q̄tā tē
pōē pl? a frequēti? inspiratā se eē pu
tabat ad cōicādū q̄ reliq; sorores in
cōsuetudie habuerūt rēnuēte a im
pbāte h̄ suo cōfesscē discrete stati
bilitatis spū se errasse cōfitebatur :
In his si filia q̄ satis iuueit̄ erat q̄n
p̄p̄etā se eē dixit imitata fuisse ma
tris b̄nilitatē a tacit̄ nitatē tuti? pu
to a cū minori cōfusione sui suorū qz
ābulasset Vñ eodē tpe q̄ filia supra
dictas suas reuelacōes p̄duxit in
publicū m̄ h̄c in suo mōsterio ad
lapides p̄cipiē multū p̄terita est
put̄ auidui i faustū rei exitū p̄timui
it a q̄q; tātē laud̄ vitua femina h̄
fuerit fantasmā t̄n quādam fere
vsq; ad vltima sue vite tpa paties
batur creberrime qua se cōiectura
bat aliqui mōsteriū dēre exire a hos
pitale q̄ddā nouū cōstruere Qua in
re p̄p̄edi valet qz facili^r a multipli
citer femine? sex? oberat . nisi pru

des masculinus eū regāt . Audiui
p̄tea in loco basilen^s cōcilij a venera
bili m̄grō petro n̄i ord̄is sacre the
ologie p̄fessoē in q̄litoē p̄uincie po
lome qz in sua p̄uincia quedam be
gutta fere p̄ omnia sicut supradic
ta magdalena mortem suam ad c̄
tam diez p̄dixit q̄ nullatenus eue
mēte non minorem qz p̄fata mag
dalena cōfusione p̄ laude a cūctis re
portauit .

Capitulū

Nonum

Hormice dicuntur eē in Ethi
opia cornute a gradesado
vt canibz similetur in foīs
vt Ithorus . refert xij . ethiō . ca . iij .
cū seq̄ntibz f̄bus p̄p̄etibus Alb̄ :
deniq; h̄ . suo de aiali . xxvi . seu vlti
fic d̄t Di credēdū est his que i epi
stola Alex̄adri de mirabilibus idie
scribūtur . tūc in India sūt formice
magne sicut canes vel vulpes . iij .
crua habētes . a vngues adūctos
h̄ ille Quibus si correspōd̄z in quā
titate corporali interior magnitudo
industrie a ingenij certe altit̄ h̄c
sunt Per canū autem similitudinez
monstruosā p̄p̄am a insolitam nō
iepte hereticā atrocēs p̄nt intelligi
a quibus Apostolus . ad philippē
p̄ tercio suos p̄numiuit vbi dicit
Videte canes videte in alos ope
rarios . videte conscisione vbi glo
sa Videte . idest cognoscite illos eē
canes non ratione . sed cōsuetudine

cōsuetudine cōtra in solitā veritatē
latrātes hec est enim canū natura vt
cū quibz habet cōsuetudinez sicut bo
ni siue mali sint nō ad eos latrant
In solitorū autēz p̄soni? visis eadē
innocētibz irritētur bene g^o canū cō
p̄at̄ quia sicut canes cōsuetudinez
magis sequūtur quā rōez Ita pseu
do apli cōsuetudinis legē tenent . a
cō veritatē irracōbilē latrāt a mor
dēt huic Mathei . viij . veritas d̄t euā
gelio Nolite sanctum dare canibz
neq; mittatis margaritas ante por
cos ne forte calcant eas pedibus
suis a cūsi dirūpant vos . sup quo
b : Aug^o in sermone d̄ni i mōte d̄t
Querendum est q̄b̄ sanctū sit : q̄d
margarite quid canes quid porci .
Sanctū est q̄d corrūpere neq; has
ē cuius scel̄eris voluntas rea tenet
q̄ uāuis illud incorruptibile manē
at Margarite autem sūt q̄cūq; spū
alia . magis estimādi sūt : licet itaz
vna eademq; res . a sanctum a mar
garita d̄ia possit h̄ sanctū d̄iat̄ ex eo
qz nō d̄z cōtēnē . canes p̄ impuḡtori
bz veritatis porcos p̄ cōp̄toribus
positos nō in agrue accipim? Dig
Hereticā quos vidē? cōir in nris p̄t̄
bo pauca a occulta sūt merimes mo^o
p̄ xp̄i ḡciā . vñ modicū puto nūc t̄z
mēduz est eccl̄e seaus est q̄n vt oli
armata manu se defenderūt in quo
iusticia est seruissā veluti fuit de al
bigensibus . circa incūm nostrū or
dimis Theologus : miroz inaudita

mala que fecerunt in regno bohe
hereticā infra paucos annos obtui
omi tradidisti Diger . recolo quibz
qz in Constāciē generali concilio
damnati fuerunt multi articuli qz
defensores postmodum i bohemia
repti sunt plurimi sed p̄ dei adiuto
rum armorum suorum ferocitas
p̄rudencia Basilen^s concilij ad mibi
lum redacta ē . Theologus . Multi
sunt in regno p̄fato non ambigo
catholicā sed mibi credas ibi igis
accensūs nondum ad plenuz extic
tus est sed in thalortis ardet v̄tis
nam non in multis alijs Diger . qz
te scio sepe tempore quo expeditio
eos fieri debuit a crux predicari p̄
theutoniā eandem contra eos cru
cem predicasti Dembe quāto ba
silen^s Conciliū generale eis vt illuc
venirent intimauit ex nuncijs eius
dem cōcilij multo tempore a postmo
dum nūcius fuisit ad eos dem here
ticos a cum eis crebro conuersatus
ē . Peto sectas eorum sb̄ cōpendio
p̄stringas vt intelligam Theoto
gus Quos peti? volumus latitū
dinem exigeret ingentem si voto
tuo annuere possē aut vellem . ve
rum tamen ita se eorum clades a or
tus habuit V̄uebat in anglia i fra
ly . annos quidam secularis factos
arūm professor a cer̄ igemio a elo
quencia lepidus sed erroē scriptis
a vita nedū heretic? h̄ bēfiarcha io
bānes wikleff dicit? q̄ i suis libell^s

Jij

in āglia et latino doctrina noua re publica tā secularū q̄ ecclesiastico rū s̄buert ē molitus ē b̄ articūl q̄ p̄tūca et postea et mō occulti sunt : et facti sint heretici in angliā norūt q̄ ibi steterūt : h̄z venenū meo tēpōe q̄dā bohēm? in Cōstancēnī cōsilio generali ināneratus mgi arcū Je romini? vicz in āglia studēs . auide haufit et libris et vocē p̄p̄a in capita li cītate bohēmie in vniūitate prag gēli . postmodū copiose effudit . Di uidebat p̄ptēa vniūitas p̄dca et ab inde mlti ex valētioribz recesserūt theologis : Deinde bohēmia fere tota rebellis ē cepit Rōe ecclēe et errorum doctrinis replebat fere vbiqz totqz ibi secte hereticoz extiterūt q̄ vix nu merari p̄nt : Tres tñ p̄ncipales pse uerabāt diu vterz vicz pragēsum . q̄ tolerabiliores erant orphanorū et thaboritaz q̄ pessimi erāt . Incēde bāt ecclās et mōstēria nullā scimoi alē nec religiōnū nō Carthusi ēse . n̄ reformatos nec deformatos i rēg no suo viuē sinebāt : Nihil de yma gībz scōz nec de dōmentis ecclāruz te nebāt : s̄ oīa ista destruxerūt et il licitā eē dixerūt Et q̄d his deterius est sacerdotes et religiosos plūiōs gladio occidebāt Alios pollicibz amputatis eiecerūt : residuos cruci atibz affecerūt . necnō cū crismate sacro et scō oleo q̄d nephās est facē et audire horrēdū : caldōs suorum pedū inūgērūt : Extra regnū et intra

nīto tpe nulli sexū nulli et etati q̄ dui nec statui catholico p̄p̄erūt et q̄p̄ omnes eēt heretici et scilicet mati a tñ tā incredibili errore dīma per missione sūt obcecati p̄t et multa ti : vt aliq̄cēs vna secta aliā inua dēt Et ut vidēz victam occidēt hē ticus hētiā et scilicet matius scilmati cū : vnum tñmō fuit signū : in quo oēs cōcor dabāt cōmunicare videli cet sub vtraz sp̄e sacramento dīmis simo euka istie q̄d multi indignis sine fumebant post graua facinōa sine preuia sacramētali cōfessione . et semota debita reuerencia : Alij ve ro sacerdotes vicz multi missam ce lebrabant execrabant ven? sine alz tari et vestimentis sacratis p̄ man? ep̄i : Et q̄uis tā diuisi inter se eēt vt p̄mittit tñ quāto fideles eos in uadē disponebant : sicut herodes et p̄platus statū amici facti sunt Acā dit eadē in clade p̄secuōi? heretice q̄d multo turbauit non modicum vt quanto armata fideliz se ad bel landum contra perfidos disponeret fere semper fideles? territi terga ver terent fugiendo . licet p̄fidi p̄imum p̄p̄e p̄ ruzis sub meysmenhūm p̄n apum domino bellum grande p̄dō rūt . et circa finem malorum p̄dō rū sub ducis Johānis de bauaria . exerātū vice altera succubuerunt : Sub ducis vero Alberti de austria gente aliquociens graues videlicet cedes et victorias passi sunt .

Nec mirum si aliquociens peccato res bella obtinēt vicēto iustiores se q̄ in b̄ hūilit? ad melius : vt de ce tu israhel ptz s̄ benyamitas . q̄ p̄m bis victores bonoz et ab istis semel tñ victi extiterūt . vt d̄z Iudicū . xx . et . ij . Machabeoz . vi . Multi electi fideles s̄b Antiochū p̄secuōe se infirma velut dei adiutorio iermes in hōim . s̄ non i dei ocul? trucidati sūt . **Diger** : certe satis mirandum . Cuz dīma iusticia tam grande malū in ta le regnū seuire p̄miserit cū tñ ibi p̄ us simplices et nobiles abstinecias et ieiunia in sextis ferns valde duē tenuerūt pl? p̄derates ehi lactiani oz vel ouoz in predictis diebz . qz aliqui curēt quibusdā in tris trans gressionē ieiunioz ecclē? **Theolog?** Occulta dei sūt illa iudicia et q̄s no ut sēsum dñi Scim? tñ q̄ abstine cia a cib? de quibz premitis o men dabil? ē sed pot? laudāda est iugis inuidup amoiā . in vsu rez t̄paliū hūilitas in cōsuetudine t̄q̄llitas . et i la bōe licito s̄ iers o cū sagacitas **P̄a mus** at . et idipm ip̄si bohēmi fatēf publice q̄ in terra sua p̄ alijs regis maria fuit i dō et potibz supfluitas crebra paussionis . vltqz ad effusio nē sāguinis atrocitas Acādiōsa in mult? sine vtilitate ociositas et fida p̄petrādi venal? ibi ē frōtositas **Nec** tñ putābū ē regnū istos solū? dīma vlcone paussos Sūt enī rēgna alia q̄ todie adhuc sat grūibz pre

muntur calamitatibz . Quot enim cristianorum milia q̄so nostro tēpo re capta p̄ turcos . ad terrā et h̄nico rū abducta sūt de regni vngarie o bediēcia . q̄t eadē centena milia eodē tpe infra xxx . annorū curricula p̄ ā glicos occisa sūt i frācia et forte pau lomini? āglicoz a frādigemis **Num** ducatus austriae bauarie et saxoie et dominiā vana finitima bohēmis infinita mala sūt p̄p̄essa a suprafat heretici? licet luce clarus sit nullaz gētē nris tēporibz plus eē lesā in ai ma in fama in rebo simul in diuici is et edificijs . quam eos qui extite runt in prefata calamitate in bohe mia Cuius rei causa vna eē videtur qz perfidiam suam armis materia libus defenderunt sicuti albigenes heretici parimodo fecerunt suo tem pore circa omnes regiones tholosa ne adiacentes puincie :

Capitulum Decimum:

Quam formice in die pedi bus ex arena leguntur fo dere . ita supra in Isidoro . habetur et Alberto . In fossione la bor intelligitur . Vnde villicus? inq̄ tatis Luce . Decimosexto . Laborem fugiens . ait fodere non valeo men dicare erubesc o In auro vero sacru eloquium vel passio p̄ xpo tolerata patienter designatur : qz sicut aurū omnia metalla in valore superat :

Ista scriptura divina omnes alias sua dignitate supergreditur scientias. Teste eo qui ait sapienter. vii. Nec comparari illi lapide precioso quomodo omne aurum in operatione illius arena est exigua et tanquam lutum estimabitur argenti in conspectu illius. Aurum autem sacre scripture re reperitur indifferenter quod ad superfidiam litterarum: et cum scoria verborum diffinitum tam a catholicis quam ab hereticis. Sed aux tale tamen probatum invenit in christi ecclesia. vii. b. Job. xxviii. habet argentum venarum suarum principia et auro locus est in quo stat ubi gloria et est b. Gregorius xvii. li. morali. Dabet argentum venarum suarum principia. ac si dicat Qui ad vere predicacionis verbum se preparat necesse est ut a sacris paginis sumat que ad loquendum nobis: quasi quidam vene argenti sunt que de ipsius locacionis nostre origine trahunt. Heretici autem sic de eloquiis sui nitore superbiunt ut nullas sacrorum librorum auctoritate solvant. Et auro locus est ac si apte dicat vera fidelium sapientia cui universale ecclesia locus est tribulacionis nobis persecucionibus patitur. Sed a iudicis peccatorum sordibus persecucionis nostre igne purgatur. Unde scriptum est In igne probatur aux et argentum homines vero receptibiles in camino huius locacionis et auro locus est. In hoc ei loco heretici de sua passione stulta increpantur. Nam pro christo sepe multa patienter sed esse passioibus fieri martires sperant. De quibus paulus. Si tradidero corpus meum ita ut ardeam nihil mihi

habet prodest quod non nisi in ecclesia catholica veri martires fiunt. Dicitur ergo recte. Auro etiam locus est in quo afflatur in ecclesia scilicet quod solent heretici de iusticia gloriari. et catholicos aut fuisse iniquos. aut criminantur. et ita de doctrina eorum faciunt. Quo contra apostolus in per angelum laodice ecclesie dicitur. vice agni in maculati. Quado tibi a me emere aurum ignitum probatum ut locupletis fias. Quod concilium super crederi dicitur est amplexus qui ait. Vlexi mandata tua super aurum et topazium. Et hijs qui dixit. Sapienter vii. Divicias nihil dixi esse in comparacione sciencie. quod proposui regnis et sedibus. Cuius causam subiungit quod venerunt mihi omnia bona pariter cum illa et innumerabilis honestas per manus illius. **Diger.** Peto an ne secte quas in precedenti capitulo descripsi aurum illud sacre scripture admiserint auctoritates eius videlicet et doctorum ecclesie. **Theologus.** Magna inter eos in hoc dicitur est et extitit dum quidam ex eis non modo textum novi testamenti et veteris sed etiam glosas ordinarias et antiquorum doctorum ab ecclesia approbatorum dicta admiserunt aut talia saltem ad suum erroneum sensum retorserunt peiores autem secte solum nudum textum novi et veteris testamenti concesserunt auctoritates vero beatissimi b. patris videlicet et similes cum

et si res cum glossa. Iurum canonicorum serie qui dixerunt esse cooptoia pape patris abiecerunt. Sed omnes secte fere a te facte reuelacionibus quibusdam erroribus et specialibus velut in fallibilibus regulis se vel regno suo dimittunt sibi factis de suis propriis articulis decepti erant: et ita dimittunt se inspiratos affiniabant talia pretere probantes per remittente sacra pagina. et per eius amatores primo die noctuque multi eorum laborabant crudelissimis suis affectuum vnguibus de deo sacre scripture auctoritatibus per se vetera et nova perducere specie tenus vel monstruose ficti formice solent ex arena aux vnguibus fodere. In quo labore plurimi ex eis oportunitate et copia sibi subministrati necessaria sine defectu habuerunt quasi libranas et bibliothecas totius bohemie regni a fidelibus clericis et monasteriis amata manu depredata sunt et retinuerunt dum sacerdotes eorum nunquam bonas canonicas nec cecinerunt nec orauerunt vel dixerunt. Dumque vidu alia in gradum copia raptata a cristicolis usque ad nauseam sepe hauserunt. **Diger:** Est ne aliqua hereticorum secta. qui de auro sacri eloquiis nihil curet videlicet que nec vetus nec novum testamentum neque eorum de doctoribus admittat. **Theologus.** In proposito de nulla mihi constat. tamen tempore qui in universitate wienensi legi biblia vel sententias non longe in vngaria scriptus est quidam arcium liberalium baccala

rius et presbiter talis hereticus de qui tu rimaris. Sed enim tam mirabiliter singularis et adeo singulariter mirabilis hereticus extitit ut secundum me sciende non habuerit. Nam in universitate prefata post studium trium aliorum diu lectiones a sacre theologie doctoribus nondum infectus. ut postmodum audiuit. Postea factus sacerdos in vngariam descendit et ibidem predicacionis officium: et colacionis sacramentorum exercitium diu habuit. Interi sciens modicum de azibus displicentiam in ritu fidei cristiane acquisivit et filogisato vel peralogisato potius seculi tacite de articulis fidei et doctoribus ecclesie ceremoniis conferens maiora sibi se videbant quam antea esse deliramenta. Et ut perstrigam breviter ad hoc mihi iste deueit ut nihil pernitus crederet de his que sunt catholice fidei nisi pro quanto a naturali philosophia demonstracione philosophica euidetur et efficaciter probare valet veluti demonstratur vnum esse principem totius universi. et primam causam. Denique ergo ceremonia omnes fidelium. peruenit doctrinas christiolarum spreuit sacramenta ecclesie omnia: vetus testamentum non admittit. novum nihil magnipendit: utriusque glossa. et doctores pro deliramentis habuit et omnium eorum imitatores. Sed in his omnibus multis sacramenta ecclesie latent hereticus ministravit.

ministravit baptis m̄ videlicet a si
milium a sacre misse officium sepi?
acabit at qdam die q̄ qdam ad ce
lebrādu misse sancte officū indut?
sacris. v̄sus altae se ituru? p̄dispo
neret Cui ille ait. vis ne itez cōsec
re fatue filiū. vel aliud detestabile
verbum simile infelix euomuit q̄z
blasphemā alter egre ferēs finit.
d̄mis pfidū p̄natum abijt dicens.
Dixisti ne inqt̄ mibi celebrāti anfa
tue filiū iterato asecrare vellez. Ry.
re? q̄ sic nec negavit. p̄mo pl? q̄z
ātea de in fidelitatis tōxico euome
cepit. Quo audito ē episcopo p̄di
tus. captus. a incarcerationis: atz exa
minatus. reptus ē vt p̄misi Super
uenit interea legatus toci? germa
nie d̄ns placentin? cardinalis cum
fb? tā theologie q̄ iuriscanomia d̄
uotis prudētibus: a litteratissimis
p̄fessorib? q̄ dictū reuz ad carceres
vt saluaret aia v̄sitarūt p̄ns sua fi
omb? errātē vt respisceret reduce
curauerūt s̄ mibi penitus i tumito
p̄fecerūt. Na de sedis v̄arns. wiki
uistaz a tohemoz que p̄ tūc cure
bā t̄ waldēsiū. Arianoz. Iudorū
Baracenoꝝ a quorumcumqz p̄fi
toꝝ q̄ntus astat̄ oēs istas densit
a in suo tantummodo errore p̄stitit
verū vt vbiqz clauū clauo r̄tūderēt
artib? videlicet a philosophia q̄b?
p̄fati viri tristissimi erant opera de
derunt vt exinde iacula reciperent p̄
secum fr̄. iacobus de clauoro nri

orbimis et magister martin? d̄ hyl
pamie ambo sacre pagine professo
re? qui errantem argutus aggressi
si sunt licet vt mibi idem magister
Jacobus retulit hereticu? astutissi
me a cautissime sibi caueret ne cont̄
dictoria concederet. tamē sepe in eis
dem deductus est ad methas: vbi
cum aliter respondere nequirit ait
homines estis ne mirū si homini cō
cluditis Cumqz hec lucta multis cō
tinuaretur diebus a perfidus i sua
p̄tinacia perseueraret. quin p̄mo
diceret se in sciencia sua mori velle
Excogitauere viri prudentes anime
ip̄sius miseri plus fauentes quam
corpori aliud consiliū Vinculetur
dicebant ad episcopi officialem se
crecius v̄spellis iste arcus ponat̄
ad oppum a loris stringatur i h̄is
forte p̄notans v̄xacio dabit intel
lectum: Quo p̄ ordinem facto vene
runt in crastino sepe dicti fideles ai
me cirulogi. videre volentes suum
egrotum ad quos impacienter cla
mauit. Ne queso inanerate patus
enim sum quousqz animam meam
frustra v̄xatis Illi vero fomenta a
ciora anime de egipciolorum thesau
ro philosophico applicātes oñdes
rūt errātē q̄z ibe dille foret huā^m ige
mū q̄z a s̄ ml̄ tā vita breuis iudiciū
fallax tēp? acutū a similia a medita
tuum i h̄is iterato reliquerunt nō
minus quam antea vinctum. In
crastino vero redeuntes p̄ d̄mū lum

inspiratū bonū hominem inuenere
Vidi inqt̄ reus: q̄ aīne mee salutē
indefesse q̄ritus litteris eminentes
estis: a in orbe terrarum famati pa
tus sum ingenū meum vob̄ s̄mit
tere Jubete q̄d placuerit q̄patus
sum sine fictōne pere itaqz reuo caē
suam pfidiam iussus est a fecit pu
blice a ne mūdo v̄terius s̄uiens d̄
cipetur a vanis. petuit in ordine
paulitaz recipi in mōstero vbi d̄o
simpliciter a valde deuote s̄untur in
vngaria vbi ordo iste i magno est
vigore Ibi receptus militauit x̄ ti
ro aīno: de cetero vt spero astat̄ a
firmus remāsurus Diger Quid er
go factum est de baptisatis ab eo
q̄ eni fide sac̄mentoz caruit. Nūq̄d
iterato baptisadi erat Theologus
De hoc q̄ntus diligēter postmodū
quā vicz fidē vel itēcōez habuerit:
Ry: q̄ licet i baptis m̄ efficaciā nul
lā fidem lōgo tēpore habuerit tñ fa
cere itēdebat hoc q̄d credebat ecclā
facere hocqz sufficere ad baptis ma
cōferēdum ecclā s̄m fidē nrām se dix
it dudū i scolis theologorum i wy
enna audisse: Et exide venit a bene
q̄ sacramētū iterari non debuit sel
licet a p̄fido collatum Ca: xi:
Oonstruose vt carne? for
mice indice a se effolū au
rum quod eis mibi p̄dest
aut modicum dicitur custodire di
ligentius: Typum iterum h̄? gerū
ta a vera fide apostate: quia licet in

sacro eloq̄o multū laborēt: a libros
eius sūma cum diligēcia custodiāt
tñ ista ei? parum aut mibi il profici
unt p̄mo nōnūquam occasione ac
cepta offiāunt filij autem ecclesie
fideles? sunt tātūmodo quibus nōd
libri sacri tamqz aurum apud here
ticos repti prodesse pos sunt. sed ec
am hereses a talium artiauli plura
mum commo ditatis a fructus affez
re solent. Nam hereticorum tempore
fideles qui sint probantur: tōcōes
ecclesie illuminantur a de se presu
mientes humiliantur: de primo ait
Apostolus. p̄. cor. xi. Oportet here
ses eē vt qui p̄bati sunt manifesti
fiant vbi dicit glosa. Non vult A
postolus: nec optat vt hereses sint
sed qz sic futurum est vt dicat qz
h̄ vtile est Ad quid autem est vtile
¶ Subdit. ¶ Vt non tan
tum reprobi. qui dicunt ego sum
pauli: sed etiam qui probati sunt.
i vobis idest iter vos. sicut illi q̄ di
cunt: Ego sum xp̄i manifesti fiant
hominibus De secundo dicit ibidē
glosa a est Augustini: Multa q̄dē
ad fidem catholicam p̄tinentia: dū
hereticorum callida inquietudine ex
agitantur vt aduersus eos defēdi
pos sunt a considerantur diligēcia?
a intelligāt clarus a p̄dicatur istan
ti? Iōqz diuina providēcia h̄eticos
multos eē permittit: vt cū ifultant
nobis interrogant nos que nestis
mus vt vel sic excutiam? p̄gritiaz

pigritiam et diuinas scripturas nos se cupiam? de tercio patet roma: i. In phis et eadem ro de xpianis est Nam di. apost. Cum cognouissent deum non sicut deum glorificauerunt a gratias egerunt sed euauerunt in cogitationibus suis et obscuratum est insipientis cor eorum. Dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt Et dicuntur ibidem miserabili uicia carnis etiam in que ceciderunt. quibus inspectis quia hominum patet oculis nulli humiliores resurgunt quam ante lapsu apud se latentes sibi et alijs innotuerunt **Diger:** de ore meo questione: rapisti cuius solutionem a te propofueram sciscitari Cur uidelicet dominus spiritus sancti super ecclesiam suam sponsam electissimam tot hereses ingrasare sinat sed quia hoc soluendo preuenisti nunc uti litatibus andictis addere exempla uel **Theologus?** In multis ante dictis et in sequentibus itueri potest si fuit paulo ante tempus Constantienensis concilii in cellis opido reclusa quidam magne fame et temperatrix alta quam multa dicebatur sanctitate pollere sed ab his quibus nullatenus probare norunt spiritus an ex deo sint Ad hanc uelut ad matrem de constantienensi clero seculari plures et deuocores sacerdotes et inuidia similes refugiū dīne solacōis habere famabantur quoniam quidam satis noui Erant enim quidam ex eis non minimi status uiri Ostēderat autem se per deam feminam sepe numero iacere uelut

in extasi et in raptu extatico a quo et uersa et expugnata suis postmodum secreta quae non nouerat dicere solebat Huiusmodi uis sacerdotes quidam nimirum muliercul credentes. fidem de sanctitate reclusae habere ceperunt Venit tempus quo ab eisdem pro uero in Constantienensi ciuitate uulgabatur et prostanti quod in reclusa predicta certa die quae nouabatur quibus christi stigmatum insignia in manibus pedibus et in corde femine certitudinaliter appareat predicabantur **Diger:** quod die quae futura erat non paucae sed notabiles personae seculares et ecclesiasticae in dicta ciuitate exeuntes in cellas uenerunt Interfuerunt etiam huic spectaculo sacerdotum pseudo prophetarum et magnificantes fimbrias et aduenas duxerunt prouidendis: ut aiebant dei mirabilibus In locum igitur uenientes ubi iacebat uelut in raptu immobilis fatua nullum signum christi stigmatum in ea uiderunt nec de prophetatis quicquam apparuit licet diu esset expectatum Cumque attediati uideret populum quidam noue temperatrix sacerdos uoce magna clamauerit paciencia habete expectate queso respicite Quo uerbo murmur et coheratum paulisper Postremo diei spacio plurius populo decedente nihil nisi confusio maxima illata est omnibus qui deliramentis femine. et suis reuelationibus crederent Nam omnes qui aderant manifestum de

prehēdentes mendacium se uenisse erubuerunt: Fuit pns his in parte pie memorie frater benicus de Reynuel dia nri ordinis sacre theologie professor qui coram multitudinē statim monē inchoauit quod multiplex eēt spūs e roris et uocit et quod fatuū eēt facilliter apphens ingenijs credere: in mirabilibus ambulat super se et talibus insistere: Nec multo post elapsa tempore ipsa fictrix et uis de fictoribus tanquam suspecta de fide per officialem Constantiensē in penitentiā ad reuocacōem quod quondam male assertor ab eis confusibilis et satis publice positi sunt ut sic quam debile sit nostrum ingenium agnosceret et in humilitate spiritus de cetero domeli? huiusmodi: **Diger:** Miror uero ueniant talium deceptionum modi presumptionum potius ut debilis sex? femineus tantum de se audeat presumere quantum christi turo deuotissimus beatus frāsciscus sibi nunquam arrogasset. in quo tamen signa multa precesse rat an quibus dei uis? scriptura sibi stigmata dilecti filij sensibile auferret quibus adeptis omnia quae potuit diligentia hinc thesaurum ne perderet abscondit **Theologus:** e seiaz satis pro uane gloriarum ut postquam sibi uiros credulos faciūt: statim ex hinc maiora de se presumē incipiunt fauore humane laudis decepte. quo quanto quis apostolus nutrit tanto per uirus inanis glorie plus erigitur usque quo diuina per uidecia deponit potētes de sede et ex

altat humiles: ut quam uerz sit intelligatur Omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur Exinde normam uiuendi in consiliis dandis feminis patres pastores et informatores alium deberent accipere primum ut se nullatenus ediaz deuotissime magna necessitate familiares sint dempto ubi necessitas alterius hominis hoc debito caritatis requirit quod uisacō multa cum talibus in affa et in morbo fere tantum mutat uirile animam quantum euehacō seu castracō diuancare solet sexum: de inde pro regula tenendum est quod prudentis consiliarius anime: difficilime feminis credat quod simū habeat et prodigiosū instidū prestū cum regē rempublicā in prohibito hēant et uia animarum oia iura eis infidat Talibus enim quod quod opus est diuina reuelacōe ubi prestū de uicarijs uiuēdi moraliter sufficiētē hnt litteratorum doctrinam Postremo alia doctrina est ut quā quod rehosus aut celibem uitā eligēs feminis ubi non oportet etiam sub pretextu lucri animarum multum uoluerit esse familiaris: talis suam conuersacionem suspectaz ualde habeat. ne caro non spiritus uel digitus inanis glorie duos iustos anime foueat oculos que inanis gloria quam altam sibi radicem apud mentem figat nescit mexpertus ac?

Diger:

Valde in sexum debilem impingit

sexum debilem impigis. scire cupio
 exemplum. vbi masculinus etiam
 deaprat grauerit. **Theologus** Su
 pra dixi me nunquam in sexum fei
 neum quicquam velle inuolere sed
 in abusum sexus bene ab illo et bo
 creatum de quo dicitur Bene omnia
 fecit et vidit deus cuncta que fecerat
 et erant valde bona. verum tamen
 Masculinus si errat tanto ab esse ve
 rum errat deterius videlicet quan
 to fretus potentie fuerit efficaciter re
 gestam audi infra decennium fuit
 in ciuitate rauespurg. Costacien
 s p o c e s p u e r s c o l a r i s a n n o r u m x i i i .
 aratez hic aliquibus diebus a loco sui
 hospicij p d i t u s q r e b a t u r v b i q u o b i
 e b u s m u l t i s i m p r e f a t a c i u i t a t e T a n
 dem repertus est extra ciuitatez Ja
 cen? sup quandam arborez que pi
 nus vocatur distans a ciuitate per
 dimidiam leucam vel integram: n l
 lum vuln? habuit nec laqueus a se
 iugulasset vel eum alius copuit nec
 interfectoris cuiusquam vestigiuz
 euident. Ceperunt hunc multi deple
 be statim tamquam martirem a iu
 deis clam occisum colere miracula
 ab eo medacissima fca fingere capel
 lam ligneam erigere et lapideaz co
 aceruare custodes pegrinoz pecu
 am nouo debeatam martiri et vob
 fuma de martino haberetur pba
 cio duliam ignoto sancto exhibere
 Certabant verbis inter se seculares
 et ecclesiastici quis nam puer eet q

busdam dicentibus qz opinio de pu
 ero bona est alius id contradicenti
 bus nequaquam inquit sed qui talibus
 cito credunt seducunt turbas. huma
 tus est in hoc dissidio puer p terre
 balinum in castro. ppe nec quequam
 locum sepulcri adire sinebat. quo
 dum veritas rei apiretur. **Spz** plebs
 credula putatiuum martirem abne
 gare noluit Nam quia plebs adie
 nequuit sepulcrum frequetant sal
 tem vt credidit martiri locum pis
 num videlicet campestem filuestre
 potius. Habuit autem puer virum
 quendam cognatum qui se diuinit?
 inspiratum credidit vt sibi pena pec
 cati non desisteret. quod dum pimum
 martiri sanctificaretur et hic nego
 chis plurimam attulit difficultatez
 Venit tandem ad locum imperator
 Sigismund? romanorum rex. vir
 circumspectione plenus qui dilige
 ter examinatis p u b o . et testibo ne
 go cii repit multamodas ibi inter
 cessisse fallacias fraudes. et deapuz
 las. vñ motus pimum seculam
 qz non consecrata erat destruxit et rei
 publice neignotum colerent peit?
 interdixit rita sancti huius mira cel
 sauerunt. **Spz** simili? deapio facta e
 fati? nouiter circa adoratione cuius
 dam hostie in Colonia miraculose
 vt putabatur reperte et diu a ml
 tudine populi adorata quos qz volus
 ad lucem p d n t Auaricie enim gracia
 id excogitatum est vt in calio ge

nerali basilien de hoc officialis Co
 lomen scz varentrap loga histoia
 me audiente texuit. **Spz** similiter ac
 cidit eodem tempore circa Magde
 burgen etiam de deapio finni
 li quam a quoda magistro Heyn
 rico canonico ibide sacre pagine p
 fessoris audiui de quibus longum in
 mis esset recitare

Capitulum Duodecimum

H Omnes qui formidat
 monstruos aurum rāpe
 re moluntur tales pfor
 micas illas vsq ad mor
 tem psecutionem pacuntur. talis
 modi nostri temporis heretici fue
 runt qui contra sane doctrine defen
 sores in mortem eorum machina
 ti sunt quocienscumqz p verba sac
 scripture a pfidis male intelca ean
 de paginam auferre si qui catholici
 conabantur. **Inf** pfidos enim iux
 lamentu pphie q ad hoc in rgnolo
 bernie sepe dicto ad litteram Obscu
 tu est aurum mutatus e color optim?
 qz lapides sacuarij doctoēs catho
 lici dispersi fut in capite omnium
 plateaz. **Nec** vllus tandem ibi rep
 tus mansisse sacre doctrine pffesor di
 noscit quinimo hij q nati bobemi
 incaute errore ichauerant videtes
 finem ducē ad mortē fugiēto de ter
 ra a se male docta publice vb rscp
 turis tuocabant. **Diger** Cupio scie
 An ne eodem tepore aliq miracula i
 ter fideles p fidei roboracione facta

sint alicubi. **Theolog?** **Nō** destitit
 de? fonte sue mie ptuc emanatē fū
 p mlto? fideles qbo grō se sup uel
 se stat Nam in victoris nroruz q
 busda p digiose satis fideles aliqn
 fumphum belli obtinuerūt vt ba
 bes supra de milite nobili li. ij. ca
 viij. Cum etiam de metis bobemie
 a ciuitate egressi venissemus vbi ex
 pte Basilien concilij hereticas audi
 euam dari sibi si veni rent promi
 simus. venim? in comitatu domini
 Frederici marchionis brandeburge
 s in opidum suum. qd Culmach
 dicitur sup quo castrum inexpugn
 bile in alto iacet in moticulo dictū
 plassemerch Ibi mirum tale nar
 rante nobis marchione paulo an
 te euenerat Intrauerant enim here
 tici territorium idem cum tanta po
 tentia cui nullus resistere valuit et
 opidum predictum statim obtinū
 erūt fugerunt igitur de omnibus lo
 cis adiacentibus et de ipso opido ad cal
 ty gis pfidij mōchi et cleia moia
 les iudi. et vulg? magnū: Interea
 armigeri q erāt i castro dieti certo
 tpe castre exētes cū balistis et bō
 hardis manalibus p dechiuū motis
 discētebāt sup opidū ipfidos iacula
 p posse iatiētes et vice recpca idem
 ab hēticis expectātes Quadā autē
 die cū nrī moē solito a castro descē
 iter se iudeū quēdā habuerūt i ma
 nualibus bombardis tritū satis Vi
 detes hēticū nrōs statim ad ecclesiaz

opidi acurrerunt p̄ imaginē xp̄i de
mōte olpueze q̄ ibi effigiatus erat
lapidēs v̄l cōdis latibz de eccl̄a ad
plateā vt n̄r̄i aspicerēt miurā tray
erūt Videntibz qz n̄r̄is qd maligni
nouū p̄tenderūt : viderūt qz p̄magi
nē saluatoris maibz protēf̄ orantē
q̄dam p̄fidus accēssit p̄pius a edu
cō gladio : clamauit alta voce ad
n̄r̄os deorsone Ecce in q̄t de? vester.
Si placet libēt se. Et ita illico cas
put imaginē attrūcauit: Quo viso
Iude? bombardā suā ad iactū dis
posuit a ad xp̄ianos ait Quāq̄ alte
ri? sim fidei a vob̄ t̄n̄ p̄posse fidē ves
trā defēda Ignem igitur machina
immisit a p̄mo iectu reū hētū om
nibz miatibz iudeus tetigit a occi
dit Altea die aliō mirabile cōgigit.
Fuit in castro fatu? qdā a natitate
aimofus a loquax satis qui q̄t die
cupiebat cū p̄dās armigeris e cast
tro exiēt a singulaē certamē p̄fidō mi
nabat hētū intētāē quā ob rē cu
stodiebat mltū ne exiēt castz Cap
ta at quadam die oportuitate quā
to portatus p̄ portam non essim
uenit modum p̄ clauēs : aut aliter
ita vt omnibz ignorātibz castz
exeret descendit igitur p̄ deuexū mō
tis p̄mo acurrit fuste arrepta p̄
opidum stantes hereticos importu
ms verbis a idibz inuasit Qui edu
cō gladijs se defenderūt a fatuum
immanissimis vulneribus quoruz
cicatrices v̄l postmodum v̄l ad

mortem vt putabant percusserūt.
Cecidit igitur pauperulus christi
a recedentibus hereticis diu iacuit
volutatus in sanguine proprio. t̄n̄
autem resumptis viribus surrexit
castro appropinquare ascendendo
cepit a i menijs custodes stupebāt
vnde a quanto fatuus castrum exi
uisset Sibi igitur aperientes eū
letalibus vulneribus sauciatum re
perierunt Nam inter cetera lo
ca circa mamillas totaliter perfor
sus gladijs extitit qui locus vuln
cum profundum fuerit letalem sem
per solet lesionem recipere Na
buit autem fatuus semper in fūmō
odeo iudeos plus tamen hereticos:
Cumqz fuisset quidā valde exptus
in c̄purgia iude? p̄ medico aduēt?
hunc fatuus velut mortē sibi nulla
tenus appropinqre voluit. Abiit
inquit vt ab heretico saluer. sed ad
coam in coquina cucurrit. offam
esuriens secū comedit et infra pau
cos dies sine ligaturā a arte medici
ne sanatus fuit. omnium iudicō so
lum diuinitus. qz nullo fere huma
no adiutus prelidio. Fue rūt aliq̄n
i praega ex pte bas. cōlij trāsmisi
d̄ni ep̄i Cōstāciē p̄uide Rothōgē
f. ep̄us Augustēn. archidiaconus
barfinonen. Decanus Turonen. a
mltū doctōēs d̄ni a huāni iuris. cū
familia mltā. h̄ buili apparatu oēs a
clericali vt conarētuz reducere p̄fi
tos sub treugis quas habebant

ad gremiū sancte eccl̄ie p̄teleba
tur autem dieta multis ebdomadi
bz a mensibz p̄pter duriciem p̄fido
rum. ingrassabatur in populo actu
pellencia validissima que dietz cē
tenaciter hominū necabat Spec
taculum tūc deus mirantibz omni
bus p̄fidis fecit in hospicio nostro
rum vt licet in omnibus adiacenti
bus propinquis a distindibus to
mibus pestilencia regnaret validō
Nunquam tamen domum prefatā
fidelium intrauit nec per totum de
cursum presencie eorum quis quaz
mortuus nec peste in minimo tac
tus fuit Sileo ne notam incurraz
faoris excessiui de superiore conuē
tus fr̄arenstemensis reformato in
nostro ordine qui omnibus diebz
vite sue integer obseruator sue r̄gu
le a deuotus v̄l qz ad finem permā
sit Quomodo in conuentu eodez ab
hereticis captus constantissime fi
dem catholica intenuit a in sua pa
tiēcia tam equo animo rogiū susti
nuit a p̄fidi faterentur ei in mort
piculo similem inter nostros nō re
perisse. .

¶ Explicit Liber Tercius Formicarij
De falsis et illusorijs visionibus. .

¶ Incipit Liber Quartus Formica
rii Principaliter de virtuosz p̄fectō
rum operacionibus.

A GORED JESUO q̄r
tum in ordine libellum
de virtuosz p̄fectōrū
operacionibus p̄cipa
liter. a de negligentz agentibz ar
ca talia Primo loco de formidō oc
current hęc earum proprietates : qz in
processu etatis sue multum inter se
differunt. qz quedam sunt i ouis
Alie vermiali nati nouitez. Alie ve
ro modo generare possunt. a opera
exercere valida profectus in sp̄itu
alibus. hic modo nobis insinuat
vt quemadmoduz formice crescūt
in corpore. ita nos augmentum ca
piamus in anima. de quali dei pre
cursor nobis exemplar edidit vbi
de eo Luce primo dicitur Puer cres
cebat a confortaba f̄ spiritu Et ibidē
secundo de eodem quem predixerat
dicitur Puer autem crescebat a cō
fortabatur plenus sapientia a grā
dei erat in illo. de duodenne demqz
iterum ibi sequitur Ihesus profici
ebat sapientia a etate a grā etiā
apud deum a homines Non quia
xp̄i humanitas augmentum grāe
sumpserit Sed vt Ore. nazāzenus
dicit qz gracia quam in summa ple
nitudine in conceptione acceperat.
paulatim manifestabatur per eum
hominibus. a vt Theophilus super
eodem ait. Quia naturalis lex res
puit hominem sensu maiore vtiqz
etas corporis padatur. Erat itaqz
verbum factum homo perfectus cū
k ij

fit virtus et sapientia patris: verum quod andum erat aliquid nostre nature moribus: ne aliquid extraneum a videntibus reputetur: tamquam homo paulatim crescete corpore manifestabat seipsum et quotidie sapientior ab audientibus et videntibus censebatur. De hoc augmento morali virtutum ita dicit Apostolus ad Eph. iij. Veritatem facientes in caritate crescimus in illo pro omnia quod est caput christus: principium autem augmenti virtus sementina est verbum dei in quo augmento commendat Colocens. p. vbi ait. Verbum veritatis euangelij peruenit ad vos sicut et in vniuerso mundo est et fructificat et crescit in vobis ex ea die qua audistis ut cognouistis gratiam dei in veritate. Hoc enim semen parit vel fructificat iuxta conditionem mentium que male vel bene excoluntur pluuia dei gratie et aratro libertatis arbitrii quod facere potest id quod in se est utentibus benedictis naturalibus vel negligenter vel ceruicose se in istis gerendo. Voluit hoc denotare verbum dei a quo omnia verba veritatis primo emanant cum Math. de amotercio de seminatore seminati et de fructu neglecto aut habito ita parabolam exponendo concludit: Qui in terra bona seminatus est hic est qui audit verbum et intelligit et fructum affert et facit alio quidem centesimo alio autem sexagesimo alio vero tri-

centum. Ex his etiam auctoritatis bonam preallegatis ipse beatus Augustinus et imitatores sui pedes finxerunt distinguendo caritatis gradum triplicem incipientem proficiente et perfectam. Sicut inuenitur etiam in omnibus animalibus: ortus eorum prouectus et perfectio status clementis.

¶ Diger:

Vale ne de tibi notorum hominum numero quemquam in medium perducere qui a primeua etate sua statim baptismalis innocentie in vite spiritualis perfectione usque ad senectutem perduxerit.

¶ Theologus. Cum nemo secundum legem communem nouerit an odio vel amore dignus sit ut Salomon prudentissimus dicit: Ecclesiastes nono. Minus ego de alieno seruo iudicare audeo. Verum tamen quia tamen de coniectura humana questionem intelligis tales multos vidi presertim de virginum dignitate excellentia ac statu quibus nonnullam supra mentionem in locis pluribus feci et infra faciam que baptismalem innocentiam seruauerunt usque ad vltimum senium et a mortalibus peccatis innoxie ut in domino omnium spero in habundantia meritorum sepulchrum defuncte intrauerunt. **¶ Diger.** Sacre scripture ipugre videris quod feias vis in bonitate preponis. Na ecclesiastica quod dragesimo secundo dicit sapiens.

Melior est iniquitas viri quam benefaciens mulier et ecci. vij. dicit. Virum de mille vnum reperit mulierem ex oibon inueni. Silencio pertraseo breuitate gratia que de feminis sapientes male dicit Theologus. Non maiorem feminam multitudinem quam viros saluo quod illud agnosce soli dei est de quo oras? Deus cui soli agnitus est numerus electorum in supna felicitate locandus? sed quia timor dei et veracitas de peccato ac de occupatio videli: et palium cura ac libertas male priuaco plus sibi communitur in locis vbi fuit in feminis vendicantur quam in viris. Idcirco de talibus loquor quod noticia habui in confessione et aliter. Stat autem alium quempiam maiorem multitudinem virorum agnosce quod non abnegos. Preterea te remitto ad ea que disserui vbi supra. li. iij. ca. iij. Tibi dixi non videlicet esse reprehendendum sexum quem deus creauit: sed in sexu vicium si ad esset eadem lege non vir eo bonus est quod homo. si quia virtuosus. Ad primam auctoritatem respondendo noueris quod secundo littere sensum hec auctoritas et eius intellectus a priori versu debet et ex eo quod statim sequitur. quod sensus est optatus est quo ad castitatis custodiam cohabitare iniquo viro quam mulieri benefacienti unde textus sic se habet omnium hominum noli intendere in spem et in medio mulierum noli amori. De vestimentis enim procedit tinea et a muliere

iniquitas viri. Melior est iniquitas viri quam mulier benefaciens et mulier confundens in obprobrium. Huc sensum glosa interlinealis innuit cum capite huius littere sic premitit. docet hic nos puritatem cordis et corporis seruare. tam erglosa marginalis alium sensum tradit moralem. nec tuo nec meo contrarium proposito ut sit intellectus littere. Melior id est utilior est iniquitas id est lapsus viri supple per discretionem postmodum humiliter resurgens quam mulier benefaciens. id est quod minus prudens benefaciens et de benefaciendo indiscrete presumens. unde de glosa dicit vir in hoc loco fortis et discretus vocatur. Mulier mens in firma et indiscreta. Et sepe contigit ut discretus labatur in culpam infirmus exhibeat operationem bonam. Sed indiscretus de bonis suis susperbiens grauius cadit. discretus penitens ad discretionis regulam redit et de cetero foras et caudat agit. Sepe enim culpa foras fit occasio virtutis et virtus infirmorum occasio peccati. Porro si secunda auctoritate oes feminas danare volueris ipsi scripture sacre aduersari et sanctorum catologo qui virgines coniugatas et matronas canonicas in innumera multitudine nisi ut quidam exponunt et glosa innuere videtur de carentia originalis peccati auctoritatem intellexeris a quo enim solus christus

homo innoxius existit. de quo scrupulo multorum me nunc non occupo. Secundus igitur latus multiplex esse potest: et nullus pro tuo intellectu. primus est iam peccatus de originali peccato. Secundus est quod in operatione virorum paucae mulieres constantes sunt. Unde glossa interlinealis dicit. Mulier a molliore molles et inconstantes significant. Et secundum hoc viri inconstantes quorum multi sunt. quia stultorum numerus est infinitus. Et contra. pro mulierem intelligerentur: sicuti sexus femineus. Tertius sensus est literalis quem glossa sic de auctore auctoritatis ipsius exprimit. Cuius viri de paucis viris bonis inueniri. ita ut in mille unus potuerit inueniri mulierem bonam omnino inuenire non potuit: quia me omnes ad luxuriam non ad virtutem deduxerunt. Quartus sensus est quod mulier ad incontinentiam vicium promissa est viro. Unde glossa subdit. Cum cor hominis ab adolescentia ad malitiam diligenter est appositum et pene omnes offenderint deus in hac ruina generis humani facilius ad casum est mulier. Unde poeta varium et mutabile semper femina. Quintus sensus est secundum nicolaum de lyra. quod paucae mulieres. sint virtuose respectu virorum. sic dicitur communiter nullum esse in ecclesia. quando valde pauci sunt ibi respectu multitudinis quae solet venire et per talem modum dicitur. et per bibi

corum. Quod modicum distat quasi nihil deputat. Sextus sensus est secundum glossam interlinealem quod per virum robor fortis. Nam vir a virtute fortis denotatur per mulierem sensualitas signatur cui robor proponitur. Est autem sensualitas perpetue corruptionis licet robor possit esse gulari. Diger. Est ergo ne peccatum fornicationis vel adulterii. in viro maius quam in femina. Theologus. Per sanctum doctor in. in. disti. xxxv se habent ut excedat et excessa quia in muliere est plus de humore et ideo sunt magis ductibiles a concupiscentiis. Sed in viro plus est de calore qui concupiscentiam excitat. Sed tamen simpliciter loquendo. ceteris paribus vir in simplici fornicatione plus peccat quam mulier quia habet plus de rationis bono: quae preualet quibusdam motibus corporalium passionum. Sed quantum ad lesionem matrimonii. plus peccat mulier quam vir. tum quia hoc plus est contra legem nature. quia nunquam licuit mulieri habere plures viros secus est de viris respectu mulierum. tum quia magis nocet proli quam incertam facit. Et quia lesio matrimonii peccatum est grauius quam simplex fornicatio. Ideo simpliciter loquendo plus peccat mulier adultera quam vir adulter ceteris paribus. Nec sanctus thomas primo dominus Albertus cui in hac materia quanto naturalis est pre multis

est credendum de li. ix. de animalibus. et per. ca. i. Quoniam inquit puella caste fuit et auertit animam statim usque ad antiquitatem vitam quod nunquam polluunt. neque exprimitur coitus delectationem et hoc fit etiam in maribus sed raro. Quedam autem habent ex vivo complexione. Alie ex dispositione complexionis et ca. et dicitur. Sunt tamen quaedam mulieres sic corporis quibus uno accidit mense menstruum. et alio non. Et quaedam ego vidi virgines castas. ieiunantes et vigilantes macerantes corpora. quibus nunquam accidit menstruum in pluribus mensibus per multos annos et ex hoc non infirmabatur. Nec ille ex quibus patet quantum valet in religiosis virtus temperantiae que tantam mundiciam nec in anima. verum etiam conseruat in corpore. Causas autem in feminis maioris et minoris continentie videre potes ibidem. li. xviii. et ca. ii. ca. iii. Cur videlicet virgines aliquando laici temptantur et coniugate per plurimam purificationem minus et similia ex quibus praefate virtutis temperantiae decem elici potest. Sed nota quod additibi per Albertus et auertit animam cogitationibus venereis. quia ut ibidem premitur. rememoreo coitus excitat appetitum quia actum anime multum variat corpus. Nolo tamen ulterius sordibus venereis occupari ista sufficiant.

Capitulum Secundum

Oua formica generat quae colore sunt alba quantitate: puca. rotunda. oblonga et calumalia. Oua rui nomine fructus prout intelligi nouelli et teneri. Unde super isto iob. xxxix. Strucio dereliquit in terra oua sua tu forte in puluere calefacta ea. et beatus. Gregorius. li. mora. Quid per oua nisi terrena adhuc proles exprimitur quae diu fouenda est: ut ad viuum volatile perducatur. oua quippe sensibilia in semetipsis sunt. sed tamen calefacta in vivis volatibus conuertuntur. Ita minime puuli auditores ac filii certum est. quod frigidi in sensibilibus remanent. nisi doctoris sui sollicita exhortatione calefiant. Ne igitur derelicti in tua insensibilitate torpescant assidua tuorum voce fouendi sunt quosque valeant per intelligentiam viuere et per contemplationem volare. oua in terra derelicta esse nullum celestis vite filius experire. Tu forsitan in puluere calefactis ea ac si dicat ut ego quod in puluere calefacto quia scilicet puulorum animas et in medio peccatiu potas amoris mei igne succedo quia igitur iuxta ista b. Gregorius. scilicet per oua bonorum operum fructus exprimitur ita per albedinem puritatem et ouum longitudinem tres aduersus bonis operibus necesse intelligunt ut sint per innoxiata munda per humilitatem puca et impuericia longa talia ei opera deus et sci inuenera esse sepe solet maculose. knij

supra legem cōmūnem Diger: Exē
pla de hoc posco Theologus Tem
pore quo in vniuersitate Coloniensi
nostre facultatis primum studēs fui
nobis iuuenē quēdam studentem a
tes adultū. et in verbis: pedagogo
suo testē et me q̄ confessor suus fui. fido
dignū valde huius relacōe didici q̄
sequūf fuit inquit nouē circa eck
lentz in ptibz inferioribz almanie
quidam secularis simplicianus. q̄
porōes et ieiūnia sepe solebat beate
vgini barbare p̄stare specialia ob
sequia i quibz ip̄e exorabat simpli
citer humilit̄ et p̄seuerat. vt sibi v̄
ginis intercessione donaret sine sa
cramētis p̄nie et eukaristie ex hac vi
ta non migrare: p̄mē cepit in tēa
terā p̄fata et adiacētē patriā guerē
duoz nobiliūm se vbi poterant in
rebo et hominibus adinuicē inuadē
tū Captiuauit at̄ vna die domin?
vnus ex eis de sui abūsarij plure? vi
ros: int̄ quos etiā beate barbae fa
mul? detētus est. et vna cū alijs ituz
ritus est Addebaturqz dietim noui
captiui veteribz: Et vidē? qui par
cissimē fuit et imhuman? ex caristia
non augebatur sed minebatur q̄t
tidie vt pre fame et media multi ali
q̄cēs mortui in carcere repererent
Et ne fetōe reliquos lederēt p̄custo
des carceris eitebāt Inter deficientes
autem pre fame ille cepit eē bea
te barbae fidelis. q̄ p̄pe ad duode
cimūm diem vel circiter vltra huma

ne naturē fortitudinem sine cibo vi
nebat. quem cum custodes carceris
sepe vidissent. et iudicassent in cras
tinum moriturum velut alios eiti
endum. protelacōnem vite tandem
admirantes ei dixerunt Quomodo
que sumus accidit nobis tecum dia
to vltra humanam valitudinē iā
tot diebus mibz gustasti. mortuo
finitior est quā viuo: nec vlla spes
est de tua conualescentiā: vnde ego
vius diūtius alijs Qui respon
dit dudum a vobis desiderauit vt sa
cerdote vocato confiterer et viaticū
sumerem fidelium. sed prodicionez
verentes. mibi petiūm denegastis
beate barbare diū seiuuextiti. que
me sine dictis sacramētis scitote mi
graen limit. Quo audito capita neu
castri accesserunt: historiam narra
uerunt et difficultez vt confessor ad
mitteretur obtinuerunt Confessio
ne igitur sacramentali igitur perac
ta mori non poterat. quem beata v̄
go sui sponfi viatico premium v̄
lebat Nam exelis fame carnibz mo
ribundus iacebat. sanari alias nē
quibat et mori nemo dabat Tunc
iterum vt custodes clamabat. via
ticū queso p̄ sacerdotem mibi porri
gi curetis. et proculdubio vos fasti
dio et ego mortis doloribz carebo.
Admissus ē igit̄ sacerdos cū dimis
simo eukaristie sacramento. q̄ mu
tus infirmus. statim requieuit in
pace Diger In hoc loco con

probae vidēris fide eē adhibēdam
q̄busdā nouis scōz legēdis que so
nāt p̄mia q̄bā eos cōsecuturos q̄ c
tū eis obsequū prestauerit annuat
vel dieti. que tū quidam theologie
tue fautores sup̄sticōez sape dicūt
et se in istis fundare fatuū eē affir
mant: Tū qz talia nō in antiquis
passionalibus et libris: sed solum
in nouis reperiri autumant ab his
qui in fauorem vel causa auaricie ta
lia de proprio posuisse videntur. tū
qz si ita est vt legende canunt: viuē
tes sancte licet moituri pro se vene
rantibus orassent: presumptōe dig
num tū acceptasse viderentur in h̄
cū nemo sciat an odio vel amoē dig
nus: tum etiam qz si in talibz spebo
de adiutorio in extremis p̄ sancto?
habendo se quis tāquam indubitā
ter id consequeretur fundaret ex h̄
multi pius p̄mirent cogitantes si
fimis bonis erit: totum expeditum
erit negociū viuendi Theolo
gus Vellem qz mente reuolueres
id qd supra li. ij. ca. ij. de fratre mi
serabiliter mortuo audisti: q̄ beate
barbae obsequia neglexit solita vn
de nequaquam eis assencō q̄s tu al
legas quos errae puto Et vt eoruz
soluā motua eē noueris filia in an
tiq̄s et approbat libris repiri Nam
eusebii cesariēs ecclāstica historia
quā de greco in latinū b. Iero. tran
sulit li. vi. de scā pōtanea nobilissi
ma v̄gie sic h̄z. Cū basilides vnus

ex his q̄bo impleri spiculatoris offi
ciū mo? est: susceptā potāneam con
demnatā pro fide ad mortē duceret
ad supplicū ac mltitudo impudico
rum pariter et impiorum potāneev
bis et inuirs conarent illudere Ac
quila emm iudex amminatus fuerat
virginis castitati. qz eam vel cru de
lissimū gladiatoribz vel impudicis
fimis lenonibz daret Basilides ei?
carnifex abigere imprudentius ir
ruentes ac deturbare cepit humani
tatis et miseracōnis obtentu. At il
la religiosum viri votum erga se et
propositū humanitatis amplexas
ta Tertus esto inquit qz cum abie
ro ad dominum meū sine morā boni
huius tibi remuneracōnem parabo
Migrans aut̄ p̄ piis calide sup̄su
sionem die noctu basilidi apparu
it et capiti suo coronaz imposuit di
cēs deprecata se p̄ ipō dominū et im
petrasse: vt s̄m qz sc̄ptū est. qui reci
pit martirē. mēcedē martiri? conse
quatur: et addit eusebius post quā
basilide r̄uisione et p̄ fide decapōne
porauit S; et alijs inq̄t pluibz p̄ il
lōtp? p̄secucōis ap̄d Alexādiā potā
neas discipul̄ suus cū q̄b? v̄bo dei in
origeni? scolā op̄a d̄beāt potāneā si
mile mū? ēdit̄ p̄stitisse assistēs eis
p̄ v̄sū coronas martiri? impet̄tas
a d̄no d̄ferēs Legendam demqz be
ati Omisip. anachorite sanctissimi
scripsit Primum sicut in vitas
patrum legimus tam p̄fūctus

scissim? vii greco simone q̄ venera
bilis prudētissim? q̄ vir Gre. i. gel
tis narrauit a tādē ab alio i vital
patz in latinū trāsalata est vbi fi
cut in fine habetur hec est ait Omī
frus postulatio mea. quā impetū
a dño Si quis oblatōē ob amorē
noīs mei nō aspūz dñi nrī ihsu x̄ in
molat oī tēpēstate dyabolica a vī
culo prauitatis huāno liber existet
atq; cū sanctis angelis in c̄gno c̄
oz et ne hereditat capax fiet. Si
q̄s oblatōem nō valet offerre ul
p re imopia redimere ille p amore
meo p amore dñi elemosinaz pau
pi tribuat a ego orabo p eo in con
spectu dei vt dign? i celestibz vita
supna frui valeat Si q̄s nec obla
tōz nec elemosinā pōt offerre p car
tate mea in c̄fū dño deo nrō i obo
rē suauitatis offerat a ego orabo p
eo ut gaudiū perhenne possideat
Cui inquam pafuntius pater mi
ne irascen? si loquar Si incensum
nec quis habet. nec facultat aliqd
vnde te placare potest ut tamē tua
benedictōe nō careat in quacūq;
tribulacōe te inuocat Tunc ille R̄
Si quis pauperum in deserto vel i
alio aliquo loco oblatōez aut ele
mosinam seu incensum non habet
ad immolandum surgat a manus
suas ad deuz extēdat ter dominicā
orōez id ē p̄ nr̄ p me cū intēta mēte
a nomine scē trinitatis psallat ego
vero p ip̄ ad dominum intercedo

vt vite celestis mereatur p̄iceps fi
eri cum omnibus sanctis dei Nec
ibi. Preterea publice canitur in ec
clesia communiter satis a in nostro
ordine de beata katberina in laud
anthip̄tonis cum de collarum de
buit Expecto pro te gladium ihesu
criste rex bone. tamen meum collo
ca in paradiso spiritum a fac mise
ricordiam meam agentib? memo
riam. Vox de celo insonuit. Veni
electa mea veni. intra thalamum
sponsi tui. Que postulas impetra
ti qui te laudant salui fiant Et in p̄
no ibidem dicitur Imminente pas
sione vugo hec interserit assequat
ihesu bone quod a te petierit hio q̄
quis in agone memor mei fuit In
hoc caput amputatur a similia Le
gimus adhuc in legenda de sanc
to fundatore nostri ordinis domi
nico q̄ fratres eum iam moriturū
circumstantes se vidēdo p̄uari pio
patre amae fleuerūt Quos asolās
ait. Nolite plorare filij carissimi
nec vos mea corporalis turbet dis
cessio. In loco ad quem vado vtili
or vobisero q̄z h̄ fuerim post mor
tem aduocatum me p̄dorez habe
bitis q̄z i hac vita habere possēt
Nec quisquam doctorū qui in eo
dem ordine excellentissimi fuerunt
prefatas legendas calumniatus ē
Dicit insuper sanct? doctor i. iij. di.
xv. q̄rtā. q. iij. ar. 7. Quamuis supe
riore? sancti in patria sint magis

deo acceptiq̄ inferiores. vtile tamē
est etiam minores sanctos interdū
orare propter quin qz causas. a sta
tum pro tercia assignat quia iquit
quibusdam sanctis datum est i ali
quibus specialibus caus? precipue
patrioanari sicut sancto Antonio
ad ignem infernalē Nec ille Vi
des igitur q̄z vetera scripta q̄z famo
si viri sanctis specialia de quibz me
ruerāt p nobis a deo obtinuisse Et
cum i luce sit deum p eos supnatu
ram in vita eorū multa prodigia
fecisse Cur non pari modo crebatur
q̄ de sua predestinacōe certi. sine
humilitatis preiudicō ab eo. quem
summe dilexerunt. talia fidenter d̄
quibus ambigis precibus obtinu
isse Multi enim certum est ex speci
ali privilegio se a in caritate eē a do
num perseuerantie se habituros fina
liter non dubitarunt Nec tamen
in talium sanctorum impetratis pi
uilegijs presumere debemus vt h̄e
sallo eis modica exhibendo tandem
ominino saluemur quantumcumq;
etiam mala interim egerimus. ab
sit hic a fidelium cordib? intellcūs
sed domino deo a suis sanctis bona
spe specialibus seruicij obsequi
debemus medio tempore operib?
bonis secundum beati petri manda
tum certam faciendo vocacionem no
stram. . . .

Capitulum

Tertium

OVa fornicarum sunt
obonfera a quibusdaz
animalibus infirmis
medicina **A**udisti
parumper antea ex gregoriano in
tellectu. Per oua opera bona a obo
rem fame rebolentiam iuxta aposto
lum debere intelligi **E**t q̄ diuina
protectione muniti nō humana dei
nouelli filij etiam in medio seculi d̄
puerili vita ad robur virile cum v̄
tutum copia crescunt

Diges. Esse perfectum in me
dio natiōis prauē a peruerse puto
plur? eē miraculum q̄z sit humanuz

Theologus

Vene sentis: Sed quidam etiam
meo tempore tales sunt. Fuit enim
meo tempore quidā miles in armis
vtriusq; hominis valde tritus bo
rus nonnē. de quo supra libro. p.
ca. xij. tibi mentionē partim feci hic
inūuentus nutritus fuit in cuius
daz Comitis curia vbi blasphemā
re adeo fuit consuetum vt in omni
dictō pene verbum blasphemiam
notans emitteretur a ceteris nobili
bus quae corruptela puto gentem
theutonicam intrauit ex malo in
tellectu vnius articuli heresis wal
denium qui est q̄ in nullo casu iurā
re licet **I**n lingua autem theutbo
nica quae in proprijs vocabolis

proprijs vocabulis multum deficiat
idem et unum vocabulum habere iurare
et blasphemare et ut nullus notaretur
esse Waldensis ex leuitate quod mi-
norum prauitate euenit ut blasphe-
mia in verbis per christi membra vera
conficta honesta vel verecunda nimis
assueta sit in ore multorum habitum
huius vicij pessimi postquam miles se
didicit hinc sepe conficta ductus fir-
miter animo statuit talia dediscere
abnegare et cum diu secum pugna-
set tunc precipue lubrica liguerat vicio
inuito victus frequenter subiaceret
petiuit igitur a sacerdote suo confessio-
nem sibi penitentiam aliquam contra
le viciu inuingeret ut eandem faci-
ens per dei adiutorium viciu eradi-
care valeret Cui confessor satis facile
nescio quam satisfactioem iunxit que
viciu predictu in modico quidem apu-
tauit sed ad radicem nequam peruenit
Quod videns christi tyro sibi peniten-
tiam iunxit talem ut quodcumque
blasphemiam aliquid os suum exiret
tot diebus deinceps a carnibus abstinere
vellet et ne ex inadvertentia aliquid mul-
ta maneret blasphemiam famulus suus
iunxit districte ut vices et quotas
notaret blasphemiarum et eas de domino
non zelarent Quas notas dominus
licet in curia potius moras traheret cu-
iusdam principis qui est electorum
vniuersi sacri imperij: tamen fere dimidio
anno aliquando ex imposta sibi peniten-
tia carnes non gustauit Qua vera

tusex abstinencia ista per diuinam gra-
tiam vicium blasphemie eruit radi-
catus in tempore quo postmodum vi-
ri noticiam habui nec minimum ver-
bum ab ore eius audiri quod prete-
ritum facinus notare valerem Au-
diui a viro quodam constanti alio si-
bene memorie occurrit de civitate au-
gustensi qui simili habituatus vi-
cio sibi penam talem idixit ut quo-
cumque blasphemiam os suum exiret
statim vel eadem die precipue maibus
gutta sanguinis confectio siue stilo fer-
reo mediante extrahere vellet fecit
igitur sanatus est tamen Hoc anno
de quodam prudenti viro fide digno
confultus operi dei in Memmingen Au-
gustensibus dyocesis audiui quod idem se
videns ad blasphemias assuetu vo-
luit quodcumque blasphemiam
diceret vel dei nomen irreuerenter no-
minaret eadem die permanere se sine
dispensatione a vini usu promissit
Quo seruato a crimine liberatus est
et a consuetudine mala rem memo-
ria dignam perpetua fecit meo tempore
res romanorum ruptus Qui antea co-
mes fuerat palatinus Sic vi bone
fuit conscientie religiosus suam regu-
lam seruanti bene gratiosissimus zela-
tor iusticie et persecutor eorum qui bo-
non derogabant diuino electi autem
in regem civitates impales visita-
re cepit in negocijs reipublice cum igitur
civitate intraret Spirensis cum
comitatu non modico multitudine per

scriptorum et exulorum a dicta civi-
tate se caballo regis approximat
cum moedit phaleras et apparatus te-
tigerunt et sic civitatem cum prin-
cipe intraverunt: Est eius consuetudo ger-
manice prescripta a civitate sibi
spe obtinende gratie per preces intra-
tur principis se eidem iungat in tran-
si civitatem aliquam et postmodum
actoribus collectis principalibus pri-
ncipis causam prescriptonum audit solus
per reis intercedere si placet vel silere
si libet Consulatu igitur civitatu acc-
situs rex omnium qui sub sua tutela
civitate intraverat causas demerito-
rum audire volebat primum Varia
referbantur et diversorum crimina gra-
via satis que tamen ut vulgari modo lo-
quamur non erant infamia iuxta secu-
larem iusticiam ut de furto vel de la-
tracione ad mortem quod ibi rota
vindictur de heresice abominati-
one vicij contra naturam nec de simi-
libus sed de alijs criminibus homicidij
vulnecionis discordie et similibus Ta-
men autem peccatores civitatis et adiacentium
aici intercesserunt per quodam
nato quod vna cum alijs civitate intravit
vnde non infirmi gratias ut securus deinceps
manere possit Volente autem religioso prin-
cipe omnino causam exulacionis istius scire
dictum est et fere quodam in ludo quod blas-
phemassit deum non semel sed sepe
Tunc zelo divini honoris motus rex
sibi tulit rogamina fundenda pro
omnibus alijs isto dempto Alij in

quit carissimi cives in homines pec-
cauerunt supplex peto hominibus tali-
bus parere velitis Pro isto vero qui
deum blasphemavit et in creatore vi-
rus suus est et retorsit: nihil intercedo et
ita mihi iste exul iterato factus est a lo-
co natio **Diger**: video quod opera-
talium virorum fortium merito con-
parantur eius odiferis que intuen-
tes alij egroti moribus fomenta et
medicamina salutis valent adipisci
videtur insuper in his magna
multorum virorum secularum ne-
gligencia qui in similibus assuefacti
vicijs conatum eadem eradicandi
vicia adhibere nolunt vel negligunt

Theologus

Animositas et constantia horum
de quibus audisti et conatus eorum
ad expurgandum vicia plurimum
commendandus est sed si gratia
dei non principaliter cooperata fu-
isset et alibus iugo malicie pressis ta-
les omnes succubissent: sine me-
ritis et bene veritas nihil potestis fa-
cere Sunt tamen quedam alia
vicia tria potissime In quibus ni-
si magna dei assistit gratia eradicari
vix possunt ab hominum cordibus
Philocaptio viri in mulieribus et
mulierum viceversa in viris De-
tentio illicite acquisitarum rerum
temporalium Et inueterata ira que
vocatur odium vel invidia De
postremo mihi occurrit exemplum
aliud

Noni aliqui militem multum in armis strenuum de episcopatu Constantien hic misericors in pauper pius in ecclesiis et sacramentis ecclesiasticis satis affectus extitit. Accidit autem ut quidam alii sibi iniuriam faceret potentia forte equali vallatus Iratus est igitur Iesus. et ita creuit in odium factus est trabs de festuca Quod miles inuens salutem vicem esse propter animam liuore vindicte. Confessor prudentem adijt vicem fratrem Conradum de prusia nostri ordinis primum reformatorem in theutonia vixit omni laude dignum Quia propter quod intellexit animam confitetur esse vulneari ad mortem ait Domine mihi dimiseris propter peccata delicta ratione scilicet salua via iusticia quam coram legitimo iudice prosequi iuste poteris nec vobis dimittere possum via peccata Qualis itaque propter animam que potuit. sed mihi vel modicum profecit mihi quod reus paciebat se sustinuit ita confessor eum non absoluit sed stigmatibus quinque christi et insignis passionis eius pro gratia impetranda que cor durum emolliret quinque orationes vocas quod die dicere iniuriam recessit igitur miles satis tristis et impetentes licet iuncta deuote proficeret Et vix sex menses elapsi sunt ut mihi sponte falsus est quando redijt apud? et strit? bene ficiu penitentie integre habere meruit a patre prefato

Explicit Capitulum Tertium

Capitulum Quartum

Incremetum oua formicarum suscipiunt in loco calido et versus solem ubi posita a parentibus primo in vermes albo et deinde in formicam proficiunt unde tur enim diuina inspiratione minutis hijs datum animalibus ut sentiant propriam virtutem non sufficere ad proficiendum prolem nisi celestium radiorum solarum fuerint fota calore certum etenim est omnem corporalem animantium vitam a sole prouenire primum Homo enim generat hominem et sol subaudi disponendo materiam cui solus deus animam infundendo creat et creando infundit De reliquorum vero animalium vita non dubium quin a solis calore inducatur. et a superioribus simul et inferioribus causis origine tur Sicut beatus Dionysius ostendit libro de diuinis nominibus capitulo quarto Hinc de scrutiny ouis idem sentire videtur Sicut iob de demonono dicitur Tu forsitan in puluere calefacis ea scilicet oua scrutiny. Vbi beatus Gregorius. tertio moralium dicit. Quid enim puluis nisi peccator accipit. Unde et ille hostis peccatorum huius probatione faciat de quo per prophetam dicitur serpeti puluis panis eius Quid per puluerem nisi ipsa iniquorum in stabilitas demonstratur de qua

Dauid ait Non sic impij non sic. sed tamquam puluis quem proicit ventus a facie terre Oua ergo dominus in puluere derelicta calefacit quia puluorum animas predicatorum suorum solitudinem destitutas etiam in medio peccatum posita. amovendo sicut igne succendit Hinc est enim quod plerisque cernimus: et in medio populorum vivere et tamen vitam torpentis populi non tenere. Hinc quod quidam aspiciamus et malorum turmas non fugere. et tamen superno amore flagrare. Hinc est quod plurimos cernimus ut ita dixerim in frigore calere Unde enim nonnulli iter terrarum hominum torpores positi superne spei desiderijs in ardescunt Vnde inter frigida corda succensit sunt. nisi quod omnipotens deus derelicta oua scit etiam puluere calefacere et frigoris pestim in sensibilitate disculsa per sensum spiritus vitalis animare ut nequaquam iacentia in infinis torpeant. sed in vis volatilibus visa sese ad celestia contemplando id est volando suspendant

Piger. Audire desidero quomodo in exempli nostro factis tempore talia facta velis comprobare.

Theologus.

In prompto responsum habeo anno proximo preterito mihi Decanus de ipsa in Constantien. dyocesis presbiter verbo et exemplo debignus narravit quod in opite Ma

torpente unde omnium dicitur fuit in prefata dyocesi consanguineam habuit In uenulam bram danulam nomine virginem pulcherrimam nuptiis non eam que tamen diuina inspiratio contra morem consodatum et omnium suorum amicorum castitatis propositum firmauerat animo ignorantibus multis venerunt igitur ad eam consanguinei. qui virginis et suam parentelam dilatare statuerant et eam molestabant ut nuptiis alicuius viri per thorum legitime contrahendum assentiret. Quod illa reuolit dicens se christo loco viri desponsatam nec velle nubere alij Cumque dicitur instaret notus eius precipue patruus ut nubere. vocauit ipsa prefatum decanum velut dei sacerdotem et ad eum ait. Quis venerabilis domine et amice patruus meus in hac mea extrema necessitate persuadere velitis ut me christo seruire in virginitate permittat quia illi ita a se firmiter seruare deliberauit. Ipse enim principalior est patruus videlicet in quo hec peccatis mee residet difficultas Cum autem hec attemptaret decanus a patruo virginis iste velut homo seculi respondit: Nequaquam hoc expedit. Femina est. melius est ut nubat quam in verecundiam nostri die proximo fornicaria pariat: hoc responsum cum vago percipisset nec amplius in homine huius vite se tuem speraret

ad sponsum suum christum orationibus statim intensissimis confugit et eodem domino suam pudicitiam ut illesa servaret commendavit non dubitans eum multos motus habere in sua potentia quibus eam custodiret siue per vitam siue per mortem ad que indifferentes erat. Et ecce nutu dei licet prius fortis esset robore: statim infirmari cepit virgo et lecto de cubere divina quod inspiratione se sensit in brevi ab hac luce recipendam. Cumque dictus decanus gratia visitandi infirmam accideret mirans de inopinata infirmitate. Illa leto vultu ei dixit: Domine. vos cognatos interpellavi ut me in virginitate proposita christo servare sineretur id mihi benedixistis sed idem cui fidem servavi me exaudivit clementior existens quam vos qui homines estis noverritis quod die proxima lete moriar a christo exaudita. Quo viso et audito per ruperunt flagrantini in lacrimas et sequenti die virgo christi sancte in eo obdormiuit qui est sponsus virginum. Sunt vix duo anni elapsi. quod ab leucam unam extra opidum Colubariense basilicam in loco qui vyle dicitur in castro nobilis quodam cum legitima uxore sua in genua residebat. secundum seculum quidam honeste conuersantes. sed in filiam unam quam habuerunt potius humanam gloriam quam divinam quesivissent. honorem habundabant

enim divicias et amicorum copia habent unam prolem tantummodo habuerunt virginem annam nomine iam nubilem quia etas venustas corporis et generis nobilitas ibi concordabant. fuit autem puella a iuventute devota deo. et gratiosa apud homines pauperibus misericordissima quondam annorum circiter in etate que nunquam virum concupierat. sed virginitatem propositum semper dilexerat. solebat enim confiteri pure. et quando fratres nostri de calumbia castri intraerunt summe delicie erant puelle audire de divinis exemplis loqui. et de verbis evangelicis. Verum quod parentes totam sui generis proterelam in hac virginem unam si nuberet: sperabant succrescere et protelari longius in prole videtur successione desiderio. quam sperabant nuptui traditam impregnari virginem pro fatam quidam nobili in coniuge promiserunt. et contractum quantum poterant firmaverunt. hoc contempto quod virginis nemo audebat querere propositum quod plus violentia quam quod matura persuasionem putabant emoliri posse. preparabantur igitur in vestimentis et in apparatu omnia futuris necessaria nuptiarum. et ordinaverant quod virgo die qua proferri debuit marito in domum cuiusdam nobilis vidue poneretur que consensum procuraret inminentibus nuptiis. sed hijs qui in oculis est irrisit hec fraudis

commenta. cum puellam quam elegerat sibi mundum habere voluit. Non proinde octo diebus ante diem nuptiarum predictarum. virgo ignara fraudis: sebre corripitur et lecto septem diebus dietique inter se morbo vocatus confessor nostre porte in Colubaria. frater petrus ut confessionem virginis audiret. Superstisque ecclesiasticis factis alijs pro sui pastore vite interitus virginis prope vitebat. volens autem in puelle amore virginis in filia veri? probare ait. Queso te filia carissima in veritate dicas iam proximo exanimi Eligis ne potest mori quod viue et maritum aliquem habere legitimum. Cui virgo R. cum gaudio potest moriar. Quo facto devotissime in virgo vita fundata est. et in crastino ea scilicet die quo homini disposita terreno presertim ad carnis copulam debuit prope in sponsam dilectam sibi elegit. et cum etis flentibus vicinis et cognatis sepulta fuit. cumque indumentis proprijs exuta funeralibus indui debuit. inuenta est tenera virgo in gemibus callas velut camelus straxisse diros ex genibus flexionibus habitis in orationibus crebris. neque quod nihil est omniqueque in hac vita profectum paulo post vite exitu dicte virginis. apparuit ipsa virgo in nocte quadam valde devote cum damvalde devote scimomiali que gertrudis vocabatur in monasterio obstita cito intra calubariense opidum. Vidit ista post se currentem quadam vir

ginem mortuam quam prius nunquam nosserat a qua cum quereretur quod esset R. defuncta. Ego sum pridie defuncta anna virgo de wpler. Ita castrum patris vocabatur. et vniuersa eukaristie oblatione egeo. quam peto mihi celebrari obtineas a priore fratrum predicatorum. Tunicam autem meliorem quam habui mihi dicitur que me genuit. ut ob reverentiam virginis benedictae pauperibus erogetur. ita visio disparuit et scimomialis euigilavit. Cumque nunquam de virgine prius audisset mentio fieri nec eiusdem noticiam aut parentum haberet erubuit visionem alicui dicere que dum altera nocte iterato vidit ut antea et tunc scripta confessio suo fratri Jobani wolfhardi que precepit dixit. et ita anime subuentum est post virgo in visione petiuit.

Capitulum. Quintum.

Urbata domo forice ova studiose solent tollere et ad mundum reportare. In hoc loco fidelitas magna quam ad fructum habere prope formice ostenditur dum proscutoz passa iexternoibus ne ova sua ledat loca ea emendat tuoribus. In quo pluius se elogat a struconis negligencia que ovis suis obliuiscit. ne quod de eis fiat curare videtur. Vni de ea iob xxxix. dicit. Protrudis declinat in fra ova sua obliuiscit prope et aulet ea a bestie agi coterat vbi Ore. li. xxxi. mo. quod pedum transitus operacionis accipit.

in agro nisi mundus iste signatur
de q̄m euāgelio dominus dicit. Ag
at ē mūd? q̄d in bestia n̄ antiqu?
hostis exp̄mitur q̄ h? mūdi rapis
infridians. humā q̄t die morte faci
atur. struco itaqz oua sua deserens
obliuiscit q̄ pes calcet ea: qz vicz
ppocrite eos quos inuisione filios
generat derelinquit a oino n̄ curat
ne aut exhortacōis sollicitudie aut
discipline custodia destitutos pra
uoz opm exēpla puerat. Si enim
oua q̄ gignūt diligerēt: minuz me
tuerēt. ne quis ea p puerla opa de
monstrādo calcet. vnde ad huc sb̄
strucoi? specie sb̄ditur: duratur ad
filios q̄i non sint sui. Quem enim
caritatis grā n̄ infundit pxim suum
ecā si ip̄e hūc deo genuit extraneuz
respiat. Itaqz pfecto sūt oēs ppoci
te qz vicz mētes dū sēp exteriora
appetūt. intus isēhibiles sūt. a i cū
dis qnē agūt dū sua sēp expetunt
ēga affectū pxī nulla caritatē passi
oē mollescūt. Dic b. Job vt ap̄d m
tis sue q̄tē facti? consistēt. Job. xix
ait. Dic bāqz in midulo meo morā
a sicut palma multiplicabo dies: v
b. Gre. li. xxix. moraliiū dicit. Quid
s̄ loco p nidi nomē exp̄mit? n̄ tran
q̄lla fides fidei. q̄ vnus q̄sqz ifirm?
nutur. **A**ultimodo q̄ppe illa bono
rū q̄ psecōnum temporibz fuerit de
p̄bēsa nutrimentorum suoz dies q̄
si i mīdo sicut in loco q̄etis explē se c
didit. **N**ā nisi scā ecā infirmos q̄sqz

filios nūc i mīdo pacis enitret. Ps
n̄ dicēt. Etenim passer iuenit sibi to
mū a turtur indū vbi reponat pul
los suos. **N**ā q̄ppe tomū iuenit pas
ser qz et nū celi habitaculū noster
rēptor intrant. Et turtur midum
inuēnit: qz scā ecā amioē aditois
affecta crebris gemitibz vnt a ve
lut midum sibi pacatissimā fidei q̄e
tē cstruit: in qua crescētes filios q̄i
plumātes pullos quous qz ad supe
riora euolēt caritatis gremio calefa
ctos fouet. **I**gitur qz tūc erūt qui
pacis tpe se ad supna migraē. id
ē a mīdo uolāē crediderūt. **V**ox eoz
b. Job. vōc̄ p̄uenitur cū ait. Dice
bāqz in midulo meo morar. **I**n sa
lomō. p̄. xxvii. dixit. Sicut auis
trāl migrās de nido suo. sic vir q̄ rli
quit locum suum. **V**bi glosa. Sicut
avis oua vel pullos q̄s fouerat rap
tui exponit. Sic virtutes in quib?
proficiebat qui deserit. inmundis
sp̄itibus prodit. **V**nde dicit alibi
Sispūs habentis potestatem ascē
derit super te locum tuum ne dimise
ris: quod est si temptacō dyaboli
institerit t̄ ne a bono quod faciebas
desistas. **D**iger: Si ita res
se habet vt p gregorianas indica
sti sententias qz ppocrite oua fedi
bus ferarum cōmittit qui bona sua
opera vel sp̄ituales filios quos ge
nuit mundanorum hominum vicis
is subicit. **O** quot ppocritas habē?
nostro tempore qui non jmitates

nostraz formicaz solitudinez bo
norū opm oua ad mīdo diuine tuico
nis sed more struconū crudeliū sua
oua derelinquit debitoroz opz. **C**he
ologus. Bene a pie gemis qz pla
tos multaz dyocessum a pastores
monasterioz multoz ita hui vidē?
facere vt hū qui in medio seculi ha
bitat nulli? religionis voto asticti
maiorē sepe ad aiāz salutē zelū ha
bere videatur. q̄ hū q̄ eukanstie sa
cramento d̄missimo p altaris officū
dicit a p̄p̄quant. **F**uerūt ei due v
gines vterine sororēz virgines spe
cōse meo tēpore filvna in domo ppe
metas cōstacien dyocess v̄sus at hē
sim. **Q**uaz iunior anna. senior vero
margareta vocabatur d̄ rusticano
q̄tē genere genite. si caro inspiciat
s̄ nobiles virtute simorum boni
tas p̄satur. **J**unior tate simplicitatē
fuit in hīs q̄ ad mundum p̄tinent
vt vix recolā sibi parēvidisse. **N**az
mnumerādi arte. q̄ infantes vt ita
dicā ppe triti sūt ultra denariū nesci
ebat bene numerare. **E**t tū in hīs q̄
ad deū attinent multaz omelianuz
sētēcias. a quicq̄d de necessitate ad
ueri xp̄iani rudimenta p̄tinet vt d̄
orōe dominica de simbolo apostolo
rū de decalogo a simili b̄ nihil cā
latebat qz velut mūdū aial p̄ctus
virginē talia die a nocte ruminā
bat. **S**enior vero naturali ingenio
a q̄tū datū est intueri extrinsecus
ignatuz iuniorē sororem moibo

lōge anibat. **D**ec primū existēs nu
bilis p̄secucōes pluimas sustiebat
a q̄dā xp̄iano nobili solo noie s̄ re
ipsa tyrāno q̄ ip̄az itūesēē pulchrā
facie a p̄lificaōi accomodā velut s̄
uam. que tam en libra re a ip̄i? ag
nomine erat matrimonio copulare
gestiebat. vt exinde seruos plures
sibi coaceruaret. remtebatur ūgo
deuota quantum valuit: qz virgim
tatem deo intenella etate d̄mitis in
spirata d̄dicauerat. **I**nsidiabat edi
uerso tyrānus. domuz virgimē cre
bris muenulorum immisionibz
turbando adeo. vt quadam vice mi
si diuinitus adiuta fuisset p fugaz
locū. ab appantonibz p̄fati nobil
capi a vinculari debuit quo dum i
mariti cuiusdam copulam cōsentiet
hec tamen ita cōstanter dum in cas
titatis p̄seuerat p̄posito tandēz nup
cis reficere p̄missa ē sui tugurij q̄d
situabatur in villagio quodaz tā
destris locis a filuis p̄p̄m q̄ vt soluz
illud dicatur a vulgo finis panis. **S**
quia ibi nec ordeum pro iumentoz
pabulo v̄z sualescē ex algore m̄ua
liū mōciū eternoz ppe iacenciū. **A**c
cidit autēz estate q̄dā vt festiuadie
vna valde iopiniate tēpestas tā vā
lida ppe villagium infurgere in
aere vt vix similem se vidisse teste
tur virgo. aduexit qz p torrentem
qui p villagium alias modeste so
lebat currere tam ingentes lapides
vt i pūcto neduz p mundiciā aq̄rū

lapidū iā tugiūā pauperū eūerti
de pximo sed eiaz p lapides homi
nes necari subitaneē a sōmērgi de
berēt humana cōiectura In q̄ cala
mitate v̄go res a corpa pūpēdens
solū opacēbat perituis aimabus
rusticanorū hominū quos paulo rōna
biti? aliqñ q̄ bestias viderat viue
re. Nā p̄ncipalit̄ crebat ex subitanea
morte sine cōcone morietes penas
p̄petuas eē luituros: Vif̄ igif̄ his
piculis dū sub sue domus v̄go ste
tit tanuā auarrit motu velocissio
ad cellulā vbi creatori meditabun
da orōnum suffragia solebat ante
cruāfixū q̄dā sculptū porrigē q̄d
valde diligebat. illō dem hūma cū
festinācia arripuit redeūtoqz d̄ au
tam horridissimā crucifixū p̄fatum
erexit a magnis cū gemitibz ita or̄
uit: Obsecro te clemētissime dñe q̄
nos precōso tuo sanguine redemis
ti p̄ crucē tempestatem hanc in ae
re a terra ita tempari veli? vt in mi
nuta nullius hoīs ad mortē no cum
tū existat de rebz alijs fortune tua
voluntas fiat Et ecce in eodē pūcto
aura diuisa est in aere a serenari ce
pit: torres vero illico imminutus
Et ita tāquam oua quedā tenera
oīm hominum animas in loco p̄fa
to existētium. Nec v̄go velut formi
ca fidelissā ad m̄dū q̄etisorōis sue
studio reportauit **Idig:** Scie au
pio an ne taliū scāz v̄gimū vite bo
no im̄tio. An alia postmodū concor

dasset **Theologus** / Ambe post
modum in opidum impiale q̄d cā
pitona dicitur vt factius ibi pabu
lo d̄mi verbi in predicacōibz sa
gimarentur cum suis vtensilibus i
trauerūt a ibi primum senior. Nā
omnium fere temptacōnum gene
re probata nutrix mater sp̄itual et
genetrix facta est multarum virgi
num: sicqz febre prius correpta tā
dem sancte sumptis omnibz eccle
siasticis sacramentis feliciter mig
uit ad dominum. Deinde iunior
sed iam facta grandaia pari modo
finem vite conclusit. Cum autēz
ipsis viuentibus in eis dem p̄tibus
primo predicarem Senior ad me
grācia concilii ne deciperetur venit:
mibi historiam de crucifixi adorati
one de qua premisi texūt a an ne a
liquid supersticōnis in opere cōmī
fisset: simplicia vt p̄tō animo ques
uit: Cum enim eedem partes
sint montuose a cōmuniter in mon
tans a alpbūm habitacōmbz su
persticōnes sint multiplicatae: audi
ens v̄igo predicare contra supersti
cōnum genera: timebat sicut pia
mens solebat facere ne culpa ibi es
set - vbi meritum grande extitit: et
ideo ne deciperetur in simili: a me an
licita eēt talia hūilit̄ q̄sūt. Viuit i
eate p̄ria hodie v̄go alia elizabz no
mē. Nā p̄tō q̄nq̄ gen̄ia q̄ i labore
manuū suaz iunior existēs vidū tenu
illū acq̄sūt: a i villagio v̄ditū

habet iam plurimis animis egrota
necario de aliena stipe i scā vita nu
tritur sed rebus vltra q̄ credi pōt
paupula est. Nec cū iunior esset a
valde simplex a recta secuti a ē to
die. videns q̄ pestilencia epydimie
multos i vicinio necaret cogitauit
in villagiū certū immutare locū
habitacōis vbi aeris infectō p̄tūc
non sentiebatur. timuit tamen illo
id est illuc ire dubitans an castita
tis ibi custodes forte haberet: cui
multi infidiabantur. Vidit autē
quadam die in oracione cōstituta a
fulm en quodam magnum eidem
loco immittebatur a subito innocē
ti imādū virgī q̄ epydimie morbo
ibidem vastare deberet mltos a ad
urere. Ita enim postmodum factum
est vt rei p̄bat euentus a vt pie cre
do ex multis alijs huius virginis
sanctis operibz a instincōibz a spū
bono mōta fuit vt sic in midulo suo
ōpera bona fouēto creatori suo qui
ete seruiret

Capitulum Sextum

Qubi fornicarum sunt fru
ctus et herbarum succi - q̄
rū eiaz p̄tes seperant - et
cū eis ad midum reuertuntur. Per
fructus in sacro eloquio - aliquāto
opa nōnūquam vero d̄lectacō que
v̄rā sapiēciaz sequitur designatur
Vñ saluator ait A fructibz eoz ag
nosceus eos a Eccl̄. xxxij. d̄t sapien
cia etna Ego quasi vif̄ fructificauit

fiuaitatem otōris a flores mei fru
ctus bonoris a honestatis De b? fru
ctus sapore anima gloriatur. Cāti
cor. ij. vbi d̄t. Sicut malus iter lig
na filiaz: sic dilectus meus inter fi
lios. Sub vmbra illi? quem deside
rabam sedi a fructus eius dulcis gut
tur meo Et p̄. xxx. Beatus hō q̄
inuenit sapiēciam a cui affluit pru
dencia. Melior est acquisicō ei? nez
gotacōne argētū a aurū. p̄mū a pu
rissimi fructus eius. Fructus enim
iusti lignum vite a qui suscipit ani
mas sapiens est. Sapiēcie. xi. Per
herbas eiaz sciencia designatur.
Vñ sicut d̄t. Job. xxxviij. p̄ducz h̄
bas viretes. scz. deus: d̄t b. Gre. li.
xxx. mora. Verbam aliqñ id ē scie
ciam atqz doctrinam eternam viri
ditatis accipitur sicut p̄. Iheremias
d̄. Onagri steterūt in rupibz traxe
rūt v̄tos quasi dracones. defecerūt
oculi eoz qz nō erat herba. Nec igitur
loco q̄d aliud p̄ viretes h̄bas
in h̄ scē doctrine sciēciaz vel agruas
opacōnes accipim? Deserta igitur
tra apluit vt ab ea viretes h̄be p̄
ducāt qz dū scē p̄dicacōis ymbre
gētilitas p̄cepit a vite opa a d̄ctie
v̄ba ḡminuit. Formice igitur tūc d̄ fru
ctibz l̄ succo h̄baz edūt - qñ prudē
tes v. fideles de rebo a deo mirabi
lit̄ cāti? sciēcia aliquā deuoto cāto
in hui edū accipiūt. Effudit ei sapiē
cia illa p̄ quā cū cāta cāta sūt suā sa
piēcia sup omnia opa sua. a super
L. ij.

oem carnem vt dicitur ecci: p̄. Dig: Dō
 ceergo quomodo in rebo mirabilis
 bo vel creaturis q̄bus h̄ sapias ali
 cuius deuocōis aut bone opacomis
 acq̄ramus **Theologus**: Credē dēs
 oia a fumo rex cardine deo creata
 prudētibz eē q̄ debite eā intuentur:
 q̄i quedā vestigia deū a dīna venan
 di: lucernas nāqz ad felicitatē acq̄
 redā accēsas specula dīne sapiētie
 vasa scibitibz dīnis referta. digi
 tos nob̄ sūmū bonū p̄monstrātes li
 bros dei sapiētiāz cōtinētes. et velut
 famulos vel nūncios sup̄mī domini
 vñ cōtra eos qui talia in creaturis
 dei n̄ cōsiderāt dicitur Sap̄. xiiij. Nam
 fuit oēs hōies in q̄bo non subest sciē
 tia dei et de his que vidēt n̄ po tuert
 eū agnosce qui est neqz operibz at
 tēdētēs agnouerūt qui eēt artifex
 Testis est hōz qui dicit ad Rō. p̄mo
 Inuisibilia dei a creatura mundi
 p̄ ea que facta sunt intellecta cōspici
 untur. sempiterna qz eius virtus
 et diuinitas ita vt sint i excusabiles
 vicz p̄hi: Sz incipiētibus ista oia
 per eorū abusu vertūtur in toxicū et
 venenum iuxta illud Sap̄. xiiij. Cre
 ature dei in odiūm facte: et in tēptā
 cōe aie oīm hōim et in muscipulam
 pedibz insipientū **Diger**. Da exēpla
 aliq̄ sp̄alia **Theologus**. Sūt vix
 xij. anni elapsū q̄ non multū a cīta
 te Rurēb̄gēsi in dyocēsi bābergēsi
 pomus creuit in loco cāpestri et cōi
 q̄ multis annis vt sequitur in vigoē

p̄mansit. Nec autem arbor sup̄ oia
 que nostris audiui? tēporibz mi
 rabilis cōdicōnis extitit Nam in es
 tatis principio in vere vicz floruit.
 fronduit et versus aut humnum mo
 re aliaz arborū pōma fructificauit
 porro annuati in austerrima et icle
 mentissimā h̄peme sēp. et solum in
 nocte natitatis xpi q̄n virgo virgi
 num saluo integritatis flore dei ge
 nuit filiū: pomella virētia in quātū
 tate arcus vnius virlis digiti p̄o
 duxit: Est autē protunc patria ad
 duos menses antea et post ab totū
 dēa eē solet niuibz p̄fundis tecta
 et gelacōmibus clausa. et ventis rigi
 dillimis p̄flata et cōmoda eadem
 omnia fructū avnacum arboribus
 paciuntur eodem tempore. Stuporez
 autem augebat p̄digij. q̄ nec an
 tea nec postea sed duntaxat p̄fata
 nocte sacratissima pomella germi
 tā sunt Non enim sicut arboēs or
 tētes cetero fimo nutrebatur. non
 cūcūso diebatur sarculo nec sepi ar
 cūdabatur aliqua: Solebāt p̄pte
 rea tempore annuode civitate Rurē
 b̄genis et adiacentibz locis dyocēsi
 bābergēsi pluēs p̄fectoz fide digi
 fini testes occurrē et tota vigilāe
 nocte vt rei veritatē cōprobarēt Est
 enim p̄ oia filis arbor in alio loco
 dicte dyocēsis Vidi ego presē
 tari ad videndum in opido forchē
 dicte dyocēsis eiusdem pomi pomel
 lum Magistro ordinis nostri

generali bartolomeo texerij fuerūt
 p̄tea tpe cōstāciē cōlij. in eodem
 pluēs viri fide digni p̄stū dñs ep̄s
 rigēsis. doctor dīni et humani iuris
 reputatissim? qui testes huius mo
 di p̄dign existētes multos hęc cre
 dere fecerūt q̄ antea fidem de eo ne
 gabā t̄pinitus. Idē me p̄ntē p̄posi
 tū est pari modo i loco basil. cōdij
 corā multis doctoribz sacre p̄agiē
 et iuris canonicis ac artistis et p̄his
 Nec ab aliq̄ audiui q̄ mere natuā
 li h̄ possēt opi rōnabilit̄ at̄t buere
 Legi p̄p̄tea i libro de vegetabilibz
 et plāt dñm Albtū nē tōa? scēt aū
 In q̄ il h̄mōi cāe potui iueniē. et p̄
 ut i p̄orōdio s. Cōstāciē a q̄dam
 p̄f̄sioē theologie et arcū valō de
 uoto p̄cēpi viue vocis oraculo dei
 sapiētia versiflit ista fecit i loco ru
 dis et simplicis p̄p̄li: vt i arboē o cul
 hōim p̄p̄ita faali? māducarēt ad
 faali? et duoā? credēdum articulos
 xpi natitatis et humanitatis. Vidi
 p̄digiū aliud hoc āno i aūfata civi
 tate Rurēb̄gēsi in materia quadaz
 nāli et ligneaz Reptū est h̄q̄dem in
 q̄dā filua lignū q̄dā q̄d vocāt vul
 garit̄ maseros In tabulas itaz eius
 dem ligni arbor postqz p̄ serrā diu
 sa fuit et polita ac dolata eq̄lite: mē
 sa ex mēde formabat̄ q̄drata in qua
 clarō asp̄cū distictē apparuerūt val
 de varie p̄maginacōes. qz q̄dam
 tā p̄fecte fuerūt. vt putasses a pen
 tissimo p̄ctore eas fuisse cōfēt as q̄

dā verosolū faciēs vel p̄tes alias ai
 maliū diuisoz mōstrabāt Distictis
 h̄e vtputa hōis camiculi virginū et
 multaz rerū aliaz Bre oīsa fuerat
 at paulo ante hęc mensa impatori
 Sigismūdo viro oculatissimo q̄lig
 na suspicabatur arte colorū aliq̄nū
 lūta eē p̄ p̄ictoris industriā Vex
 cum eiusdem ligni tabula nōdū in
 mensam formata h̄ impollita ei fuit
 set allata extracto cultello eam scul
 pere ad p̄fundum cepit et ibi p̄mū
 bidic a mirabili natura opus sine
 humana arte p̄ductū eē Adnō b̄
 tholdo p̄sbitero plurimū litterato
 et deuoto ac fide digno q̄ in dyocēsi
 ei stecēsi aliq̄nū mōstrō: heretice pra
 uitatis extiterat h̄ q̄d sequit̄ audi
 u. Solebat hic multum sup̄sticō
 sa odire et p̄sequi vt p̄te zelator fi
 dei p̄p̄us Audierat autē q̄ q̄qz
 ipsa die natitatis xpi i in vigilia
 micas panis q̄ fidelīū mense supel
 set quocūqz in certū p̄iceret in ali
 que ortū nō obstāte q̄ ibi ātea flo
 res q̄ vocant̄ in theutomico Ringe
 lbloē nūqz creuissent: radicem fixū
 set nec semati essēt t̄n se q̄nti p̄xiā
 estate flores p̄fati ibi germinarēt
 et florerēt apte Probauit igit h̄ p̄
 p̄his maibo p̄dict? dñs b̄thold? et
 veritatē rei cōptus e ita floēs creuis
 se vt p̄dictū e Sūt autem floēs co
 lonis croci qz semē e q̄h̄ cōculais
 figurē Dig. Quid q̄so set d̄ isto et p̄
 cedēt p̄digio Theolog? de vltio fi

fiat de primo nullā video fidei ia-
duram imminere: ymo eam fide p-
mouē qua credim? xpm florē stir-
pis yesse ex tpe natū eē de itactav-
gine sine humano semine cui pmū
et vltimū de prefatū mirabilibz al-
ludit: Medium at mix qd recitari
n̄ tātope apprecōr qz licz i materia
ligni simile factū vix vel nūq̄ lege-
ri tñ certū est qnā ad hoc sepe labo-
rata pficit ymagines varias i mā-
nerali vt in cōchis vel lapidibz
p̄stam precōs Vide de h̄ si placet do-
minū Albtū: suo libro de minerali-
bz v̄ sp̄tes effigiatos i cōcha: faci-
em regis i marmore. tres facies in
vno lapide q̄ est i capsā trū regum
colonie: Et alia natūe mirabilia re-
fert et cās hoz affiḡt naturales que
n̄ multū faciūt ad n̄m p̄oitū. De
currit tñ inde nūc de an̄fata mateia
triplex p̄fatis exēplū simile Primū
qd in bas. cālio a viro valde fide
digno archidiacono bartz monefi
dño Johē de polomar decretorū doc-
tore egregio audiui pridie. Alto-
rū inq̄t mercatorū relacōne didici si
de digna q̄ in regno grauari fuerūt
m̄ saracenos. ibidē se vidisse arbo-
rē pomiferā. c? frūs qlit cūqz in cā-
dā sep̄ in pte incāsa ymago cruci-
fixi clarē relucet asp̄cū: Preterea cū
sētēciās in vniūitate wienēsi legi-
serit illuc fili? regis portugalie to-
min? petrus cū exēcū n̄ mimo itez
arrepturū vt dicebat in terram

scām Ad huius igit̄ militis prudē-
tis et deuoti ore audiui suo tēpōe in
terra saracenorū circa cēptā ciuitatē
quā p̄ suus cepat paulo antea in
sarracenia i fonte quodā reptos eē
lapides varios q̄bz vt videbas nā-
liter inrita erant noīa nrē fidei et in
carn acōis xpi. licet sp̄asim Nam
in q̄busdā litteris Ave maria. In
aliis grā plena In q̄busdā dñs te-
cū et ita de xpi et dei incarnacōe simi-
lia plura. claro legebātur intuitū.
Habet hodie Marchio bades i nrā
t̄heo tonia lapidem precōsum et vi-
su pulchz qui in quacumqz pte in-
spi cūtur: cuiqz xpi crucifixi ymagi-
nem distincte in se ostendit Qui in
mūdi cā menstruate a deo fugit vt
a tali visus statim caligine thei in
parte obducit: que tñ successiue et
succedentibz annis paulatī de se ab-
cedit Repertus aut̄ fuit in quodam
agro a rurali viro. an̄ non multos
annos p̄ritus et ab eodem p̄ mo-
dico redemptus precō. sed pronūc
inter suprema clenodia bā māchi-
oms reputat. **Diger:** cū pfidi ta-
lia viderint. q̄ nulla naturali vidēf
racōne posse saluari sed soli miracu-
lo ascribi: cur non crederūt xpo col-
la sua eius iugo subdētes. **Theolo-
gus.** Cur multi iudeorum resusci-
tacionem lazari intuentes visum da-
tum ceco et solem videntes innatura-
liter eclipsari non crediderunt chri-
sto ihesu que maiora fuerunt:

Haut dubiūm per prefata mira dei
miā gētes vocare videretur: h̄ mlti
ait saluator sunt vocati: pauci vero
elc. Nō mōt aplūs oēs obediunt
euāgelio nec oīm est fides laus aut̄
altissio q̄ nos vocauit iadmirabile
lumē sue fidei. **Ca. 17.**

Hoc formidōs p̄ alijs aimali-
bz est pp̄ū q̄ i maiori sua
etate vtute crescit: h̄ etiā
eē pp̄ūm deberet vīrus religios. vt
quāto seniores existūt in annis tā-
to p̄cōres eē deberēt i vtutū tomis
Que at vires sems sint. has ita fa-
cūdissimus describit Cassian? colla-
cōne. ij. abba Mopfi ex ore eius dez
Sicut inq̄t n̄ hūt iuuenes oēs pari-
mō vel feruentes spū vel disciplina
ac morbo optis instituti Ita n̄ se-
nes q̄dem cūdi vnomoto vel p̄fecti
possunt vel p̄batissimū r̄p̄m Diuitie
enim senum n̄ hūt canicie capitis. h̄
industria iuuetutis ac preteritorū
laboz stipēdijs mediēde Que ei n̄ cō-
gregasti inq̄t i iuuentute quō inueni-
es i senectute tua Cam ei hūt sēfus
hois et senect? honorabilis vita ima-
culata: et idcirco n̄ omniū seniorum
q̄rum capita canicies tetigit q̄ulqz
vite lōgenitas sola cōmendat nob̄
sunt p̄mitāda vestigia vel sēctand
tradicoēs ac monita suscipienda. h̄
eoz q̄s laudabiliter vitā suā ac p̄-
batissimē sperimus iuuetute signasse
nec p̄sumpōmbz pp̄ns: sed maio

rū t̄dicōmbz institutos **Diger:** q̄b
ergo seruare suades nobis qui iuue-
nes sumus et senes effecti velut for-
nice laudabiles virtutibus augea-
mur. **Theologus.** Noueris
septem vt discant necessaria semi-
bus. Debent enim esse semilium vi-
cōrum victores. mortem dispositi
expectantes: corpore et animo bene-
gaudentes Sermones moribus ḡ-
ues: auaricia et cupiditati resistētes
Merito magnā et locupletes et deo c̄-
ferre gradiarum adiones Primū vi-
cōrum semilium sit victores: Tēp-
tant enim senes quedam egritudi-
nes et vicia que plerisqz iuuenibus
communia sunt: de quibus Innocē-
tius de vtilitate condicōnis humaē
diat Frustra ad senectum vetuz
est cum reputas adolefcentiam Se-
nectuti familiaris est loquaçitas
Thesaurum i sepulchro ponit qui
senem heredem facit Senex facile p̄-
uocatur et difficile reuocatur: Cito
credit et tarde discredat Tenax et cu-
pidus tristis et querulus: velox ad
loquendum. tardus ad audiendum
laudat antiq̄s et spernit modernos
vituperat presenciam et cōmendat pre-
terita: Suspirat et anxietur. torpet
et infirmatur audi poetam Multa
senem circūueniunt in cōmoda.
Secundo mōis ab eis est dispoite
expectanda Ad quos beatus Ci-
prianus libro suo de xij. abusiōibz
sic dt: Quid superest v̄ huius vite

defectus appiat nihil aliud cogitare q̄ q̄mō future aditus prosperitatis cōphēdat q̄s q̄ senex appetat Iuuenibus enim incertus huius vite terminus instat senibus vero cūctismaturor ex hac luce recessus Cauēde ḡ fūt homini due p̄tiale que in illi? carne nō ueterescūt a totū hominē ad peccādum trahūt. cor uic̄ a ligua Hinc hugo de claustro aīe li. ij Inter abusiones huius seculi sola maior est semis obstinacō q̄ mortū p̄ximū mortis nō abhorret aduentum qui quasi ad hostium mundi huius positus foris spectat nec tñ vite p̄ntis attendit egresū nec future cōsiderat Audit nūcios mortis a credere n̄ uult eis. Tre? enim fūt nūc̄ij mortis Casus infirmitas a senect? Casus dubia Infirmitas gr̄ua senectus certa nūciat Casus nūciat mortem latentem Infirmitas appa rētē senect? p̄ntē Ex incertitudine mortis timor Ex infirmitatis grauitate dolor Ex cōstitudine senctut? non obstinacō s̄ afflctō a uilitas sequi debet Tēcō fines eē debent cōsolatione a aīo gaudētes qz ut ait Casiodorus in q̄dā epistola Nihil ē q̄d senectuti magis noceat ac dies hominis abbreviat quā f̄sticia langwor animi atqz ia Nihil enim est hilari senectute iocundius. uoluit h̄ q̄ ait pu. xvij. Ai? gaudēs floridam etatē facit spūs f̄stis exficat ossa. a ne hoc de seculi

n̄ h̄ intelligatur. id arco glosa ibi dē d̄t Qui int̄na scispitus cōsolacōe letatur. etiam bone actōnis flore decorat a fructū celest̄ p̄nij expectat Qui uero f̄sticia seculi. q̄ mortem operat angit p̄inguedinem caritatis in robore uirtutū q̄s exēcē uideatur. habere nullaten? ualeat s̄ quasi ossibus exficatis marcescit qz in bonis que facit gloriā dilcōis amittit Quarto senes o3 eē in sermone. a morbo graues d̄t b. ang? in quodā s̄mone Optet ut semel s̄mo nō solum sit grauis. sed etiam breuis Et Cris̄. sup̄ epistolam ad hebreos d̄t Camc̄ies tūc est uenerabilis. qn̄ ea geret q̄ caritatem decet Cuz uero iu uenitū senex cūsat. pl? iuuenibus ridiculo erit Ideo Ciprian? ubi sup̄ ra dicit Pl? omnib? religioni opam dare senibus ouenit q̄ presentis seculi florida etas transacta deserit Quid solidi? fieri pōt si mens ad p̄fectionem festinatē n̄ cōtendit qn̄ totū? corporis habitu senectute ouectus homo ad interitum p̄perat dum oculi caligant aures graui ter audiunt capilli flūnt facies i pallorē mutatur dēte? lapsi numero minuūtur cutis arefcit flatus n̄ suauit olet p̄ct? suffocat tussis cachinat genua trepidāt talos a pedē? tumor in flat lō interior q̄ senescit h̄s oib? aggrauat h̄o ia ruiturā iāqz tomū corpis a to p̄nūciant Q̄nto eē debent senes auaricie

a cupiditatis in exptes: qz teste beato Aug? .m. q̄dā s̄mone Cum cūctata uicia in sene senescāt sola auaricia iuuenescit Et seneca in li. de moribus Monstruo s̄lis est auaricia semel Quid enim stulci? est ut dicit solz q̄ via diffidēte augere uaticium: Sexto sint merito magni a sapientia locupletes secūdu illud b̄ti Auḡ in s̄mone quodā Infancia n̄a inocēcia sit: puericia reuerēcia. adolescēcia paciēcia Iuuetus uirtus: semium meritū. senect? n̄ aliud q̄ canus sapiēs qz intell cū. a b. Ambro. in s̄mōe de pasca Pasca hebrayce dicitur trāsitus l̄ p̄fai? scz qz p̄ h̄ m̄ste rū de p̄iorib? ad meliora trāsitur: Bonus trāsitus est de peccato trāsi re ad iusticiā: de uicij ad uirtutes de senectute ad infanciā Ad infanciā autem direxerit. nō etatis s̄ simplicitat? Ergo etates? q̄dā fūt meritoy? Nā senectus mox inuenit in pueris a inocēcia infantū inuenitur i seib? Septio senes deo c̄ferit gr̄a ructōes debitas qz iuuetutē q̄ fortē ad uicia euaserit Nā ut dicit Greḡ i pasto. Quibus dā sepe magtū? uirtutis occasio fuit p̄dicōis. ut cū de cōfidecia uirū i ordiate uolaretur. Hic Ambro. i examerō. li. p̄. Quid nāz accusas o lō. h3 illa impedimēta q̄dā senectutē a infirmitatē. Sz senect? q̄dē i uois morib? dulcior i cōsilijs s̄btior. ad cōstāciaz subeūte mortis p̄dior. ad rep̄mendas libi

dines fortior Infirmitas corpis sobrietas mētis ē Inde seneca i q̄dā ep̄la dixit. Gr̄as ago. n̄ sentio i aīo etatis mūria: cū sētio i corpore tm̄ uicia a uicoy? ministeria senuerūt: Viget animus a gaudet n̄ uictum si bi eē cū corpore portus est aliqui nū qm̄ recusandus Venem talem ut spero uix habere meruimus p̄ magistrum ordinū n̄i quen dā Iā longo tempore i recolende memorie m̄grō fr̄a c̄sco de retza sac̄ pagine professore q̄ i preclarav mueritate wienensi rexit nup p̄ .xxxvi. ānos c̄ d̄ter. Hic enim sue iuuentutis tēpōra non leuitatibus sed dedit sapientie quam tādē meruit possidere gr̄a dūa magisterio Quo i tempore cepit tā feruēde beatissime uirginis obsequi. ut secundum i n̄a habuisse n̄ uideatur etate Quippe quāto cū qz nomen dei gemitricis in oracōne aliena uel in lo cūcōe cuiuspiā audiuit statim salu tacōnem angelicam in eius reuerēciam occulte dicere cepit Si eius uidit p̄maginē. idēz fecit in quo cūqz loco: qz obrē eā i oib? locis dormitorij. c̄lle sue. a c̄hoi ubi cūsan solebat. p̄comā tātē uigimis pom̄ p̄curauit horas de eadē uigine qn̄ n̄ obligabat. obmittere ne p̄ba? reputassz H̄tipediū q̄d selectuā a duce austrie habuit piguetu i edificacōe reformacōne a deuota decoracōne conuentuum paup̄u loz ob reuerēcia uirginis dei expedit

Quoniamque sabbatis diebus inter ceteros ordo legendi hunc tetigit. Fuit thema textus quodamque per medietate scolis ad laudem marie tam apte de flexit ut stuperet frequenter que hec audierunt. et eodem tempore frequent ex deuotione in tantis prurpit ut verba per fletu intelligibilia scolis formare posset in orationibus prefatis que in magna multitudine quotidie profecit. et in missarum deuotissime a se celebratarum collectis de sepe facta virgine quantum licuit animum possit tenuis dedit. ita ut nullus fere eam amorem habereos captus in mundana puella tam sedulo tali obsequi visus sit. quantum ille beatissime virginis neque in huius filij virginis eius de propria officia. et propria corporis aut ordinis neglexit debita. Nam usque ad ultimum sue vite terminum que fuit ante lxxxiii. annum abstinentis et ieiunij operam dedit nunquam in lecto. huius imacera coram in cunctis dormiuit lancea ad carnem portauit et silencio tam dedit. fuit ut non que per rarissime visus sit cum aliquo conuersari loquendo non occupat. et est in vicaria tuus sui ordinis officio. Aut tempore in se extra rectorium huius partem virtute eu trapelie ultra que credi potest confusio mibo fuit. Si de vno pulpito in libra ria ad alia. si ad eandem iterum per ex eundo si visus scolas ad cathedram. aut de eodem retrahitum fecit statim in trecto tempore tantillo. ne tale perderet mola salutatorum angelicam vocetenus

multiplicat Collegit et se respicit tractat. et libros de vicis et virtutibus multum nobiles et magnos Tadeus autem super illo passu per. Per me per dicitur pes impat. digressu facies ob reuerendam virginis. Hanc antiphrasim nam quam ordo solentem solus canit scilicet. Salve regina exponere cepit ad stuporem omnium hec audientium et in voluminibus et b. quoniam quodlibet que semper bibiam dicit totum profecit. Quod opus dum in castino asseruit deo genitricis corrigeret febre modica tatus ad hanc a labore stupidus cessauit quousque parisiis transijt que infirmitas dum in grauesceret dietam quodam die ad sodum ait. Hatis miror quod sibi hoc velit vugo beatissima. quod infra suam octauam celeberrimam in suo occupatum opem ita me alterari permittit. Appropinquate igitur die natalis beate virginis in cella mihi deuote confessus est sacramentaliter. et statim ad eucharistie sacramentum ipse pedibant ad capellam sancti martini se disposuit missam ibi audiuit et communicauit. Finita que missa sacrum oleum percipit et deuote suscepit. Deinde ad cellam iterum ambulans in antea ambulare nequeuit huius prima die in ipso vicis natalis festo virginis integro aspectu atque auditu rone uteretur clara et spe optima agomifare cepit agomiam ante prescians in salutaciones angelicas more solito prurpit et asseruit quod dum labia ex integro claudere nequit. Peremiclausis enim

labijs angeli verba formauit. balbutiendo. et ita fine vite fecit tam gratose ut nullum signum horroris in viro iam mortuo viderem. que presentes fuimus sed potius vultus hilaritas et gestus alij deuotionis gaudium in omnibus qui astabant generabat. Ca. viij. **G**rana frumenta eligunt sed orbem modicum curant paleas nihil. Per frumentum electi dei vel bona opera et alta. Sed per orbem inferiora opera. et per paleas maladesignantur. vnde super illud Job xxxvij frumentum dicitur nubem. b. Cre. li. xxxvij. mo. Quod electi queque sunt mihi frumenta dei celestibus horreis recedenda que nunc in trituram aree paleas tolerant que in hac purgatione sancte ecclesie mores contrarios reproborum portant. quousque internus. Sic agnoscit velut labro iudicij dirimit in superna habitacula electos suos que mundi iam grana suscipiens eternis paleas ignibus trahat. Vnde b. per iobanem dicitur. Cuius velut ab in manu sua et permundabit aream suam et congregabit triticum in horreum suum paleas autem comburet igne in extinguibili. Sed hoc frumentum quousque ad perfectionem fructuum veiat. nubium pluuas expectat ut clarcat que bonorum mens predicantium verbis infunditur ne ab humore caritatis desiderio carnalium sole sic cetur. Hoc frumentum super agraria in mundo surgere ac nubes deside

rare spererat cum dicebat. Messis que de multa operarij at pauci. rogare aut dominum messis ut mittat operarios in messem suam. qui igitur hic frumentum illic messis. Qui vero huius nubes illic operarij vocantur que per predicatorum sancti et nubes sunt et operarij. Nubes videlicet per doctrinam operarij per vitam. Nubes quia verbis influunt operarij. que non desinant agere quod loquuntur. Et iterum super isto Job xxxi. Pro frumento oratur mihi tribulus et pro orbe spina dicit beatus gregorius. libro vii. c. amosecundo. In frumento spirituale opus quod mentem reficit. In orbe autem terrenarum rerum dispensatio figuratur. In qua sepe dum frui re infirmis atque carnalibus cogit quasi sua iumentis alimenta preparamus atque ipse nostrorum usus operarij que moe orbe huius aliquid dicitur admixtio palearum. **Dicitur Da. ex. m. aliquid Theol. Est hodie vult dominus. Joes** decanus opidi permiens. de quo super ca. iij. huius tibi mentionem feci quod mihi quod sequitur huius anno ceterum. **Cum** inquit de scol rebij iam iuuenis factus sacerdos et predicandi exerceo officium. confideram quod religiosi de ordinibus medicamentum fratritates que dicitur brent quibus seculares deuote aiomabant in ant huius tam iuueni et ierpto fatuo dicitur splicuit et velut nouitas noua huius foret in cancellis illa ierpi publico in ecclesia. fuit ei de numero aut eorum quibus

Ille in epistola ad paulinum dicit qui quicquid dixerit. totum hoc esse legem dei putat habuit partem sanguinis a veterana sed uirginem deo multum deuotam et opibus bonis ditatam cui haec displicuerunt. Unde quadam die sacerdos est ita qui pro frumento uerbi dei tribulos habere meruit. ita aggrediendo est locuta caritative. Domine mihi dicit ut fraternitates non calumia inuadatis presertim in loco patet. Nam multa bona simplices ibi faciunt et si bona ista uobis intrare non placeat placeat saltem tacere. Difficiliter enim nos seculares bona aggredimur quod igitur erit si promissis ad malum licita prohibetis. Audiuit sacerdos sed uelut sermones delictatis femine. Cum ceptam displicentiam. quam nouit et in expertus animarum medicus habuisset. ammo non relinqueret ut debuit rediit alia die sancta uirgo et agnito autem destititens periculum grabe mihi videtur uos omnino inuadet quod de propinquitate uobis imminet. In genere mihi constat: sed in specie melatet igitur uos emendatis et ita recessit a viro. Et ecce altera die dum sacerdos sederet in domo letis cum quodam suo socio iuvene uenit tepestas inopinata et insolita fulmine emisit et domum incendit et alacere sacerdoti. Socium per dictum ad mortem perussit secumque adustis uel timetis ad terram cecidit ubi iacens se tandem uiuum esse sensit et socium expirasse. Ab eodem autem tempore

uirgines castas dilexit caudus deinceps predicauit et tutor ac susceptor religiosorum omnium deuotus effectus est. **Diger.** Si ita deus sepe penitus moneret errantes fortassis multi resipiscerent a male ceptis. **Relogus.** De hoc responsum abrahe accipit. Dabent inquit Moysen: et prophetas hos scilicet sequantur. et eis credant quia si illos non audierint. Neque si aliquis ex mortuis resurrexerit credent. Et tamen aliquis huius non obstantibus. mira dei clemencia et pietas quosdam factis miraculose ab errore reuocat. Nam in opido columbarum in basilienensi dyocesi hoc ipsum quod in presenti refero accidit. fuit et est solatus ibidem nonnunquam satis grauis et immisericos conuentibus et monasteriis ac clero intra muros ciuitatis eiusdem residentiam habentibus uenit igitur in mentem ciuibus et consulatur et cluse runt ut murus ciuitatem ambigens per nouum antemurale muniretur per circuitum totius ciuitatis uelut clamore quadam. quod opus diuifim debebat per solui a singulis artificum societatibus quas iunctas uocant. Sed cum magne expense ad hoc exigeretur opus coartauit Opidum ipsum monasteria et conuentus omnes tam mendicantium ordinum quam possessionatorum ut pro sua rata parte muros sicut iuncte per soluere deberent

Ex mente ut quisque sciret per quantum tractum spacii murus per eum erigi deberet. Depingebantur in muro maiori ex opposito antemuralis erigendi certa signa pro singulis iunctis et monasteriis ut sic palam uideretur in quo loco cuiuslibet solutoris terminus et finis esset. Ciuitas autem ipsa seu opidum de republica artifices et materiam muri ac ministros illius operis conducebat et expensas primorum omnium soluebat sed postmodum partem pecuniam a singulis cepti uidentes hoc fratres nostri et ordinum minorum ac heremitarum sancti augustini quod biuentus ibi habetur alle gabat se pauperes esse et ineptos ad soluendum tale opus etiam per sua rata primo canonicas sanctiones in forum sue coactionis allegauerunt. sed agra rusticam gentem nihil profecerunt: erectum est itaque annura le et signum primo posita. ac termini ciuibus sunt perfixi et per reddituatis monasteriis seu possessionatis ut per dictum est. Deinde per triu mendicantium rata postremo uero per iunctis secularium seu artificum. et postquam opus fere in circuitu profectum erectum est. ut creditur dimo et iusto dei iudicio. antemurale usque ad fundum cecidit. una hora solum per illa prescise parte que nomine medicanum religiosorum erecta fuit. Quia uero quod in annuuali per dco per ciues possessionatos atea per iustas soluta fuerunt. steterunt illibata et ille se putare uidi et ml

torum intuitus oculorum de his ob stupefacti sunt. Oportuitque ut nollet uellent ciues lapsa de suo erario recingeret confusione ducti. Et ita duris hominibus pro frumeto tribuli et pro ordeo spinae ante corporis oculos palam creuerunt. Atque in eo in quo peccauerunt rei puniti sunt. non minoris longe deterioi pena in eadem ciuitate eodem tempore plures dimittis puniti sunt morte temporali. Nam uinitores omnes seu cultores uinearum dicte ciuitatis tabernam habuerunt in latere muri conuentus fratrum nostrorum. In cuius taberne area puteum fodere uinitores per suo solacio affectabant sed locum per puteo. habere nequauerunt agrum: nisi angulum quendam dicti muri sibi usurparent. Quem angulum conuentus noster tanto tempore possederat quod de eius contrario non erat memoria. Renuentibus igitur fratribus dare locum anguli: per dicti consules dicte ciuitatis se iudices constituerunt in propria causa suspediti contra conuentum pro uinitoribus dictum angelum sententia auerunt. Quo gauisi uinitores puteum fodiebant in eodem loco cum leticia magna et marginibus lapideis ab primo in summum perfecterunt. **Cumque** leti in taberna uinitores iam die altera biberent mancipium quoddam aquam haurire uolens. negligencia sua de manu ybriam

de manu p̄briam p̄didit q̄ deorsum
in puteum ceciderat Inuocatis igitur
vinitoribus p̄ funem vnus eorum
in puteum submittebatur vt p̄dri
am reportaret. sed diuina p̄missio
ne ibidem statim subitaneae suffoca
tus expirauit. Duo extracto secū?
vice prioris pro vna capienda p̄
mittitur sicut primus suffocatus
est statim. Cum vero tercius p̄ funē
moderate vsq; ad mediū putei
submitus eēt. tāto horrore concussus
est vt clamans in fune retrahi se s̄
si deberet et vitam is vix retinuit ex
hibens at̄ cūes terrā cladib; quid
mali egiss̄ et̄ tarde satis in suis fune
ribus didicerent. Dumtus fuit is u
per nostro tempore p̄ sua malicia
non minus iuste dei permittente iu
dicio quidam caupo in australi fr̄a
konia. Vniit enim hodie p̄dō i fig
nis wolfen mapser nomine qui li
cet iniustus sit et infestus mltis fu
erit. tamen cōdicōnes quasdam mi
sericordie et iusticie habere solet ad
eos quos captiuat. Nam nullū cap
tiuū cōp̄o velloris mancipat nul
questionibus torquet nec p̄na cor
porali mulctat sed paratam pecuni
am si apud aliquem reperit eandem
vi recipit et expensas vsq; ad proxi
mum hospiciū spoliato tantum
modo reliquit. Sicq; a se detētus
equū clamidē vestimenta vel ar
ma meliora quam p̄dō vel aliq; s̄
se suis detēt hęc cambiēto recipit

et sua vel suorum viliōā vice taliū
restituit p̄iora videlicet pro melio
ribus. sic tamen quōd nullum a se
nudum recedere sinit. Fideles catho
lice fidei ipse cristianus licet pecca
tor multum verbis diligit fidei ad
uersarios odit missarum solemnia
quotidie vbi potest genib; flexis
deuote audiunt. P̄ed aliq; dēs n̄ mi
nus spolijs intendit hunc longotē
pore ciuitas Rotēbgenf in fr̄aconia
velut publicū hostem p̄sertim
sue reipublice armis vbi potuit p̄
sequebat q̄ omnia vsq; hodie eua
sit. Accidit autem die quadam vt
quidam rotenbgenfium cursor pe
destris pecuniam eidem ciuitati af
ferret non modicam. Cumq; harū
pecuniarum baiulum i hospicio pu
blico caupo tabernarius recepisset
timidum et pallidū quēsiuit a cur
sore quid negocij haberet. Cui cur
sor secreto ait. Scio inimicum nos
trum wolfenmapser de propinq̄ in
fidijs frequenter vti viarum pecū
am dominis meis ciuib; affero q̄
so iura et fidem seruare velis mihi
me non tradendo sed potius mihi vi
am ne manus hostis incidam diri
gendo. Qui tabernari; securus esto
Nam nocte hac securam tibi euadē
di viam monstrabo. Credit innocēs
proditori et mane versus diem cū
proditore suo caupone iter arripuit.
Nam eadem nocte clam caupo p̄
dō ante factō p̄ nūcūm intinuit

vt ad iter sibi p̄fixū mane indila
te veniret p̄dōam sufficientem iue
turus. Igitur mane p̄dō caupone
cum cursore reperit quem vt pecuni
am quam portabat p̄ dominis suis
proiceret coegit. eumq; ita descrip
sit nude vt se proditum cursor palā
videret: vnde obediuit mutus et in
gemit. Tunc p̄dō ad proditorē
accessit in collū eius ruit. et ad spo
liandum dixit: Ecce hic te mihi cō
tra iura hospitis naturalia prodidit
dignus reuera est suspendio. et duo
bus vnum elige: aut ipse te laqueo
suspendet. aut tu ipsum furcabis et
deinceps securus eris. Territus est
de hoc primo cursor: sed vt vitam
retineret propriam proditorē po
dius laqueo suspendit. postremo ve
ro p̄dō ait de predato: pecuniaz p̄
didisti me spoliante inimico? me
os. ne timeas: tu in culpa non es s̄
proditor qui penam sue malicie ia
luit: Tibi ergo scribam litteram et
sigillabo in q̄ te erga tuos cōciue
excusabo: et tecum quomodo actum
sit clare scribam: dedit igitur iuxta
solutum cursori nescio q̄s expensas
litteram eidem excusatoriam scrip
sit et promisit: et abire eum illesū
dimisit.

Capitulum Nonum

Rana si sint humida. aut
luto maculata deficcāt for
mice. vt fiant sicca et arida

per grana enim opera se s̄ p̄ humo
rem et lutum infectio et lesio nostro
rum operum designatur: que nō de
sed dyabolus diligit et inquirere
solet. vnde super isto Job. xl. Sub
umbra dormit vebemoth scz in sec̄
to thalami in locis humentibus vt
beatus Greg. li. xxxij. mō. Quid ali
ud locis humentibus nisi luxuria
designatur. vt et p̄ thalamum gl̄a
supbie et per loca humentia luxuria
corporis exprimentur. Duo quippe
sunt vicia q̄ humano generi imma
niter dominantur: vnum vici; spi
ritus atq; aliud carnis: elatō nāz
sp̄m exigit: luxuria carnem corru
pit. Antiquus itaq; hostis huma
genus vel p̄ elacōnem precipitans
vel p̄ luxuriam premens in secreto
thalami: atq; in locis humentib;
dormit. qz damnatum hominem
subdicōne dominacōnis sue aut p̄
elacōnem spiritus aut p̄ carnis cor
rupcōnem tenet. Quos dā vero in
vtroq; possidet quoniam eos superbie
spiritus elleuat. A timore sue altitu
dinis nec verecundia corrupcōnis
inclinat. Fugit itaq; vebemoth de
mon scz loca munda aida et ab hu
moribus vicōrum deficcata qz ista
spiritus bonus diligit. malus odit
vnde in euangelio veritas d̄t. Quis
spiritus exiens qui in locis aridis
et in aquosis requiem non inuenit
qz tomum quam reliquerat vacu
am scopisq; mūdātam reperit hęc

multiplicō: intrauit Quia em̄ fluxa
fit terra que infunditur loca arētia
et in aquosa sūt corda iustoz que p
discipline fortitudinē ab oī carna
lis cupiscentie hūore siccāt Vnde
hic que qz adhuc vbi vebemotb:
toruiat iste necessario demonstra
tur cum p̄tinus subditur in loc̄ hu
mentibus loca namz humētia sūt
terrenorum hominum mentes q̄s
humor carnalis cupiscentie qz re
plet fluidas facit in quibus vebem
motb iste iniquitatis sue vestigiā
tanto alcius imprimit: quāto in eis
dem mentibus pes transitus illius
quasi influxa terra descēdit: loca qz
humētia sunt opera voluptuosa
pes quippe in arida terra non labif
fixus v̄ro in lubrica vix retinetur:

Diger

Quia vt iam videro hi ve
lut prudentes formice grana huēc
tata ad calorem solis deficiāt et mū
dificant q̄ labore et industria sue in
formationis animas et spiritus ho
minum in humoribus vicōrum iacē
tes ad christi caritatem inflām ant
an tales modo reperiuntur: hoc per
 exempla

Theologus

De hoc supra libro. ij. ca. i. tibi de
magistro vincētio manifestuz ex
emplum tradidi Cui hoc adto miā
bile de sexu femineo et fragili Vi
uit hodie in regno francie puto so
ror Coleta nomine ordinis sancte

Clare virgo sancta et prudens Nec
quantas deo animas suis sanctis
exemplis acquisierit et custodiue
rit norunt hi qui loca p̄ eam refor
mata et sua cooperacōne fundata de
nouo viderunt: vnum igitur de ml̄
tis refero quod a sole m̄i ambasia
tore ducis Sabau die ipse audiui
coram multis nobilibus in ciuitate
Nurenbergenſi tempore congrega
cōnis principum almanie ad regē
romānorum Sigismundum qui i
causa fidei expectabatur in loco pre
dicto Cum enim Cancellarius
summus eiusdem regis in cōmunio
ne multorum vitam sancte memo
rie katherine de semis ordinis qui
vocatur de penitētia sancti homini
ci laudaret Cuius legendam s̄b sti
lo Magistri Raymundi dictatam se
habere et legere gloriabatur Et quā
ta deus in conuertendo peccatores
nostro tempore sicut veritas est per
eandem virginem fecisset in ytalīa
Jam sermone priuato finito: cepit
predictus ambasiator ducis sabau
die infra scripta recitare de sorore
Coleta que facta eēt in gallia
Viuu inquit nobiscum sub ar̄tissi
mā paupertatis regula tam magna
cum deuocōne vt spectaculum fac
ta sit deo et hominibus Nam cir
calcomitatum Bibenensem ob reue
renciam sancte Clare monasteriū d̄
nouo erectū nouiter extitit cui dicta

virgo in sororibus prouidē debuit
Igit̄ an̄q̄ an plenum officine pa
te eēt nescio cuius negligētia mis
sum est p̄ sancta virgine: que cū lo
co appropinquauit non dum sufficē
ter habitacōe virginum p̄fecta: co
gebatur in domo quadaz honesta
manere ad tempus cū suis sororibus
que dū p̄ficēretur monasteriū
et ex loco ad ecclīaz certis t̄pibus op̄
fuit vt exiret Qd̄ cū fieret die q̄dā
fact̄ ē cōciliū ppli magnus de quo
singuli certati in gestiebāt virgine
videre tā scāz Erat p̄tūc quidā vir
dissolutus valde min⁹ q̄dā modo et
ioculator ml̄toz q̄ h̄ intues i medi
ūm p̄ssure vt fortā h̄ iocum et solaci
um vidētibus faceret. Stāto corā virgi
ne scā ita ait O domina si tāte scitat̄
es quāte reputaris ab h̄ p̄plo me
sicut ceteros vel vix deuotū facere
deo Cum qz vgo h̄ h̄ois dissolucō
nem aspiceret. mia mota et sp̄ssi
one eleuatis i celū iuibus pit et ma
ibus sic orare breuit̄ et apte cepit De
us q̄ oia pōt dignes te sibi fidelem
face famulū Que pura et sincera orō
cā fuit ap̄d oipotētē valida vt il
le moȳ dīna m̄spiratus grā et imu
tatus: de turba gemebūdis abscē
dēt. mūdū r̄linq̄ret et feces eius Nā
stātū ad reformatum locū fratrum
ordis minorū ar̄tissie i formatoruz
currit peccatā q̄b? aiaz velut hu
moribus mal̄ fedauerat cōfessus est
penitēciam suscepit et ordis frater

efficis est In q̄ p̄culdubio maui⁹
miraculū factū est q̄ si corporaliter de
fundus r̄suscitari p̄ virginem mes
ruisset **Diger** Vtinā p̄dicatores
verbi d̄m multos modo haberē?
circa terras infidelium q̄ h̄ mō ani
maz grāna defecaret a suis huōz
facinoribus et in acēuum et cuneū ec
clīe tales defecēt: sicuti h̄ virgo ar̄
dictū peccatorem fecisse dimoscit
Theologus Ecclesiā suaz dīna
clemētia nūq̄ p̄dicatores sui vbi
seminacōe in toto destituit: h̄ p̄ su
os quos mittere solet suos rigaē
semp̄ cōsueuit Absit vt deus qui eā
sui filij p̄p̄o cruore redemit minus
diligat q̄ synagogam olym cui in
extremis grauata p̄olat: p̄ p̄p̄be
tas suos sep̄ s̄buenit Si ei gesta
in hispania et gallia p̄ antedictum
fratrem vincētiū meminēris si deni
qz infinitā multitudinē peccatorum
et n̄sā nup̄ in ytalīa p̄ fratrem Bernā
dīnū ordinis minorū vix deuotissim⁹
et predicatōrē excellentissimum attē
dere volueris et filia vidēb̄ deū n̄ reli
quisse plebam suam **Diger**
Terret me valde vnum de presen
ti materia. quanto videlicet audio et
confideo turcos et sarracenos in q̄
busdam partibus tam potenter eg
nare et restringere christi fidelem
p̄p̄l̄z ita vt iā pluima loca p̄fidi oc
cupēt i q̄bus fideles atēa sedebāt **The
ologus** In fide te res hec non tepidū
efficiet h̄ confortet potius si credis

Christum hęc a suū apōstolum prē
dixisse Nam math. xxiiij. veritas
ait Surgent pseudo xpī et pseudo
p̄phete et dabūt signa magna et p̄
digia ita vt in errore inducantur si
fieri potest etiam electi. In nouissi
mis inqt apōstolus dieb; instabūt
tpa p̄culosa et erūt homines seipōs
amantes secūda Th. iij. et Math.
xxiiij. xp̄us ait. Multi pseudo p̄phete
surgēt et seducēt multos Et qm̄
habundabit iniquitas: refrigescet
caritas multorum qui autem pseue
rauerit vsq; ad finem: hic saluus
erit et iterum luce. xvij. Filius hoīs
ueniens putas inueniret fidem in t̄
ra. Preterea si eccl̄a vna in pte p̄ p̄fi
tos coangustatur pte ex altera sci
mus dilatatur Tertū est eteni tpe
magm̄ karoli magm̄ hispaniarū.
regna fere in toto sarracenis fuisse
occupata q̄ mō excepto solo regno
grauate christi cultores sūt: Noui
mus insup vineam et ecclesiam xpī
nostro tempore p̄pagines expādis
se suos versu septentrionem. seu
potum articum vsq; tra regna polonie
et intra latissime Naz ea que sequū
tur a fidedignis sepe audiri et satis
nouiter disertis a reuerendissimo et
bellocōne ac l̄ratura plēno domino
Cardinali Juliano sancte Pab
ne p̄cepi. Anni enim tres vix elapsi
q̄ rex polonie wadislauis nomine
mortuus est. Die primum paganus
extitit et in delitatis eccl̄ate natus

et diu nutritus sicut et filiorum vid
noz multi: p̄sus autem tandem bel
lis xpianoz et impugnatus p̄ mili
ciam cruciferoz ordinis theutoico
rum de prussia et stimulatus varijs
d̄ni verbi vocatōib; conuersus est
tādem. baptisū suscepit deuotissime
et deuotus continuauit. Nam qui a
tra ignem elementarem coluit. post
modum xp̄m veneratus est et vsq;
ad finem vite sue adorauit: huius
exequie cum in presentia Basil. con
cilio celebrarentur et qui sermones
p̄ntē concōne Concilij faceret: nestio
cuius negligētia abeēt: cepit an
dictus dominus Julianus qui i mi
norib; institutus in poloniam fue
rat trāsmissus. aliq̄n ita referre. Mi
hi inquit prēs optimi tanq̄ expto
credite. Rex iste cuius exequias cele
bramus eccl̄e sancte vsq; q̄ credi
pōt p̄fuit suo tempore. Nam a tpe
quo xp̄ianissimum suscepit vsq; t̄
ginta milia paganorum ad lumē
fidei conuersa sunt: septem cathedr̄
les ecclesias de nouo funditus. pro
neop h̄tis erexit. et in luto vbi p̄pe
tuus nutrebat ignis et adoraba
tur ecclesiam collegiatam destructo
igne construxit. et clerum tam in co
pioso nuero ibi auxit vt die et nocte
n̄ la h̄a nullūz momētū existat i q̄ n̄
p̄ctos eccl̄e ministros iuḡ laus al
tissio p̄soluat. Tūto itaq; p̄ eccl̄a v̄
sus septētonē dilatata est vt modo
q̄do theutoicorum p̄fatus nullum

necessario bellū ducat et tñ certū est
q̄ paulo ātra edaz meo tpe necesse
fuit annuo p̄fidis pugnā porrigere
¶ Capitulū .i. ¶ decimū:

SRana formice sollert colligūt.
deortant: ne germi
nent et secreto recōdūt In
q̄ mira h? aial videt sagacitas. Si
enī gnū nō deortaret: vi pullula
tua manente deorsū et in t̄ra radice
submitteret et crescēs vsus fusu in
altū se nimis extollēt germinando
et virescēto: sicq; in sevtute oī d̄sti
tutū. vite alimētū nō preberet: sed
oēz fere cassaret formice labore p̄re
ritū. Et ac industria carēcia alia ai
malia stulta i opacōe formice vide
tur. qz illa grana coaceruatū inteḡ
et n̄ p̄scisa colligūt. et cū cibo v̄sci se
putāt solito. diuites dimittūtur i
anes. Et formica ista vitās prou
de. efuriēs implebit bonis: Cū cete
re bestiole se putant diuites. dimitt
tūtur velut iane. vñ p̄ hāc huius
minuti aial p̄uidēcia. apte designā
tur viri simplices et recti q̄ granav̄
tutū de p̄riorz vita legētes eadē se
q̄nto i ope. secreto loco abscondunt
ne ḡminaē māpiāt corā aliem̄s o
cul. Exide gloriā q̄rētes vanā vtu
tē et mēcōdē h̄ amittāt sicuti stulti fa
cere dimoscūt de quib; Job. v. d̄.
Vidi stultū firma radice et maledi
gi pulchritudini eius statū. Sup q̄
b. Ore. li. vi. mō. d̄t. Quasi firma r̄

dice stultus i terra figit. q̄ totis de
siderijs in terreno amoē solidatur
vñ Capn p̄mus ciuitatē in terra cō
struxit se describit. vt apte mōstra
ret qz ip̄e in terra fundamētū posu
it. q̄ a soliditate celestis priē alie
nus fuerit. Quasi firma radice stul
tus attollit. qm̄ h̄ t̄pali p̄sp̄ritate
fulsit. vt oē qd̄ appetit cōsequat
adusa nulla sustineat: i infirmos
sine repugnacōne preualeat. bene
agentib; ex auctoritate d̄dicat ad
maiora cōmoda ex p̄iori semper ac
tione pueniat. vt vnde viam vite
desent. Inde ad tempus felicioz vi
uat. Bene ego dicitur. Ego vidi stul
tum firma radice. et maledixi pul
chritudini eius statim pulchritu
dini q̄ppe stulti maledicere ē eius
gloriam ex cōsiderata dānacōne iudī
care qz eo atrocius in tormentis ob
sūt q̄ alius in peccatis elabit qz
trāsit qd̄ extollit p̄manet qd̄ pu
tur. Qui honoratur in via in pueni
one dānabit: et q̄si p̄ amena prata
ad carcerē puenit q̄ p̄ p̄ntis vite p̄
spera ad intentum tendit. Diger
Da peto exemplum de aliquo q̄ ḡ
na virtutum de aēa huius seculi eli
gere nouerit et eadem ab hominū
oculis occultando. atq; ne in glori
am manem germinent. ea p̄scin
dere et decorticare sciuerit. Theolo
gus Miles de quo supra li. p̄. ca. vl
t̄o. et libro. iij. capit. iij. tibi retuli
Boarus talis vt optime extatit. q̄

perfectior que fecit opa: ita occultae
nouit: vñ extrinsecus puer huius
mundi spēten? eē videret. q̄ tñ va
nam gloriā et eius pompas p̄ viri
bo fugit: vñ etiā dīna ei misericor
dia dedit vt longe añ eius ab hac
luce dēssum vt se predisponeret
cari dimitus meruit. Nam prout
ab eius ore p̄cepi. post q̄ se resigna
tis vicōrum turbis dīno obsequio
p̄ secreta deuocōis exercitia acrit̄ de
dicasset: venit mox in cuius medio
vt more solito xp̄o grādas de sua
passione meditādo pageret. surrex
it et deuocōi solite in castri sui qua
dam turri sequestrata a locis alijs
prout licuit vacabat. qua finita se
in lectum reponere cepit: Tūc statim
eo clare vigilanti vōs v̄it q̄ trinis
cūcter v̄it ita insonuit: post quī
qz annos omnino moriens: Obstu
puit autem ex hoc miles et an somnū
eēt. territus cepit ambigere. Sed
qz vere se vigilasse didicit nec quis
q̄ secū fuit in somno vbi iacuit n̄
in propmquo habitacō erat. vnde
vōs audiri posset aliena. rem cū ad
miracōne mente diu reuoluit. Itra
tos desup̄ secrete quesitū et ad me
tandem venit. Cū autem me sciēt n̄
p̄phetā nec p̄phete filiū ad securio
re p̄tē dūtere cepi dīnū vt credo ora
culū Rimari eū iūssi p̄pam cōscienci
am sup̄ vitā iuuentutis tpe ductā
An ne exercitū dūcēdo mōsteia
leserit et p̄p̄eres inebite. et si sic

vt r̄u restitucōes feciss̄ et in filiū boim
formam v̄it q̄ tñ vt p̄tuc̄ sensi ali
os sue aīe medicos dudū secutus ē
et vt suasi humilit̄ obtpabat mibi
Tādem aut̄ dēi t̄romi sic clusi: An
a deo hec vōx fuerit affirmare n̄ au
deo sed scio xp̄m omnem p̄monuit
se hominem: vigilate inquit quia
nescitis diem nec horam: Idcirco
modis vob̄ possibilib? vōs ad mor
tem disponatis: et ita deipi non po
terit in eo q̄d veritas ip̄a iubet
Finitis aut̄ annis infra eo cum cui
cula vltra quam credebatur miles
xp̄i corp? castigabat et aīe dispo
nebat. Nam licet alligatus eēt q̄dā
fidelitātis v̄inaculo et astrictus obse
quijs cuiusdam tetremi p̄ncipis cui
famulabatur fideliter regendo r̄p̄:
tñ in iudicijs iustus: in paupes mi
sericors in equales gr̄ofus. et clero
multum fuit grādosus corpus atz
terebat nocturno tpe flagellis ma
cerabat. Ieiunijs vigilis. et absti
nencijs et idē domabat alitio de sup̄
aureis de die t̄ctus militum isigm̄
is. In vestitu sup̄bia nulla: sed pot̄
us in cōparacōne ad cōmilitones
clericus esse videbatur. vbi potuit
verbum dei legit audissime. audi
uit sollicitus: et diuīssimum sacra
mentum eucharistie recepit sepe. h̄
quo potuit occultius quot die atē
de et studiose p̄ suis paup̄ibus et rusti
catis v̄it p̄ces ad deum fudit tā q̄
p̄p̄is p̄ p̄ntib? se d̄. put ab ore suo

audiu de eorundem labore victitac̄
et iō credere se ad vicē repēdendam ē
aproce multum obligari. Ob hinc
q̄c̄q̄d facere cum deo potuit vel obz
mittere ad h̄ se iclinant sēp vt cū
nullo nobili guerrasintraret ne sui
paupes lederet. Cūqz tota bauaia
rethia fuerit et fr̄ackomia m̄lto tē
pōe litū diuisaz incendis villarū
vastaret et cedibus boim in quibz
p̄ncips cui miles iste fuit erat. vt
p̄misi ex vna p̄te p̄ncipalis exti
tit: tñ tā prudēt xp̄i tyro se ex vtril
qz et in aduersis partibz armatorū
gerebat vt nullus militi subditus
in dome aut corpe sēsit damnum p̄
totū deusū guerraz. h̄ sēp in pace
s̄b̄dit eius q̄uerūt. Colligauerant
p̄trea paulo ātra multi nobiles se
in vnā societate et aicitā cū lifria q̄
dam apte de quoz numero idē mi
les etiā fuit: huius modi enī infigū
in figura avis vel alteri? argētū v̄l
aurei aial ob pacem seruandam cō
tinuac̄? aliquoc̄es milites et mili
tares deferre solēt in almania. Acci
dit at̄ p̄te eadē tēporat̄ canonicū cu
iusdā cathedrae ecc̄ie in nobiliū meo
rundem partibus male et scandalo
se v̄uerent sicut heu in almania sa
tis̄ consuetum est. Offensi sunt in ta
lium vita plurimum quidam nobi
les et consilium habere ceperunt int̄
se quomodo clerum vna dieruz iū a
derent: et builiaret aliquatiter va
rijs autem vane ad quesita respō

dentibus miles vbi sibi locus loq̄n
di dabatur ita pro suo voto respō
dit. Agnosco inquit clerum se
male regere. de quo merito dolere d̄
bemus. Sed ipsi scimus intra
nostra territoria et in nobilitate ce
tu quosdam eē raptos et furarios
manifestos et adulteros. In nob
queso primo vindictam faciamus
in nacōibus et increpacōnes in po
pulis. quo facto. deliberemus quid
fiendum sit d̄ clericis. Hoc audi
to. omnes democ̄ps de clero filuerūt
qz multi se in similibus vicij? ut a
suos esse reos agnouerunt. Int̄
rea iam finitis p̄pe annis de quibz
ora culum insonerat quēdam perso
na militi affinitate cōiunctissima
in facinus quoddā infamie nimis
cecidit quam quia miles velut se di
lexerat: tristitia cordis vulneratus
est adeo vt mibi diceret die quadā
secrete mori ait in bello et p̄fodiā
culis die vna pluries leue mibi foēt
in cōpacōnem huius mali quod il
latum est per nequissimum virum
mee amice. Nollem tamen et si vale
ret res et nocenti nocere iniuste de?
sibi parcat. Tunc ego sub intuli do
mine fortass̄ pacētia et equanimi
tas hec tolerandi pro deo qui maio
ra his sustulit: mors de qua voce n̄
audiuistis dudum esse potest. Res
pondit. quia mors fame inclemen
tior est nec corporea. Paulo autem
postea cepit secta hereticorum in
min

bohemia manu armata loca patrie militis et aliorum inuadere: aduersus quam sectam nobiles frackome et adiacentium partium nobilium et fidelium armatam collegerunt et eandem quae huiusmodi instabat per nutriendis quotidianis guerris contra hereticos ad vicina loca boemie transfugerunt: militemque prefatum in exercitu eodem pro capitaneo quae antea bellicosissimus erat pro exercitu posuerunt ubi cum armate fideliter praesentem: intrauit exercitum pestis epidimie que plurimos consumpsit: et dictum militem sumptis ab eo ecclesiasticis sacramentis: ab hoc nequam seculo migrare feliciter fecit: ut ita cum merito mortis duplicis fame scilicet corporis verificaretur voca coe que preces fit divina:.

Capitulum .. Vndecimum

Aormice arte in sapientia one ra sibi faciunt portabilioa ut sic in labore perseuerent: laboriosissimum est animalium Idcirco studiose victum querat: reptum per micas minutatim portat Et ideo phiso. ethimo. li. xij. ca. ij. dicit Formica dicta est ab eo quod ferat micas id est grana farris unde Quidius: metba. Grande opus exiguo formicas ore gerentes et quis labor huiusmodi minuti animalis sit gradis et vari? tamen oneris mole et laboris multitudine vix vngula fragilis quae autem non? si in

proportio est diuidit aut alteri parte concedit: aut si grabe est: nunc ante nec retro recuruat. et gerit modo pedibus modo ore. siue retrograde siue faciete? ferat usque ad finem introducti oneis diuisa sibi arte perseuerat. In quo reuera nobis segniter agentibus torpore acedie multum accusat. et virtute perseuerantie comendat. Vnde ait sapiens o piger ad fornicam In diuinis igitur operibus quibus nunc alimonia in celo fumendam colligimus non inertes sed indefesse laboramus varia opera virtutum diuersis temporibus pro tedio vitando humanus. nec vnquam a ceptis bonis desistamus Ad quod hortatur b. Augustinus. sic libro de virginitate diuisi? semine peccatoris tui tolles semen Nunc alimonis mediocribus. Nunc ieiunis parcibus. lectione. opere. ut mutatio laboris. inducie sint que sunt enim quinque per que in se obsequio arte quadam onus laboris facilitatur vix opm variatio. Collaboratis intuitu. Oracionis admixtio. per peccatis satisfactio. et beatitudinis augmentatio. de primo b. Augustinus. audisti De secundo dicit b. Gregorius. li. v. mora. Non deseres in labore perseuere: quia sbleuatio laboris est visio collaboratis De tercio in vita patrum legimus Cum ei beatus Antonius in bemo tedio afficeret dixit. dñe volo salu? fieri et non permitte me cogitacione mea surgens exiit foris

viditque quedam sedente atque operante Angelus enim dei erat. deinde surgente et orantem et dixit ei sic fac et saluus eris De quarto ait b. Bernardus in sermone quodam Causa laboris bene cogit in labore ut ipsa ei pena quam patitur culpa per quam patitur repñtet De vltimo autem dicit beatus Ihero. in quodam epistola. Nullus labor durus. nullum tempus longum videri debet quo gloria eternitate acquiritur Na inquit Apollus. Non sunt adigne passionis huius temporis ad futura gloria que reuelabitur in nobis hanc arte facilitadi christi onea torcere voluit dominus quoniam Math. v. ait Dilate a me quia mitis sum et humil? corde et inuenietis requiem animabus vestris Iugum enim meum suauis est et onus meum leue. Vnde obiit Rabanus et soluit Quo inquit iugum christi suauis. cum supra dictum est Arta est via que duat ad vitam Quod angusto initio incipitur processu temporis ineffabili dilectionis dulcedine dilatatur Meliusque beatus Augustinus. huiusmodi can? assignas. in de verbis domini sic obiit et claudit Qui iugum dñi intrepida ceruice subierit tam difficilia pericula patiens ut non a laboribus ad quietem. sed a quiete ad labore vocari videat. Quod profecto ad spiritum sanctum que in exterioris hominis corruptione renouat homines interiori de die in die. et gustata requie spirituali in affluentia deliciarum dei in spe future beatitudinis. oia pericula delimit aspecta et oia graua releuat. Et postquam non

dit quod maria incommoda sustinet mundam homines ex amore frenorum sic claudit: Oia seu a in inania profusum facilia et pene nulla efficit amor. Quanto ergo facili? ad vera beatitudinem caritas facit: quod ad miseriam quantum potuit cupiditas fecit. **Dicitur** De perseuerantibus ergo in domino labore aliqua perducas exempla **Theo.** bonum perseuerantie non in vite principio sed eius comprobatur termino Multi bene inchoant et male perseuerant Et diuiso quodam malo inchoato principio. sine bono concludunt illud bonum tamen dignitatis est et arduitas iuxta sci doctoris rudimenta ut sub nullius cadat merito pro licet orone facta per se per et continue in petri possit quod meritum iusticie. orone vero siue impet? com diuine misericordie immittat et per his exempla hodie diuisa habem? Fuit vero tempore rex romanorum Ruptus. de quo ca. iij. b? mencio? fecit. quod ante sui electionem re et nomine clemens extitit. et post diuitia et scia sua opa in letali quadam infirmitate prope a demone victus occubuit Na infirmitatem grauem morbit et super to eucharistie sacramento se dietim ab sancte vndois oleo calide ne reciperet subtraxit. **Hauserat** enim ubi nestio dyabolum hunc institutum. ut videbatur quo quidam superstitiosissime credunt se post usuali modi sacramenti susceptionem omnino migrare oportere distulit igitur princeps recipere sacramentum

ap̄t mortis periculū Et doctores di
uini et humani iuris quos sēp dilex
it verbis virum hortabantur et sibi
suadebant ne omnino defineret tā
salubre aīma et corpis antbitotuz
Obtinuerūt tñ tādem illi dīma aī
dēte gracia intentū Cumq; pñtibz
litteratis clericis inungeretur prin
ceps et oracōes que de sanitate so
nant virtut; bonnis multiplicare
tur ait satis alacriter reuera si h̄ sa
cramentū sciūssim tātū p̄ vtroz va
luisse homine quem admodum iam
audio : dudum ipsum deuotissime
postulassez : fuit enim litteratus sa
tis quia ualescens postmoduz in l̄
tis annis romanū gubnabat sanc
te impium et tādē felicit̄ p̄seuerā
in bonis operibz vita fūctus est
Tempore quo artes primū in vni
uersitate wienensi audiui fuit ibidem
vgo deuota ordinis canonicorum re
gularum q̄ deo primum deinde bea
te Cristine uirginis sedule obsequia
p̄stitit Ieiunijs et oracōibus sancta
ministra p̄stā in festo dicte vir
ginis satis multiplicauit et p̄ to no
ipseuerācie atq; vt si fieri deberet in
p̄st̄ scē martiris festo ab hac luce
tpe migrare sepe orauit Nec desper
it dñs p̄ces aīlle p̄ā eadē die m̄l̄
elaps̄ annis mortua est felicit̄ et vt
bño cōfiteo cū sancta uirgine Cris
tina locum eterne retribucōnis intra
uit Nec q̄ nob̄ in loco capitali p̄or
noster wienens̄ vir prudēs et deuo

tus qui uirginem nouerat p̄ spūali
solacō recitauit: multis iuuenibz fra
tribus et semibz materiam deuocōis
ab dei scōs n̄ modicū ministravit
In p̄ncipio Basil. cōcilij insignis q̄
dam fur p̄ publicam iusticiam dēte
tus est et fraudis sue commenta dete
gebat multimoda: Sentenciatus
igitur ad mortem in iudicō: pure et
sacramentaliter cōfessus est aīdam
viro religioso Non modica ei s̄ b̄ x̄e
rat: et i vestimētis homo magni ge
neris videbatur Et exīde multis fai
liaris effectus fuerat Cum igitur
de ciuitate duceretur uersus locum
patibuli q̄d satis distat p̄ totum
spaciū itineris i magna multitu
dine populi tā alacriter iocēbat et
bilari vultu p̄mo iocundus uerbis
et nutibus a deo vt eum sponse ad
thalamum presentandum putassz
leto vultu sibi noto inuocauit et
orauit vt pro eo ad deum intercede
rent In via alta uoce canebat me
quedam uulgaria et deuota q̄ dudū
didicerat et in stuporem omniuz m̄
tes conuertit: Cumq; licitorē surfu
i scala sub furca deberet ducere ita
furens ait Queso mihi responde
as Quid queso comedisti vt tam
letus hodie moriens parē ei tui nūq̄
habui vñ ḡ et h̄ quā i deum h̄es fi
ducia Cui ille R̄: S̄cio me ḡuit de
um offendisse ¶ Credo me deinde
remissionem meorum facinorum p̄
penitēcie sacramentum r̄cepisse:.

Quia experior mihi displicere q̄ cre
atore meum offendi Et si p̄has eēt
me mortem euadere tñ emēdaciō
p̄positū omnino fortiter r̄tētaē uelle
q̄d etiā p̄ pñti gero ¶ Scio n̄ expe
dit vt euadam motem nimis eni
offendi deum et homines quae iuste
morior et meam uolūtatem diuine
iusticie in hoc cōformo h̄ cōsiderā
nūq̄ letus mori debeo Diuiti? emiz
uiuendo fortass̄ in tabnō occiderer
meis in peccatis q̄ autem h̄ malū
hactenus enasi bonum dei est n̄ me
ritum Igitur deo grās ago Ascen
dit ergo lignum supplicij et laq̄ uo
ta reo cepta cum p̄seuerācie patēti
bo signis ¶ Piger Ego puto q̄ ta
les p̄destinati ee uidentur et tali sup
plicio p̄ omam clemēciāz uelut mō
aptiori regnum celoz intra cōpellūf
¶ The ¶ Idē meū sepe n̄ iudicando si
meditā de h̄ tacit? cōsideraui qz mul
tos q̄ uite fuerūt desolutissime nec
ullavia cōpesci poterāt a suis malici
is uidi ad uerā cōfōnem quantum
in exterioribz datū est iudicāe cōpū
gic et p̄plexos morte publica duote mi
grāē. Ediuerso multos uidim? p̄ p̄
ces aut p̄caimā a morte quā merue
rāt p̄ iudices uarios libertati cōuē
tos quos postmodū expti fumus
fuisse detēnoēs qz antea Difficile ei
est cōsueta derelinq̄re.

¶ Capitulum ¶ duodecimū:

Heme q̄escūt fornicē et tē
cō fructū estate p̄collecto
Vñ p̄ u. iij. fornicē plus
isum? q̄ p̄parat i messe cōbū sibi per
hyemē in qua n̄ est tēpus semina
di et arādi futura b̄titudinis uita
signat vñ saluator suos p̄monuit
loquens de die iudicij quāto Marc
xxiij. ait Orate vt non fiat fuga ue
stra hyeme uel sabbato qz se 3 vt
beatus Iheronim? ibidē d̄t in alte
ro Duricia frigoris p̄hibet ad soli
tūdines p̄gerea in montibz desol
qz latitāē In altero autē trāsgressio
legis est. Per estatē uero qñ meten
di laborādi et seminādi tēpus est
et laboris p̄ns uita intelligitur p̄tē
q̄d Salomō p̄ u. vi. d̄t: Vade ad
fornicam o piger et cōsidera uias
eius et disce sapienciā parat esta
te cōbum sibi et cōgregat i messe q̄d
cōmedat Et iterū ibidē Si impig
fueris ueniet vt fons m̄c̄s tua et e
gestas longe fugiet a te Quo d̄t
b. Aug. li. de cōflictu uicōz et v̄ tor
por et ignauia dicit Si cōi cōtinu
ato studio sēp isistis oculoꝝ caligi
ginem incursis Si indefinenter la
crimas fundis ipsos etiam oculos
amittis ¶ Si protelatis uigilijs
psalmorum sensum p̄soluis isami
am capitis acquiris Si quoti dia
no labore cōficias ad opus sp̄ritua
le non confugis: Aduersusq; beati
Bernardi p̄nitandum est consiliū
quo in epistola quadam dicit:

Cum te accidia vel tedio afficit fen-
 t: noli propterea diffidē atq; dīstē a stu-
 dio spūali: sed iuuantis requie ma-
 nū. trahi post te ihesum obsecrans
 Teste enī Cassiano de institu. mō-
 chorum Experimento aptū est atq; q;
 probatum: accidie ita impugnatōez
 non declināto fugiendam. sed resis-
 tēdo supandam **Diger:** Scis ne a-
 liquos viros vel d̄ femineo sexu ali-
 quas de quib; presumenda sit soli-
 citudo laboris quā tātope cōmēdāt
 sancti **Theologus:** de vtroq; sexu
 plures vt spero noui Vīuebat nro
 tempore in Nureb̄genſi ſuentu p̄
 q̄dā Euerhardus noie q̄ in priora-
 tus officio ibidem me p̄ceſſit Hic
 p̄mū ſacerdos ſecularis extitit et vt
 mundum euaderet minūdū n̄m or-
 dīnem intrauit Ieiunia regularia
 q̄ p̄ dimidiū fere annū durāt ſtri-
 ctē ſeruauit. dies p̄pe nulla fuit in-
 ſp̄. annoz ſpacia in qua mane ſū-
 miſſam deuote celebrare negligere
 et poſtea vſq; ad tēpus prandij au-
 diencie conſeſſionum in porta non i-
 ſiſteret aut animarum cōſilijs. Fuit
 enim vir multū maturus et prudētia
 p̄ditus licet ligue ip̄ediciōis eēt ha-
 buit ſi v̄ grām lacrimaz tā abundō
 vt de ſi mīli nō audierit. Nā oī nocte
 finitīs matutinis q̄bo ſemper intr-
 ſuit tēpus obſeruauit quo fr̄es enes
 de priuatis oraciōibus et meditati-
 oibus ſuis eccleſiam exeundo dor-
 mitorum intrauerant. Quo ſacto

angulum aliquem eligit ecclē in q̄
 ſe reponens tam amare cepit flere:
 illud p̄ dimidiū p̄petuam conti-
 nuare velut ſi infans aut puer foret
 matrem deplorans propriam Eui-
 latus et voces tam gemebunde emi-
 ſit vt vix tam durū fuiſſet p̄toris
 qm̄ virum audiendo lacrimas con-
 tinere potuiſſet. **Mirabar** de hoc
 ſepius preſertim cum eum nouerz
 eē multum virilem et animoſū ſine
 complexionis vnde quotidiane pro-
 uenerūt lacime. v̄ qz impediciōis
 ligue fuit. n̄ tamen imperitus litte-
 ris id q̄d predicando v̄ ceteris ſa-
 cere non valuit. exhortando ſcript-
 et priuatis monitis ſideliter ſupple-
 uit. Nam eo procurante et p̄ ſua mo-
 nita ac ſtudijs i diuſp̄arochialib;
 ecclē ijs v̄ ſames et caritua fuit dimi-
 ubi ibi p̄petua b̄n̄ficia et officia p̄di-
 caciōis fundari parauit. et vt tota
 rētur in eis dē ſufficienter in libris et
 victu predicatoris ordinauit. Tā-
 demq; ex ſletu et ſcripturis viſu in
 vtroq; oculo orbatus eſt: et qz ſic
 miſſam celebrare nequiuit **Idē**
 eo quotidie fere aut frequenter in
 eb̄tomada deuote ſumere cōſueuit
 ſacramentum eukariſtie Tandē ve-
 ro vita ſuncta in abundācia ſepul-
 chrum ingreſſus eſt. et vt credo cū
 copia meritorum Honorum enim
 laborum teſte ſcriptura. glorioſus
 eſt fructus **Diger:**

Virum noui et amplius quaz

q̄ exp̄ſiſti laudis in eo fuerūt opa
 que continuauit vſq; ad extrema
Deb vnum eſt tantūmodo q̄d me-
 multosq; tenuit. **Mors** vicz ſubi-
 tanea quam paſſus eſt Nam nocte
 poſt matutinas ambulans in alto
 trāſitu tabularum quibus fouea cel-
 larii tegebatur. pede nō bene fixo i
 p̄ceps deorsū ruit et ſtatim. ſfrac-
 to cerebri. ſpūm tradidit **Theolo-**
gus ſibi noui hic accidit. Nam
 ante deœnium nri ordinis frater
 Thōmas capellanus et p̄feſſor ſoro-
 rū deuotiſſimaz in ſtēbago baſil.
 bioceſ vir p̄ omnia laudabilis tñ
 neſcio quid opis p̄ficere vellet in ſū-
 mitate edificij ita de ſb̄ ecclē ibidem
 tecto cecidit et ſtatim expirauit **Paulo**
 antea in argnetina apud ordinē
 Iohannitarū de rodīs q̄dā dīcti or-
 dini ſacerdos vltra quam diū pōt
 deuotus eukariſtie ſacramētū poſt
 q̄ die ſolem̄ eius dē in p̄ceſſione pu-
 blica reuerēter vt moīs eſt circum-
 portauit. mox depoſitā monſtrantia
 finem viuendi dedit: Nam hi tres
 viri omnes tātam duxerunt vitam
 vt ſpecta virtutū p̄ximis extiterit
 vſq; ad vite ſue vltia **Terror** ſubita-
 nee mortis et vbi vita mala p̄ceſſit
 ab littera oim̄ terribiliuz terribiliſ-
 ſimū ē in hac vita: de q̄bo Job. xxi.
 d̄: **Quāt** i hoīs dies ſuos et i p̄cto
 ad iferna deſcēdūt **Qual** iſte fuit
 q̄ **Luce. xij.** ad ſe dixit. **A**ima habes
 multa bona poſita i annos pluriōs

requieſce. coniebe. bibe. epūlare. **Di-**
 xit autem illi de? **Stulte** hac noc-
 te animam tuam repetent a te. que
 aut congregaſti cuius erunt **Eadē**
 nocte vt **Ore. dicit. xxij.** **mors.** ſbla-
 tus eſt qui multa tpa fuit preſtola-
 tus. vt ſc̄z qui in lōguz ſibi ſb̄ſidia
 colligēto p̄ſpiceret ſb̄ſequētē diez
 vel vnū minime videret **Qualis** ec-
 nabal. fuit vir dices malicioſus et
 peſſimus que deus paſſit et mortu-
 eſt. **p. Re. xxv.** **Sz** ſubitanea mors
 vbi vita bona p̄ceſſit ſepe benefi-
 cum eſt et timenda nullatenus: **Au-**
 di de hoc beatum auguſtinum de vi-
 ta xp̄iana ſic dicentem: **Quid** eſt
 q̄vis habere bonam mortem quot-
 tidie rogas bonam mortem det mī
 hi deus. **Dicis** auētat de? a me ma-
 lam mortem **Mori** male times. vi-
 uere male non times **Plus** igitur ti-
 mes mortem tuam q̄ vitā **Corrige**
 male viuere qz non pōt male mori
 qui bene vixit. **Tuam** preterea q̄ſ-
 tionē b. **Aug.** libro primo de ciuita-
 te dei ca. ij. etiam rāconabiliter ſoluit
Dicebant enim pagani d̄ xp̄ianos
Multi multaz mortium ſeda vai-
 etate conſumpti ſunt **Reſpōdet** **Au-**
guſt. **Hoc** ſi egere ferendum eſt oī-
 bus qui in hanc vitam procreati
 ſunt vtiq; commune eſt hoc ſcio ne-
 minē fuiſſe mortuum q̄ n̄ fuerat ali-
 qn̄ morturus **ſm̄is** at vite tā lon-
 gā q̄ **būe** vitā ſi idē fecit. **Quid** au-
 tem intereſt quo mortis ḡne vita

Cum te accidia vel tedio afficit sen-
t: noli ptea diffidē atq; distē a stu-
dio spūali: sed iuuantis requie ma-
nū. trahi post te ihesum obsecrans
Teste enī Cassiano de institu. mō-
chorum Experimento optū est atq;
probatum: ac die ita impugnaōez
non declinādo fugiendam. sed resis-
tēdo supandam **Diger:** Sās ne a
liquos viros vel d femineo sexu ali-
quas de quib; presumenda sit soli-
tudo laboris quā tātope cōmēdāt
sancti **Theologus:** de vtroq; sexu
plures vt spero noui. Vīuebat nro
tempore in Nurebgenſi ouentu pē
qdā Euerhardus noie q̄ in priora-
tus officio ibidem me p̄cessit. Hic
p̄mū sacerdos secularis extitit et vt
mundum euaderet minūdū n̄m or-
dinem intrauit. Ieiunia regularia
q̄ p̄ dimidiū fere annū durāt stricte
seruauit. dies p̄pe nulla fuit in
xx. annorū spacia in qua mane fū-
misam deuote celebrare negligere
et postea vsq; ad tēpus prandij au-
diencie confessionum in porta non i-
sisteret aut animarū cōsilijs. Fuit
enim vir multū maturus et prudētia
p̄ditus licet ligue p̄p̄dicōis eēt ha-
buit h̄ v̄ grām lacrimarū tā abund-
et de si mihi nō audieris. Nā oī nocte
finitis matutinis q̄bo semper intr-
fuit t̄pus obſeruauit quo frēs enes
de priuatis oraciōibus et meditati-
ōibus suis ecclesiam exeundo tor-
mitorūm intrauerant. Quo facto

angulum aliquem eligit ecclie in q̄
se reponens tam amare cepit flere:
illud p̄ dimidiā p̄p̄toram conti-
nuare velut si infans aut puer foret
matrem de plorans propriam. Eiu-
latus et voces tam gemebunde emi-
sit vt vix tam durū fuisset p̄toris
qm̄ virum audiendo lacrimas con-
tinere potuisset. **Mirabar** de hoc
sepius presertim cum eum noueris
eē multum vintem et animosū sine
complexionis vnde quotidianē pro-
uenerūt lacime. v̄ qz impediciōis
ligue fuit. n̄ tamen impertus litte-
ris. id qd̄ predicando v̄ ceteris sa-
cere non valuit. exhortando script-
et priuatis monitis fideliter supple-
uit. Nam eo procurante et p̄ sua mo-
nita ac studijs in diuisis parochialib;
ecclie h̄s v̄ fames et caristia fuit dimi-
ubi ibi p̄petua b̄n̄ficia et officia p̄di-
caciōis fundari parauit. et vt tota
rētur in eis de sufficienter in libris et
victu predicatoris ordinauit. Tā-
demq; ex fletu et scripturis visu in
vtroq; oculo orbatus est: et qz sic
missam celebrare nequiuit. **Idcirco**
eo quotidie fere aut frequenter in
ebdomada deuote fumere cōsuevit
sacramentum eucharistie. Tandē ve-
ro vita functus in abundantia sepul-
chrum ingressus est. et vt credo cū
copia meritorum Honorum enim
laborum teste scriptura. gloriosus
est fructus. **Diger.**

Virum noui et amplius quaz

q̄ exp̄ssisti laudis in eo fuerūt opa
que continuauit vsq; ad extrema
Deo vnum est tantūmodo qd̄ me-
multosq; tenuit. Mors vicz subitanea
quam passus est. Nam nocte
post matutinas ambulans in alto
trāitu tabularum quibus fouea cel-
larij tegebatur. pede nō bene fixo i
p̄cep̄s deorsū ruit et statim. cō-
to cerebrū spūm tradidit. **Theolo-
gus** Nihil noui hic accidit. Nam
ante decennium n̄rī ordinis frater
Thomas capellanus et cōfessor soro-
rū deuotissimaz in stebago basil-
dio cōf vir p̄ omnia laudabilis tñ
nescio quid opis p̄ficere vellet in fū-
mitate edificij ita de s̄ ecclie ibidem
tecto cecidit et statim exp̄irauit. Pau-
lo antea in argnetina apud ordinē
Iohannitarū de rodīs qdā dicti or-
dini sacerdos vltra quam diū pōt
deuotus eucharistie sacramētū post
q̄ die solēni eius de in p̄cessione pu-
blica reuerēter vt moīs est circum-
portasset. mox de posita monstrantia
finem viuendi dedit: Nam hi tres
viri omnes tātam duxerunt vitam
vt speq; virtutū p̄ximis extiterit
vsq; ad vitē suē vltia. Terror subita-
nee mortis et vbi vita mala p̄cessit
ab litterā oim terribiliūz terribilis
simū ē in hac vita: de q̄bo Job. xxi.
b: Ducit i hoīs dies suos et i p̄cto
ad iferna descedūt. Qual iste fuit
q̄ Luca. xij. ad se dixit. Anima habes
multa bona posita i annos pluriōs

requiesce. comedere. bibere. epulare. Di-
xit autem illi de? **Stulte** hac noc-
te animam tuam repetent a te. que
aut congregasti cuius erunt. Eade
nocte vt Ore. dicit. xxij. mora. s̄ bla-
tus est qui multa t̄pa fuit prestola-
tus. vt scz qui in lōguz sibi s̄s̄idia
colligēdo p̄p̄iceret s̄sequētē diez
vel vnū minime videret. Qualis ec-
nabal. fuit vir dices malicōsus et
pessimus que deus percussit et mortu-
est. p̄. Re. xxv. **Sz** subitanea mors
vbi vita bona p̄cessit sepe benefi-
cum est et timenda nullatenus: Au-
di de hoc beatum augustinum de vi-
ta xp̄iana sic dicentem: Quis est
q̄ vis habere bonam mortem quot
die rogas bonam mortem det mi-
hi deus. Dicit auētat de? a me ma-
lam mortem. Mori male times. vi-
uere male non times. Plus igitur ti-
mes mortem tuam q̄ vitā. Corrige
male viuere qz non pōt male mori
qui bene vixit. Tuam preterea q̄
tionē b. Aug. libro primo de ciuita-
te dei ca. ij. etiam rāconabiliter soluit.
Dicebant enim pagani s̄ xp̄ianos
Multi multaz mortium feda vai-
etate consumpti sunt. Respōdet Au-
gust. Hoc si egere ferendum est oī-
bus qui in hanc vitam procreati
sunt vtiq; commune est hoc scio ne-
minē fuisse mortuum q̄ n̄ fuerat ali-
qn̄ moriturus. f̄mis at vitē tā lon-
gā q̄ buē vitā h̄ idē fecit. Quid au-
tem interest quo mortis ḡne vita

ista finiatur qñ ille an finitur ite
rū mori n̄ cogitur. Cū at̄ vnicuiq3
mōtium sub q̄tidiānis h̄ vite ca
sibus innumerabiles mortes q̄daz
moto cōminēt. q̄ dū incertū est
que nam eaz v̄tura sit quero vtrū
fac̄ sit vnam p̄peti momento. an
omnes timere viuendo. Sed aliō
est q̄d carnis s̄fus ifirmis pavid̄
refugit. aliō q̄d mentis rō diliget
enuclata dicit. **M**ors mala putan
da non est quam bona vita p̄cesse
rit. neq3 enī facit malā mortē n̄ q̄d
seq̄t mortē. **N**ō itaq3 multū curan
dū est eis q̄ necessario morturi sūt
q̄d accidat vt moriantur. s̄ moriē
to q̄ ire cogūf. **N**ec ille. **N**otare enī
debes q̄ mortis mora plus h3 pene
q̄3 mors ipsa. et mortē timere crude
lius est ip̄a morte. **N**ō Ouidius i li
eplaz. **O**ccurrūt aio p̄cūdi mille fi
gure. mōt̄q3 minus est pene q̄ mor
tis h3. **S**eneca libro iij. declama
cōnum. **C**ruceus est q̄3 mori sem
p̄ timere mortem. **S**imiliter idem
de naturalib3 questionib3 libro.
vi. **S**i fulmen effugens. repetet te
gladius. petet lapis. petet bellum.
Maximum ex periculis. **S**ed specō
fissimum fulmen est tecum: si s̄sum
mortis tue celeritas infinita preuei
et. **H**inc prosper libro epygramas
t̄b3. **F**erro. peste. fame. vincul. arde
calore. **M**ille modis miseris mors
rapit vna homines. **E**t iterum sene
ca de remedij3 fortune. **S**ensu. s̄t

moreris rō **R** **I**sta est h̄is
natura non pena. **S**ensu q3 s̄t: de
collaberis rō. **Q**uid interest an c̄s̄z
moriar an punctim. **S**unt tamen
tres cause. **C**ur deus bonos subito
mori p̄mittat videlicet vt parati s̄e
p̄ finis. **V**t de vita eāam si bona
apparet non presumamus. **E**t vt iū
dicia dei timeamus. **D**e primo dicit
beatus Aug. in epistola quadam
Latet vltimus dies vt obseruetur
omnes dies. **S**ero parantur reme
dia cum mortis imminent pericula.
De secundo idem dicit. **V**igilare dēt
omnis xp̄ianus ne eum imparatus
inueniat domini aduentus. **I**mpa
tū autem inueniet dies illa que im
patum inueniet s̄ie vite vltim̄ di
e. **D**e tercio s̄t idem libro secundo
de doctrina xp̄iana. **T**imor de futuā
morte mentem necessario concutit
et quasi clauatos carnis ōnes mo
tus ligno crucis affigit.

Expliat liber quartus fornicarij
de virtuos̄ perfectorum ōperacōib3

Incipit liber quintus fornicarij d̄
maleficijs et eorundem deceptōib3

Ultimo loco p̄ libellum
quintus sub fornicarij
prophetatib3 de malefi
cis et eorum deceptōi
bus concludere restat. **P**ut autem
formice i colorib3 vaie qz q̄dā nig
alie rufe a pallide. p̄ coloēs at̄ taliū

varia cōdicō vidiorum potest intel
ligi quamuis ipsa animalia de se bo
na sint sicuti omnes dei creature
Sicut enim p̄ albedinem et cando
rem vestium secundum beatum Or
gorum. virtutum puritas et mundi
cia. ita p̄ colores declinantes ab al
bedine secundum maius et minus vi
corum fetulencia sacro testante elo
quo consuevit accipi. **H**inc est q̄
beatus Johannes vidit in Apo ca
l. vi. sub. iij. colorib3 equorum v̄m
nigrum. Namq3 p̄mus albus. **S**e
cundus rufus. **T**ercius niger. **E**t q̄r
tus pallidus. fuisse describit v̄ p̄ albū
Christi caro purissima. p̄ rufum q̄
s̄b specie religionis vel virtutis h̄i
nes decipiunt. **P**er nigrum qui mai
festa habent vicia. **E**t p̄ pallidum
ad modum mortis colorati. p̄secuto
res honorum secundum glosam de
bet̄ intelligi. **I**nfessores vero equorū
taliū trū. tres differēcia. demonū
tales malos regētes h̄ies designāt
Quia omnes malorū hominū h̄ vite
ades informant et ducunt p̄ cer
tos demones. **D**iger. **D**ehidero igitur
nosce. **P**rimo q̄t modis et q̄lites
malefici et sup̄sticōsi sibi q3 filijs re
gunt eq̄tatur et dementatur p̄ demo
nes quos non ambigo in vicis eē
varios et malicia carbonib3 nigro
res. **J**uxta illd̄ **T**renorū. iij. **D**emig
ta est sup̄ carbones facies eorū et nō
sunt cogniti i plateis. **L**exo. **H**uma
nus animus in h̄ vite exilio mole p̄f

fus corporis et captus in eiusdem ega
sculo multimodis fantasij3 deludif
de quib3 dicitur in sequentib3. **Q**ñ
tamen presentibus sufficit et s̄
posuit occurrere interiorum vel ex
teriorum apparencie sensuum rare et
amirabiles. **Q**uidam enim vigilā
to vident mira ex d̄ina gr̄a. alij p̄ ce
reb̄ vicia. et alij ex demonis astucia
p̄ primū cōstituuntur q̄dam p̄phete.
p̄ secūdam decipiuntur tales mani
aci. et per terciū deludunt multi de
mone. **D**e primis late dictum est
li. ij. p̄cedenti. **C**ōtingit tū q̄ mag
nis peccatorib3 dei clemēcia aliqñ
ōndit animarum penas q̄s hic ma
nēto demeruerūt habere i vita alia
de secundis certū est d̄nm Albertū
legentibus in tercō libro de sōno et
vigilia et Auicennā. et Galienū i su
is medicinalib3. q̄ ex vico et debili
tate cerebri et ex melācolia varia in
firmitas quā vocāt mania. **S**bitur
nālif sine demoisope. p̄ quā mul
ta apparēt h̄i que i r̄g nulla sūt. **S**edi
p̄maginacōne et fantasia tātūmodo
de tercō autem sunt exempla inume
ra q̄modo deludif sensus h̄im per
demones. **D**iger. **A**udiuimus ali
quando ab antiquoibus eos vt as
serabant vidisse nocturno tempore
exercitus velut armatorum in vari
is apparencis armatorum equorū
redarum et similitum. quid hoc veri
tatis habeat edoceri cupio.

Theologus Mōnstra tālia aliquā
 to bella futura prenoſticiant Aliqñ
 p hoc demones incautos decipiunt;
 Aliqñ etiā quales ſint in aloru
 pene innuuntō quibz omnibz exem
 pla habemus tā in ſacra ſcriptura q̄
 alibi Nam Joſue ſc̄ito qñ primo
 terram promiſſionis ad capiendū
 iberico intrauerat vidit vix i agro
 ſtāntem contra ſe . et euaginatū
 tenentem gladiū: quo rñdente q̄
 p̄nceps eēt a deo miſſus ad regēdū
 iſrahel exercitū Joſue lapſus in ter
 rā virum verus dei angelum venē
 ratus eſt. **S**ic et ſecundo machabē
 oz . iij . Cum heliodorus mente ſpo
 liandi templum idem introiſſet ap
 paruit quidam equus terribilē ha
 bens inſellorē optimis indumen
 tis adornatus . Itqz heliodoro imp
 tu priores calces elidit Qui n̄ obaſ
 vidbaſ arma habere aurea Alij
 etiā apparuerunt duo iuuenes v̄
 tute decori: optimi gloria: ſp̄ edoſz
 amictu: qui circumſteterunt eum
 et ex vtraqz pte flagellabant eum
 ſine intermiſſione multis plagis.
Sicqz etiā ibidem v̄ . āte imma
 niſſimam pſeucōnem iſrahel factā
 p anthiochum dicitur . Contingit
 p vniuerſam ieroſolimorum ciui
 tatem videri diebuſ xl . p aera equi
 tes diſcurrētes . in auratas ſtolas
 habentes et baſtis quali coire ama
 tis et curſus equorum p ordines di
 geſtos et agreſſiones fieri cominus

et ſcutorum motus et galeatorum
 mulatūdinem gladijs diſtictis:
 et telorum iactus: et aureorum arō
 rum ſplendorem . omniſqz generis
 loncarum Qua propter omnes ro
 gabant in bonum monſtra conuer
 ſa . Et ibidem iam ſimta pſeucōe cū
 Judas machabeus in p̄lio conſiſtēt
 Apparuerunt aduerſarijs de celo vi
 in equis frenis aureis . decorū duca
 tum iudeis preſtantes : de quibz ij .
 machabeum mediū habentes ā
 mis ſuis circumſeptum in columen
 ſeruabant Idemqz xi . p̄cedētes
 iudam cum ſuis in aliud bellum iſ
 rabel apparuit p̄cedētes eos eques
 in veſte candida . armis aureis baſ
 tam vibrans Et ca . vi . ibidem vidit
 Onpam et Iheremiam ſibi gladiū
 porrigentem pro victoria . **S**ic etiā
 am territo ſamulo heliſei qui vidit
 ſyros montem circumdare in iſimi
 ta multitudīne . oracōe facta vt oca
 culi ſamuli aperirentur : vidit idem
 montem plenum equorum et curri
 um igneorum in circuitu heliſei vñ
 et dixerat **N**oli timere plures emz no
 biſcum ſunt q̄ cum illiſ . ij . Re . vi .
Similia legimus de viſ armatorū
 exercitibus in aere ante euerſionē
 vltimam Ieroſolimorum factam
 p t̄p̄um et veſpaſianum : Nam Jo
 ſephus . li . vij . de bello iudayo dē
 de eodem . ſupra ciuitatem ſiduſ ſte
 tit gladio ſimile et p̄ ānū pſeueauit
 Cometes ante ſol occaſum viſi ſūt

in aere ferrei curruſ totis regionibz
 bus et armate acies circumſe . et
 plura ibi ponit ſimilia . **S**imiliter
 ante effuſum ſanguinem xp̄ ianorū
 tempore gotho x . et longobardorū
 refert beatus gregorius in omelia
 in p̄talia viſe ſunt preſate acies ut
 ſup iſtud : **L**uce . xxi . Erunt ſigna in
 ſole et luna : Pruiſquam inquit p̄talia
 gentili gladio ferenda trades
 retuz **I**gneas in celo acies vidim?
Ipfum qui poſtea humani generis
 fuſus eſt ſanguinem ebullſcantem
 Ex quibus iam liquet exercituum :
 apparencias dei n̄ uti futura guerra
 rum mala preferre vt his aut ſpes
 victorie apud eos . qui meruerunt
 acquiratur aut a malignis homini
 bus pena diuina agnoſcatur . Aut
 apud bonos et innocentes patientie
 ſcutum contra inſauſta arripiatur
 q̄ omnia dei munera ſunt . a theſau
 ro diuine providencie huic munto
 tranſmiſſa **P**reterea eo tempore
 quo regno bohemię et adiacentibz
 ſibi p̄tibus per diuerſarum ſectarū
 tam in ſide honore et rebus at homi
 num cedibus iactura grauiffima im
 minebat prout multis germanie e
 piſcopis preſentibus in **N**urebga
 A homino petro ep̄ſcopo Auguſtē
 ſi viro ſide digno audiui cū metas
 regni preſati nocturno tempore ve
 ſus vallem quandam : audiuit ſunt
 clamores et agreſſiones equeſtrū .
 virorum indui varijs coloribz viſi

ſunt ſepius **Q**uidam enim equorū
 inſellorū rubris: alij nigris et ſimi
 libz erant indui coloribus **P**tupe
 bant ex his plurimi et diuerſe varie
 bec interpretabantur : **S**uerunt p̄
 tunc duo armigeri audaces ſatis i
 caſtro non multum diſtanti a loco
 monſtrorum qui omnino ſcire volē
 tes quid veritatis ſibi viſa preten
 dent nocte quadam veſus vallem:
 vbi ſolita videre conſpexerunt iter
 arripuerunt: **A**ntequāz autem his
 appropinquare auderent : **S**punct?
 vnus dixit alter **S**ufficiat nobis
 iſta vidiffe . ego his non appropia
 to dictum eſt veterum cū talibz n̄
 lum debere iocari **Q**uem alter velut
 pauidum increpans: equum pupu
 git et cum eo congressu omnibz an
 tedictis exercitibus appropinquavit:
 De quibus vnus egrediens : caput
 audaci illi amputauit et ad ſuos r̄
 dijt : quo viſo ille qui timidus ſub
 ſtiterat fugam inijt et funeſta nona
 nunciavit: **I**n craſtino autem trūca
 tus reperituz et caput ſed in vallev
 acies viſe fuerant nullius hominis
 vel equi veſtium reperituz eſt : ſed tā
 tummodo in lutoſ locis ſigna que
 dam et veſtigia auium viſa ſunt **P**
Preterea pictorem quendam in ec
 cleſia noſtra Columbarienſi laborā
 tem habuimus inſirmitatibus tri
 bus Nam in colore mortuo videba
 tur ſimilior q̄ viuenti: ſemifurcus
 fuit audituz multum in lingua bal
 n i

bucies. Quas infirmitates cum au-
dissem sibi p̄ quodā fantasma inflic-
tas a pictōe que sequitur ip̄e audi-
ui. Cū inq̄t iunior in taberna cum so-
cijs versus noctem cōiixissem nocte
retra: solus iter apparui. ac cinctus
gladio & versus villam aliam quā
mibi nominavit p̄p̄caui: visum est
autem mibi cū eēm inter vineas
quedā terribilia obuiare n̄ in ipso
itinere sed p̄p̄e viam: Quo facto de
itinē salij gladium eduxi. & versus
locum fantasmatis iuuenili fatiuta-
te & vim calore animatus percussit in
certum. Cum autem neminē videre
in ip̄o ic̄tu aerem nestio quem me
p̄trāseuntem sensi q̄ statim infect?
quas in me videtis infirmitates t̄-
nas contraxi. Tempore etiā quo faci-
imperij electores in causā fidei p̄ bo-
nis regni bohēmie dicti in Nureb-
ga celebrarent: uenerūt in eadem
mā quadā die fil̄ vno in cōmodo
p̄clauū multi ep̄i in tam sacre pagie
q̄ canonicū iuris quidam doctores
Ibi enim archiep̄us maguntiuus
fuit / Ep̄iscopi Verbiopolensis.
Augustens̄: & si bene enim memo-
ror Bambergens̄. Et ego int̄ hos
inferior & minimus / : Seclulis
igitur secularibus post finem t̄cta-
tus fidei dñs Maguntinus de quo p̄-
misi vir magne industrie & fide dig-
nus coram p̄fatis q̄d sequitur recita-
uit. Noīauit nobis enī quendam re-
m̄ sibi bene notum militem: cuius

ptunc filius v̄uebat. Qui miles fū-
p̄ oēs pene ifertoris almanie nobi-
les semp̄ extitit erat minus in rebo-
belliis imp̄teritus gerebat aut̄ &
p̄adebatur nonnūq̄ p̄pter suaz ai-
mositatem vel fortitudinē ab alijs
graues guerras p̄pter quas non sē-
per de die sed nocturno tempore ad
loca sibi comoda equitare solebat.
Hic igitur quadam nocte coassūp-
tis famulis p̄ siluam circa renum eq̄-
itare voluit. & principium eiusdem i-
trauit. Antequam vero finem sil-
ue haberent. vltra quam campus
latus iacebat prout moris est eoz
qui veretur insidias p̄misit famulū
vt in termino silue videret an ne in
campo insidie aliq̄ue eēt luna isplē-
dētē vel astris lucentibz s̄ videri po-
terant. Famulus igitur cū p̄ arborū
ramos exploraret cōmissum vidit p̄
campi longitudinem exercitū satis
mirabilē appropinquare in equis:
quo viso cōsiderata int̄mauit militi
qui ait: stemus ad modicum quia
verisimile est pro huius exercitū pos-
terior custodia subsequuturos alios.
Ad quos p̄perabimus & an minimi
sint q̄ p̄cellerūt an amici experie-
mur nec paucos timebimus. Deinde
morula transacta de silua cū suis mi-
les recessit: in campū venit. & nemi-
nē nisi quendam equestre i eq̄ sedē-
tem & in manu alium ducentē equū
eminus sequentem suos itutus ē.
Ad hunc cum miles remissz q̄s eēt

q̄fuit in hęc verba. Nūquid tu coc?
meus es. Ita enim sibi a lōginq̄ vi-
debatur. paulo etiā antea coctus
eiusdem militis vita functus fuerat.
Qui R̄ sū dñe: Quid ait miles s̄
facis & qui sunt hij qui p̄cellerūt.
Cui defunctus respondit. Domine
hij qui p̄cedūt sunt nobiles & ar-
migeri tales & tales multos enī noi-
ne exp̄ssit p̄p̄o: quos oportet & me
cū eis ista nocte ee iherosolimis qz
hec pena mā est: Et miles iterz: q̄d
sibi vult equi? iste quē ducis nullo i-
sedente. Ad v̄stz respōdit obsequi-
ent: Si meū ad terrā scām venire
velitis. Securus esto te p̄ fidē xp̄ia-
nam recedēdo & reuertēdo vos viuū
reducā si meis obtep̄ abitis. momē-
tūc miles diebz meis mira attēp̄-
ui his hęc addam etiā mirabile. Dis-
suadētibz igitur illō famulis. De
eq̄ p̄p̄o miles p̄siliit. defuncti equū
ascendit & ab oculis famuloz vt qz
equester s̄tra d̄ est. De quētū die
famulū iū d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄
& defunctū redierūt ad locū v̄ p̄mū
uenerāt. Tunc defunctū militi ait:
Ne fantasma oino fidū illa fuisse c̄-
datis: duo que vob̄ so rara resuante
in meī memoriā: vnde ptulit map-
pulam puam de salamāda & cultel-
lum in vagina. Primū inq̄t cū imū-
dum fuit igne purgate. nec ei nocē-
bit. Alterum caute tractetis quia
ab eo vulneratus int̄oxicatus erit.
Et ita defunctus ab oculis militis

evanuit. Ex hijs prudens lector
colligere potest nocturnos exerci-
tus nonnunquam videri a bonis &
a malis. Qui autem laicus de ta-
lium natura scire cupit. legat de iude
Domini wilhelmi parisiens̄ p̄tem
vltimam de vniuerso & me ab eius-
dem sententiā declinasse non vide-
bit.

Diger

An anime defunctorum sua exeunt
receptacula: & si sic. que hoc facere
possint & etiā quis prefatas appi-
cōnes faciat. bonus vel malus ange-
lus quero.

Theologus

Sanctus doctor tibi desup̄ respon-
det in iij. dis. xlv. questione prima.
sic d̄. Sed pondera verba qz graui-
ta sunt sententijs. Secundum in-
quit dispositōnem diuine providen-
cie aliquando anime sepeate a suis
receptaculis egressse conspectibus
communū presentantur sicut Aug-
probat libro de cura pro mortuis &
de bonis exemplificat vt de sanctis
in celo. Et hoc etiā credi potest q̄ ali-
quando de damnatis stingat: qz
ad erudicōnem hominū & fr̄ore p̄mit-
tuntur videntibus apparere aut ec̄
ad suffragia exp̄tenda: q̄tū ad il-
los qui impurgatorio detinent. vt
p̄ multa exempla patet quarto li-
bro dyalogorum. beati Gregorij.
Nam glorificati quando volunt. s̄
alij non nisi quando permittit deus
nobis apparere possunt. quia si ita
sunt penis oppressi. vt enim de sua

miseria magis toleat q̄ curēt viuis
apparere: Et q̄uis aliq̄n aīme sanc
toꝝ vel bānatoꝝ p̄sēntialit̄ assint
vbi apparet nō tñ credēdum est sē
p accidere Aliq̄n h̄mōi apparitōes
fiunt vel in dormiēdo vel in vigilan
do opacōne bonoꝝ vel maloꝝ sp̄iri
tuum ad instructōnem vel deceptōz
viuentium: Sicut etiā a viui homi
nes aliq̄n alijs̄ apparent a eis ml̄
ta dicūt in somis cū tñ astet eos n̄
eē presentes sicut Auḡ. p̄ multa exē
pla probat libro d̄ cura p̄ mortuis
agēda h̄ de Tho:.

Capitulum .: . Secundum:

Formice q̄ domos edificāt
extra solitudines p̄pe homi
nes vel bestias: deuastacō
nes sepe paciūt s̄zā modo h̄m̄ cui
ostate mō p̄cudum cōculcōe nūc
canū inuestigacōe nūc etiā auuz
comestione a alijs̄ diuis̄ turbacōi
bo in mundo vel p̄pe mūdū midificā
tes inquietantur: Eisq̄ accidit sic
grano illi q̄d secus viam cecidit. a
uenerunt volucres a comederūt illō
Math̄. xij. Venit enim mal̄. id ē
dyabolus dicit gl̄o: a rapit q̄d scia
tum est i corde ei? Hic est scz ager
q̄ seminatus est secus viam. ita ex
ponit ip̄a ueritas xp̄s Memorandū
est in p̄posito uerbum allegatū b.
Gre. xxxi. mora. s̄. li. iij. v. ca. q̄ d̄t:
sup isto Strucō obliuiscit q̄ pes
cōculcet eā. aut bestia agri c̄terat

ea Quid iqt̄ in p̄de n̄ trāitus opa
cōis accipit Quid in agron̄ mūdū?
iste signatur de q̄ in euāgelio d̄ns
d̄t Ager aut̄ est mūdus Quid i bel
tia n̄ antiquū? hostis exp̄mit̄ q̄ h̄?
mūdi rapinis infidians humana
q̄tidie morte sadiatur P̄nt̄ at̄ p̄ for
micas istas q̄ stulte domum p̄pe ho
stes collocāt h̄i h̄ies intelligi q̄do
num a habitacōez p̄pam d̄ infidias
dyaboli ecclesiasticas cerimonys n̄
studiose muniūt. Nam aqua bene
dicta omni die dominica p̄ut ipse
exorāmus notat in habitacōib̄
fidelium deberet aspergi et sal exor
āsatum protunc fideliter sumi Se
a sua manet sepe quisq̄ fidelis cru
dis caractere insignire. a a peccatis
p̄p̄m grauib̄ se immunem custo
dire angelumq̄ p̄p̄m sepe pro tu
tela inuocare cum d̄mo auxilio

Diger Jam comicō unde fortassis q̄
busdam plaga quedam uenit ut i
eorū habitacōib̄ demonum tumē
tus sepe in quietudines ponāt am
mirandas **Theologus** hec multis
ex caus̄ p̄mittit dei iusticia. aut mi
sericordia non tñ semp̄ ex obmissi
one alicuius de pretactis circūstan
cijs: sed aliq̄n p̄ merito acquiredo
pacētis: De priō sume talis modi
exēplū In minori basilea paulo ā
te presens generale cōsiliū. doi
ctium habuit q̄dā de mala vita a
forte de maleficijs sat̄ suspectus fi
liā h̄ habuit q̄ i domo iuueni. cui d̄

nuptui tradidit a tādē senex p̄ eḡ
tare cepit Ad filiāq̄ a ad filiastrū
demonstrato quodā scrinio dixit. h̄
ait uasculū nō moueatis alioq̄n pe
nitēcia ducimini. sed i loco stare p̄
mitate post meū decessū Et ita i b̄ui
uētul̄ exp̄rauit Trāsa do t̄pepluio
n̄ filia nec eius maritus magnipē
dit p̄ris iussū Sed de domo p̄ori
m aliā domūculā se trāfferentes sci
mū q̄d satis modicū fuit portauit ex
domū uersu nouū hospiciū sed i ip̄o
itane tāti ponderis eē cepit ut i ip̄o
uirtutes artus deficerēt. a exinde vx
ōre p̄ adiutorio inuocauit: Nec at̄
vxor an postmodū in domo scriniū
aperuerit vel quo alio mō in caute se
circa uas habuerit: obliuioni tradi
di Vnū c̄stat q̄ in domū nouā cū in
fantulo quē genuerat p̄ntes p̄didi
uenerūt. a ecce subito vxor uelut ra
bida sup̄ cinas infantis irruit eum
necare uolēs. Qd̄ maritus intuens
vi vxorez inuasit: a eam a demone
obsessam eē didicit: qui cū exorāsa
retur minatus ē demō se nō exitur
nisi eā necaret: a ita factū est sup̄ ex
erāste manib̄ Altera die maritus
p̄ uia strāte incedēs publice casū la
pidis recepit inopmatissime de su
p̄iori p̄te cuiusdam cannalis cadēt.
a i facie coopacōe ut uidebat d̄mo
ms p̄cussus est tā deformiter ut h̄o
uix uideretur eē In argētanēsi dio
cesi duo sorores vna cohabitabāt
domo: senior margaretha. Junior

uero barbara uocabatur. Senior
matura deuota a expta satis erat a ā
be castitatis p̄posito habuerūt a iō
hostem eis infidiantem demonē pa
lam a clam multis annis sustinue
rūt: Nam aliq̄n p̄ uocē sp̄ētis iū
niorem demon seq̄batur vbi icellit
in domo. aliquāto uersus aures sibi
clamitabat nonnunquam somitus
a strepitus terribile fatiebat quo
usq̄ extranei etiā talia p̄p̄erent.
Qui domum eandem intrauerāt gra
cia alicuius operis expediendi Ap
propinquabat post tres circiter ā
nos festum omnium sanctorum s̄i
per quo senior q̄ ualde deuota fuit:
confiteri uolebat. Hanc dum sa
cerdotem in ecclesia uellet accedere
grā cōfiteudi. quidāz malignus sp̄i
tus impulit ic̄tu quodam tam vali
do ut fere ad terrā caderet. nec tñ v̄
go a p̄posito destitit sed postmodū
confessa est non curans demonis in
pulsū. quem tamen grauit̄ sente
rat infra modicum t̄pus postea s̄b
specie māgne muse uerit aliquo c̄s
demō auib̄ se appēdes iunioris ali
quando per dorsum eius extrinsec?
Aliquando uero capiti infidebat et
quando cumq̄ sibi appropinquare
uoluit. pius ad sp̄acium modicum
somitu quodam signum dare sole
bat sui aduentus. tandem cum iunior
quodam nocte in ira notabili se
ab lectum posuisset. ob quam causā
nescio. uenit more solito demon. q̄

virginem possedit et in capite tava
 lide pressit. ut putaret se perdidisse
 vñ rōis. Hoc at comacenti sibi so
 rori indicavit. s; illa eam iuuare de
 cetero nō valebat. Nihil p̄terea p̄
 hanc obsessionem inq̄tudinē au
 ditum est in domo: s; in vigila pal
 che et in sacris noctibus sequentibus.
 Iuuenis crudeliter a demone vexa
 batur: hec cum ab me deducta eēt:
 semp̄ enim v̄tebatur rōne. adhorta
 tus sum ut cōfiteretur mibi sacram
 taliter q̄d cū p̄mpto animo et duo
 to incepisset. Ita demon se eius imē
 fit fauibus ut nullatenus loqui va
 leret concepta probabam autē pos
 tea p̄ certa verba an aliqua lateret
 fictio feminea. Sed luce clarus di
 abolum intuebar in ea certis ex fig
 nis. **Diger** S̄cio p̄ exorāstaz tēp
 tatum fuit quicquid circa eam fieri po
 tuit ut liberaretur: et tamen non fu
 it liberata a demone pro tunc que er
 go causa huius fuit. **Theolog?**
 Sex ex causis alijs n̄ liberatur aut
 p̄pter puritatem fidei offerentium a
 p̄pter peccata demonium sustinen
 um. aut p̄pter accommodata remedia
 adhibere negligentium. aut p̄pter
 exorāste aliqd̄ in fide vicium: a p̄pter
 reuerentiā virtutum in alijs
 existentium: De primis duobus hā
 bes exēplū. **Matth. xvij. et Marc. ix.**
 In pre vniā filij sui lunatici. et dis
 cipulorū xp̄i p̄ntia. Primo ei offerēs
 et turba cōcabat: vñ p̄ lacrimis

orauit: Crebro domine adiua incre
 dultatem meam et ad turbā ihesus
 ait. O generacō incredula et pueris
 quousq; ero vobiscum: De secundo
 videlicet de sustinente demoniū ihē
 sus increpabat euz scz filium. qz vt
 beatus Ihero. ibi dicit p̄pter pecca
 ta sua a demone fuit oppressus. De
 tercio d̄ neglectu debitoz remedioz
 patet qz non fuerunt presentes boi
 et p̄fecti viri: Vnde Cris. ibi dicit:
 Columne fidei non aderant videlicet
 Petrus Jacobus et Johannes. Sed
 in trāfiguracōe xp̄i iam p̄ntes erāt
 nec oracō. et ieiunium adierant: sine
 quibus xp̄us ait: hoc genus demonio
 rum non eicitur vñ Origenes ibi di
 cit. Si aliqui oportuerit nos circa cu
 rationem tale aliquid patientiū p̄
 manere. non admirēmur nec inter
 rogemus: nec loquamur quasi au
 dientī spiritui inmundō: sed abiga
 mus ieiunij et oracōibus spiritus
 malignos: et glosa dicit: Hoc ge
 nus demonij id est ista carnalium vo
 luptatum mutabilitas ad quam scz
 spiritus ille inclinat non vincit
 nisi spiritus oracōne consumetur.
 et caro p̄ ieiunium maceretur: De
 quarto exorāste vicō p̄ntiam in fide
 patet ibidem de xp̄i discipul̄ cōpre
 sentibus: vnde postea secreto disci
 puli querentes causam sue impotē
 tie. Respondit propter increduli
 tatem vestram Amen dico vobis si
 habueritis fidem sicut gr̄nū sinapis

dicetis monti huic trāsi et trānsibit
 vñ hilarius. Crediderūt quidē apli
 non dū tñ erant p̄fecte fidei. Nā to
 mino in monte demorāte et ip̄is auz
 turba residentibus quidam tepor eo
 rum fidem relaxauerāt. De quinto
 ptz in vitaspaz vbi legimus ali
 qñ obsessos n̄ liberātos p̄ sc̄m An
 thonium. eius discipulū paulū libe
 rasse. De sexto patebit infra v̄ d̄ ma
 leficiatis habebim? **Diger**: de inq̄
 tātibz domos da exēpla **Theolog?**
 Vix iā decem anni sunt trāfacti q̄ i
 civitate Nurenbergeni mōsteriū nr̄i
 ordinis sc̄e katherine dictū cū extē
 ma difficultate reformabatur p̄ vn
 decim illuc trāmissas deuotas refor
 tēs ab alio reformato loco fuerēt
 enī oēs sorores in dicto monasterio
 ad reformacōem inuoluntarie. et p̄
 se ap̄lices sibi in civitate nō paucas
 habuerūt post q̄ igitur locus regū
 lariter clausus est et cœuosa gens
 sex? si aḡit colla iugo submisit o
 bedientiē venit in monasteriū q̄dā
 demon q̄ p̄mū somitibus nocturnis i
 solitis momiales quas dā ifestabat
 Qd̄ cum ab me venit: p̄suasi ut talia
 non crederent eē a demone s; a muni
 legis et gliribus vel ex debilitate ca
 pitis: qz deliramenta suspicabar af
 fuisse mulierum. Altera nocte venit
 demon et vnam de his q̄ rebelles ex
 titerāt. ut puto sacristanam matu
 tinas pulsata volentem ita oppressit:
 ut eadē die putaretur sepultuē tra

si tobere et tādē tā de die q̄ de nocte
 sic inquietabat. cūtu prefatus de
 mon ut p̄ totā noctem oporteret p̄
 vices custodias vigilancium soro
 rū ponere qz nulla audebat sola in
 cedere. Fuit autem totus stupidus
 effectus sexus mollis et femine? ita
 ut neq; ego scirem q̄d cum eis eēm
 facturus. Tamen orōnes priua
 tas singulis inuixi et publicas paci
 enciam habere predicavi et ut in do
 mio cōfiderēt sepe suasi. In prefa
 to vero ope licet demonis malicia
 dia aliquid acquirerem: quedā enī
 dixerūt. Ecce quanto latā viam et
 antiquam ambulauimus hec nob̄
 nunq̄ acciderunt. Sed tamen p̄
 dei gradiam dyabolus plus perdidit
 hoc in luto q̄ acq̄suerit. Quia q̄dā
 cœuicose femine. quas ad plenum
 pietas reformatorum nō valebat
 t̄bē h̄ fantas ma adeo terruit. ut to
 cū vite sue facinora cōfiterēt sacram
 talitē vestes vetēs deponerent. et no
 uas secūdō ordinis formā iduerēt
 et in aliā vitā nouā se trāffōret hoc
 cū demon videret: tādē p̄ dei grāz re
 spuit et nestio quo deuenit. Tpe cō
 stāciē filij in curia sororū deuota
 rū q̄ canonisse regulares sūt et vocā
 tur monasterij pilluru et prope Nū
 rebg. Epistetes dyoces. Quidā sp̄i
 tus nocturni? t̄pibz multos iq̄eta
 re solebat. Sed monasterium soro
 rum ab intrā nullatenus p̄turbā
 bat. In domo vero capellani et locis

eidem contumacis molestus multis extitit quibusdam strepitibus et sibilis ac pulsibus non multum excellentibus: sed manifestis aliquando enim ad pietatem perducere debet aliquando vero ioculator varias mimorum fistulas ut videbatur flabat et talia non nocua multum gestiebat. Quidam interea frater de uictu suu rebergens deuotus mihi notus circa festa quadam petitus est ut capellanus in domo iuuaret quod cum in superiore parte domus poneretur: et spiritum ignoaret: nocte fantasma sensit quod sibi tuam quam circa se positam habuit abstraxit: Et exinde frater clamare cepit. Fures fures succurrite hoies: hoc capellanus qui in eadem domo iacebat audiuit et negotium intellexit. lumen accendit et clamante adijt. cuius stupidum reperit et uestimenta quibus teclus fuerat distincta vidit per spiritum in camera. Scapulare autem frons nullibi reperire potuerunt quousque tandem foras quoddam satis puum in pietate conspexerunt: In illo enim spiritus ille scapulare strictissime uolutus et glomeratum absconderat. Finito uero anno uino aut arāter. fantasma illud abscessit. **Diger** Quales queso mihi dicas illi spiritus fuit qui sic inquietat hoies. an aie fuit sepate. uel maligni spiritus demonum. **Theologus**: Pro ut ex fine procedatis ca. elicere potes. aie non fuit uisibilis sed oino demones qui in multis locis fuit dicitur. Nam quidam nemine perunt ledere gemit saltu. sed solum principa

lis ioculationes excent. Alii incubi fuit uel succubi prometes nocturno tempore hoies per peccata luxurie uoluntates eos: alii uero fuit qui hoies lacera di uel necandi hnt pntate. De quibus ita dicit Cassianus. Coll. Terem. i. Tot est in multis spiritus qui in hoibus studia non dubie probatur: Nam non nolos eorum quos etiam paganos uulgo appellat ita seductores et ioculatores esse manifestum est. ut certa queque loca seu uias iugiter obidentes. ne quod tormentis eorum quos pretereuntes poterunt decipere delectentur: sed de risu tantum et illusione contenti: fatigare eos potius studeant quam nocere. quosdam uero solummodo in nocturnis incubationibus hoim pnoctare. alios ita esse furor ac truculentie deditos: ut non sint contenti illoz timore corpa quos suppleuerint atroci dilaceratione uexare sed etiam irruere supereminus transeuntes. atque affligere illos sensu et de festimentales illi in euangelio uicij Math: viii. describunt. **Silia** dicit wilhelmus ubi s de uisio. . .

Capitulum . . . Terāū.

Frigus graue omnis formicarum superueniens prole impedit aut nasci retardat. Et in toto necat. Niuu enim algor et frigoris magnitudo uitam adimit uiuentibus et uiuificandis sepe nocet intelligi possunt que calore caritatis et a sole iusticie aliena: sed In frigore autem malorum corda

torpore malitie uel pfidie fuit plena. Quo s de forti muliere pu. vlti. dr. Non timebit domui sue a frigidibus miuis ubi glō frigora miuis fuit corda maloz pfidie torpore argentia de qbo dr vicij Math: xiiij. Quomiam habundauit iniquitas: refrigescet caritas multoz que corda miue illa opprimuntur: que ob supbia de celo corruente in tenebras adhuc uelut angelum lucis ostendere presumunt et habitum miue preferunt. quod dei et angelorum eius spiritum est scz miueo habitu sue uirtutis claritatem signare. Non timebit autem domui sue a frigidibus miuis. hec mulier. quia credit deo dicenti quod porte inferi non preualebunt aduersus eam. Oes enim domestici eius uestiti sunt duplicibus: sapientia scz ad hereses reuelanda et patientia ad tolerandas aptorum hostium pugnas: uel uestiti sunt duplicibus quia permissionem habent uite que nuc est et future. Nunc adiuti a deo ne deficiant. tunc autem in beatitudine diuina uisione ditati. Itē uestiti sunt duplicibus. una ueste operis. altera metis fide scz factis. **Sacra** metis que preceptoris imbuti et exēpl. Hec in glō. Per frigus igitur quod purificationi formicarum est nocuum. maleficorum supstitiones accipere possumus. Maleficius enim dicitur quasi malefaciens uel male fide seruans et utruque maleficiis. qui supstitionibus operibus proximum ledunt satis reperitur.

Diger Supstitionum ex b. pfidoro scio multe sunt spes. sed quia de maleficis in eodem fecisti. Quot modis nocere possint proximis nuc edicto. **Theologus** Septem mihi modi occurrunt. quibus ex parte eorum que sunt hoies nocere possunt sed nunquam nisi deo permittente. Neque eo quo nocere dicuntur tempore actione uel passionem per se immediate inferunt. sed per uerba ritus et facta quasi per pacta imita cum demonibus ledere dicuntur. Nam potius demones hec et immediate lesiua inferunt. Unus igitur modus est qui amore malum ingerunt viro alicui ad mulierem aliquam per mulierem ad uirum. Alius est quam odium uel inuidiam in aliquo seminare per uiam. Tertius est in his qui maleficiati dicuntur ne uigilantia uti ualeant ad feminam uel uicuisa femelle ad uirum. Quartus modus cum in membro aliquo hominem egrotare faciunt. Quintus cum a uita priuant. Sextus quibus uisum aliquem priuant. Septimus cum quocumque predictorum modorum aliquem in suis rebus uel animalibus ledere querunt cum effectu. **Diger** Peto de his fuditus oibus informari quod talia aut negant omnino aut causam naturalibus solum assignant. a in parte non ea procedunt. **Theologus** Fuditus nosce talia ad modicum utile est. pro forte quibusdam nocet. oportet ei prohibere inspicere libros uel supstitionem aliqua que ociosum esset in tanta temporis egestate perlegere.

Nec opus est scire talia late tibi p̄
fertim q̄ ex dōcone status ad id n̄
obligaris. Verum tñ exempla tibi
ē dā rō dōrnas aliquas petito tuo
accomodas. quas habeo p̄ti a doc
toribō nostre facultatis. p̄tm eāam
p̄ experēciā cuiusdam p̄bi iūdi
cis secularis r̄ fide digni q̄ q̄stioni
bō r̄ falliōibō ac publicis expiēcijs
r̄ p̄uatis talia multa didicit cū q̄ la
te r̄ p̄funde sepe cōtuli dño petro vi
cz cūi bernēsi in lausanēsi dyo cōsiq̄
multos v̄frūs q̄ sexus ināneravit
maleficos r̄ alios fugavit territo
rio dominij bernensii. Contuli ihu
p̄ eāam cūi dño benedicto mona
cho sci benedicti ordinis. Qui licet
mō sit religiosus multum wienne
m reformato monasterio. tñ añ de
cennium adhuc in seculo degēs fu
it migrānticus ioculator mim?
r̄ triumphator apud saulares nobi
les insignis r̄ exptus. Audiuī simi
liter quedam de sequentibus ab m
q̄stioze hereticę prauitatis Ebuēsi
q̄ n̄r̄ ordiis fuit in cūētū lugdīmensi
dēuotus reformator r̄ i edueñi dioce
si multos de maleficijs reos inq̄si
rat. Sunt igitur vel nouit fuerunt
vt idēz inquisitor r̄ dñs petr̄ mibi
rtulerit r̄ fama cōis h̄z circa distric
tū Bernens̄ dominij q̄dā malefici
vtriusq̄ sexus qui s̄ humane natu
re iclinacōez. p̄mo a duerfū r̄ dōcō
nes sp̄ez oīm bestiaz. lupina sp̄e
excepta tantummodo p̄pe speciei in

fantes vr̄at r̄ comēdere solent. Nā
in opido voltigen lausanens̄ dioce
sis quidam dicit? stedelem gr̄adis
maleficus captus p̄ prefatum petr̄
iudicem loci qui fatebatur se in cer
tā domo vbi v̄iz r̄ vxor simul mane
bant p̄ sua maleficiā succēsiue in
vtero vxoris prefate septē d̄ziter i
fante? occidisse ita vt sep̄ abozsum
faceret in femina annis multis. Si
mille fecit in eādē domo omnibō
pecoribus fetos: quorum nulluz vi
uum partum edidit in eis dē annis
put rei euentus p̄bauit. Cumq̄ añ
dictus nequam questionaret an in
his r̄ qualiter reus eēt. facin? aperu
it dicēs Subter limē hostij domi?
se la cetā posuisse dixit. r̄ si amouē
tur fecūditatē in habitātibō restitu
endam predixit. Cum at sp̄es ille
q̄reretur sublimie nec inueniretur
q̄ i puluere fortassis redact? erat.
pulueres seu tr̄a s̄bterpositā aspor
tabāt in eodē anno vxori. r̄ oibō iū
mentis dom? fecūditas r̄stituta est.
Prefato aut torto n̄ sp̄ote fatebat?
r̄ demū p̄ p̄dictū iudicē ignito tra
ditus est. Deide antefato inq̄sitor
mibi referēte hoc anno p̄cepi q̄ in
lausanens̄ ducatu q̄dā malefici p̄
os natos infantes coxerāt r̄ comed
rāt. Mod? aut discēdi talem artem
fuit vt dixit q̄ malefici incertā con
cōem v̄nerunt r̄ opere eorum visi
biliter demonem in assumpta p̄ma
gine viderunt hominis ..

Cū discipul? necessario dare habe
bat fidem abnegando xp̄iamissimo
de eukaristia nunq̄ adoranda r̄ de
calcando sup̄ crucem vbi latent va
leret fuit insup̄ fama cōmūnis dōcō
petro iudice mibi referente q̄ in ter
ra Bernensium tredecim infantes d̄
uorati eēt mter pauca tempora a
maleficijs q̄ obrē eāam publica iul
ticia satis dure exarsit in tales pari
cidas. Cum autem petrus quesuiss̄
a quadam capta malefica p̄ quem
modum infantes comederunt. Illa
Ry. modus iste est. Nā infantibō n̄
dum baptisatis insidiamur: vel ec
baptisatis presertim si signo cruc
non muniuntur r̄ orōibō hos incū
bulis vel ad latera iacentes parētū
cerimonijs n̄ris occidimus q̄s post
q̄ putatur oppressi eē n̄t aliūde mor
tui de tumultis clam fusto recipim?
In caldā de coquim? quosuz euul
si? ossibus tota pene caro efficiatur
sorbilis r̄ potabilis. De solidiori
b? materia vnguentū facim? n̄ris
volūtātibus r̄ artibus ac tr̄asmuta
cōmbus accōmodum: de liquidioi
vero humoē flascā aut vtrē replē?
de quo his qui potatus fuerit: addi
tis paucis cerimonijs. statū sc̄ius
efficiatur r̄ magister nostē se dē. Mo
dū aut eūdē aliū iūuenis malefi
cus captus r̄ ināneratus. tādē li
cet vt credo vere penitēs distictius
iseruuit q̄ manus d̄cti petri iudicis
vna cū vxore malefica i p̄suasibili

paulo ātea euaserat. In bernensii
namq̄ iudicō captus dicit? iūuenis
cum vxore r̄ ab eadem in distictā
turrum repositus dixit: P̄ meorū
facinorum veniam consequi possem
omnia que de maleficijs sc̄io libens
patefacērem. Mori enim vides me
oportebit: Cūq̄ p̄ litteratos si vere
penitēret audisset r̄ se veniam cōse
qui posse omnimodam. tunc lete
se morti obtulit r̄ modos p̄meue i
fēdōnis oñdit: Ordo inquit tal est
quo eā seductus sum. Oportet pri
mo vt dominica die añq̄ a qua bñ
dicta cōsecratur ecclāz introiē mox
futurū discipulum cum magistris r̄
ibidem abnegare coram eis xp̄m.
eius fidem baptisma r̄ v̄niuersalez
ecclesiam. Deinde homagium p̄sta
re magisterulo id est puo magist.
Ita enim demon em r̄ n̄ alit vocē
postremo de v̄tere bibit sup̄ radō.
quo facto statim se interioribus se
tit p̄magines nostre artis cōcipere
et retinere ac p̄ncipales ritus hui?
secte. In hunc modum seductus
fui r̄ vxor mea quā tante p̄tate cre
do vt p̄cius mēdū fusticat q̄ mi
nimā fatēri v̄lit v̄ritatē. P̄ h̄z a
bo rei sumus sic dixit iūuenis ita re
pta est p̄ oia v̄ritas: Nam p̄confes
sus iūuenis in magna cōf̄cōne moi
visus est: vxor vero testibus conuic
ta v̄ritatis. nec i ip̄a tortura fatēri
voluit n̄ i morte. s̄ mēdio p̄para
to p̄ lictorem eidem v̄erbis pessimis

maledixit et sic in denerata est. Ex dicitur iam liquet quodnoxium sit frigus? post die quod infantes et partus solet occidere. **Diger.** Est ne licitum maleficium de loco tollere. **Theologus.** Antiqui negant. Moderni credunt utriusque bene. Sola opus est unica distinctione quod tolli potest per aliud maleficium seu per ritus alicuius maleficium illicitos et id constat esse illicitum. primo potest homo mori daretur quod in talia consuetudine. Aut tolli potest sine nouis superstitiosis operibus ut per motum localem velut dictum fuit de puluere lacerte et illud est licitum exemplum de priori casu. **Ra.** inquisitor eduens mihi referebat quod modus tollendi maleficium aut se vindicandi in malefico talis practicabatur suo tempore. Venit enim aliquis lefus in se vel in suis ad malefica sciscitans sciens malefactorum. Tunc malefica plumbum liquifacitum aliquando fundebat in aquam quousque opere demonum in plumbum aliquo ymago aliqua videretur. Quia visa ymagine malefica quod fuit ab explorante. In parte vis ledi maleficium tuum et in eodem vulnere eum agnoscere. Cumque explorator locum eligeret statim malefica in eadem parte ymaginis quod plumbum relucebat fixura vel vulnus paulo posuit et locum ubi reum inueniret iudicavit. Nomen tamen nullatenus manifestavit sed experientia teste maleficus per omnia ledi reperiebatur: sicut sua ymago plumbea

Capitulum Quartum
Alis carentes formice et minimum progredientes in publicum ab alijs bestijs facilliter necantur quod alis pennate multum se subleuant ne bestijs terre preda fiant. Per alas autem virtutes intelliguntur quod talibus multum conferuntur. Unde ezechiel. iij. Descriptis volantibus animalibus dicit. Audiui post me vocem comonomis magne. Benedicta gloria domini de loco suo et vocem alarum animalium per autem tenentem alteram ad alteram. sic exponit beatus Gregorius libro xxxij. mora. Quid namque per alas animalium nisi virtutes debemus sentire sanctorum. qui dum terrena despiciunt ad celestia volando subleuantur. Unde iam recte per ysaiam dicitur. Qui confidunt in domino mutabunt fortitudinem. assumunt penas ut aqle. volancia itaque animalia alis suis se vicissim ferunt quod sanctorum mentes in eo quod superna appetunt. considerantes iniuriam alteri? virtutibus excitantur. Mala ei sua percutit quod exprobatat prope me ad melius accedit et ala mea vicium fecit si aliquando alteri opere bonum quod imitemur ostendit. Ille vero formice molaes quod virtutum penam non sunt alate? quod nimium sue domini ecclesie vicem catholice limites incaute exierit in perfidiam intendit. Tales ab vrsis per quos maleficia vel nigromantia possunt intelligi facilliter deuorant. Sicut hinc

simpliciter pueri in figura qui domos egredientes pueri et heliseum dertentes ab vrsis deuorati esse leguntur quod Reg. ij. **Diger.** Quia de nigromantia mencio fecisti quero an ne differenda eorum sit a maleficis: et si sic quod eorum sint opera. **Theologus.** Nigromantia prope hinc dicitur qui de terra superstitiosis ritibus mortuos se posse suscitare ad loquendum occulta ostendit: quod fuit illa olympi perhitomissa quod ad presens saul samuele se suscitare velle aduocabat ut euentum belli patefaceret regi. primi. Regum. vice simo d. dauo. Qualis edam symon magus fuit per simus qui se principis apostolorum se audacitatem se preferens defunctum se suscitare finxit. Ex accommodatione tamen usus nigromantia dicitur. quod per pacta demonum per fidei commotionis futura predicant: aut occulta reuelatione demonum aliquando manifestant aut quod maleficis proximos ledunt. Et a demonibus sepe leduntur. fuit et hodie viuunt viuent in monasterio quod ab scotos dicitur frater de quo percedenti capitulo retuli. sancti benedicti ordinis hic in seculo exis famosissimus fuit nigromanticus. Nam libros demonum de nigromantia habuit et secundum eos de satis mirabiliter et dissolute vixit. plurimo tempore. Habuit autem sororem virginem deuotam multum ordine penitentium cuius ut puto perabo fuit a fauore demonis erutus. Conpunctus enim addiuisa loca diuersorum reuortor

monasteriorum venit petens sibi facite conuersationis tradi habitum: Sed quia gigante stature et terribilis aspectu erat et in maleficis ac ioculationibus princeps aliorum fidem vix aliquis viro dabat. Tandem autem receptus in antedicto monasterio. In ipso ingressu nomen mutauit et vitam benedictus ei vocari cepit. et secundum beati patris benedicti regulam adeo profecit ut infra paucos annos speculum religionis effectus in portatus poneretur officium et in ambone pro secularibus profectus graciosus est predicator factus ad populum. hic cum adhuc esset novitius prout eo referente audiui. multas vexationes a demonibus quos reliquerat sustinuit. Cum enim confessus fuisset sacramentaliter quadam die et viri sue puerse vite euouisset ob spem reme. sequenti nocte lucernam in manibus deferens demonem ad se sensit. Eadem namque lucernam violento ictu de officij manibus demon excussit et eum non modicum ledere molitus est. Sed vixit christi miles huius vixi tyrannidem quod virtutum alas iam assumpserat quibus per orationes factas ab ore bestie liberatus est. Preterea quemadmodum a supra dicto petro iudice audiui. In territorio bernensium et in locis eidem adiacentibus a sexaginta circiter annis supra fata maleficia a multis

prædicata sūt Quiloz prim? auctor
fuit quidam Scavi? dicit? Qui pu
blice de hoc gloriari audebat. qd qñ
cūq; vellet: ipse se in oim suoz emu
lorum oculis velut murē facere vale
ret et dilabia maibo mimicoz suoz
letalium et ita capitalib; inimicorū
suoz maibo sepe vt dicit euasit. Sed
cū t̄minū sue malicie dīna iusticia
facere voluit. t̄adem p hostes suos i
stiffa quadam ppe fenestriā quādā
sedere explorabatur caute. Quo in
loco cum nullum de sibi infidiatib;
suspectum haberet. p fenestriā gla
dys et hastis inopinate trāssixus ē
et ob sua scānora mortuus ibi mise
rabilis h̄ tñ sue fraudis omēta dis
cipulo q̄ t̄ppo vocabatur reliquit.
Et idē supradictū staebelin i male
ficis nigem fecit. Dixerūt h̄ duo
qñ placuit terciā pte firmi firmi
menti aut cuiuscūq; rei de vicini a
gro nemine vidente ad p̄p̄um agz
deferre. grandines vastissimas. et
āuras leuias cū fulminib; pcurari
in aspectu parentum infantēs ppe
aquam ambulantes in ipsam n̄lo
vidente picere eos. Dicitur t̄ i ho
mimib; et in iumentis efficere. in re
b; et corporib; p̄rimos ledere. eqs
subinsefforib; si strepaz ascēdēt te
nerēt: freneticos facere. de loco ad lo
ca p̄ aera ut putabāt trāf̄ineare a se
cū capi d̄berēt fetoz pessimos emit
tere. In se capiētium man; et aimos
tremorē magnū in cutere. Occulta

alijs manifestare et quedam futua
p̄dicere. Absētia velut p̄ntia cōsp̄i
cere idu fulminis nōnāq; quē vel
lent interimere et multa alia pestife
ra pcurare sciuerūt. vbi et qñ dei ius
ticia hec fieri p̄misit. **Diger.** Duo
hic scire velle. Primum vtrum he d̄
mones et sui discipuli iatia malefi
cia i fulminib; gradimib; et similia
q̄ dixisti facere p̄nt. de q̄b; aliq; du
bitāt. Secūdo q̄ro fatebātur ne ta
les miser. p q̄ d̄ma opa in suis ma
chiamentis impedirentur. **Theo
log.** Ad primum R̄. h̄ aut dubiuz
posiunt. Sed non n̄ deo p̄mittēte:
Nā Job. i. et ij. Accepta p̄tate a deo
statim demō pcurauit vt sabbei qñ
gēta iuga boū et qñgētas afinas au
ferēt vt deinde ignis de celo descēdēs
septē milia ouū icēdēt vt Caldei p
tre; turmas tria milia cameloz ra
perent vt septē filij et tres filie p̄ ve
hementez ventū lapsu dom; occūbe
rēt et sēp̄ pueri multi vno dēpto vt
q; vlcē pessimo corp; sc̄i viri p̄tē
tura et vxor et tres aīc̄ eius cum vxa
rēt grauit. v̄ sc̄us t̄ctor d̄t. Necessē
ē s̄fiteiq; deo p̄mittēte demōes p̄nt
p̄ bacōez aeris iducē v̄tos sc̄ita
re et facē vt ignis de celo cadat. quā
uis ei natura corp̄al̄ n̄ obediāt ad
nutū angel̄ nec bonis nec malis ad
suscepōez formaz h̄ soli c̄atoī deo
tñ ad motū locale nā corp̄al̄ nata ē
sp̄uati nē obediē c; iudiciū i h̄ie ap
p̄t. Nā ad solū imperiū volūtatis

monentur membra vt opus a volū
tate dispositum prosequatur: Que
cūq; igitur solo motu locali fieri pos
sunt: hec p̄ naturalem v̄tutem nō so
lum boni sed etiam mali facere p̄nt
nisi d̄mitus prohibeant. v̄tū aut et
pluuię et alie huiusmodi aeris p̄f
bacōnes solo motu vaporū resolutō
rum ex terra et aqua fieri p̄nt. v̄nō
ad huiusmodi p̄curāda naturalis
v̄tus demōis sufficit. **Dec T̄bō.**
Mala enim q̄ nostris exigentibus
peccatis in mundo fiunt: deus velut
p̄ suos tortores iuste p̄ demōes so
let infligere: v̄nde glosa super illo
p̄. Cētesimo quarto: vocauit famē
super terram et omne firmamentuz
panis contriuit. dicit sic. **Dec ma
la p̄mittit deus p̄ angelos malos q̄
talib; p̄positi sunt. vocat ego famē
id ē angelū fami p̄positum. Dec
ibi.** Porro quo ad secūdam dubiuz
noueris in dubie maleficos ml̄ t̄pli
citer impediri posse. Nā ita fatebāt
multi in torturis et difficalter q̄daz
Alij vero sponte. Et quantū exp̄dic
ti petri v̄bis i summa collegi qñq;
fuit p̄ q̄ multum impediūt aliquan
do i toto. aliqñ in pte. aliqñ ne i p̄so
na hominis fiant. aliqñ ne in suis
amici; videlicet fide integram vel dei
precepta in caritate suantib;: **Pe
signo crucis et orōne munitib; Ri
tus et cermomias eccl̄ie colentib; pu
blicaz iusticiā bñ exeq̄ntib;.** Et xpi
passionē verbo vel memoia ruminā

tibus De primo et secundo exempla
talia mihi petri q̄ s̄ retulit q̄ audi
erat de sup̄d̄cis maleficis: Cū i q̄t q̄
dā simplex: h̄ n̄ rect; maleficiū me
inuocaret vt inimicum suū vita p̄
uarem aut in corpe ledere grauit
fulminis idu vel nō alio. Vocauit
ego magisterulū idē demōne q̄ mi
hi R̄. q̄ neutz facē posset. h̄z inq̄t
fide bonā et diligēter se signo cruc
munt. Idcirco n̄ in corpe h̄ in v̄nō
cīma pte fructuū suoz in campo. si
libet ei nocere possum. Noui vetera
nā quādā v̄ginē que seriosa nomen
habuit i diocesi Cōstāncien. simbo
h̄ mir oim in vicinia existēs v̄gi^m et
speculū ad v̄nū crucis signū rad
xpi passionē sumā gerebat fiducia
manebat at i tuguo villagij pau
pauli ipa volūtate paup̄ i tra. v̄ n̄
n̄q; mal eficia sat locū h̄re d̄inoscib;
H̄o aīc̄ i pede ḡui lefus fuit male
fico a q̄ nulla arte sanari poterat p;
ml̄ta at i casum adhibita r̄media
v̄ istant p̄ d̄c̄ v̄go i f̄imū. q̄ ab ea
pe tiuit vt p̄ d̄i b̄nd̄cōez aliq̄ appli
caret Annuit illa. et filēt t̄m̄ oroz
dominicam et apostolorum symbō
cū geminatis v̄uifice crucis signis
applicuit. Tunc statim in firm;
curatum se sciens. Scire voluit i
remedium futurum. quid carmi
nacōnis virgo applicasset. Que
respondit. vos mala fide vel debili
diuinis et approbatis exeātis eccl̄ie
sue non inherētis et carmina etiam

ac remedia prohibita crebro vestis infirmitatibus applicatis: Idcirco raro i corpore et semper i anima per talia ledimini: Sed si orationum et signorum licitorum efficaciam spera retis facilius curamini. Nihil ei vobis applicui: nisi dominicam oratione et apostolorum symbolum. Et iam sanatus estis. Preterea constat quod maleficia de ritibus ecclesie suauis et veneratis sua maleficia prepediri fatentur vt per aque benedictae asparitionem per salis consecrati super conem per candelarum die purificationis et palmarum i die palmarum consecratarum vsum licitum et per similia. quia ad hoc talia ecclesia exordiat vt vires demonis minuant. de publica vero iusticia hoc omnes maleficia qui supra verbo et experientia testimonium dederunt quod eo ipso qui per reipublice iusticie officiales capiuntur: statim omnis maleficorum eneruatur potestas vnde cum sepe dictus iudex petrus antefatum scabellum capere vellet per suos famulos tactus tremor manibus eorum iussus est et corporibus et naribus illapsus tam malus fetor vt se fere desperaret an maleficum iuadere auderent. Quibus iudex ait. Secum miserum iuadite quia publica tactus iusticia omnes vires potest sue nequicie et ita rei probauit exitus siue effectus. Iudex iudex tale dedit exemplū. Cum aut scabellum captuasset quod grandibus

terram ex fame grauissime leserat et per fulmina plura vastauerat quod huius a reo de veritate: qui post quartum ad cordas tractum primo responsum mihi dedit tale. Faciliter grandines procuro sed ab libitum ledere non valeo: sed eos tantum modo: quia dei destituti sunt auxilio: quod signo crucis se mutant fulmine meo non interibunt cui iudex. Quomodo ad tempestates et grandines citatas procedis. Respondeo primo verbis certis in campo principum omnium demoniorum imploramus. vt de suis mittat aliquem a nobis designatum prouidat deinde veniente certo demone in campo aliquo viarum pullum nigrum immolamus eundem in altum prouidendo ad aera quo a demone sumpto: obedit et statim auram citat non semper in loca designata a nobis sed iuxta dei vultum per permissionem. grandines et fulgura prouidendo. **¶** Sub iulit iudex tercio querendo. possunt ne per aliquam tempestates tales remediari a vobis conatate et a demonibus. Respondit per hoc videlicet. Adiuro vos grandines et ventos per tres christi dominos clauos qui christi manus et pedes perforauerunt et per tres euangelistas sanctos Mattheum Marcum Lucam et Johannem: vt in aqua resoluti descendatis. Ex quibus iam liquet quod omnipotentis dei clemencia et sapientia. quod attingit a fine vsque ad finem fortiter: disponit etiam istorum pessimorum hominum

et demonum maleficia suauiter. Itaque dum perfidia sua christi regnum et fide querat minuere et infirmare eandem in multorum cordibus firmet et radicet validius. Valitates enim plume fide libere ex prefatis malis possunt euenire quia sic fides roboratur. demonis malicia inspicit: dei misericordia et potestas manifestantur homines ad custodiam sui aduertunt et ad reuerendam christi passionem et ceremonias ecclesie accenduntur.

¶ Capitulum Quintum
¶ Iscos humoribus et tempestate ab incessu: et a labore impediuntur: quia per viscosa incedentes vel bituminosa loca talibus imbecillia animalia adherent sicuti tempestate citius in corpore et via eis incedendi precluditur. per viscosa aut bituminosa loca occasio carnalium voluptatum designatur simulate in christiana fide viuendum quia bis alleluia mens ad bonum operandum non valde egredi si in eis de potestate terrenis captiua tur belichis: In cuius typum in loco ubi ceciderunt rex sodomie gomorre cum suis aplicibus per quos luxuriosi in continentibus designantur fuisse leguntur in valle siluestri multi bituminis putei in quos ruentes lapsi sunt in corporis videlicet voluptates varias. In culta enim mores vt dicitur gloria ibidem genitum. In profundum malorum peritacitas habent. Qui aut remanescant non occidit vt ibidem sequitur ad motum id est ad v

tutum culmina fugerunt hinc Bernadus omelia. ix. super cantica dicit. Viscerum quidem prauis desiderium et delectationem terrenam et animam volare non patitur et citius retrahit mentem si forte quando subleuatur per tempestate etiam voluptuosi a bonis exercendis prepediri dicuntur quia carnalium voluptatum sectatores humano similitudo fauore velut effeminati ab ardua virtutum opera efficiuntur: De quibus Job. xxxvi. videtur. Morietur in tempestate anima eorum et vita eorum iter effeminatos velut alia traslaco habet et vita eorum vulnerabitur ab angelis ubi beatus Gregorius libro xxxvi. mora. dicit. Simulatores qui vite sue custodiam negligunt in tempestate mori referuntur. Hinc quippe eos turbo subito in te passionem eicit: quos arrogancia exterm fauoris extollit et vita eorum inter effeminatos. Si enim verisimiliter viderent. laus transitoria nulla eos corruptione vitiaet. Vnde electis propheta suadet dicens. Viriliter agite et confortetur cor vestrum. Illic subdit: quasi sexus cordis minuere curauerit: Luxuriosa quippe mens corrumpitur si rebus transitorius delectatur. Igitur simulatorum vita iter effeminatos moritur. quia luxuria corrupta reperitur. Translaco vero videretur ab angelis. vtriusque tamen si sermone discrepat tamen recordat: quod effeminatorum

vita angeli vuln erat: dū m nūcū ve
ritatis eam iaculis scē p̄dicacōis
impugnāt. **Diger:** Multos audiui
mus nostris tēporibz p̄ maleficōs
ad amorez alienaz feminaz abeo
succēdi: et feminaz ad viros non
suos vt nullas fufione plagis verb
aut factis ad defistēdum cogi vale
rent: Edūerso inter sexū vt rumqz
matrimonij sacramento diūctum
nōnūq̄ expti sum? odia talia fufci
ta re p̄ maleficia: et similiter infrigi
dacōes gnatiue potēcie: vt nec red
dicōez nec exactōez debiti matrimo
nalis loco p̄ ple valerēt habere: Cū
igitur amor et odiū in anima existāt
aimā fm oēs tue p̄fessionis compo
tes demon intrare nequid: Quid h̄
sit veritatis vel falsitatis sciē expedit
qz amore muliebri velut visco irre
ti tur animus: et odio radicato qua
si tempestate rigidissima ad p̄ximū
favorem frigescit homo: et ita ad la
borē meritorum p̄gredi rō n̄ valz
Theologus Quamuis secundum
cordem nroz doctrinam demon i
intellectum vel voluntatez hominis
operari immediate nequiat: tñ fm
eol dem in corpus et in potēciaz al
ligatas corpi deo p̄mittēte agē va
let: siue sint sēfus interiores siue ex
teriores. Vnde Job. et demoni dicit
ait. Ecce in manu tua id ē in ptate
est Job q̄ ad corpus vicz vtz tñ ai
mā illi? serua Tangis itaqz in tua
q̄stione tres difficultates vicz quō

philocapō et odiū in volūtate et
maleficiū in potēcia gnatiua causē
tur. De philocapōe igit̄ seu amoē
inordinato vnius sexus ad alteruz
sciē debes qz t̄p̄licā de cā oriri pōt. A
liqñ ex sola i cautela oculoꝝ. Aliqñ
ex tēptacōe demonū tñ. Aliqñ vero
ex maleficō nigromanticoꝝ fil̄ et de
monū: de p̄mo d̄. Jac. i. Vnus quis
qz tēptat a cupiscēcia sua abstra
ctus et illectus deinde cupia cū cō
cepit parit pcc̄z peccatū cū cōsuma
tu fuerit generat mortem: Sic sy
chen. cum vidisset d̄pnā exēutez ad
videndum mulieres regionis. ada
mauit eam et rapuit et dormiuit cū
illa et aglutinata est anima eius cū
ea. Gen. xxxij. et fm glosam: infir
me anime sic accidit quando post po
sitis p̄p̄n̄ aliena negocia curat se
ducā cōsuetudine: et fit vna vnitaz
cōsensus cum illicitis. De. ij. q̄ ora
tur ex tēptacōe demonum p̄nā
paliter sic. Amō sororem suam tha
mar speciosissimam adamauit et de
piciat in ea valde: ita vt p̄pter amo
rem eius egrotaret. ij. Reg. xij. Nō
emm in toto. vel vix tā corruptus
eē vidēf vt i tātū faciñ? Stup̄ p̄hili
ret ḡuit tēptatus a d̄pnā. si n̄ fuisset
vñ glō. ibidē: h̄ monz nos vt sp̄ cau
te agamus ne vicia i nob̄ dominēf
et p̄nceps pcc̄i q̄ falsā pacē piclitātis
bo spōdet nos patos iuuenēf d̄ ip
uiso trucidet. d̄ h̄. ij. ḡne amoris. re
fertus ē li. i. pa. q̄ c̄fert oēs tēptacōz

carnalis amoris sibi in heremisibz
traxisse quos dā. qui tñ vltra q̄ cre
di potest amore muliez tēptabāt
aliq̄ciēs vñ et ij. cor. xij. Ap̄lus d̄t
Datus ē mihi stimulus carnis mee
angelus sathane q̄ me colaphiset
v̄ glō sic d̄t tēptando p̄ libidmē. Pa
tus est mihi stimulus vt quidam
aiunt. Tēptacō autē cui nō cōfētis
non est peccatū. h̄ materia exēcēde
vtutis. Hoc intellige didū de tēp
cōne q̄ est ab hoste. non a carne. q̄
peccatū est veniale si ei non cōfēcia
tur: hec ibi. Et de h̄ amore habes ex
ēplum supra li. p̄. ca. iij. De tercō q̄
amoz heros pueniat ex maleficijs
demonum et ydolatrāz ostēdit hoc
Ezech. xxij. sub metapora mulie
ris de israhēle qui p̄pl̄ iam seq̄ba
tur ydola et maleficia assiroꝝ. Insa
miuit m̄qt in amatoēs suos i assiri
os p̄p̄n̄ quates ei: v̄stitus iacinc
to p̄ncipes et magistrātus iuue
nes cupidinis vniūsoz eq̄tes assen
soēs equoz q̄s oēs cōstat maleficos
habuisse vel ydolatrias: p̄ quē modō
autē demō in potēciam ymaginati
uā in fantasiā et in generatiuā possit
agē oñdit pet r? de palu. in. iij. d̄if
xxxij. q̄nqz modis. habet enim ex
hoc q̄ ē sp̄s ptatē super creaturam
corporalem ad motum localē p̄hi
bendum vel facienduz vñ potest cor
pora impedire ne sibi appropiquēt
vel directe vel indirecte interponen
do se in corpore assumpto sicut acci

dit sponsoq̄ desponsauerat p̄dolum
et nihilominus contraxerat cum q̄
dam iuu enula nec p̄pter hoc pote
rat eam agnoscere. Secundo mo
hominem inflammare ad actuz il
lum vel refrigerare ab actu illo ad
hibendo occulte vtutates rerum q̄s
optime nouit ad hoc valida. Ter
cō turbando estimacōnem et ymagi
nacōnem qua reddit mulierem exo
sam qz potest in ymaginacōnez im
primere. Quarto reprimento direc
te vigoreni membri fructificatio ni
accomodi sicut et motum localē cu
iuscumqz organi. Quanto p̄hibē
missionem sp̄ntuum ad membra i
quibz est vtutis motua quasi im̄
cludendo vias seminis. ne ad vasa
generacōis descēdat vel ne ab eis cō
cedat. vel ne exātetur vel emittatur
p̄ multis alijs modis. Cum autē fa
ciūt mulieres sortilegia cum fabis
et gallorum testiculis. nō est credē
dū qz vtute illarum rerum v̄ impo
tēs reddat. **Dz** occulta vtute de
monum illudente sortilarias p̄ ista
corpalia. pl̄ at p̄mittit de? super
būc actū p̄ quē p̄mū peccatū diffun
dit q̄ sup̄ alios act? humanos sic
et sup̄ sp̄tes q̄ maḡ i cantacōibz de
serūt q̄ alia animalia. Exēplum at
de israhēlādo ab actu illū h̄et i legē
da b. Basily d̄ v̄rgine q̄ suū p̄ntū
cupiunt et d̄frigerādo vt de i° q̄ p̄do
lū desponsant et sp̄sā agnoscē n̄ po
tunt. **Ite** etiā de muliere ē. qz potest

ymaginacōez eūis sic demētare v̄l
exofū habeat virum. q̄ p̄ toto mū
to non p̄mittat se agnosci Iterum
p̄ motum localem corpore interpo
sito vel vase obstructo p̄t demō pe
maleficiū impediē mulierē licet viz
in plumbo modis Ideo v̄ sepi? ma
leficiatur q̄ mulier a magis p̄mit
tat deus in peccatores deseriē demo
nes q̄ multos v̄n angelus dixit:
Thobie In illos q̄ libidini vacant
accipit d̄moniu p̄tātē: licet aliq̄n in
iustos sicut in Job. p̄pter q̄d tēnt
facē cōfessionem a h̄mōi: ne ferro
manente i vulnē frustra fit malagi
na apponere Hec de pe. Diger Mi
bi adhuc occurit de visco carnalis
amoris dubiū Vtrum in caritate ex
istente? amore tali maleficiari va
leat Theologus Responsū hui?
accipe ex Cassiani verbis q̄bo colla
cōe. ij. abba. sereni in h̄c v̄ba. clu
dit Diffinit inq̄t b. Antb. nullate
nus demōne posse mētē cuius q̄ p̄cor
pus muadere nec habere facultatez
in cuiuslibet animam peritūis irruē
dīn eam p̄mo destituent omniboco
gitacōibz sc̄is ac sp̄iali stēplacōne
v̄ acuā nudāqz reddiderit. Non t̄n
ista ita intellige vt demone? amoē
p̄fato in caritate ex̄ntes n̄ impugnēt
a similibz. s̄ tales expugnaē n̄ va
lent: si armis v̄tutū a naturalū do
noz resistere volūt Talia inq̄t p̄bi
so. p̄mo. de. 2so. ad boeciū. f̄ cōtuleā
mus arma q̄ n̄ p̄or abiecisses inuic

ta te firmitate tuerētur Vnde Cassi
anus ibidē refert de duobz pagai?
p̄his a maleficiis q̄ p̄ tres ḡd̄o diffe
rentes in malicia: successiue p̄ sua
maleficia demones inferunt ad cel
lā beati Antbōn̄i. vt eū tēptacōib?
ex̄ide fugarēt. odio v̄i sci infecti eo
q̄ m̄l̄tuto ppli ad eū q̄t̄odie veit
qui demones beati Antbōn̄i vt
postmodū ad fidē d̄m̄i facebāt p̄bi
amanissimis cogitacōnum stimul
pulsauerūt. quos tū repulit crucis
signo p̄ctori. r̄fronti impresso a oī
cōnum incubacōibus insistendo Ex
emplum tamen sat̄ terribile nouit
tactū Vincētius in speculo refert h̄i
storali ex gestis b. Basilij magni
Cuius tpe diues q̄dā vnicā filiam
habuit quā cōsecrē d̄no dispoēbat
quā su? diuitis h̄rē n̄ valēs in cui
gio. maleficiū adiit. demōnē inuoca
uit: eidem cartbam abnegacōnis
fidei tradidit. a fornicacōnis demō
nē mitti obtinuit ad filiam quā ac
cēdit a deo ut i teriū volutata clama
ret se p̄pter seuiū torqueri a p̄ libe
cōe sui suo p̄p̄rēz in m̄mōmū t̄di
Qd̄ eadē iō factū ē p̄ mestissio cord
tādē t̄n iuueis suus liberatus ē p̄ be
atum Basilium. Et in primo dy
alogram. refert beatus Gregor?
de quodam maleficorum principe.
qui a roma incineratis sociis. i mo
nabi habitu fugit: Basilus nomi
ne qui eadē tunc se a sancto Equis
tio p̄ monacho recipi procurauit a

monasteriō mōnialiū statū absētē
equicō. mōnialē pulchriorē in tāto
maleficiavit vt feb̄taēt. āxiaētur
magnisqz vocibz a str̄toribu? cla
maret. Mō mortua sū. m̄i basilij?
monach? veiat. ip̄e mibi p̄ sue cu
racōis studiū salutē reddat Qd̄
cū scō equicō nūciaretur. v̄gmem v̄
bo sanauit absens a maleficiū expel
li de loco iussit: Diger Cū potestas
demōis impediatur aliq̄n d̄mo nu
tu Quero quot modis hoc fit Theo
logus Quinqz modis exp̄mit Hu
go. sup. ij. di. viij. Primo p̄ termi
fue potestati a deo impositum sicut
Job. p̄. a. ij. tangitur. Secundo p̄
miraculum impossibilitatis exteri?
factum vt in asina balaan Numei
xxij. Tercō p̄ impedimentum exte
ius adhibitum vt in duobz discipu
lis a cr̄stia percussis Luc. vltio. Q̄i
to p̄ dei iudicium demōis disponē
tis p̄ obstaculum boni angeli vt de
ascimo deo interficē nte sponso sa
re vxoris Thobie eius dem xi. Q̄i
p̄ cautelam sui ipsius qz n̄ vult ali
q̄n q̄d p̄t v̄t peius fiat vt p̄. cor. v
de corintho quez vxauit exōicātū
Aliq̄n eadē non vult p̄t peccati ab
hominacōem a pudorez vt āgeli ma
li p̄pter nobilitatem sui in qua crea
ti sunt abhominantē tēptare de vili
bo peccatis a de sodomia vel eadē de
foricacōe simpliciter ad hominem
q̄n fornicatus ē accēdit maxime p̄
ma die vel se cūda p̄t p̄cā recentia

v̄n Ezechiel. xvi. Multiplicasti fori
cacōez ad irritādū me c̄c. Ibi dabo
te in aias odiētū te id ē demōnū: q̄
erubescūt in via tua Hec bugo. ij.
sētēdaz. Ca. vi.

Que sibi a vmo vel a vip̄
pa non cauent. s̄bito in eb
etate a grauer q̄i amētes
nutabūse incedūt. ita vidi p̄ experiē
diam. bulda enim sequūtur aude q̄
si cōspersa fuerint pane vmo intinc
to ex his abis inebriantur. Per ta
les formicas fatuas iebatas vmo
h̄y p̄nt intelligi q̄ voluptatibz deb
atū huius seculi velut amētes? a rōne
carētes carnalia p̄sequūtur p̄ insai
as falsa? Quos in p̄sona dei ysaiē
xv. sic alloquitur Audi h̄c paup̄a
la a ebria a non a vmo Hec dicit
dominator d̄ns tuus a deus tuus.
Ecce tuli de manu tua calicem so po
ris fundū calicis indigōis mee nō
adiciā vt biba? illum v̄ltra: p̄ vi
aūt luxuriā debere intelligi doct̄ p̄
ii. xx. Saloniō cū h̄t Luxuriosa r̄s
v̄num. a tumultuosa ebetas: q̄cūqz
his delcatur nō erit sapiens Et xxi.
ibidē Qui diligit epulas in egesta
te erit. q̄ amat vinū a pinguia. non
ditabit Et i p̄s. c̄desiō sexto. d̄ his
q̄ iebati sūt n̄ a vmo itēz d̄: Aima
eoz i mal̄ tabescebat. Turbati sūt
a moti sūt sic ebr̄? a ois sapia eoz
duorata ē p̄t q̄d ad eph. v. d̄t A
post. Nolite iebari vmo in q̄ ē luxu
ria. s̄ implemini sp̄iscō loquentes
oīi

uobismetipſi i psalmis et p̄mis et cā
 tias spūalibz cātantes et psallētes
 in cordibz vris dño grās agentes.
Diger Ex supioribz satis iā uideo n̄
 mnore uelamiam uel ebrietate pati
 philocaptū q̄ eū qui uino madere
 aspiciatur Idcirco nūc edo cern cupio
 in tribz: q̄ remedia adhiberi debeāt
 talibz ut sanentur nedū ipſi: s̄ qua
 lit̄ cūqz in potētia et generatiua ma
 leficiati demde quo h̄n sanari uale
 ant q̄ sū maleficō philocapūntur
 postremo Vtz ne boni spūs tātum
 castitati oftere possit in bñficio sic
 malignus spūs p suos dare ofue
 uit in maleficō **Theologus**: Pro so
 lucōne p̄mi noscē debes. q̄ quinqz
 sūt remedia que p talibz licite ap
 plicari ualent: uiciz ad scōz aliqz
 limina pegrinacō Signi crucis et
 orōis deuote multiplicacō: pccōz su
 oz uera ofessio uel ofcō. p uerba so
 ba licita exorcisacō et cauta maleficij
 ablacō De p̄mo habuisti exēplū s̄
 li. p. ca. iij. Et idē est de ieiūijs ab
 stinencis et alijs ruerēcialibus ob
 sequijs: sanctis certis oblatis De
 secundo precedēti capitulo audisti.
 quō talibus se beatus Anthomius.
 a temptatore defendit De terco ibi
 dem pe. de. pa. consiliū qd an euz
 sanctus Thō. et aliij doctores fuase
 runt etiā ppendisti de ultimo dictū
 est nup. in. ca. Et in penultimo d̄ ex
 oracōnis oēs pene de hoc loquentes
 catholice fieri posse admittūt vñ

in. iij. di. vi. sanctus Thō. d̄t ppter
 peccatū hois dyabolus potestate acci
 pit in hoem. et in oia que in usu ho
 minis ueniūt in ipsius nocumētū et
 qz nulla uencō est xpi ad belial.
 Ideo quācūqz aliqd sanctificanduz
 est ad cultum d̄muni. pri? exorcisa
 tur. ut liberatum a potestate dya
 boli q̄ illud nocumētū hominis as
 sumere putatur deo ofsecretur et hoc
 patet in bñdōe aque: in cōsecracōe
 templi. et in omnibus huiusmodi:
 Vnde cum prima cōsecracō qua dō
 homo consecratur fit in baptisimo.
 oz etiā q̄ hō prius exorcisetur ml
 to forciōr rōne q̄ alie res qz in ip
 so homine est causa quare dyabolus
 potestatem accipit in homine. et in
 alia q̄ sunt ppter hominem scz pecca
 tum originale uel actuale Et h̄ sig
 nificant ea que in exorcismis dicūt
 cū d̄r recede ab eo sathana: h̄ Thō:
 Idem dicunt doctores licitū eē de
 applicacōne exorcismorum: s̄ potes
 tates demonis Sed ibi cauendum
 est ne ceracter aliquis ignotus aut
 uerba ignota sint aut aliud supsti
 cō sum Sed tamen nō obstante
 applicacōne oim p̄fatorū remediorū
 adhuc aliquando maleficiatus a pe
 na nō absolutū licet a reatu l̄ pecca
 to p qd iurrit maleficiū absoluat
 vñ scus Thō. in. iij. di. xxxij. dicāt
 Maleficiū quāqz ita ē ppetuū q̄ n̄
 potest habere remedium humano
 opere quamuis deus possit prestare

remediū: demoniū cogēdo l̄ etiā
 demoni resistendo: n̄ enim sēp oport
 tet ut qd p maleficiū aliqd factū
 est possit p maleficiū aliqd destrui ut
 ipi malefici ofitentur Et tñ si possit
 p maleficiū remediū adhiberi
 nihilominus peccatū reputare. qz
 nullomō debet aliqz demonis auxi
 liū p maleficiū inuocare Similiter
 n̄ oportet q̄ si ppter peccatū aliqd
 data est dyabolo potestas i aliquē
 q̄ cessante pctō cessz ptās qz pena
 interdū remanet culpa trāseunte.
 Similit̄ etiā exorcismi ecclē n̄ ua
 lent ad rep̄mendū demones sēp q̄
 tū ab oēs molestias corpales iudi
 cō dei hoc exigēte: Sp̄ tñ ualēt s̄
 illas infestacōnes demonū s̄ quas
 p̄ncipalit̄ instituti sūt hec thō. S̄
 multū cauendū his. q̄ d̄mis p̄cepti
 et ecclē humanaz sanitatem prepo
 nunt ne maleficos inuocent p r̄me
 dijs qz eorūdem inuocacōne posteri
 ora nonnunq̄ peiora prioribz sūt:
 ut in exemplo deducit Gre. p. dya
 de femina q̄ vno demone possessa p
 maleficō dum liberari attēptaba
 tur legio s̄b maleficorum operibus
 statim eam intrauit **Diger** Hā
 beo adhuc tria dubia de exorcismo
 An n̄ h̄ns exorcistatus ordinem ex
 orisare demoes licite ualeat De cū
 do q̄ sit d̄rā in ter effcām aque bene
 dicte et exorcismi cū vtz s̄ demoes
 molestiam ordinetur. Tercō an ex
 oracō tñ significet uel etiā An

aliqd efficiat **Theo** Ad p̄m et ad
 alia R̄ scūs doctoz Ad p̄mum di.
 xxij. qz sic i. iij. in ordine iqt exorā
 status et in alijs minoribz ordinibz
 cū oferūt recipit ptās ut q̄s h̄ l̄ il
 lō ex officio facere possit: puta exorā
 fac. et idē a n̄ habētibz ordmē licite
 fieri potest n̄ ut ex officio: q̄ntis illi
 h̄ n̄ habeant ex officio: Sicut in do
 mo nō consecrata p̄t d̄cā missa q̄ntis cō
 secracō ecclē ad hoc ordinetur ut i
 ea missa dicatur. s̄ h̄ tūc maḡ p̄ti
 net ad grām gr̄tis datā q̄ ad grāz
 sac̄nti Ad secūdu R̄ di. vi. dicens
 dyabolus impugnat nos ab exteri
 ori et interiori Aq̄ ḡ bñd̄cta ordi
 natur s̄ impugnacōnem dyaboliq̄
 ē ab exteriō: s̄ exorcism? s̄ ipugcōz
 dya. q̄ ē ab interiori vñ illi s̄ q̄sdāt
 dicuntur energumi id est intus la
 borātes aut ppter infestōnem fomi
 tis aut ppter possessionem corpalez
 a demone Ad tercium respōdet ibi
 d̄ q̄ etiā effiat qd ptz: tū qz p mo
 dum imperij dicuntur nō p moduz
 orōis tñ: ut exi maledicte dyabole
 Tū etiā qz beatus Greg. sup eze
 ch. d̄t Sacerdos d̄i p exorcismū ḡ
 diam man? credētibz iponit: et habi
 taē maligni spūs in eoz mente s̄ di
 cit: qd aliqd facit nisi qz demonia ei
 at? ē inuēniēs qz ec qn iā bap
 tizado exorcism? p̄us neglect? adhi
 bet dicē: qz tūc aliqd efficiat. cobi
 bē ab impugcōe dyaboli: cū ec post
 baptisimū paqz bñd̄cā aliq̄ ptās
 o iij

demons repimatur primo si exorcisatur puer et an baptismum mori sibi in vita sua tantum valuit ut in eo peccata demones debilitata fuerit et sit. Et ideo exorcismi non tamen significant sed etiam efficiunt aliquid. non tamen in corpore sed et in anima quia in utroque est infectio formae. Efficit autem iste est debilitatio peccatis demones ne tamen possit in homine sicut ante baptismum et alia bona in ipso impediatur: haec omnia Theophrastus. Ad secundum dubium de amore hereses seu philocapone vel bisitibi ut Avicenna loquitur. que est egrotatio quam aliquis incurrit propter amorem. Tradit enim Avicenna septem remedia inter cetera li. iiij. Primum est agnoscere personam in qua quis captus est. quod exprimitur aliquis ex passione infirmi. Et ex variatione pulsus ad noiactionem amantique sic radix egrotationis habetur ut etiam b. Ambrosius posuit in passione sancte agnetis de filio iudicis. Aliud est copula per matrimonium si lex sustinet. quia ita quodam sanantur cum obediunt nature. Tertium est applicatio medicinalium de quo ibidem tractat et docet. Quartum est ut amorem suum de dilecto per licita remedia ad aliud dirigendum auertat quod per se periclitari debet et ita fugere presentiam amati: quia sic distractitur animus. Quintum si ille rationabilis est corrigatur: conturbetur: tribuletur. et amoris opus ostendatur esse miserum. Sextum est ut potissimum retule ad ipsum dirigantur qui per se cum veritate et deo pos-

sunt. vituperent corpus et dispositionem dilecti et mores cum transfiguratione facerentur turpi seu deformi. Tamen quodam ex his plus inflantur quia in relatione de amato delectantur licet alij sanent. Septimum est ut occupetur in rebus arduis distractiuis officiis et homini. Similiter de similibus dicendum est. persecutio autem horum ad medicum pertinet. Sed theologica precedenti dubio dicta per alios applicari debent. Ad tertium dubium An ne bonus angelus aliquando iustos viros beneficiet. sicut constat malum angelum maleficare iniustos. Responsum habes ex patrum sanctorum exemplis quod sic primo multiplicis in infinitum. Quia quod ei boni a fonte totius bonitatis deo in nostra temporalia et corporalia bona emanat totum secundum beatum Dionysium per ministerium angelorum habemus et ut s. doctor in quodam loco super iiij. sententiarum tradit. Quia deus gratiam menti mentis nobilem vult infundere ad quam licet se nulla creatura peccatis extendit tamen ad hanc dispositiue angelus bonus cooperatur sicut etiam licet ad verbi dei conceptionem in virgine beatissima per quam deus homo factus est sola divina virtus efficienter affueit tamen angelico ministerio mens virginis per salutacionem per confortacionem et per informacionem multum excitata per ad bonum predisposita fuit. Est preterea comunior et magis persona tam sacre pagine quam philosophie naturali ista

opinio quod tradit omnia corpora celestia et gignit et mouerit virtute angelica: quod obre a christo et ab ecclesia virtutes celorum vocantur. A celestibus autem influentibus simpliciter omnia haec mundi corporalia reguntur. teste philosopho primo metaphysicorum. Est in super doctrina sci doctoris quod in homine facta sunt in quibus spiritus separati agere valent. Sed differenter voluntas intellectus et potentie alie ipsius anime affixe membris organici corporalibus. In primo solus deus. In secundum tamen deus et bonus angelus ut illuminet et in tertium deo permittente malus spiritus agere potest et impune: sed in peccato vel iustitia humane immisiones factas per angelos malos acceptas vel refutas et talia cum dei inuocata gratia propulsare vel eadem neglecta admittere posse. Dicitur. Licet hec sint innumerabilia bonorum angelorum etiam in iniustos per fluxa beneficia de quibus beatus nestus fuit habitus. sed gratius ero in antea tamen de his non quod principaliter sed de beneficiis eorum circa generatiua potentia utpote an quodam castificent. sic mali spiritus quosdam malos in frigidat per sua maleficia. Theologus. Habet dubium ita facit. sed videtur quod expediat. Ita ita scilicet de sereno abbate de quo refert Cassiodorus in collatione per collationem abba sereni prima. hic inquit per interna cordis atque anime castitate nocturnis diurnisque precibus ieiuniis que ac vigiliis infatigabiliter insistens auctos estus carnalis concupiscentie

tandem per diuinam gratiam in se extinxisse precepit. de maiori zelo castitatis succensus prefatis versus remedium a deo percipit ut interioris hominis castitas in corpus redudaet dei dono postremo autem adueniens ad eum angelus in visione nocturna eiusque velut aperiens vterum quendam ignitam carnis strumam. de eius visceribus euellens ac proiciens suisque omnia ut fuerat locus intestinalis constituens. Ecce inquit in centia carnis tue abscessa sunt: et obtinuisse te non uens in diurna die perpetuas corporis puritatem iuxta votum. quo poposci isti: ut ne ipse quidem naturali motu qui etiam in puillis atque lactantibus excitatur ulterius pulseris. Sicut de beato equico abbate dicit beatus Gregorius primo libro dialogorum. Hunc inquit cum iuuentutis sue tempore acri certamine carnis incensia fatigarent: ipse sine temptacionis angustie ad oracionis studium solacionem fecerunt. Cumque hac in re ab omnipotenti deo remedium continuis precibus quereretur: nocte quadam assistente angelo eunuchari se vidit eiusque visioni apparuit. quod omnem motum ex genitalibus membris eius abscideret: atque ex eo tempore ita fuit alienus a temptacione ac si sexum non haberet in corpore. Qua virtute fretus ex dei omnipotentis auxilio ut vis an perierat. ita cepit per modum etiam seis prece. Ita in vita patrum

illoz q̄s sc̄is etiā clibēs vir religio
fissimus collegit in libro suo quē pa
d̄sum noīat: Meminit cuiusdā sci
patris a mōchi quem beliam vocat
hic miā motus trecentas feminas i
mōsterium collegit a regere cepit.
Trāfacto autem bigennio iā trigi
taq̄nqz ānos d̄ceter h̄ns vite: tēp
tatus a carne in heremū fugit. vbi
biduo ieiun? orans ad deum ait: do
mine deus aut occide me a libera me
ab hac tēptacōne. vespere igitur so
nus ei irrepfit. tres angelos ibi ab
se venire vidit. quibus querentib?
Cur a mōsterio v̄ginum fugissz nē
ille pre verecūdia respondere aude
ret. dixerūt angeli. Si liberaberis
nū redibiz curā feminaz gerēdoz?
ille qz libēs Tūc illi iuramētum ab
belia recipietens qd̄ exegerāt eum
eunuchārūt Nam vn? manus alē
pedes terā? noua culā testes eius vi
sus est abscindere. non q̄ ita vere ef
set. h̄qz itā eē videbatur q̄rētibus?
an ne remediū sentiret? ille. se
plurimū exonerātū. vñ q̄nta die ad
lugentes feminas rediit a p. xl. an
nos q̄bus supuixit nec p̄stine tēpta
cōnis dem̄ceps scintillā sēhit. Nō mi
nus b̄nificiū collatū eē legim? beato
thome doctori nr̄i ordinis q̄ a s̄ag
uineis pp̄ ingressum d̄cā ordinis i
carceratus v̄t p̄ meretricem seduce
retur ab seculū tēptatus est. q̄ p̄ cō
sāguineos imissa est veste a ortu cō
positi h̄o. Hac ei sc̄is doctor intuens

ad ignem materialē accurrit. tūc eoz
ignitū arripuit a vi feminā e carcē
fugavit in orōe qz statim castitatis
bono positus obdormiuit v̄ duo an
geli ei apparuerūt dicētes: Ecce dei
te ex pte angim? angulo castitatis
q̄ nulla possit de cetera impugōne
dissolui. a q̄d hūane v̄tutis nō cōq̄
ritur merito: tibi ex pte dei cōferit ex
bono Penfit igitur cōdura sc̄is v̄
scz tactū cōdura a exclamando eui
gūlauit Deinceps tanto munere cas
titatis se totatū sēhit: v̄t ab eodem
tpe omnem horeret luxū: v̄t siē ne
cessitate fei? colloqui possit: h̄ p̄fca
castitate pollet ei? v̄t f̄dit legēda:

Capitulum .. Septim:

Fornice comeste ab hoib?
eis nocēt: n̄ bestijs oibo. h̄
q̄bus dā p̄ficiunt v̄t v̄s q̄
eas auidē q̄rūt. Fornicaz nomine
iusti designantur v̄t supra dudum
habuimus Comedere aut vite alie
ne detrahere est aut infama aut isa
na doctrina. de qua comestione cau
tum reddit filium q̄ p̄. xxij. dicit.
Noli eē in conuiuijs potatoz: nec
i cōmes s̄cōib? eoz q̄ carnes ad ve
scēdū cōferūt qz vacantes potibus
a dātes symbolū glō. i. det̄ d̄cōnū
cōsumētur vbi glō. Itēz d̄t Carnes
ad v̄scēdū cōferre ē i cōi locucōe dro
gacōis viciūm viciā p̄iorz dicere
de quorum pena subdit. qz talib?
vacantes cōsumuntur. Quo contra
v̄bis b̄is d̄mā continētes sapiēciā

operā dare cōgruit: q̄bo anima sacia
ri licite poterit de q̄ p̄. xxij. Sā
lomō subdit. Comede fili mel. glō.
doctrinam sapiētie. qz bonū est a fa
uū dilāssimum gutturi. Pica docti
na sapiēcie anime tue: quā cū iuene
ris habebiz in nouissimis spem. et
spes tua nō p̄ibit. Meli enī a fauo
d̄t glō. cōpat doctrinam sapiētie.
qz sicut illa ceteris abis: ita hec do
ctrinis p̄ualet alijs. Iterūqz deuora
toribus humanarum carniū p̄ detra
ctōnis viciūm a p̄ sup̄sticiōis male
ficiūm dicitur in ps̄. Filij hominū
dentes eorum arma a sagitte a lig
ue eoz gladius acutus. Et pubio
rum. iij. Inter quatuor gn̄acōes p̄
sas hec vltia est. de qua dicit gene
racō que p̄ d̄tib? gladios h̄z a cō
mādit molarib? suis v̄t comedat
in ope de t̄ra a pauperes ex hoibus.
vbi glō. S̄nacō. q̄ p̄ d̄tib? gladi
os h̄z. h̄ est q̄ suā p̄fidia alijs imit
tē conat a sicut corpa gladijs: ita
audiendū animas veneno allocucōis
occidit. vñ dicit v̄t comedat. i. ad
h̄ v̄t deuocēt inopes id ē innocentes.
a paupes id est humiles. Deuora
tū fornicaz nō hominibus h̄ besti
is v̄t v̄slo p̄dest qz maleficorū c̄ff a
uina detractōis viciū n̄ iustos h̄ p̄fi
tos delcāt. In cuius figura danielis
vñ. secūda bestia q̄ de mai ascendit
filis v̄slo erat q̄ in pte stetit a ordi
nes d̄cūm erāt in ore eius a in d̄ti
bus eius a dicebāt. Surge come

de carnes plurimas: p̄ q̄ triplex no
cumentū maleficorū innuitur. v̄ic?
bonorum t̄paliū humanorū corpo
rū a aiaz rationalium q̄ lesi solent
p̄ talia maleficorū exercitia v̄nde
puerbiorum. xvij. Semp iurgia
querit malus. angelus autem cru
delis mittetur contra eum. Expedit
magis v̄rse occurē raptis fetibus.
q̄ fatuo confidēt sibi i stulticia sua
vbi glosa Angelus crudelis immū
dus spiritus est: qui a domino cōt̄
peccatores mittitur. v̄t in presenti
affligat. ut egyptios. v̄nde immit
it in eos iram indignacōis sue p̄ an
gelos malos. Et subdit p̄t in v̄slo
hostis antiqui malicia intelligi au
fetus rapimus cum eos qui filij sui
erant cathesitando a baptisando dei
filij adiungimus: a hoc sepe facili
us fit: q̄ h̄tici ad fidē redū reuoca
re l̄ catholicū prauē agētem ad bo
m̄ opus reducere. Diger p̄ bestias v̄t
dicit fornicas deuorātes fide i pro
bia maleficia intelligi valent: dic ex
emplū quomodo id ope p̄ficiūt hu
mana ledendo corpora de sanitate in
infirmitatem. Theologus Audi ḡ
quid bestie tales petro iudici de q̄sū
pra retuli nephas fecerint. Qui enī
se in eo v̄ndicare studebant. sed qz
fidem bonam gerebat a se diligen
ter crucis siḡmum solebat. seqz
auisatus aliq̄cēs ob occasioē eorū
abstiebat p̄ q̄ maleficia p̄curari so
lēt. Idcō ille sus pp̄ astucia taliz

euadebat vno excepto tempore in quo ex delicto proprio meruit non in toto custodiri a domino put mihi retulit. Cōfueuerat ei in territorio bernensium. castro blanchenburg habere residēciam. tpe quo tñ eadē gubernabat. postq̄ aut officio resignauit. et ciuitatem bernensem reintravit ibiq; domicilium tenebat: die quadā rediens ad castri predictum vbi gñtus suus suū in officium substitutus fuerat in eodē castro petrus quedā expedire negocia apud sibi notos volebat. Tūc vna malefica et quatuor sorte eius de malicie viri uenerūt dsero in loco vno machiamenta sue artis volūtes p vno vt petrum gñter veneficis lederēt vlt occiderent que hęc latebant fraudis et merca. Adueniente igitur nocte petrus se benedicendo crucis signo cubitus iuit sed nocte surgere omnino proposuit: ad scribendum necessario quasdam ep̄lat et in ane recedere a loco valēt euigilans igitur in tempesta nocte sibi videbatur ex inopinato. qd dies adesset. luce deceptus fiducia de quo in se iatus qz vt putabat nocte neglexerat non se vt debuit munie to more solito vestimentis induit p gradus altos versus locum vbi pugillarem habuit descendit et locum clausum reperit. De quo maiori ira exardescens cū murmure p gradus q̄s descendit versus lectum iterato scēdebat. emittendo vnicam ex idigñ

cōne malebōnem p verbū satis bue ac si diceret. In nomine dyaboli. Et ecce statim in tenebris densissimis petrus proiectus est ip̄ceps p graduū predictorum passus ab eo ginter. vt famulus qui de subter scalam in cōmodo dormiebat excitaretur exiret et quid ad eēt aspiciere vellet reperit at petz accenso lumine solum in terra priuatū romis vsu iacentem et collisum p omnia mēbra sanguinem plurimum e corpore emittentem. Excitatus familia et nemo eāt q̄ lapsus causā apire posset. Tāde tñ diuina aridete grācia vsu romis recupauit: h̄ sanitatem corporis vix in tribus septimanis habuit. Et q̄q; maleficos haberet suspectos q̄s p viribus de terra t̄de cupiebat. tñ eos ignorabat h̄ sceleris sibi illati. Verūq; mihi il optū. qd nō reuelatur. euentu qdā factū est postmodum vt qdā latens maleficus veniens de terra bernensiu v̄ domiciliū habuit in ciuitate sriburgēsi lausanēs dyocēdie qdā in tabna cū bibul sederet et ad socios diceret. Ecce ait video optal que nominauit. in aqua vbi circa habitacōnem meam hamū in aq; pro captura piscium posui mihi eū furto leuat et furripit. distabant at abinvicem loca p sex magna theu to mea miliaria: p que ope dmois furtū ituebat. h̄ ubi p̄derauē fideles iū accusauerit et postmodū iudicialit̄ carceri mācipatus ē v̄ biduo

duriter q̄stionatus nil penitus fatei voluit de p̄p̄s facinoribus t̄cia at die q̄ fuit sabbatū in qua cōir ob reuerēciam beatissime v̄ginis: ea de colitur officose tortus iter virus suuz emouit. Nā p̄fatū sui v̄bi et furti veritate se dixit fuisse exptū et q̄. iij. viri malefici petz p̄nte maleficia. quā noiauit p manus eius de vetule in p̄ceps picissent fatebat. et causā h̄ ira cū die in vetulā venisse asseribat. qz scz sibi iusticiā aliquā ad libitū iudex existēdo n̄ mistrasset. ad diditq; se alijs duobus diebus dmonū machinamētis d̄tētū n̄ potuisse in tormētis r̄ndere h̄qz vt ait festū beate virginis q̄ ad officium celebra batur dixit se iā liberz ad dicēdum veritate. et ita tandē iuxta p̄rie municipalia igni t̄ditus est. Notādū tñ ḡtales pseudo p̄p̄e aliqui omnino d̄dictoria dicē solent p̄ p̄rem mendacij decepti. vt idē petrus exptū se eē retulit. Nā quedā malefica p euz capta ē et inturta. habuit aut maritū talis malefici n̄ magistz q̄ auro sitate ductus. ad quādā illaz pauni vetulā p̄perauit: de q̄ cūcti referbāt qd futura p̄nosceret. Ad hanc cū venisset. supplex petiuit vt sibi diceret. An ne spem habere d̄eret qdū vita vxor sua iudicē euaderet sua q̄ iam capta erat vxor. Cui Rz vetula. Noli timē indubie liberabis n̄ hac captitate mories. Quo viz factus ala gnor obuiauit iudici pet̄ altea die

Cui petrus vbi q̄so fuisti. Ad ille ap̄d p̄phetissā ait fui. q̄ mihi retulit vxorē de sua captitate liberādam eē nec mori ex hac captitate. Deinde regressus petrus in hospiciū: vocabat̄ a capta malefica q̄ petro dixit. Vidi qd maritus meus vetulam accersit. que me liberādam eē prenuntiauit. Pro mentitur qz p̄xima die tuo sibi iudicō incinerabor. hec cum postmodū iudex marito dixisset. et t̄bendo expectabant. q̄ iter maleficas veritate dixisset: sed secutum proxima die iturte femine incendūz p publicā factaz iusticiā: veritate malefice q̄ virū habuit palam fecit. Nec tñ credē d̄s petrū vt in p̄mo exemplo habitu ē: manibus maleficorū q̄ in castro n̄ erat corporalis p̄ ḡd̄ iactatū ad litterā: sed maleficorum sacrificijs et cerimonijs allecti d̄mones p̄ntes illō p̄cipiū fecerūt peti et vt mentes maleficorū deciperēt in p̄maginacōe sup̄sticōsoz t̄oim effecerūt vt sibi viderēt p̄ntes eē. Ita etiam i. ij. et iij. exemplo demonis in p̄sione in p̄maginacōe maleficorū factū est vt absētia velut p̄ntia cernerēt sicuti s̄ li. ca. i. audisti ex v̄b̄ sci doctois et eadē ca. v.:

Capitulum Octauum

Qibus formicarum nonnumquam sunt cadavera aialium mortuorum. Ad morale intelligēciā comedē

mortua animalia est aliquā frui pu
sa luxuria unde illecti aliquā femina
rū peccatū p̄p̄t famē luxuriose vo
luptatis mortua animalia comedēt
eis de in non modicā displicētiā dei
fructes vt p̄s cōtēsiō q̄nto sub s̄pen
dio in veritate s̄b typo de israheli
tico p̄plo tāgīf Imiciati inq̄t sūt be
elphogor et comederūt sacrificia mor
tuorū De quo nuēri ap̄cius d̄r xxv
Fornicat? est p̄plus cum filiabo mo
ab .q̄ vocauerunt eos ad sacrificia
sua At illi come derūt et adorauerūt
deos earum Imiciatus q̄ est beelpho
gor isrl et iratus dominus dixit ad
moysē Tolle cūctos p̄ncipes p̄p̄i et
suspende eos contra solem in patib
bulis ut auertat furor meus ab is
rahel. Nec omnia fecit israhel se
d̄cis occulta machinacōe balaa
malefici qui suo s̄filio illi mortificā
formicacōis exordium in israhel exti
tit sup quo glosa libidini quis fui
ento doctrinam balaa tenet Est er
go execrabilis etiam corporis for
micacō que violat tēplū dei et tollit
membra xpi et facit membra meret
ricis Sed execrabilior est generalis
formicacō in qua oē gen? peccati pa
rit cōtinet .cū anima sc̄z s̄orcō vbi
dei astitā et matrimonio eius asso
ciata ab adūlaro eius q̄ eam sibi i
fide despondit corrumpitur Est ḡ
sponsus et vir anime munde verbū
dei id est castus ¶ Despondi vos
omnes ait apostolus v̄m viro viz

ginem castam exhibere x̄p̄o Dū igitur
anima adberet sp̄oso et plecti
tur et audit verbū eius ab ip̄o susci
pit semen verbi et d̄cipit et facit fili
os: pudiciā iusticiam patientiam
et omnes virtutes vt salua sit p̄ ge
nerā cōnem filiorum .si p̄manserit
in fide et caritate .¶ Si autem se dya
bolo et demonibus prostituēt faci
et filio? adulteri sc̄z amnia pecca
ta et iterum glosa Origēnis ibidem
Per omnia peccata que committimus
maxime si n̄ surrep̄one aliqua .s̄
studio peccam? illi demoni cui cure
est admittimus et secramur . Et for
te tot demonibus et secramur . q̄t pec
cata committimus et misteria p̄doli il
lius pro illo suscipim? ¶ Similāf
āt corpa fornicacōum merito feti
torum animalium corporibus . qz vt
eccl̄ . x̄v̄ . d̄r . Ois mulier fornicata q̄i st̄
aus in vias calcabitur p̄p̄t q̄d p̄p̄e
tā post q̄ de his qui potētes sūt ad
bibendum v̄inum in quo est luxu
ria locutus est ps̄al̄ . v . Paulo post
ita subiungitur de eis de? facta sūt
morticina eorū quasi sterco in me
dio platearū In omnib? his non ē
auerfus furor eius: sed adhuc ma
nus eius sc̄licet dei extenta

Diger

¶ Sunt ne nostro tempore boni viri
aliqui decepti per magas vel male
ficas tuo iudicio: .

Theologus

¶ Acum in sequentibus suspendo

iudicium . s̄ ea q̄ publica vox tradit
et fama referat: ¶ Habemus hodie sac
theologie p̄fessorem insignem fra
trē henricū kaltysere inq̄sitorē he
retice prauitatis ¶ Hic cū anno p̄p̄e
preterito inq̄sitoris officio i ciuitate
Coloniensi insisteret vt mihi ip̄e r̄
tulit p̄cepit circa Coloniā quan
dam v̄ginem eē que in habitu viri
li omni tempore inessit: arma defe
rebat et vestimenta dissoluta velut
vnus de nobilium stipendarijs chor
as cū viris ducebat et potibz ac epu
lis adeo insistebat . vt metas femi
nei sexus que non negabat oino ex
cedere videretur: et qz eodē tēpore si
cut heu hodie sedem Treuerē eccl̄e
duo p̄ eadē st̄ndentes: ḡuiter mo
lestabāt: gloriabatur se v̄nā p̄tem
posse et velle intronisare sicut virgo
Iohanna de qua statū dicitur i gi
karolo francoꝝ paulo antea fecerat
in suū eum regnum cōfirmādo: p̄mo
illa se eandem Iohannam a d̄o sus
citātā eē affirmabat . Cū igit die q̄
dā cū Comite iuniori de vizeburg
q̄ eam tuebat et fouebat Coloniā
intrasset Et ibidē miā m̄spectu no
bilū fecisset: que magica arte vide
batur fieri Tādē p̄ p̄didū inq̄sitorē
vt inquireretur diligenter inuesti
gabatur et citabatur publice Map
pam enim quandam dicebatur la
cerasse . et subito in oculis omnium
reintegrasse Et vitrum q̄ddam ad
parietē a se iactatū et confractum i

momento rep̄asse: et similia plura i
ania ostētasse Sed misera parē mā
datis eccl̄e rennuit: comitem ante
fatum in tutelam . ne caperetur ha
buit p̄ quem clande Colonia edu
cta manu? quidē inq̄sitoris sed ex
comunicacōis vinculum non eua
sit Quo tandem arata: p̄tes almaie
exiit metasqz gallie intrauit v̄ mi
litem quendam ne ecclesiastico int̄
dicto vexaretur: et gladio duxit in
matrimonium ¶ De inde sacerdos
quidam lenō vocandus potius mā
gam hanc verbis delimituit amato
rijs cum quo postremo furtim re ce
dens metensem ciuitatem intrauit
vbi velut concubina secum habitās
quali spiritu ducta fuerit . cunctis
patenter ostendit fuit preterea in
fra decem annorum sp̄acia nouiter
i francia q̄dā de qua premisi virgo
Iohanna nomine: tā p̄phetico sp̄iri
tu q̄ miraculorum p̄tate vt putaba
tur clarens ¶ Nec enim v̄ste virili
sēp vtebatur nec vllis doctorū q̄rū
cumqz p̄suasione emoliri potuit
vt tales deponeret vestes feminis
cōtentā p̄f̄am cum se palam v̄ginē
et feminam eē protestaretur Sub
hoc inquit habitu virili in signum
future victorie vt verbo predicā . et
habitu a d̄o missa sum adiūare
verum francoꝝ regem karolū et i
suo firmāe regno a quo eum fuga
re nituntur rex anglie et dux burgū
die ¶ Protunc enim h̄ij iūcti

mutuo cibis? carnis frādam premebant grauissime. Igitur cū suo domino Johanna continue velut miles equitabat. futura et fausta multa predicabat: victorijs bellis quibus dā intererat. Et alia mira talia pertrabat. De quibus nedum franciā sed oīa christianoꝝ regna stupebāt. Ad tātam demiq; p̄supcōnē venit. Johanna vt nodū adēpta franciā am bohēmis vbi hereticorum multitudine tunc fuit minas intenta et p̄ litteras dubitabat exinde seculares et ecclesiasticas regulas et monasticas q̄ spū regeretur dyabolo an dīno: Scripserūt p̄inde quidam viri litteratissimi tractatus eius ex pte: in quibus n̄ mō diuersa sed etiā adūsa de v̄gine senserūt. Postq̄ autē regē karolū in multis iurisset et firmasset regno annis quibus dā demum nutu vt creditur dīno p̄ angliorū armata capta est et incarcerata: Accersitis autē et vocatis in magna multitudine magistris tā dīni q̄ hūani iuris multis diebus examinata est. Et p̄ ut a magistro Nicolao amica licentiato in theologia audiuit q̄ abasiam fuit vniuersitatē parisiensē tāde ip̄a facta ē se habere familiare dei angelū q̄ iudicō litteratissimorū viroꝝ iudicatus ē eē malignus spūs ex multo cōiecturatus et p̄ bacōibus p̄ quē spiritus velut magam effectam ipsam ignibus per publicam iusticiam consummisserunt et prout de hac historia

rex anglie nō imperatori. Diger minis satis late scriptoten? hystoia in notuit. Eodem tempore due femine prope parisiensē suzreperunt se publice dicentes missa ē a deo vt v̄gini Johanne eēt in subsidium et quē admodum a p̄dicto magistro Nicolao viue vocis organo audiuit obinde velut magē vel malicōe p̄ inquisitor em frācie capte sunt et p̄ plures sacre theologie doctores examine tādem r̄pti sunt maligni spūs deliramentis decepte. Unde cum vna ex eis dem feminis se p̄ angelum satthane seductas speriret. ex magroꝝ informacōne a ceptis resipuit et errorem prout debuit statim reuocauit. Alia vero in p̄tinacia p̄manens ignibus consumpta est.

Diger. Mirari non sufficō quomō fragilis sexus in tātas audeat p̄ illi re supcōnes. **Theologus.** Apud simplices tui similes mira sunt ista sed imprudētū oculis hec rara n̄ sūt. **Sunt enim tria in v̄rum natura q̄ si sine dīcōis limites excedūt aut in diminucōne. Aut in excessu comitatis vel malicōe apicem sibi v̄dicant. ligua videlicet Ecclesiasticus et femina que si bono reguntur spiritu optima. si vero malo. pessima fieri cōsueuerunt. ligue enim v̄nius bono ministerio vt de ligua primo exemplificemus fidei christiane plūima regna subūgata sunt. vt in sanctis christi apostolis et in sapientibus**

sapientibus p̄ p̄dicatoribus prudentis etiā viri lingua n̄ nunquam infirmorum hominum stīges prepeditur p̄pter q̄d salomon. p̄. x. dicit. In labijs sapientis inuenitur sapientia et v̄ga in torso eius qui indiget corde. Argentū electus lingua iusti cor impiorum pro nichilo. labia iusti erudiunt plurimos: qui autē in docti sūt in cordis egestate morient. **¶** causa ibidem. xvi. s̄ditur qz hominis est p̄parare animi. et dñi gubernare ligua. De malicia lingue. Eccl. xxviii. dicit. ligua testificans abducat mortē. ligua tercia multos amouit et dispersit illos a gente in gentē. ciuitates munitas diuitum destruxit et domos magnatorum effodit. vide ibi multa mala. et Jacobi. in similitudine que mala ligua facit. Est autē tria ligua eorū q̄ int̄ duas trias ptes incaute vel malicōse loquūtur aliqua. De ecclesiasticis. ij. plurima exempla habem. **¶** S̄b ecclesiasticis autē clericis et religiosi intelligūtur in vtroq; sexu. Quo ad malos ei clericos dicit b. Ihero: i. epl̄a ad nepotianū. Negociatorem clericū ex inope diuites: ex ignobili gloriofū q̄ quādā pestē fugerit. **¶** Bernar. omel. xxxij. sup cātica loquēs de clericis dicit. Si insurgeret apertus hereticus: mitteret foras et airceret. **¶** Si violētus inimicus ab scōde ret se forsitā ab eo boni sc̄z pastores. **¶** Nūc vero quē eiciēt a q̄ abscondēt se oēs amici et oēs adūsarij oēs do

inestici et nulli pacifici. Omnes proximi et omnes que sua sunt querunt. **¶** Hinc beatus Gregorius in pastora. dicit. Nemo amplius in ecclesia noceat q̄ q̄ puerse agens nomen vel ordinem sanctitatis habet. Delinquētem namq; hūnc redarguere nullus presumit et in exemplum culpa vehementer extenditur. q̄n pro reuerencia ordinis peccator honoratur. De religiosi etiā dicit beatus Augustinus. ab v̄mōcōnū bonatistam. Si plūster fateor caritati vestre coram domino deo nostro qui testis est super animam meam ex quo deo seruiēcepi qm̄ difficile sum exptus meliores q̄ qui in monasterijs profecerūt. Ita nō sūt peiores exptus q̄ q̄ in monasterijs defecerūt. De mulieribus vero malicia eccl. xxv. dicit. Nō ē caput nequus super caput colubri et n̄ est ira super irā mulieris amori leoni et dīcom plū placebit qz habitare cū muli eneqz. Et inter plura q̄ sequūt et p̄cedunt ibidē de neqz mulieribus cludit. Brevis oīs malicia super maliciam mulieris. **¶** Hinc Crisostomus sup isto Math. xi. Nō expedit nubere. Quid aliud est mulier quam amicitie inimica ieffugabilis pena. necessarium malum naturalis tēptacō desiderabilis calamitas domesticū p̄culū delcābile detrimētum mali natura boni coloris de p̄icta ḡ si dimittē illam peccatū ē tenē at fere totū tū ē necō ē a dimittentes adultera faciamus. aut eni

quādiā pugnā tenētes habeamus Tullius de miqz. ij. rethorice dē viros ad vñūqdqz maleficiū singule cupiditates impellunt: mulieres ad oia maleficia cupiditatē vna ducit muliebrū enī viciōz oim fundamētū est a natura: et Seneca in suis pū. Aut amat aut odit mulier nūl terciū dedisse flere feminā est mendaciū: Duo gñā lacrimaz habentur in oculis feminaz verū doloris vñū: infidiāz aliud. Mulier cū sola cogitat: mala cogitat De boīs aut mulierbo tanta laus est vt eadē bñficasse viros legatur et saluasse: atqz gētes terras et vrbes vt de delicta Judith ptz et bester. Omne aposto. i. cor. vij. Si qua mulier hzvi nū infidelem: et hic dicit habitare cū illa non dimittat vix. Sāfica tus est enī vir infidelis p mulierez fidelē. Jo eadē. xxvi. d. Mulieris bone beatus vir Numerus enī annorū duplex multa ibi nārat laudabilissimā p totū enī capi. de excellētiaboz similiter Salomō: ymo spūl scūs pū. vi. p totū capi. de muliere forti. p̄fata satis in noui testamenti feis clauerūt: p̄mo in virginibz et alijs feis sanctis q̄ ad xpianam gēte p̄fidos traxerūt: vt magdalena kate. margaretha martha et eis similes. Dic eadē totū vngarie regm ab olyn p̄olatricē deditū p gillaz sorore xpianam impatoris fidei catholicē adiunctū est p regem vnga

rie cui p̄fata gilla in matrimoniu ē dīta p quā eadē dūsus est rex et in baptismo Schir? noiatu? postea qz miraculis clarus canomiat? vt vincentius pōit in historia. spe. li. xxvi. ca. ix. Dic p̄terea p lochūdem xpianā v̄ginē natā de burgūtorū. flipite rex frācorū clatoreus passim p̄suasus. tādem p̄olatricas reliquit et cum regno ad xpī fidem deuenit vt vincentius nar. t. li. xxij. ca. iij. v. et vi.

¶ Capitulum .i. Nonum

Et lebentes homines huō re acuto formice pūgunt nō tñ tam ledūt grauter. q̄ apes suos p̄secuto res Sūt enīz due potēcie quas vnicuiqz rei dīma p̄uidētia tribuit: irascibilis et cōcupiscibilis. Ista qua cōmodum d̄ fideratur: illa qua noduim fugat. p cōcupiscibilem nāqz necessaria affectantur et delectabilia: Sed p irascibilem noxia refutantur et f̄stibilia. Ista p̄m̄ elemētis. iij. aspici mus eē in oibz vegetabilibz. et animātibz vsqz ad rōnale aīal homīez ymo suo mō in sepatis spiritibz: s̄ i hoc est differētia. q̄ appetitus rei delectabilis et repulsa rei tristabil in sola rōnabili creatura v̄tus fieri pōt vel viciū n̄ in inferioribz Et sic inter minuta aīalia triplex repitur punctio formice et minima q̄ statiz transit apis durior sed scorpionis pessimā ita inter rōnales creaturas

triplex reperitur vindicacō leuis eorum q̄ caritate repleti sunt: dura eorum q̄ indiscreto zelo feruet: et pessima in demonibz et eoz sequacibz. p̄mi in puniōne similitudinem gerunt formice que sine eulio hūoris tñ mō p̄fusione iniuriā vlciscitur: d̄ tali se emendare se cupiebat q̄ in p̄s: ait Corripiet me iustus in misericordia et increpabit me: Et aposto. ab Gal. vi. Si preoccupatus fuerit hō in aliq̄ delicto vos q̄ spūales estis instruite h̄mōi i spū leuitat. d̄ f̄d̄ rās temetip̄si ne et tu tēptis. Vñ Iheronimus in epla ad Oceanū Quid necē est bis pūgere nisi recalcitrātem p se satis erubescētē d̄fundere amplius cui sua rō magister ē cui p̄p̄a d̄sciēcia v̄rga et igemita ve recūdia lex disciplina ē et Greg. li. xix. morali. Regat discipline vigor mansuetudinē et mansuetudo oroz vigorē. et sic alter d̄mendetur ex altero vt nec vigor sit rigidus n̄ māfuetudo dissoluta. De huius prime puniōnis modo paboliciū satis ac cōmodum fertur de nr̄is tale formicis exēplū: fuit enim quidam villanus qui nimis cenicose voluntatis v̄porem habebat q̄ viro in cunctis fere mandatis recalcitrāuit Anxi? at dū v̄ p qd̄ rebellem d̄pesceret discretē et rōnabiliter: Quadā die d̄ se b̄ganti respondit: femina es nec verbis emendata es meis p verbera ḡuia in te miles effici nolo: nec cōtra

etiam p meas plagas. te in lecto iacentem velut contractaz desidero sed tibi dico. nisi te emendaueris. paruis meis amīs de te querelā vno proponam die contra te effrenem. Cui illa. In hoc inquit liquet tuus effeminatus animus atqz genealogia ignobilis qui de parui status tuus m̄bi minaris amīs. Nō enīz mulier minaris plebeis. At ille R. Hac vice tibi tantum parca: et die ista. sed reuera si te nō emendaueris p̄uis meis conquerar amīs: Cumqz misera non melior sed efficeretur p̄ior. seruauit vi: discretus et prudens suarum minarum vitātem adimplere in crastino. ¶ Tunc enim illa velut atē virum inuadere cepit verbis plurimum contumeliosis Cui maritus. Moto tempus ad est vt factis verba compensem. Vxorem igitur propriam innadit. vestimentis omnibus preter camisiam exiit manibus et pedibus v̄spelle ligauit et humeris proprijs clamātem et maledicentem i proximum sui orti cumulum formicarum humore solito perfusa et correcta a minimum ad meliora conūtere cepit. Nam bestiole more solito in auibz et naribus in ore et in alijs mulieris artubz eam cruciabant grauter. Tunc illa eiulatu grandi iuramentis et sacramentis p̄m̄isit graubz se de cetero viro velle ad nutū obedire

tin vt cruciatū amicōꝝ puuloꝝ uera
 deret Ex hinc liberata p viz mulier
 mirū in modū emendata ē et felix ef
 fecta quā fecerūt deinceps ppa pei
 cula caucōre. **¶** Sic igit mod⁹ corri
 gendi satis discretus et tēperat⁹ fu
 it Indiscrete vero corrigētes p lesi
 omib⁹ iātis apib⁹ sūt similes. que
 ledēto aliū. dū aculeus manet i vlti
 vulnē sese ppetuo fructu labois pu
 niūt Tales crudeles sūt de quibus
¶ Seneca de clemētia ad neronē dicit:
 Crudeles mihil aliud est q̄ atrocitas
 ai m pennis erigendis Crudeles
 vocabo q̄ puniēdi cāz hnt mod⁹ non
 hnt et tñvt hugo de scō victore dicit:
 libro de institucōne nouicioꝝ Diffi
 cile est cor in malicia mduatū ad for
 mam discipline et speciem honestatē
 incuruare h̄ necesse est vt dura materia
 cum facile ad formā nō flectitur. ei
 et acrioris flamme incendium. et
 mallei grauioris tūfio adhibeatur
¶ Scorpionum autē passioib⁹ vī
 dicacō maleficorum et demonum m d
 signatur In quibus vt beatus Dp
 omisi⁹ dicit. iij. ca. de dmi⁹ noib⁹.
 Est furor irracōnabilis et fantasia
 pteua Cui genes. xlix. Jacob ma
 ledixit i psona symeon et leui in fu
 rore suo ait Occiderunt viz. Male
 dictus furor eoz qz p̄nax et idig
 cō eoz qz dura diuidaz eos De his
 b. Ite. in plogo sup iofue dicit Cessz
 azarato vulnere contra nos isurge
 scorpūs et sanctum opus uenerata

carpe ligua desistat: Tales sūt ille
 monstruose locuste et mortifere. de
 quibus Apoc. ix. dicit habebāt cau
 das similes scorpionum. et aculei
 erant in caudis earum: et potestas
 eorum nocere hominibus mensib⁹
 quinqz: et habebant sup se regem
 angelum abissi cui nomē extimā⁹
 secundum glō. autem p bestias ta
 les veram fidem puertere molientes
 intelligūtur: qz suis dolos sententi
 is vt scorpūs corā blandiuntur et
 latenter pungunt Cumqz tumulti
 nocere nequnt querunt auxiliū p̄n
 cipum q̄ clade dicitur. qz vt astrin
 gāt terrent et blandiuntur et sup se
 hnt angelum abissi D pabolū dōi
 nantem tremis cuius nomē extimi
 nans qz a pat̄a vite secludit suos
¶ Diger Satis de correctōis pūcti
 one discreta et irracōnabili diuisiva
 nos ediderūt tractatus Sed vnuz
 est qz de maleficō dmonum multi n̄
 credūt eoz videlicet q̄ inter demōes
 incubi vocantur et succubi n̄ in fa
 ta fia nō realitate aliq̄ būore noō
 et irali pūgē et fedare qd igit de hoc
 vix sit l̄ ficticiū vel enodare:.

¶ Theologus Hanc q̄stionem scūs
 Aug. de ci. dei. li. iij. ca. v. quidē mo
 uet h̄ non definit vbi sic dicit V
 tz potuit ven⁹ ex scubitu Anchisē
 enēā parē lmas ex scubitu iuniois
 filie romulum gignere. in medio re
 liquim⁹ Nā pene tal q̄stio etiā descip
 tuis nostris ab omib⁹ qua queritur

Vtrum p̄uerratores angeli cū fi
 liabus hominum concubuerint. vñ
 natis gigantibus id ē nimū grandi
 bus et fortibus viris tūc tra completa ē
 Sz li. xv. ca. xxij. q̄stionē determi
 nat in hec verba. Et qm̄ crebrima
 fama est multiqz se exptos vel ab
 eis qui expti eēt: de quoz fide du
 bitandum non eēt audisse confirmāt
 filuanos et faunos paunos quos vul
 go incubos vocant sepe improbosex
 tuisse mulieribus et earum appeti
 se ac pegisse scubitu. Et quosdam
 demones quos dufios galli nuncu
 pant assidue hanc immundiciam
 et temptare et efficere plures tales qz
 assueuerāt vt hoc negare impuden
 tie videatur. **¶** Hoc ille. Postea ibidē
 determinat secundam questionem
 viz qz illud Genes. vi. videntes fi
 lij dei id est seth filias hominum. i.
 cham n̄ de incubis intelligitur. Qd
 autem incubos eē nō sit incredibile
 ad illō ibidem est glosa. que dicit sic.
 Non est incredibile ab hominib⁹
 non ab angelis sed quibusdam de
 monibus qui mulieribus sunt im
 probi eiusmodi homines id est giga
 tes eē procreatos. scz de quibus in
 littera dicit gigantes autem erant su
 per terram Quia et post diluuiū
 corpora non solum viroz. sed etiam
 mulierum incredibilis magnitudi
 nis extiterūt. Ad idē ē glō. p̄sa. xij.
 v̄ p̄pha desercōne babilonice citat
 p̄dicat et mōstra i eis habitāda. Ibi

inqt habitabūt struconēs et pilosi
 saltabūt i loco pilosi vñ glō dicit Pi
 losi sūt filuestres boies hispidi q̄ in
 cubones vel satiri l̄ grā demonum
 Et p̄sa. xxxij. sup illo loco v̄ p̄pbe
 tat desolacōez t̄re ydumeoz q̄ p̄se
 q̄bāt iudeos Ent inqt cubile d̄ico
 nū et pascua struconū et occurrent de
 moia glō. it̄ lineal. i. mōstr̄ demō
 adiucō et glō. b. Gre. i. bide Qui alij
 pilosi noie figurāt. n̄ hi q̄s grā pa
 nas. latini vero iucos vocant de d
 moib⁹ eē Cassian⁹ coll. i. abbas. se
 remi passum expōit p̄fatū. Ad idē ē
 b. I. ydo. li. viij. ca. vi. sic dicens Pi
 losi qui grece panite. latine incubi
 appellantur sūt inuñ ab iūto pas
 sim cū animalibus vñ et incubi di
 cūtur ab incubendo hoc est stuprā⁹
¶ Sepe enim improbi existūt etiam
 mulieribus et eaz pagunt scubitu
 quos demones galli dufios nuncu
 pātqz assidue hanc pagūt immun
 diciam. Quē at vulgo incubonē vo
 cāt hūc rōm̄ p̄baunū vicariū dicit
 ad quē Orati⁹ dicit p̄baune nimpha
 rum fugentiū amator meas p̄fines
 et a pura rura lenis incedas In sup
 illō apli. i. cor. xi. Mulier dicit velam
 brē sup caput suum p̄pter angelos
 multa catholici exponūt qd seq̄t p̄
 t̄ agelos. i. iucos. Ad idē ē ioseph⁹
 sup textu gen. vi. p̄allega⁹. Itē wil
 helm⁹. li. de vniūso pte. vi. ar. vi.
 m̄apl. i. p̄reterea l̄ determinat s. doc
 tor pte p̄ma q̄stione. li. et in secūdo
 p̄ iij.

scripto di. viij. q. dli. vij. q. x. atqz
sup ysaiam. ca. xij. xij. cuius mo
tua sunt verba b. Augustini. in de
ci. dei. vñ talia negare dicitur Thō. ipru
dentie est Id enim qd multa vide
tur nō pōt omnino falsū eē s̄m phz
in de somno et vigilia in fine. et in
Ethicor. Pileo de historijs mult
et autētijs. tam catholicor. q̄ eth
nicor. q̄ incubos eē palam asseue
rāt. Causa aut quare demones se in
cubos faciūt vel succubos: h̄ eē vide
tur vt p luxurie vidū hominis vt ri
us qz naturā ledant: corporis vicz et
anime qua in lesione papue delecta
ri videtur vñ enumeratis p altissim
in multis luxurie vicijs a q̄bo suuz po
pulū mundum eē voluit in q̄bo nisi
deles izretati erāt: ait Levi. xvij. Ne
polluamini in omnibz his q̄bo cōta
minate sunt gentes quas ego citi
am ante conspectum vestz e quibz
polluta est terra: cuius sceleā ego vi
sitabo dicit glō. sup verbo gentes De
mones inq̄t q̄ ppter multitudinem
dicunt gentes vniuersē: qui cū oī
peccato gaudeant p̄cipue fornicā
cōne et p̄olat a. qz in his corpus et
aima maculatur et totus hō q̄ terra
diatur. Omne enim peccatū qd cūqz
fecerit hō extra corpus ē: Qui autē
fornicatur in corpus xp̄m peccat.
An nescitis qm q̄ adberet meretici
vñū corp? efficit vt ptz p. cor. vi.
Histo mag. de iacob et succub h̄ ituei
libz w̄lbe l̄mū. v̄ s̄. in suo vl. li. de

vnūso et tlo. brabātinū in li. suo de
vnūso. q̄ vulgo de apibz intitulat
legito et mirabilia aspiciēs. P̄tēa
v̄gis cuiusdam multū pulchre cor
pi? dispocone et q̄ ad aiaz valde d
uote in Basiliē. cōstituta dyocesi.
bonā et diuturnā noticiā habuit q̄cō
fessor suus sui c? demō cellulā sepil
sime et dormi cōis locū p turbabat
mō strepitū. moto terrificis appa
ricōnibus verum qz in cunctis que
virgo gessit omni plena fuit custo
dia xp̄i assistēte grā a cūctis virgin
ab incubo sēp remansit intacta. s̄ā
secū ipa cōstēs nullo teste cōscio p
ter boni angeli sui custodis reuerē
ciam cū diligētissime sēp obseque
bat. pede nudo sese aspiciere nō aud
bat et ab inde vestita die noctuqz
iacebat. Fuit demiqz fama cōis vi
rorū fide dignor. eo tēpore q̄ Cōstā
ciense cōsiliū generale celebrabat
in quo h̄ est in ciuitate ipa cōstāciē
si qd verecūdum est dictū ppter p̄n
cipum seculariū et mechanicorum
p̄nciam incredibilis meretriciū ml
titudo aderat. eodē in q̄ tpe i eadē
dyocesi ppe opidum v̄m̄t baur i
campi latitudine quedam vt vide
batur femina pulcherrima secūdu
corpi pulchritudinem cursori cui
dā obuiauit i ipō itanē. Que cū viz
istū deū timentem ad opus nepha
rij concubitus inuitaret: facin? bor
ruit. dei proteclus adiutorio. Cūqz
simplici animo cursor vnde femina

veniret ab ea quefiss: respondit de
cōstāciē. v̄mo cōsilio. Et apta quā
in latē portabat crumenā s̄bitulit
Ecce has oēs pecunias i p̄fato loco
corpi mei mēcedē cōquefui et tve
dicto velut fumus p̄tin? euaniūt et
q̄ succubo fuerit spurcissimis verbz
fuga ondit

.. Ca. 17

Inq̄nāt fornice man? cas
mltū tangēcū et inq̄nanf
p̄cā? vel se se maculat qm
caute eos cōtredāt. Cū enim cōdicōnis
sint libere sua libtate carere nolētes
sicut se molestātes hūiore acute pū
gūt. Ita captiuitatē eaz q̄rētes ma
nibz polluitur. In q̄ cōtactus oīs il
licitus nob̄ p̄hiberi moralit inuit.
ne iterioi p̄fā h̄ie corā dīno et āge
lio maculati appaream? cōspēdu
Sum? ei dicit. A. ij. cor. vi. tēplū dei
vivi sicut dicit dē? qm inhabitabo h̄ ill
et inambulabo et ipi mihi erūt p̄p?
p̄f? qd exite de medio eoz. et sepa
mini dicit dñs? et immūd ne tetigerit
et ego recipiā vos et ero vob̄ in p̄z
et vos eritis mihi in filios et filias
dicit dñs oipotēs. Vās igitur habē
tes p̄missiones carissimi mūdemus
nos ab oī inq̄namento carnis et spi
tus p̄ficiētes scificacōem in timore
dei. v̄ba sūt apostoli p totū. Quo s̄
maxie luxuriosi delinq̄re rēpiūt cor
pus cōiq̄nantes et sp̄m. q̄ v̄gines
et feminas tāgūt illicitē vel vbi sex

us femine? seipm p̄alpāt et dare
sinit iuere cūde. De q̄bo b. petrus. h̄.
sua canonica. ij. ca. sic dicit. Vbi sūt ve
lut irrōnabilia peccō voluptatē exil
timātes dicit delicias cōmōnacōis et
macule dicit affluētes in cōiuijs
suis luxuriātes vobiscū. oculos h̄n
tes? plenos adulterij et incessabilis
delicti polli cōtes animas instabiles
q̄uis enī fornicā inter minuta ani
malia sit i gemo et sagacitate nobi
lissimū tñ incaute tactum q̄tū cūqz
quis sit m̄fidus eum reddit immū
dum. Ita humanum corpus licet a
peccato sit actuali innoxium. tñ a
dispari sexu tactū facit nimis vtz
qz h̄ie? facit pollutū. Cuius q̄ppe ta
ct? a cōne modicissimo adhibito hu
more in lutū statū auertit. Argentū
insup ecā si ad mitorē purgatū fue
rit septuplū. vel minera qualiscūqz
albā. eciam si aux fuerit obrisum
cū in cartā munda suo tractu ductū
protinus in liquorem ex motu in se
sibiliter resoluitur. et macula d̄ mū
do sup m̄ido cōtrahitur. Vnde h̄?
in t̄p̄m olj deus vetasse legit nē
sup terrā reptātia vel eidem multuz
herētia ab electo tāgerēt. p̄p̄o alio
q̄n pena iq̄nacōis q̄s mulctabatur
Vnde leuitici. xi. Oē qd reptat super
terram glō. terrenā sapiens ab h̄i
nabile erit nec assumetur in cibum
Quicquid super pedus quadrupes
gradit glō. Castrimargie studeo
et multos h̄ns h̄z pedes glōsa ex
p̄ij.

varijs scripturis et varia doctrina
sibi salutē futurā affirman s siue fu
p humū trahitur euāgelioꝝ p̄dica
coe abutēs luxuiose uiuēto n̄ come
detis qz ab hōinabile ē. No hite p̄tai
nare aias vr̄as. nec tāgatis q̄cqm
eoz ne immūdi sitis Ego emi sū dñs
deus vr̄. Sc̄a estote qm ego sanctus
sū. glō: nōt hic nō oem pollucōez in
mortuis corporibz vñ seq̄t: Ne pol
luatis aias vr̄as i oī reptili qd mo
uetur sup t̄rā. **Diger** Quia h̄ lo
cum h̄z adhuc sibi cauendi ab inq̄
nacōe v̄fus qz h̄is: q̄ q̄s m̄ficiat̄ po
tiss̄ie p̄ luxuriā put̄ p̄basti sciē au
pio de maib̄ qdā mibi occurrentia
dubia. p̄imum an incubi generent
aliq̄n fetus. Sc̄a d̄o cur pl̄ impro
bi sint vel eē videant̄ feis q̄viris:
Tercō q̄bo remedijs liberari possint
q̄ ab incub̄ vxantur. **Theologus**
Ad p̄mi solucōez tria adūtas vicz
q̄demonēs p̄pe nō generāt nec cau
piāz sēntuam in venerys h̄nt licz
gnacōz pl̄ p̄curāe possint n̄ siue h̄ il
li? vi cui se fecit fucubū demon ali
q̄s l̄ n̄ illi? cuius v̄tus semētia ē n̄ fe
melle huius cuius delusor ē incubo
P̄ri d̄a rōem si sciē libet videre pote
is i s̄. doc: v̄ p̄us n̄ i wilhel. Sc̄a d̄o
debuat idē n̄ p̄cedēs: qz sp̄s carnē
n̄ ossa n̄ h̄z neqz gnacōis instrūta
p̄ q̄ sola n̄ voluptas̄ cupiscibilis qe
neracō carnal̄ explēf̄: p̄tēa vt verb̄
vtar wilhel. Si cupiscēciā libidi
mosa h̄erēt̄ cū pessimi sint v̄tiqz a so

comitico vico se n̄ stierēt in viros qz
tñ tñ nullibi r̄pim? H̄ndūs at̄ al
tissim? q̄ virilē sp̄ez i h̄is a flagi
cō eoz vsqz hodie sic saluauit: Qd̄
at̄ gnacō em p̄curēt aliq̄n ex p̄cedē
tis capli auctoritatibz palā ē. n̄ ex
wilhel. d̄as sic clāet qz gētē hūno
rū ab h̄mōi demōibus gnata ē eui
dēt̄ historia regnoz occidētaliū
nariat̄ n̄ insulā cypri totā populatā
eēt̄ inbitatā a filijs incuboz. fama
p̄dicat: Demiqz qz gigātes p̄creare
valeāt vt nascātur. l̄ cupiāt̄ cās s̄.
doctoz assigt: qz sciē p̄nt̄ v̄tutes v̄
tut̄ semētie ex disposicōe viri h̄mōi
a q̄ dēf̄sa est. n̄ mulieres eide p̄porā
ōte p̄plexōem agnoscēt̄ ita stella
cōem optie ad h̄ coopātē q̄bus fil
cōcurrētibus possibile ē geitos m̄g
nos eēt̄ fortes corpe. Quo ec̄ n̄ ob
stātē. incubi calliditate n̄ maleficō v̄
possit habere filiū n̄ femella eide sal
ua v̄triusqz virginitate n̄ tñ indig
tate tali q̄l̄ in beatiss̄iā v̄gine exatit
lice tñ v̄triusqz aureola si sciē dēf̄o
ras i. iij. scripto. q. x. l. T̄bo: legas
n̄ ita eē possibile clāe discēs. N̄ m̄
reris in h̄. N̄ i b̄ābgenh̄ d̄yocēh̄ v̄
gis noticiā habui q̄ p̄uez genuit̄ n̄
virgo vera p̄ ptū p̄mānt̄ n̄ integ
tate carnis. qd̄ soli? dei gener̄ as p̄
uilegiū ē. h̄ i expiētia volūtate libi
dimis: fuit enī virgo pulchra valde
fo rme elegātis d̄ne nobili obseq̄s.
qnā qdā iuueis dolofus n̄ potēs ag
nosce q̄fuit v̄ijs q̄b? potuit. **De cū**

ūgo deuota velut hostē vitāet̄ virul
qz h̄is. ip̄e nocturno tpe infidias
virgini posuit: n̄ qz obdormiēs for
tissime n̄ inexatabilē qdāmō in p̄
fōno iacere s̄fueuisset. nescio vñ di
diāt̄ ex hac occasioē in cubiculū vir
gis v̄it̄ dormiētē agnoscit. nescit ū
govt̄ d̄t̄ i sciā sua quō ip̄gnauēit
n̄ ita recessit. Cū at̄ virgo h̄i edam
postmodū peius ignara. siḡ imp̄g
cōis h̄re m̄apet̄ n̄ ad exa mē coram
honestis matronis̄ posita imp̄gn̄ta
eēt̄ reptā: fugit re? de p̄a q̄ alias
palo trāffixus fuiss̄. Ipa at̄ ūgo in
credibilibz lacrimis sese deplāxit. fu
erūt tūc m̄lta q̄ virgi vt sine piculo
pareret m̄rimoniū suaserūt. aliq̄ qz
deber̄? extitit: ea abuti cupierūt p̄
fatā ptus difficultate allegātes. S̄z
virgo deuota v̄tu qd̄ x̄po de virgi
tate statuerat suādū edā si moꝝse
q̄ref̄ cōstāt̄ suāe decunt̄ p̄fēit̄. N̄ā
tpe oportuō pepit̄. i maḡ diuocōne
iā pluim̄is am̄is vixit. se qz a mūdi
h̄? cōcupiscēcijs ita nudā fecit. vt
auēolā uigi^m eā tādē p̄cepturā n̄ du
bitē. Discāt̄ ex hac virgines. q̄ caute
thesaur? ille neccāio suādus sit quē
saltē de corpis integritate aliq̄n iau
bo. aliq̄n h̄o infidiosus ā i dormicōis
nali fortitudie ā ipotus artificialis
collacōe rape p̄t̄. Ad sc̄oꝝ dubiū R̄z
wilhel. q̄ v̄il̄milit̄ nec fucubi n̄
icubi amoē cōcubitus nec d̄fiderio
voluptatis talia v̄ris n̄ mulieribus
faciūt. h̄ p̄cā? malignat̄ studio vicz

vt v̄trūz polluat̄ eoz n̄ eas sp̄uicitia
Simile cāz audisti in glō. vna p̄
cōdēt̄ ca. Cur at̄ icubi apli? vxare
ipiāt̄ mulieres n̄ edā puellas pul
chros c̄nes h̄ntes. R̄z d̄ns wilhel.
No mibi alia cā occurrit n̄ vñ ista
rū qz aut cūeaut̄ oītui crimū minū
iubūt̄ h̄mōi. Aut qz p̄ crines viros
inflāmaē cupiūt̄ l̄ cōfueuerūt. aut
qz in eis iamē gloriāt̄. Aut qz d̄m
boitas h̄ p̄mittit vt tereāt̄ mulies
inflāmaē viros p̄ ea q̄ edā demōēs
inflāmaē viros volūt̄. Cur at̄ demo
nes in venerys vitio potēciā genera
tuā pl̄ molestēt̄ edā in sexu mascu
lino p̄ maleficia habuisti cām ex s̄.
doctoz ca: v. h̄? li. Ad terciū de rine
d̄ns p̄pellēdi incubos in diuis̄ diuisa
legi n̄ repi qz p̄ v. motos qdā liber̄
ti reperit̄. videlicet p̄ exorāsmorū
applicacōem p̄ sanctā exēcācōnem
p̄ sacramētalem cōfessionem. p̄ loci
certi mutacōem n̄ p̄ cautā sc̄oꝝ exō
municacōem. De p̄mo satis habitū
ē sp̄n̄. h̄. cap. vi. De ij. sc̄is exēcācijs
videlicet crucis cōfigcōe vel angeli
ca salutacōe. Refert̄ Cēsarius in suo
d̄yologo. qz in Dunna postquam
sacerdos quidam se suspendit eius
concubina monasterium intrauit n̄
p̄ icubum ad luxum procata ē. quē
p̄ crucis cōsignacōnem repulit. qz
aque benedicte aspercionem. h̄ sta
tim post ea redijt̄. Quando autē an
gelicam salutacōnem dicebat lōge
velut sagitta disparauit n̄ recessit.

erant sibi alia impedimenta quibus
perturbabatur scz somnia terribilia et
horribiles visiones et hoc est quod sub
dit Terrens me per somnia que scz tor
menti apparent et per visiones que scz
apparet vigilanti ab usu exteriorum
sensuum alienato. Potest nocturna
fantasmata somnia esse diurnis co
gitationibus. Unde Job in die mortis
sue cogitabat similibus fantasmatibus
perturbabatur in nocte. Infirmitas
enim corporis ad hoc operatur: ut per
turbata fantasmata tormentibus
appareant. Sic igitur vidique conso
latione exclusa nullus modus Job
remanere videbatur tot angustias
evadendi nisi per mortem. Horrore in
quit concuties. De quarto dyabolice
exactionis modo patet in Iuda Job
xiiij. Cum iam dyabolus misisset in
cor ut traderet. Ihesum iudas ubi b.
Augustinus dicit. Missio illa spiri
tualis suggestio est et non fit per aurem
sed per cogitationem: De quinto modo
habetur Math. xvij. In lunatico Ex
emplum cuius pater ait ad Ihesum.
Domine miserere filio meo quia lunaticus
est et male patitur et de saul. per
mi Reg. xv. et in sequentibus de sexto
modo typum gessit illa mulier quam
ut Christus ait alligavit satanas
per viij. annis et erat inclinata nec oino
poterat sursum respicere sicut nec bestie
ut patet Luc. xiiij. ubi gloriose basilij.
Drutorum siquidem caput huius
desuperum est et terram cernit. caput

hominis erectum est in celum oculi
superna aspiciunt. De tercijs solucōe
dubij quibus remedijs liberentur
possessi a demone. Quandoque repertur
pro talibus expta antihidota.
Aliqui enim liberati sunt per exorcis
mos ecclesie: aliqui vero contricione
vera vel confessione: aliqui Eucharis
tie sacra communione: aliqui sanctorum
locorum applicacione vel bono
rum oracione. Aliqui etiam in excoi
cacionis absolucōne. de primo satis
dictum est: et de secundo precedenti
capi. de tercio dicit Cassianus solaco
ne Abbat. prima Communione sa
cro sanctam nequie spiritibus tradi
tis a senioribus nostris nunquam me
mini interdictum quoniam si possibili
le esset et quotidie eis impertiri eam de
bere censebant. que ad purgacionem
ac tutelam corporis animeque puei
re credenda est. que ab homine precep
ta eum que in membris eius insidat spi
ritu seu in ipsis latitare conatur velut
quoddam exures fugat incendio hoc nam
que modo curatum et abbatem Andromi
cum nuper aspeximus aliosque quos plures
Magis namque ac magis inimicus
insultabit offensa cum eum a celesti
medicina vident segregatum tanto
que durius et frequencius attempta
bit. quanto eum a spiritali remedio
senserit longius abdicatum. Hec
Cassianus. et Iterum de eis dem ibi
dem dicit. Duo hic credere imo
biliter oportet. Primo quod sine dei

promissu nullus ab eis spiritibus oino
temptatur: secundo quod oia que a deo no
b inferuntur siue estia ad presens si
ue leta videantur velut a pessimo pre
Clementissioque medico per nostris utili
tatis interrogatur et idcirco eos velut
pedagogis traditos humiliari ut
discedentes ex hoc mundo vel purgaco
res ad vitam aliam transferant vel penali
vigore plectantur: que secundum Apostolum
traditi sunt in manus sathane interitu
carnis ut spiritus salvi fiat in die domini
Iesu christi. Piger Quid ergo est
de usu romis non habentibus que se perba
re non possunt et sic edere de cibo hoc secundum
Apostolum non valent. Theologus.
Sanctus doctor de hoc in tercia parte
questione. viij. sic distinguit de om
nibus amentibus. Aliqui inquit dicunt
non habere usum romis dupliciter
vno modo. qui habent debilem usum ro
mis sicut dicitur non videns qui ma
le videt et quia tales possunt aliquam
deuocionem capere huius sacramenti
non est eis hoc sacramentum denegandum. Alio
modo dicuntur aliqui non habere
usum romis. quia sic naturitate pnia
serunt et sic talibus non est hoc sacra
mentum exhibendum. quia in eis nullo modo
precessit huius sacramenti deuocio.
Aut non semper caruerunt usu romis
et tunc si prius quando erant siue in
his potius apparuit eis huius sacra
menti deuocio. det eis in articulo mor
tis hoc sacramentum exhiberi nisi for
te timeatur periculum vomitus vel ex

puitionis. Unde legitur in consilio
Carthaginensi et habetur in decret
di. xxvij. q. vi. Is qui in infirmitate
penitentiam petit si casu dum ad
eum inuitatus sacerdos venit oppul
sus infirmitate obmutuent vel in fre
nesim ouersus fuerit debet testimonium
queri ab his qui eum audie
runt. Et si continuo creditur mortuus
reconsilietur per manus impositionem et in
fundatur ori eius eucharistia. De
baptisatis qui corporaliter ab im
mundis spiritibus vexantur est eadem ratio
et de alijs amentibus. Hec tunc. et ad
hoc Cassianum allegat. Addit tamen in
iiij. di. ix. Demoniaci non est bene
ganda comunio. nisi forte certum
sit pro aliquo crimine a dyabolo
torqueri. Cui sic per de palu. addit.
In hoc casu pro excoicandis sunt
habendi qui traditi sunt sathane.
Hec per ex quibus liquet quod si aliqui
sunt possessi a demone etiam propter sua
crimina habentes tamen lucida int
ualla et romis usum postea conuertuntur
de peccatis vel debite confitentur: ta
les cum sint absoluti coram deo nul
latentur sunt a comunione dimissim
sacramenti eucharistie sequenti. De
sanctorum locorum applicacione vel deuo
ta orone quod per quinto remedio tace
tum fuit legende sanctorum referte
fuit. Menta enim sanctorum
martirum confessorum et virginum
exigunt ut hi spiritus nequa scorum
in patria existendum intercessione

vincuntur quōs sancti in via vice-
rūt Similit̄ via toꝝ deuote orōes
liberacōez obsessoz obtinuisse sepe
legūt Vñ ad h̄ tortatur Cassianus
vbi s̄. Si inq̄t haberemus h̄c se-
tēciā p̄mo fidē quā sup̄i cōprehē-
di v̄t̄ om̄ia p̄ dominū fieri p̄v̄ti-
tate animaz dispensam̄sa cre-
damus non solū nequaquā despici-
amus eos sed etiā pro eis inquit tā-
quam pro membris nostris inces-
sant̄ orabimus eisq̄ totis viscerib̄
ac pleno compatiemur affectu. De
sexto modo absolūendi ab excom-
municacōe sciendum q̄ nec iste com-
munit̄ est nec forte licētus nisi ha-
benti auctoritatē q̄ specialem eue-
lacionem vel probabilitatem q̄ pos-
sessus quis sit p̄pter excommunica-
cionem ecclesie sicut Apostol̄ p̄mo
corinthoz. v. excomunicatū a se q̄ a
plebe corinthum fornicium trādi-
dit sathane in interitum carnis vt
sp̄rit̄ salū fieret i die domini nos-
tri ihesu cristi id ē vt glosa dicit vs-
q̄ ad illuminacōnem gracie contri-
cōis vel ad iudiciū Et pseudo tōto
es qui fidē pdiderāt videlicet h̄yme-
neū q̄ alexandrū ē didit sathane vt
disceret nō blasphemare p̄. Th̄. p̄.
Tate ei p̄tati dicit glosa eāt apl̄
tātāq̄ graciā habebat vt recedētes
a fide solo verbo f̄deret dyabolo vñ
sais thōs in iij. di. xviii. vbi mgr̄
tres eff̄ct̄ excomunicacōis tradit̄

eosdem sic declarat sanct̄ doctor Ex
hoc ipso vero inq̄t q̄ aliq̄s suffragi-
is eccle p̄iatur: triplex in com̄oduz
incurit p̄ tria que quis ex su. S̄. agi-
is eccle. cōsequitur. Valent ei ad au-
gmentū gracie eis q̄ habent vel ad
merendum eis qui non habent: Et
q̄tum ad hoc magister dicit q̄ gr̄-
cia s̄trahitur p̄ excomunicacōnem
Valent etiā ad custodiam vtut̄
Et quantum ad hoc dicit q̄ protec-
cō s̄trahitur non q̄ omnino a dei
providēcia excludantur. sed ab il-
la protectōne qua filios eccle specia-
liori mō custodit Valent etiā
a defendendum ab hoste q̄ quantum
ad hoc dicit q̄ dyabolo maior pote-
stas seuiendi in ipsum datur q̄ cor-
paliter q̄ sp̄ialiter: vñ in p̄mitua
eccle q̄n oportebat p̄ signa ad fidē
homines inuitāe sicut sp̄s sc̄us vi-
sibili signo manifestabatur Ita ex-
comunicatus corpali vexacōe a dy-
abolo innotescebat: nec ē in conueni-
ens si ille qui n̄ est desperatus hosti
datur. q̄ nō datur ei quasi dānan-
dus sed quasi corrigendus Cum in
potestate ecclesie sit ex eius manu
ipsum eripere cum voluerit h̄. Th̄.
Ex quo vltimo verbo patet sextum
remediū. Sed cauendū ē valde ex-
orāste cuilibet ne de suis virib̄ faci-
lit̄ p̄sumat a iocū a ludū serio so di-
opi itermiscat a sup̄sticōsi vel su-
spectum aliq̄o d̄ maleficio abiciat

Alioq̄n penā vix eladet vt declara-
tur p̄ exemplā de p̄mo refert b̄.
Gre. i. dyalo. de quadā cōsciēciā
suam a marito petente obtinente
debiti reddicōem in vigilia dedica-
cōis eccle sancti sebastiani q̄ extra
cōsciēciam se processioni ecclesie i-
miscuit possessa est publice fure-
bat. Quo viso sacerdos eiusdem ec-
clesie ex alta iudonem tulit eamq̄
cooperuit Sed q̄ hunc sacerdotem
repente simul dyabolus inuasit q̄
vltia vires voluit quicq̄ presumē
cōpulsus est agnoscere in sua vex-
acōe quis eēt. Dec Gre. Nec de offi-
cō qd̄ exorāstus sc̄m ordinem re-
quirit: quis iocum faciat s̄. lam vidi
in conuentu Coloniensi fr̄ atrem v̄z
bis satis iocofum sed in gr̄a expelle-
di demones valde famosū. Dic cū
in terminis duentus Coloniens̄ de-
monem in obsessio corpore aitarēt.
Jam demon petiit a fratre locum
recedendi quo gauisus frater ait i
iocū In cloacā meam vada. Exijt
igitur demō: q̄ nocte cum fr̄at̄ v̄tr̄e
purgāe vellet: demon tā dire eū tor-
sit p̄ cloacā vt vitā cū difficultate
saluaēt Cū preterea maleficz p̄fi-
dia sup̄ possessos inuocāt: finis d̄te-
rior q̄ p̄ncipiū sepe efficitur. Vñ
de p̄fata femina refert Gre. vbi su-
pra Cū inquit p̄p̄qui eā carnaliter
amātes atq̄ amando p̄sequentes
ad obtinēdū salutis remediū ma-
leficis tradiderūt. ducta igif p̄ eos

ad fluuiū atq̄ in aquammersa q̄
multis m̄cācoibus agitata cum
vnus demon ab ea expelli debuit le-
gio eam intravit: cuius distinctis
vōcib̄ iam clamaē cepit Qd̄ tādem
cōsanguinei cōfidentes q̄ de hoc tolen-
tes eam presentarunt sc̄o ep̄o fortu-
nato qui diuturnis orōib̄ duob̄
diebus eam ex integro sanauit:

¶ Capitulum ¶ Duodecimum

Hoc summitate arbor scan-
dunt formice q̄ ibi earum
flores alique sepe gramīn
q̄ fructus ledūt ¶ Que radices sint
arbor q̄ rami in morali intellectu q̄
ledi possunt a noctuis formicis dic-
tum est in precedentis capitu. p̄nci-
pio floēs at̄ sūt bona p̄p̄ta q̄ fr̄is
opa. verba vero velut folia vñ eccle.
xxiiij. Ego quasi therebintus exten-
di ramos meos q̄ rami mei bonis
agrē Ego quasi vitis fructificauit su-
auitate odoris q̄ floēs mei fr̄is bo-
nis q̄ honestatis. vbi glō. There-
bintus arbor est fructuosa. flos ioc-
mosus sic oliue s̄ rube. folia h̄z d̄e
sa q̄ folliculos emittētes q̄ d̄a aialia
quasi culices plenior refina q̄ de cor-
tice erūpūt p̄ therebitū significat̄ ec-
clā que p̄ totū orbē ramos p̄dicacō-
nis q̄ fidei extēdit c̄ i fina p̄cipua. v.
aimaz medicina. Aasculi huius a-
loris sine fructu sunt q̄ qui in se cō-
fidunt fructum virtutis non faciūt
Feminarum autem duo genera sūt

et cum vite maturefcunt Qui enim infirmitatem suam agnoscunt: et spem suam in domino ponunt fructum martirij sibi acquirunt Aut per continentiam aut mundiciam cordis et corporis. Spirituale premium possidebunt Qui etiam sint flores et fructus vinee spiritualis in hec verba tradit beatus Gregorius: libro duodecimo moralium. Bene inquit per salomonem dicitur. Mane fur gamus ad vineas videamus si floruit vinea. si flores fructum perturunt. Florent quippe vinee cum mentes fidelium bona opera proponunt. sed fructus non perunt si ab eo quod proposuerunt aliquibus viti erroribus inflammantur. Non ergo intuentum est si vinee florent. Sed si flores ad partem fructuum conualescunt. Quia mirum non est si quis bona inchoat. Sed mirabile est si intentione recta in bono opere perducatur. Unde fit plerumque ut si in bono opere recta intentio non tenetur: etiam ipsum hoc opus quod bonum creditur amittatur. Hic ille Orationum ergo nobis est deo te cum patre. Domine deus virtutum vide et visita vni eam istam quam plantauit dextera tua et ne singularis ferus eam depascat aut aper eam determinet de filia. Ne etiam dominus de vobis sicut de gente malignam comminetur illud Ezechie xxxix. Fens autem omni quod volanti et best

tijs terre dedi te ad deuorandum. glo. aduersarijs partibus: demonibus scilicet qui iuxta viam comedunt sementem. venit enim dyabolus et tollit verbum de corde hominis ne credentes salui fiant ut ipsa veritas expressit ore prophete. **Diger** Finem tractatus prope habemus: De maleficijs igitur operationibus scire debetis. Vtrum ne alij modi sint quibus possidere consueverunt demones in hac vita homines. **Theologus:** Tres adhuc mihi occurrunt. vnus est in corporali vexatione. alius est in anime necatione. Tertius est in sola opinione. Primus aliquando fit sine delicto proprio. Secundus spiritus cum mortali peccato. Tertius oritur ex complexione visio. primus est de quo late dictum est in precedentibus: **Diger:** Vnum adhuc est mihi dubium de prefata materia. Vtrum ne per herbas petras et melodias valeat expelli demones. **Theologus:** Valeret certe talia nonnunquam debite applicata: et si non sepe ut ex toto tamen ut per partem liberet partem illud Thobie vi. v. Raphael ait Thobie Cordis partem sicut pisce quem cepisti si super carbonem ponas fumus eius ex calcinatione genus demoniorum siue a viro siue a muliere. ita ut velle non accedat ad eos. Idem in effectu patuit ibidem viii. v. magister in hystoria sic addit. Non super his mirari debemus cum fumus aut iusdam abois aduste eadem vibrare prebeat nec his venera. hugo. negat comento eadem hystoriam primo Beatus

Albero. Sed demonium sustinet licet petras vel herbas habere sine incantatione et habet in foris xxvi. q. vii. Demoni um sustinet ad idem allegat. Dominus Wilhelmus parisiensis vi. parte summe sue de vniuerso satis probabiliter. per terea certum est exordium iure te aliquos fideles in vniuerso habuisse. vniuersum. adu. xix. de septem refert. Duplex quod dicitur magister in hystoria licet per exordium salomonis eiecerit. non tamen absque labore multo sed quibusdam herbis et gemis adhibitis ut tradat Josephus. Hic ibi. Vex quod pro noinata non directe de sui natura aduocant. Et appellat demones vicia verba herbe et petre ut dicitur. Thob. in. iiij. di. vii. arti. vi. Non est magister credendum aliquibus virtutibus corporalibus demones subiacere. et idem non cogitur inuocationibus et factis quibusdam maleficijs nisi in quantum per hoc fedus cum eis inmiscet. secundum quod dicitur psalme. xviii. pausimur fedus cum morte et cum inferno fecimus pactum et illud Job. xl. An extrahere poteris. leuiatam harno et sequentia sic finaliter exponit secundum Thob. d. Si quis reuertitur ad omnia premissa videtur pertinere ad presumpcionem in gromaticorum futanda qui mittitur cum demonibus pactum inire. ac eo sibi sibi credere vel qualiter cumque astrigere. Ono ergo quod homo non potest vllomodo sua virtute dyabolum superare. quod ex oibus premissis concludit dicens et sibi dicitur. Donec super eum manu tua. Sicut si potes quasi diceret nullomodo tua virtute potes. Duperatur tamen virtute

diuina. vni subdit. Memeto belli. quod scilicet ego contra eum pugno. Dec de Thob. Vnde etiam postea capi. xli. dicitur. Non est potestas super terram quod ei competat. Super quo idem per hunc inquit signatur quod nulla virtus corporalis potest adequari potestati deomonis. quod est potestas spiritualis nature et sequitur. Qui factus est ut nullum timeret. Dyabolus enim ex ordinatione sue nature in qua factus est a deo ut nec hominem timeat nec aliquam creaturam corporalem. Dec de Thob. Indirecte autem quodammodo demone obsessus potest virtute melodie vel herbe vel corporalis rei sibi a naturali proprietate inexistente cerebrum vel partes corporis lesi a demone sanare vel reducere ut tollerabilius habeat. ut tenet dominus. Albertus Luce. ix. amicola. de lira. p. Reg. xvi. et doctores ibidem. Nec omnino certum est demones aliquos nisi in pena in parte eorum impediri quod igne corporali cruciantur et scorum orationibus. Certum etiam est eos prestantibus si in laude dei et scorum assumuntur et cum inuocatione diuina et bonorum sepe cruciari ut in multis legendis sanctorum. Datet preterea quod his maius est tenet paulus burgens in aduocationibus super p. reg. xvi. hanc conclusionem vicia. Non solum concedendum videtur quod aliqua sensibilia possunt affligi a demonibus leuius ferre ut scilicet Nicolaus de lima tenet. Sed quod

etiam per sensibilia aliorum ad membra
afflicti possunt totaliter liberari. quod
probat per eandem rationem quam
Nicolaus adducit. Nam cum demon
non possit materiam corporalem
per suam voluntatem transmutare sed
mediantibus actibus quantitatibus que
disponunt materiam ad suscipiendum
actionem afflictiuam in corpore ab
eis obsessis ut Nicolaus dicit. Eadem
ratio per aliquam rem sensibilem potest carni
dispositio in corpore humano per quam
non sit aptum ad suscipiendum actionem
demonis. ubi graua. Nam manica est
maxime disposita ad alienationem
mentis per medicos et per consequens
ad suscipiendum afflictionem demoniacam.
Que quidem manica passio sicut per
allemian per sensibilia medicamina
fit et perit. curari per omnes curata est
set talis dispositio in corpore humano
ad suscipiendum afflictionem demonum
correspondentem tali dispositioni et
sic recedit penitus afflictio demonis
actiua recedente passiuam in possesso.
Idem potest dici de iecore piscis. Tobi
bie. Idem de melodia dauid. ratione
cuius licet primo resocillaret saul
et leuius haberet tamen tollit expulsus
fuit per eam. Unde dicit littera recedebat
ab eo spiritus malignus. Nec con
sonum est littere dicere quod hoc fiebat
ex merito dauid seu per orationes eius
quod non est verisimile quod hoc scriptu
ra taceret. cum esset in laudem dauid
notabiliter de quo tamen nullam mentionem

facit. Nec de paulo. Peccatum vero modum
quo demones possident homines est
grauissimus de quo. Cassianus col
la abba. sereni prima dicit. Illi sunt
vere miseri ac miserabiles iudican
di qui cum se vniuersis criminibus fla
grentibusque contaminent non solum nullum in eis
visibile signum dyabolice supple
tionis ostendit. sed ne aliqua quidem
operibus eorum obigna temptatio nec ul
lum flagellum correptionis infertur.
Non enim merentur celerem temporis
istius expeditamque medicinam. quod
duricia et impetens cor penam vi
te presentis excedens thesaurisant
sibi ipsi iram et in dignationem in
die ire et reuelationis iusti iudicij dei.
In quo vermes eorum non moriē
tur et ignis eorum non extinguetur.
Et iterum idem Cassianus operatio
corporalem obsessionem et anime
per peccatum paulo antea dicit. Nul
to grauius inquit constat illos ve
hementiusque vexari qui cum corpori
liter ab ipsis suppleri minime vidē
antur. animo tamen perniciosius po
ssidentur eorum scilicet vicij vel vo
luptatibus in voluti secundum apostoli
namque sententiam. A quo quis supe
ratur eius seruus efficitur nisi quoniam
hoc isti desperatius egrotant quod cum
sint eorum in anxia nec impugnant
se ab illis nec donatum eorum ferre co
gnoscunt. Tercius modus
possessionis non est verus nec pro
prius sed tantum putauimus quo

quodam autem ex temptacione mea demonis
aut ex vicio corporee complexionis se
se possessos existimant. Noui in ciuitate
Nurebergensi quandam iuuenem de di
uoribus et maioribus honestam domi
nam in matrimonij lege sub viro con
stitutam. Nec per quatuor circiter annos
se sola scia et quadam deuota sibi famula
putabat omnino se esse possessam a
demonio. Et quia se notari timuit na
tos quos habuit se perderet apud
semetipsam tabescente cepti corpore
tam graui ut nec pueri quos habebat
pulchros nec mariti admodum per
bi presentia neque amicorum vel epu
larum quarumcumque delitie sam
letificare valerent. Veni ego ad locum
predicte ciuitatis et quia mei noticia
habuit. ideo in porta conuentus me
de anime salute et de alijs consulere
cepit. Cumque inter mea verba demonem
nescio quo casu nominarem diuertere
cepit femina a me caute caput ut faceret
more saluam eiceret. Ex fantasij enim
preterit quod ens nomen demonis nomi
nari audierat. horruit eius animus ex
ta assuetudine. Post quedam igitur
verba cum in gestu femine timore
eius quem celauerat agnouisset si
bi dixi domina si mihi veritatem fa
teor volueris. secretam vestram tem
ptacionem quam celatis indicabo. que
respondit ammittendo. Ita faci
am firmitatem dixeris. tunc ego

Vos putatis vos esse possessam. De
quo stupens respondit. veritas est
tamen mea grandis dudum tristitia ex
titit et durat hodie. Visa itaque condi
cione femine et auditis sui timoris
circumstantijs: sibi dixi. Peccatum est
tote possessa non est. Sed autem
temptatio est aut manie naturalis pas
sio. Quo audito cepit gaudere et
melius dictum habere. Multoque
tempore postea vivebat alacriter et
honeste. Tempore quo in wienen
si stetit studio: fuit ibidem ciuis vnus
vir de meliori ciuitatensium pro
fiamibi multisque notus. Hic in for
ma strepitus cuiusdam secularis
iudicij cautionem quandam litteri
toriam produxit in medium in sci
us ut multis videbatur que opposi
ta solis radibus quibusdam videbat
per rasuram falsificata. Super
quo postmodum clam auisatus co
ram amicis quia probus et fide dig
nus semper extiterat satis erubuit
et se die nocteque perpetue infame
maculam contraxisse suspicabatur.
nec super hoc consolationem cuius
cumque recepit. Ductus igitur ad
examen in medicinis expertorum.
ad esse iuuenem viderunt infirmitatem
scilicet manie. Unde postquam
multa sibi adhibita essent remedia
nec quicquam adiuuarent. fuase
runt caute medicum multum pruden
ter et catholice ut sacramentalem
confessionem faceret et eucaristie

facramentū reciperet et se p omnia di
sponeret ac si mori vellet. ne ex ma
ma futura impuafibilis fīe talib?
moriēto: putaretur a demone posses
fu? et factum est ita. Nam paulo
post sibi incidit q mortuus eēt. et
qz mortui nec comedūt nec bibūt
nec alia cōia viuīs fatiunt ita nec il
te facere vlla p̄suafione voluit vñ tā
dem mera fame interijt nec iuuabat
remediū quo quidam se mortuū
fingens et comedēs similem. vt
fertur aliqn̄ sanauerat maniacum
Vidi alūm nō de infirmis in ciuita
te Coloniensi vñ Itātū et diuitē ac
multū honoratum: De cuius ore au
diu qz quadā vice periculose infir
batur: et iam lecto decumbenti vbi
cūqz se inspexit sibi apparebat: qz
ip̄e duo homines eēt de quo stupens
et an dormiret vel amens eēt ambig
gere cepit: deinde cludēs qz h̄ impos
sibile eēt ne ab alijs vsu rōnis pua
tus eē videretur: clam vocauit me
dicum corporis: qz maniam adē cō
spiciens confortabat infirmum bona
spe et animum euadendi dedit dum
moto diuinū sacramētā reciperet. Quo
facto de die in diem cōualecebat in
firmus et cum gr̄arum actōne recedē
te infirmitate abcessit etiam et mai
aca passio: quā se habuisse postmō
dum fere cunctis celauerat quosqz
me corā audiuit qz infirmitas h̄ na
turalis eēt. In ciuitate alia noticiāz
alter? magni et diuitis atqz probi

virū habūi qui licet eēt ditissimus et
ppctus multis possessionibz redi
tuatus et vir magni cōsilij. tñ time
re cepit. qz tandem eum mendicare
oporteret cū tñ oīm iudicō tātarum
eēt diuiciarū h̄ et p̄uis redibitibus
vt ad comedēdum argētū satis ha
beret si vellet. p̄fata igitur mania ē
ritus supra modum grauabatur ne
vlla p̄suafione sibi ista a suo remo
ueri poterat capite et ita catholice fīe
nota tamen vita functus tandem. Ha
buit protunc filium iam adultum.
noūiter traditum nuptu. Qui noui
ter simili exatus mania grauius
eam in p̄fata materna qz pōt habere
fertur. **Diger** Si ista passio quā
tu ex medicorū libris mania vocas
ymaginacōes tā firmē solidat i m̄
te h̄ois. vt in ptate libri arbitrij nō
sit eas deponē. Quale r̄mediū adhi
bēdum est talibus queris. **Theologus** Me
dicorū interest talis modi dāe r̄me
qui qdē sepissime salubria leguntur
inuenisse antitota. In dyocesi bam
bergensi aliqn̄ sui vocatus ad do^m
cuius dā mechanicū satis infirmi qz
de anime sue salute totaliter despeā
te loquebatur. et crebro arma vt
ipse seipsum pimeret solite quefi
erat. **Quasi** quantum occurrit
de sacre scripture passibus viro p̄
fato mechanicū vicz maniacovt ve
re tolens de peccatis suis remiaz se
a deo plene consecuturum firmiter
speiaret. sed nihil profeci peccatuz

enim quoddam satis modicum ip
se allegabat se fecisse necnon in ge
minasse et idcirco se putabat atqz dix
it non posse saluari. Insteti autem
acrius replicando maiores peccato
res fore gradam consecutos. Verū
tñ ille verba mea explodit dicendo
Domine expiēde credo. Na actu vi
deo ad inferni baratia et exinde ver
sus me flammans terribilit̄ aduo
lare aspicio. Tūc suasi vt medic? ad
uocaret. et remedia tormētū et alia
necēaria h̄m medicū cōsilium applica
rentur et recessi. **Pequēte** die redij
et vt antea de spēbo reme p̄suadebā
Ait ille: putatis ne me remiā pecca
torum posse consequi? letus qz hic
Dormierat ei et p̄ medicū alia melā
colia tepuerat. Vñ qz iā dubitauit
anime quior fact? ad spē reme et faeli
ter reductus eē videbat. **Diger** For
tassis h̄ij qui cōtra fidei articulo? n̄
nūqz p̄ inq̄sitos heretice pra uitat
repiūt dum tali maica laborāt pas
sione et ista ignorātes tales statū se
culai tradū brachio v̄ cremāt p̄ci
pitāt nimis. **Theologus**: Fieri pōt
p̄ incautos inq̄sitos prout tāgis:
et fortassis ita factū fuissz cū isto sac
dote vngarico de q̄ s̄. li. iij. ca. x. t̄ re
tuli: si magna h̄atorū prudentia h̄
p̄uenisset: q̄ obre p̄bandi sūt spū?
an ex deo sint et ab infirmitate vel a
maliḡtate demois vel a malicia p̄ti
naciāt. Tpus in h̄is loci et p̄su
asioēs salubēs atqz cōsideracōēs p̄u

detes dante sunt ab h̄is q̄ tales cu
rare habent. ne quid de cōtingēto
obmittatur. vbi nō mō d̄ salute cor
poris h̄ de piculo aiaz p̄petuo agit.
Preterea: Noui quēdam in artib?
et in sacra pagina p̄fessorē excellen
tem pluinū qui p̄mi cepit p̄m agi
nacōe grauisima et mania de inter
ficiendo se cum p̄po cultro. De q̄ eru
buit valde se manifestae nec tñ po
terat fantasiam ammouere: v̄ it tā
dem ad me occulte. fleuit vberti et
remediū petiuit. cui expurgacōez
cōscie p̄ sacramētalem cōfessionem
primum certis de causz suasi aggre
di quā et fecit: nec liberatus est qz
iudicō medicū corp̄ alis maniaz pa
ciebatur. Vñ aliqn̄ idē maniacus qz
in alijs magne prudētie fuit mihi
flento dixit. Mirabile m̄qt negoci
um. Ego me vtrōne expior. et scio
me eē d̄dictone liberz. nec valeo is
tā fantasiam de me necando cumto
t a animi libertate deponē. Talibus
sepe opus est longē pl? medico sor
poris qz anime

Explicit quintus ac totus formica
rij liber iuxta edificacōem fratris
Johannis Ryder sacre theologie
p̄fessoris eximij qz vitā tempoē cō
alij cōstancēs Basiliēs qz duxit in
humans feliciter. . . .